Raftul Denisei

John Updike

Rabbit se odihneşte

roman

HUMANITAS fiction

JOHN UPDIKE

Rabbit se odihneşte

Rabbit at Rest, 1990

Traducere din engleză şi note de
VIORICA BOITOR şi GEORGE VOLCEANOV

EDITURA
HUMANITAS
fiction

2011

Rabbit stă întins la soare, deasupra acelei vechi lumi
devenite amintire, bogat, nici capul nu-l doare.
Rabbit e bogat

Pentru persoanele indolente, mâncarea
nu este hrană, ci otravă.
Viaţa şi epoca lui Frederick Douglass

I. FL

La Aeroportul Regional Southwest Florida, pierdut în mulţimea bronzată, însufleţită, ce tocmai a serbat Crăciunul, pe Rabbit Angstrom îl încearcă brusc sentimentul bizar că nu cu fiul său, Nelson, cu Pru, noră-sa, şi cu cei doi copii ai lor a venit să se întâlnească, ci cu ceva mult mai sinistru şi mai apropiat lui, care pluteşte nevăzut, gata-gata să aterizeze: propria-i moarte, cu o formă ce aminteşte vag de cea a unui avion. Senzaţia asta îi dă fiori mai abitir şi mai dihai decât aerul condiţionat din aerogară. Nu-i de mirare, căci înfruntarea cu Nelson îl face să nu se mai se simtă în apele lui de vreo treizeci de ani încoace.

Aeroportul este relativ nou. Se ajunge la el pe Exit 21 de pe Şoseaua Interstatală 75, parcurgând cinci kilometri de autostradă care, cu toţi palmierii piperniciţi şi cu iarba prea verde de pe margine, tunsă scurt de tot, nu pare să ducă nicăieri. Nu există nici panouri publicitare, nici firme amplasate lângă şosea, numai bine ca să-şi facă reclamă, nici case din acelea scunde, cu acoperişuri termoizolante din ţiglă albă, care se construiesc pe-aici la hectar. Ai impresia că n-ai luat-o pe unde trebuie. Un Chevrolet Camaro roşu decapotabil, nerăbdător, dă năvală în oglinda retrovizoare.

— Harry, nu-i nicio grabă. Oricum ajungem devreme.

Asta i-a zis Janice, nevastă-sa, în drum spre aeroport. Ce l-a enervat a fost tonul tolerant, grijuliu, pe care-i vorbeşte ea în ultimul timp, de parcă s-ar fi senilizat înainte de vreme. S-a uitat la ea, cum îşi dă după ureche o şuviţă rebelă de păr grizonant ce-i flutura pe feţişoara arsă de soare, smeadă, încăpăţânată.

— Iubito, ăsta mai are puţin şi dă peste noi, i-a explicat el trecând pe banda din dreapta, şi acul vitezometrului a poposit sub o sută de kilometri la oră.

Camaro-ul decapotabil i-a depăşit în goană, la volan era o negresă, o gagicuţă cu pielea ciocolatie, cu o pălărioară gri, de fetru, de stewardesa, cu bărbia şi buzele proeminente – nu l-a învrednicit nici măcar cu o privire aruncată cu coada ochiului. Şi chestia asta l-a băşicat. Privite din spate, portbagajul şi bara de protecţie ale Camaro-ului au un design de zici că arată ca o gură cu două buze groase, metalice, ce parcă îţi fac „şşşt". Pesemne că acesta a fost momentul în care Harry a simţit că-i intră un morcov.

Când, în sfârşit, zăreşte aerogara, constată că aceasta e o clădire albă, scundă şi lungă, zici că-i versiunea mai mare a clinicilor înfierbântate de soare – clinici de stomatologie, chiropractică, artrită, cardiologie, legale, medico-legale – şi înşirate pe bulevardele acestui stat american dedicat celor vârstnici. Îţi laşi maşina într-o parcare situată la doar câţiva paşi de uşa glisantă cu geamuri fumurii: statul te dădăceşte la tot pasul. Sus, la etaj, sălile de aşteptare de la sosiri sunt lungi, scunde şi capitonate cu pâslă în tonuri gri, de bun-gust, ca şi pălărioara stewardesei cu nasul pe sus, cu o muzică de fundal a cărei prezenţă n-o conştientizezi decât atunci când cobori din lift sau când dentistul îşi opreşte freza. Orchestră de coarde, fără solişti vocali, genul de muzică ignorată, de regulă, de toată lumea, un fel de covor fermecat menit să acopere liniştea ce te-ar putea duce cu gândul la moarte. Aceste săli scunde, lungi, mobilate cu gust care, asemenea autostrăzii, nu sunt deloc invadate de reclame, îi amintesc de ceva. Ţevi de aer condiţionat, îşi zice el la început, apoi cripte. Sunt spaţii futuristice aidoma acelor tuneluri pătrăţoase care, printr-un truc al camerei de filmare, intră într-o acceleraţie de ordinul warpilor ca să ne sugereze călătoria de la o stea la alta. *2001*: oare o să-l mai apuce? O atinge pe Janice, care-i aşezată lângă el, pe bumbacul alb, transpirat al rochiei ei de tenis, în dreptul taliei, să-şi alunge senzaţia subită a sfârşitului iminent. Talia i s-a mai îngroşat, nu mai e suplă acum, începe

şi ea să capete forma aceea ca de butoi a femeilor ajunse în pragul bătrâneţii, cu picioarele ca nişte scobitori şi cu carnea de pe braţe fleşcăită, de-atârnă precum carnea de pui fiartă la capac, gata să se dezoseze. Peste rochia de tenis, pe umeri, are o jachetă tricotată, galbenă, descheiată, s-o apere de răcoarea ce se revarsă din instalaţia de aer condiţionat. Îl încearcă un sentiment de mândrie nevinovată că în ţinuta asta, bronzată, inclusiv cu urmele lăsate de ochelarii de soare în jurul ochilor, arată şi ea ca toate celelalte bunici americane care îşi permit să trăiască în acest ţinut veşnic însorit, al tinereţii fără bătrâneţe.

— Poarta A5, îl anunţă Janice, de parcă gestul lui ar fi fost o întrebare punctuală. De la Cleveland via Newark, zice ea cu tonul sigur ai femeii de afaceri pe care l-a adoptat la vârsta mijlocie, mai ales după moartea maică-sii, acum şapte, când a moştenit salonul auto, Springer Motors, cu toate activele lui, una din doar cele două reprezentanţe Toyota din zona oraşului Brewer, statul Pennsylvania: familia continuă să se refere la ea cu termenul de „salon”, fiindcă la început a fost doar un salon unde se vindeau maşini la mâna a doua, salon aflat în proprietatea şi sub conducerea lui Fred Springer, care, în mintea văduvei lui, Bessie, şi a fiicei sale, Janice, s-ar fi reîncarnat în Nelson, amândoi fiind nişte ţâri vânoşi, cu un caracter lunecos.

Din acest motiv îşi petrec Harry şi Janice o jumătate de an în Florida – pentru ca Nelson să aibă deplină libertate în conducerea salonului. Harry, directorul Departamentului Vânzări mai bine de zece ani alături de el şi Charlie Stavros, cu care a împărţit conducerea firmei, nici măcar n-a fost pomenit în testamentul bunicii Springer, în ciuda anilor petrecuţi în casa ei sumbră din Joseph Street şi a faptului că a trebuit să-i asculte toate bazaconiile despre sfinţenia răposatului Fred şi toate văicărelile în legătură cu gleznele ei umflate. Totul i-a revenit lui Janice, ca şi cum el n-ar fi fost decât o întâmplare de neconsemnat în cronica dinastiei Springer. Casa de pe Joseph Street, în care trebuie să stea Nelson cu familia lui ca să poată suporta cheltuielile de regie

şi impozitele pe profit probabil că, la ora actuală, valorează vreo trei sute de mii de dolari, când tinerii aflaţi într-o rapidă ascensiune profesională s-au pornit să traverseze muntele din partea de nord-est a Brewerului spre orăşelul Mt. Judge, ca să nu mai pomenim de casa de vacanţă din Pocono, unde până şi o căbănuţă din pădure a ajuns să coste o avere, iar salonul auto, care ocupă aproape două hectare de-a lungul lui Route 111, la vest de râu, le-ar putea aduce el singur aproape un milion de dolari dacă ar fi preluat de vreuna dintre companiile puternic dezvoltate care au venit în zonă în ultimul deceniu profitând de spaţiul oferit de fabricile închise, de mâna de lucru calificată şi ieftină şi de costurile reduse ale vieţii, întocmai ca pe vremuri. Janice e bogată. Lui Rabbit i-ar plăcea să simtă şi ea fiorii care l-au trecut din senin, umbra vagă a unui avion celest, dar ei parcă i-ar fi crescut o crustă care-l respinge. Pe talie, unde a atins-o, rochia ei i-a părut o piele jilavă, groasă şi insensibilă. Îşi rumegă de unul singur presimţirea.

În această zi de marţi de după Crăciun, din ultimul an al domniei lui Ronald Reagan, un puhoi de omenire s-a adunat în întâmpinarea celor dragi. Un omuleţ cu spinarea gheboasă şi cu o sprinteneală dizgraţioasă care pare să fie caracteristică evreilor ţâşneşte în spatele lor şi de-acolo strigă în gura mare la nevastă-sa, de parcă familia Angstrom nici nu s-ar afla acolo, „Hai *odată*, Grace!”.

Aha, Grace, îşi zice Harry. Uite un nume ciudat la o evreică. Sau poate că nu. Au nume biblice, ca Rachel şi Esther, dar nu întotdeauna: Barbra, Bette. Încă nu s-a obişnuit de tot cu evreii de-aici, continuă să înveţe de la ei, încearcă să le asimileze filosofia datorită căreia au ajuns stăpânii lumii. Moşul cocoşat, cu cămaşa lui cu pătrăţele roz şi pantalonii de-un roşu aprins, goneşte de parcă avionul ce soseşte ar fi ultimul tren ce pleca din Varşovia înainte de sosirea nemţilor. Pe vremea când Harry şi Janice îşi plănuiau mutarea în Florida, sfătuitorii lor, mai cu seamă Charlie Stavros şi Webb Murkett, le-au spus că zona Golfului Mexic e coasta populată de creştini, spre deosebire de coasta evreiască a Atlanticului,

dar lui Harry nu i se pare că lucrurile ar sta aşa; judecând după cunoştinţele pe care şi le-a făcut el, în Florida e la fel de plin de evrei ca în New York, Hollywood şi Tel Aviv. În blocul în care locuiesc, el şi Janice sunt priviţi ca nişte animăluţe ciudate, fiindcă sunt singurii locatari creştini: sunt nişte drăgălaşi. Uitându-se la omuleţul care are pe puţin şaptezeci de ani şi care o zbugheşte ţopăind în zigzag printre scaunele înalte, tapiţate, să ajungă cel dintâi la poarta de sosire, Harry îşi simte plin de remuşcări corpolenţa ce s-a aşezat pe el la vârsta de cincizeci şi cinci de ani ca nişte pături aşternute una peste alta de-a lungul mai multor decenii, până şi cântarul cel mai binevoitor indică nu mai puţin de o sută cinci kile. Doctorul lui de-aici îi spune tot timpul să renunţe la bere şi la ronţăială şi, în fiecare seară, după ce se spală pe dinţi, îşi jură că o să se lase, dar urmează o nouă zi însorită şi iar îl păleşte foamea şi-i vine să ronţăie orice-i sărat şi uşor de mestecat. Păi, nu i-a spus şi Marty Tothero, bătrânul lui antrenor de la baschet, spre sfârşitul vieţii, că atunci când îmbătrâneşti mănânci ca spartu', dar niciodată ceea ce-i sănătos? Câteodată spiritul lui Rabbit simte că-l ia cu leşin când se gândeşte că trebuie să-şi târâie după el, peste tot, corpul mătăhălos. Simte câte o strânsoare discretă în zona intercostală, îi urcă pe braţul stâng. Are scurte momente când i se taie respiraţia şi simte cum pieptul parcă îi dă pe-afară, îmboldit de-o esenţă apăsătoare. În copilărie, când simţea că-l doare ceva tot mai tare, se speria şi cei mari îi alungau temerile cu o glumă; acum, când, în mod indubitabil, e un om în toată firea, trebuie să şi le alunge singur.

Într-un colţ, un magazin octogonal cu de toate pentru toţi, unde se vând ziare, reviste, dulciuri, suvenire din coral şi tricouri caraghioase, în culori pastelate, care povestesc ce tărâm de vis e sud-vestul Floridei, curmă sobrietatea şi atmosfera cenuşie a sălii de aşteptare din aeroport. Janice se opreşte şi-i spune:

— N-ai vrea să aştepţi o clipă aici, să văd dacă au primit ultimul număr al revistei *Elle?* Şi poate că n-ar strica să mă-ntorc şi să intru la WC femei cât mai am ocazia, s-ar putea ca

la întoarcere să se circule groaznic de greu, cu vremea asta care-i în continuare atât de bună de plajă.

— *Acum* te-ai trezit şi tu, răspunde el. Păi, *du-te* odată, dacă te duci.

Are în continuare bretonul acela *à la* Mamie Eisenhower; i s-a mai rărit odată cu trecerea anilor şi i s-a ondulat din cauza umidităţii şi a apei sărate, făcând-o să pară o copiliţă încăpăţânată şi drăgălaşă, cu faţa ridată de expunerea prelungită la soare.

— Mai avem cel puţin zece minute, nu-ş' ce dracu' se grăbea aşa ăla.

— Era şi el îndrăgostit de viaţă şi nimic mai mult, zice Harry şi o aşteaptă cuminte.

În timp ce ea intră la WC femei, el nu rezistă tentaţiei de-a intra în magazin să-şi cumpere ceva de ciugulit, un baton de arahide Planters, de patruzeci şi cinci de cenţi. Pe ambalaj scrie Planters Original Peanut Bar. Batonul s-a rupt în două undeva în timpul transportului şi se gândeşte să păstreze o jumătate şi să le-o ofere celor doi nepoţi ai săi în maşină, în drum spre casă. I-ar impresiona. Prima jumătate este însă aşa de gustoasă, că o mănâncă şi pe a doua, ba, pe deasupra, îşi răstoarnă în palmă şi firimiturile dulci din ambalaj şi le lipăie cu limba, zici că-i un furnicar. Apoi se gândeşte să se-ntoarcă şi să mai cumpere un baton pe care să-l împartă cu nepoţii în maşină – „Uite ce are bunelul" la intrarea pe Şoseaua Interstatală 75 –, dar nu-i deloc convins că n-o să-l mănânce şi pe acela, aşa că îşi impune să stea locului şi să se uite pe fereastră. Aeroportul a fost proiectat cu ferestre mari, care dau spre pistele de aterizare şi decolare, pentru ca în cazul vreunui accident aviatic toată lumea să se distreze pe cinste. Mingea de foc, fuzelajul care se roteşte încet, derapând necontrolat, aripile care se frâng. Pe când încearcă să-şi cureţe cu vârful limbii resturile lipicioase, zahărul caramel şi siropul de porumb dintre dinţi – care, slavă Domnului, sunt încă ai lui, iar cei din faţă nici măcar nu sunt îmbrăcaţi –, Rabbit se holbează pe geam la după-amiaza ştearsă, care nu se mai termină. Pista de-afară se îngustează într-un triunghi, iar şesul

Floridei devine brun ca papura dincolo de verdele câmpiei udate de un sistem de irigaţii. Iarna, în măsura în care se poate vorbi de aşa ceva pe-aici, încă nu s-a pogorât. Temperatura zilnică s-a situat în jurul a douăzeci şi şase de grade Celsius. După patru ierni petrecute în Florida ştie că vântul care bate dinspre golf te şfichiuieşte tăios dacă te-apuci de-o partidă de golf de dimineaţa devreme şi că nu-ţi poţi da jos puloverul decât spre amiază, când soarele urcă pe cer, dar acest decembrie, cu excepţia acelei răbufniri de frig de la jumătatea lunii, aduce cu un început de septembrie din Pennsylvania – e călduros şi doar castanele care cad din copaci, aerul oarecum uscat, obosit, şi ţârâitul cicadelor sugerează că vara-i pe sfârşite.

În timp ce dulciurile i se aşază în stomac, senzaţia sfârşitului iminent revine ca nişte gheare ce îi cuprind inima: ca nişte gheruţe ce ţin un diamant în montură. În ultima vreme, în ziare au fost o mulţime de anunţuri mortuare. Max Robinson, primul şi singurul prezentator de ştiri de culoare, Roy Orbison, care purta întotdeauna ochelari cu ramă şi lentile negre şi cânta „Pretty Woman” cu glasul acela cu ambitus de femeie şi, chiar înainte de Crăciun, cursa Pan Am 103 care a explodat ca un pepene putred la opt mii de metri deasupra Scoţiei, de s-au prăbuşit toate cadavrele alea şi bucăţile de fuzelaj în flăcări pe terenul de golf şi străzile acestui orăşel cu un nume ca de Glockamorra[1], cum îi zice, zi să-i zic, Lockerbie. Imaginează-te aşezat pe locul tău, legănat de zumzetul uriaşelor motoare Rolls Royce, cu însoţitoarele de bord care-ţi aduc cutiuţa clinchetitoare cu băuturi, îţi zici bine că ai prins avionul şi de-acum nu-ţi rămâne decât să te relaxezi şi, deodată, cu un vuiet şi-un bubuit uriaş, asurzitor, cu ţipete de groază spulberate, această lume de vis se prăbuşeşte în hău şi n-ai sub tine decât spaţiul negru şi pieptul strivit de frigul cumplit, irespirabil, frigul de-a dreptul incredibil din jur şi pe care, în realitate, câteodată îl şi percepi împachetat în valizele din cala depresurizată, când îţi despachetezi hainele, lenjeria de corp şi prosoapele de plajă murdare încă îmbibate cu răcoarea necruţătoare a morţii din

spaţiul aerian. Nu mai departe decât ieri, unui avion care zbura de la Manchester la Atlanta i-a crăpat fuzelajul la înălţimea de zece mii de metri, ziarele scriu că avea o gaură cu diametrul de treizeci şi cinci de centimetri, au avut noroc că au apucat să aterizeze în Virginia de Vest. Praful se alege de toate, şi de avioane, şi de poduri, în cei opt ani în care la putere a fost Reagan nu i-a păsat nimănui de ţară, toată lumea a făcut bani din ce-a putut, datoria publică a crescut, cu Dumnezeu înainte.

La viaţa lui, Harry s-a deplasat şi el cu avionul la diferite întruniri ale dealerilor Toyota, iar acum nouă ani, tot cu avionul a ajuns în Caraibe când s-au distrat pe cinste cu celelalte două cupluri, însă când vin în Florida, el şi Janice nu călătoresc decât cu maşina, aşa că o au aici. Probabil că Nelson o să facă spume pe chestia că nu-i decât o singură maşină, deşi e un Camry break în care încap lejer şase persoane. Lui Nelson îi place să şofeze şi să dispară câteva ceasuri bune bătând drumuri numai de el ştiute. Nelson. O adevărată belea. Harry simte că începe să-l înţepe vârful limbii, aşa că se opreşte din raşchetarea unei fărâme dulci, ascuţite, ce i s-a lipit de partea din spate a unui canin.

Şi tot în *News-Press*-ul de Fort Myers de azi-dimineaţă e un articol despre o femeie gravidă care a fost împuşcată ieri în Fort Lauderdale în timpul unei tentative de jaf. O fi fost o negresă, dar ziarul nu precizează, în ziua de azi nu se mai detaliază chestiunile astea. Femeia a murit, dar bebeluşul a fost salvat printr-o operaţie cezariană. Iar pe prima pagină era interviul cu individul care e condamnat pentru că a adunat de pe drumuri o puştoaică de doişpe ani, pe care a pus-o să fumeze iarbă şi a violat-o, iar apoi i-a dat foc de vie şi acum se plânge de gândacii şi şobolanii din celula în care îşi aşteaptă execuţia şi-i spune reporterului: „Mereu am încercat să fac tot binele din lume, dar nu-s vreun înger. După cum nici criminal nu sunt”. Vorba asta l-a făcut pe Harry să râdă, parcă i-a amintit vag de ceva. Nici înger, dar nici criminal. Nu ca individul acela, Bundy, care a ucis zeci de femei pe teritoriul mai multor state şi care de zece ani îşi tot amână data

execuţiei în închisoarea din Tallahassee, de-aici, din Florida. La fel trage de timp şi Hirohito. Harry îşi mai aminteşte de vremurile când Hirohito apărea în propaganda de război alături de Hitler şi Mussolini.

Şi n-a uitat niciodată cum, în iunie se vor împlini treizeci de ani de atunci, micuţa lui fetiţă Rebecca June s-a înecat şi, când s-a întors singur acasă, a găsit în cadă apa călduţă, cenuşie, care o omorâse. Dumnezeu nu scosese dopul. Lui, Celui Care orânduise stelele în univers, l-ar fi fost atât de uşor să facă gestul ăsta. Să facă să nu se întâmple asta. Ori să elimine din cosmos lucrul acela care dusese la explozia Boeingului 747 al companiei Pan Am deasupra Scoţiei. Când se gândeşte la trupurile alea în care bat inimi în timp ce se prăbuşesc în beznă… Ce-or fi simţit în timp ce se prăvăleau prin aerul dens ca apa călduţă, călduţă şi cenuşie ca această aerogară prin care oamenii trec asemenea firelor de praf printr-o instalaţie de ventilaţie; pentru o companie aeriană nu suntem decât nişte numere într-un calculator, unul în plus sau în minus, nu-i pasă nimănui… O luminiţă pe ecranul radarului, apoi nicio luminiţă. Când te gândeşti la trupurile alea căzând grămadă, ca nişte seminţe de pepene ude.

O stea se iţeşte pe bolta diurnă, pe albastrul de sub fâşiile de nori cirostratus, un avion care sclipeşte, coboară, vine drept către ei. În sclipirea aia, îşi zice în sinea lui, se află cei dragi lui: fiul său, Nelson, nora lui stângace, pe care o cheamă Pru, deşi numele ei de botez e Teresa, apoi, Judy, nepoţica lui de opt ani, şi Roy, nepoţelul lui de patru ani, născut în toamna în care Harry şi Janice au început să-şi petreacă o jumătate de an în Florida. Micuţul a fost botezat ţinând cont de numele ambilor bunici, Harold Roy, dar toată lumea îi spune Roy, chestie care pe Harry ar trebui să-l oftice, fiindcă Roy Lubell e un capsoman de instalator din Akron dat afară din serviciu, care nici n-a catadicsit să vină la nunta fiică-sii şi pe care toată viaţa l-a durut în cur de cei şapte copii flămânzi ai lui. Pru până-n ziua de azi pare să fi rămas flămândă, iar asta îi aminteşte lui Harry de propria-i persoană. Steaua e tot mai mare, ia forma unei farfurioare ce sclipeşte în mai multe

puncte, e o maşină de aluminiu ce planează şi ia proporţii deasupra câmpiei posomorâte, cu arbuşti, şi a orizontului punctat de siluetele palmierilor. Îşi imaginează avionul explodând la contactul cu solul, luând foc de la una dintre sclipirile lui, transformându-se într-o minge de flăcări roşii cu umbre negre, aşa cum vezi tot timpul la televizor, şi descoperă şocat că, imaginându-şi toate astea, nu simte cine ştie ce, doar emoţia rece a martorului ocular, un fel de uimire provocată de furia chimicalelor şi uşurarea pricinuită de gândul că nu s-a aflat şi el la bordul avionului, ci că se află în siguranţă, dincoace de geam, cu senzaţia aceea vagă de înţepătură ce-i sugerează sfârşitul iminent.

Janice reapare lângă el. Gâfâie emoţionată.

— Harry, *grăbeşte-te,* îl îndeamnă ea. Au *ajuns* cu zece minute mai devreme, trebuie că au avut vânt din spate de la Newark. Am ieşit de la toaletă şi m-am dus la poartă, şi nu te-am găsit, nu erai *acolo. Unde* ai fost?

— Nicăieri. Am stat aici, la fereastră.

Avionul pe care îl buşise de pământ în mintea lui nu fusese avionul lor.

Cu inima bubuindu-i să-i sară din piept, cu răsuflarea tăiată, porneşte cu paşi mari după soţia lui minionă pe mocheta gri, largă. Fustiţa plisată de tenis îi şfichiuieşte pulpele bronzate, iar pantofii ei albi Nike, cu talpa stratificată, par absurd de mari în capătul picioarelor subţiri ca nişte grisine, zici că-i Minnie Mouse cu încălţările ei voluminoase, dar ţinuta lui Janice nu-i mai absurdă decât a multora dintre cei ce se înghesuie să întâmpine pe cineva: bărbaţi cu tunsoarea căruntă, îngrijită, ca de bancheri şi cu feţe prelungi, serioase, reţinute, tot ca de bancheri, poartă maieuri galben-verzui fluorescente, inscripţionate cu CORAL POINT sau CAPTIVA ISLAND, şi şorturi roşii mulate sau bermude cu un model ce aduce cu nişte ouă jumări; soţiile lor cu permanent şi talia groasă au nişte costume de gimnastică ridicole, dintr-o bucată, aduc cu lenjeria de corp din flanel roz sau bleu, sunt culori ca pentru bebeluşi, pe nişte forme ca de păpuşi Kewpie[2], costumaţia lor face reclamă tinereţii eterne pe care

au descoperit-o asemenea schiorilor şi jucătorilor de tenis sau golf din ziua de azi, care apar la televizor încărcaţi de sigle, de zici că-s panouri de reclamă ambulante. Evreul cocoşat, atât de zorit ceva mai devreme, şi-a întâlnit deja făptură iubită, o femeie înaltă, toată numai un zâmbet, o Rachel sau o Esther cu părul cârlionţat şi profilul palid, cabalin, pe un braţ îşi poartă hanoracul de la Newark, bondoaca de maică-sa o încadrează de cealaltă parte, pe ea o cheamă Grace, iar bătrânelul despică aerul cu gesturi furioase, oferindu-le femeilor ultima lui mostră de pălăvrăgeală persuasivă. Ele îi ascultă din două-n două flecuşteţul pe care el îl pune la suflet atât de mult. Pe Rabbit îl intrigă faptul că această fiică adultă, cu un cap mai înaltă decât părinţii ei, pare să nu aibă şi ea o pereche. Un negru înalt, care arată chiar bine în costumul lui gri la trei piese, fără să fie un filfizon, şi care afişează o indiferenţă ca de afacerist anglo-saxon în timp ce cară o geantă din alea mari, flasce, folosite de călătorii deştepţi, de ocupă tot compartimentul pentru bagaje de deasupra capului, se târăşte nefiresc de aproape în urma lor. Nu poate să aibă însă nicio legătură cu ei, o fi încercând doar să-i depăşească, la fel ca fătuca aia neagră în Camaro-ul roşu care venea spre aeroport de pe 75. Fiecare se împinge în cel din faţa lui, aşa ne deplasăm cu toţii în ziua de azi.

Harry şi Janice ajung la Poarta A5. Oamenii coboară din avion în grupuri mici, un individ cu trei valize, care îşi dă prea multă importanţă sau vreo cucoană bătrână, cu baston, care păşeşte greoi, îi încetineşte pe cei din urma lor. Ajungi să te-ntrebi dacă n-am sărit calul cu grija asta exagerată acordată infirmilor.

— Uite-i, exclamă Janice într-un târziu, după care îi spune în şoaptă lui Harry: Nelson pare epuizat.

Mai degrabă lunecos decât epuizat, îşi zice Harry. Fiu-său îşi poartă băiatul pe braţul stâng; ochiul drept al lui Nelson e mijit, pleoapa pare să-i tremure de parcă s-ar aştepta la o lovitură din partea aceea, descoperită. Roy trebuie să fi adormit în avion, fiindcă îşi ţine capul rezemat de gâtul lui taică-său, parcă în căutarea unei perne, în ochii deschişi i se

vede acea copilărească beznă fluidă, însă guriţa cu buze pline îi tace strălucind de salivă, năucă. Harry înaintează de-ndată ce cordonul îi permite să ridice povara din braţele fiului său, dar Nelson nu pare dispus să-l cedeze, de parcă bunicul micuţului ar fi răpitor; Roy se agaţă şi el de taică-său. Harry dă exasperat din umeri, se dă bătut şi se apleacă să pupe obrăjorul catifelat al lui Roy, mai suav decât catifeaua, încă îmbujorat de somn, şi să strângă mânuţa jilavă a lui fiu-său. De câţiva ani, Nelson şi-a lăsat mustaţă, un smoc maroniu, nu cu mult mai larg decât nasul. Buzele delicate de sub ea nu par să zâmbească niciodată. Degeaba caută Harry pe chipul acesta temător, cu ochi căprui, vreo urmă din propriul lui chip cu ochi albaştri. Nelson a moştenit încordarea şi trăsăturile fine ale lui Janice, cu privirea ei evazivă sau derutată; privirea nedumerită îi stă mai bine unei femei decât unui bărbat. Mai rău, fruntea înaltă şi părul fin, rar, moştenit de la Janice, au devenit la Nelson o chelie pe zi ce trece mai vizibilă. Tâmplele dezgolite au între ele un triunghi transparent de fire rărite, care în curând va deveni o insulă, un petic şi, când se întoarce s-o sărute pe maică-sa, în vârful capului i se vede o brazdă pe zi ce trece mai largă. În avion a purtat o geacă de blugi uzată peste o cămaşă apretată, pretenţioasă totuşi, cu dunguliţe roz, cu manşetele şi gulerul alb, aşa că pare pe jumătate arogant, ca un star de muzică rock însurat sau un gangster de weekend. Într-una din urechi poartă un cerceluş de aur.

— Moa-*moa*! face Janice vrând să dea mai multă greutate sărutului ei de bun venit; zgomotele astea le-a învăţat aici, de la evreicele exagerat de expresive.

Harry le salută grijuliu pe Judith şi Pru. Fetiţa slăbuţă va împlini nouă ani în mai puţin de-o lună şi e un crochiu de femeie, subdimensionată şi încă neîmplinită. E roşcată ca maică-sa. Are un ten delicios, obrăjorii rozii sub pistrui, iar detaliile feţei – genele, sprâncenele, urechile, nările, buze gata să-i dezvelească dinţii – îi sunt înspăimântător de perfecte, parcă prea fragile, gata-gata să se spargă. Când se apleacă s-o sărute, îi zăreşte lângă ureche splendoarea pufului invizibil al copilăriei. Are ochii verzi, limpezi, ai lui Pru, şi părul de

culoarea morcovului, dar silueta ei delicată, dreaptă şi feţişoara ei lunguiaţă, calmă, n-au încă nimic din dispoziţia pe care, la un moment dat, i-a dat-o viaţa lui Pru, făcându-i frumuseţea, chiar şi la numai douăzeci şi patru de ani, uşor stângace, deja neajutorată, stângăcie ce a devenit tot mai accentuată şi mai chinuitoare în cei nouă ani de căsnicie cu Nelson. Ţine la Harry şi el ţine la ea, deşi, prinşi între toţi ceilalţi, n-au găsit niciodată modalitatea de a-şi exprima această simpatie reciprocă.

— O pereche de frumuseţi, le complimentează el pe mamă şi fiică.

Micuţa Judy strâmbă din nas şi spune:

— Bunelu' iar a mâncat dulciuri, să-i fie ruşine. L-am mirosit eu, ceva cu alune, vă spun eu. Chiar i-au rămas nişte bucăţele între dinţi. Să-i fie ruşine.

Îi vine să râdă de reproşul acesta, de faptul că l-a nimerit la marele fix şi de accentul nemţesc de Pennsylvania cu care fetiţa a spus „să-i fie ruşine". Accentele locale sunt pe cale de dispariţie, dar asta se-ntâmplă încetul cu încetul, copiii îi imită cu atâta precizie pe cei mari. Judy i-o fi auzit acasă pe Nelson şi Pru şi, poate, şi pe Janice discutând despre kilele lui şi despre regimul lui alimentar catastrofal. Dacă au discutat despre asta, poate că problemele lui de sănătate sunt mai grave decât crede. O fi arătând rău.

— Rahat, exclamă el oarecum jenat. Nu mai pot să fac nicio mişcare fără să mă prindeţi. Pru, care mai e viaţa ta?

Noră-sa îl ia prin surprindere; când se apleacă îndatoritor, să o pupe pe obraz, ea îl sărută drept pe gură. Colţurile buzelor ei sunt uşor lăsate în jos, exprimând o timiditate plină de regret, dar, după ce l-a sărutat, lui îi par calde, calde şi moi şi pufoase ca nişte perniţe. De când a cunoscut-o în casa umbroasă a bunicii Springer, în vara aceea de demult – o siluetă zveltă, gârbovită, vârâtă cu de-a sila în vâltoarea vieţilor lor, prietena romano-catolică gravidă a lui Nelson din Ohio, o secretară de la Universitatea Kent, pe nume Teresa Lubell, devenită dintr-odată purtătoarea genelor lui Harry întru eternitate –, Pru s-a mai lăţit, fără să ajungă o umflată în

stilul grăsanelor din Pennsylvania. Arată de parcă nişte pârghii i-ar fi îndepărtat niţel oasele şi acestora li s-ar mai fi adăugat nişte calciu, iar carnea i s-ar mai fi întins un pic, pe măsura lor, acum e mai trupeşă. Chipul ei, odinioară îngust ca al lui Judy, aduce câteodată cu o mască netedă. Dintotdeauna înaltă, în anii în care a devenit o soţie şi matroană oţelită a renunţat la părul lung, drept, şi l-a tapat în aripioare stufoase ce seamănă vag cu pieptănătura Sfinxului. Şi şoldurile şi umerii îi sunt mai laţi sub modelul complicat – cu pătrate şi romburi maro, albe şi negre aranjate astfel să creeze iluzia spaţiului tridimensional – al costumului în carouri pe care l-a îmbrăcat pentru călătoria cu avionul, un costum uşor, şifonat după cele trei ore de stat pe scaun şi de dădăcit copii. Pe un umăr îi atârnă o geantă albastră, iar pe braţe şi în mâini are un pardesiu gri de lână, gecile copiilor, mai multe cărţi de copii, cu coperte lucioase, bazate pe show-uri de televiziune matinale, o păpuşă Cabbage Patch cu faţa bej, dolofană, şi un dinozaur de plastic gonflabil. Are mâinile mari, iar încheieturile degetelor îi sunt roz, crăpate. Mama lui Harry avea mâinile tor aşa, de la spălat rufe şi vase. Oare cum de-a ajuns şi Pru să aibă aşa mâini în epoca echipamentelor casnice de tot felul? Se uită o fracţiune de secundă, buimac după sărutul primit. S-a obişnuit rapid cu ideea de-a avea nevastă şi copii, dar gândul că are o noră în carne şi oase îl entuziasmează de fiecare dată.

Ea i se adresează vulgar, vrând să-şi mascheze stânjeneala pricinuită de întâlnirea lor:

— Arăţi mişto, Harry. Văd că-ţi prieşte sudul însorit.

Ce-o fi vrut să însemne sărutul ăsta pe gură? Insistenţa lui discretă. O fi un mesaj trist. Ea şi Nelson niciodată n-au făcut o pereche potrivită.

— Eşti singura care crede asta, spune el apucându-i geanta de umăr. Lasă-mă să car şi eu câte ceva din lucrurile astea. Duc eu geanta, îi propune el dând s-o ia.

Pru îşi mută pardesiul şi jucăriile în cealaltă mână, să-şi întindă braţul, să i-o poată lua, dar, în acelaşi timp, îl întreabă:

— Ai voie?

— De ce mă tratează toată lumea ca pe un olog? întreabă el.

Nimeni n-are urechi pentru întrebarea lui; Janice şi Pru se îmbrăţişează cu un entuziasm fals, iar Nelson se târâie pe coridorul gri, lung, cu Roy, care a adormit din nou pe umărul lui. Pe Harry îl enervează faptul că, deşi Nelson are o tunsoare îngrijită, recentă, făcută acum câteva zile, frizerul i-a lăsat o codiţă ca de şobolan, ce-i atârnă peste guler, sub chelia tot mai mare. Câţi ani o fi crezând că are, şaptesprezece? Micuţa Judy îl urmează pâş-pâş pe taică-său, dar Nelson n-o aşteaptă şi nici nu se uită înapoi. Fetiţa este destul de mare să-şi dea seama că nu-i cazul să-şi sacrifice toată demnitatea şi să alerge după el în ţinuta ei elegantă purtată în timpul călătoriei cu avionul. Poartă un paltonaş bleumarin de iarnă peste o rochie de vară roz; de sub palton se văd tivul ei roz, apoi picioarele goale, care par lungi, mai lungi decât la începutul lui noiembrie, când a văzut-o ultima oară. Ceafa ei, însă, este cea care îl face praf, cu părul ei morcoviu, strălucitor, împletit într-o codiţă şi prins cu o fundă albă, rigidă, elegantă. Funda aia are ceva din educaţia catolică a maică-sii, o face să pară împodobită ca Fecioara, sau pruncul Iisus, sau Oricine gata de paradă, de-o plimbare în ceruri. Părul lucios al lui Judy, codiţa ce-i saltă în timp ce se stăpâneşte să nu alerge, poartă atât de docilă şi nepăsătoare funda elegantă făcută de maică-sa, încât lui Harry îi mijeşte un zâmbet. Lungeşte pasul, o ajunge din urmă, se apleacă şi-i spune:

— Hei, frumuşico.

Apucă mâna pe care ea i-o întinde cu un gest reflex, de copil. Surprinzător, are mâna la fel de umedă pe cât de calde au fost buzele maică-sii. Capul ei, cu cărarea albă ca osul, îi ajunge mai sus de talie. I se plânge maică-sii, a aflat Harry de la Janice, că-i cea mai înaltă fată de la ea din clasă, într-a treia. Băieţii răutăcioşi râd de ea.

— Cum merge şcoala? o întreabă el.

— Nu pot s-o sufăr, îi mărturiseşte Judy. Toţi copiii se dau rotunzi. Fetele sunt cele mai rele.

— *Tu* te dai vreodată rotundă?

Ea îi cântăreşte bine întrebarea.

— Unii băieţi se ţin după mine, dar eu le zic să plimbe ursu'.

El ţâţâie.

— Ăsta-i un limbaj destul de nepotrivit pentru clasa a treia.

— Nu tocmai, îl contrazice ea, chiar şi profesoara mai zice din când în când „la naiba" când o scoatem din pepeni.

— Cum o scoateţi din pepeni?

Lui Judy îi mijeşte pe chip zâmbetul larg al maică-sii, fără să i se încreţească, însă, pielea deasupra gurii.

— Câteodată zumzăim cu toţii fără să mişcăm din buze. Acum câteva săptămâni, când a încercat să ne facă pe toţi să cântăm colinde de Crăciun, unul dintre băieţii de care-ţi ziceam că se dau rotunzi a spus că treaba asta-i împotriva religiei părinţilor lui, că taică-său e avocat şi că o să dea în judecată pe toată lumea.

— Ce căcănari remarcă Rabbit.

— Bunelu', nu vorbi urât.

— N-am vorbit urât. Era urât dacă ziceam că-i băşinos. Hei, de aici mi-am cumpărat batonul cu arahide pe care l-ai mirosit. Vrei şi tu unul?

— Mai bine întreab-o pe mama dacă am voie.

Harry se întoarce şi aşteaptă să fie ajuns din urmă de cele două mame, care înaintează umăr la umăr, sfătuindu-se cu capetele înclinate.

— Pru, o întreabă Harry, e vreo nenorocire dacă-i iau lui Judy un baton de alune?

Ea îşi ridică privirea răvăşit, dar îşi aminteşte să-i zâmbească:

— Bănuiesc că n-o să se-ntâmple nimic de data asta, deşi Nelson şi cu mine încercăm să-i ferim pe-ăştia mici de alimentele nesănătoase.

— Orice-i iei, Harry, intervine Janice, s-ar cuveni să-i cumperi şi lui Roy.

— Bine, dar Roy doarme şi e cu mult mai mic.

— Şi totuşi, o să afle că-i tratezi preferenţial, spune Pru. E

la vârsta când nu mai vrea să stea în umbra surorii lui.

Micuţa Judy îl ţine în umbră? Oare şi el a ţinut-o în umbră pe Mim? Mim a şters-o, clar de tot, cât mai departe de Diamond County, dacă ăsta a fost cumva un gest de protest. A dat de viaţa din Las Vegas, trăită la intensitate maximă, şi a rămas acolo.

— Să nu stai prea mult, îl roagă Janice pe Harry. Sau dă-mi mie cheile, să putem urca în maşină. Mai au două valize care au intrat în cală la Newark. Nelson probabil e deja la bagaje.

— Mda, ce-o fi în mintea lui de-a luat aşa viteză? Pe cine-i supărat?

— Probabil pe mine, răspunde Pru. Dar nu mai încerc să-mi dau seama ce-i cu el.

Harry se scotoceşte într-un buzunar al pantalonilor săi de golf ecosez, dar nu găseşte decât nişte suporturi pentru mingile de golf şi un steguleţ de plastic cu două V-uri albastre, de la Valhalla Village, apoi în celălalt îşi găseşte brelocul cu legătura de chei.

— Şase! strigă el şi le aruncă spre Janice.

Mâinile ei zvâcnesc cuprinse de-o panică feminină, iar cheile zboară pe lângă ele şi o lovesc în stomac. Până şi acest efort infim, căutarea şi aruncarea cheilor, îl istoveşte, de parcă braţul pe care l-a ridicat i-ar fi fost cufundat în apă. S-au dus dorinţa spontană şi plăcerea de a-i lua nepoată-sii ceva dulce. Judy nu-şi alege un baton cu arahide Planters Peanut, cum a prevăzut ei, ci un baton Sky, care, crede el, chiar că i-ar putea face rău la dinţi, cu cele cinci creme cleioase din cele cinci segmente ca nişte cocoaşe de ciocolată pură. Caută în buzunăraşul de la şold al pantalonilor atât de vechi, încât ţesătura i s-a decolorat de la soare, iar bordura fiecărui buzunar i s-a înnegrit de-a lungul anilor de la sudoarea mâinilor, scoate portofelul şi zăboveşte un timp în faţa raftului cu dulciuri, nehotărât dacă să-şi mai ia sau nu încă un baton dulce cu alune, întrebându-se dacă de data asta va fi norocos şi va căpăta unul care să nu se fi spart în ambalaj, apoi se decide să nu-şi cumpere, căci mănâncă prea multe, prea multe chestii nesănătoase, după cum i-au spus Pru, Pru şi medicul

lui de-aici, bătrânul doctor Morris, apoi, în ultima secundă posibilă, când negresa de la tejgheaua magazinului octogonal îi numără deja restul la dolarul pentru batonul Sky, se hotărăşte, în cele din urmă, să-şi cumpere batonul fărâmicios. Nu atât înghiţitul sau ingestia îi fac plăcere, cât senzaţia pe care i-o dă primul colţ grunjos pe care-l bagă în gură, primul fragment cu unghiul lui drept, care se dizolvă încetişor. Spre mirarea şi indignarea lui, nu numai că nu mai capătă niciun rest de la dolar, ci îi datorează negresei – de o culoare aspră, mată, nediluată, cum rar ţi-e dat să vezi în SUA, ştearsă ca ardezia; o fi o haitiancă sau o dominicană, Florida e plină de refugiaţi – o monedă de cinci cenţi pentru taxa statală. Aşa-s preţurile de aeroport – acolo unde nu-i concurenţă, te sparg. Fără concurenţă, te alegi cu socialismul, consumul deşănţat al resurselor publice şi o economie ca în Cuba sau Haiti. Se opreşte să se uite la revistele din stand. Raftul de sus găzduieşte revistele porno, sigilate în plastic, cu bucăţi de hârtie tipărită care ascund detaliile fetelor cu gura căscată, căscată de parcă ar fi tot timpul uluite de nurii lor tangibili, *Hustler*, *Gallery*, *Club*, *Penthouse*, *Oui, Live* şi *Fox.* Se imaginează cumpărând una, înfruntând dezaprobarea haitiencei – toate tipele astea provenite din Caraibe sunt evangheliste fundamentaliste, frecventează bisericuţe cu acoperişul din tablă unde strigă în gura mare cerând să vină sfârşitul lumii – şi băgând revista în casă pe furiş, apoi, în timp ce Janice doarme, găteşte sau e în oraş cu o gaşcă de-a ei, studiind pe săturate fotografiile cu picioare răscrăcărate şi labii roz şi ţâţe supradimensionate şi buci săltate astfel încât să se vadă pizda epilată, cu micuţa ei anatomie tristă, ca de scoică, şi prevăzând cu tristeţe că n-o să-l excite, sentimentele predominante vor fi plictiseala şi jena că a dat banii pe prostii. În ziua de azi una costă patru dolari şi douăzeci şi cinci de cenţi şi are titluri promiţătoare ca *Sirene sexy la saună, Cara Lott se încinge* şi *Sex oral: Ghidul gurmandului.* Ce scârboşi suntem, dacă stai să te gândeşti – carne disponibilă, dar dedată plăcerilor diabolice.

— *Haide,* bunelu', de ce-ţi ia atâta timp?

Iuţesc pasul după ceilalţi care s-au topit. Capul strălucitor, împodobit cu fundă, al lui Judy îl nelinişteşte, răsare dinaintea lui ba într-o parte, ba în cealaltă, ca şi cheile de la maşină pe care le-a găsit destul de greu, Janice zice că s-a ramolit, deşi ea nici măcar să le prindă nu-i în stare, a naibii mută neîndemânatică. Dacă cineva o să-i răpească nepoata de sub nas, chiar că o să-l facă ramolit.

— Uşurel, o sfătuieşte pe Judy când ajung în capătul scărilor rulante, alege-ţi o treaptă şi rămâi pe ea. Nu păşi pe crăpătura dintre ele. Iar când ajung jos, adaugă: Bun, ia-ţi piciorul de pe ea, dar nu prea devreme, nu te speria, o să fie bine, aşa, bravo.

— La mall întotdeauna folosesc scările rulante, îi povesteşte ea, strâmbându-se la el cu gura uşor ţuguiată, dojenitoare, mânjită pe la colţuri de picături de ciocolată topită.

— Unde mama naibii au dispărut cu toţii? o întreabă el, deoarece în toată mulţimea gălăgioasă şi bronzată care forfoteşte la nivelul inferior, cu tavanul mai înalt, al Aeroportului Regional Southwest Florida, care are mai puţin aspectul acela de tub şi de criptă, dar, totuşi, îi reverberează senzaţia înăbuşită, oţelită de sfârşit iminent ce îi dă fiori la stomac, nu zăreşte niciun cunoscut, ci numai şi numai străini, de parcă ar fi coborât în iad.

— Bunelu', ne-am rătăcit?

— Nici vorbă, o asigură el.

În această măruntă încercare prin care trec pe nepusă masă, el are din nou revelaţia cât de mult înseamnă ea pentru el, cu ochii şi genele ei şlefuite ca pietrele preţioase, cu luciul pufos de lângă urechi şi cu licărul fiecărui filament al părului ei luxuriant, prins strâns într-o coadă groasă, împodobită cu o fundă albă ireal de rigidă. Abia acum observă că are şi două clame simetrice, în formă de fluturaşi. Judy se uită la el şi cu greu îşi stăpâneşte lacrimile văzând confuzia aşternută pe chipul lui.

— Paltonul ăsta-i prea gros, se plânge ea.

— Ţi-l duc eu, se oferă el.

Îl împăturеşte şi îl pune pe braţ; acum, în rochia ei roz, ea

însăşi zici că-i un fluturaş. Ochii ei verzui s-au făcut mari de frică în purgatoriul fremătător al acestui aeroport cenuşiu, sub sprâncenele maroniu-roşcate, din care una, lângă baza plată a năsucului ei pistruiat, are un vârtej micuţ ce-i îndreaptă firele în sens opus; şi Nelson are acest vârtej, l-a moştenit de la Harry, care în liceu îşi lingea degetul mijlociu şi încerca să-l netezească în oglinda din WC-ul băieţilor. E uimitor faptul că ceva atât de mărunt se poate transmite de la o generaţie la alta. Poate că-i singurul lucru care ne face nemuritori, un mic accident genetic perpetuat la nesfârşit, ca un număr computerizat din extrasele bancare lunare. Siluete spectrale, şterse, oameni pe care nu-i cunoaşte îi împing şi trec şuvoi pe lângă ei. Sunt o insulă într-un ocean de glume şi veşti gălăgioase şi îmbrăţişări; oameni bronzaţi, cu nuanţa aceea de acaju pe care o capeţi numai după luni şi luni de zile petrecute în Florida, îmbrăţişează nou-veniţii de culoarea pastei de lipit tapetul. Harry spune, ca să-l audă şi Judy pe bunelu' spunând ceva, doar să-l vadă stând acolo amorţit:

— Or fi la bagaje.

Ridică privirea şi vede deasupra lor indicatorul cu BAGAJE, îi apucă mânuţa reavănă şi o trage spre mulţimea din jurul benzii rulante de la bagaje, care deja s-a pus în mişcare. Dar, constată ei, nici Pru, nici Janice, nici Nelson, nici Roy nu-s acolo. Toate chipurile, luate la rând, refuză să se închege într-o faţă familiară. Vederea lui, altădată bună, acum îi dă bătăi de cap în locurile luminate artificial. Geanta de umăr bleu pe care Pru l-a lăsat să i-o ducă e mai grea decât şi-a închipuit; zici că-i plină de cărămizi. Îl dor şi umărul, şi ochii.

— Bănuiesc, zice el, deşi asta-i pare puţin probabil, că au ajuns deja la maşină.

Îşi pipăie buzunarul în căutarea legăturii de chei, n-o simte la locul ei, intră în panică, apoi îşi aminteşte că i-a azvârlit-o lui Janice. Fireşte. Recăpătându-şi încrederea, se apropie de uşa de sticlă fumurie de la ieşire, dar, când ajunge în raza ochiului electronic, se trezeşte că nu uşa lui, ci alta glisează şi se deschide. Greşeala e doar în capul lui; Judy îl trăgea în direcţia corectă, unde o felie de aer cald, de-afară, se lăţeşte

rapid. Razele soarelui şi-au croit drum prin norii cirostratus lăptoşi. Ţopăie de pe frunzele ca de ceară ale plantelor tropicale fără nume, care se înalţă lângă genunchii lui. Îi fac cu ochiul, orbindu-l, din capotele unui puhoi de maşini aflate în mişcare, un şuvoi brutal, într-un iureş continuu pe drumul spre aerogara, chiar lângă bordură. Apucă mai strâns mâna lui Judy, nu cumva să sară de pe trotuar – cu toţii avem câteodată nişte impulsuri nebuneşti. Traversează spre un lac de maşini sclipitoare, spre locul unde a parcat. Da' unde oare? Îşi dă seama că a uitat. Habar n-are unde şi-a lăsat maşina.

O Toyota Camry Deluxe break, gri-sidefiu metalizat, cu un motor V-6 puternic, cu 24 de valve şi capacitate de 2,5 litri. Era încă şucărit pe Camaro-ul roşu are se băgase peste el şi pe Janice, care se criza din cauză că şofează aiurea, aşa că n-a fost deloc atent unde parchează. Îşi aminteşte de zebră şi de moviliţa aceea îngrijită de pe fâşia de pământ ce separă benzile şoselei, pe care şi-a sprijinit rucsacul un puştan de colegiu flămând de soare, întinzându-se cu capul pe el, să prindă şi el câteva raze de soare, şi de bătrânul agitat care se dădea mare mahăr, arătându-i ieşirea şi ghereta unde trebuie să plătească taxa de parcare, prea se zbuciuma, ca şi soţul din aeroport care o cicălea pe nevastă-sa, pe Grace, de parcă ea n-ar fi ştiut pe ce lume se află şi care a întâmpinat-o pe prinţesa aia evreică, cu părul cârlionţat, zâmbitoare, cu dinţii lungi, mai înaltă decât ei doi, dar nu-şi aminteşte pe care dintre şiruri şi-a parcat maşina. A lăsat-o în partea cu celule moarte, goale ale creierului, aşa cum vor fi toate creierele noastre când vom muri, dacă universul nu ne pregăteşte vreo surpriză cu adevărat uluitoare. *The Naţional Enquirer* pe care Janice îi aduce uneori acasă de la Winn Dixie relatează întruna experienţele prin care au trecut oamenii ajunşi în pragul morţii, dar lui Harry i se par la fel de gogonate ca şi omuleţii verzi din OZN-uri. Chiar dacă sunt adevărate, nu-s cine ştie ce consolare. Mâna lui Judy a alunecat dintr-a lui în timp ce încremeneşte năuc pe fâşia de gazon de la marginea parcării, pe iarba cu firul lat care aici creşte în tot locul, stropită de aspersoare, şi căreia i se zice Sf. Augustin[3]. Lui nu i se pare

iarbă adevărată, e prea mată şi lată, şi oarecum sfărâmicioasă când calci pe ea. Începe să-l doară pieptul. O durere vicleană, difuză, ca un fel de chingă vârâtă sub piele, cusută sub ea.

Glasul lui Judy pluteşte spre el ca o frânghie de salvare subţire.

— Ce culoare are maşina, bunelu'?

— A, răspunde el cât mai scurt, să nu i se amplifice durerea. Gri-pal. Metalizat. Culoarea pe care o au jumătate dintre maşinile de pe pământ. Nu te speria. O să-mi amintesc unde am parcat.

Bietul copil nu izbuteşte să-şi mai stăpânească lacrimile.

— Tati o să plece fără noi! izbucneşte ea.

— Şi-o să ne lase aici? Cum să facă asta? N-o să ne lase aici, Judy.

— Câteodată îi sare ţandăra rău de tot, fără niciun motiv.

— Probabil că are vreun motiv pe care nu ţi-l spune. Dar tu? Ţie-ţi sare ţandăra vreodată?

— Nu ca lui tati. Mami spune c-ar trebui să meargă la doctor.

— Cred că din când în când ar trebui să ne ducem cu toţii la doctor.

Senzaţia de moarte iminentă i se prelinge lui Rabbit prin stomac ca un firicel de apă rece. Doctorii. Propriul lui doctor îşi aduce fiul să lucreze pentru el, aşa că, dacă o să moară subit, puştiul o să preia afacerea imediat, n-o să rateze niciun pacient Medicare{4}. O vreme ocupi un spaţiu, apoi ieşi din peisaj; e singurul lucru decent pe care se cuvine să-l faci: să le faci loc altora. Scrutează cu privirea şirurile de metal sclipitor de pe locurile lor, în căutarea unei fâşii gri care să-i spună ceva şi se întreabă dacă nu cumva îşi aminteşte greşit culoarea – a avut atâtea maşini la viaţa lui şi de vândut a vândut cu mult mai multe.

— Cred că am lăsat-o acolo, în stânga, anunţă el. Cam în al treilea rând. Am dat peste un bătrân care cică dirija circulaţia şi făcea semne tuturor pe unde s-o ia, şi nenorocitul mi-a distras atenţia. N-ai şi tu boală pe tipii care se dau mari, care se pricep la toate mai bine decât tine?

Căpşorul roşu-lucios al fetiţei se mişcă aprobator, fără o vorbă, prea îngrijorat să şi vorbească.

Rabbit îi dă înainte, să alunge norii:

— Ori de câte ori cineva îmi spune să fac ceva, instinctul îmi dictează să fac exact contrariul. Asta m-a şi băgat într-o grămadă de belele, dar m-am şi distrat. Moşneagu' ăsta care făcea pe şefu' mi-a indicat o direcţie, aşa că eu am luat-o în sens opus şi am şi găsit un loc de parcare.

Şi vreme de-o clipă, într-un fel de fereastră situată între două strânsori ale chingii ce-i încinge pieptul, *vede* locul cu pricina: e lângă o dubă crem, un Ford Bivouac cu plăcile alea de înmatriculare albastru-verzui, din Minnesota, parcată neglijent peste linia albă, un alt motiv de oftică. A trebuit să se strecoare cu grijă, să-i lase lui Janice suficient loc să-şi poată deschide portiera din dreapta şi să nu se frece de bara de protecţie a Fordului Galaxy maro din stânga. Iar acum vede de la depărtare, prin arşiţa unduitoare a Floridei, o dungă crem ce se înalţă deasupra celorlalte capote metalice. În rândul al treilea, ca un ic. Anunţă triumfător:

— Judy, o *văd.* Să *mergem!*

O ia din nou de mână, nu cumva să-i strivească perfecţiunea miniaturală vreunul dintre automobilele aflate în căutarea unui loc de parcare. În câte un Cadillac sau Oldsmobile alb, voluminos, un moşulică de-abia poate să vadă prin parbriz şi altceva decât capota, ţine volanul crispat, cu trupul împuţinat şi gârbovit de osteoporoză; el deocamdată nu are probleme, din câte ştie, încă are un metru nouăzeci şi trei, măcar nu mătură podeaua cu manşetele pantalonilor, dar o aude pe Janice discutând pe tema asta, se vorbeşte mult şi la televizor, mai e şi reclama cu cele două femei din tren; pe femei le afectează mai mult decât pe bărbaţi, au oasele mai fine, ea ia calciu şi tot felul de vitamine pe lângă paharul cu suc de portocale de la micul dejun. Dumnezeule, ce sănătoasă e! O să trăiască o veşnicie doar ca să-i facă lui în ciudă.

Împreună cu micuţa Judith, traversează asfaltul fierbinte plin de primejdii şi ajung la Camry-ul lui gri-sidefiu, îl recunoaşte după racheta de tenis a lui Janice şi husa de pe

bancheta din spate, aruncate acolo separat – a naibii prostovană, la ce-ţi mai trebuie husă dacă nu-ţi pui racheta în ea? Aici însă nu-i nimeni, maşina e încuiată, iar Harry şi-a azvârlit cheile. Fetiţa începe să plângă. Din fericire, are o batistă în buzunarul de la şold al pantalonilor săi de golf decoloraţi. Pune geanta albastră a lui Pru, cu cărămizile din ea, pe asfalt şi aşază paltonaşul cărat de el pe capotă, vrând parcă să-şi revendice maşina, îngenunchează şi îi şterge lui Judy fărâmele topite de ciocolată Sky de pe buze, iar apoi lacrimile de pe obraji. Nici el nu s-ar da în lături să se smiorcăie stând ghemuit aici, lângă aripa metalică a maşinii încinse de soare, cu genunchii care-l dor ca naiba şi cu răsuflarea fierbinte, panicată, a fetiţei care se adaugă la vipia de-afară. De-atâta amărăciune, năsucul pistruiat începe să-i curgă, iar guriţa îi este bosumflată, buza de sus îi înţepeneşte într-o expresie pe care el o asociază cu Nelson când băiatul e speriat sau furios.

— Ori stăm aici şi-i lăsăm pe ceilalţi să ne găsească, îi explică Harry nepoată-sii, ori ne întoarcem să-i căutăm. Dar suntem prea obosiţi şi înfierbântaţi ca să mai facem altceva decât să stăm aici. Am putea juca un joc, să vedem câte plăcuţe de înmatriculare găsim din alte state.

Ideea transformă suspinele fetiţei într-un râs firav, amestecat cu plâns.

— Atunci ne-am rătăci din nou.

Pleoapele i s-au înroşit de-atâtea lacrimi şi în irisurile ei verzi strălucesc luminiţe ca faţetele microscopice care dau strălucirea vopselei metalizate.

— Uite, îi spune el, aici e Minnesota, cu pâlcul ei micuţ de pini. Aici scrie Ten Thousand Lakes. Unu-zero pentru bunelu'.

Judy schiţează doar un zâmbet de data asta, nu-i oferă un râs, ştie că încearcă s-o facă să-l ierte că s-a rătăcit de ceilalţi.

— Nu noi ne-am rătăcit, îi spune el, noi ştim unde ne aflăm. *Ei* s-au rătăcit.

Nu mai stă ghemuit lângă ea, mucea asta care se rupe în figuri, ci se ridică în picioare să-şi dezmorţească genunchii şi să mai scape de senzaţia de apăsare din piept.

Îi zăreşte. Au traversat deja zebra, vin spre ei, se opintesc din greu cu căratul valizelor. Întâi îl zăreşte pe Nelson, cu Roy pe umeri, arată ca un monstru cu două capete, apoi vede capul lui Pru cu părul roşu înfoiat ca al Sfinxului şi rochia albă de tenis a lui Janice. Acoperit până la piept de capotele maşinilor, Harry dă din mână ca un naufragiat de pe o insulă pustie. Janice îi răspunde dând scurt din mână, de parcă el ar fi prea departe de conversaţia lor.

Totuşi, când se adună cu toţii, Nelson e furios. E palid, cu buza de sus încordată şi zbârlită.

— Doamne Dumnezeule, măi, tati, unde ai dispărut? Când am văzut că nu vii la bagaje, am bătut tot drumul înapoi la etaj, la magazinul ăla de dulciuri.

— Păi, am fost la bagaje, nu-i aşa, Judy? răspunde Harry, minunându-se de chelia tot mai mare a lui fiu-său, dată în vileag fără milă de soarele puternic al Floridei, ale cărui raze îi pătrund printre firele rărite, şi de mustaţa lui, o brumă de peri de culoarea şoarecelui, zici că-i un ghemotoc de praf din alea de se adună sub mobilă.

A observat transformările astea în ultimii ani, dar tot mai au darul să-l uimească, la fel ca şi laba gâştii şi ridurile de expresie gravate de trecerea timpului pe chipul copilului, atât de vizibile în lumina soarelui.

— N-am stat mai mult de un minut la magazinul de dulciuri, apoi am coborât pe scările rulante până la bagaje, le explică Rabbit încântat că-şi aminteşte totul cu atâta exactitate, că revede cu ochii minţii cele două batoane, cei cinci cenţi în plus după care a trebuit să se scormonească prin buzunare ca să-i pună în palma de culoarea prafului de curăţat argintăria a vânzătoarei negrese, revistele porno cu fetele alea cu gura căscată, treptele pliante ale scării rulante în care se temea să nu-şi prindă piciorul Judy. Trebuie să fi trecut unii pe lângă alţii în aglomeraţie, adaugă el, încercând să fie îndatoritor şi inofensiv.

Fiu-său îl sperie.

Janice descuie Camry-ul. Dogoarea din interior, eliberată ca o fantomă, se strecoară afară mângâindu-le feţele. Aşază

valizele în portbagaj. Pru saltă băieţelul adormit de pe umărul lui Nelson şi-l culcă la umbră, pe bancheta din spate; Roy ţine degetul mare în gură, iar ochii negri i se deschid o fracţiune de secundă fără să vadă nimic. Cu mâinile în sfârşit libere, Nelson loveşte capota Camry-ului şi urlă în culmea enervării:

— La *naiba*, tati, ne-ai băgat în *sperieţi!* Ne-am gândit că, poate, ai *pierdut-o!*

Când e nervos sau speriat, Nelson are o mutră care lui Rabbit dintotdeauna i-a sugerat ideea de „paloare până-n vârful urechilor” – încordarea face să-i piară culoarea din obraji şi ochii i se înfundă în orbite. A moştenit moaca asta de la maică-sa, iar Janice a moştenit-o de la ai ei, de la baba aia brunetă, umflata de Bessie, care a fost o Koerner dată dracu’, aşa li se tot lăuda.

— Am fost tot timpul împreună, spune Rabbit calm. Şi, futu-i mama mă-sii, nu-mi îndoi maşina. Ai paradit o grămadă de maşini la viaţa ta.

— Da, iar tu ai paradit destule vieţi. Iar acum, fir-ar să fie, îmi răpeşti fiica.

— Nu-mi vine să cred, începe Harry.

Dintr-odată simte un junghi rece coborându-i în braţul stâng prin subsuoară. Clipeşte.

— Pe propria mea nepoată, e tot ce izbuteşte să bâiguie.

Janice se uită la el şi-l întreabă:

— Ce-ai, Harry?

— Nimic, răspunde el tăios. Doar ţâncul ăsta nebun. Îl supără ceva şi nu-mi vine să cred că eu sunt ăla.

După junghiul neaşteptat, are senzaţia că o greutate gazoasă îi apasă capul şi pieptul. Se aşază sleit la volan, uşor dezorientat, dar hotărât să conducă. Când ieşi la pensie, ai tabieturile tale şi toţi ceilalţi, până şi cei aşa-zişi dragi, devin o pacoste. Această întreagă cealaltă familie se aşază pe locurile din spatele lui. Pru îşi balansează curul drăgălaş şi lătăreţ, în costumul ei în carouri tridimensionale, pe bancheta din spate, lângă Roy cel adormit, iar Nelson urcă pe cealaltă parte, drept în spatele lui Harry, astfel încât el simte răsuflarea puştiului în ceafă. Întoarce capul cât poate şi-i spune lui Nelson, pe care-l

vede cu coada ochiului:

— Îmi displace profund cuvântul „răpire”.

— N-are decât să-ţi displacă. Am spus ce-am simţit. Ne-am uitat în jur şi, dintr-odată, nu erai nicăieri.

La fel ca Pan Am 103 pe ecranul radarului.

— Am ştiut unde ne aflăm, nu-i aşa, Judy? strigă Harry spre partea din spate a maşinii.

Fetiţa s-a strecurat dincolo de părinţii şi fratele ei, până lângă bagaje. Harry distinge în oglinda retrovizoare conturul capului ei cu coada de cal şi funda în unghiuri.

— Eu n-am ştiut unde sunt, dar ştiam că tu ştii, răspunde ea loială, cu glăsciorul ei subţirel.

Nelson încearcă să-şi ceară scuze:

— N-am vrut să mă şucăresc în halul ăsta, zice el, dar dacă ai şti ce bătaie de cap e să ai *doi* copii, să stai pe drumuri o zi întreagă, apoi propriul tată să ţi-l fure pe unul din ei…

— N-am *furat*-o, ce Dumnezeu, ripostează Harry. I-am cumpărat un baton *Sky*.

Simte că inima i-a luat-o razna, parcă ar galopa cu o bătaie în plus într-unul din picioare. Învârte cheia în contactul Toyotei Camry şi îl pune în mişcare, apoi frânează când maşina se smuceşte înainte, o bagă în marşarier, încercând să nu atingă, când iese de pe locul de parcare, aripa Bivouacului din Minnesota, cu oglinda laterală proeminentă şi cu dunga de decor în trei nuanţe de maro.

— Harry, nu vrei să conduc eu? îl întreabă Janice.

— Nu, o refuză el, de ce să vreau?

Ea ezită; fără s-o privească, el îi vede ezitarea, o vede scoţându-şi limbuta ascuţită şi atingându-şi buza de sus, aşa cum face când încearcă să chibzuiască – o cunoaşte atât de bine. O cunoaşte atât de bine încât o conversaţie cu ea echivalează cu o luptă cu sine.

— Ai făcut o mutră adineauri, spune ea. Păreai…

— Palid până-n vârful urechilor, o ajută el.

— Cam aşa ceva.

Bătrânul care se dă mare sculă de basculă le face semn s-o ia în direcţia indicată de săgeţile pictate pe asfalt, spre ghereta

unde se achită taxa de parcare. În maşina care aşteaptă la coadă în faţa lor, o Honda Accord aurie cu număr de New Jersey, GARDEN STATE, distinge nişte cefe care-i par familiare: e tipul ăla agitat care a ţopăit printre scaunele din sala de aşteptare, lângă el stă scumpa lui Grace, iar pe bancheta din spate, fiica cu părul cârlionţat şi un alt pasager, cu un cap mai înalt decât ea şi cu cârlionţii şi mai ondulaţi – e negrul spilcuit, la patru ace, despre care Harry crezuse că nu are nimic de-a face cu ei. Bătrânul dă din gură ca o moară stricată şi gesticulează întruna, iar negrul dă din cap aprobator, exact cum făcea Harry cu Fred Springer. E destul de rău chiar şi când socru-tău e de-aceeaşi culoare cu tine. Pe Harry scena asta îl fură atât de mult, încât aproape că buşeşte spatele Hondei.

— Iubitule, *frânează,* îl atenţionează Janice.

Din pâcla rochiei albe de tenis pe care o vede cu coada ochiului, ea îi întinde cincizeci de cenţi pentru taxa de parcare. Un puştan asiatic surd de-a binelea sub căştile walkmanului ia cele două monede de douăzeci şi cinci de cenţi, dansând în ritmul unei melodii pe care numai el o aude. Bariera dungată se ridică, iar ei sunt liberi, liberi să meargă acasă.

— Ei bine, spune Harry când se vede din nou pe autostrada ciudată, scurtă, e de-a dreptul formidabil să fii acuzat de *răpire* de către propriul tău fiu. Cât despre marea scofală de-a avea doi copii, nu poate fi cu mult mai rău decât să ai unul singur. Oricum ai lua-o, s-a dus cu libertatea ta.

De fapt, în mod inconştient sau nu, Nelson i-a atins un punct nevralgic, pentru că Harry şi Janice au avut şi ei doi copii. Copilul lor mort continuă să trăiască în minţile lor ca un adeziv fabricat din vină şi ruşine, ca o inexpugnabilă sursă de amărăciune pentru toate câte s-au adunat la viaţa lor. Iar Rabbit se suspectează că ar avea o fiică nelegitimă, cu trei ani mai mică decât Nelson, cu o femeie pe nume Ruth, care nu a recunoscut acest lucru când a întâlnit-o ultima oară.

Nelson îi dă înainte, neizbutind să se debaraseze de resentimentele acumulate în timp:

— Ştergi putina cu Judy, ca doi prieteni la cataramă, şi lui Roy nu-i zici nici măcar bau.

— Să-i spun bau? L-aş trezi dacă i-aş spune, a dormit tot timpul. Parcă-ar fi drogat. Şi cât ai de gând să-l mai laşi să-şi sugă degetul? N-ar trebui să renunţe de-acum la obiceiul ăsta?

— Şi ce-ţi pasă ţie că-şi suge degetul? Ce te doare pe tine chestia asta?

— O să-i iasă dinţii în afară.

— Tati, asta-i o superstiţie băbească. Pru l-a întrebat pe pediatrul nostru şi-a zis că nu cu dinţii îţi sugi degetul.

— A spus că o să-i treacă în curând, intervine Pru calmă.

— De ce le vezi pe toate în *negru*, tati? miorlăie Nelson, incapabil, pare-se, să adopte o altă intonaţie. Puştiul are mâncărimi, iar glasul lui îi zgârie timpanele întruna: Odinioară erai un *hombre* destul de relaxat; acum tot ce spui e, cumva, negativ.

Rabbit vrea să-l ducă de nas, să vadă cât de mult îl poate ponegri în ochii femeilor.

— Sunt rigid, îi dă el dreptate zâmbind. Cu cât îmbătrâneşti, cu atât ai mai multe tabieturi. La Valhalla Village nimeni nu-şi suge degetul. S-ar putea să fie interzis printr-un regulament, ca şi înotatul în piscină fără cască. Ca înotatul cu un cercel în ureche. Spune-mi, ce semnificaţie are cercelul când eşti însurat şi ai doi copii?

Nelson îi ignoră întrebarea, tace cu demnitate, făcându-l pe taică-său să pară un caraghios.

Rulează în siguranţă pe autostradă, printre rambleuri cu iarbă ireală, palmierii se succed ca stâlpii de telegraf. De pe bancheta din spate, Pru spune ca să schimbe subiectul:

— Ce plată e Florida! N-am să mă obişnuiesc niciodată cu chestia asta.

— Când te depărtezi de coastă, o lămureşte Harry, peisajul devine mai vălurit. E ţinutul ranch-urilor şi al crângurilor de portocali. Cu ţărănoi şi-o grămadă de mexicani. Am putea face o plimbare cu maşina, spre interior, să vedem adevărata Florida.

— Judy şi Roy de-abia aşteaptă să vadă Disney World, zice

Nelson încercând să devină rezonabil.

— E prea departe, îi spune taică-său repede. Ar fi ca şi cum ai merge cu maşina de la Brewer până la Pittsburgh. Asta-i un stat cu o suprafaţă mare. Ai nevoie de rezervare din timp, să stai acolo peste noapte, iar în perioada asta a anului nu găseşti locuri libere. E absolut imposibil.

Acest refuz categoric îi amuţeşte pe toţi. Prin vâjâitul iute al ventilatorului de la instalaţia de aer condiţionat şi fâşâitul roţilor, Harry aude tocmai din spatele maşinii că, pentru a doua oară în numai o jumătate de oră, o face pe nepoată-sa să plângă. Pru se întoarce şi-i şopteşte ceva fetiţei. Harry strigă într-acolo:

— Sunt o mulţime de alte lucruri de făcut. Am putea vizita din nou muzeul circului din Sarasota.

— *Nu-mi place* muzeul ăla, îi ajunge la urechi firicelul de voce a lui Judy.

— N-am fost niciodată la casa lui Edison din Fort Myers, propune el, adresându-se acum ca un patriarh tuturor ocupanţilor maşinii. Vecinii noştri spun că-i fascinantă; se pare că Edison ar fi inventat până şi televizorul.

— Şi-o să mergem şi la plajă, iubito, adaugă Pru cu blândeţe. Ştii cât de mult îţi place plaja de la The Shore.

Cu o voce mai puţin maternă, le spune lui Janice şi Harry:

— A ajuns o înotătoare minunată.

— Drumul cu maşina până la Jersey Shore era de departe cea mai plictisitoare chestie din viaţa noastră, le mărturiseşte Nelson părinţilor săi, încercând să coboare din norul lui întunecat într-o dispoziţie familială, dornic acum, prin această amintire, să redevină copil.

— Şofatul e plictisitor, declară Rabbit în chip irefutabil, dar uite că asta facem. Cea mai mare parte a vieţii unui american constă în mersul cu maşina până undeva şi înapoi, urmat de întrebarea de ce mama naibii m-am dus acolo.

— Harry, îl dojeneşte Janice. Iar mergi prea repede. Vrei s-o iei pe 75, sau să ieşi pe 41?

Dintre toate şoselele pe care le-a văzut la viaţa lui, Route

41, fostul Tamiami Trail, i se pare lui Harry cap-coadă cea mai deprimantă. E mai lată decât autostrăzile de uz comercial şi cu acces nelimitat din nord şi, într-un fel, firmele prospere de pe marginea drumului arată mai rău sub razele constante ale soarelui, ca şi cum, aidoma pungilor de gunoi din plastic, nu se vor mai degrada niciodată. WINN DIXIE. PUBLIX. Eckerd Drugs. K. Man. Wal-Mart. TACO BELL. ARK PLAZA. Joy Food Store. Starvin' Marvin – alimente, vin şi bere la preţ redus. Printre francizele care se repetă şi care vând benzină, alimente, băuturi şi medicamente, toate amestecate între ele în acel mod ilegal specific zonei, sunt şi nişte clădiri scunde, şterse, destinate în special bolnavilor şi persoanelor în vârstă. Centrul de Recuperare a Bolnavilor de Artrită. Infirmiere SRL. Centrul de Recuperare a Cardiacilor. Chiropractică. Birou de Avocaţi – specializaţi în Medicare şi Cazuri de Malpraxis. Proteze Auditive şi Lentile de Contact. Centrul West Coast pentru Afecţiunile Genunchiului. Proteze Universale. Societatea Naţională a Crematoriilor. Pe firele de telefon, în loc de vrăbiile şi graurii pe care-i vezi în Pennsylvania, aici poposesc şoimii şi vulturii hoitari singuratici. Băncile, construcţiile masive, elegante, cu geamuri fumurii, se ridică mai înalte decât cablurile cu reclamele strălucitoare făcute propriilor afaceri. First Federal. Southeast. Barnett Bank cu Supercasierul ei. CS, care proclamă Servicii Totale, având grijă de milioanele şi miliardele aduse de oameni în regiune laolaltă cu trupurile lor boşorogite, prada de-o viaţă a tuturor celor ce dau năvală spre ţinutul de şes nisipos, la bordul uriaşelor vase de croazieră cu geamuri fumurii.

De-a lungul Route 41, printre bănci, magazine, furnizori de hrană şi accesorii pentru animale de companie, şi instalatori de aspersoare, kilometri întregi de case scunde au acoperişuri de ţiglă albă, groasă, termoizolantă. La două-trei cvartale de autostrada înecată în pâcla de monoxid de carbon, blocurile roz, înalte, ce imită castelele spaniole sau pagodele chinezeşti, se ramifică în fel şi chip, ca smochinii indieni. Smochinii indieni de aici îl fascinează pe Harry prin felul în care se înmulţesc, rădăcinile lor aeriene coboară şi se fixează în sol. Îi

par ca o gigantică gumă de mestecat lipită de pantof. Easy Drugs. NU-VIEW. Ameri-life and Health. Starlite Motel. ISUS CHRISTOS E DOMNUL. Familia adunată în maşina se cufundă uluită în tăcere în timp ce el îi poartă pe kilometri de şosea, oprindu-se din când în când la semafoarele care semnalează o intersecţie, un drum secundar ce duce spre vest, către plaje şi mangrovele care au supravieţuit până azi şi spre est, către preeria sărăcăcioasă, desţelenită pe suprafeţe mari, pătrate, pentru noi investiţii imobiliare. Investiţii! Investim de ne sar capacele. Fiecare drum lateral ce se desprinde din Route 41 îi duce acasă pe unii, în micul lor cotlon din labirint, la parcarea şi la locşorul lor sub soare, agonisit cu trudă. Soarele este de-acum destul de jos, învăluind totul într-o nuanţă roz, făcând roşul semafoarelor aproape invizibil. De la drumul pe care coteşte familia Angstrom mai sunt vreo trei kilometri de străzi, unele drepte, altele curbate, printre cvartale cu case locuite de câte o singură familie, cu grădiniţe pe jumătate moarte, ornate cu smocuri de iarbă de pampas şi arbuşti cu înflorescenţe ce nu înfloresc niciodată în perioada secetoasă de la sfârşitul anului. Janice şi Harry au crezut la început că vor putea cumpăra una dintre casele astea cu un singur nivel zugrăvite în culori pastel, care se iţesc de după arbuştii tropicali şi portocali, grote de răcoare şi întuneric, cu piscinele lor secrete din spatele garajelor cu uşi automate, dar ele le aminteau, din nefericire, de casa pe care au avut-o în Penn Villas, martoră a atâtor nenorociri şi ciudăţenii conjugale până când jumătate din ea a ars din temelii, aşa că s-au hotărât să-şi ia un apartament de bloc cu două dormitoare, cocoţat la etajul patru, cu un balcon îngust, ascuns de crengile de sus ale unui pin de Norfolk, cu vedere spre un teren de golf. Dintre toate adresele la care a locuit Harry la viaţa lui – Jackson Road nr. 303; Btry A, FA Bn 66, Fort Larson, Texas; Wilbur Street nr. 447, Ap. 3; Summer Street naiba ştie la ce număr s-o fi pripăşit cu Ruth Leonard în primăvara aia de demult; Vista Crescent nr. 26; Joseph Street nr. 89, timp de zece ani, prin bunăvoinţa bunicii Springer; Franklin Drive numărul 14 $^1/_2$ – aceasta are de departe cel mai mare număr: Pindo Palm

Boulevard nr. 59600, Corpul B, Ap. 413. Nu s-a prea omorât după treisprezecele acesta, de fapt, chiar credea că constructorii nu folosesc acest număr la clădiri, dar poate că astăzi oamenii sunt mai puţin superstiţioşi decât pe vremuri. Când era mic, existau tot felul de motive de îngrijorare, nu tocmai plăcute, legate de pisicile negre, sarea vărsată şi umbrelele deschise în casă, găleata lovită cu piciorul sau mersul pe sub scară. Pe atunci se credea că văzduhul are ochi şi urechi şi că trebuie îmbunat.

VALHALLA VILLAGE: un indicator mare, prins cu mortar, cu cele două cuvinte curbate în jurul unui inel auriu, confecţionat, în realitate, din alamă, încrustate şi fixate cu răşină epoxidică, pentru descurajarea hoţilor cu apucături de vandali. Intri pe la ghereta paznicului, bărbatul de acolo te recunoaşte, apoi parchezi într-unul din cele două locuri cu numărul apartamentului tău inscripţionat direct pe asfalt, descui uşa exterioară a Corpului B, introduci codul de acces pentru deschiderea uşii interioare, urci cu liftul şi o iei la stânga. Coridorul e acoperit cu mochetă de culoarea piersicii şi miroase a deodorant de cameră, pentru a masca mirosul mucegaiului care se strecoară în fiecare spaţiu închis din Florida. De trei ori pe săptămână se face curat, se dă cu aspiratorul, se şamponează covorul, iar pereţii se curăţă de praf o dată pe lună. Lângă fiecare uşă numerotată se află nişte buchete de fiori din plastic aşezate în nişte chestii micuţe, ca inelul coşului de baschet, iar vizavi de uşa liftului există o oglindă plus o vază mare, marmorată, verde-aurie, pe o masă de marmură ca o semilună, dar tot nu-i un spaţiu în care să vrei să petreci prea mult timp.

Înaintează buşind valizele de pereţii în culori argintiu-piersică, Janice şi Pru continuă să sporovăiască, iar micuţul Roy este obligat să meargă pe jos acum, că-i în sfârşit treaz, dar se smiorcăie pe chestia asta la fiecare pas. Harry are sentimentul că sosirea lor deranjează o linişte mortuară, deşi, de fapt, aproape toţi cei din spatele acestor uşi au găsit ceva cu care să-şi umple după-amiaza, fie o partidă de golf sau tenis, fie o programare la cosmeticiană sau o călătorie cu

autobuzul până la Everglades. La stilul de viaţă de aici, apartamentul în care locuieşti pare doar o bază de unde porneşti în diferite expediţii, un soi de anticameră cu aer condiţionat ce dă spre conacul însorit din exterior. Dacă stai prea mult înăuntru, s-ar putea să mucegăieşti. Pe la cinci şi jumătate se lasă o tăcere nefirească, toată lumea trage simultan un pui de somn, dar la ora patru e prea devreme pentru asta.

Uşa de la intrarea în apartamentul 413 are o încuietoare dublă, cu două chei, din care una deschide şi uşa de la exterior de la parter. Împins de la spate de masa nerăbdătoare a întregii familii şi a bagajelor, Harry se moşmondeşte puţin, mâna îi tresaltă aşa cum i se întâmplă când simte apăsarea aceea în piept, cheia zimţată zgârie broasca îngustă, oscilantă, dar apoi intră, se învârte şi clic, uşa se deschide şi iată-l din nou acasă. Locuinţa asta ar putea să aparţină unuia dintre milioanele de locuitori cu o jumătate de normă ai Floridei, însă, de fapt, este a lui şi a lui Janice. Intră într-un fel de hol, cu o uşă de debara la stânga, iar în dreapta sunt nişte rafturi de lemn vopsite, încărcate de Janice cu păsărele şi flori confecţionate din scoici la un curs pe care l-a urmat în primul an al şederii lor aici, când încă o entuziasmau scoicile. Entuziasmul pentru scoici nu ţine cine ştie cât, după cum nici entuziasmul pentru lecţiile de spaniolă, să te poţi înţelege cu personalul. E doar o fază prin care le este dat să treacă celor paraşutaţi din nord, începătorilor veniţi aici să-şi încălzească ciolanele peste iarnă. Din scoicile mititele, brune, rotunde se fac pene şi petale, melcişorii cu cochilia ascuţită sunt buni pentru ciocul păsărilor, iar scoicile mari sunt ca nişte bărcuţe. Rafturile, pe care mai sunt şi câteva dintre bibelourile bunicii Springer, inclusiv un ou mare, din sticlă verde, cu o bulă de aer la mijloc, separă holul de bucătărie, iar dincolo de aceasta se află sufrageria; drept în faţă este livingul, unde au un televizor şi fotoliile confortabile, din răchită, şi o măsuţă joasă, rotundă, din sticlă, la care adesea iau cina, dacă e cumva o emisiune care-i interesează, în stânga este o canapea de culoare deschisă cu braţe pătrăţoase, ce poate fi deschisă şi

folosită ca pat, de aici, pe sub o arcadă fără uşă, se trece în dormitorul principal, cu o baie şi o cămăruţă unde Janice ţine o masă de călcat pe care n-o foloseşte niciodată şi o bicicletă medicinală pe care, când i se pare că a pus pe ea prea mult, o foloseşte pe muzica Bee Gees de pe fostele casete ale lui Nelson, de care el s-a săturat de mult. În dormitorul pentru oaspeţi se intră din living, e în dreapta, şi are baia lui, cu instalaţia racordată la cea din bucătărie. Până acum, Nelson şi Pru stăteau în camera asta, cu un pătuţ pentru bebeluş, iar Judith dormea pe canapeaua desfăcută, însă Harry nu-i sigur că aranjamentul de-atunci merge şi-acum. Micuţii au mai crescut; Roy este, probabil, prea mare şi prea pe fază ca să mai împartă dormitorul cu părinţii, iar fetiţa e de-acum o domnişoară ce merită şi ea un pic de intimitate.

Le explică planul lui:

— Anul ăsta m-am gândit că i-am putea pune pătuţul lui Judy în cămăruţă, să folosească baia noastră şi să închidă uşa, şi să-i lăsăm lui Roy canapeaua din living.

Băieţelul se uită lung la bunicu-său şi îşi vâră discret degetul mare în gură. Are o guriţă ca de cauciuc pe care Rabbit o asociază cu familia Lubell; nici Angstromii, nici Springerii n-au buzele aşa de groase, pline, ca un şir de bobiţe dolofane lipite una de alta, aşa le are tatăl Teresei, Harry ştie asta de când l-a întâlnit singura dată în timpul unei vizite la Akron, în drum spre o conferinţă a dealerilor, organizată la Cleveland, aşa le are dacă apuci să i le vezi în spatele bărbii nerase de două zile şi a ţigării pe care o molfăie tot timpul. E ca şi cum jigodia aia de babac al lui Pru s-ar fi deghizat în copil şi ar fi venit să-i spioneze. Puştiul aude totul, dar nu spune nimic. Harry îi vorbeşte dur:

— Mda, care-i treaba?

Degetul se afundă şi mai adânc în guriţa copilului, iar ochii lui, mai negri şi decât ai lui Nelson şi Janice, strălucesc a neîncredere. Judy îi explică:

— Îi e frică să stea singur în camera asta.

Pru încearcă să-i vină în ajutor:

— Scumpişor, mămica şi tăticu' vor fi în camera de alături,

unde dormeai şi tu până să creşti aşa mare.

— Ai fi putut să discuţi întâi cu noi, tati, îi reproşează Nelson, până să faci toate schimbările astea.

— Să discutăm, păi, am eu vreodată ocazia să discut ceva cu tine? De fiecare dată când sun la salon, ba nu eşti acolo, ba sună ocupat, înainte, măcar stăteam de vorbă cu Jake şi Rudy, dar acum nu-mi răspunde decât prietenul tău cu voce mieroasă, angajat de tine.

— Ăhă, Lyle îmi povesteşte cum îl descoşi în legătură cu toate celea.

— Nu-l descos deloc. Încerc să par interesat de ce se-ntâmplă acolo. Încă deţin o parte acolo, chiar dacă tu ai impresia că eşti şefu' o jumătate de an.

— *Jumătate* de an! *Tot* anul, din câte am înţeles de la mami.

— Mami zice că o dor picioarele de-atâta stat în maşină şi că se gândeşte să lase cocteilul pe mai târziu dacă o să vorbim d-astea cinci zile de-acu înainte, intervine Janice. Nelson, tatăl tău încerca să fie amabil în legătură cu cine unde doarme. Împreună am discutat chestiile astea. Judy, tu ce preferi? Canapeaua, sau camera de călcat?

— Nu m-ar deranja să dorm ca şi până acum, răspunde ea.

Micul Roy încearcă să urmărească firul conversaţiei şi scoate degetul din gură cât să mormăie cu buzele lui pline ceva ce Rabbit nu înţelege. Cuvintele rostite de el, oricare ar fi acelea, îl fac pe Roy să lăcrimeze.

— Iiii, e tot ce aude Harry la sfârşitul propoziţiei.

Pru îi traduce:

— Zice că ea vrea să se uite la televizor.

— Ce scârbos e bebe pârâcios, zice Judy şi, cu iuţeala unei libelule ce survolează suprafaţa apei, traversează covorul din doi paşi şi îi trage o palmă zdravănă frăţiorului mai mic peste ţeasta lui sferică.

Pru îl tunde castron, dar, cumva, pe invers.

Injuria suferită îl reduce la tăcere o clipă, deşi are gura deschisă, e ca un robinet ce reţine jetul de apă vreme de o secundă după ce a fost deschis. Când începe să curgă din el, urletul lui are volumul dat la maximum; pe acest fundal sonor,

Judy le explică tuturor cu vizibilă condescendenţă:

— Doar uneori la Johnny Carson, când toată lumea doarme, şi, din câte-mi amintesc, o singură dată m-am uitat la *Saturday Night Live.*

— Deci mai curând ai sta aici cu spanacul ăsta de televizor decât să ai propria ta cămăruţă cochetă? întreabă Harry.

— N-are ferestre, remarcă ea timid, nevrând să-i rănească sentimentele.

— Bine! *Bine!* exclamă Harry. Nu-mi pasă care unde o să dormiţi. Ca să demonstreze că nu-i pasă, porneşte cu paşi mari spre dormitorul lui, trece pe lângă patul dublu pe care l-au cumpărat aici, cu tăblia capitonată cu satin matlasat şi cu o cuvertură asortată verde-jad, la fel de greu de împăturit ca alea de prin hoteluri, intră în cămăruţa fără ferestre, ridică pătuţul pliant, cu cearşafurile lui şi cu păturica lui din fibră acrilică bleu, dă să iasă pe uşă şi loveşte tocul uşii şi unul din fotoliile de răchită din living, apoi intră în dormitorul oaspeţilor. E stânjenit: nu şi-a închipuit că Judy e încă aşa de copilăroasă, ar fi vrut să-i ofere cuibuşorul ei ca de prinţesă, nu se pricepe la fetiţe, unica lui fiică a murit, iar cealaltă nu-i a lui.

— Harry, îi spune Janice, doctorul a spus să nu să te agiţi prea mult.

— Doctorul a spus, o maimuţăreşte el. Nu consultă decât oameni săriţi de şaptezeci şi cinci de ani şi-mi spune şi mie exact ce le spune lor.

Şi totuşi, respiră greu, iar Pru porneşte în grabă după el, să-l scutească de efortul de a îndrepta piciorul rabatabil, un tub metalic în formă de U, care s-a închis şi s-a pliat sub el, apoi netezeşte cearşaful şi păturica. Întors în living, Harry îi spune lui Nelson, care-i ţine din nou pe micuţul Roy în braţe:

— *Acum* sunteţi mulţumiţi, tu şi răzgâiatul ăsta mic?

Drept răspuns, Nelson se întoarce către Janice şi-i spune:

— Dumnezeule, mami, nu ştiu dacă o să suport să fiu tocat în halul ăsta cinci zile.

Însă, când ajung să se instaleze cu toţii – cu hainele din valizele aranjate în dulapuri, cu Judy şi Roy hrăniţi cu lapte şi

prăjiturele, echipaţi în costume de baie şi duşi la piscina încălzită din Valhalla Village de mama lor şi de Janice, care trebuie să le treacă pe lista de oaspeţi –, Harry şi Nelson stau aşezaţi fiecare cu câte o bere la masa rotundă din sticlă şi încearcă să se comporte ca doi prieteni.

— Ei, îl întreabă Harry, cum mai merge afacerea cu maşinile?

— Ştii la fel de bine ca mine, răspunde Nelson. Doar vezi registrele în fiecare lună.

Şi-a făcut obiceiul enervant de a se strâmba şi de a-şi gârbovi umerii neliniştit, de parcă are în spate pe cineva care vrea să-i dea la cap. Trage din ţigară de parcă s-ar hrăni printr-un tub şi se joacă tot timpul cu forma scrumului de pe marginea scoicii albe împrumutate din colecţia lui Janice.

— Cum ţi se par modelele din ’89? îl întreabă Harry, hotărât să nu abandoneze subiectul acum, că e singur cu băiatul. Încă n-am văzut maşinile, ci doar broşurile. Frumoase broşuri. Câte milioane crezi că încasează agenţiile de publicitate pentru broşurile astea? Mă uitam la cea de la Corolla şi încercam să-mi dau seama dacă chiar au dus *cu adevărat* berlina şi breakul ăla sus pe munte sau totul e doar o mânăreală. M-a pufnit râsul. Maşinile erau pe zăpadă, dar nu se vedeau deloc urme care să arate cum au ajuns acolo! Să te uiţi şi tu.

Pe Nelson treaba asta nu-l amuză prea tare. Îşi aranjează scrumul într-un con perfect şi, dintr-odată, îl străpunge, răsucind chiştocul violent. Mâinile îi tremură mai mult decât ar trebui la vârsta lui. Ia o gură de bere, care-i lasă firicele de spumă pe smocul lui de mustăcioară, se uită calm la taică-său şi-i spune:

— M-ai întrebat ce părere am despre modelele ’89. Aceeaşi părere pe care am avut-o şi despre cele din ’88. Îs proaste, tati. Pătrăţoase. Continuă să ne dea maşini prăpădite, economice, de zece ani încoace, avem benzină gârlă. Americanii vor să se întoarcă la maşinile cu aripi la spate, la decapotabile şi la aspectul de limuzină, iar gălbejiţii ăştia tot încearcă să-şi vândă cutiuţele astea curăţele. Nici măcar nu sunt ieftine. Aici

e buba. Rahatul ăsta de dolar contra yenului. De ce să dea lumea şapteşpe mii de parai pe un GTS când, în aceeaşi gamă poţi să-ţi iei un Mustang, o Beretta GT sau o Mazda MX-6?

— O Celia nu costă şapteşpe mii de parai, îl contrazice Harry. Aia a mea de-acasă e mai puţin de cinşpe mii.

— Adaugă-i câteva accesorii şi-atât o să te coste.

— Nu le băga pe gât accesoriile – o să ţi se ducă vestea că le-ncarci nota de plată. Oamenii vin hotărâţi să ia un model cât mai simplu, ar trebui să le vinzi unul fără să-i faci să se simtă zgârie-brânză.

— Spune-le asta celor din California, zice Nelson. Practic, nu vor decât să vindem modele cu tot felul de accesorii. Geamurile electrice, motorul turbo cu tracţiune integrală. Dacă vrei un model ST sau GT clasic, trec luni de zile până să-ţi sosească comanda. Profitul mai mare din lux se scoate, pe tot traseul, până la Tokyo. Trebuie să încerci să vinzi ce ne trimit ei – singura lor maşină care merge a lumea, Camry-ul, nici de-al naibii nu ţi-o livrează nemernicii în cantităţile cerute. Ne tratează a pe nişte gunoaie, tati. Ne iau de nătăfleţi. Nişte nătăfleţi americani leneşi, depăşiţi de vremuri. În zece ani or să ne cumpere toată ţară. Am văzut într-o emisiune, la televizor, că deja au pus mâna pe Hawaii şi pe jumătate din L.A. Şi Nevada. Cumpără mii de pogoane de deşert în Nevada! Ce au de gând să facă acolo? Să detoneze bombe japoneze?

— Nu te lua de japonezi, Nelson. Ne-a mers bine cât am fost în aceeaşi căruţă cu ei.

— În căruţă, că bine zici. Ca pe bancheta din spate a unui Tercel. Vorbeşti întotdeauna despre ei cu atâta evlavie, de parcă ar fi nişte supermeni. Nu sunt! O parte din designul lor, dacă faci abstracţie de maşinuţa ieftină, de familie, sigură şi demnă de încredere, este un dezastru total. Land Cruiserul e de tot căcatul, nici nu se compară cu Cherokeeul, după cum nu se compară nici 4-Runnerul, e aşa de slab că au trebuit să-i pună un motor V-6 care consumă benzină în draci – şapteşpe litri la suta de kilometri, am citit în *Consumer Reports*. Şi dubita! E ridicolă! Cu motorul ăla montat sus, între scaunele din faţă, nu poţi să ajungi din spate în faţă decât dându-te jos

din maşină şi urcând din nou prin faţă. La iernile din Pennsylvania, oamenilor nu prea le place chestia asta. Mi se plâng atât de mulţi clienţi, că mai zilele trecute m-am aşezat şi eu la volanul uneia, să văd care-i treaba, şi, deşi nu sunt un uriaş, măiculiţă, tare înghesuit m-am simţit – n-ai deloc spaţiu să-ţi întinzi picioarele şi nici loc să-ţi rezemi cotul. Şi acceleraţia, canci: dacă intri pe-o autostradă de mare viteză, se face coadă în urma ta. M-a împins vântul pe Route 422 şi-a dracu' rablă, e aşa de înaltă, de-abia am putut să urc la volan.

Că bine zici, îşi zice Harry în sinea lui, *nu eşti un uriaş*. Nelson îi pare ciudat cu precizia, indignarea şi agitaţia lui, ca un ceas bine făcut, dar cu un dinte lipsă pe-o rotiţă dinţată sau cu o pată lipicioasă la lubrifiere. Puştiul continuă să fornăie, îşi aprinde altă ţigară după ce n-a savurat-o pe cealaltă, pe care tocmai a stins-o. Îşi tot duce mâna la nas, de parcă l-ar durea mustaţa.

— Păi, spune Harry pe un ton destins, încercând să-şi relaxeze fiul, nu dubiţele ne-au pus pâinea pe masă, iar cei de la Toyota ştiu că nu fac doi bani. Până în '91 o să fie complet modernizate. Dar de noua Cressida ce zici?

— După umila mea părere, e un jaf. N-aduce nimic nou. Ah, e un pic mai mare, iar motorul a săltat de la 2,8 la 3,0 şi are douăzeci şi patru de supape în loc de douăsprezece, aşa că are ceva mai mult zvâc, dar pentru douăzeci şi unu de mii de parai te şi *aştepţi* să aibă niscai zvâc – *zău!* Tabloul de bord e o nenorocire. Panoul de climatizare culisează ca un sertar şi nu se mişcă decât dacă-i cheia în contact, ceea ce-i ridicol, una la mână, iar doi, au păstrat de la modelul de anul trecut ideea aia tâmpită cu două seturi de control audio, aşa că ai toate butoanele alea în plus când ai deja la butoane cât pentru un cockpit de avion. Are preţ de lux, tati, şi ai putea spune că-i o maşină luxoasă, dar are un interior banal şi un exterior de imitaţie Audi. Ăştia de la Toyota, hai să fim cinstiţi, au imaginaţia şi gustul unui popândău. Maşinile lor nu *exprimă* nimic. Maşinile bune, clasice – Packardurile din anii '30, micuţele Jaguaruri cu capota lungă şi roţile cu spiţe, maşinile din anii '50, cu aripile lor, până şi broscuţa Volkswagen –,

exprimau ceva, aveau ceva de spus. Toyotele nu exprimă nimic, nu riscă nimic, nu fac decât să fure ideile altora. Uită-te la furgoneta lor. Furgoneta era marfă, dar acum i-au lăsat pe cei de la Ford şi GM să le fure piaţa. Uită-te la MR-2. Nu se vinde nici de-al naibii.

— Cei care au maşini cu două locuri plătesc asigurare mare, îi explică Harry. Toyota le oferă o maşină bună, solidă. Sunt uşor de condus şi durabile. Oamenii ştiu treaba asta şi de-aia respectă firma.

Nelson îl întrerupe:

— Şi sunt atât de-al naibii de *dictatoriali* – îţi spun preţul exact la care trebuie să vinzi, ce să expui în vitrină, cum să se îmbrace personalul de la vânzări, câţi metri pătraţi de una-alta trebuie să ai ca să fii îndeajuns de bun să le vinzi rablele. Când am preluat afacerea, am rămas uimit de cât rahat aţi înghiţiţi tu şi cu Charlie în toţi anii ăştia. Ăştia vor să fii *robotul* lor.

Acum Rabbit se simte jignit la culme.

— Bun venit în lumea reală, puştiule. În viaţa asta faci parte dintr-o organizaţie sau alta. Toyota a fost bună cu noi şi cu bunicu-tău, nu uita asta. Îmi amintesc că Fred Springer, când a primit franciza Toyota, a zis că tot anul se simte ca un copil în ziua de Crăciun.

Femeile din familie spun tot timpul ca Nelson e bunicu-său bucăţică ruptă, iar Harry speră că pomenindu-l pe răposatul Fred o să-l aducă la ordine pe băiat. Toată blasfemia asta la adresa companiei Toyota îl face pe Harry să nu se simtă în largul său.

Nelson o ţine însă pe-a lui:

— Bunicu' a fost *dealer,* tati. Îi plăcea să facă afaceri. Spunea: cu unii te-ai fript, pe alţii i-ai pârlit şi asta se cheamă *distracţie.* Era un fel de loterie în toată situaţia asta, era loc şi pentru creativitate. Vânzarea de second-handuri e aproape singura chestie spontană, creativă, care a mai rămas în toată afacerea, iar cei de la Toyota îţi spun că nu vor nişte rable americane urâte în faţa salonului, mai că trebuie să vinzi pe şest maşinile la mâna a doua. Dacă dai peste un fraier, măcar

te scoţi şi tu cu un miar în plus; vânzarea de maşini noi înseamnă să nu faci nimic, decât să stai la casă. Asta nu se cheamă vânzare, ci doar stat toată ziua în spatele tejghelei.

— Nu-i tocmai rău pentru patruzeci şi cinci de mii plus beneficiile.

Atât câştigă Nelson pe an. Harry şi Janice se ciondănesc mereu pe chestia asta; el zice că-i prea mult, ea zice că are şi el o familie de întreţinut.

— Când eram de vârsta ta, îi spune băiatului, poate nu pentru prima oară, câştigam doar treişpe mii pe an ca linotipist şi în fiecare seară ajungeam acasă murdar. Slujba aia îmi dădea dureri de cap şi mi-a nenorocit ochii. Înainte aveam vederea perfectă.

— Asta s-a întâmplat *atunci,* tati, vorbim despre ce se-ntâmplă *acum.* Erai încă în epoca industrială. Erai muncitor, sclav. Oamenii nu mai câştigă bani în plata cu ora; e destul să prinzi locul potrivit şi-ţi *curg* banii. Cunosc tot felul de tipi, avocaţi, agenţi imobiliari, nici mai vârstnici decât mine, nici mai deştepţi, care scot două-trei mii de parai dintr-o singură tranzacţie. Probabil că aici ai cunoscut o droaie de pensionari bogaţi. E *uşor* să fii bogat, aşa stau lucrurile în ţara asta.

— Ăştia or fi tipii care vând Nevada japonezilor pe care eşti atât de supărat. Şi, mă rog, de ce eşti aşa de ahtiat după bani? Locuieşti într-o casă lăsată de maică-ta, fără ipotecă, pesemne că pui bani gârlă deoparte. Apropo de maşinile second-hand…

— Tati, îmi pare rău că trebuie să ţi-o spun, dar patruzeci de mii nu-i cine ştie ce sumă dacă vrei să-ţi trăieşti viaţa cu stil.

— Doamne sfinte, da de cât stil aveţi nevoie tu şi Pru? Casa e pe gratis, nu trebuie decât să plăteşti căldura şi impozitele…

— Impozitele pe şandramaua aia au urcat la peste patru mii de parai. Investiţiile imobiliare din Mt. Judge au crescut *enorm* de când cu noua explozie a natalităţii, chiar şi o semidecomandată de la mahala, din capătul lui Jackson Road, unde ai copilărit tu, a ajuns să coste şase cifre. În plus, reforma federală a taxelor nu a făcut nimic pentru cei din grupa mea de venituri. Trebuie să fii bogat ca să primeşti

beneficii. Lyle îmi arăta pe o foaie de calcul…

— Asta-i altă chestie pe care voiam s-o discutăm. A cui a fost ideea s-o înlocuieşti pe Mildred Kroust cu tipul ăsta?

— Tati, ea lucra pentru Springer Motors de când lumea…

— Ştiu, exact asta vreau să zic şi eu. Ţinea contabilitatea şi-n somn.

— De fapt, n-o mai ţinea, deşi *dormea* pe ea mai tot timpul. În primul rând, nu le avea deloc cu calculatoarele. A, desigur, şi-a dat silinţa, dar la orice aiureală sau mesaj de eroare care-i apărea pe ecran dădea vina pe aparat şi suna la firmă, să vină un depanator cu un tarif de-o sută douăzeci de dolari pe oră, când, de fapt, era vina ei că nu era în stare să înţeleagă cartea tehnică şi că apăsase tasta greşită. Era *depăşită. Ar* fi trebuit s-o pensionezi la termen.

Uşa de la intrare se deschide cu un declic discret:

— Eu sunt, îi anunţă Janice. Pru şi copiii au vrut să mai rămână la piscină şi m-am gândit să mă întorc şi să pregătesc cina. M-am gândit să ciugulim una-alta în seara asta; să văd dacă avem supă, să o pun la încălzit. Voi continuaţi-vă şueta, băieţi.

Probabil îşi imaginează că au o conversaţie sănătoasă, ca de la tată la fiu. De fapt, Harry se uită la Nelson de parcă băiatul ar fi un calculator. Are o hibă, un defect, un secret al lui. Vorbeşte prea mult, prea repede. Înainte era taciturn şi ursuz, iar acum nu-i mai tace gura, răspunsurile nu i se rezumă strict la întrebările puse de el. Parcă ar fi un motor supraturat, ceva nu-i în regulă cu el.

— Nu era aşa de bătrână, de fapt, nu-i aşa? spune Harry despre Mildred Kroust. Cât avea, şaizeci şi opt de ani? Şaizeci şi nouă?

— Tati, avea peste şaptezeci de ani. Lyle face tot ce făcea şi ea, dar nu vine la lucru decât două-trei zile pe săptămână.

— Face cu totul altfel, se vede după balanţe. Asta voiam să te întreb, cum e cu cifrele de la second-hand pe luna noiembrie.

Dintr-un motiv sau altul, puştiul păleşte iar până în vârful urechilor. Îşi strecoară ţigara prin gaura cutiei de bere şi apoi

striveşte cutia cu o mână, nu-i mare scofală acum, că le fac din aluminiu subţire ca foiţa. Se ridică din scaun şi pare să se îndrepte spre maică-sa, care zăngăneşte vasele din bucătărie.

— *Janice!* urlă Harry, întorcându-şi cu greu capul din cauza cefei înţepenite de grăsime.

O vede în pragul uşii de la bucătărie, e în costumul de baie negru, ud, şi cu o fustă parte peste parte purpurie înfăşurată în jurul taliei, pentru o ţinută decentă în ascensor. Pare un pic ciupită: a deschis sticla de Campari înainte să coboare cu ceilalţi la piscină şi s-o fi întors fuguţa să mai tragă o duşcă. Părul rărit îi este ud şi-i stă vâlvoi.

— Ce-i? face ea, răspunzând pe un ton vinovat la răcnetul imperativ lui Harry.

— Unde e ultimul teanc de balanţe de la salon? Nu erau pe birou?

Biroul este o piesă de mobilier cumpărată aici la un preţ de nimic, în graba de a-şi mobila locuinţa, este în acelaşi stil cu măsuţele care flanchează canapeaua extensibilă de culoare deschisă şi cu noptierele din dormitorul lui – din lemn vopsit în alb, cu picioare brăzdate ici-colo cu vopsea aurie, ce imită nodurile de bambus. Nu are decât trei sertare puţin adânci, lipicioase din cauza umidităţii şi nişte compartimente în partea de sus, unde stau azvârlite note de plată şi invitaţii. Tăblia, dintr-un material marmorat, neted, de zici că-i din îngheţată de vanilie cu caramel pietrificată, este, de obicei, acoperită de un teanc de scrisori care aşteaptă un răspuns, extrase de cont, dări de seamă de la agenţii lor de bursă, şi fondul de administrare a banilor, cartonaşe de ţinut scorul la golf şi anunţuri xeroxate primite de la Comitetul de Activităţi Village, numit CAV, de vreme ce viaţa de-aici e un fel de vacanţă continuă. Janice are şi ea obiceiul să decupeze articole din revistele de sănătate şi din *The Naţional Enquirer* şi *News-Press*-ul care apare la Fort Myers, iar apoi uită cui avea de gând să le trimită. Pare înspăimântată.

— Serios? îngăimă ea. Le-oi fi aruncat. Ai mania asta, Harry, să pui peste ele alte chestii şi să le găseşti tot acolo la anul, când o să ai nevoie de ele.

— Astea de-abia au venit săptămâna trecută. Erau balanţele contabile pe luna noiembrie.

Ea se bosumflă, iar chipul ei, devenit ermetic, pare să îmbrăţişeze o hotărâre de care nu se va dezice pentru nimic în lume, aşa cum fac toate femeile.

— Habar n-am unde sunt. Nu pot să sufăr cum îţi împrăştii peste tot cartonaşele de golf. De ce le păstrezi atâta?

— Îmi fac notiţe cu învăţămintele trase din fiecare joc. Nu schimba subiectul, Janice. Vreau balanţele alea nenorocite.

Nelson apare lângă maică-sa în pragul bucătăriei, are în mână cutia de bere pe care a strivit-o. Fără geaca de blugi, cămaşa lui pare şi mai de poponar, cu dunguliţele roz, delicate, cu manşetele albe şi gulerul alb, rotund. Băiatul şi Janice au aproape aceeaşi înălţime, feţele mici, încordate şi posomorâte. Amândoi îi ocolesc privirea.

— Nu-i mare scofală, tati, zice Nelson pe-un ton sec. Peste două săptămâni o să primeşti rapoartele pe decembrie.

Când se întoarce spre frigider să-şi ia altă bere, îi oferă lui Rabbit priveliştea zdrobitoare a cefei sale – cu codiţa de şobolan îngrijit tunsă, cerceluşul rotund de argint şi chelia tot mai vizibilă.

Iar când Pru se întoarce de la piscină cu copiii, cu toţii în şlapi, cu prosoapele purtate în jurul umerilor, cu părul lipit de cap, cei doi micuţi dârdâind voioşi, cu buzele învineţite de frig şi cu degeţelele albite şi încreţite de apă, ea îi apare lui Harry într-o nouă lumină, drept veriga slabă dintr-o conspiraţie îndreptată împotriva lui. Sărutul ăla molatic, pe gură, pe care i l-a dat la aeroport… Pelvisul care în costumul de baie alb răscroit, dar altminteri sobru, pare lăţit cu delicateţe de trecerea anilor…

Sunt la a cincea iarnă petrecută aici, iar dimineaţa Harry încă se trezeşte uimit să constate că-i cu adevărat în Florida, lângă Golful Mexic. Dacă nu chiar lângă el, în orice caz cu vedere spre el, asta cel puţin până când şirul acela nou de blocuri cu şase etaje, cu turnuleţe ornamentale şi acoperişuri din olane spaniole, le-a ascuns şi ultima geană de apă de la

orizont. Când el şi Janice au cumpărat apartamentul în 1984, de pe balcon încă se mai zăreau fâşii de golf, o margine netedă a lumii deasupra acoperişurilor, întreruptă de şiruri de noi turnuri – păreau punctele şi liniuţele din alfabetul morse – şi, cuprinşi de entuziasm, au cumpărat un telescop şi un trepied de la un magazin de articole maritime de la mallul situat la un kilometru şi ceva mai încolo pe Pindo Palm Boulevard. În cerculeţul lui tremurător, în acea primă iarnă, vedeau câte o iolă cu vela dungată umflată de vânt sau câte un iaht de lux cu bordul alb, înalt, tăind valurile în tăcere, sau câte un pescador cu platformele lui de lansat harpoane ca nişte aripi, sau, hăt departe, ca de pe altă lume, câte un petrolier gri, ruginit, care, aparent nemişcat, se îndrepta spre Mobile sau New Orleans, sau făcea cale întoarsă către Panama sau Venezuela. În anii următori, priveliştea aceasta a fost acoperită, de-a lungul ţărmului s-au înălţat hoteluri zgârie-nori, construcţii de culoarea terciului de ovăz, a spumei de zmeură sau, pur şi simplu, din sticlă, distilate verticale, reci şi pure, ale culorii albastru-verzui a golfului.

Pe locul unde se înaltă turnuri, odinioară nu erau decât nisipuri, terenuri mlăştinoase şi golfuri şerpuitoare săpate de maree, ale căror unde se strecurau prin împletitura rădăcinilor şi în adânciturile cărora aluneca vreun aligator sau vreun mocasin de apă; apoi, spre nord, câteva case răzleţe, văruite şi şandramale netencuite, o palidă copie a Sudului, cu recolta lui anemică de bumbac şi cu cirezile de vite scoase la păscut pe solul nisipos, mânate apoi spre miazănoapte, carne de vită trimisă pe picioare trupelor rebele, înfometate, din Războiul Civil; apoi, case cu spaţii mai mici între ele, unele din cărămidă şi fier forjat, calcar şi granit transportat cu barjele din carierele de piatră ale Alabamei. Apoi, în epoca de după Reconstrucţie, în acest apendice al Sudului au sosit căile ferate, bogătanii, bolnavii şi neadaptaţii plini de speranţe, aceasta fiind frontiera către o direcţie neaşteptată. Perioadele de declin au alternat cu cele înfloritoare; optimismul a continuat să sosească în valuri-valuri. Acum, cu avioanele cu reacţie şi asigurările sociale şi cultul naţional al soarelui, nu

sunt în stare să construiască îndeajuns de repede oraşul ăsta, Deleon, numit astfel în amintirea unui explorator spaniol care, deşi purta o superbă platoşă neagră, a murit ucis în 1521 de săgeata otrăvită a unui seminol viclean, undeva pe aici, sau într-un loc asemănător, căruia localnici îi zic *Diilaiăn*, de parcă te-ar pofti la masa lor de poker[5]. Trecutul licăreşte ca un vis în subconştientul lui Harry în timp ce se trezeşte; de când e semi-pensionat, s-a apucat să citească istorie. Istoria l-a interesat dintotdeauna vag, stratul acela sinistru de fapte din care răsar vieţile noastre neînsemnate înainte de-a se alătura şi ele însele stratului respectiv, păturilor maro, fragile, putregăite ale deceselor anterioare, straturi de sol care, suficient de adânci şi de bine presate, produc cărbune, exact ca în Pennsylvania. În serile liniştite, în timp ce Janice stă pe canapea şi se cufundă în tâmpenia vreunei emisiuni de televiziune pentru tembeli, el stă în pat, rezemat de tăblia capitonată cu satin, cu o carte în mână, privind ameţit spre trecut, de parcă ar fi cocoţat într-o căsuţă din vârful unui copac verde ca jadul.

Zvonul care-i pătrunde în vise şi i le spulberă este zumzetul maşinilor care tund gazonul de pe terenurile de golf, urmat de hărmălaia plângăreaţă, aproape la fel de mecanică, a pescăruşilor ce se adună pe pajiştea proaspăt tunsă şi udată, unde râmele ies să bea apă. Căpătâiul patului e lângă uşa mare, glisantă, din sticlă, crăpată de-o palmă, cât să între răcoarea dimineţii de iarnă în aceste câteva luni când nu au nevoie de instalaţia de aer condiţionat. Aşa se face că aerul rece, sărat, îndulcit de mireasma terenului de golf proaspăt tuns, îi aminteşte unde se află, în acest paradis de serie unde l-au adus banii lui Janice. Ea nu-i în pat, deşi căldura trupului ei îi salută genunchii când se întinde pe locul ei. Din respect pentru înălţimea lui de un metru nouăzeci şi trei, şi-au cumpărat, în sfârşit, un pat dublu uriaş, astfel încât, pentru prima oară în viaţă, nu-i mai atârnă picioarele din el şi nu mai e nevoit să doarmă pe burtă ca un înecat. I-a luat mult timp să se obişnuiască cu el, acum labele nu i se mai încârligau ca înainte pe saltea, fiind, dimpotrivă, forţat să şi le îndoaie din

gleznă sau să şi le îndepărteze în lateral. Mai nou, are cârcei. Încearcă să doarmă pe-o parte, uşor încovrigat; astfel, poate să şi respire, iar burta are loc să i se reverse şi reprezintă o ameninţare mai mică pentru inima lui slăbită decât dormitul cu faţa în jos, cu burta lipită de salteaua groasă. Habar n-are însă ce să facă cu braţele. Dacă stă cu mâna îndoită sub cap, circulaţia sângelui i se blochează în zona articulaţiei şi se trezeşte cu ea amorţită, îl furnică asemenea unor şocuri electrice. Dacă stă pe spate, Janice zice că sforăie. De-acum sforăie şi ea, de când se apropie de vârsta a treia, dar încearcă să n-o condamne pentru asta: biata prostovană n-are de unde să ştie ce face în somn, sforăie şi câteodată se băşeşte atât de naşpa, de trebuie să-şi îngroape nasul în pernă şi să-şi amintească că şi ea-i doar o muritoare de rând. Bietele femei: au tot felul de scurgeri acolo, jos, trupurile lor sunt prea complicate. Acum o aude în bucătărie, vorbeşte pe un ton nefiresc de ridicat, ascuţit, tonul pe care le vorbim copiilor.

Rabbit ciuleşte urechea, doar-doar o auzi vocea mai blândă şi mai tânără a mamei copiilor, dar, în locul ei, aude chiar lângă cap o păsărică ciripind în pinul de Norfolk ale cărui crăci le poate atinge din balcon. Încă nu s-a obişnuit cu pinii de Norfolk, cu aspectul lor de pomi de plastic pe care-i cumperi de Crăciun, cu crengile ca nişte şipci, şi fiecare ramură seamănă perfect cu o pană de pasăre şi copacul luat în întregul lui e absolut conic. Ciripitul păsării aduce cu scârţâind scos de o bucată de lemn umed care se atinge ritmic de-o altă bucată de lemn. Cea mai mare parte a naturii din Florida este transformată de mâna omului. Mochete din perete în perete, covoare verzi de exterior pe aleile de ciment, iarbă cu frunze late, casante pe spaţiile dintre alei, toate astea aşternute deasupra nisipului, nisipului gri-murdar ce îţi pudrează pantofii de fiecare dată când îl stârneşti cu crosa de golf.

Azi e miercuri, a aranjat o partidă de golf, în patru, ca de obicei, cu începere de la ora nouă şi patruzeci: gândul ăsta îi oferă un motiv să se dea jos din pat şi să nu zacă acolo la nesfârşit, încercând să-şi amintească visul pe care l-a avut. În

vis, întindea mâna spre ceva ce ochii lui adormiţi nu-l lăsau să vadă prin pleoapele coborâte, ceva rotund, nedesluşit, trist, încărcat de senzaţia funestă, vagă, pe care încearcă să şi-o suprime peste zi.

Odată sculat, Rabbit examinează ramurile ca de plastic ale pinului de Norfolk, uitându-se după pasărea gălăgioasă. După insolenţa trilului, se aşteaptă să fie cel puţin un cacadu sau un tucan, vreo pasăre tropicală, ţipătoare, cu coada lungă de juma' de metru, care să atârne în jos, dar nu zăreşte decât o păsărică maro din alea cum vezi la tot pasul în Pennsylvania. Poate chiar e o pasăre din Pennsylvania, una care a migrat până aici, exact ca el. O presură.

Intră în baie, se spală pe dinţi şi urinează. Ciudat, odinioară ţâşnea din el un jet sănătos în vasul toaletei, acum îi iese un firicel ofticos, anemic, trebuie să se scoale o dată sau chiar de două ori pe noapte, se aşază pe toaletă ca o femeie; cu glandul în prepuţ, adormit, nu ştie niciodată în ce direcţie o să ţâşnească, e la fel de rău ca la femei, nici ele n-au ţintă. Se bărbiereşte şi se cântăreşte. A mai pus pe el o jumătate de kilogram. Batoanele alea de ciocolată Planter's Peanut, bată-le norocul să le bată. Dă să iasă din dormitor şi îşi dă seama ca nu poate. În Florida doarme în chiloţi; pijamaua i se răsuceşte pe corp, iar pe la ora două noaptea îi este atât de cald în ea, că îl trezeşte împreună cu presiunea acumulată în vezică. Cu Pru şi copiii în casă, nu poate intra în bucătărie în chiloţi. Îi aude cum se ciocnesc de lucruri. Ori o să-şi pună pantalonii de golf şi un tricou, ori o să-ncerce să-şi găsească halatul de baie. Alege halatul de baie, de un roşu-vişiniu cu revere gri, pentru că este mai – care-i cuvântul ăla care se tot repetă în istoria medievală? – seniorial. De gazdă. De bunic. Spune ceva, cum ar zice Nelson.

Până să deschidă Rabbit uşa, prima bătălie a zilei a şi început în bucătărie. Preţioasa, micuţa Judy e nefericită; lacrimi sărate îi înroşesc marginile pleoapelor, deşi, cu glasul tremurând, se forţează să nu plângă.

— Dar jumătate dintre copiii de la mine de la şcoală au fost. Unii au fost de două ori şi nici măcar n-au bunici în

Florida.

N-are cum să ajungă la Disney World.

— E o călătorie cu totul aparte, iubito, îi explică Janice. Ar trebui să iei avionul până în Orlando dacă vrei să mergi acolo. Să pleci de aici…

— …ar fi ca şi cum ai merge cu maşina până la Pittsburgh, îi termină Harry fraza.

— Tati mi-a promis! protestează copilul cu atâta patimă, că până şi frăţiorul de patru ani, ţinând o lingură suspendată deasupra unui castronel de cereale din care molfăie fără să înghită, suspină solidar cu ea.

Cum stă cu gura căscată, două picături de lapte i se preling de pe buza de jos.

— Şi mai e şi un drum plictisitor, adaugă Harry. E plin de semafoare pe Route 27. Câteodată o luăm pe-acolo când ne ducem în sud.

— Tati nu s-a referit la vizita asta de-acum, ci la o altă ocazie, când o să stăm mai multe zile, intervine Pru.

— Ba *acum* a spus, insistă copila. Nu se ţine niciodată de cuvânt.

— Tati e foarte ocupat, câştigă bani să ai tu tot ce-ţi doreşti, îi spune Pru, pe tonul preţios al unei femei care-şi pierde răbdarea cu o surată de-a ei.

Şi ea poartă un halat, unul micuţ, matlasat cu un model de zorele violet şi curpenii lor. Coapsele ei pistruiate au acea netezime lată, molcomă pe care o au aripile automobilelor. Are labele picioarelor lungi şi osoase, roz la încheieturile degetelor şi albe ca hârtia în vârf, poartă saboţi roşii ca rujul, cu talpă de plută. Oja de pe degete i s-a cojit, iar lui Rabbit până şi asta i se pare destul de sexy.

— A, *daaa*! exclamă copila, cu un amestec de furie şi sarcasm pe care Harry nu-l pricepe.

Viaţa de familie, viaţa cu copii ţine de trecutul lui, de care s-a despărţit fără părere de rău; pentru el, ea a fost ca un tufiş dintr-un colţ neîngrijit al grădinii, unul care a crescut fără să fie tuns la timp, un arbust de liliac sau lemn-câinesc invadat de volbura de dedesubt cu frunze atât de asemănătoare şi

cârceii atât de strâns împletiţi, încât pe grădinar îl apucă durerea de cap stând în soare şi încercând să separe planta bună de cea dăunătoare. Mă rog, el, practic, n-a avut decât un singur copil, pe Nelson, un copil ca vai mama lui, deşi deunăzi a citit undeva că un mascul din specia umană produce suficientă spermă nu numai pentru popularea Pământului, ci şi a planetelor Marte şi Venus, dacă viaţa ar fi posibilă şi acolo. E un gând deprimant, prea planetar, ca obiectul acela rotund la care nu poate ajunge în visele sale, ca gândul că tot rostul existenţei sale pământeşti a fost să-l producă pe micuţul Nellie Angstrom, pentru ca acesta, la rândul lui, să-i producă pe Judy şi Roy, şi aşa mai departe, până s-o stinge soarele.

Acum se ambalează şi Nelson şi vine în bucătărie atras de zarvă. O fi auzit că-i pomenit în discuţie şi intră dinspre dormitorul oaspeţilor, nebărbierit, cu pieptul gol, în pantalonii lui de pijama bleu-fumuriu, şifonaţi, şi care par să fi costat o grămadă. Neliniştea se infiltrează în abdomenul lui Harry în timp ce observă gusturile costisitoare ale lui Nelson, în timp ce încearcă să-şi amintească ceva despre cifre, ceva ce nu-i vine în minte. Janice spunea că băiatul pare istovit şi chiar arată jigărit, cu umbre neclare licărindu-i între coaste. Pieptul dezgolit are o tentă agresivă, sugerând dominaţia teritorială în combinaţie cu halatul scurtuţ al lui Pru. Jocul pijamalelor. Doris Day şi, cine să fi fost, oare, John Raitt?{6} Cu toată calitatea pijamalei, Nelson pare buimac, neîngrijit, arată nasol de tot cu perciunii lui nebărbieriţi, cu mustaţa aia mică şi stufoasă, ca a răposatului Fred Springer, şi cu părul rărit, zburlit, cu nişte ţepi umezi. Rabbit îşi aminteşte ce somn adânc avea Nelson când era mic, cât de fierbinte şi umed îi era capul pe pernă.

— Ce-i tot daţi înainte cu promisiunile? întreabă furios, cu priviră aţintită în gol, în spaţiul dintre Judy şi Pru. N-am promis c-o să mergem la Orlando la acest drum.

— Tati, n-avem ce *face* în partea asta tâmpită a Floridei. Anul trecut nu mi-a plăcut *deloc* muzeul circului, iar la întoarcere circulaţia a fost atât de oribilă, că Roy a dat la raţe în parcarea de la Kentucky Fried Chicken!

— Cam aşa se-ntâmplă pe Route 41, recunoaşte Harry.

— Sunt *mii* de chestii de făcut, ripostează Nelson. Du-te şi înoată în piscină. Joacă *shuffleboard.*

Intră în pană de idei aproape imediat şi se uită panicat la maică-sa. Janice îi spune lui Judy:

— Village are terenuri de tenis unde am putea merge să schimbăm câteva mingi.

— Va trebui să vină şi *Roy*, iar el mereu strică *totul*, se plânge fetiţa, iar gândul ăsta îi readuce lacrimile în ochi.

— …şi mai e şi plaja, continuă Janice.

Judy îi răspunde pusă de-acum doar pe obiecţii:

— Învăţătoarea noastră zice că soarele dăunează pielii şi, cu cât mai devreme ţi-o vatămă, cu atât e mai mare riscul să te îmbolnăveşti de cancer mai târziu.

— Ia nu mai face atâta pe deşteaptă, o apostrofează Nelson. Bunică-ta încearcă să fie drăguţă cu tine.

Remarca lui o face pe fetiţă să izbucnească în plâns, lacrimile i se preling printre genele curbate pe obraji ca urmele argintii, vibrante, lăsate de ploaie pe geamuri.

— *N-am* făcut pe… încearcă ea să dreagă busuiocul.

La vârsta ei, fetiţa asta ar trebui să fie mai fericită decât este, îşi zice Harry.

— Ba da, îi spune el. Şi de ce nu? E *plictisitor* să mergi undeva cu familia, departe de prieteni. Toţi ne amintim cum stau lucrurile, pe vremuri îl târâm pe tăticul tău la Jersey Shore, apoi îl făceam să meargă la munte în Pocono şi să facă alergie printre nenorociţii ăia de pini negri. Curată tortură! Nu-ţi vine să crezi ce ne facem unii altora în numele distracţiei! Bine. Am un plan. Vrea cineva să-mi audă planul?

Fetiţa dă din cap. Ceilalţi, inclusiv Roy, care cu dosul lingurii şi-a aranjat cu grijă terciul în formă de piramidă, se uită la el de parcă ar fi un scamator. Nu-i aşa de greu să te întorci la ritmul vieţii de familie. Trebuie doar să ai un pic de curaj. La fel cum era la baschet, în acele prime două-trei minute, când în îmbulzeală, cu strigătele şi căldura trupurilor şi zgomotul mulţimii, îţi dădeai seama că *va trebui s-o faci de unul singur*, nimeni n-are s-o facă în locul tău.

— Azi trebuie să joc golf, începe el.

— Grozav! face Nelson. Halal ajutor! Doar n-ai s-o pui pe Judy să-ţi care crosele, în caz că asta ţi-era planul. O să-i îndoi spinarea.

— Nellie, hai că devii paranoic, îi spune Harry.

De când cu treaba aia cu Jill, de acum douăzeci de ani, băiatul încearcă să apere toate femeile de taică-su. Fiul lui este singura persoană din lume care-l percepe ca pe un om periculos. Harry simte în piept primul junghi al zilei, o scurtă arsură jucăuşă, ca flacăra unui chibrit cu care se joacă un copil.

— Nu ăsta era planul meu, nu, dar de ce nu, într-o bună zi? Ar putea să-mi care geanta mai uşoară, o să scot două crose de lemn şi una de fier şi-o să jucam împreună la câteva găuri într-o după-amiază, mai pe seară, după ce se termină partidele. Aş putea să-i arăt cum se loveşte mingea. Dar la un joc în patru, de fapt, mergem cu maşinuţele. Eu aş fi preferat să mergem pe jos, să mai facem mişcare, dar ceilalţi fraieri o ţin pe-a lor. De fapt, sunt cu toţii nişte tipi formidabili, au nepoţi, le-ar plăcea de Judy. Ar putea să conducă maşinuţa în locul meu.

O şi vede stând acolo ca o mică prinţesă zveltă, luându-i locul lui Bernie Drechsel, cel cu trabucul în gură, la volanul maşinuţei electrice.

Gândind cu glas tare, îşi pierde publicul de iluzionist. Roy scapă lingura, Pru se ghemuieşte s-o ridice şi halatul îi dezvăluie o coapsă. Zăreşte dantela bikinilor negri ca tuşul şi ovalul uşor strălucitor al unui vaccin sus de tot. Nelson mormăie:

— Dă-i drumul, tati, hai, că trebuie să mă duc la *toaletă*.

Îşi suflă nasul într-un şerveţel de hârtie. De ce i-o fi curgând nasul tot timpul? Harry a citit undeva, poate în *People*, la moartea lui Rock Hudson, că ăsta-i unul dintre primele simptome ale îmbolnăvirii cu SIDA.

— Am terminat cu muzeul circului, spune Harry. De fapt, e şi închis pentru renovare.

Observase un articol pe tema asta în ziarul de Sarasota cu o

săptămână în urmă, intitulat *Circus Redux*. Urăşte cuvântul acesta, îl vezi pretutindeni, iar el nu ştie cum se pronunţă. Ca *arbitrageur* şi perestroika.

— Iată cum arăta planul meu. Azi trebuie să joc golf, dar diseară se pune de un bingo la restaurant şi m-am gândit că puştilor, sau măcar lui Judy, le-ar plăcea treaba asta. Şi am putea mânca şi noi, o dată, o masă adevărată. Mâine am putea să mergem fie la Lionel Train şi Muzeul Scoicilor, despre care Joe Gold zice că-i formidabil, fie în direcţia opusă, la sud, la casa lui Edison. Am fost dintotdeauna curios s-o văd, însă copiii sunt, poate, prea mici pentru asta, nu ştiu. Poate că inventarea telefonului sau a fonografului n-o să le pară cine ştie ce unor copii crescuţi în lumea rahaturilor computerizate de acum.

— Tati, zice Nelson cu vocea lui iritată, fornăită, nici măcar *pe mine* nu mă încântă aşa ceva. Nu există vreun loc pe Route 41 unde să se joace jocuri video? Sau minigolf? Sau să se stea la plajă şi piscină, ce dracu'? Am crezut că venim aici să ne relaxăm, iar tu ne transformi sejurul într-un calvar educaţiv. *Haide. Scuteşte-ne.*

Rabbit se simte lovit.

— Ba tu să mă scuteşti, încercam şi eu să încropesc un program cu cap şi coadă, zice el.

Pru îi ia apărarea:

— Nelson, copiii nu pot sta toată ziua în piscină, s-ar expune la prea multe ultraviolete.

— Arşiţa trebuie să se mai domolească în această perioadă. Avem baftă.

— E vorba de efectul de seră, zice Nelson şi porneşte spre baie, arătându-şi codiţa scârboasă de şobolan de pe ceafă şi licărul cercelului. (Cât de poponar *o fi* copilul ăsta?) Societatea de consum lacomă a nenorocit ozonul, aşa că vom fi prăjiţi cu toţii până în anul 2000, continuă Nelson. Uite! arată spre *News-Press*-ul din Fort Myers, pe care cineva l-a pus pe masa din bucătărie.

Titlul editorialului este: *1988: o imagine a secetei*, iar o caricatură înfăţişează soarele galben, sleit, storcând nişte nori,

doar-doar or da un strop de apă. Janice o fi fost cea care a adus ziarul de pe coridor, deşi pe ea nu o interesează decât secţiunea de lifestyle. Cine cu cine se fute, cine divorţează de cine. În mod normal, ea stă în pat şi-l lasă pe bărbatu-său să-i aducă ziarul de pe coridor. Este o cititoare perseverentă.

Pru îi dă lingura lui Roy şi îi ia castronelul oribil cu terci, îngheţat ca mâncarea de câini lăsată afară peste noapte.

— Vrei o ’nană? îl întreabă ea cu glas gângurit, linguşitor, sexy. O ’nană bunuţă, pe care ţi-o cojeşte mami şi ţi-o taie feliuţe?

Janice mărturiseşte:

— Teresa, nu sunt sigură că avem banane. De fapt, ştiu că n-avem. Lui Harry nu-i plac fructele, deşi ar trebui să mănânce, şi ieri aveam de gând să fac nişte cumpărături serioase pentru tine şi Nelson, dar meciul meu de tenis s-a prelungit până-n trei seturi şi apoi a trebuit să plecăm la aeroport după voi.

Se luminează la faţă, glasul îi urcă cu o octavă; încearcă să fie ea scamatorul:

— Uite ce putem face în dimineaţa asta cât e bunelu’ la golf. Putem merge cu toţii la Winn Dixie şi să facem cumpărături *babane*!

— Nu contaţi pe mine, strigă Nelson din baie. Aş vrea să împrumut maşina, totuşi, la un moment dat.

La ce i-o fi trebuind maşina, iar se dă mare sculă de basculă?

Lui Judy i s-au uscat lacrimile şi fetiţa s-a strecurat în living, unde emisiunea *Today* reia pentru ultima oară ştirile pe scurt şi rubrica meteo. Willard Scott{7} apare cu un zâmbet larg din Nome, Alaska, şi-i face pe Jane{8} şi Bryant{9} să se tăvălească de râs.

Pru aruncă o privire în bufet şi-l imploră pe Roy:

— Ce zici de nişte Sugar Pops, iubitule? Bunelu’ şi buni au o grămadă de Sugar Pops. Şi borcane cu alune prăjite şi caju. Harry, ştii că alunele sunt pline de colesterol?

— Mda, aud asta tot timpul, dar am citit undeva că trupul are nevoie de colesterol şi că toată campania bau-bau a fost

lansată de cei care fac lobby consumului de carne de pui.

Într-o bluză roz şi cu o pereche de papuci purpurii cum poarta femeile de aici când se duc la cumpărături, Janice stă aşezată la masa din bucătărie cu un *News-Press* desfăcut, o chiflă tăiată pe din două şi o cutie de plastic cu brânză tartinabilă. În perioada petrecută în Florida s-a îndrăgostit de chifle. Şi de somon afumat. Extrage secţiunea de lifestyle, iar Harry, care încă e capabil să citească un text din orice unghi, o reminiscenţă a anilor în care a lucrat ca linotipist, citeşte dintr-o parte titlul (folosesc stilul verticalizat şi multe imagini color în stilul celor de la *USA Today)*

Comisiile electorale
numesc oamenii
cu cele mai multe

apoi cu majuscule, sus de tot, PIERDERI MASIVE şi „LUCREAZĂ" LA O ALTĂ NUNTĂ. Îşi întinde gâtul să se uite la pagină ca lumea şi vede că titlurile se referă la vedeta din O *femeie face carieră*[10] Melanie Griffith, şi la supravieţuitorii tragediei din Armenia[11], cu „durerea lor cu totul specială". Ce ciudat, citit de soţia ta, ziarul pare să aibă numai articole fascinante, iar apoi, când te uiţi singur, totul devine anost. Filtrul Braun Aromaster, cu puţină cafea călâie în cafetiera de sticlă, e la capătul hiatului, dincolo de locul în care Pru, încă în picioare, încearcă să-i găsească lui Roy ceva de mâncare. Ca să-l lase pe Harry să treacă pe lângă ea cu burdihanul lui, se ridică în vârful picioarelor şi, bombănind în surdină, îşi lipeşte coapsele de marginea hiatului. Toată apropierea asta familială aproape că-i aminteşte de-o colibă africană unde fiecare doarme şi se fute în văzul tuturor. Şi-atunci, se întreabă Harry, ce-a făcut omul occidental cu toată intimitatea lui preţioasă? Dacă e să judecăm după cărţile de istorie, mai nimic, cu excepţia faptului că a inventat armele de foc şi psihanaliza.

Aici, în Florida, trebuie să ţii pâinea şi fursecurile într-un sertar cu o cutie mare, de tinichea, să le protejezi de furnici, chiar şi sus la etajul patru. I se pare ciudat să tragă sertarul,

iar apoi să ridice capacul, dar n-are încotro, găseşte două pungi de fursecuri goale, una de Double-Stuf Oreos şi una de Fruit Newtons, în care nepoţeii lui n-au lăsat decât firimituri, şi o gogoaşă şi jumătate veche, pudrată cu zahăr, pe care până şi ei au refuzat s-o mănânce. Rabbit o ia şi, cu cana plină de cafea îngroşată de zaţ, se strecoară înapoi pe lângă Pru, concentrându-se asupra senzaţiei dintre picioare când se freacă de halatul ei scurt şi, mânat de o pornire răutăcioasă, se împinge cu fesele, anume, în masa de bucătărie, iar cana plină de cafea a lui Janice se clatină şi cafeaua din ea vălureşte şi se varsă.

— *Harry*, îl apostrofează ea prompt, ridicându-şi ziarul. Mama mă-sii de treabă!

Zgomotul făcut de duş ajunge până în bucătărie.

— De ce dracu' e Nelson aşa de zbuciumat? le întreabă el cu voce tare pe femei.

Pru, care o fi ştiind de ce, nu-i răspunde, iar Janice zice, în timp ce şterge cafeaua vărsată cu un prosop de hârtie dat de Pru:

— E *stresat.* Concurenţa din lumea afacerilor cu maşini e mult mai mare decât acum zece ani, iar Nelson se descurcă singur, nu-l are pe Charlie, să se ascundă în spatele lui, cum făceai tu.

— L-ar fi putut păstra în echipă, dar n-a vrut. Charlie a vrut să rămână cu jumătate de normă, zice Rabbit, dar nu-i răspunde nimeni în afară de Roy, care se uită la el şi-i spune:

— Bunelu' arată caraghios.

— Halal vocabular, o felicită Harry pe Pru.

— Nu ştie ce vorbeşte, aude toate expresiile astea la televizor, răspunde ea pieptănându-ţi părul de pe frunte cu ambele mâini, un gest pe care şi l-a format odată cu noua ei pieptănătură.

Pereţii din bucătărie sunt albastru-verzui, o culoare cremoasă, frigidă, care părea ceva mai subtilă în catalogul de vopsele pe care l-a consultat cu Janice acum patru ani, când au zugrăvit apartamentul. La data aceea s-a întrebat cum o să se reziste în timp, dar Janice a zis că o să fie o culoare veselă

şi uşor îndrăzneaţă, în ton cu noul apartament. Până şi frigiderul şi furnirul mobilei sunt albastru-verzui, iar când se uită la ea şi la creaturile şi florile confecţionate din scoici, îngrămădite de Janice pe rafturile deschise dinspre antreu, intră în panică, i se taie răsuflarea. Unul dintre coşmarurile lui e să fie prins sub apă. Un simplu alb-gălbui ca al familiei Gold, de vizavi, ar fi fost mai puţin apăsător. Îşi duce în living cana de cafea, gogoaşa şi jumătate şi restul ziarului *News-Press* şi se aşază pe sofa, la măsuţa rotundă, cu tăblia de sticlă, căci Judy i-a ocupat fotoliul din răchită din faţa televizorului. Fotografiile de pe prima pagină sunt ale lui Donald Trump (*Atracţia masculilor: cel mai sexy bărbat al anului),* soarele care face mutre şi stoarce norii *(Precipitaţiile, cu 33 sub media anuală*; *cel mai secetos an din 1927 încoace)* şi primarul Fort Myersului, Wilbur Smith, care arată ca un puşti pletos, mai tânăr şi decât Nelson, şi care a afirmat că vinovată de recenta arestare a unei vedete de fotbal american, Deion Sanders, pentru ultraj şi lovirea unui poliţist, ar putea fi şi mulţimea turbulentă care s-a adunat să urmărească incidentul cu pricina. Mai este şi un articol despre un raport anual guvernamental, de grosimea unei cărţi, despre automobile şi plângerile clienţilor: într-o casetă gri, scoase în evidenţă, sunt *Cele mai bune modele*, în niciuna dintre cele patru categorii, maşini mici, medii, intermediare şi dubiţe, nu-i menţionată nici măcar o singură Toyota. Simte că stomacul îi tresaltă discret, dureros.

— Harry, *trebuie* să iei un mic dejun consistent, îi strigă Janice, dacă o să joci golf până la prânz. Doctorul Morris ţi-a zis că nimic nu face mai mult rău la hipertensiunea ta decât cafeaua băută pe stomacul gol.

— Dacă am tensiunea mare, îi răspunde el, de vină sunt femeile care-mi spun tot timpul ce să mănânc.

Când muşcă din gogoaşa uscată, zahărul i se scurge răpăind pe ziar şi-i pudrează reverele vişinii ale halatului său seniorial.

Janice îşi continuă discuţia cu Pru:

— Te preocupă dieta lui Nelson? Arată de parcă n-ar mânca nimic.

— N-a mâncat niciodată prea mult, răspunde Pru. Probabil că pe el l-a moştenit Roy de-i atât de mofturos.

Judy a găsit pe unul dintre canalele prin cablu un film vechi cu Lassie; Harry se mută pe marginea canapelei, să arunce şi el o privire. Căţeaua collie îl trezeşte cu botul pe băieţelul adormit în căpiţă şi-i arată drumul spre casă, pe un drum colburos, spre un apus de soare scoţian, roşiatic. Acordurile de final se dilată ca o durere de gât; printre lacrimi, Harry îi zâmbeşte jenat lui Judy. Ochii ei, ceva mai devreme înlăcrimaţi, sunt uscaţi. Lassie nu face parte din copilăria ei trecută, pierdută pentru totdeauna.

După ce îi trece nodul din gât, îi spune:

— Trebuie să plec la partida mea de golf, Judy. Crezi c-o să te descurci singură aici, cu mitocanii ăştia?

Ea îl studiază cu o mină serioasă, nu tocmai sigură că glumeşte.

— Cred că da.

— Sunt oameni de treabă, spune el, nu tocmai sigur că-i adevărat. Ţi-ar plăcea să ieşim în larg cu o iolă?

— Ce-i aia?

— E o ambarcaţiune mică. Am porni de pe una din plajele care ţin de hotelurile din Deleon. Teoretic, sunt numai pentru oaspeţi, dar îl cunosc pe tipul care deţine concesiunea afacerii. Joc golf cu taică-său.

Ea nu-şi dezlipeşte privirea de pe chipul lui.

— Tu ai ieşit vreodată cu iola, bunelu'?

— Sigur că da, de câteva ori.

De fapt, o singuri dată; dar a fost o lecţie plină de viaţă. Cu Cindy Murkett într-un bikini negru, prin care i se vedeau firele de păr pubian. Sânii îi tresăltau în sutienul negru, minuscul. Vântul îi mâna, valurile se loveau de bordaj, soarele îi înţepa cu săgeţile lui albe, tăcute, erau doar ei doi, şi aproape goi.

— Sună mişto, se hotărăşte Judy, apoi adaugă: am câştigat un premiu la cursul de înot din tabără, pentru că am stat sub apă cel mai mult.

Îşi reia holbatul la televizor, trecând rapid de pe un canal pe altul, cu telecomanda – *zapare,* aşa îi spun copiii.

Harry încearcă să-şi imagineze lumea văzută prin ochii ei verzi, limpezi, fiecare lucru cât de mărunt trebuie că-i apare plin de viaţă, pregnant şi nou, plin de sine, ca o felicitare de satin, de Sfântul Valentin. Vederea lui este înceţoşată indiferent de ochelarii pe care şi-i pune, pentru citit sau de distanţă. Pe aceştia din urmă îi poartă doar când se uită la un film sau conduce noaptea, refuză să-şi cumpere lentile bifocale; dacă-i poartă mai mult de-o oră, ochelarii îi rănesc urechile. Iar lentilele îi sunt întotdeauna murdare şi lucrurile la care se uită par obosite; le-a văzut de prea multe ori. Un soi de secetă s-a abătut asupra lumii, se decolorează aidoma fotografiilor color mai vechi, chiar şi a celor ţinute într-un sertar.

Excepţie face, în chip ciudat, gazonul de pe terenul de golf, înainte de prima minge jucată. Panorama asta nu-şi pierde niciodată prospeţimea. Acolo, pe pajiştea verde, încălţat cu pantofii de sport mari, albi, cu crampoane, marca Footjoys, în şosetele lui albastre, flauşate, în timp ce-şi scoate din geantă crosa de oţel lungă, conică, marca Lynx Predator, se simte din nou înalt, înalt ca pe terenul de baschet cu podeaua din lemn tare, când, după primele minute de joc, înflăcărarea lui tot mai mare, săriturile şi salturile lui tot mai înalte reduceau terenul de baschet la dimensiuni copilăreşti, la dimensiunea unui teren de tenis, apoi la aceea a unei mese de ping-pong, picioarele lui devorau distanta pe negândite, înainte şi înapoi, iar inelul, cu plasa lui delicată ca o fustiţă atârnată în jos, parcă anume îl aştepta să arunce de sub panou. Şi la golf, distanţele mari, sutele de metri, se topesc din câteva lovituri efectuate fără niciun efort dacă le găseşti magia interioară, cheia. Pentru el, golful menţine veşnic trează speranţa perfecţiunii, a unei imponderabilităţi perfecte şi unei uşurinţe desăvârşite, pentru că uneori chiar i se întâmplă, i se întâmplă în spaţiul tridimensional, lovitură după lovitură. Pe urmă redevine, însă, uman şi încearcă să-şi forţeze limitele, să o facă să devină realitate, să câştige încă zece metri, să o dea cotită şi atunci dispare ceea ce ai putea numi harul, sentimentul colaborării, al faptului că-i mai mare decât este în

realitate. Când te afli în faţa primei lovituri, te însoţeşte harul acesta, revine la tine de oriunde ar fi în tot restul vieţii tale posibilitatea nesfârşită a unei runde fără cusur, a unei runde fără urmă de greşeală, fără vreo lovitură ratată de la jumătate de metru sau vreo zvâcnire necontrolată a cotului drept, fără vreo crosă de lemn împinsă aiurea sau vreo crosă de fier trasă anapoda; prima peluză se întinde dinaintea ta, cu palmieri la stânga şi un ochi de apă la dreapta, plat ca o fotografie. Nu trebuie decât să loveşti mingea simplu, fără complicaţii, şi să străpungi fotografia la mijloc cu o minge care se comprimă într-o secundă până la dimensiunea unei înţepături de ac, devenind un tunel infim în absolut. Cam asta ar *fi!*

La loviturile de încălzire, simte, însă, un junghi în piept, iar asta îl face să se gândească, dintr-un motiv sau altul, la Nelson. Puştiul i se tot învârte în minte. Stând aplecat deasupra mingii, se simte înghesuit, dar n-are răbdare şi o loveşte în afară, forţându-şi prea mult mâna dreaptă. Mingea porneşte pe o traiectorie promiţătoare, dar deviază tot mai mult spre dreapta şi dispare prea aproape de marginea iazului lung, murdar.

— Mă tem c-ai dat-o pe teritoriul aligatorilor, îi spune Bernie cu tristeţe în glas.

Bernie e coechipierul lui la runda asta.

— Ne lăsaţi s-o repetăm? întreabă Harry.

Urmează o pauză. Ed Silberstein îl întreabă pe Joe Gold:

— Tu ce zici?

— Nu ţin minte ca *noi* să fi cerut vreodată repetarea unei lovituri.

— Voi, boşorogilor, nu aveţi lovituri lungi, ca să daţi de bucluc, zice Harry. Noi întotdeauna dăm şansa unei reluări la prima gaură. Aşa-i pe la noi.

— Angstrom, cum ai de gând să te ridici la înălţimea potenţialului tău dacă te dădăcim întruna cu repetări? îl întreabă Ed.

— Ce potenţial crezi că are un tip cu burdihanul lui? se bagă în discuţie Joe. Cred că tot potenţialul i s-a scurs în colon.

În timp ce ăilalţi fac mişto de el, Rabbit scoate o altă minge din buzunar, o pregăteşte de joc şi, cu o lovitură scurtă, ţeapănă, o trimite în siguranţă, dar fără glorie, în partea stângă a peluzei. Poate nu tocmai în siguranţă: pare să lovească un loc dur şi continuă să ţopăie spre un palmier.

— Scuze, Bernie, spune el, am s-o las mai moale.

— Par eu îngrijorat? îl întreabă Bernie punând piciorul pe pedala maşinuţei electrice cu o fracţiune de secundă înainte ca Harry să se aşeze pe locul de lângă el. Cu muşchii tăi şi cu creierul meu îi facem praf pe fraierii ăştia.

Bernie Drechsel, Ed Silberstein şi Joe Gold sunt cu toţii mai în vârstă decât Harry şi mai scunzi şi, de regulă, îl fac să se simtă bine. În compania lor, e un suedez înalt, cu toţii îi spun Angstrom, e un animăluţ de companie comic, creştin, o bucată zdravănă de franzelă americană, necircumcisă. La rândul lui, le apreciază perspectiva; pare mai bărbătească decât a lui, mai tristă, mai înţeleaptă şi mai puţin şubredă. Lunga lor istorie a vârât toate suferinţele ancestrale în buzunar şi merge mai departe. Harry îl întreabă pe Bernie, în timp ce maşinuţa li se deplasează pe iarba presată şi lucioasă spre mingile jucate de ei:

— Ce zici de toată tevatura asta cu Deion Sanders? În ziarul de azi-dimineaţă l-a pus până şi pe primarul din Fort Myers să ceară scuze în numele lui.

Bernie îşi mută trabucul din gură doi centimetri mai încolo şi-i răspunde:

— Ştii, e o cruzime să-i iei pe puştanii ăştia negri de te miri unde, să le faci atâta publicitate şi să-i transformi în milionari. Nu-i de mirare că o iau razna.

— Ziarul spune că mulţimea a fost cea care i-ar fi împiedicat pe poliţişti să-i facă loc. Cică îi sărise ţandăra când o vânzătoare l-a acuzat c-ar fi furat o pereche de cercei. Ba chiar i-a şi tras una.

— Nu ştiu ce să zic de Sanders, spune Bernie, dar de multe ori vinovate-s drogurile. Cocaina. O găseşti peste tot.

— Te-ntrebi ce-or fi văzând unii la ea, zice Rabbit.

— Păi, fericirea instantanee, îl lămureşte Bernie, oprind

maşinuţa şi punându-şi trabucul pe marginea poliţei de plastic pentru băuturi sau cutii de bere.

Se pregăteşte de-a doua lovitură, cu ţinuta lui îngrozitoare, cu picioarele prea apropiate, cu capul chelbos lăsat în jos, să-i contrabalanseze greutatea, şi loveşte mingea cu crosa de fier numărul patru, doar din braţe şi încheieturi. Şi totuşi, mingea ia o traiectorie dreaptă şi se opreşte la doi paşi de gaură.

— Fericirea poate fi atinsă pe două căi, continuă el, urcând din nou la volanul maşinuţei. Fie muncind zi de zi, cum am făcut noi doi, fie luând-o pe scurtătura chimică. În lumea asta care e aşa cum e, copiii de azi o iau pe scurtătură. Calea cea lungă le pare prea lungă.

— Mda, păi, chiar *e* lungă. Şi-apoi, când ajungi la destinaţie, unde-i fericirea?

— Rămâne în urma ta, recunoaşte celălalt bărbat.

— Ce mă interesează la Sanders şi la alţi puştani ca el, zice Rabbit în timp ce Bernie ia viteză pe terenul pârlit de soare, ocolind frunzele de palmier maro şi nucile de cocos căzute la pământ, e că am gustat şi eu un pic din modul lor de viaţă. Am făcut şi eu sport de performanţă. Toată lumea te ovaţionează, te iubeşte. Vrea o bucată din tine.

— Sigur că ai făcut. Se vede de la o poştă. Până şi din felul cum răsuceşti crosa. Mi-a fost frică, totuşi, că o dai în palmieri. Eşti apucat rău de tot, amice.

Vrând să-i facă un hatâr lui Harry, Bernie opreşte maşinuţa un pic prea aproape de minge.

— Cred că pot să bag o lovitură ocolitoare.

— Să nu-ncerci aşa ceva. Fă-i vânt peste peluză. Vorba lui Tommy Armour: într-o situaţie ca asta, joacă cu boltă şi atacă gaura la lovitura următoare. Nu încerca să faci minuni.

— Păi, tu deja ai toate şansele să prinzi cu una mai mult decât avem voie. Lasă-mă să încerc o ocolită.

Palmierul este unul dintre aceia ale căror trunchiuri arată ca o uriaşă panglică împletită. Îşi revarsă adierea asupra lui, cu foşnetul lui stins şi mirosul lui nedesluşit, asemănător cu al unui pod prietenos, plin de hârţoage şcolare şi scrisori de dragoste îngălbenite de vreme. Dacă stai să priveşti cu atenţie,

vezi peste tot moarte în Florida. Palmierii se înalţă fiindcă le mor ramurile de jos, care cad la pământ. Soarele dogoritor accelerează ciclul vieţii. Când ia poziţia de lovire a mingii, Harry aproape că atinge cu şoldul trunchiul aspru, crestat, înclină crosa de fier numărul cinci şi îşi imaginează arcul descris de lovitura sa miraculoasă şi chiotul de bucurie scos de Bernie, care-l felicită.

Când-colo, faptul că-i prea aproape de copac şi, poate, şi de Bernie, care-i în maşinuţa, îi inhibă balansul şi îi atenuează lovitura, aşa că mingea nimereşte vârful următorului palmier de pe teren şi aterizează drept în bălării. Totuşi, bălăriile din Florida nu sunt ca alea din nord; sunt nişte fire de iarbă de-un verde-deschis, afânate, cu un centimetru mai lungi decât cele de pe terenul de golf propriu-zis. Terenurile astea-s gândite pentru bătrâni şi infirmi. În Florida toată lumea te răsfaţă.

Bernie oftează.

— Cărăruie, îi zice el lui Harry când acesta urcă în maşinuţă. Voi, ăştia, aveţi impresia că puteţi face rahatul bici în orice împrejurare.

Harry ştie că „ăştia” e un eufemism folosit pentru *goyim*{12} Gândul că s-ar putea să se-nşele, că nu poate face rahatul bici, îi reînvie durerea surdă, lăuntrică, asociată cu gândul sfârşitului iminent, pe care a simţit-o la aeroport. Când se pregăteşte pentru a treia lovitură, cu o crosă de fier numărul opt, dezaprobarea lui Bernie îi îngreunează braţele şi-l face să lovească mingea un pic cam prea în plin, cât să-i taie din înălţimea traiectoriei, iar aceasta aterizează cu aproape zece metri înaintea găurii.

— Îmi pare rău, Bernie. Trimite-o scurt, cu boltă, şi intră în joc.

Bernie ratează, însă, bolta – iarăşi a lovit doar din încheietură şi a făcut-o prea rapid –, şi amândoi o dau în bară, pierzând gaura în favoarea lui Ed Silberstein, care câştigă cu o simplă lovitură suplimentară. Ed este un contabil ieşit la pensie, numai fibră, originar din Toledo, cu păr negru, ţepos şi o falcă subţire, împinsă înainte, care îţi dă iluzia că zâmbeşte tot timpul; niciodată nu pare să salte mingea la o înălţime mai

mare de trei metri, dar, cum-necum, tot se apropie de gaură.

— Voi, băieţi, la faza asta mi-aţi amintit de Dukakis[13], croncăne el. Aţi făcut-o de oaie.

— Nu te lua de Duke, zice Joe. Măcar ne-a dat o guvernare onestă. Fripturiştii din Boston nu-l pot ierta pentru asta.

Joe Gold are câteva magazine de băuturi alcoolice într-un oraş din Massachusetts, numit Framingham. E bondoc şi blonziu şi are ochelari cu lentile atât de groase, de zici că ochii lui ar vrea să evadeze din două acvarii micuţe, ţâşnind de colo-colo. El şi nevastă-sa, Beu, Beu de la Beulah, sunt vecinii foarte liniştiţi de vizavi; te întrebi ce-or fi făcând tot timpul, de nu se aude niciun zgomot.

— Şi-a pierdut curajul când avea mai multă nevoie de el, spune Ed. Ar fi trebuit să declare sus şi tare: „Bineînţeles, sunt liberal şi sunt al naibii mândru de asta”.

— Mda, cum le-ar fi picat asta celor din Sud şi din Vestul Mijlociu? întreabă Joe. Sau celor din California sau Florida, cu toţi băşinoşii ăştia bătrâni, care nu vor să audă decât „Fără noi impozite”?

— Nasol, recunoaşte Ed. Da’ oricum nu le-ar fi obţinut voturile. N-a sperat decât să-i entuziasmeze pe săraci. Bagă-n gaură mingea aia de la un metru, Angstrom. Ţie ţi-am trecut deja ratarea.

— Trebuie să mai exersez, spune Harry lovind mingea, apoi se uită la ea cum se prelinge pe marginea stângă şi se îndepărtează de gaură.

N-are o zi fastă. Oare o să mai aibă vreodată o zi fastă? Are cincizeci şi cinci de ani şi se ofileşte. Propriul lui fiu nu suportă să stea în aceeaşi cameră cu el. Ruth l-a numit odată Domnul Moarte.

— Voia să se dea cu democraţii care gândesc ca Reagan, le explică Joe pe mai departe. Doar că nu există deloc democraţi cu ideile lui Reagan, toţi sunt doar nişte ţărănoi sadea. De când sunt aici, în Sud, înţeleg mai bine cum stă treaba. E vorba doar de negri. La o sută treizeci de ani după Abe Lincoln, republicanii au obţinut votul împotriva negrilor şi niciun candidat democrat la preşedinţie n-are cum să-i facă

faţă, decât dacă se lasă cu o criză economică masivă sau cu un haloimăs de dimensiunea scandalului Watergate. Ollie North[14] nu-i de-ajuns pentru aşa ceva. Reagan, fiind un tip cu capul în nori, n-a fost nici el de-ajuns. Hai să spunem lucrurilor pe nume: cea mai mare parte a acestei ţări moare de frica negrilor. Totul e o chestiune de curaj.

După episodul cu Skeeter, de-acum douăzeci de ani, Rabbit are sentimente amestecate faţă de negri şi, de fiecare dată când e adus în discuţie acest subiect, are tendinţa să-şi pună lacăt limbii, să nu se dea de gol într-un fel sau altul.

— Bernie, tu ce zici? îl întreabă Harry în timp ce-i urmăresc pe ceilalţi doi executând prima lovitură la a doua gaură, o lovitură lungă de-o sută douăzeci de metri, peste acelaşi iaz bâhlit.

Bernie îi pare cel mai înţelept dintre cei trei, e cel mai flegmatic şi mai domol la vorbă. Nu şi-a mai revenit complet după operaţia pe cord deschis suferită acum câţiva ani. Se mişcă greoi, are emfizem şi un pic de cocoaşă, plus aspectul puhav al unui tip dolofan care a dat jos din greutate la sfatul medicului. Culoarea tenului nu este normală, buza de jos, din profil, pare desprinsă.

— Cred, răspunde el, că Dukakis a încercat să-i vorbească inteligent poporului american şi noi n-am fost pregătiţi pentru asta. Bush ne-a vorbit de parcă am fi o adunătură de cretini şi i-am înghiţit găluşca. Îţi poţi imagina jurământul de credinţă, uite-ncoa la mine, îţi poţi imagina aşa un căcat în zilele noastre? Ailes[15] şi toţi ceilalţi l-au transformat într-o reclamă la bere – cu apă de munte.

Bernie şi-a rostit ultima parte a frazei pe un ton cântat, cu glasul tremurător, dar înduioşător de sincer. Rabbit e impresionat de abilitatea pe care se pare că o au evreii, de-a cânta şi de-a dansa, de-a se abandona clipei. Cântă la *seder*[16], ştie asta, pentru că Bernie şi Fern i-au invitat la *seder* într-un rând, în aprilie, chiar înainte să se pornească spre nord. Paştele evreiesc. Au scăpat de îngerul morţii. Harry nu înţelesese semnificaţia acestui cuvânt. Primeşte cupa asta de la mine. Bernie conchide:

— După părerea mea, cu Bush avem două posibilităţi – sau a crezut ce-a spus, sau nu. Nu ştiu care din cele două variante e mai înspăimântătoare. Omul e ceea ce noi numim un *pisher*[17].

— Dukakis tot timpul avea o moacă de parcă-i părea rău de ceva, zice Rabbit.

Mai mult de atât, nu îndrăzneşte să recunoască că-i singurul dintre cei patru care a votat cu Bush.

Bernie pare să-i citească gândurile. Spune:

— După opt ani cu Reagan, aş fi crezut că vor fi mai mulţi cei care vor avea păreri de rău. Dacă i-ai putea face vreodată şi pe săraci să voteze în ţara asta, te-ai trezi în socialism, dar oamenii se gândesc numai la bogăţie. În asta constă genialitatea sistemului capitalist: ori eşti bogat, ori vrei să fii, ori crezi că s-ar cuveni să fii.

Lui Rabbit i-a plăcut de Reagan. I-au plăcut timbrul lui voalat, zâmbetul, umerii lui laţi, felul în care clătina din cap în timpul pauzelor lungi, felul în care plutea pe deasupra faptelor, ştiind că guvernarea nu se reduce la fapte, şi felul în care ştia să o cotească în timp ce susţinea că merge neabătut înainte, felul cum s-a retras din Beirut, cum s-a dat bine pe lângă Gorby, cum a sporit datoria naţională. Ciudat, dacă nu-i punem la socoteală pe boschetarii disperaţi, lumea a devenit un loc mai bun în timpul guvernării sale.

Comuniştii, cu excepţia celor din Nicaragua, s-au prăbuşit, dar până şi acolo au pierdut teren. Tipul a avut o mână de aur. A fost un om de vis. Harry îndrăzneşte să spună:

— Sub Reagan, parcă eram anesteziaţi.

— Ai făcut vreodată o operaţie? Una adevărată?

— Nu tocmai. Doar de amigdalită, când eram mic. De apendicită, în armată. Mi-au scos apendicele în eventualitatea că mă trimiteau în Coreea, dar nu m-au mai trimis.

— Eu am avut un bypass cvadruplu acum trei ani.

— Ştiu, Bern. Ţin minte că mi-ai povestit. Dar acum arăţi minunat.

— Când ieşi de sub anestezie, te doare ca naiba. Nu-ţi vine să crezi că poţi trăi cu aşa o durere. Ca să-ţi ajungă la inimă,

îţi despică cuşca toracică. Te taie ca pe-o nucă de cocos. Şi-ţi scot cele mai bune vene pe care ţi le găsesc pe coapse. Aşa că, atunci când ieşi de sub anestezie, te doare între picioare la fel de tare ca şi pieptul.

— Hă, hă! râde Harry total aiurea, fiindcă, în timp ce Bernie îi vorbea în maşinuţă, Ed, cu poziţia lui afectată, studiată, apucând crosa cu deget după deget, de parcă ar fi făcut un aranjament floral, scrutând apoi gaura de cinci-şase ori înainte să-şi ia elan, de parcă ar fi încercat să scape de nişte pânze de păianjen sau de-o căpuşă de sub guler, s-a uitat în sus în timpul loviturii, aşa că mingea nimerită prea sus a ajuns în apă şi a ţopăit de trei ori la suprafaţă înainte să se ducă la fund, lăsând în urmă trei seturi de cercuri succesive. Hrană pentru aligatori.

— Şase ore am stat pe masa de operaţie, îi spune Bernie la ureche. M-am trezit şi nu mă puteam mişca. Nici pleoapele nu puteam să mi le deschid. Te *îngheaţă*, aşa că circulaţia sângelui se reduce aproape la zero. Parcă aş fi fost închis într-un coşciug negru. Nu. M-am simţit de parcă chiar *eram* într-un coşciug. Apoi, din bezna aia numai ce aud un glas ciudat, cu un accent indian puternic de tot – era anestezistul pakistanez.

Văzând mingea coechipierului în apă, Joe Gold încearcă să o lovească pe-a lui rapid, să aibă o minge în joc, smuceşte crosa înapoi în două etape, în stilul lui, apoi loveşte cu elanul plat pe care au tendinţa să-l aibă tipii solizi. Mingea zboară strâmb, ajungând în groapa de nisip din dreapta.

Bernie imita un glas pakistanez piţigăiat, tărăgănat:

— Ber-nie, Ber-nie, îmi spune vocea asta, aşa că jur pe tot ce-am mai sfânt, mi-am zis că poate-i glasul lui Dumnezeu, o-pe-ra-ţi-a a re-u-şit!

Harry a mai auzit povestea, însă tot izbucneşte în râs. E o poveste bună, de groază, despre cum e să fii la un pas de moarte.

— Ber-nie, Ber-nie, repetă Bernie, se auzea parcă din nori vorbindu-i lui Avraam, să meargă şi să-i taie gâtul lui Isaac.

— Păstrăm ordinea de până acum? întreabă Harry.

Simte că s-a făcut de râs la gaura anterioară.

— Dă-i tu primul, Angstrom. Am impresia că te tulbură rău de tot ideea de-a juca ultimul. Dă-i bătaie. Arată-le nesăraţilor ăstora cum se face.

Este ceea ce spera Rabbit să audă. Scoate o crosă numărul şapte, de fier, şi încearcă să se gândească la cinci lucruri: să-şi ţină capul în jos, să nu se lase prea mult pe spate, să nu-şi clintească şoldul în timp ce crosa este încă în aer, să se lase în jos lin şi să ţintească cu crosa mingea în punctul unde cadranul ceasului arată ora 3:15. Din felul în care mingea se face nevăzută ca prin farmec, şuierând, din raza lui vizuală, în timp ce-i cu privirea aţintită în jos, ştie că lovitura i-a ieşit a-ntâia. Privesc cu toţii punctul negru ce se ridică, planează o clipă fantomatică în plus, cât să ia distanţă, apoi cade chiar pe pajiştea din jurul găurii, un pic la stânga, dar aproape de fanion, mingea rostogolindu-se la dreapta pe panta gazonului în formă de castron.

— De toată frumuseţea, se vede Ed nevoit să recunoască.

— Ce zici de-o reluare? îl întreabă Joe. De data asta îţi dam voie.

Bernie îl întreabă dându-se jos din maşinuţă:

— Ce crosă ai folosit?

— Numărul şapte.

— Dacă vrei să-i baţi la fundu' gol, amice, ar trebui să foloseşti optul.

— Crezi că am trecut cu mult de gaură?

— Oho, cu mult de tot. Eşti pe marginea din spate.

Halal coechipier. N-ai nicio şansă să-l mulţumeşti. E la fel ca Marty Tothero acum aproape patruzeci de ani. Înscriai douăzeci şi cinci de puncte într-un meci, Marty voia treizeci şi cinci şi-ţi ţinea o predică despre o ratare de sub panou. Soldatul din Harry, creştinul masochist, respectă oamenii de acest fel. Iubirea complet lipsită de reproşuri, în genul celei oferite de femei, este cea care te moleşeşte şi te blegeşte.

— În ceea ce mă priveşte, mă gândesc la un şase atenuat, zice Bernie.

Dar când încearcă să mai atenueze din forţa loviturii, exagerează şi îi iese prea scurtă, mingea zboară peste apă, însă

aterizează pe mal, de unde e greu să găseşti o poziţie ca lumea.

— Va fi greu s-o trimiţi cu boltă de-acolo, îi spune Harry, neputându-se stăpâni să nu-l împungă discret.

Încă îl învinovăţeşte pe Bernie că a parcat maşinuţa prea aproape de el la încercarea acelei lovituri salvatoare.

Bernie îi primeşte cu seninătate împunsătura.

— Mai ales după ultima mea lovitură cu boltă de tot rahatul, nu? face el, săltându-şi hoitul hăcuit, flasc, cocoşat, boşorogit în maşinuţă după ce Harry s-a aşezat pe locul şoferului.

Tipul care-i cel mai aproape de gaură are dreptul să stea la volan. Harry se simte tot mai în formă, o să-i facă arşice pe fraierii ăştia. Traversează iazul pe un pod arcuit din lemn, cu o pistă de rulare roşie, din cauciuc, aşternută peste scânduri.

— Din locul unde eşti tu, îi spune Bernie în timp ce se dau jos din maşinuţă, terenul coboară în pantă. Dacă loveşti prea tare spre fanion, o să ajungă la câţiva kilometri-n vale.

Cu o minge căzută în apă, Ed a ieşit din joc. Poziţia lui Bernie pe malul abrupt e atât de incomodă, încât atinge mingea o dată încetişor, apoi o şterge cu capătul crosei când îşi ia din nou elan şi o ridică. Blonziul de Joe Gold, aflându-se în elementul lui, se hâţână pe picioare, să se fixeze bine în sol, şi reuşeşte să trimită mingea ca pe o ghiulea în afara gropii de nisip. Obsedat de sfatul lui Bernie, care interferează cu propriul lui instinct, Harry loveşte nesigur spre fanion, iar mingea se opreşte la un metru şi un pic de gaură. Marchează locul cu un fanion Valhalla Village în timp ce Joe îşi introduce mingea în gaură din două lovituri. Joe nu se grăbeşte şi-i lasă lui Harry prea mult timp să-şi studieze lovitura de un metru şi ceva. Vede o soluţie, apoi n-o mai vede. Încercând să evite rostogolirea mingii spre stânga, ca la gaura dinainte, ratează lovitura foarte uşoară, mingea trecând la doi centimetri prin dreapta găurii.

— Futu-i să-i fut mama *mă-sii* de treabă, exclamă el, frustrarea e atât de apăsătoare în spatele ochilor, încât are senzaţia că o să izbucnească în lacrimi. Te-apropii din prima şi

pe urmă ratezi din trei încercări.

— Se mai întâmplă, îl consolează Ed, notându-şi un 4 cu eleganţa îndelung exersată a contabilului. Urmează gaura decisivă.

— Îmi pare rău, Bern, spune Harry reluându-şi locul de pasager din maşinuţă.

— Eu ţi-am tras-o, îi zice coechipierul său. Ar fi trebuit să fac ciocu' mic, să nu zic nimic de pantă.

Desface un alt trabuc şi, apăsând pe pedală, se lasă pe spate, având înaintea lui o zi lungă.

Nu-i ziua norocoasă a lui Harry. Soarele din Florida nu pare o unică minge pe cer, ci un set de fascicule luminoase care te urmăresc pretutindeni cu lumina lor albă, constantă. Până şi sub palmieri, până şi lângă gardul de pini înalt de aproape patru metri care separă Village-ul de restul lumii, soarele îţi ia urma, îi înroşeşte lui Rabbit vârful nasului şi-i arde antebraţele şi dosul palmelor neprotejate de mănuşi, care deja sunt pătate cu mici umflături albe, de cheratină. În geanta de golf are un tub cu cremă cu factor de protecţie solară 15 şi se tot unge cu ea, dar ultravioletele pătrund oricum prin ea, arzându-i celulele epidermei, gata să-i provoace cancerul de piele. Cei trei bărbaţi cu care joacă golf nu se dau niciodată cu nimic şi se aleg doar cu un bronz confortabil, lucru valabil până şi pentru creştetul chelbos al lui Bernie, neted ca un ou de struţ, cu doar câţiva pistrui pe el, care se văd când se apleacă să lovească mingea cu poziţia lui îngrozitoare, cu picioarele apropiate şi capul într-o parte. Harry îi simte neîndemânarea constantă, care se repetă în mod mecanic – loviturile prea scurte, loviturile cu boltă retezate –, ca pe o povară astăzi, când nici el nu-i mai breaz, şi se întreabă de ce o persoană ca Bernie, care emană înţelepciune obţinută prin suferinţă, nu învaţă în ruptul capului nimic despre jocul de golf şi nici măcar nu pare să încerce acest lucru. Pentru el, bănuieşte Harry, ăsta nu-i decât un joc, un mod de a-şi petrece timpul în aer liber în această etapă a vieţii. Bernie a fost cândva un băieţel, apoi un bărbat care a făcut bani şi copii (o afacere cu covoare în Queens; două fiice care s-au măritat cu

bărbaţi cumsecade şi bogaţi şi un fiu care a absolvit Princeton şi Wharton School din Philadelphia şi a ajuns pe Wall Street, specialist în preluări ostile) iar acum e la capătul opus al curcubeului vieţii. Aşa se procedează; Bernie îşi îndură distracţiile vieţii de pensionar din Florida la fel cum şi-a îndurat întreaga viaţă, trăgând în piept acelaşi gust acru de trabuc ud al existenţei. Nu vede acelaşi lucru ca Harry în jocul acesta – infinitul, prilejul perfecţionării infinite. Astăzi, nici Rabbit nu mai vede lucrurile la fel. Cam pe la gaura a unsprezecea – unde face praf o lovitură de peste o sută de metri, loveşte razant a doua oară cu o crosă de lemn numărul patru, atât de aiurea, încât mingea ajunge în curtea laterală a unui bloc, între nişte pubele din material plastic şi o lespede de beton, cu nişte stâlpi de oţel ruginiţi, de care-s agăţate sârme de uscat rufele (un ciobănesc german legat de sârmă latră şi se năpusteşte la el, de zbârnâie sârmele, Gold şi Silberstein, care o freacă în maşinuţa lor, chicotesc, iar Bernie îşi molfăie trabucul şi pare morocănos), trimite mingea în afara terenului de joc în timp ce câinele latră întruna, încearcă să joace cu o crosă de fier numărul trei, loveşte atât de tare, încât face o groapă de cincisprezece centimetri în spatele mingii şi îşi pulverizează nisip peste pantofi şi pe şosete, apoi cu o crosă de fier proiectează mingea la stânga, într-un strat de azalee arse de soare, cu petalele căzute lângă peluza găurii a douăsprezecea, la următoarea lovitură iar muşcă pământul, trimiţând mingea cu boltă cu mult dincolo de teren (toţi cei trei parteneri de joc au amuţit înspăimântaţi, şocaţi, plini de regrete pentru el, sau şi-or fi mascând doar bucuria răutăcioasă?), apoi plesneşte zgomotos mingea din nisip direct în buza gropii, aşa că de-acolo aceasta se prelinge înapoi, o ridică în silă şi îşi loveşte involuntar genunchiul când, după ce a greblat suprafaţa de nisip, azvârle grebla cât-colo – după gaura asta, jocul şi ziua încep să-i macine nervii, să-l deprime. Iarba pare unsuroasă şi ireală, jumătate din palmieri mor din cauza secetei, le cad frunzele maro, rigide, de-a lungul fiecărui teren de golf se înşiră blocurile ca nişte private înalte, din stuc, până şi cerul, unde ochii, de regulă, îşi caută alinarea, e

mânjit de dârele lăsate de avioanele cu reacţie care se lăţesc şi hoinăresc până ce nu le mai poţi deosebi de norii puri lăsaţi de Dumnezeu.

Orele trec, amiaza vine şi se duce, fasciculele solare încep să pălească, dar arşiţa se înteţeşte. Termină la trei fără un sfert, Harry şi Bernie pierd douăzeci de dolari – câte cinci dolari pentru primele nouă găuri jucate, cinci pentru următoarele nouă şi scorul final, şi încă cinci pentru o rundă suplimentară de nouă găuri.

— Îi radem data viitoare, îi promite Harry coechipierului său, nici el prea convins de propria-i afirmaţie.

— N-ai prea fost în apele tale azi, amice, recunoaşte Bernie. Ai necazuri cu amanta sau vreo altă problemă?

Măi, da' tot timpul îi mănâncă bâzdâcul pe evreii ăştia: a citit mai de mult o istorie a Hollywoodului despre cât de fustangii sunt. Harry Cohn, Groucho Marx, fraţii Warner, toţi au luat-o razna acolo cu soarele, piscinele şi toate *shiksele*{18} din Vestul Mijlociu, care erau în stare de orice ca să devină vedete de cinema – participau la orgii, i-o luau în gură unui mogul în timp ce acesta vorbea la telefon –, şi totuşi, partenerii lui de golf sunt cu toţii însuraţi cu acelaşi femei de patruzeci, cincizeci de ani, femei cu părul vopsit, înfoiat, cu brăţări groase şi braţe rotunjite, bronzate, care trăncănesc întruna când le vezi în ţinută de seară la cină, Bernie, Ed şi Joe stau lângă ele şi zâmbesc tăcuţi, de parcă toată pălăvrăgeala asta a femeilor ar fi sex, ceea ce o fi – vigoare, viaţă. Oare cum de reuşesc? Poartă viaţa ca pe un costum de-a gata, care le vine perfect.

— Cred că ţi-am spus, îi răspunde Harry lui Bernie, a venit fiu-meu în vizită, cu tot familionul.

— Aici era buba, Angstrom: te-ai simţit vinovat că arzi gazul de pomană cu noi, în loc să-i faci să se simtă bine pe-ai tăi.

— Mda, să-i fac să se simtă bine. Abia au sosit ieri şi deja se poartă de parcă s-ar plictisi de moarte. Ar vrea să locuim uşă-n uşă cu Disney World.

— Du-i la Jungle Gardens. La Sarasota, pe Route 41, mai

jos de Ringling. Mă duc acolo cu Fern de două-trei ori pe iarnă şi nu ne plictisim niciodată Aş putea să mă uit ore întregi la păsările alea flamingo cum dorm – oare cum de reuşesc? Stau într-un picior, lung de şaizeci de centimetri şi mai subţire decât degetul meu. (Ridică un deget care pare gros.) Mai subţire de-atât, se jură el.

— Nu ştiu, Bernie. Când sunt prin preajmă, băiatul meu se poartă de parcă ar vrea ca nepoţii mei să aibă cât mai puţin de-a face cu mine. Băieţelul, de patru ani, e mai mult un străin, dar cu fetiţa m-aş putea înţelege. Are aproape nouă ani. Chiar mă gândeam că aş putea s-o aduc într-o zi aici, s-o plimb cu maşinuţa, s-o las să încerce să dea în minge. Sau, poate, să închiriez o iolă, Ed, dacă fiul tău de la Bayview m-ar putea trece pe lista de invitaţi.

Cei patru beau o bere şi ronţăie nişte gustări gratuite la Clubul Nineteen, de lângă magazinul de golf, la demisolul Corpului A din Valhalla Village. Întunericul dinăuntru – lambriurile închise la culoare şi grinzile în stilul puburilor englezeşti – e potenţat de strălucirea subtropicală de afară, de la măsuţele albe, rotunde, de sub umbrelele inscripţionate cu numele berii Coors. Se aude clipocitul apei din piscina dintre Corpurile A şi B, şi pulsaţia unui generator amplasat de cealaltă parte a peretelui, dincolo de toalete şi sălile de darts şi jocuri video. Câteodată, noaptea, lui Harry i se pare că aude generatorul vibrând prin toate apartamentele, covoarele, instalaţiile de aer condiţionat, conversaţiile, saltelele şi tapetele de culoarea piersicii de pe hol. Zgomotul face ce face şi se arcuieşte, se agaţă de pereţi şi intră pe fereastra lui uriaşă, glisantă, prin crăpătura lăsată pentru aerul Golfului Mexic.

— Nicio problemă, zice Ed în timp ce calculează scorul final. Nu trebuie decât să te prezinţi la recepţie şi să întrebi de Gregg Silvers. Aşa îşi spune, nu mă-ntreba de ce. O să te lase să traversezi holul şi să cobori la vestiare. Nu te sfătuiesc să porţi costum de baie în hol; nu se-ncurajează deloc ţinuta asta. Ştii în ce zi te duci, să-l anunţ să te aştepte?

Harry are impresia că asta-i o favoare mai mare decât şi-a

închipuit, că-i mai mare daraua decât ocaua.

— Vineri, dacă o fi să ajungem acolo, răspunde el. Gregg chiar trebuie să ştie sigur? Mâine mă gândeam s-o luăm spre Sarasota.

— La Jungle Gardens, insistă Bernie.

— La Muzeul Trenuleţelor, contribuie şi Joe Gold la lista de propuneri. Şi chiar vizavi de Muzeul Ringling e Bellm's Cars şi Muzica de Ieri, cred că aşa-i zice. Peste o mie de maşinării muzicale, îţi imaginezi? Automobile de epocă, din 1897, habar n-aveam că au existat maşini pe vremea aia. Faci afaceri cu maşini, nu-i aşa, Angstrom? Şi tu, şi fii-tu. O să rămâneţi tablou.

— Ştiu şi eu, începe Harry, căznindu-se să exprime cumva norul curios în care pare învăluit Nelson şi care-i strică orice ieşire cu ai lui.

— Harry, ce interesant! exclamă Ed. Dacă-ţi dau şapte puncte de penalizare, cu două peste scorul normal, ca handicap, la gaura unsprezece, unde ţi-ai revenit, şi alte şase din oficiu la gaura şaisprezece, unde ai băgat două mingi în apă, chiar şi aşa, tot îţi ies fix nouăzeci de puncte. N-ai jucat chiar aşa de prost cum ni s-a părut nouă. Dacă ai irosi mai puţine lovituri decisive cu crosa de lemn şi mai puţine lungi cu crosele de fier, ai avea tot timpul în jur de optzeci de puncte.

— Am fost cu curu-n două luntri, n-am putut să mă *relaxez*, le explică Harry. N-am putut să mă destind.

Are o întrebare de nerostit pentru aceşti trei evrei înţelepţi; ce ziceţi de moarte? Îi întreabă:

— Hei, ce ziceţi de avionul ăla Pan Am?

Urmează o pauză.

— Precis a fost o bombă, îşi dă Ed cu părerea. Când ai schije metalice care au pătruns prin bagajele de piele şi fragmentele de epavă împrăştiate pe-o distanţă de optzeci de kilometri în Scoţia, precis a fost o bombă.

— Sunt ei, din nou, oftează Bernie. Şiiţii ăia căcăcioşi.

— Arabii, zice Joe Gold şi un licăr patriotic îi animă privirea împăienjenită. De-ndată ce-o să avem dovada,

avioanele noastre F-111 vor ataca din nou Libia. Ar trebui să ne ducem glonţ până în Iran şi să i-o tragem bătrânului ayatollah.

Sunt însă mai puţin volubili decât de obicei; Harry reuşeşte să-i facă să nu se mai simtă în largul lor, deşi n-a vrut ca întrebarea lui să pară atât de politică. Pentru evreii ăştia, tot ce scriu ziarele se reduce la situaţia Israelului.

— Vreau să zic, îi lămureşte el, ce mama naibii or fi simţit? Cum o fi să te trezeşti că-ţi explodează avionul?

— Păi, pun pariu că aşa ceva chiar că te trezeşte, răspunde Ed.

— N-au simţit nimic, zice Bernie prudent, intuind frământarea lui Harry. Zero. Atât a durat totul.

— Ştii ce zic israelienii, nu-i aşa, Angstrom? îl întreabă Joe. Dacă e să avem duşmani, slavă Domnului că sunt arabi.

Harry a mai auzit bancul ăsta, dar se sileşte să râdă. Bernie spune:

— Cred că lui Angstrom i-ar trebui alt coechipier. Eu îl deprim.

— Nu tu m-ai deprimat, Bernie. Am venit gata deprimat.

Club Nineteen oferă o gamă largă de gustărici în castronele de porţelan inscripţionate cu monograma Valhalla Village, două V-uri bleumarin întretăiate. Nu doar arahide, migdale şi alune prăjite, ci şi covrigei şi seminţe de dovleac sărate, şi nişte spirale asemănătoare cu chipsurile de porumb, însă mai fine şi mai picante în gură în clipa de extaz când limba împinge una spre molari, s-o ronţăie. Ceilalţi bărbaţi ciugulesc doar din an în Paşte din salata asta sărată, crocantă, dar curând castronelul e gol, Rabbit a consumat de unul singur optzeci la sută din el.

— Rahaturile astea-s sărate ca dracu', îl previne Bernie.

— Mda, dar fac bine la suflet, remarcă Harry, mai religios de-atât nu îndrăzneşte să fie. Cine vrea să mai bea o bere? îi întreabă el. De data asta face cinste cine a pierdut.

Începe să se înveselească posomoreala i se dizolvă ca un jet de cerneală în solventul fin al alcoolului. Îi face semn ospătarului şi-l roagă să aducă patru beri şi încă un castronel

cu gustările. Chelnerul, un tinerel hispanic cu aspect de faun, cu un cercel mai mare decât al lui Nelson şi cu brăţări de aur la ambele mâini, dă din cap cu un aer timid; pesemne că Harry îi pare uriaş, ameninţător de alb şi roz şi umflat de apa reţinută de sare în ţesuturi. Pesemne că tot grupul lor îi pare gălăgios şi posibil recalcitrant; nişte *gringos* bătrâni şi urâţi. Un alt jet de cerneală. Harry iarăşi se simte greoi. Viaţa lejeră din Florida nu se compară deloc cu băutele alea din după-amiezile târzii petrecute la clubul The Flying Eagle din ţinutul Diamond, înainte ca Buddy Inglefinger s-o ia de nevastă pe hipioata aia nebună şi deşirată de Valerie şi să se mute la Royersford, şi înainte ca Thelma Harrison să se îmbolnăvească prea rău de lupus ca să mai poată ieşi în lume, atunci au renunţat la club, iar Cindy Murkett s-a îngrăşat şi Webb a divorţat de ea, aşa că nu mai vedeai pe nimeni cu anii. Aici, în Florida, oamenii sunt atât de precauţi, de parcă după două beri ar putea cădea laţi şi ar putea să-şi fractureze şoldul. Tot statul e fragil rău de tot.

— Băiatul tău joacă golf? îl întreabă Joe.

— Nu tocmai. Nu are temperamentul pentru aşa ceva. Şi nici timp n-are, răspunde el.

În plus, ar fi putut adăuga Rabbit, nu l-a invitat niciodată.

— Şi cum se distrează? îl întreabă Ed.

Oamenii ăştia, îi pică fisa lui Harry, sunt politicoşi. Comandând încă un rând de bere, duce amiciţia lor de-a nouăsprezecea gaură{19} într-un punct unde se simt cu toţii în largul lor. Babetele sexy ale acestor tipi îi aşteaptă acasă. Trebuie să afle ultimele bârfe. Au de citit scrisori de la copiii lor îndatoritori şi prosperi. De calculat dobânzi. De studiat Torah.

— Habar n-am, recunoaşte Harry. Freacă menta cu un grup de ciudaţi din Brewer, cu nişte burlaci neisprăviţi, nu l-am văzut niciodată să se distreze cu adevărat. Niciodată nu s-a dat în vânt după sport.

— Vorbeşti de parcă el ar fi tatăl şi tu fiul, remarcă Bernie.

Rabbit îl aprobă entuziasmat; însufleţit de-a doua bere, aproape că are o viziune.

— Da, un fiu delincvent, pe deasupra. Aşa mă percepe el, ca pe un delincvent juvenil bătrân. Nevastă-sa pare nefericită.

De unde i-o fi venit ideea asta? Aşa să fie, oare? *Ajutaţi-mă, băieţi Povestiţi-mi cum aţi reuşit să dominaţi sexul şi moartea de nu vă mai sâcâie deloc.* Continuă:

— Toată familia, inclusiv cei doi copii, zici că mai au puţin şi-o iau razna. Habar n-am care-i treaba.

— Dar nevastă-ta ştie cum stă treaba?

Toanta aia! Harry ignoră întrebarea.

— Nu mai departe decât aseară am încercat să am o discuţie amicală cu el, iar el n-a făcut decât să bage strâmbe în legătură cu Toyota. Compania care ne pune pâinea pe masă, datorită căreia el, taică-său şi şmecheraşul dubios de bunicu-său n-au ajuns nişte coate goale, iar el se plânge întruna că Toyotele nu sunt Lamborghini! Doamne, ce repede s-a topit berea asta. Parcă aş fi avut Deşertul Gobi în stomac.

— Harry, n-ai nevoie de încă o bere.

— Trebuie să te duci acasă, să le povesteşti alor tăi despre Bellm's. B, E, L L, M, apostrof S. Ştiu că sună de parcă n-aş şti cum se scrie. Au toate maşinile de epocă pe care ţi le poţi imagina. De dinainte de apariţia volanului. Ba chiar dinainte de apariţia cutiei de viteze.

— Sincer să fiu, băieţi, nu mă omor chiar aşa de tare după maşini. Le conduc, le vând, dar n-am înţeles niciodată cum funcţionează drăciile astea. Pentru mine, toate-s la fel. Minunate – dacă pornesc – de tot rahatul – dacă nu pornesc.

Ceilalţi bărbaţi se ridică în picioare.

— Mâine după-amiază vreau să te văd aici cu nepoţica ta. Învaţ-o elementele de bază. Capul aplecat, mişcare lentă.

Asta a fost Bernie; iar Ed Silberstein îi spune:

— Mai exersează scurtarea elanului, Harry. N-ai nevoie să te agiţi atâta deasupra umerilor. Lovitura porneşte chiar de-acolo, chiar de lângă cocoşel. Cel mai bun sfat pe care l-am primit vreodată de la un jucător de golf profesionist a fost „Imaginează-ţi că loveşti cu cocoşelu'.

I-au simţit ţipătul tăcut prin care le cerea ajutorul, alinarea, iar acum devin mai evrei de dragul lui, aşa i se pare lui Harry

în timp ce şade încă pe scaun.

Bernie s-a ridicat de la masă şi se apleacă deasupra lui Harry cu paloarea lui cenuşie, cu guşa flască, plină de umbre.

— Avem o expresie de-a noastră, îi spune el. *Tsuris*[20]. Mi se pare, amice, că tu ai nişte *tsuris*. N-a copt încă de tot, nu-i *gehoketh tsuris*, ci doar *tsuris*.

Abţiguit la modul plăcut, cu o înţepătură discretă în piept, începând să-şi simtă arsura de pe vârful nasului, Harry n-are chef să se clintească din loc, deşi lumea din jur e în mişcare. Doi puştani de facultate, mari scule, care toată după-amiaza i-au împins de la spate, şi-au terminat partida, iar acum fac să ciripească, ţiuie, fluiere şi behăie jocurile video din hol. Roboţi animaţi, multicolori apar şi dispar de pe ecran. Îşi vede degetele albe, cu semilunile mari de la baza unghiilor, bătând darabana cu un gest absent pe fundul castronelului cu aperitive, de parcă ar încerca să apuce V-urile întrepătrunse. A terminat toată mâncarea nesănătoasă. Nu-şi mai aminteşte deloc dacă ospătarul a adus un al doilea castronel.

Joe Gold, cu coama lui nisipie, cu ochii măriţi, agitaţi în spatele ochelarilor săi pătrăţoşi, se apleacă puţin, ca şi cum şi-ar propti piciorul, din nou, într-o groapă cu nisip şi-i spune:

— Să-ţi zic un banc evreiesc. Ştrul se întâlneşte cu Iţic după un car de vreme şi-l întreabă: „Câţi copii ai?” Iţic îi răspunde: „Niciunul”. La care Ştrul se minunează: „Niciunul! Şi-atunci, ce faci ca să-ţi sară ţandăra?”

Râsul lor pare dat cu repezitorul, ca într-o reclamă la bere; ironia lor, deşi la unison, e artificială, îl face pe Harry să presimtă că şi-a irosit ziua, că a sosit momentul să se grăbească, să recupereze timpul dus, ca atunci când întârzia la şcoală şi simţea în stomac o fluturare apoasă. Ceilalţi trei bărbaţi, în drum spre tihna solidă a vieţii lor domestice, îşi iau la revedere bătându-l pe umăr prietenos, chiar îl ciupesc de ceafă, ca şi cum ar vrea să-l scoată din toropeala spirituală ce l-a cuprins. În Florida, îi trece lui prin cap, până şi prietenia e superficială, provizorie, de vreme ce oamenii îşi pot cumpăra oricând un alt apartament şi se pot muta sau pot muri.

Îţi laşi crosele şi pantofii la magazinul de golf. Rabbit traversează în mocasinii lejeri, în care picioarele nici nu-i simt atingerea pielii, parcarea, o bucată de alee marcată şi unul dintre rondurile complexului acoperite cu mochetă de exterior, verde, către intrarea în Corpul B. Îşi foloseşte cheia şi introduce codul în panoul electric din spaţiul îngust, unde e urmărit de două camere de luat vederi cu circuit închis, împinge uşa – aceasta nu bâzâie, face doar *clinc*, *clinc*, *clinc*, aidoma unei maşini de pompieri ce dă în marşarier – şi ia liftul până la etajul patru. În apartamentul 413, în casa lui situată departe de căminul lui, Janice şi Pru şi copiii joacă cărţi, de fapt, trei dintre ei joacă iar Roy ţine în mână nişte cărţi în timp ce maică-sa îi spune ce are de făcut şi pe care s-o pună pe masă. Are feţişoara buhăită de parcă ar avea parte de-o după-amiază plină de frustrări şi dezamăgiri. Cu toţii îl întâmpină bucuroşi, de zici că o să-i salveze de la moartea prin plictiseală, dar el se simte atât de dărâmat, încât nu-şi doreşte decât să se întindă şi să-şi lase trupul să se îmbibe de nefiinţă.

— Unde-i Nelson? întreabă el.

Nu-i o întrebare fericită, cel puţin de faţă cu copiii. Janice şi Pru schimbă priviri între ele, apoi Pru răspunde:

— A ieşit cu maşina să facă nişte drumuri.

Aici nu au decât o maşină, Camry-ul, Celica lui Harry a rămas în Penn Park. Se descurcă aşa, din moment ce în complexul Valhalla au aproape tot ce le trebuie – medicamente, reviste, frizerie, costume de baie, mingi de tenis. Mica băcănie din Corpul C are preţuri de aeroport, aşa că, de regulă, Janice face cumpărături masive, o dată pe săptămână, la Winn Dixie, la mai puţin de un kilometru, pe Pindo Palm Boulevard. Şi, cam tot o dată pe săptămână, fac o vizită la bancă, în centrul oraşului, într-o piaţă situată la două cvartale de faleză, unde răsună tot timpul muzică ambientală, şi în bancă, şi afară; or fi având nişte boxe ascunse în copaci. De vreo două ori pe lună se duc să vadă un film la cineplex, într-un mall gigantic de pe Palmetto Palm Boulevard, la trei kilometri de casă. Trec însă şi zile în şir când maşina stă

locului în parcare, nu face decât să ruginească, să se umple de pete albe de găinaţ.

— Ce drumuri are de făcut?

— Of, Harry, intervine Janice. Oamenii au nevoie de lucruri. Lui nu-i place berea pe care-o cumperi tu. Preferă un anume fel de aţă dentară, cu banda mai lată, nu simplă aţă. Şi-i place să meargă cu maşina prin jur, suferă de claustrofobie.

— Cu toţii dăm în claustrofobie, îi spune el, dar nu ciordim maşini pe chestia asta.

— Pari rupt de oboseală. Ai pierdut?

— Cum de-ai ghicit?

— Tu pierzi tot timpul. Joacă cu nişte evrei, îi explică norăsii, şi de fiecare dată îi umflă douăzeci de dolari.

— Mai renunţă la prejudecăţi, parc-ai fi maică-ta. Şi, dacă vrei să ştii, de cele mai multe ori câştig.

— Nu mă anunţi niciodată când câştigi. Ăştia-ţi tot spun ce bun eşti şi pe urmă îţi iau banii.

— Fraiero! Unul dintre ei a pierdut douăzeci de dolari *cu mine*, a fost coechipierul meu!

Senină, vorbeşte exact ca maică-sa, fără să se adreseze cuiva anume:

— Probabil că-i dau banii înapoi; sunt cu toţii în cârdăşie.

Se prinde că ea îi spune chestiile astea dezagreabile şi absurde ca să-i abată atenţia de la absenţa nepoliticoasă şi misterioasă a lui Nelson.

— Bunelu', îl invită Judy, vino, ia cărţile lui Roy şi joacă cu noi. El nici măcar nu ştie să ţină cărţile şi se tot smiorcăie.

Roy se şi grăbeşte să-i dea dreptate trântind cărţile pe măsuţa rotundă de sticlă, la fel cum a aruncat de dimineaţă lingura.

— Nu-mi plac jocurile, spune el cu o precizie ciudată, ca o păpuşă de pe vremuri care spunea câteva cuvinte când îi trăgeai de sforicică de la spate.

Judy îl pocneşte rapid cu mâna în care nu are cărţi de joc. Îl trosneşte cu pumnul în umeri şi peste ceafă, iar când el începe să se apere zbierând, îi explică:

— Ai făcut cărţile varză, nu mai putem continua partida. Şi

eram pe cale să dau lovitura!

Pru aşază elegant pe masă cărţile cu faţa în jos, iar cu celălalt braţ, un braţ cu păr fin şi oase lungi, drăgăstoase, îl trage la piept pe băieţelul văicăreţ; văzând-o, Judy se înroşeşte de gelozie, pleoapele i se fac rozalii, cum li se-ntâmplă femeilor înainte de-a se hotărî să izbucnească în plâns, şi porneşte valvârtej spre dormitorul lui Harry şi Janice.

Pru schiţează un zâmbet şters, părând şi ea epuizată.

— Toată lumea e obosită şi ţâfnoasă, îngână ea cu un glas cântat, peste capul lui Roy, s-o audă şi Judy.

Janice se ridică, o clipă se clatină. Loveşte măsuţa de sticlă cu fluierul piciorului, iar lângă cărţile lăsate din mână se clatină un pahar de suc de portocale umplut până la jumătate cu Campari, lui Harry cerculeţul purpuriu de la suprafaţă îi aminteşte de iazul pe care a ţopăit mingea lui Ed. Iar poartă rochia de tenis. Petele de sudoare uscate de pe şolduri şi de la subraţ se disting asemenea continentelor de pe o hartă foarte ştearsă.

— Poate i-am solicitat prea mult, îi explică ea lui Harry. Am făcut cumpărături ca lumea, am luat prânzul la Burger King, ne-am întors acasă, Pru i-a dus la înot şi *shuffleboard* vreo două ceasuri, apoi m-am dus cu Judy la tenis şi am schimbat câteva mingi.

— Cum s-a descurcat? se interesează el.

Janice pufneşte în râs, parcă surprinsă de întrebare.

— Minunat, de fapt. O să fie o sportivă de mare clasă, exact ca tine.

Rabbit se duce în dormitor. Dacă n-ar fi acasă decât Janice, s-ar întinde pe pat, ar citi câteva pagini din cartea de istorie pe care i-a făcut-o cadou de Crăciun, ar închide ochii ascultând ciripitul vesel al păsării din pinul de Norfolk şi s-ar lăsa pradă măreţei înrâuriri a existenţei. Dar Judy a ajuns înaintea lui la patul dublu, uriaş, acoperit de cuvertura lui verde-jad. Stă ghemuită şi îşi ascunde faţa. El se întinde aproape de margine şi o lasă să-şi lipească genunchii de el. Îi admiră părul, perfecţiunea lui proteică uimitoare, şuviţele lungi, palide, care la soare se închid până la un portocaliu

strălucitor.

— Ar fi mai bine să ne odihnim pentru bingoul din seara asta, propune el.

— Dacă merge şi Roy, eu nu vin, îl anunţă ea.

— Nu fi rea cu Roy, o sfătuieşte el. E un băiat de treabă.

— Ba *nu!* Era cât pe ce să câştig. Luasem deja dama de pică şi aveam asul de cupă şi valetul şi câteva dintre celelalte cărţi, iar apoi el strică totul, iar lui mami i se pare nostim. Toată lumea e atentă cu el şi-i caută-n coarne încă de când s-a născut, şi asta numai pentru că-i băiat!

— E greu, recunoaşte el. Am fost şi eu în situaţia ta, doar că a fost invers. Eu aveam o soră, nu un frate.

— Şi n-ai urât-o?

Îşi ridică faţa din braţele încrucişate şi se uită la el cu ochii ei verzi înroşiţi de plâns.

— Nu, răspunde el. Cred, sincer să fiu, că am iubit-o. Am iubit-o pe Mim.

Adevărul acestei afirmaţii îl şochează: îşi dă seama pe cât de puţini i-a iubit la viaţa lui atât de direct, fără pic de dispreţ, ca pe micuţa, vânoasa lui Mim. Chipul ei părea o versiune mai îngustă, mai dură a feţei lui, cu aceeaşi buză de sus scurtă, doar că ea era brunetă şi era fată. El însuşi transpus într-o altă cheie şi, totuşi, o melodie recognoscibilă. Îşi aminteşte strânsoarea lipicioasă a degetelor ei când mami şi papsi îi luau la plimbarea de duminică, sus pe munte, la Hotelul Pinnacle, iar la coborâre treceau pe lângă cariera de piatră; Mim s-a agăţat de el şi l-a făcut să fie ocrotitor, pesemne că i-a consumat toate sentimentele protectoare, pe care ar fi trebuit să le aibă toată lumea, pentru toate femeile. Mim, ca soră bună, avea la el nişte pretenţii fireşti, pe care nicio altă femeie n-a reuşit să i le impună de-atunci.

— Era mai mică sau mai mare decât tine?

— Mai mică. Mai mică decât mine, cu o diferenţă de vârstă mai mare decât cea dintre tine şi Roy. Dar ea era fată, iar fetele sunt mai puţin căpoase decât băieţii. Şi totuşi, cred că Mim era şi ea căpoasă, în felul ei. De-ndată ce a împlinit şaisprezece ani, a fost vai şi-amar de părinţii mei.

— Bunelu’, ce-i aia căpos?

— Ei, ştii tu. Nasol. Încăpăţânat. Rebel.

— Ca tati?

— Nu cred că taică-tău e căpos, ci… cum să-i zic? – inflexibil. E mult mai vulnerabil decât alţii. E sensibil.

Numai ce a rostit ultima frază şi simte cum i se împleticeşte limba şi i se înceţoşează mintea.

— Judy, hai să facem o întrecere. Tu te-ntinzi acolo, iar eu aici, şi hai să vedem care adoarme primul.

— Şi cine-o să fie arbitrul?

— Maică-ta, răspunde el.

Îşi lasă mocasinii să-i cadă din picioare, pe podea, lângă pat. Închide ochii în soarele de Florida strălucitor ca într-o reclamă şi în roşul intim al creierului său se vede pedalând pe Jackson Road, apoi pe Potter Avenue, cu Mim pe ghidonul vechii lui biciclete albastre Elgin, care se hurducă, ea să tot aibă şase ani, iar el doisprezece, dacă s-ar lovi de-o piatră sau ar nimeri într-o groapă, ea ar zbura şi s-ar trezi cu el şi cu bicicleta peste ea, ar face-o chiseliţă în asfalt şi i-ar nenoroci chipul frumuşel pentru totdeauna, chipul este averea unei femei, dar ea are încredere în el şi cântă, nu-şi mai aminteşte ce anume cântă, ci doar frânturi de text ce-i ajung la urechi în timp ce părul ei îi biciuieşte ochii şi gura, făcând ca plimbarea cu bicicleta să fie şi mai periculoasă. I-a pus lui Mim viaţa în pericol, dar a şi ajutat-o întotdeauna să iasă la liman. Plăcinta cu melasă{21}. Era una dintre melodiile pe care ea le fredona prin casă, zi de zi, până ce-i scotea pe toţi din minţi. *Plăcinta cu melasă şi-o tartă cu mere, îţi luminează privirea, burtica-ţi strigă: „Ce plăcere!” Apoi* îşi dădea ochii peste cap, de-i făcea să izbucnească în râs.

O simte pe Judy dezlipindu-se de el, se furişează cu o prudenţă exagerată, scârţâitoare, ca de copil mic, ocoleşte piciorul patului şi iese din cameră. Uşa se-nchide, se aud şoaptele femeilor. Şuşotitul lor se împleteşte cu un vis cu acţiunea plasată într-un spaţiu imens, în formă de cupă, un amfiteatru, un auditoriu în faţa căruia se produce, deşi în vis nu apare nicio altă persoană, are doar senzaţia unei prezenţe,

a unei prezenţe răsunătoare, auguste, înspăimântător de grave. Se trezeşte speriat, cu o şuviţă de salivă prelingându-i-se în colţul gurii. Se simte ca o tobă care tocmai a fost lovită. Îşi dă seama că spaţiul pe care l-a visat e chiar cuşca lui toracică, ca şi cum ar fi devenit propria-i inimă, un bărbat care gâfâie, pufăie, palpită la mijlocul terenului, aşteptând fluierul arbitrului, să sară pentru câştigarea mingii de început. La un moment dat, în somn, l-a luat cu dureri de piept, o durere stătută, întristătoare, pe care o asociază cu randamentul lui penibil la golf în după-amiaza asta, când a fost incapabil să se concentreze, incapabil să se relaxeze. Se întreabă cât o fi dormit. Posterul însorit cu vârfuri de palmieri şi cu clădiri cu acoperiş roşu în zare, lipit de geamul exterior al ferestrelor glisante s-a decolorat, a devenit şters, iar zgomotul de pe terenul de golf, cu loviturile zdravene, calculate, alternând cu tăcerea încordată şi ţipetele involuntare de triumf sau dezamăgire, s-a mai domolit. Iar în văzduh, pe lângă foşnetul betelii de deasupra unei parcări cu maşini vechi, răsună chemările păsărilor de tot felul la sfârşit de zi. Pe vremuri, când juca obligata la coşul de lângă garaj, de pe alee, joaca atingea nivelul cel mai intens cu o oră-două înainte de cină, iar acum, când se îndreaptă încet-încet spre groapă cu muşchii tot mai flasci şi tot mai grăsan, acest moment a devenit ora la care trage un pui de somn. Trebuie să mai slăbească.

În living nu-i decât Judy. Schimbă canalele cu telecomanda, dând înainte şi-napoi. Chipurile, negre în *The Jeffersons,* albe în *Family Ties*{22} apar parcă imploratoare, apoi dispar printre cutiile de bere care plonjează în cascade date cu încetinitorul, George Bush cară o puşcă printre ciulinii din Texas, un fermier din Florida gesticulează arătând spre lanurile lui mistuite de foc, un detectiv de la Scotland Yard ţine o scurtă prelegere, are şi schiţa unei cale de avion.

— Ce zice? întreabă Harry.

Nici n-apucă să termine întrebarea, că imaginea dispare, înlocuită de alta, cu un lamantin căruia un obsedat de conservarea lamantinilor, cu părul strâns în coadă de cal, îi

implantează un dispozitiv de urmărire electronică. Furia nerăbdătoare a copilului, foamea insaţiabilă de imagini mătură animalul de pe ecran.

— Dă cu două canale înapoi, o imploră Harry. La avionul Pan Am.

— A fost o bombă, fraiere, îl asigură Judy. Asta trebuie să fi fost.

Copiii! îşi închipuie că titlurile din ziare sunt legate întotdeauna de alţi oameni.

— Las-o mai moale cu telecomanda, ce Dumnezeu. Stai să-mi aduc o bere şi te-nvăţ un joc de cărţi ca lumea. Unde-s ceilalţi?

— Buni s-a dus la întâlnirea cu grupul ei, iar mami l-a dus pe Roy la culcare.

— Şi tati…?

Îşi dă seama din mers că n-ar trebui să aducă vorba, însă cuvintele i-au scăpat deja de pe buze. Judy ridică din umeri şi termină propoziţia:

— Încă n-a dat niciun semn de viaţă.

Constată că ea ştie deja să joace rummy. De fapt, chiar îl prinde cu trei piese de-aceeaşi culoare pe care aştepta să le dea jos când avea un gin. L-a prins. Râsetele lor o fac pe Pru să iasă din dormitor într-un şort alb, minuscul, pe care şoldurile ei îl întind în cute orizontale. Pe chip i s-au întipărit ridurile feţei de pernă şi fata îi pare un pic năucă şi umflată de somn sau de-o repriză de plâns. Cât de impresionabilă este carnea femeii. Picioarele îi sunt lungi şi desculţe, cu oja roasă pe unghii. O întreabă pe noră-sa:

— Care-i treaba?

Şi ea ridică din umeri.

— Bănuiesc că o să mergem la cină după ce se întoarce Janice. O să-i dau lui Roy nişte suc de mere să-i ţină de foame.

Joacă împreună cu Judy o nouă rundă de rummy, în timp ce Pru se duce la bucătărie tropăind, apoi îl cocoleşte pe Roy. În Florida seara se lasă fără prea mare ceremonie; dintr-odată, aerul de dincolo de balcon devine gri, ca năpădit de-o ceaţă fină, mirosul mării pătrunde prin uşile glisante şi zvonul

păsărilor şi al jucătorilor de golf se stinge. Se lasă calmul. Nu-i place deloc când Janice revine acasă cu strălucirea agresivă pe care i-o dă grupul ei de femei.

— Ah, Harry, voi, bărbaţii, sunteţi de groază! Nu numai că am fost considerate nişte sclave, dar toate religiile patriarhale au încercat să ne culpabilizeze pe chestia menstruaţiei. Ziceau că nu suntem *curate*.

— Îmi pare rău, spune el. Ce să zic, nasol din partea lor.

— Asta era păcatul originar al Evei, aşa ne-a spus profesoara, continuă Janice, pe jumătate pentru Pru. Ceva cum că merele-s de culoarea sângelui, n-am prea înţeles.

— Nu cumva vă e şi vouă foame, Evelor? le întrerupe Harry.

— Ţi-am cumpărat o grămadă de gustări sănătoase, spune Pru. Caise confiate fără sulf, banane prăjite fără sare.

— Asta era în punguliţele alea de plastic? Am crezut că-i ceva pentru mâncare chinezească şi că n-ar trebui să mă ating de ele.

— Da, se hotărăşte Janice. Să mergem să cinăm. O să-i lăsăm un bilet lui Nelson. Pru, ia o rochie, acolo. Seara nu se iese în pantaloni scurţi şi nici bărbaţii nu umblă fără sacou.

Mead Hall[{23}], situat la parterul Corpului B, deasupra Clubului Nineteen, este o combinaţie între un restaurant şi o sală polivalentă. Pe de o parte, au liste de bucate cu preţuri şi chelneriţe în costume aurii, scune, ce reiau tema aurului din Valhalla, care apare ici-colo în decor, după cum i-a căşunat decoratorului, şi există chiar şi un ospătar în smoching de vară, cu un soi de lacăt de bicicletă în jurul gâtului, care serveşte exclusiv băuturi; pe de altă parte, de cum intri, dai peste un avizier plin de anunţuri, pliante şi fluturaşi despre tot felul de lecţii, prelegeri, concerte sau dansuri populare, sau impresii de călătorie la care poţi participa în timp ce mănânci, în serile de miercuri şi sâmbătă, iar în cealaltă parte a sălii se joacă bingo, jocul e condus de pe o estradă, de la un microfon ascuns întru câtva privirii de o coloană enormă, canelată, care susţine tavanul boltit, înstelat. Tavanul este, în parte, un luminator. Spaţiul acela boltit, personificat, din visul lui: să fi

fost, pur şi simplu, această sală, care i-a apărut în vis fiindcă i s-o fi făcut foame? Rabbit se simte a Marty Tothero, se uită la meniu, se confruntă pentru a mia oară cu aceeaşi veche dilemă, dacă să aleagă o friptură de vită sau viţel, de porc, sau şuncă, creveţi sau scoici, peşte spadă preparat după o reţetă ajun din Louisiana, sau filé de calcan umplut cu midii, ciuperci şi anghinare.

Coloana, pe două din laturile ei largi, are o ceramică murală neclară, despre vikingi: săbii late, coifuri cu coarne şi corăbii cu capete de dragon la prova răsar în tot felul de culori din masa emailată, dar bărbaţii are mânuiesc, poartă şi pilotează aceste protuberanţe sunt înghiţiţi într-un talmeş-balmeş de braţe, picioare şi fulgere, un soi de sângeroasă împletitură dedicată istoriei.

— Şaptezeci şi unu, intonează lugubra voce bărbătească ascunsă în spatele coloanei. Repetă: Şapte unu.

E greu să porţi o conversaţie cu toate numerele astea trâmbiţate de boxe. Pru îl dezmiardă pe Roy şi-l convinge cu binişorul să mănânce un cartof copt şi un crevete prăjit. Janice o convinge pe Judy să comande homar, după care este nevoită să-i arate cum se mănâncă, cum se împinge bucata mare, curbată, de carne albă, cu degetul prin curul bietei creaturi date în clocot, cum se sug segmentele de codiţă, întocmai ca şi frunzele anghinarei. Rabbit, care a comandat un biftec, nu suportă nici să privească acest spectacol; pentru el, mâncatul homarilor – cu picioruşele lor subţirele, cu ochii lor bulbucaţi şi cu antenele înroşite ca tot restul corpului – e un coşmar, o întoarcere la originile fojgăite, prizărite ale vieţii. La fel e şi cu crabii, stridiile şi scoicile: pretutindeni în Florida vede bătrâni ce se îndoapă cu chestii de-astea scârboase, cleioase, de nedescris. Mai mult chiar, ţi se spune că-ţi fac bine, că-s mai sănătoase decât friptura şi hamburgerii, ceea ce comandă el de obicei, deşi nu se dă în lături nici de la un şniţel de porc sau de viţel, de la o felie de şuncă cu rondele de ananas sau câteva felii de măr copt, în formă de semilună, iar garnitura lui preferată sunt cartofii prăjiţi olandezi, unsuroşi, ca nişte jetoane de poker alunecoase. Aşa se mănâncă şunca în

Pennsylvania. Pe aici nu găseşti cârnaţi, în niciun caz cârnaţii de porc picanţi cu care a crescut de mic, nici drob înecat în sirop de arţar, nici plăcintă de mere cu destulă scorţişoară în ea, nici plăcintă de melasă. Acum câteva ierni, Janice a frecventat un grup pe probleme de dietă şi apoi i-a povestit că el nu face decât să-şi înfunde arterele cu toate grăsimile şi aluaturile pe care le bagă-n el. Aşa că, o vreme, i-au dat înainte, la ei acasă, cu salatele şi pastele cu puţine calorii, cu peşte şi carne de pasăre; de fiecare dată când ajunge, însă, la Mead Hall, comandă tot ce vrea. La friptură trebuie să specifici că o vrei bine făcută, altminteri ţi-o servesc de zici că-i o bucată de cauciuc în sânge. Dezgustător. Toate lucrurile care te satură şi par atât de frumoase sunt dezgustătoare când n-ai poftă de mâncare. Carne de unică folosinţă.

Mânuţele perfecte ale lui Judy sunt lucioase de la contactul cu homarul. O întreabă ceva pe maică-sa şi vede buzele lui Pru mişcându-se a răspuns, dar vocea atotputernică le acoperă cuvintele cu anunţul ei solemn, „Douăzeci şi şapte. Doi şapte”.

— Ce spuneai, drăguţo? întreabă el ruşinat.

Îl lasă pe el auzul sau oamenii vorbesc puţin mai altfel, mai rapid şi cu glasul mai coborât decât pe vremuri? În emisiunile TV cu actori britanici, sunt unele porţiuni de dialog, mai ales cele în care se imită accentul claselor sociale inferioare, din care nu înţelege o boabă. La fel şi în filme, mai ales în scenele de dragoste în care starurile urmăresc să-i impresioneze pe spectatorii adolescenţi şi parcă îşi scuipă replicile.

— E îngrijorată că tati n-o să apuce să mănânce nimic, îi explică Pru cu obişnuita ei grimasă.

O fi grimasa asta un mesaj, o mică plângere prin care-l invită să comploteze cu ea împotriva lui Nelson?

Judy îşi îndreaptă privirea cu ochii ei verzi, strălucitori către bunicu-său, de parcă s-ar aştepta la un răspuns maliţios din partea lui, însă el, dimpotrivă, îi spune:

— Stai liniştită, Judy. Cina se serveşte aici până la nouă, iar apoi, la Clubul Nineteen, de jos, au sendvişuri până la miezul nopţii. Şi ai văzut cum arată Route 41: în Florida sunt jdemii de locuri pentru bietul tău tati flămând.

Fetiţei începe să-i tremure buza de jos şi răbufneşte:

— S-ar putea să n-aibă deloc bani.

— Cum să n-aibă deloc bani?

Fetiţa explică:

— S-a-ntâmplat de multe ori să n-aibă bani. Primim facturi, ba chiar vin şi oameni la noi acasă, iar mami nu-i poate plăti.

Privirea i se mută spre chipul maică-sii când îşi dă seama ca a vorbit prea mult.

Pru îi evită privirea, şterge o firimitură de cartof de pe buzele lui Roy.

— A cam trebuit să strângem cureaua, recunoaşte ea cu glasul stins.

Harry vrea să afle mai multe.

— Serios? Nu se poate. Cu beneficiile şi primele, scoate cincizeci de miare pe an. Taică-meu ne întreţinea pe toţi cu mai puţin de două miare.

— Harry, intervine Janice pe un ton care aduce cu al maică-sii spre sfârşitul vieţii, când bătrâna văduvă îşi luase obiceiul să le spună totul verde-n faţă, astăzi oamenii au nevoie de mult mai multe lucruri decât cele de care avea nevoie tatăl tău. Lumea de-atunci era mai simplă. Aminteşte-ţi, am prins-o şi eu. Cu ce ne distram când ne dădeam întâlnire? Vedeam un film cu şaptezeci şi cinci de cenţi biletul sau poate scăpăm şi mai ieftin la terenul de minigolf de pe 422. Apoi luam un suc cu sifon la Pensupreme şi ziceam, mamă, ce bine ne-am distrat.

Mai mult decât bine, îşi aminteşte el, dacă în maşină, după toate săruturile şi mozolul la ţâţele goale, de care avea Janice nevoie ca să se încălzească, îl lăsa să între în ea, înlăuntrul ei fierbinte, umed şi uşor granulat, ca un papuc de mătase. Dacă era la ciclu sau făcea pe virtuoasa, i-o lua în mână, iar el se hâţâna până-i dădeau lapţii, albi precum carnea de homar. Un alb şocant, pe bune, şi greu de curăţat. Dar ce-i plăcea lui cel mai mult cu Janice în maşină era când îl încăleca, stătea cu fundul în palmele lui şi cu ţâţele în nasul lui. Şi îi lua mujdeiul frumuşel cu ea. Era şi cum ar fi expediat o scrisoare.

Cu gândul la cu totul altceva, ea continuă:

— Nelson trebuie să aibă costume bune, să aibă prestanţă la salon, iar copiii din ziua de azi nu se mulţumesc cu un panou şi o minge, neapărat trebuie să aibă jocuri video…

— Dumnezeule, cu cincizeci de mii poţi cumpăra o grămadă de jocuri video, o să aibă destule să deschidă o sală de jocuri, dacă pe asta aruncă toţi banii.

— Bine-bine, tu glumeşti, dar hambarul ăla imens al maicămii e ca un sac fără fund, nu-i aşa, Pru?

Readusă cu picioarele pe pământ din buimăceala ei politicoasă, surâzătoare, Pru zâmbeşte şi recunoaşte:

— Papă dolari.

Lui Harry îi e limpede că-i ascund ceva. Bărbatul nevăzut intonează pe un ton profetic:

— Cincizeci şi şase. Cinci şase.

Iar o voce tremurătoare, care aproape se îneacă în frenezia ei, croncăneşte:

— Bingo!

Ef unu unsprezece, îi spusese Joe Gold. O să le trimită în Libia.

— Habar n-am ce mama naibii se întâmplă, zice Harry.

Nu-l contrazice nimeni.

Roy adoarme cu o bucăţică de crevete lipită de buza de jos. Dintr-odată, lui Harry i se face o poftă nebună de plăcintă cu nuci. Încearcă s-o convingă şi pe Judy să comande ceva la desert, să-i ţină companie.

— Plăcintă cu lămâi verzi, îi propune cu un glas cântat. Aşa ceva găseşti doar în Florida. E şansa vieţii tale.

— De ce-i aşa deosebită?

Nu ştie nici el foarte sigur. Minte:

— Lămâiţele micuţe, delicate, cresc doar pe Florida Keys. În altă parte, clima-i prea aspră pentru ele, prea rece şi prea urâtă.

Ea încuviinţează, dar apoi îi ciuguleşte doar glazura, aşa ca tot el, cel care i-a vândut pontul, trebuie s-o mănânce în locul ei, pe lângă plăcinta lui cu nuci, cu o cupă mare de îngheţată topită, cu caramel şi nuci, drept topping. Absenţa lui Nelson devine tot mai apăsătoare pe măsură ce se prelungeşte cina.

Janice şi Pru beau cafea decafeinizată şi, preocupate, crăpând de nerăbdare să discute între ele, se uită la Harry, cum termină desertul lui Judy. Într-un fel, lăcomia este o performanţă sportivă, un exerciţiu de stretching. *Îţi face burtica să strige: „Ce plăcere*!” Chelneriţa cu faldurile ei aurii le aduce, în sfârşit, nota de plată, iar când el o semnează cu numărul apartamentului lor, se simte ca un zeu, care împrăştie fulgere aşa, într-o doară. Suma de-acum va apărea pe declaraţia lui lunară abia la anul, când lumea va fi evoluat mult. Ce plin se simte când iese în aerul nopţii! Pluteşte maiestuos, în parada dependenţilor de el. Harry îl cară pe Roy, care a adormit în timpul desertului. Janice şi Pru o ţin de mână pe Judy şi, pentru că a fost cuminte în timpul cinei lungi şi plicticoase, îi dau voie să se dea huţa între ele şi să chicotească în timp ce ele icnesc de-atâtea eforturi.

Între Corpurile A şi B, câteva felinare cu sodiu de pe stâlpii lor de aluminiu înalţi, lustruiţi, au fost sparte în chip misterios: sunt acolo, infractorii, stau la pândă şi aşteaptă semnalul gardienilor, să poată lua cu asalt fortăreaţa pensionarilor adormiţi. În acest gol neluminat, stelele ţopăie până la ei din înaltul cerului negru, cald. Pe timp de noapte, Florida îşi recapătă ceva din fostul său sine subtropical, de dinainte de vremurile când oamenii i-au domesticit şesul luxuriant. E minunat să fii aici, e ca şi cum te-ai afla pe puntea unui vapor; aerul miroase a sare, a frunze de palmier intrate în putrefacţie, a mlaştină. Aici, stelele sunt mai umede, mai viorii. Iarba Sfântului Augustin are o textură ciudată, spongioasă, cu smocuri compacte, şi fiecare fir pare metalizat într-o nuanţă închisă la culoare; peluza ascunde protector capetele rotunde ale aspersoarelor. Pielea pe care oamenii au impus-o naturii este atât de subţire, încât mereu apar găuri în care se strecoară tatuul, chestia aia jalnică, complicată, care apare în mijlocul Pindo Palm Boulevard în zori şi e făcută piftie de traficul de la prima oră, nici măcar nu se încolăceşte instinctiv, ci sare drept în sus. Cu răsuflarea umedă a lui Roy pe gât şi cu capul lui greu ca un bolovan pe umăr, Harry îşi ridică privirea spre cerul puzderie de stele şi îşi zice: *Nu există*

îndurare. Stelele viorii, ţepene, apasă cosmosul şi adâncimea vidului galactic îl face să se simtă o clipă suspendat cu capul în jos. Intrarea în Corpul B se iveşte atrăgătoare cu strălucirea ei gălbuie, ca de cabină. Cei cinci Angstrom se împacă fiecare în felul său propriu cu golul dureros resimţit de fiecare în parte, absenţa lui Nelson, care îi roade. Bâjbâie prin intrările cu sisteme de protecţie, iau liftul, coboară în holul de culoarea piersicii şi argintiu, evită jenaţi să se uite unii la alţii în timp ce maică-sa îl culcă pe frate-său, Judy se aşază în faţa televizorului şi trece de la *The Wonder Years* la *Night Court*, apoi la un film francez, cu deşiratul ăla de Depardieu în rolul principal, ăsta apare în toate filmele, de data asta e vorba despre un tip care vine într-un sat, se dă drept altul, luându-i respectivului până şi nevasta. Într-o decizie de moment, tânăra văduvă, calomniată şi singuratică, îl acceptă drept soţul ei, iar asta îl încântă pe Harry; ar trebui să existe o lege care să ne permită schimbarea identităţii şi familiei la fiecare zece ani, sau aşa ceva. Dar Judy continuă să se joace cu telecomanda, lăsând în urmă povestea asta, iar Pru, în sfârşit, ţipă la fetiţă şi-i spune să se pregătească de culcare pe canapea, se vor retrage cu toţii din living de dragul ei, deşi Pru tot nu pricepe de ce n-a acceptat ea propunerea atât de drăguţă a lui buni şi bunelu', de-a se culca în cămăruţa ei. Fetiţa izbucneşte în lacrimi, iar asta vine ca o uşurare pentru toţi, ca o supapă a sentimentului nedeclarat de abandon care-i copleşeşte.

Janice îi spune lui Harry:

— Du-te la culcare, iubi. Pari frânt. Eu sunt prea vioaie din cauza cafelei ca să pot adormi. O să stau cu Pru în bucătărie.

— Am crezut că ai băut decafeinizată.

Îşi pusese în gând s-o posede, cu trupul ei smead, ferm, întins lângă al lui; înconjuraţi de toţi ceilalţi, n-au o clipă de intimitate. Amintirile i-au aţâţat poftele. La cincizeci şi doi de ani, încă are curul ca lumea. Nu ca Thelma, care în ultimul timp a cam pierdut războiul.

— Aşa am comandat-o, spune Janice, dar zău că n-am încredere în ei. Cred că de multe ori îţi spun că-i decafeinizată

doar ca să-ţi închidă gura.

— Să nu stai până târziu. Instinctiv, adaugă anume, s-o liniştească: Puştiul e bine, o fi la o băută.

Pru se uită la el uimită, de parcă ar fi vorbit gura fără el.

El se simte obligat să-i explice:

— Dintr-un motiv sau altul, şi eu şi Toyota îi suntem dragi ca sarea-n ochi.

Nu este contrazis nici de data asta.

Fanteziile legate de America au generat două concluzii profund contradictorii, care, până la urmă, au ajuns să inoculeze aceeaşi precauţie idealurilor, citeşte el în pat. E o carte de istorie făcută de Janice cadou de Crăciun, scrisă de o femeie istoric, despre rolul jucat de olandezi în Revoluţia Americană, despre care, până acum, el crezuse că n-a fost cine ştie ce. *În opinia uneia dintre şcoli, America era prea mare, prea divizată pentru a putea deveni vreodată o singură ţară, comunicaţiile îi erau prea dilatau ca să poată fi vreodată unificată.* E de-ajuns această frază ca să se simtă enorm, lălâu, dilatat. Chestia frumoasă este că istoria te adoarme imediat. Se uită în urmă să găsească un pasaj nostim pe care îşi aminteşte că l-a citit ieri seară. *Clima din Lumea Nouă, susţinea un tratat francez de mare succes tradus în limba olandeză în 1775, i-a făcut pe oameni neliniştiţi şi indolenţi; ar putea ajunge fericiţi, dar niciodată devotaţi unei cauze. America, afirma acel om de ştiinţă, „s-a format pentru fericire, dar nu pentru a deveni un imperiu”.* Alt om de ştiinţă european consemna faptul că *indienii nativi „au organele de reproducere mici” şi „o capacitate sexuală redusă".*

Poate că dacă Nelson ar fi fost mai lungan, ar fi mai fericit. Dar înălţimea nu te face automat fericit. Harry e destul de înalt şi uită-te la el. Câteodată, mărimea trupului său reflectat în oglinda vreunui magazin de confecţii sau într-o vitrină de sticlă îl face să tresară. Îl sperie, de-a dreptul: ocupă atât de mult spaţiu pe lumea asta. Se chinuieşte să mai parcurgă câteva pagini: *Aşteptările comerţului lucrativ… Bătăliile navale… problemă încâlcită… tensiunea crescândă… ape neutre… francezii au reacţionat vehement… dezbaterile din statele provinciale… Convoiul nelimitat ar deveni o altă piatră de*

încercare drept casus belli. Reciteşte de două ori această ultimă frază până să-şi dea seama că habar n-are ce vrea să zică, creierul lui face câte un scurt-circuit ca în vis. Stinge lumina. Ca urmare, pe sub uşă apare o fâşie îngustă de lumină, ca un transmiţător fosforescent ce emite sunete. Le aude pe Janice şi pe Pru şuşotind, un clinchet de pahare, un pas, apoi ţârâitul unei sonerii şi paşi grăbiţi, glasul unei femei, cu tonul neliniştit folosit când vorbeşti într-o instalaţie de amplificare în care n-ai încredere, apoi într-o falie ulterioară a conştiinţei sale agitate, dilatate, aude cum se deschide uşa, glasul lui Nelson, grav printre cele ale femeilor, şi, lucru mai feeric decât orice, îi aude râzând.

Un scrâşnet, nişte copii tund peluza cu maşini din alea de tuns iarba, mari şi urâte, cu tambur. Pescăruşii entuziasmaţi plâng. Pinul de Norfolk are ramurile la fel de regulat spaţiate ca şi baluştrii subţiri, de metal, ai balconului. Uimitor. E încă în Florida şi e încă viu. Aerul sărat, răcoros al dimineţii pluteşte dinspre golf şi pătrunde prin crăpătura de trei centimetri a uşii glisante. Janice doarme în pat lângă el. Căldura trupului ei are o duhoare discretă; transpiraţia de peste noapte i-a lipit fire de păr negre, cârlionţate, pe ceafă. Părul ei e mai puţin cărunt la ceafă, un cuib secret al bătrânului ei sine întunecat, mătăsos. Doarme pe burtă, cu spatele la el, dacă noaptea e răcoroasă, trage pledurile de pe el pe ea, iar dacă e cald, le aruncă peste el, toate astea, cică, în somn. Rabbit se strecoară din patul uriaş, se duce în baia lor cu cada şi duşul rozalii, din fibră de sticlă, şi urinează în vasul de porţelan de aceeaşi culoare. Se aşază, deoarece face mai puţin zgomot dacă jetul împroaşcă partea frontală a vasului. Se spală pe dinţi, dar e prea curios să se şi bărbierească; dacă-şi pierde timpul cu bărbieritul, Janice ar putea s-o şteargă şi să se ascundă printre ceilalţi, cum face de la sosirea lor. Se furişează la loc în pat, cu grijă, dar sperând că fâşâitul inevitabil al aşternutului şi înfoierea saltelei ar putea-o trezi. Văzând că asta nu se întâmplă, o înghionteşte în umăr.

— Janice? şopteşte el. Iubito!

— Ce-i? Lasă-mă-n pace! îi răspunde ea cu glas înăbuşit.

— La ce oră te-ai culcat?

— N-am îndrăznit să mă uit. Pe la unu.

— Unde-a fost Nelson? Ce ţi-a zis?

Ea nu-i răspunde. Vrea să-l facă să creadă c-a adormit la loc. El aşteaptă. Îi mângâie tandru umărul. Frântura din filmul francez de seara trecută i-a dat ideea unei soţii văzute ca o străină, de a intra direct înăuntru, lângă trupşorul ei smead, fierbinte. O soţie poate fi la fel de străină ca o curvă, asta-i frumuseţea relaţiei femeie-bărbat. Ea îi spune fără să-ntoarcă capul:

— Harry, dacă mă mai atingi o dată, te omor.

El chibzuieşte şi se hotărăşte să contraatace:

— Unde dracu' a fost? întreabă el.

Ea se dă bătută şi se întoarce cu faţa la el. Răsuflarea îi miroase a tutun stătut. Cică s-a lăsat de fumat, dar, de fiecare dată când este în preajma lui Nelson cu Camelurile lui şi Pru cu Pall Mallurile ei, se apucă din nou.

— N-a ştiut să-mi spună exact. S-a plimbat cu maşina de colo-colo. A zis că avea nevoie de-o ieşire, Florida îl îmbolnăveşte de claustrofobie.

Puştiul are dreptate: aici viaţa se reduce la aceleaşi drumuri previzibile. La Winn Dixie, la cineplexul Loew şi la magazinele din Palmetto Palm Mall, la doctor, la magazinul de golf şi înapoi. Între drumurile astea nu-i mai nimic, doar o mulţime de palmieri identici şi cactuşi şi peluze însetate şi soare dogoritor, hoteluri în care nu locuieşti şi plaje la care n-ai acces şi zone continentale pe care n-ai niciun motiv să le vizitezi. În Pennsylvania, cel puţin în Diamond County, fiecare stradă este solid pavată cu amintiri şi, în orice direcţie ai lua-o, ai mai trecut pe-acolo.

Janice îşi linge buzele, face o mutră de parcă ar durea-o gâtul şi continuă:

— A mers pe 41 până într-un loc, parcă Naples îi zicea, şi s-a oprit la un restaurant când i s-a făcut foame şi ne-a sunat, dar nu i-am răspuns. M-am întrebat atunci dacă n-ar fi trebuit să aşteptăm înainte să plecăm, dar tu ai spus că mori de foame…

— Ei, da, bravo, dă vina pe mine.

— N-am dat vina pe tine, iubitule. N-ai fost numai tu. Copiii n-aveau stare, erau îngrijoraţi şi mi-am zis „Viaţa trebuie să meargă înainte, cina o să ne abată gândurile"; dar el o fi sunat chiar când ieşeam pe uşă şi ştii cum e, o bere duce la alta şi pe drumul de întoarcere s-a rătăcit puţin, ştii şi tu că dacă ratezi drumul secundar care se face de pe Pindo Palm, totul pare identic kilometri întregi.

— Nu-mi vine să cred, zice Harry, simţind cum îi clocoteşte mânia în piept şi se scoală în capul oaselor să-şi mai atenueze

din presiune. Dispare fără o vorbă, căcăciosu', cât timp, opt ore? A înnebunit de-a binelea. Dintotdeauna a fost capricios, dar acum chiar se comportă nebuneşte. Puştiul ăsta are nevoie de ajutor.

— Era cât se poate de treaz când s-a întors şi a adus câţiva aligatori de pluş din ăia are se vând a suvenire; m-am tăvălit de râs cu Pru. A luat câte unul pentru fiecare copil şi unul chiar şi pentru tine, pe ăsta l-au pus în picioare, cu o crosă de golf între lăbuţe.

Îi dă la o parte pătura de pe poale şi îi atinge penisul adormit prin şliţul desfăcut al pijamalei.

— Cum mai stăm aici? Nu prea mai facem dragoste.

Acum, însă, i-a pierit lui cheful. O loveşte peste mână ţâfnos şi se înveleşte la loc.

— Abia *am făcut* dragoste. Înainte de Crăciun.

— *Cu mult* înainte de Crăciun, îl contrazice Janice fără să-şi mişte capul.

O clipă îl animă speranţa nebună că ea o să-l dezvelească din nou şi, pur şi simplu, o să-i ia rapid cariciul în gură, aşa cum făcea Thelma aproape din prima când se întâlneau pe şest în ultimii zece ani. Lui Janice nu i-a plăcut, însă, niciodată să i-o sugă. Pentru asta, trebuie să fie foarte beată, iar lui nu i-a plăcut nicicând beată, ţâşneşte din ea un fel de haos care îl ameninţă, care ameninţă să cuprindă întreaga lume.

— E OK pentru tine, nătântocule, îi aruncă ea, să ţină minte c-a respins-o, în caz că o s-o vrea mai târziu şi se dă jos din pat pe partea ei.

Cămaşa de noapte umedă i se ridică până în talie şi, până să şi-o tragă în jos, el îi admiră fesele ferme, palide deasupra coapselor bronzate. Cu un sentiment de vinovăţie, o aude trăgând apa la baie şi intrând sub duş cu un zăngănit nervos şi un jet de apă ce se porneşte brusc. Şi-o închipuie întocmai cum arată când iese de sub duş cu părul într-o cască transparentă, cu fundul roz, cu păsărică înrourată, şi îi pare rău că le e scris să trăiască, el şi bruneta lui micuţă, muta asta încăpăţânată din neamul Springer, într-o lume de semnale în

cea mai mare parte ratate. În Florida s-au trezit laolaltă mai mult decât oricând în mariajul lor şi au făcut faţă situaţiei întorcându-şi fundul unul altuia şi îngroşându-şi obrazul. Joacă golf de trei sau patru ori pe săptămână, iar ea îşi vede de tenisul ei, grupurile ei de dialog şi drumurile ei. Când se întoarce de la baie într-un halat flauşat, el e tot în pat, citeşte din cartea lui despre atacurile britanicilor asupra vaselor comerciale olandeze şi despre nevoia Franţei de a-şi reface flota învechită cu cherestea baltică livrată de corăbiile olandeze, în caz că Janice ar vrea să mai dea o şansă sexului, însă acum, din partea cealaltă a apartamentului, se aud chiotele copiilor şi vocea maternă, chinuită a lui Pru, care încearcă să-i liniştească.

Harry îi spune lui Janice:

— Hai să încercăm să ne dedicăm ziua de azi lui Judy şi Roy. Par cam trişti, nu-i aşa?

Precaută, ea nu-i răspunde. Vede în această remarcă o palmă dată lui Nelson ca tată. Poate că asta şi e. Nelson e cel care are nevoie de îndrumări părinteşti, dintotdeauna a avut nevoie de ele şi nu le-a primit niciodată. Rabbit a citit undeva că dacă, la momentul biologic potrivit, nu capeţi în proporţie suficientă ceea ce-ţi trebuie, tânjeşti după lucrul acela până la moarte.

— Ce tot şuşoteşti cu Pru cât e ziulica de lungă? întreabă el.

Îi răspunde iritată:

— Ei, chestiuni femeieşti, care ţie ţi s-ar părea plictisitoare.

Când se îmbracă, Janice are întotdeauna o mutră caraghioasă, încruntată. Chiar dacă-şi pune doar pantalonii şi o bluză, să iasă la Winn Dixie, se holbează acuzator în oglindă, ca pentru a înfrunta tot ce-i mai rău.

— Aşa o fi, îi dă el dreptate şi pune capăt conversaţiei, dar ştie că asta o va îmboldi pe Janice s-o continue.

Şi, într-adevăr, aşa se şi întâmplă:

— E îngrijorată de Nelson, zice ea, apoi şovăie, îşi caută cuvintele cu limba scoasă din gură şi presată de buza de sus în efortul ei de-a gândi.

Dar Rabbit i-o taie scurt:

— Cine n-ar fi?

Se întoarce cu spatele, să-şi pună chiloţii. Poartă tot din aceia cu crac. Ruth s-a amuzat pe seama lor în noaptea aceea, cu secole în urmă, şi îşi aminteşte asta tot timpul. Azi vrea să fie bunic şi încearcă să se îmbrace ca pentru acest rol. Cu pantaloni de in lungi, de culoarea oului de raţă, cu manşete, în loc de vechii lui pantaloni de golf în carouri, murdari, evazaţi, iar în loc de tricou polo, o cămaşă adevărată, sută la sută bumbac, cu dungi subţirele, albastre, şi mâneci scurte. Se priveşte în oglinda golită de imaginea lui Janice şi rămâne uluit, în sinea lui, de matahala pe care o vede – cu faţa umflată a luna plină, cu năsucul ars de soare şi ochii de gheaţă, cu guriţa mititică înfiptă la mijloc, deasupra maxilarului, cu fălcile parcă lipsite de oase, care se ridică şi îi pun o perniţă de grăsime chiar şi în dreptul urechilor, acolo unde lui Judy pielea îi luceşte mătăsos. Ce să mai zică de Nelson – până şi părul lui Harry, cu firele lui de-un blond murdar, încărunţite, se răreşte la tâmple. Deşi înalt, nu are cum să-şi ascundă burdihanul sub cămaşă, are un pântece flasc, o burtă care singură o fi trăgând cât un copilaş etiopian înfometat. Trebuie s-o lase mai moale. Simte la fiecare mişcare cum greutatea îi zdruncină inima – are o senzaţie de arsura, de parcă un copil dinlăuntrul lui s-ar juca aprinzând chibrituri.

Pe masa cu micul dejun, *News-Press*-ul de azi are o fotografie color cu o fetiţă de un an, bolnăvicioasă, care a murit aseară fiindcă nu i s-a făcut transplant de ficat. O chema Amber. Mai e şi un titlu care anunţă că, potrivit Scotland Yardului, cursa aeriană Pan Am 103 a fost, categoric, victima unui atentat cu bombă, după cum susţin şi Ed Silberstein şi Judy. Fragmente de metal. Compartimentul bagajelor. Exploziv plastic, poate fi turnat în orice formă, probabil un tip cehesc de înaltă performanţă, numit Semtex: Harry de-abia suportă să citească despre asta când se gândeşte la toate trupurile alea conştiente, ajunse dintr-odată fără nimic în jurul lor, îngheţând, *Ber-nie, Ber-nie*, cu Lockerbie o spuzeală ştearsă

de stele dedesubt, totul s-a făcut praf într-o secundă şi a urmat hăul nemilos. Iar primarul din Fort Myers este acum de părere că poliţia a procedat corect la arestarea lui Deion Sanders. Şi mai e *Poluarea mortală contaminează lacul Okeechobee.* Un alt titlu: *Parţial noros, temperaturile maxime în scădere până la 29 de grade Celsius.*

— Azi e ziua cea mare, îi anunţă el pe copii. Bunelu' o să vă ducă în nişte locuri uimitoare!

Judy şi Roy îl privesc neîncrezători, dar nu chiar de tot.

— Harry, îl invită Janice, mai ia o plăcintă din astea cu vişine până nu se învechesc. Le-am luat mai mult pentru copii, dar ei spun că nu le plac chestiile astea roşii, cleioase.

— Ce, vrei să mă omori cu carbohidraţi? o întreabă el, însă mănâncă plăcinta şi culege firimiturile de glazură cu vârfurile degetelor.

Pru, care din locul unde şade Harry pare înaltă, cu şoldurile la nivelul ochilor lui, îi întreabă şovăind:

— N-aţi vrea să vă bucuraţi singuri de nepoţei în expediţia asta? Nelson n-a putut să adoarmă azi-noapte şi nu m-a lăsat nici pe mine să dorm. Pur şi simplu, nu pot face faţă unei zile întregi petrecute în maşină.

Chiar arată palidă şi trasă la faţă, puştiul a ţinut-o trează toată noaptea cu văicărelile lui şi el mai ştie ce. Până şi pistruii îi par şterşi, iar buzele, care la aeroport îi erau moi şi fierbinţi, sunt resemnate, strânse şi înţepenite într-un rictus trist.

— Sigur că da, scumpo, o asigură Janice. Încearcă să dormi, iar mai încolo tu şi Nellie v-aţi putea găsi o ocupaţie sănătoasă şi distractivă. Dacă mergeţi la piscina de la Valhalla, aminteşte-i că trebuie să facă duş înainte şi după baie, şi să nu facă scufundări.

Judy râde şi intervine:

— Tati ia burţi.

— Tati *nu* ia burţi. Tu le iei, o contrazice Roy.

— Hei, Dumnezeule, îi potoleşte Harry, n-o luaţi de la capăt cu cearta. Nici măcar n-am urcat în maşină.

Urcaţi în maşină până-n nouă şi jumătate, aprovizionaţi cu

o cutie cu trei pachete de biscuiţi cu cremă Oreos şi un bax de Classic Coke, încep lunga zi care ani întregi de-acum înainte va figura în amintirile dragi de familie drept Ziua În Care Bunelu' A Mâncat Grăunţe Pentru Papagali, deşi nu erau tocmai pentru papagali şi nici n-a mâncat prea multe. O iau pe Route 41 (PATIOLAND, Kissin' Kuzzins, Medicamente uşoare, TĂRÂMUL SOMNULUI) spre Fort Myers, vizitează Reşedinţa de Iarnă a lui Thomas Alva Edison, care aproape că-i termină. Parchează Camry-ul şi trec pe sub un smochin indian imens, un pom (îi înştiinţează o tăbliţă serviabilă) dăruit lui Edison când era doar o rămurică de către un mahăr financiar al timpului, Harvey Firestone sau Henry Ford, şi care de atunci a devenit cel mai mare smochin indian din afara Indiei, unde un singur arbore gigantic de acest gen poate adăposti un întreg bazar. Smochinii indieni se înmulţesc prin rădăcini aeriene, care dau naştere unor trunchiuri noi, care ajung a nişte cârje în timp ce răsar noi şi noi ramuri – copacii ăştia târâtori cresc kilometri întregi dacă nu-i opreşte nimeni. Harry se întreabă: *Ăştia cum or fi murind?*

Reiese că n-ai voie să te plimbi în jurul casei şi prin curte, trebuie să te alături unui grup organizat, pentru cinci parai de persoană, pe Judy şi Roy îi apucă năbădăile când aud chestia asta. Se şi văd înconjuraţi de o liotă de pensionari bătrânei cu şepci de baseball şi ochelari de soare cu lentile rabatabile, cu beţişoarele alea care se desfac într-un fel de şa, dovedindu-se a fi scăunele cu un singur picior. În timp ce aşteaptă începerea turului, câteva epave în scaune cu rotile se alătură grupului tot mai mare. Judy, care la vârsta ei pare o lungană în pantalonaşii scurţi, roz, le spune:

— Nu-mi *pasă* de tâmpenia asta de curte, vreau să văd maşina are face fulgere.

Iar Roy, cu guriţa lui răsfrântă, mânjită cu ciocolată Oreo, se zgâieşte cu ochişorii lui căprui, inexpresivi, de zici că o să se topească de căldură.

— Nu cred că au vreo maşină are face fulgere, îi spune Harry lui Judy, ci doar primul bec inventat. Iar lui Roy îi promite: Te duc eu în cârcă dacă oboseşti.

La un semnal care lui îi scapă, astfel încât sunt prinşi în coada grupului, toată lumea, inclusiv cea de pe scaunele cu rotile, năvăleşte din şopron într-un spaţiu cu pământ gri, prăfos, în zăpuşeala ca de junglă de-afară, la umbra frunzelor ca nişte cuţite. Ghid le este o fată bătrână mironosiţă, cu părul albastru sub o şapcă cu cozoroc, care turuie textul învăţat pe de rost. În primul rând le arată *Kigelia pinnata*, copacul-cârnat din Africa.

— Fructul seamănă cu un cârnat, de aici îi vine şi numele. Nu-i comestibil, dar e folosit ca medicament de către băştinaşi, care, superstiţioşi, venerează copacul pentru proprietăţile lui tămăduitoare. Vizavi de Memory Garden se află copacul-ochiuri. Floarea aduce foarte bine cu ouăle ochiuri prăjite cu gălbenuşul în sus. A fost plantat acolo în caz că la cârnaţi doriţi şi nişte ochiuri.

Grupul râde mai mult de complezenţă. Câţiva bătrânei râd mai mult decât din politeţe, de parcă ăsta ar fi cel mai nostim lucru pe care l-au auzit vreodată la viaţa lor. Oare când încep celulele cenuşii să dea colţul în cantităţi însemnate? Oare când o să înceapă să i se-ntâmple şi lui chestia asta? se-ntreabă Harry. Sau a şi început? Nu ştii ce nu ştii. Vid şi pe dinăuntru, vid şi pe dinafară. Ghida, însufleţită de reacţia pozitivă a auditoriului, le arată şi alţi copaci caraghioşi – copacul-dinamită, *Hura crepitans*, al cărui fruct explodează când se coace, şi foarte rarul *Cecropia* din America de Sud, arborele-leneşului, într-adevăr, singurul *Cecropia palmata* matur de pe teritoriul Statelor Unite, ale cărui frunze au textura pielii de capră sălbatică şi nu se dezintegrează *niciodată*. Harry se întreabă de ce s-o fi chinuind Dumnezeu să facă asemenea şmecherii, departe, de unul singur, în jungla Amazonului?

— Sunt maro-ciocolatii pe o parte şi albe pe cealaltă, iar din cauza formei lor neobişnuite sunt foarte căutate pentru aranjamentele florale cu imortele. Puteţi să cumpăraţi aceste frunze la magazinul nostru de suvenire.

Vasăzică El l-a creat pentru ca oamenii să aibă ce cumpăra din magazinele de suvenire.

— Ajungem apoi la *Enterolobium cyclocarpum*, cunoscut sub denumirea de copacul-ureche. Păstaia cu seminţe, le recită ghida, seamănă cu urechea umană.

Încălzită, mulţimea râde acum de aproape fiecare lucru ridicol creat de Dumnezeu, chicoteşte, iar ghida schiţează un zâmbet parcă felicitându-se. Cunoaşte copacii, cuvintele astea şi pe turiştii ăştia docili şi senili ca pe propriile buzunare.

O mânuţă umană îl trage de mânecă pe Harry cu o moliciune ca de capră sălbatică. Se apleacă spre feţişoara desăvârşită, boită a lui Judy, cu ochii ei verzi. Observă că Pru i-a permis să se dea şi cu un pic de ruj. Să-i îndulcească excursia asta, s-o facă să pară ceva special. Pentru călătoria cu bunelu' şi buni. O să-ţi aduci întotdeauna aminte de ea când ei vor ajunge pe lumea cealaltă.

— Roy vrea să ştie, spune Judy cât poate de încet, însă nerăbdarea îi amplifică glasul, când se termină.

— De-abia a început, o lămureşte Harry.

Janice începe să şuşotească cu ei. Capacitatea ei de concentrare e la fel de slabă ca a lor.

— N-am putea face o pauză înainte să ne ia să traversăm strada?

— Nu-i un tur dus-întors, le explică Harry. Haideţi, să-i dăm bătaie. Să ne ţinem de grup.

Îl culege de jos pe micuţul Roy, a cărui masă corporală e dublată de plictiseala ce l-a cuprins, şi-l duce în cârcă. Traversează cu toţii strada, o stradă care pe vremuri era doar o cărare pentru vite şi pe marginea căreia „Domnul Edison", cum îi tot zice femeia, fandosindu-se de parcă ar fi prietenul ei pulărău, şi-a pus în gând să planteze palmieri regali. Aceşti palmieri regali cresc în sălbăticie la doar o sută de kilometri de noi, la marginea rezervaţiei naturale Everglades; şi totuşi, în anul 1900 erau mult mai uşor de adus din Cuba, la bordul unor corăbii mari, în loc să fie târâţi de boi de prin mlaştinile practic impenetrabile ale Floridei.

Se târâie pe cărări întortocheate, se feresc de scaunele cu rotile, evită straturile de cactuşi şi flori de pe marginea drumului, se căznesc să audă glasul când mai sonor, când mai

stins al femeii care le zgârie urechea cu automatismul lui, încearcă să fie interesaţi de enigmele verzi, boltite, aduse de Edison de departe în tentativa lui finanţată ca lumea de-a găsi un înlocuitor al cauciucului natural. Iată arborele de capoc şi mirtul, arborele-ghiulea din Trinidad şi mangoul din India, copacul *armato* şi arbustul ochii-broaştei, cactusul orhidee, care nu-i, aşa cum crede lumea, un parazit, şi *litchi,* al cărui fruct este foarte căutat în China. Pe Harry îl dor picioarele, şalele şi zona aceea suspectă din spatele coastelor din stânga, care îl înţeapă, dar nu poate să-l pună jos pe Roy, pentru că micuţul a adormit: trebuie să fie unul dintre cei mai somnoroşi copilaşi de patru ani din lume. Janice şi Judy s-au separat pe furiş de grup şi se îndreaptă agale spre casa Edison, o casă adusă cu patru goelete din Maine în anul 1886, prima casă prefabricată din lume, am putea spune, o casă fără bucătărie, fiindcă lui Edison nu-i plăcea mirosul de mâncare gătită, o casă cu verande largi pe toate cele patru laturi şi cu prima piscină modernă din Florida, din ciment albastru, armat nu cu oţel, ci cu bambus şi care până în ziua de azi n-are nicio crăpătură şi nicio fisură. Uimitor! Câtă strădanie, ingeniozitate, extravaganţă şi bravură au devenit istorie: Harry de-abia se ţine pe picioare sub greutatea ei, îi îndoaie oasele, îi topeşte mintea, îi presează ca o menghină segmentele craniului, îi dă o mâncărime straşnică sub omoplaţi, unde cămaşa lui de bumbac sută la sută cu dunguliţe albastre s-a năclăit, iar apoi s-a uscat. O ajunge din urmă pe Janice, cu inima bătându-i mai să-i sară din piept şi o roagă în şoaptă să nu trezească copilul:

— Scarpină-mă.

— Unde?

Îşi mută ţigara, un Pall Mall pe care trebuie să-l fi împrumutat de la Pru, în mâna cealaltă şi îl freacă pe spate în sus, în jos, la stânga, la dreapta, după cum îi cere el, până ce demonul pare exorcizat. Grădina asta luxuriantă ca o junglă a lui moş Edison e un loc diabolic. Respiră greu; se sileşte din răsputeri să nu dea în hiperventilaţie. Agitaţia îl trezeşte pe Roy, care îi anunţă somnoros:

— Vreau pipi.

— Cred şi eu, spune Harry, şi-i zice: Nu poţi să faci în spatele acestor tufişuri, sunt prea rare.

— *Scarlet dombeya wallichi* este cunoscut drept copacul-cu-mingi-roz din India, le spune ghida pe un ton cântat elevilor mai puţin indisciplinaţi. Are o mireasmă foarte grea. Doamna Edison iubea păsările şi avea întotdeauna canari şi papagali, mici şi mari. Aceste păsări trăiesc tot anul în aer liber şi le place foarte mult aici.

— De unde ştie ca le place aici? îşi întreabă Judy bunicii un pic cam tare, făcând să se întoarcă spre ea câteva capete venerabile. Doar nu-i papagal.

— Cine zice că nu-i? şopteşte Harry.

— Vreau pipi, repetă Roy.

— La dracu', nevoia ta de-a face pipi nu reprezintă centrul universului, îl repede Harry.

Şi-a pierdut antrenamentul de tată şi, de fapt, n-a fost niciodată unul prea grozav.

— Mă-ntorc cu el pe cărare, se oferă Janice. Erau nişte toalete în clădirea prin care am intrat.

Pe Judy o nelinişteşte gândul ca cei doi vor să evadeze.

— Vreau să vin şi eu! ţipă ea atât de tare, încât ghidul se întrerupe o clipă din recitat. Poate că şi eu vreau să fac pipi!

Harry o apucă de mână şi i-o ţine strâns, ba chiar la modul sadic.

— Sau poate că nu, spune el. Hai, curaj. Lasă-te purtată de val, ce Dumnezeu. O să pierzi cel mai vechi bec din lumea asta de doi bani.

O femeie în scaun cu rotile, nu chiar atât de infirmă încât să n-aibă părul vopsit în portocaliu, şi făcut permanent, cu mai mulţi cârlionţi decât un cur de maimuţă, întoarce capul şi le aruncă o privire fioroasă. *Trebuie să ştii cărui să renunţi*, îi trece prin cap lui Harry, *nimeni nu ştie când să renunţe.* Ghida a ridicat glasul cu o octavă şi spune:

— Iată *sapodilla* din zona tropicală americană. Din seva acestui arbore se obţine guma *chicle*, folosită la fabricarea gumei de mestecat.

— Ai auzit? o întreabă Harry pe Judy, cu răsuflarea tăiată de tensiunea socială a acestui tur nesfârşit, regretând c-a strâns-o fără milă. Ăsta-i pomul de unde provin Chiclets.

— Ce-s alea Chiclets? îl întreabă Judy, privindu-l cu o nouă mijire a ochilor ei verzi.

O doare puţin mâna şi acum suflă şi-n iaurt în ceea ce-l priveşte. I-a rănit inocenţa. Chiar să nu fi auzit de Chiclets? Chiar s-au pierdut. Ca şi bombonelele de-un sfanţ, gogoşile Fosnacht pudrate cu zahăr, micuţele cartele roşii pe care trebuia să le foloseşti în timpul războiului? Toate astea, pentru Harry, sunt la fel de reale ca şi ziua de ieri. Ba chiar mai reale.

— Domnul Edison a plantat acest copac de gumă de mestecat pentru copii, continuă ghida. Şi-a iubit copiii şi nepoţii foarte mult şi petrecea ore întregi cu ei, deşi, din cauza surzeniei, el era cel care trebuia să vorbească cel mai mult.

Urmează nişte râsete stinse, iar ea se umflă în pene, întinde gâtul şi îşi ţuguiază buzele, de parcă nu s-ar fi aşteptat la asta, şi totuşi, s-o fi aşteptat, doar a pus placa asta atât de des, încât o fi având reacţiile publicului înregistrate până la ultimul chicotit. Acum îşi conduce cireada de bătrânei, care se târâie şi se fâţâie solemn în hainele lor de joacă colorate, spre un gard de legătură şi o nouă etapă a pelerinajului lor de cinci dolari. Sunt pe cale să traverseze drumul străjuit de trunchiurile nefiresc de drepte, de culoarea cimentului, ale palmierilor aduşi de Edison, marele american, pe calea apei, hăt din Cuba, pe când secolul era un bebeluş. Dar nu-i poate lăsa să traverseze fără să le bage pe gât încă o plantă drăguţă.

— Arbustul cu ciucurii lungi, roşii, este coada-vulpii, sau janilia din Insulele Bismarck. Janilia vine din franceză şi înseamnă omidă. Va daţi seama imediat de ce a fost denumită aşa.

— Câh, *omizi,* se miră Judy către Harry.

El recunoaşte în asta o tentativă feminină de reconstruire a unei punţi între ei şi se simte mai prost ca niciodată pentru că i-a strâns mâna fără pic de milă. Se întreabă de ce-a făcut asta, de ce are tendinţa să facă gesturi de om obtuz, mai ales cu

femeile, de parcă le-ar ţine vinovate că lumea-i aşa cum e, plină de janilia şi lipsită de îndurare. Se simte vulnerabil, aproape mizerabil. Copilul poznaş din pieptul lui continuă să se joace cu chibriturile.

— Acum vom traversa strada, spre laboratorul unde domnul Edison şi-a efectuat ultimele experimente, îi anunţă ghida.

Traversează, în sfârşit, iar în vechile laboratoare bine ventilate ale lui Edison, printre pahare Berzelius, decantoare, alambicuri şi maşinării mari, negre, cu benzi de transmisie, toate prăfuite, se reunesc cu Janice şi Roy. Ghidul le arată patul de campanie folosit de Edison pentru câte un pui de somn de zece minute ce-i permitea să stea şi să viseze cu ţeasta lui mare şi surdă ore în şir, cu ochii deschişi, şi radiera din splinuţă de pe birou, confecţionată din splinuţă care creşte chiar aici, la Fort Myers, radieră ce încă nu şi-a pierdut flexibilitatea după toţi aceşti ani. În cele din urmă, ghida îi lasă să-şi vadă de drum, să se minuneze şi să evadeze. În maşină, în drum spre nord, Harry îi întreabă pe ceilalţi trei:

— Ia ziceţi, ce v-a plăcut cel mai mult?

— Că am făcut pipi, răspunde Roy.

— Eşti tâmpit, i-o taie Judy şi, ca să-i demonstreze că ea nu-i ca el, răspunde: Cel mai mult mi-a plăcut fonograful pe care, din cauza surzeniei, trebuia să-şi proptească dinţii în rama aia de lemn şi încă se mai văd urmele lăsate de dinţii lui. Chiar a fost interesant.

— Pe *mine* m-au interesat, spune Harry, toate eşecurile pe care le-a înregistrat în proiectarea acumulatoarelor. Nu-ţi vine să crezi c-a fost o treabă atât de grea. Câte au fost la număr… nouă mii *de* experimente?

Route 41 se scurge pe lângă ferestrele automobilului. Bănci. Restaurante fast-food şi benzinării. Clinici de artrită. Janice pare îngândurată:

— Ah, spune ea încercând să fi se alături, cred că vechile aparate de proiecţie. Şi prăjitorul de pâine şi maşina de făcut vafe. N-am ştiut că el le-a inventat. Te întrebi cum ar fi arătat lumea dacă n-ar fi existat el. Un singur om.

Harry vorbeşte autoritar, el şi Janice fiind aşezaţi pe scaunele din faţă ca nişte bunici-marionete, nu li se văd decât capetele, jucându-şi rolul pentru publicul de două persoane de pe bancheta din spate:

— Ar fi arătat la fel. Toate astea erau acolo, în tehnologie, aşteptând să fie adjudecate de cineva. Dacă n-o făceam noi, o făceau elveţienii sau altcineva. Am citit undeva că singura invenţie modernă care n-a fost inevitabilă e fermoarul.

— Fermoarul! chiuie Judy, de parcă s-ar hotărî, dacă ziua asta cu bunicii tot pare interminabilă, să se amuze.

— Îhî, zău că-i foarte complicat, îi spune Harry, toate acele mici pante şi curbe, felul în care se potrivesc. E pe principiul unei pene, al planului înclinat, folosit şi în construirea piramidelor.

Simţind că, poate, s-a aventurat prea departe, hazardându-se în teribilul spaţiu gol unde au fost construite piramidele, le comunică:

— Edison a şi fost susţinut ca lumea. Uitaţi-vă şi voi cine erau prietenii lui. Ford. Firestone. Marii mahări. Invenţiile şi le vindea lor. Îmi venea să râd când am auzit toată poliloghia aia despre dragostea purtată omenirii.

— Aaa, da, face Janice, mi-a plăcut maşina aia veche cu anvelope din narcise.

— Splinuţe, o corectează Harry, nu narcise.

— Asta am vrut să zic şi eu.

— Îmi plac mai mult narcisele, spune Judy de pe bancheta din spate. Bunelu', ţi-a plăcut cum vorbea tipa care era ghid? Se strâmba de parcă ar fi băut zeamă de lămâie.

— Mie mi s-a părut destul de sexy, îi răspunde Harry.

— Sexy! chiuie micuţa Judy.

— Mi-e foame, îi anunţă Roy.

— Şi mie, Roy, zice Janice. Mulţumesc că ne-ai amintit.

Mănâncă la McDonald's unde, din vreun motiv legal – teama de procese, aşa crede casiera indolentă când ei o întreabă de ce –, uşa către locul de joacă cu toboganul în spirală şi cu ademenitorul om din plastic cu o ţeastă mai mare şi decât a lui Edison, în formă de hamburger, e încuiată. Roy

face o criză de isterie în faţa uşii încuiate şi, cât ţine prânzul, îşi tot trage înapoi mucii lichizi care i-au apărut de necaz. Îi place să toarne sarea din solniţă până când îşi face o movilită, iar apoi îşi freacă de ea, unul câte unul, cartofii prăjiţi. Cartofii prăjiţi şi ca la vreo jumătate de kilogram de sare constituie toată mâncarea copilului. Harry îi termină Big Macul, deşi nu se prea omoară după lichidul vâscos, multicolor, pe care McDonald's îl pune pe toate alea – chimicale curate. Oare ce s-o fi întâmplat cu vechiul hamburger? O fi luat calea Chicletului. Într-un colţ e în curs de desfăşurare un mic joc de bingo; în drum spre WC, trebuie să treci printre participanţi, bătrânii ăştia din separeuri aplecaţi asupra cartoanelor în timp ce o tânără de culoare într-o uniformă Mcdonald's maro citeşte numerele cu un fonfăit: Douăhzeci şi şaphte… patruhzeci şi uhnu…

Întorşi în maşina încinsă de soare, Harry se uită pe furiş la ceas. E abia amiaza. Nu-i vine să creadă, se simte de parcă ar fi ora patru după-amiaza. Îl dor oasele, adânc în carne.

— Ei bine, îi anunţă el, avem de ales dintre mai multe variante.

Despătureşte o hartă pe care o ţine în torpedo. *Lămureşte-te încotro o apuci înainte să porneşti la drum:* aşa a fost el sfătuit odată.

— În sus spre Sarasota e Muzeul Ringling, dar e închis, e o chestie numită Bellm's, Maşini de Altădată, dar poate ne-am săturat de automobilele de epocă la casa Edison, şi mai e şi acest Jungle Gardens pe care mi l-a recomandat călduros un tip cu care joc golf.

Judy mormăie, iar micul Roy, inspirându-se de la ea, îşi începe fiţele cu tremurul buzei de jos.

— Te rog, bunelu', spune ea, pe un ton aproape matern, nu mai vreau copaci-omidă!

— Nu-i vorba doar de plante, plantele sunt cel mai *puţin* interesante, au leoparzi şi păsări fistichii. Leoparzi adevăraţi, Roy, care ţi-ar scoate ochii dacă i-ai lăsa, şi păsări flamingo care adorm într-un picior – Bernie, prietenul meu, nu se mai satură de ele, de felul cum adorm stând într-un singur picior,

numai piele şi os.

Ridică un deget să le sugereze minunăţia. Ce urât şi ciudat poate fi un singur deget – încreţiturile de la încheieturile falangelor, amprenta învolburată, unghia destul de nefolositoare. Cei doi copii de pe bancheta din spate s-au împurpurat, la fel ca Nelson când îl păştea o răceală – în ochi le mocneşte patima înăbuşită.

— Sau, continuă Rabbit, consultându-şi harta, mai e un loc, ruinele castelului Braden. Ce părere aveţi de nişte ruine, vitejii mei?

Ştie dinainte răspunsul, aşa că-şi întăreşte propunerea spunând:

— Sau ne-am putea întoarce cu toţii acasă, să tragem un pui de somn.

Din vânzarea maşinilor a învăţat şi el măcar atâta: oferă-i clientului ceva ce nu vrea, ca să-i pară mai atrăgător ceea ce-şi doreşte doar pe jumătate. Îi aruncă o privire lui Janice, un pic iritat de aerul ei detaşat. De ce-l lasă doar pe el să facă jocurile? Doar şi ea e bunică.

Ea se dezmeticeşte şi spune:

— Nu ne putem întoarce aşa devreme – poate că încă se odihnesc.

— Sau cine ştie ce fac, spune el.

Poate se ceartă. Poate şi-o pun. Există un ceva aprig şi distrugător la Nelson şi Pru care îi sperie pe ceilalţi. Cuplurile tinere emit dogoarea asta; ele sunt încă în miezul afacerilor din lumea asta, ele fac copii. Cuplurile în vârstă, ca el şi Janice, emană o miasmă de tije de flori moarte, care putrezesc în vază.

— Hai să mergem la un *film,* le sugerează Judy.

— Îhî. La film, o îngână Roy. Pentru aceste trei cuvinte, întâmplător, imită destul de bine glasul unui adult, de-ai zice că pe bancheta din spate au un autostopist.

— Hai să facem un târg, propune Harry. Ne ducem şi aruncăm o privire prin Jungle Gardens şi, dacă dăm peste vreun tur cu ghid sau o să vi se pară deprimant, ne uşchim pe loc, dă-le dracu' de grădini. Altfel, rămânem şi vedem păsările

flamingo, după care cumpărăm un ziar de Sarasota şi vedem ce filme rulează. Roy, eşti destul de mare să vezi un film întreg?

Porneşte motorul şi demarează.

— Atâta s-a mai smiorcăit în timpul lui *Dumbo*, le povesteşte Judy, că mami a trebuit să-l scoată din sală.

— Mămica lu' Dumbo… începe să le explice Roy, apoi izbucneşte în lacrimi.

— Ei da, spune Harry, luând-o din nou pe 41 şi vorbind spre bancheta din spate în timp ce rulează pe şosea. E o chestie dură să fii ţinut în cuşca aia pe roţi. Şi chestia cu trompele, ţi-o mai aminteşti? Dar toate se rezolvă până la urmă. Roy, ar fi trebuit să stai până la sfârşit. Dacă nu stai până la sfârşit, rămâi cu sufletul împovărat de tristeţe.

— Ajunge mare *vedetă,* îi povesteşte Judy, să-i facă în ciudă. Trage cu arahide în toţi clovnii răi. Ai pierdut toate astea.

— Disney ăsta, spune Harry, pe jumătate lui Janice, jumătate tânărului lor auditoriu, a vrut să exprime ceva. Trebuia să fii crescut în timpul Marii Crizei ca să înţelegi povestea. Nici măcar Nelson, tati al vostru, n-a suportat să se uite la *Albă ca Zăpada* când a fost la televizor.

— Lui tati nu-i place nimic, mărturiseşte Judy, în afară de prietenii lui tâmpiţi.

— Care prieteni? o întreabă Rabbit.

— Ei, nu ştiu cum îi cheamă. Slim şi alţii. Mami îi urăşte şi nu vrea să mai iasă în oraş.

— Nu mai iese, hm?

— Zice că i-e frică.

— Frică! Frică de ce?

— Harry, îngaimă Janice lângă el. Nu-i trage de limbă pe copii.

— Frică de Slim, se bagă Roy, să zică şi el ceva.

Judy îi trage una.

— Nu, lui tati nu i-e frică de Slim, fraiere, îi e frică de ceilalţi.

— Care ceilalţi? întreabă Harry.

— *Harry!* exclamă Janice.

— Hai s-o lăsăm baltă, strigă el spre bancheta din spate, dar cuvintele lui se pierd într-un val de ţipete, căci Roy o apucă pe Judy de păr şi nici că-i mai dă drumul.

Janice se întoarce să-i despartă şi i se descoase o cusătură a bluzei; Harry aude cum se rup firele, deşi exact în clipa aceea este depăşit de un tir ale cărui margini albe, trepidante sunt inscripţionate cu MAYFLOWER ÎNSEAMNĂ MIŞCARE şi creează un tunel aerodinamic ce îl aspiră pieziş, aşa că trebuie să se lupte cu volanul Camry-ului. Japonezii nu construiesc pentru toate situaţiile ce se ivesc pe şoselele americane. Exact cum zicea şi Nelson despre dubiţă, vântul mai că îl împingea de pe Şoseaua 422. Şi totuşi, trebuie să vinzi ceva în viaţă. Nu poţi să stai cu mâinile în sân şi să te târăşti. Nu putem vinde cu toţii Lamborghini.

La Jungle Gardens treaba iese mai bine decât au îndrăznit să spere. Un magazin imens, plin cu scoici şi chestioare banale, ca alea ale lui Janice de pe rafturile de-acasă, dă într-un spaţiu exterior miniatural. Poţi s-o iei pe un drumeag spre *Spectacolul reptilelor* şi *Grădinile lui Christos,* iar pe celălalt spre *Spectacolul păsărilor*. Pornesc pe cărarea ce duce spre *Spectacolul păsărilor* şi se uită la nişte papagali amărâţi, îmbufnaţi, care merg pe bicicletă, se dau în leagăn şi sar prin cercuri. Apoi, o cărare cimentată, arcuită, numită *Poteca junglei*, îi poartă mai departe: treci cuminte pe lângă rădăcinile acoperite de muşchi şi rocile pe care se preling firicele de apă şi, la fiecare cot, dai de câte o nouă minune blajină – un trio de maimuţe-păianjen cu braţe lungi, păroase, şi feţişoare îngrijorate, apoi o cuşcă plină de cintezoi care zburătăcesc în toate direcţiile, de pe o stinghie pe alta, ca mecanismul neobosit al unui ceas complicat, apoi un smochin sfânt asemănător cu Buddha, luminat de dedesubt. Rabbit se întreabă ce-o mai fi făcând Dalai Lama după atâta amar de vreme în exil. Oare mai crezi în Dumnezeu dacă oamenii îţi spun că *tu* eşti Dumnezeu?

Cei patru Angstrom ajung la Lacul-Oglindă, pe care plutesc lebede tăcute, şi la *Laguna Flamingo*, unde, aşa cum le-a

promis Bernie Drechsel, stoluri întregi de păsări flamingo, colorate într-un roz-portocaliu ireal, dorm în picioare, ca nişte uriaşe acadele cu fulgi, fiecare trup e o minge, piciorul leneş, gâtul şi capul parcă se împletesc, cumpănindu-se într-un singur picior, subţire ca un creion, cu o labă lată, ciudată, învelită într-o membrană groasă. Altele, aproape la fel de minunate, sunt treze şi se mişcă încolo şi încoace, călcând delicat.

— Uitaţi-vă cum beau, îşi invită Harry nepoţii, coborând glasul, de parcă s-ar afla în prezenţa unui lucru sacru. Cu fundul în sus. Au ciocul ca un polonic ce funcţionează pe invers.

Stau şi se minunează, cele patru fiinţe umane, de parcă spaţiul dintre planetele îndepărtate ar fi fost abolit, atât de diferite de ei le par aceste făpturi. Pământul înseamnă, de fapt, mai multe planete care se intersectează doar câteodată. Până şi între ei înşişi mai apar unele diferenţe, deşi vorbesc aceeaşi limbă, n-au pene şi cu toţii beau normal, nu cu capul în jos.

După păsările flamingo, cărarea îi poartă către un snack-bar dintr-un pavilion şi o expoziţie de scoici şi fluturi, un iaz cu peştişori aurii şi o cuşcă cu pantere negre, exact cum i-a promis Harry lui Roy. Copilaşul cu ochi negri se zgâieşte la mersul tăcut al animalelor, de parcă ar fi în mijlocul unui vârtej ce l-ar putea absorbi. Un automat micuţ, ca alea care în tinereţea lui Harry serveau un pumn de arahide sau fistic aproape în oricare benzinărie şi băcănie, e prins de un stâlp al pavilionului, în apropiere de locul unde păunii îşi târăsc neobosiţi, prin praf, penajul extravagant. Aici comite el gafa aia istorică. Pe când ceilalţi trei membri ai familiei o iau înainte, caută în buzunar o monedă de zece cenţi, o vâră în fantă, capătă o mână de biluţe maronii, uscate, şi începe să le mănânce. Nu-s tocmai arahide, însă or fi vreo delicatesă de prin Florida şi au un gust atât de sec şi stătut, că-i par de-a dreptul amare; cine ştie cât or fi aşteptând automatele astea până apare vreun client… Totuşi, când îi oferă câteva şi lui Judy, ea se uită la ele, le miroase şi îl priveşte uluită.

— Bunelu'! strigă ea. Astea-s de dat la păsări! Buni! Bunelu' mănâncă grăunte de păsări! Nişte chestii maro ca rahatul de iepure!

Janice şi Roy se strâng în jurul lui să vadă, iar Harry desface pumnul, să le arate dovada ruşinoasă.

— N-am ştiut, bâiguie. Nu-i niciun afiş, nimic.

Îl năpădeşte o senzaţie ciudată; simte o uşoară amorţeală şi greaţă, dar, dincolo de asta, dincolo de volumul fierbinte căptuşit în pielea lui, aerul este parcă brusc înlăturat de o depreciere universală; o clipă, viaţa îi pare o chestie prostească, de care va fi fericit să scape.

Judy e singura care chiar râde, are un râs ce-i iese forţat din feţişoara cu trăsături fine şi dinţi perfecţi; Janice şi Roy par trişti şi un pic nedumeriţi.

— Bunelule, asta-i cea mai mare *tâmpenie* pe care am văzut-o în viaţa mea.

El zâmbeşte şi dă din cap de la înălţimea lui buhăită; are răsuflarea tăiată şi junghiurile îi pulsează de-a curmezişul pieptului prinzându-l ca în nişte chingi strânse. În gură simte tot mai tare gustul de acid. Răstoarnă mâna umflată, cheratinoasă, cu degete destul de lungi să poată ţine o minge de baschet de sus şi împrăştie biluţele într-un loc de unde le pot ciuguli păunii. Unul alb-murdar, care-şi târăşte prin praf coada aproape transparentă, ocheşte hrana ce aduce a căcăreze, dar nu ciuguleşte. Mai ştii, o fi fost hrană umană. Şi totuşi, şi-a stricat ziua, şi, în timp ce înaintează pe cărare, doar Judy e voioasă; sporovăială ei eclipsează un ţipăt brusc, ascuţit, sunetul păunilor, din urma lor.

Plictisiţi de Jungle Gardens, o iau pe o cărare ce trece pe lângă încă un lac bun la toate şi pe lângă o cuşcă în care dormitează o pisică sălbatică solitară, grădini de cactuşi şi un iaz negru, unde ar trebui să fie un varan, dar ei nu văd nimic, probabil pentru că habar n-au ce-i acela un varan, şi colivii cu papagali şi papagali ara, ale căror penaje strălucitoare şi ciocuri ornate îi fac să se simtă mici. E lucru dat dracului să fii o făptură. Eşti prins în tine însuţi, în codul tău genetic mai rău decât într-o colivie. În ultima cuşcă, un emu înalt şi ciufulit şi

un nandu muşcă din firele îngrăditurii clămpănind lugubru din cioc. Ochii lor mari, cu gene lungi, se holbează prin pătratele de sârmă în diagonală. *Cioc. Boc. Cioc,* spun ciocurile lor triste, perseverente, dar fără niciun rezultat. Or fi prinzând nişte insecte pe care ochiul uman nu le poate percepe? Or fi beţi de fericire, ca doi vechi prieteni?

Harry simte cum îi urcă în gât bobiţele acre, mâzga galben-roşiatică pe care cei de la Mcdonald's o pun pe hamburgeri, cu bucăţica de murătură verde fleşcăită, şi îşi doreşte să nu mai bage în el atâta. Janice se opreşte lângă el şi îi atinge dosul palmei.

— A fost o greşeală firească, spune ea.

— Numai de-astea fac, zice el, fireşti.

— Harry, nu mai fi atât de posomorât.

— Chiar sunt?

— Te gândeşti întruna la Nelson.

Deci asta o preocupă. Pe ea, nu pe el.

— Mă gândeam la emu, mărturiseşte el.

— Hai să vedem dacă ăştia mici vor ceva de la magazinul de suvenire şi apoi să cumpărăm un ziar. De-abia aştept să ajung undeva unde-i aer condiţionat.

În magazinul de suvenire îi cumpără lui Judy o adorabilă cochilie sidefată, iar lui Roy o cochilie de melc murex alb-negru, cu ţepi duri, cu care se apucă îndată să zgârie toate suprafeţele moi – balustrada vopsită care duce în parcare şi chiar şi Camry-ul, dacă Harry nu s-ar apleca la timp, să-l prindă pe micul derbedeu de braţul lui gingaş. Harry detestă scoicile. Ori de câte ori le vede, nu se poate abţine să nu se gândească la făpturile buzate, flămânde, vâscoase care le locuiesc, cu inimi, guri, anusuri, tentacule şi ochi ce abia văd, sub mare, o lume rece, tenebroasă, situată la jumătatea drumului spre moarte. Nu suportă ideea lumii submarine, vietăţile care bântuie pe acolo, se mănâncă una pe alta, sfredelesc cochilii şi îşi sug una alteia maţele aţoase.

În absenţa lor, aerul din interiorul maşinii s-a copt. Soarele Floridei a ars norii subţiri ca nişte dâre lăsate în urma lor de avioanele cu reacţie şi n-au rămas decât nişte deşeuri de

albastru pur deasupra palmierilor şi a ţiglelor spaniole. Arşiţa şi presiunea vieţii de familie i-a năucit pe copii; de-abia dacă cer să le ia ceva bun când opresc la Joy Food and Gas să cumpere ediţia de Sarasota a ziarului *Sentinel.* Filmul pe care-l aleg cu toţii este *O femeie face carieră*, de la ora două şi patruzeci şi cinci de minute, dintr-un „parc” ce se dovedeşte a fi la kilometri distanţă, kilometri de şes aburind plini de automobile americane mari, albe, cremoase, cu servodirecţie, conduse de băbălăi atât de piperniciţi, încât de-abia dacă ajung să vadă ceva peste bordul maşinii. De fiecare dată când ajungi la destinaţie, prin părţile astea, fără să ai parte de-o coliziune frontală, e meritul geriatriei de pe-aici, al pilulelor energizante, al injecţiilor cu vitamine şi al medicamentelor anticoagulante.

Deşi Judy se jură că Roy a mai fost la film, el nu pare să înţeleagă că n-ai voie să trăncăneşti ca şi cum ai fi în livingul de la tine de-acasă. Întreabă întruna de ce, pe un ton plângăreţ: *„De ce* se dezbracă tanti?” *„De ce*-i tanti aşa supărată pe nenea ăla?”. Lui Harry îi place în film scena cu Melanie Griffith în lenjeria ei de bordel, are şi un pic de slăninuţă pe ea, nu ca majoritatea vedetelor sfrijite de la Hollywood, şi scena când dă buzna peste prietenul ei, prinzându-l în pat cu tipa în pielea goală, care, ca şi ea, e italiancă, dar nu şi aspirantă la o slujbă pe Wall Street, şi-l călăreşte pe tip, cu profilul ei lung lucios ca suprafaţa unei cochilii sidefate şi cu ţâţele ei cu sfârcuri maronii proiectate pe ecran vreme de cinci secunde. Dar intriga şi farsa aia din final, când eroul şi eroina se strecoară printre participanţii la nunta din înalta societate, parcă le-a mai văzut în urmă cu vreo patruzeci de ani, cu Cary Grant sau Gary Cooper şi Irene Dunne sau Jean Arthur. Când Roy întreabă în gura mare *„De ce* nu plecăm acum?”, e dispus să iasă cu el în hol, pentru ca Janice şi Judy să poată vedea liniştite filmul până la sfârşit.

Împarte cu Roy o cutie de popcorn şi încearcă să joace un joc video numit Anihilare. Deşi dintotdeauna a crezut despre sine că are o coordonare ochi-mână destul de bună, Harry nu e în stare să nimerească nici măcar un singur monstru

extraterestru când se smuceşte şi îşi schimbă brusc direcţia de deplasare pe ecran. Roy, mărunţel, trebuie ţinut în braţe să ajungă la manetă, până ce pe Harry ajung să-l doară umerii de-atâtea smucituri şi zvârcoleli, nu-i cu nimic mai bun ca el.

— Ei bine, Roy, conchide el după ce îşi trage sufletul, dacă ar depinde numai de noi, lumea ar fi cucerită de monştri extratereştri.

Băiatul, care de-acum s-a mai obişnuit cu bunicu-său, stă lângă el şi răsuflarea îi miroase a unt de la floricelele de porumb, provocându-i lui Harry o uşoară stare de greaţă: această adiere inconştientă a unei respiraţii de copil îi aminteşte de firicelul de aer ce intră în avion prin supapele din tavan.

Când mulţimea iese din sală, Janice îi anunţă:

— Cred că ar trebui să-mi iau o slujbă. Nu ţi-aş plăcea mai mult, Harry, dacă aş fi o femeie cu carieră?

— Şi în ce stat ai lucra?

— În Pennsylvania, fireşte. Florida e făcută numai pentru vacanţe.

Nu-i place ideea. Are ceva dubios şi incomod, ca şi balanţele pe luna noiembrie de la Springer Motors.

— Şi ce fel de munca ai presta?

— Nu ştiu. N-aş lucra la salon. Lui Nelson nu-i place să se împiedice de noi. Aş vinde ceva, poate. Taică-meu a fost vânzător, la fel şi fiul meu, de ce n-aş fi şi eu?

Rabbit nu ştie ce să răspundă. După toţi aceşti ani în care a strâns din dinţi şi a rămas alături de ea, îi vine greu s-o implore să rămână lângă el, deşi exact asta-i vine să facă. Îşi schimbă partenerul de conversaţie:

— Judy, cum s-a terminat filmul?

— Cu bine. Tipul de la nuntă i-a luat de bună povestea şi ea s-a ales cu un birou numai al ei, cu ferestre mari, iar şefa ei nesuferită şi-a rupt piciorul şi l-a pierdut pe bărbatul care le plăcea lor.

— Biata Sigourney, exclamă Harry. Mai bine rămânea la gorile.

Se înalţă cu mult deasupra micuţei lui turme din holul

cinematografului, unde plasatoarele mişună cu saci verzi de gunoi şi frânghii de catifea roşie, pregătindu-se pentru spectacolul de la ora cinci.

— Ia ziceţi, dragilor, ce facem acum? Ce ziceţi de o partidă de minigolf? Sau să mergem la St. Petersburg, să traversăm podul ăla fantastic de lung?

Lui Roy începe să-i tremure buza de jos şi îi vine atât de greu să-şi găsească cuvintele, încât Judy îi traduce gândul:

— Zice că vrea să meargă acasă.

— Da' cine nu vrea? îi sare în ajutor Janice. Bunelu' doar glumea, încă n-ai ajuns să-ţi cunoşti bunicu', Roy? Aşa e el, glumeţ de felul lui!

Aşa o fi? Harry nu s-a perceput niciodată în felul ăsta. Uneori aruncă o pastilă doar aşa, de fentă, să-şi facă loc.

Judy zâmbeşte atotştiutoare:

— Face pe nasolul, spune ea.

— Grrr, face bunelu'.

După patruzeci de minute de circulaţie la oră de vârf în sud-vestul Floridei, ajung la ieşirea de pe autostradă în dreptul localităţii Deleon, pe Pindo Palm Boulevard şi la intrarea straşnic păzită în Valhalla Village. Sus în 413, Pru şi Nelson arată proaspeţi ca după baie şi se comportă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Ascultă poveştile excursioniştilor, în primul rând incredibila poantă cu bunelu', care a mâncat grăunte câh de-alea pentru păsări, apoi Pru se apucă să pregătească cina, spunându-i lui Janice să-şi tragă sufletul, Nelson se aşază pe canapea cu câte un copil pe fiecare genunchi, să se uite la ştirile serii de pe un post local, lăsându-l pe Harry să fiarbă de gelozie, cu senzaţia că i se face o nedreptate. Copilul ăsta ursuz petrece toată ziua punându-i-o acestei roşcate babane, iar apoi e tratat ca un erou de ţâncii ăştia pentru care Harry s-a dat peste cap toată ziua.

Rabbit se aşază pe fotoliul de vizavi de canapea, în faţa măsuţei de sticlă şi îl împunge delicat pe fiu-său.

— Ai reuşit să adormi până la urmă? îl întreabă el.

Nelson se prinde cum stă treaba şi îl priveşte cu ochii lui întunecaţi, agitaţi, un pic piezişi, ca ai unei pisici supărate.

— Aseară am intrat într-un local să bag ceva la ghiozdan şi am stat prea mult la bar, îi spune el lui taică-său.

— Faci des chestia asta?

Nelson îi face semn din ochi spre capetele copiilor, care sunt chiar sub bărbia lui, se uită la televizor şi, probabil, îi şi ascultă. Ai naibii bulangii.

— Ei, recunoaşte el, doar când sunt încordat mă ajută să mă uit de necazuri. Pru mă înţelege. Nu se-ntâmplă nimic.

Rabbit ridică o mână generoasă.

— Nu-i treaba mea, nu-i aşa? Eşti major şi eşti vaccinat, doar că puteai să dai şi tu un telefon. Vreau să zic că o persoană manierată ar fi sunat. Niciunul dintre noi nu şi-a putut savura cina, neştiind ce se întâmpla cu tine. De-abia am putut să mâncăm.

— Dar am *încercat* să sun, tati, însă n-am numărul de-aici în memorie, iar o jigodie furase cartea de telefon din localul la care am poposit.

— Asta-i povestea ta de astă-seară? Azi-dimineaţă maică-ta mi-a zis că ai sunat aici, dar că noi eram deja la cină.

— Şi asta-i adevărat. Am încercat o dată de la un telefon de pe autostradă şi apoi din localul ăla unde nu aveau nicio carte de telefon.

— Şi unde s-a întâmplat asta? Crezi că-i posibil să cunosc locul respectiv?

— Habar n-am, răspunde Nelson zâmbind în pâlpâitul luminii de pe ecranul televizorului. Pe-aici mă rătăcesc uşor, totul se rezumă la o uriaşă fâşie comercială. Iată o chestie drăguţă la Florida, pe lângă ea, Pennsylvania e un tărâm feeric.

Prezentatorul ştirilor locale le oferă noutăţi despre lamantini.

— Grupurile mari de lamantini continuă să populeze atât zonele care le asigură hrana pe vreme călduroasă, cât şi pe cele unde se refugiază de obicei iarna în timp ce vremea se menţine frumoasă, cu temperaturile de treizeci de grade Celsius. A fost emisă o avertizare generală pentru deplasările pe apă: navigatori, reduceţi viteza la jumătate. În weekend

puteţi întâlni lamantini în diferite habitate din zona de sud-vest a Floridei.

— Aşa zic mereu, intervine Rabbit, dar n-am întâlnit niciunul.

— Asta pentru că nu ieşi niciodată în larg, spune Nelson. Ce tâmpenie, să stai aici şi să n-ai şi tu o barcă.

— La ce-mi trebuie mie barcă? Urăsc apa.

— Cu timpul te-ai îndrăgosti de ea. Ai putea să pescuieşti în tot golful. Nu prea ai ce face pe-aici, tati.

— La ce-ţi trebuie pescuitul dacă eşti o persoană cât de cât civilizată? Să zgâlţâi nişte carne moartă în botul unei biete făpturi tembele şi apoi s-o tragi la suprafaţă cu un cârlig înfipt în cerul gurii? Pescuitu-i cea mai crudă chestie cu putinţă.

Crainicul blond cu părul dat cu gel, ţeapăn ca o perucă, îi anunţă:

— Un lamantin adult cu pui a fost văzut miercuri la amiază îndreptându-se spre inima continentului pe Canalul Bimini de pe Cape Coral, la circa o milă şi jumătate de la Bazinul Bimini. Asemenea reperări atestă faptul că, în timp ce un mare număr de specimene din cârdul de pe râul Caloosahatchee s-au întors spre estuarul acestuia şi în golfurile din jurul lui, unele animale încă mai pot fi întâlnite pe căile de apă navigabile şi în apropierea acestora. Dacă vedeţi lamantini morţi sau răniţi, sunaţi la numărul 1-800-342-1821.

Numărul de telefon este afişat peste nişte imagini cu o familie de lamantini care se rotesc alene în apă.

— Şi, încheie el cu glasul sonor al crainicilor de televiziune care observă că se apropie pauza publicitară, în caz că zăriţi un lamantin, sunaţi la Linia Fierbinte Lamantini 332-3092.

Ca să-şi relanseze relaţia cu Judy, Rabbit îi strigă:

— Ţi-ar plăcea să ai un singur dinţoi mare ca mămica aia de lamantin?

Fetiţa, însă, nu pare să-l audă, urmăreşte radioasă, cu feţişoara ei blondă, dintre reclamele cu stafide californiene care cântă şi dansează ca nişte negri. Aliniaţi, ca şoriceii muschetari de altădată.[24] Unde or fi acum? Or fi şi ei părinţi de vârstă mijlocie. Îşi aminteşte că a citit undeva că Jimmie a

murit cu ani în urmă. A murit tânăr. Se mai întâmplă. Roy îşi suge degetul mare şi moţăie la pieptul lui Nelson. Nelson poartă tot cămaşa cu guler alb şi dunguliţe roz din avion, de parcă n-ar avea în garderobă chestii aiurea ca, de pildă, o cămaşă cu mânecă scurtă.

— Mâine, promite Rabbit cu voce tare, nici el nu ştie cui anume, ieşim în larg. Mă duc cu Judy să închiriez un Sunfish. Am aranjat cu fiul lui Ed Silberstein, de la Bayview Hotel.

— Nu ştiu ce să zic, spune Nelson. Cât de *sigure* sunt chestiile astea?

Rabbit se simte ofensat.

— Sunt ca nişte jucării, ce Dumnezeu. Dacă se răstoarnă, te catari pe derivor şi revin la poziţia normală. Puştimea de zece-unşpe ani se plimbă tot timpul cu ele prin golf.

— Da, dar Judy n-a împlinit nici măcar nouă ani, mai are câteva săptămâni. Şi nu te supăra, tati, dar ai şi tu o vârstă de-acum. Şi chiar adineauri ziceai că nu te omori după marinărie.

— Bun, atunci fă *tu* mâine ceva cu micuţii. Distrează-i *tu*. Eu am petrecut cu ei peste opt ore azi şi am cheltuit la vreo optzeci de dolari.

— Ar trebui să *vrei* să faci chestii de-astea, îi răspunde Nelson. Tu eşti scumpul lor *bunic*, ai uitat? apoi o lasă un pic mai moale: Plimbarea cu iola e o idee bună. Dar vezi să poarte vestă de salvare.

— De ce nu veniţi cu toţii? Tu, Pru şi Frumoasa din pădurea adormită. E o plajă mişto de tot. E curată-lună.

— Poate venim, dacă pot. Aştept nişte telefoane.

— De la salon? Nu se descurcă fără tine nici măcar o jumătate de săptămână?

Nelson evită să-i răspundă, prefăcându-se că-i absorbit de televizor. Tocmai se dă una dintre noile reclame la Toyota, cea cu vânzătoarea de maşini negresă. La sfârşit, ea şi clientul sar în sus şi rămân suspendaţi într-un stop-cadru.

— Nu, răspunde Nelson atât de încetişor, încât Rabbit abia îl aude. E vorba despre un contact pe care l-am stabilit aici.

— Un contact? Despre ce-i vorba?

Nelson îşi duce degetul la gură, făcându-i semn să nu-l

trezească pe Roy.

Rabbit se hotărăşte să-l împungă din nou:

— Apropo de cifre, încerc să-mi aduc aminte ce mi s-a părut aiurea la balanţa pe noiembrie. Poate că numărul de maşini second-hand mi s-a părut prea mic pentru perioada asta a anului. De regulă, este mare, comparabil cu al modelelor noi.

— Banii rămân la ciorap acum, că Reagan nu mai e preşedinte, îi răspunde Nelson cu glasul la fel de stins. Şi-apoi, Lyle foloseşte un nou sistem contabil, poate că au fost reportate la luna următoare şi vor apărea în balanţa pe decembrie. Nu-ţi face probleme, tati. Bucură-te de Florida cu mami. Aţi muncit din greu toată viaţa. V-aţi câştigat dreptul la odihnă.

Iar băiatul, vrând parcă să înăbuşe posibilitatea unei interpretări ironice, o sărută pe micuţa Judy pe creştet, pe părul de culoarea morcovului, strălucitor şi lins. Lumina albastră a televizorului penetrează petecul triunghiular de păr rărit dintre tâmplele lui Nelson. Un ostatic pe care el l-a oferit sorţii. Bătălia cu timpul pierdută de copiii tăi pare mai tristă decât a ta.

— Băieţi, fetelor, cina e gata, îi anunţă Pru din bucătăria bleu a lui Janice.

Cina ei e pregătită cu mult mai mult dichis decât cele ale lui Janice, constă într-un fel de supă de legume cu fidea, cu mirodenii, la felul întâi, apoi o salată servită pe-o farfurie separată şi un peşte alb, proaspăt, fript pe grătarul aragazului, pe care Janice nu se oboseşte niciodată să-l folosească. Janice a devenit o mare specialistă în încălzirea resturilor de mâncare la microunde şi o mare cumpărătoare, de la Winn Dixie, de fleici congelate, ardei umpluţi şi caserole cu fructe de mare, în nişte tigăiţe de aluminiu, ce pot fi aruncate murdare în dispozitivul de tocat gunoiul. Niciodată n-a fost mare gospodină, iar acum tehnologia a ajuns-o din urmă. Legumele servite de Pru, orez sălbatic, mazăre nouă şi arpagic, au un gust delicat, pătrunzător, pe care Harry îl percepe ca fiindu-i adresat lui, un mesaj personal pe care

ceilalţi îl consumă în necunoştinţă de cauză.

— Delicios, îi spune el lui Pru.

Janice îi explică lui Harry:

— Pru a intrat într-o pescărie micuţă, îngustă, la Eckerd's în spate, unde mie nu mi-a dat niciodată prin minte să intru. Generaţia noastră, îi explică lui Pru, n-a prea avut de-a face cu peştele. Îmi amintesc doar că tati îşi aducea acasă, din când în când, un sfert de kil de stridii de Chesapeake, ca pe-o delicatesă.

Pru îi vorbeşte lui Harry cu glasul ei uşor hârâit, cu accent de Ohio, care-l vizează personal:

— Peştii din apele de mare adâncime, mai ales lufarii, au mult Omega 3, e un fel de acid care subţiază sângele şi scade nivelul trigliceridelor.

Ea ar avea grijă de mine, îi trece prin cap lui Harry. I se plânge încântat:

— De ce-o fi toată lumea îngrijorată de nivelul colesterolului meu? Pesemne că arăt îngrozitor.

— Eşti un tip masiv, îi explică Pru, iar aprecierea asta îl străpunge ca o săgeată plină de dragoste, şi pe măsură ce îmbătrânim proporţia de grăsime din trupurile noastre creşte, iar cantitatea de LDL, adică lipoproteine de densitatea joasă, colesterolul rău, creşte, iar cel de densitate mare, colesterolul bun, bate pasul pe loc, aşa că raportul dintre ele se dezechilibrează şi, totodată, creşte pericolul ca apoproteinele B să-ţi atace arterele. Iar noi nu mai facem mişcare ca înaintaşii noştri, când toată lumea avea o fermă, aşa că nu ardem grăsimile.

— Teresa, ştii atât de *multe,* spune Janice, nu tocmai încântată că nu-i ea în centrul atenţiei, şi foloseşte numele de botez al lui Pru vrând parcă s-o ţină în frâu, în banca ei.

Cealaltă femeie îşi apleacă privirea şi coboară glasul:

— Ţii minte că am făcut cursul ăla la fără frecventă la Brewer Penn State. Mă gândeam să fac şi eu ceva când Roy o să-nceapă şcoala, şi mi-am zis să mă ocup, poate, de nutriţie şi dietă…

— Şi *eu* vreau să-mi iau o slujbă, spune Janice, enervându-l

pe Harry, pentru că a întrerupt prelegerea serioasă a lui Pru despre ceea ce lui i s-a părut că ar fi chiar propriii lui bojoci grăsuni. Filmul pe care l-am văzut azi după-amiază, cu femeile astea care lucrează în zgârie-norii din New York, m-a făcut atât de *invidioasă.*

Pe vremuri Janice nu se dădea în spectacol. De când a murit maică-sa şi au cumpărat apartamentul ăsta, are o încredere de sine enervantă, şi-a băgat în cap că lumea e scena ei şi că îşi joacă rolul destul de bine. În Valhalla Village, ea este una dintre cele mai tinere femei şi face parte din mai multe comitete. În Florida eşti grozav şi numai pentru faptul că nu eşti senil. Când, de Paştele evreiesc, au fost la cină la familia Drechsel, ea s-a dovedit a fi cea mai tânără şi a trebuit să pună cele patru întrebări.

Gelos, Harry o întreabă pe Pru:

— Nelson beneficiază din plin de alimentaţia asta sănătoasă?

— El n-are nevoie de ea, zău, răspunde Pru. Serios, de-abia ciuguleşte una-alta şi e plin de-o energie nervoasă. Ar avea nevoie de *mai multe* lipide. Dar copiii… se spune că, după vârsta de doi ani, cei mai mulţi copii americani au nivelul colesterolului prea mare. Când s-a făcut autopsia tinerilor ucişi în Războiul din Coreea, trei pătrimi dintre ei aveau prea multă grăsime în arterele coronariene.

Harry începe să simtă o apăsare, o durere în piept. Măruntaiele îi sunt ca marea, întunecate şi ude, pline de lucruri la care nu vrea să se gândească.

Nelson nu face niciun efort să participe la conversaţie, doar îşi trage nasul din când în când. Puştiului s-ar zice că-i curge nasul tot timpul, iar fâşia de piele de deasupra mustăţii de culoarea şoarecelui pare iritată. Acum se depărtează de peştele din care a mâncat jumătate şi îi anunţă cu un aer satisfăcut:

— Din câte-mi dau eu seama, dacă nu te omoară o chestie, până la urmă tot se găseşte alta care s-o facă.

Deşi îşi ţine palmele pe marginea mesei, mâinile îi tremură, îi cedează nervii.

— Nu ne îngrijorează *ce* ne omoară, ci *când*, îi spune taică-său.

Janice pare alarmată, îşi mută privirea de la unul la altul.

— Haideţi să fim veseli, propune ea.

La desert, Pru le serveşte iaurt îngheţat – mult mai sănătos decât îngheţata, fără colesterol. Când termină masa, Harry se învârte pe lângă tejgheaua din bucătărie cât să bage mâna în sertarul cu fursecuri şi să se îndoape cu trei Cameos cu vanilie şi un covrigel rupt. Pe aici nu au genul de covrigei din Brewer, dar au covrigei Sunshine, mai groşi, la cutie, care nu sunt tocmai răi la gust. O clipă se gândeşte s-o ajute pe Janice să spele vasele, dar se răzgândeşte; n-are decât de aruncat farfuriile în maşina de spălat vasele – cu ce mare brânză a contribuit ea la cină? Îl dor picioarele de la cât au mers pe jos; două degete la picioare i s-au răsucit de-a lungul anilor în pantofi, cât să-şi înfigă unghiile unul într-altul dacă nu şi le taie scurt. Pru, Roy şi Nelson se retrag în camera lor, iar el stă un timp şi se uită la televizor în timp ce Judy, cu telecomanda în mână, trece de la *The Cosby Show* şi nişte spectacole pe gheaţă la un documentar panicard despre străinii care cumpără afacerile americane, apoi de la *Cheers* la o dramă despre o fată de paisprezece ani, salvată la timp să nu devină prostituată ca maică-sa. Atâtea urgenţe, îşi zice Harry, atâtea râsete înregistrate, atâtea lacrimi de actori, atâtea eforturi ca să fii fericit, curajos, iubit, atâtea eforturi irosite aiurea. Îi roade energia asta inepuizabilă a televiziunii. Oftează şi se ridică greoi. Trupul i se încovoaie în jurul inimii ca un cort în jurul stâlpului ce-l susţine. Îi spune lui Judy:

— Ar fi bine să te culci, scumpişor. Mâine ne aşteaptă o nouă zi măreaţă: mergem la plajă să ne plimbăm cu barca.

Glasul îi sună însă indiferent, probabil că asta-i cea mai tristă pierdere pe care o aduce trecerea timpului, diminuarea entuziasmului în legătură cu orice. Cei patru musafiri sunt o povară; de-abia aşteaptă să-i vadă plecând sâmbătă, în ultima zi a anului 1988.

Judy continuă să se zgâiască la ecran şi să frece telecomanda.

— Mă uit doar la prima parte din *L.A. Law*, îi promite ea, dar, în loc de asta, trece la o ştire specială ABC despre „Copiii americani – Dieta lor periculoasă”.

În dormitor, Janice citeşte *Elle,* se uită la fotografii cu manechine supersfrijite care par drogate.

— Janice, îi zice el, vreau să te întreb ceva.

— Ce? Să nu-mi dai o stare de agitaţie, citesc să-mi vină somnul.

— Azi, o întreabă el, în mulţimea aia care vizita reşedinţa lui Edison, păream şi eu unul dintre tipii ăia?

Ei îi ia ceva timp să se adune, apoi înţelege ce vrea să spună.

— Bine-nţeles că nu, Harry. Arătai mult mai tânăr decât ceilalţi. Păreai un fiu venit în vizită.

El îşi zice că nici nu putea spera la un răspuns mai liniştitor decât acesta.

— Cel puţin, e şi el de acord, nu am fost într-un scaun cu rotile.

Citeşte câteva pagini de istorie, despre lupta dintre *Bonhomme Richard*[25] şi *Serapis*[26] şi cum, în toiul exploziilor asurzitoare, când artileristul-şef a strigat „Îndurare! Îndurare! Pentru numele lui Dumnezeu!”. John Paul Jones *a aruncat pistolul şi l-a doborât. Ţipătul fusese auzit însă de Pearson, comandantul lui* Serapis, *care a strigat: „Ceri îndurare?” Prin vacarmul luptei, şuierul gloanţelor şi pârâitul limbilor de foc i-a ajuns la urechi faimosul răspuns: „Încă nici n-am început lupta!”* Nava americană victorioasă a fost atât de grav avariată, încât s-a scufundat a doua zi, iar Jones a capturat *Serapis* şi l-a dus, cu catargul retezat, în Olanda, *exacerbând resentimentele britanice deja existente.* Toată furia şi bravura asta îi pare o risipă de efort. Rabbit are senzaţia că rasa umană-i o uriaşă paradă viu colorată, competitivă, vivace, în care el şchiopătează şi pierde teren. Pune cartea pe noptieră şi stinge veioza. Fâşia de lumină de sub uşă transmite nişte împuşcături şi strigăte îndepărtate dintr-o emisiune TV, oricare ar fi aceasta. Adoarme neobişnuit de rapid şi doarme buştean. Braţele, care de regulă îl încurcă, i se pliază ca nişte bucăţi de

pătură. Printre visele lui e şi unul în care ajunge la o uşă cu partea de sus rotunjită şi se împinge în ea. E ca uşa de sticlă de la McDonald's, doar că prin aia se vede capul de hamburger-reclamă. În vis ştie că de partea cealaltă a uşii e ceva, ceva flămând şi tăcut, de care îi este frică, şi totuşi se împinge în ea, iar spaima îi creşte odată cu apăsarea, până când se trezeşte, cu o durere în vezica urinară, care se cere la baie. Nu mai rezistă toată noaptea. De vină o fi prostata sau vezica, îşi pierde elasticitatea asemenea radierei făcute din splinuţe. A făcut greşeala să bea un Schlitz în timp ce se uita cum schimbă Judy canalele. Nu-i prea uşor să adoarmă la loc, cu răsuflarea şuierată a lui Janice, care, câteodată, se transformă într-un sforăit chinuitor taman când începe şi el să se relaxeze şi creierul să-i emită aiureli. Fâşia luminoasă de sub uşă a dispărut, dar un fel de lumină generalizată, de culoarea levănţicii, lumina la care văd să ucidă bufniţele şi celelalte prădătoare de noapte, îi reliefează planurile şi obiectele mai mari din dormitor. Pe un scrin pătrat e fotografia înrămată cu Nelson la absolvirea liceului; pe un braţ al unui fotoliu pal, masiv, sunt pantalonii de in aruncaţi vraişte de Harry, cutele ţesăturii par să descrie un craniu cu orbitele goale, întins ca guma de mestecat. Aerul care pătrunde din balcon pe sub faldurile draperiei trase îi mângâie chipul. O metodă de-a adormi este să te întinzi pe spate şi să-ncerci să-ţi aminteşti visul pe care-l aveai. Neliniştea îl cuprinde ca o gheară de papagal uriaş cu picioare solzoase şi-l face să se întoarcă din nou cu faţa la cearşaf. Următorul lucru pe care-l conştientizează este zgomotul maşinilor de tuns iarba de pe terenul de golf şi ţipătul pescăruşilor agitaţi.

Holul de la Omni Bayview, în care se intră pe sub o marchiză maronie, pe uşi de sticlă glisante, fumurii ca parbrizele limuzinelor, te dă pe spate, practic te orbeşte cu spaţiul şi lumina lui magnifică, cu candelabrul prismatic şi fântâna arteziană, şi cu peretele înalt din spate, din sticlă securit inundată de panorama lui Deleon Bay, cu plaja pe fundal şi cu marea ca o draperie albastru-verzuie,

strălucitoare, atârnată de linia orizontului între două fâşii de pământ, insule ale bogătanilor.

— *Mamma mia*, exclamă Judy de lângă Harry.

Pru şi Roy, care intră după ei, rămân tăcuţi; dar sandalele li se târâie tot mai încet, apoi nu se mai aud deloc. Se simt ca patru intruşi. Femeia de la recepţia de marmură neagră are o culoare exotică, pielea ei are nuanţe de negresă, indiancă sau orientală şi e bine întinsă peste oasele obrajilor şi nasului. Are pleoapele vopsite cu un verde metalizat, iar lobii urechilor îi sunt acoperiţi de scoici nervurate din aur.

Harry e atât de impresionat de cele văzute, încât pronunţă greşit numele fermecat care-i deschide porţile, zicând „Silberstein”.

Femeia clipeşte cu uimitoarele ei pleoape metalizate, apoi îl corectează graţios:

— Vreţi să spuneţi domnul Silvers. E supraveghetorul plajei din dimineaţa asta.

Cu un dispreţ îndurător, îi îndrumă să traverseze holul, dă din mâna ei încărcată de inele ca o dansatoare din Bali, fără să pună jos un stilou subţire din aur. Harry îşi conduce grupuşorul în spaţiul vast, cu aer condiţionat, traversează podeaua de marmură neagră cu inserţii de alamă ce strălucesc ca razele soarelui dintr-o arteziană de aluminiu asemănătoare cu o orgă, sub un plafon înalt, din care atârnă dreptunghiuri de metal aurit ca benzile lucioase folosite de fermieri să sperie păsările. O scară coborâtoare are indicaţia SPRE PISCINĂ ŞI PLAJĂ cu litere solemne, ca alea de pe faţadele oficiilor poştale. După ce o iau greşit pe coridoarele de mozaic verde-lăptos de la parter şi se trezesc în faţa unei uşi cu inscripţia ACCESUL PERMIS DOAR PERSONALULUI, Harry şi grupul lui îl găsesc pe Gregg, fiul lui Ed Silberstein, într-o zonă acoperită cu sticlă, aşternută cu rogojini, ce duce spre piscina hotelului – piscinele, Harry observă că-s trei la număr, sunt legate între ele ca petele de cerneală dintr-un test de inteligenţă; una-i pentru cei care se bălăcesc, alta pentru cei care sar de la trambulină, iar o a treia, lungă, e împărţită în culoare. Gregg e un tip cu părul ondulat, smead ca un arab, căci stă aproape

toată ziua pe plajă. Într-un slip negru, mulat, în stil european, şi o bluză de trening cu glugă, cu emblema Omni cu cele cinci faţete ale ei, e ceva mai scund decât taică-său, iar falca de contabil evreu, cu bărbia ascuţită, moştenită tot de la taică-său, i-au mai îndulcit-o sângele mamei şi slujba dintr-o staţiune turistică. Le zâmbeşte, dezvelindu-şi dinţii la fel de albi ca ai lui Ed, dar mai rotunzi: ai lui Ed sunt atât de pătrăţoşi, încât par falşi, dar Harry nu i-a surprins niciodată alunecându-i din gură. Când vorbeşte, glasul îi sună prea tinereşte pentru vârsta lui; buclele îi sunt uşor grizonate, iar când zâmbeşte, pe faţa bronzată îi apar riduri. La vârsta lui, n-ar trebui să mai frece menta pe plajă.

— Tata mi-a spus că o să veniţi. Văd că a venit şi doamna Angstrom cu dumneavoastră…

Se referă la Pru, care a venit în locul lui Janice, care, după escapada de ieri, a preferat să rămână acasă şi să-şi vadă de tabieturile ei, să meargă la şedinţa de aerobic şi la grupul de bridge, şi să petreacă niţel timp şi cu Nelson până să se întoarcă acasă. Harry e consternat că fiul lui Ed a putut comite o asemenea gafă, dar apoi îşi dă seama că o fi având de-a face tot timpul cu bărbaţi săriţi de vârsta mijlocie care au soţii tinere. Şi, oricum, Pru nu mai e chiar aşa de tânără. Înalt şi cu pielea albă, cum e el, chiar i-ar putea fi bărbat.

— Mulţumesc pentru compliment, Gregg, răspunde Harry destul de blând, ţinând seama de circumstanţe, dar aceasta-i nora mea, Teresa.

Teresa, Pru – seamănă cu el până şi prin faptul că are două nume, unul pentru cei apropiaţi şi altul pentru străini.

— Iar aceştia sunt nepoţeii mei frumuşei, Judy şi Roy.

Gregg i se adresează lui Judy:

— Vasăzică tu eşti cea care doreşte să fie marinăriţă.

Când îşi ridică privirea către chipul lui Gregg, aici, lângă piscine, ochii ei se umplu de-o lumină albăstrie ca bolta cerului, care îi spală verdele irisului şi îi fac pupilele mici cât vârful unui creion.

— Oarecum.

Mişcându-se şi vorbind complet relaxat, într-un mod ce

sugerează că bucuros le-ar putea dedica întreaga zi, fiul lui Ed îi conduce înapoi pe coridoarele cu mozaic şi aranjează cu un băiat de la vestiare – un tânăr de culoare cu părul ras şi cu moţ în vârful capului, la modă acum, un stil oribil, cu lateralele pleşuve – să le dea chei, apoi îi conduce la uşa vestiarelor şi le arată cum să iasă direct pe plajă, unde se vor întâlni cu el şi-o să se ocupe de închirierea iolei Sunfish.

— Cât îţi datorez pentru toată treaba asta? îl întreabă Harry, aproape sperând că Ed a aranjat să fie gratis, în compensaţie pentru bancnota de douăzeci pe care i-a dat-o la partida de golf de miercuri.

Gregg lasă însă un pic la o parte amabilitatea şi spune:

— Bărcile sunt pentru folosinţa exclusivă a turiştilor cazaţi în hotel şi intră în nota lor de plată, dar cred că vreo sută douăzeci e numai bine pentru patru persoane, cu vestiar, acces la plajă şi două ambarcaţiuni Sunfish închiriate pentru câte o oră.

Pru zice:

— Nu avem nevoie de două. Mi-ar fi groază.

O măsoară din cap până-n picioare şi-i spune cu o nouă inflexiune în voce şi o uşoară aplecare prietenească spre ea, de la un tip care are de-a face cu o grămadă de femei în meseria lui:

— Nu-i cazul să-ţi fie groază, Teresa. N-au cum să se scufunde, iar purtarea vestelor de salvare este obligatorie. În cel mai rău caz, dacă simţi că pierzi controlul, dă drumul pânzei şi noi venim imediat după tine cu şalupa.

— Nu, mulţumesc, refuză Pru înviorându-se un pic, aşa i se pare lui Harry, dar, la urma urmei, ea şi tipul ăsta sunt aproape de-aceeaşi vârstă.

Copii din anii exploziei demografice. Rock-and-roll, iarbă, *Leave It to Beaver*[27], gimnastică de întreţinere. Şi stai numai să-i vezi când vor descoperi că amândoi sunt din Ohio.

Gregg Silvers se întoarce spre el şi-i spune:

— Atunci, nouăzeci ar trebui să fie de-ajuns.

Suma asta parcă-i o invitaţie să-i lase zece dolari bacşiş, dar Harry se întreabă dacă n-ar lua-o ca pe-o insultă, de vreme ce

se află aici ca prieten de familie şi-l aşteaptă pe Gregg să-i aducă bancnota de la tipul cu moţ, de la vestiare. Când Rabbit şi Roy rămân singuri în vestiar, îi spune copilului:

— Dumnezeule, Roy, chestia asta aproape că i-a golit portofelul bietului tău bunel!

Roy se uită la el cu ochii tulburi, înspăimântaţi.

— O să ne bage la închisoare? îl întreabă cu glas subţirel şi clar, ca de clopoţel.

Harry pufneşte în râs.

— De unde ţi-a mai venit şi ideea asta?

— Tati urăşte închisoarea.

— Păi, cine n-o urăşte! spune Harry, întrebându-se dacă puştiul e întreg la minte.

Roy nu înţelege că, pentru ca să-ţi pui chiloţii de baie, trebuie să le slăbeşti şnurul şi, în timp ce-şi face de lucru şi se luptă cu ei, penisul mititel îi iese afară, n-are lungimea mai mare decât grosimea, drăguţ ca o ciupercuţă. E circumcis. Rabbit se întreabă cum ar fi decurs viaţa lui dacă ar fi fost şi el circumcis. Subiectul este reluat din când în când prin ziare. Unii susţin că prepuţul e ca o pleoapă; fără ea, glandul expus constant devine mai puţin sensibil, pielea i se îngroaşă şi se freacă întruna de ţesătura chilotului. A citit odată într-o revistă porno o scrisoare de la un tip care îşi făcuse circumcizie la vârsta mijlocie şi constatase că plăcerea sexuală şi sensibilitatea i-au scăzut atât de mult încât viaţa lui de bărbat circumcis de-abia mai merita trăită. Dacă Harry ar fi fost mai puţin sensibil, ar fi putut deveni o persoană pe care lumea s-ar fi putut bizui mult mai mult. Când ţi se scoală, simţi cum ţi-o ia prepuţul mişto de tot la vale, tot aşa cum caimacul îngheţat sălta capacul de hârtie de pe sticlele de lapte de altădată. După aspectul amorţit al cariciului său, Roy va fi un cetăţean de nădejde. Bunicu-său îi întinde o mână, să-l ducă pe plajă.

După vreo doi ani petrecuţi în Florida, când, entuziasmaţi de mutarea lor aici, au cumpărat o lunetă de balcon şi parcurgeau cu maşina de trei-patru ori pe săptămână cele două mile care-i despart de plaja publică din Deleon, ca de-o

plimbare şi-un picnic, dacă nu şi pentru înot, Harry şi Janice au ajuns, treptat, să nu mai viziteze golful, aşa că acum îi pare ceva inedit, neprevăzut, cu această imensitate de apă, aer, suprafaţă a fluxului taluzată în milioane de creste oscilante. Gloria asta brută îi anihilează pentru o clipă durerile şi spaimele sâcâitoare din piept şi, eliberat, îl face să uite de sine. Această grandoare însorită şi calmă nu seamănă cu nimic din peisajul cunoscut lui din Pennsylvania, tivit de păduri, dealuri şi acoperişuri de case, un pământ întinat de secole de folosinţă, unde până şi peticele sălbatice, carierele şi pădurile ajunse la a doua generaţie, fabricile şi minele părăsite fuseseră exploatate de oameni şi apoi abandonate. Aici totul pare virgin, deşi, de fapt, şi aceste locuri îşi au o istorie a lor, cu indieni şi conchistadori, şi poştaşi desculţi, aflaţi în serviciul aşezărilor de pe coastă bântuite de ţânţari. La dreapta şi la stânga orizontului sunt insulele unde milionarii veneau cu vagoane de cale ferată private, să pescuiască tarpon{28} în luna aprilie. Piraţii spanioli şi francezi se ascundeau odinioară printre insulele astea. Şi-n ziua de azi mai au aur îngropat în nisipul lor. Sunt plate şi par foarte depărtate privite de pe faleză, de unde stau Harry şi Roy. Totul este atât de strălucitor, atât de deschis, lumea pare creată din nou, din elemente sintetice. Iolele, planşele de surfing, jet-skiurile care bâzâie pe suprafaţa apei, hidrobicicletele din material plastic, saltelele gonflabile împestriţează apa de lângă mal în culori ţipătoare, ca de supermarket. Ceva mai încolo, pe plajă, în faţa unui alt hotel, cineva înalţă un zmeu – o pereche de zmeie pătrate, ce intră în picaj, apoi se înalţă din nou la unison, cu funde portocalii, lucioase. Pe-o lungime de-un kilometru jumate în ambele direcţii nu vezi decât piei bronzate, licăritoare, şi petice de ţesătură adunate la un loc, ca firele de nisip, trupuri vii întinse pe plaja de nisip.

Pru şi Judy ies din hotel să li se alăture şi coboară cu toţii treptele de beton. Ceasul arată zece trecute şi, în spatele lor, hotelul înalt, în forma unui S de cincisprezece etaje, cu flecare etaj tivit cu balcoane ce par dinţii subţiri ai unui pieptene roşu, încă are faţada în umbră, deşi umbra i s-a retras până la

piscina interioară. Nisipul de sub picioarele lor este proaspăt greblat; urmele paşilor de ieri, paharele de plastic şi sticlele de loţiune solară goale au fost îndepărtate, iar şezlongurile din lemn au fost adunate unele peste altele. Lumea ieşită la plajă azi îşi aranjează costumele de baie şi echipamentul, prosoapele, romanele poliţiste (Ruth citea din astea, cu ce s-o fi ales din ele rămâne tot un mister) şi loţiunile de plajă de diferite numere, fiecare altfel colorată. Cuplurile se ung cu cremă. Craii bătrâni de culoarea pielii tăbăcite se freacă cu ulei pe ţestele chelboase, au părut de pe piept de un alb pur. Mirosul de loţiune se înalţă şi se împleteşte cu cel al aerului sărat, de crabi morţi, de alge. În timp ce îşi dirijează micul grup pe plajă, Harry observă capetele ridicate în jur şi privirile furişe din spatele ochelarilor de soare; îl încearcă un sentiment de mândrie, ciudat, să fie văzut alături de femeia asta mult mai tânără şi de doi copii mici. A doua lui familie. Sau a treia, sau a patra. Viaţa trece prin noi, familie după familie.

La marginea clipocitoare, sâcâitoare, spumegândă a apei, fluierarii păşesc zoriţi şi se opresc, împung spuma cu ciocul în căutarea unui dumicat, apoi pleacă rapid mai departe. Au picioare şi capete atât de vioaie, încât mişcările lor par mecanice. Roy nu-i poate prinde, deşi arată ca nişte jucării. Când Harry îşi descalţă pantofii Nike, care aveau şireturile desfăcute, nisipul îi muşcă picioarele goale cu o răcoare neaşteptată – mareea nopţii este încă rece sub stratul însorit de nisip. Pe partea de sus a labelor are vinişoare albastre, subţiri ca nişte viermişori, iar gambele îi sunt cretoase şi crăpate, de parcă până la genunchi ar fi deja atins de bătrâneţe. Un tremur de spaimă îi cuprinde picioarele. Marea, soarele sunt atât de măreţe: roţi cosmice între care ar putea fi măcinat. Se joacă cu focul.

Gregg îi aşteaptă la un chioşc din fibre de sticlă ondulate de pe plajă, plasat ceva mai departe de apă, lângă nişte palmieri cu rădăcinile ieşite la suprafaţă. A scos din chioşc o cârmă, un derivor şi două veste de salvare din cauciuc spongios negru. Lui Rabbit nu-i place culoarea, textura; vrea din alea

fluorescente, din fibre de arbore de bumbac, extrase din copacii lui Thomas Edison. Gregg îl întreabă:

— Ai mai făcut asta vreodată?

— Desigur.

Tonul lui Harry are însă ceva ce îl îndeamnă pe Gregg să-l instruiască:

— Împinge echea cât mai departe de pânză. Urmăreşte creasta valurilor, să ştii în ce direcţie bate vântul. Când vântul ajunge în spatele tău, lasă parâma moale.

— Da, sigur, spune Harry, fără să-l asculte prea atent, gândindu-se, în schimb, indignat la lovitura suplimentară a lui Ed Silberstein de la prima gaură, de ieri, şi cum i-a ajuns să şi câştige, iar asta a făcut ca toată rundă să înceapă nasol de tot.

Gregg se întoarce spre Pru şi o întreabă:

— Micuţa ta ştie să înoate?

— A, da, sigur, răspunde ea, preluând tonul leneş al lui Harry. A fost campioana grupei de înot în tabăra de vară.

— *Mami,* o corectează fata, am luat locul *doi.*

Gregg se uită la Judy, soarele e atât de strălucitor în spatele lui, încât umbra de pe chipul său are o lumină albastră, proprie.

— Locul doi e aproape totuna cu campionul.

Simţind nevoia să mai stea de vorbă cu Pru, Gregg adaugă:

— Nu l-aş sfătui pe băieţel să meargă şi el. Astăzi briza adie spre larg, nu se simte aici, la adăpostul hotelului, dar acolo, în larg, te duce destul de repede. N-aveţi cabină, puteţi aluneca uşor de tot de pe iolă.

Îi surâde lui Gregg Silvers cu zâmbetul ei strâmb, schimonosit şi se lasă de pe un picior pe altul, de parcă proximitatea acestui bărbat de vârsta ei ar face-o să-şi dea seama, în chip stânjenitor, de ţinuta ei seminudă. Poartă o tunică maro cu imprimeu peste costumul de baie alb dintr-o bucată, cu marginile înalte, care expun piciorul până la pelvis. Cu o croială ca asta trebuie să-ţi razi melcişorii din marginea fofoloancei. Cât au de tras femeile. Există până şi un soi de epilare cu ceară care-ţi îndepărtează flocii permanent. Dar dacă se schimbă, din nou, moda la costumele de baie? Rabbit

prefera moda dinainte de epoca Reagan, cu costumele din două piese, la care chiloţeii păreau un scutec infim strecurat sub abdomen, ca acela în care se fâţâia Cindy Murkett. Totuşi, acest nou stil lungeşte frumos picioarele şi aşa lungi ale lui Pru şi îi subţiază mijlocul gros.

— O să rămână cu mine pe plajă, îl anunţă ea pe Gregg Silvers, şi ca să-şi sublinieze spusele, se înclină, iar pletele roşcate îi cad în faţă şi tunica i se desface, lăsând să i se vadă bretelele şi umerii albi, laţi, acoperiţi de pistrui palizi.

— Cât timp e-a mea? îl întreabă Harry, care se simte ignorat, pe fiul lui Ed.

Prin chiloţii de baie în stil european, mulaţi pe trup, se vede clar conturul unui carici zdravăn.

— O oră, domnule.

Acest „domnule” i-a scăpat băiatului din neatenţie şi încearcă să revină la un ton relaxat, prietenos.

— Nu-i nicio problemă dacă n-o aduci la fix. Azi nu-i cine ştie ce vânzoleală, pe-aşa un vânt, sunt mulţi care preferă să nu iasă în larg. Luaţi numărul nouăsprezece de-acolo, din capăt.

În timp ce se îndepărtează, Harry îl aude pe Gregg întrebând-o pe Pru:

— Din ce parte sunteţi voi, din nord?

— Din Pennsylvania. De fapt, eu sunt din Akron, Ohio.

— Hei! N-o să ghiceşti nici într-o mie de ani unde am crescut… în Toledo!

Bărcile sunt aliniate pe nisipul uscat, lângă alte jucării de apă mari – hidrobiciclete şi bărci pătrăţoase, cu vâsle. Harry trage de parâma de nailon prinsă de provă, iar carena se dovedeşte a fi mai grea decât şi-a imaginat; după ce o târâie pe nisip vreo doisprezece metri, simte că i se taie răsuflarea şi senzaţia aia supărătoare de apăsare începe să-i zvâcnească sub coastele din partea stângă. Îi dă bărcii un ultim brânci şi se aşază pe nisip, lângă Pru, care se întinde pe un *şezlong* de plajă adus de Gregg din grămadă special pentru ea. Pe moment, el este solicitat de un alt turist venit la plajă.

— Îţi plac astea? o întreabă Rabbit gâfâind. Nu-ţi place să

simţi nisipul sub… ştii, ca pe-un fel de cuib?

— Îţi întră în costumul de baie, Harry, răspunde ea. Intră peste *tot*.

Această subliniere inutilă, făcută când el s-a prins deja de poantă, îl excită aici, în strălucirea asta orbitoare. Îşi aminteşte vag un banc vechi, din liceu, despre cum fac femeile perle. Au pizda ca stridiile din Chesapeake. Mare coţcar mai era bătrânul Fred.

— Lasă-mă o clipă să-mi trag sufletul, te rog, scumpo, îi spune el lui Judy. Du-te şi înoată un pic, să nu ţi se pară apa prea rece când intrăm. Vin şi eu într-un minut.

Ar trebui să-ncerce să-i vorbească lui Pru despre Nelson. E ceva putred acolo. Roy deja sapă în nisip cu o lopăţică de plastic pe care Janice s-a gândit să i-o cumpere de la Winn Dixie. Încruntat, copilul îndeasă nisipul într-o găletuşă de forma unui Garfield răsturnat cu capul în jos. Cum Harry pare incapabil să înceapă, Pru e cea care zice:

— Eşti superdrăguţ că ai aranjat toată excursia asta. Am rămas tablou când am auzit cât ţi-a cerut.

— Păi, spune ei, simţindu-se ceva mai bine pe măsură ce picioarele goale îi absorb căldura nisipului de la suprafaţă, doar o dată în viaţă eşti bunic. Sau de două ori, în cazul meu. Aveţi de gând să mai faceţi şi alţii?

E o întrebare directă, dar nu se compară cu chestia cu nisipul care intră peste tot.

— Ah, nu, Dumnezeule, răspunde ea în pripă, în liniştea dintre două valuri lungi şi joase ce se succed spărgându-se într-o creastă înspumată, scânteietoare, punctată de paşii agili, mecanici, ai fluierarilor. Nu suntem pregătiţi să mai facem şi alţii.

— Nu sunteţi, ai? face el, neştiind cum să-i interpreteze răspunsul.

Ea îl ajută, îi aude glasul în timp ce rămâne cu privirea aţintită asupra golfului. Nu îndrăzneşte să întoarcă capul şi să-i privească picioarele goale, încheieturile roz ale degetelor şi oja ciobită, pulpele şi gambele lungi întinse pe şezlong, cu contrastul dintre albul spandexului dintre picioare şi pielea

molcuţă din interiorul coapsei. Aceste costume de baie noi nu prea ţin ascuns fundul unei femei. Ea i se confesează lui Harry:

— Nu cred că ne ocupăm îndeajuns nici de cei doi pe care-i avem, la halul în care-i Nelson.

— Mda, şi cum e? Pare agitat şi dus de-acasă.

— *Exact,* îi dă ea dreptate mult prea entuziasmată.

Asta-i tot ce spune. Încă un val se sparge şi se prelinge pe nisip. Ea dă înapoi, aşteptând ca el să ghicească de ce stau lucrurile aşa.

— Urăşte automobilele Toyota, îşi dă el cu presupusul.

— Aş, s-ar plânge şi dacă ar fi Jaguar, spune Pru. Nu l-ar mulţumi nimic la halul în care-i acum.

Halul în care-i acum. Aici e secretul, în fraza asta. Te pomeneşti că bietul copil palid până-n vârful urechilor o fi murind de ceva, de leucemie, ca fata aia din *Love Story*? De SIDA, pe care a luat-o cumva – cum, Harry nici nu-ndrăzneşte să se gândească – din gaşca lu' poponaru' ăla de Slim din care face parte şi Lyle, noul contabil. Dar chestiile astea par la fel de îndepărtate ca insulele unde piraţii şi-au ascuns aurul, iar bogătanii pescuiesc tarpon, doar nişte îngroşări ale orizontului privit din unghiul acesta, de la un metru deasupra nivelului mării. Cu soarele care-l arde în cap, nu-şi poate aduna gândurile. Poate că ar fi trebuit să-şi cumpere o şapcă, să-şi protejeze tenul de suedez. I s-a părut dintotdeauna că arată prost cu şapcă, şi aşa are capul prea mare. Roy a umplut găletuşa şi, destul de grijuliu, dacă ţinem cont că n-are decât patru ani, o răstoarnă cu fundul în sus şi o ridică. Se aşteaptă să obţină un Garfield de nisip, dar forma e prea complicată şi se surpă într-o parte. Ce principiu prost şi formele astea complicate. Mai bine rămâi la castelele simple şi lasă copiii să-şi folosească imaginaţia. Harry se oferă să găsească o explicaţie, vorbind în aer, nu îndrăzneşte să-şi întoarcă privirea şi să dea cu ochii de pubisul lui Pru şi de bucăţelele alea fără nume expuse de poziţia picioarelor ei.

— N-a fost niciodată un copil extrem de fericit. Cred că-i vina mea şi a lui Jan.

— Mereu dă vina pe voi, recunoaşte Pru cu vocea ei monotonă, cu accent de Ohio. Dar nu cred c-ar trebui să-i daţi nas învinuindu-vă la tot pasul.

De data asta, limbajul ei, la fel ca şi aseară, când a vorbit despre colesterol, îi pare neplăcut de profesional, sugerându-i blana unui animal de companie care-i mai aspră şi mai ţepoasă decât te-ai aştepta.

— Eu una aş refuza, spune ea ferm, să-l las pe vreunul din copiii *mei* să mă facă să mă simt vinovată de ceva.

— Nu ştiu ce să spun, zice Harry cu îndoială în glas. L-am expus unor scene destul de nesăbuite pe la sfârşitul anilor şaizeci.

— Sfârşitul anilor şaizeci pentru toată lumea a însemnat scene nesăbuite, spune Pru şi îşi reia tonul aspru, semi-medical. Dacă acceptaţi pe mai departe vina pe care doreşte să v-o pună în cârcă, tu şi cu Janice nu faceţi decât să-i prelungiţi comportamentul infantil. De la vârsta de treizeci de ani, n-ar trebui să fim cu toţii răspunzători de vieţile noastre?

— Habar n-am, îi mărturiseşte el, nu ştiu cine-a fost răspunzător de-a mea.

Se ridică din adâncitura pe care a încălzit-o cu trupul în nisip, dar nu înainte de a se uita pe furiş la fâşia de spandex întins, flancată de bucăţele molcuţe din Pru, care n-au avut niciodată parte de soare cât să apuce să se pistruieze. Micuţa Judy se întoarce de la înot cu părul ei roşcat ud fleaşcă, lipit de ţeastă, şi cu costumul de baie bleumarin mulat pe sfârculeţele ei mititele ca gămăliile de ac.

— Ai zis un *minut*, îi aminteşte ea, cu apa şiroindu-i pe faţă şi perlându-i-se pe gene ca lacrimile.

— Aşa-i, recunoaşte el. Hai să mergem cu barca!

Se ridică în picioare, iar briza de Florida îi mângâie toată suprafaţa pielii, de parcă el ar fi zmeul înălţat de pe plajă. Se simte falnic sub bolta senină, înaltă; elementele revărsate în jurul lui – apa şi nisipul, aerul şi focul soarelui, substanţe dăruite în cantităţi uriaşe, totuşi departe de-a umple spaţiul infinit – redeşteaptă în el o ancestrală nesăbuinţă animalică. Pielea lui, inima lui nu se mai sătură de toate astea.

— Pune-ţi vesta de salvare, îşi sfătuieşte nepoţica.

— Mă face să par grasă, se împotriveşte ea. N-am nevoie de ea, pot să înot kilometri întregi, pe cuvânt. În tabără traversam lacul dus-întors. Când oboseşti, te-ntorci pe spate şi faci pluta. În apă sărată e şi mai uşor.

— Pune-o, scumpo, repetă el senin, mulţumit că sânge din sângele lui a învăţat să se simtă în largul său într-un element care pe el întotdeauna l-a înspăimântat.

El îşi pune vesta şi se simte ca într-o armură, efeminat şi, aşa cum zicea puştoaica, gras. Picioarele şi braţele nu i s-au îngrăşat prea tare, doar abdomenul şi, ciudat, faţa; în fiecare dimineaţă, când se bărbiereşte, i se pare că are pogoane întregi de piele de ras, iar când se zăreşte în vreo vitrină din centrul plin de sticlă al Deleonului, este uluit de tipul înalt, palid şi umflat cu câlţi.

— Să te uiţi după noi, îi spune el lui Pru, care s-a sculat în cinstea lansării la apă.

Aproape goală, cum e, îi ajută să împingă coca la marginea agitată, şopotitoare a apei. Reduce la tăcere vela ce fâlfâie în vânt şi vrea să răsucească micul catarg, în timp ce el descurcă odgoanele, mai complicate decât îşi amintea de pe vremea când, în urmă cu ani de zile, în Caraibe, a ieşit în larg împreună cu Cindy Murkett şi bikiniul ei negru, şi fixează cârma. O saltă pe Judy la bordul iolei. Micuţul Roy, când o vede pe soră-sa gata să pornească undeva fără el, începe să ţipe şi calcă într-un val care-l dărâmă. Pru îl ridică şi-l ţine la şold. Aerul este atât de strălucitor, încât toate contururile par decupate, cu nimbul acela violet pe care-l vezi în filme când peisajul e o butaforie. Harry intră în apă până la brâu să împingă barca în larg, apoi se saltă la bord, îşi juleşte ţurloiul de un tachet şi apucă odgonul prins de catargul din aluminiu. Cum îi zicea Cindy funiei din nailon? Parâmă. Draga de Cindy, ce păpuşică a fost odată. Îndreaptă cârma şi întinde pânza. Ambarcaţiunea se afundă şi mângâie valurile unul după altul în timp ce briza dinspre uscat, cu tăcerea de vis ce însoţeşte vântul, împinge ambarcaţiunea departe de pământul tare, de plajă, de Pru, în costumul ei alb cu marginile răscroite, cu

Roy, care urlă, lipit de şoldul ei.

Judy stă pe partea dinspre ţărm a catargului, pregătită să fixeze derivorul în fanta lui. Harry stă incomod, cu picioarele îndoite pe fibrele de sticlă, cu o mână, dusă la spate, apucă echea şi cu cealaltă ţine strâns parâma. Mintea lui începe să recompună imaginea vectorilor, iar vântul intens pune presiune pe partea de sus, dungată a pânzei întinse. Mâinile încep să-i simtă tensiunile înclinate, care se extind spre orizont şi zenit. *Ca o foarfecă,* îi spusese Cindy, şi se simte încărcat de-o energie canalizată, invizibilă.

— Jos derivorul, ordonă el, ajuns în sfârşit căpitan, la numai cincizeci şi cinci de ani.

Gamba zgâriată îl ustură, iar fesele, în costumul de baie subţire şi ud, nu se împacă deloc cu duritatea băncii din fibre de sticlă. Fiind cu mult mai greu decât Judy, botul bărcii cu coca scobită se ridică în sus. Valurile sunt mai tăioase, smuciturile velei devin mai aspre, iar apa e de un verde mai murdar decât în amintirea înflorită a acelei aventuri din Caraibe, de la începutul acestui deceniu.

Şi totuşi, tovarăşa lui e fericită, cu chipul ei radios îmbrobonit cu stropi de apă. Pe braţele ei micuţe, subţirele, ce-i ies din vesta de cauciuc negru-mat, i s-a făcut pielea de găină şi tremură toată la fiecare imersiune în mişcare, speriată de noutate, de diferenţa dintre uscat şi apă. Rabbit se uită înapoi spre ţărm: Pru, cu soarele în spate, e o siluetă pe fundalul plajei orbitoare. Peste încă un minut, nu îi va mai putea distinge trupul dintre toate celelalte amestecate pe nisip, din alfabetul supraimprimat al siluetelor. Până şi hotelul s-a micşorat pe măsură ce distanţa s-a mărit, pare o dală înaltă printre numeroasele hoteluri şi blocuri pe care le cuprinde cu privirea în ambele direcţii pe această fâşie de coastă a Floridei. Puterea pe care şi-o află în mâini, de-a schimba perspectivele, îl apasă pe piept şi stomac. Vederea micuţelor vele triunghiulare din larg zărite în timp ce trecea cu maşina, împreună cu Janice, pe traseul de pe ţărm sau în timp ce mergeau la banca din centru, din Deleon, nu l-a pregătit pentru imensitatea perspectivei sale mai mult decât te

pregăteşte vederea unor oameni de pe un acoperiş sau o schelă pentru groaza care-ţi face genunchii să tremure când calci pe-o scândură la înălţimea aia.

— Ei, Judy, spune el, încercând să alunge orice urmă de spaimă din glas, însă vorbind cu voce tare, pentru ca amplitudinea năucitoare a spaţiului să nu-i absoarbă sensul cuvintelor, nu putem s-o ţinem la nesfârşit în direcţia asta, c-o să ne trezim în Mexic. Ce am de gând să fac eu se numeşte voltă. Eu te previn – ştiu că sună caraghios – „Voltă, capul la cutie!”, iar tu îţi laşi capul jos şi ai grijă să nu cazi în apă când bara îşi schimbă direcţia. Gata? Voltă, capul la cutie!

Nu-i suficient de ferm când împinge echea cât mai departe de el, şi vreme de prea multe secunde, cu Judy ghemuită într-o mingiuţă acrobatică, deşi braţul velei a trecut deja de capul ei, intră neîndemânatici în bătaia vântului, într-o nemişcare în care clipocitul apei răsună alene, iar el simte că sunt târâţi înapoi. Apoi, însă, o inerţie nu tocmai irosită de timiditatea lui balansează prora dincolo de linia vântului, iar pânza se opreşte nerăbdătoare din balans, se umflă cu o unduire morocănoasă în direcţia orizontului şi se întinde la maximum, iar Judy nu mai pare îngrijorată, ci izbucneşte în râs când simte că ambarcaţiunea o ia din loc, înaintează peste valurile tăioase, opace. Trage de parâmă şi navighează la nouăzeci de grade faţă de direcţia vântului, paralel cu ţărmul pestriţ. În clipa aceea de nemişcare, imensitatea din jur parcă i-ar fi străpuns cu săgeţi pornite din fiecare colţişor gol, strălucitor de aer şi de apă, dar prin mişcare evadează şi ajung să se folosească de spaţiu; golful, iola, vântul, soarele care le arde vârfurile expuse ale urechilor şi le usucă picăturile de pe firele de păr palide, zburlite de pe braţele pe care li s-a făcut pielea de găină, toate formează la un loc un climat izolat, o vizuină de împrejurări exacte, la care Harry se adaptează treptat. Începe să ştie de unde bate vântul fără să se uite cu ochii mijiţi la semnalizatorul decolorat din vârful catargului şi să simtă instinctiv vectorii controlaţi de mâinile lui, exact ca într-un contraatac declanşat după o deposedare sau recuperare la baschet, în vremurile de demult, când vedea cu ochii minţii,

fără să se gândească prea mult, traseul pe care curgeau pasele, de la un coechipier la altul, cu mingea care ricoşa din panou în coş. Acum, că e mai încrezător în sine, intră din nou în voltă şi se îndreaptă spre o insulă verde îndepărtată, care are în vârf o casă roz, o vilă de lux, probabil, dar care, de la distanţa asta, pare o biată colibă, ajustează vela şi nici măcar nu clipeşte când iola îşi schimbă cursul.

Ca un bunic de treabă, îi explică lui Judy toate mişcările în timp ce înaintează pe apă, şi teoria, şi practica, amândoi se molipsesc de încrederea de sine, de uşurinţa cu care această jucărie plutitoare poate fi făcută s-o ia când într-o direcţie, când în alta, sub un anumit unghi, tachinând vântul şi apa, furându-le o fărâmă din imensităţile lor scânteietoare.

— Vreau să ţin eu direcţia, îl anunţă Judy.

— Nu-i ţii *direcţia*, scumpişor, ca unei biciclete. N-o poţi pune, pur şi simplu, pe direcţia dorită, trebuie să ţii cont de vânt, din ce direcţie bate. Da treacă, hai, apleacă-te, adică vino cu spatele spre mine şi apucă echea. Ţine barca cu prora îndreptată spre insuliţa aia cu o casă roz. Foarte bine. Perfect. Acum te-ai abătut un pic de la curs. Trage echea puţin spre tine, s-o ia la stânga. Asta se cheamă babord. Stânga e babordul, iar dreapta tribordul. Acum voi slăbi niţel pânza, iar când strig „Volta!”, să împingi echea spre mine cât de tare poţi. Nu intra în panică, e o chestiune de-o secundă să reacţionezi. Gata? Eşti gata, Judy? Bine. Volta, capul la cutie!

O ajută să împingă echea până la capăt, braţul ei micuţ nu ajunge până acolo. Vela se destinde şi flutură în vânt. Catargul din aluminiu se balansează nervos înainte-înapoi. Catargul de aluminiu scrâşneşte în locaşul lui din fibre de sticlă. Un cargou din depărtare stă pe linia orizontului ca o monedă pe-o tejghea. Un pescăruş cu aripile îndoite stă nemişcat în aer, cu vânt din faţă şi întinde gâtul, vrând parcă să-i întrebe ce caută atât de departe de uscat. Apoi, vela se umflă; Harry trage de parâma ei; punându-şi mâna peste mânuţa lui Judy, reglează unghiul echei pentru cursul dorit. Greutatea lor, concentrată spre pupă, ridică prora în aer, iar din cauza asta iola înaintează încet. Răpăitul valurilor ce lovesc bordajul i se

instalează în urechi ca un fel de surzenie. Ea mai schimbă cursul de câteva ori, apoi, văzând că asta-i toată treaba, se plictiseşte. Căscatul ei de fetiţă mică dezvăluie o floare de dinţi fără cusur (cu chimicalele care se bagă în pasta de dinţi de acum, copii ăştia nu vor cunoaşte niciodată chinuri le prin care a trecut pe scaunele dentiştilor) şi-o limbă de pluş arcuită. Într-o bună zi, un bărbat va profita de limba asta.

— Pe-aici cam pierzi noţiunea timpului, îi spune Harry. Dar, judecând după poziţia soarelui, trebuie să fie aproape de amiază. Cred că ar trebui să ne întoarcem. Asta o să ne ia ceva timp, căci o să avem vântul din faţă. Hai să n-o lăsăm pe mami să-şi facă griji.

— Omul ăla a zis c-o să trimită o şalupă după noi.

Harry râde să se elibereze de tensiunea tandreţii pe care i-o inspiră această copiliţă perfectă, toată arămie, strălucitoare şi deocamdată neîntinată.

— Asta doar în cazul unei urgenţe. Singura urgenţă pe care-o avem este aceea că ni se prăjesc nasurile. Putem să navigăm spre ţărm, mergem în volţă. Menţii cursul cât mai aproape de direcţia din care bate vântul. Uite cum facem, eu strâng pânza, iar tu încerci să menţii prora spre hotelul acela. Nu cel din dreapta de tot. Cel de alături, în formă de piramidă.

Trupurile amestecate de pe plajă şi-au pierdut, privite de la distanţa asta, petele de culoare, nuanţele costumelor de baie şi par o frânghie gri, lungă, care vibrează de-a lungul golfului pe kilometri întregi. Apa de aici are o culoare mai urâtă decât privită de pe mal, e de un verde-pal aşternut deasupra unui verde ca fierea mai la fund.

— Bunelu', ţi-e frig?

— E cam frig, recunoaşte el, dacă tot mă întrebi. E cam răcoare aici în larg.

— Păi, da.

— Nu-ţi ţine de cald vesta de salvare?

— E lipicioasă şi scârboasă. Vreau să mi-o dau jos.

— Să n-o dai.

Timpul trece, valurile plescăie leneşe, pescăruşul curios continuă să-i urmărească, dar ţărmul nu pare să se apropie, iar

locul unde Roy şi Pru îi aşteaptă pare mult în urma lor.

— Hai să intrăm în voltă, spune el.

De data asta, împins de plictiseala crescândă a fetiţei şi de dorinţa lui de-a ajunge la ţărm şi de-a pune capăt acestei aventuri, încearcă să intre prea direct în bătaia vântului. O pală de vânt vine dintr-o direcţie neaşteptată, dinspre insulele joase ale piraţilor, în loc să adie direct dinspre ţărm şi, în loc ca iola să între într-un unghi îngust faţă de direcţia în care se deplasau, aceasta se înclină şi se tot înclină, carena pierde contactul cu suprafaţa apei, se saltă în aerul albastru. Catargul trece de un anumit punct de sub soare şi, de neoprit, ca împins de-o mână uriaşă, maliţioasă, se răstoarnă în apa golfului. Rabbit simte cum trupul lui masiv şi cel micuţ, mlădios al lui Judy cad cu picioarele înainte în abisul de apă, cuprins de panică, ţine pe mai departe parâma în mână şi îşi juleşte încă o dată gamba de marginea din fibre de sticlă. Un element criminal, dens, rece îi cuprinde capul într-un verde-închis irespirabil, care-i închide ermetic gura şi ochii, apoi îşi slăbeşte strânsoarea şi îi dă drumul la aer, la soare şi în tăcerea sinistră a mişcării curmate.

Creierul lui îşi dă seama ce s-a întâmplat. Îşi aminteşte cum, data trecută, Cindy s-a urcat cu picioarele pe derivor şi iola a revenit la poziţia normală, cu catargul împroşcând arcuri de picături în aer. Aşa că nu-i cine ştie ce problemă. Ceva însă nu-i în regulă, ceva ce-i face inima să stea în loc. Judy. Unde-o fi?

— Judy? o strigă el.

Parcă nici n-ar fi vocea lui aici, între orizonturi, fără nimic solid sub picioare şi cu valurile care-l plesnesc peste faţă cu o răutate provocatoare, cu coca iolei înălţându-se într-o rână, cu o umbră îngustă, cu pânza dungată plutind pe apă ca o mâzgă multicoloră.

— *Judy!*

Acum glasul său aparţine în întregime văzduhului pustiu, înălţimilor ce vibrează teroare; urlă atât de tare, încât înghite apă, trupul scufundat neoferindu-i niciun reazem de pe care să urle; pe gâtlej i se scurge un plumb topit, amar, în loc de aer,

iar bătăile puternice ale inimii fuzionează cu smuciturile şi unduirile mării. Tuşeşte iar şi iar, şi ochii i se împăienjenesc de lacrimi. Ea nu-i aici. Nu sunt decât valuri de un verde-murdar, apa care-l plesneşte, jadul prin care răzbate strălucirea soarelui, stratificat peste verdele ca fierea. Şi norii subţiri şi piezişi de la apus, care prevestesc schimbarea vremii. Şi coca scobită, mută, a iolei de lângă el. Vezica îl imploră să se pişe şi, probabil, asta şi face.

Pe partea cealaltă. Acolo trebuie să fie. El, barca şi vela există într-un spaţiu de câţiva metri pătraţi şi, totuşi, i se pare că are de parcurs distanţe enorme. Trebuie să se scufunde sub cocă, imediat. Fiecare secundă scufundă totul. Vesta de salvare îl ţine la suprafaţă, dar îl împiedica să înainteze. Curenţii din apă îi opun rezistenţă. N-a fost niciodată un înotător remarcabil. Aerul, lumina, apa, tăcerea, toate se izbesc înlăuntrul craniului său într-o bubuitoare demonstraţie de neîndurare. Chiar şi în această secundă de iluminare perfect densă e loc şi pentru dezgustul animalic, vechi de-o viaţă, de a-şi băga capul sub apă, şi pentru gândul că încă o secundă de pasivitate ar putea aranja totul în mod miraculos; chipul zâmbitor al copilului va ieşi la suprafaţă cu picăturile de apă sărată sclipindu-i pe gene. Dar soarele amiezii îi spune acum ori niciodată şi ceva sacru, din străfundul fiinţei sale, îi urlă că totul poate fi salvat, aşa că deschide gura şi, cuprins de panică, înghite aer prin sita durerii instalate în piept şi încearcă să se strecoare printr-o opacitate rezistentă în care nu poate nici să vadă, nici să respire. Capul i se împinge în sus, dă de ceva dur, în timp ce mâinile îi bâjbâie prin apa vâscoasă după un trup agăţat şi nu găsesc nici măcar o singură protuberanţă de care s-ar putea agăţa un trup. Încearcă să iasă la suprafaţă. Fibrele de sticlă îi apasă spinarea ca o piele de rechin, apoi lemnul rabatabil al echei, care atârnă în apă, îl zgârie pe faţă.

— Judy!

Când îi strigă numele a treia oară, bolboroseşte; picăturile de apă descriu dinaintea lui cercuri în culorile curcubeului în timp ce se întoarce cu faţa spre soare; în aceste momente,

barca se răsuceşte uşor, iar raportul ei cu soarele, umbra pe care o aruncă pe apă, se schimbă.

Sub velă. Trebuie să fie sub velă. Pare imensă aşa, căzută în apă, un giulgiu de nailon lung, cu cusături diagonale, cu numerele cusute pe pânză şi forma de peşte. Trebuie s-o găsească. Maţele îi ard cuprinse de-o vină acidă; se căzneşte din nou să între într-un fel de argilă de-un verde-murdar, în care bulele lui de aer sunt giuvaiere. Încearcă să înainteze ca într-un tunel, cu spatele lipit de pânza alunecoasă. În acest tunel, dă de un şarpe, un membru flexibil, flasc, pe care atingerea lui îi înspăimântă, aşa că încearcă să-l strângă de gât şi să-l tragă în adâncuri. Îl apucă de ureche; capul i se saltă în velă, peste ochi i se răsfrânge o lumină albă, tensionată şi la nări îi ajunge un miros secret, de nailon umed, însă nu şi aer respirabil, încearcă spasmodic să se elibereze din acest mormânt; înaintează greoi, cu ochii închişi; până la urmă, iese de sub marginea velei când mai are puţin până să se înece şi o trage şi pe Judy la lumină.

Părul ei ud, arămiu, luceşte la doi centimetri de ochii lui; chipul ei îi face o impresie vagă, năclăită, dar e vie şi agitată. Tot încearcă să se caţere pe el şi-i prinde capul în braţe. Trupul îi pare fierbinte sub glazura lui alunecoasă. Apa întunecată îi împroaşcă întruna ochii şi gura, de parcă un păianjen ieşit la atac tot încearcă să se interpună între el şi soare. Îşi întinde braţul lung, alb şi se prinde de catargul de aluminiu; deşi acesta se cufundă într-un unghi mai mare din cauza greutăţii suplimentare, pânza şi coca scobită refuză să-l lase să se cufunde de tot. Harry gâfâie şi, din două smucituri, se trage mai sus cu aia mică cu tot, spre locul unde catargul iese din apă. Simte cum îi inundă inima bucuria că Judy trăieşte, o bucurie care se contractă şi-l doare ritmic, ca o mână care strânge-n palmă o mingiucă de cauciuc. Spaţiul dinlăuntrul lui s-a comprimat, aşa că, stând agăţat, se chinuieşte să inspire firişoare subţiri de aer, să le introducă într-o congestie dureroasă. Judy rămâne agăţată de gâtul lui şi tuşeşte întruna, eliminând apa şi spaima care au intrat în ea. Mişcarea aspră a trupşorului ei provoacă junghiuri în pieptul

lui fragil, în stare de şoc, unde ceva viu îi palpită şi-l doare. De parcă, în mijlocul acestei uriaşe întinderi de apă, pieptul lui e un recipient cu apă de mare în care se agită o sepie captivă.

Să fi trecut un minut de când s-au răsturnat. După încă un minut, ea îşi recapătă suflarea cât să-ncerce să-i zâmbească. Albul ochilor i s-a înroşit de la lacrimile provocate de tuse. Feţişoara prelungă îi sclipeşte toată, de parcă i-ar fi presărată cu beteală, dar apoi iola se răsuceşte lin, plasându-le capetele în fâşia îngustă de umbră vâscoasă a carenei. Lui i se pare că, cu paloarea asta, provocată de spaimă, şi cu răsuflarea tăiată, seamănă mai puţin cu Pru decât cu Nelson, cu oscioarele ei delicate, albă până-n vârful urechilor şi cu cearcăne, de parcă ar fi după o noapte albă.

Deşi sub apă continuă să simtă durerea, poate vorbi:

— Hei! exclamă el. Mamă! Ce s-a-ntâmplat, mai exact?

— Nu ştiu, bunelu', răspunde Judy politicoasă.

Rostirea acestor cuvinte îi provoacă un alt acces de tuse.

— Am ieşit la suprafaţă şi deasupra mea era chestia asta şi, când am încercat să mă-ndepărtez înot, n-am putut să ies de sub ea.

Îşi dă seama că frica ei are limite. Crede că aici, în larg, nu i se poate întâmpla nimic mai grav decât disconfortul. E stăpânită de senzaţia de nemurire pe care-o au copiii, iar el este protectorul ei.

— Hai că ne-am descurcat, gâfâie el. Nu s-a-ntâmplat nimic.

Pe lângă durerea care nu-i mai trece şi îi cuprinde braţul agăţat de catarg, simte că nu poate respira ca lumea, iar mai de jos îl încearcă senzaţia de greaţă, o fi de la răul de mare, iar peste toate astea se suprapune starea de sfârşeală, nevoia profundă de odihnă.

— Vântul şi-a schimbat direcţia, îi explică el lui Judy. Chestiile astea prea se răstoarnă cu una, cu două.

Acum începe s-o subjuge uriaşa ciudăţenie a locului unde se află, la sute de metri de ţărm şi la sute de metri de fundul mării. Ochii cu genele perfect spaţiate i se fac mari şi conturul

buzelor subţiri, perfect simetrice, începe să se schimbe şi să se estompeze. Zice cu un tremur în glas:

— Cum o ridicăm la loc?

— Simplu, răspunde el. O să-ţi arăt o şmecherie.

Şi-o fi amintit cum se procedează? Cindy a ridicat-o în doi timpi şi trei mişcări, a plonjat direct sub barcă, în apa străvezie din Caraibe. O parâmă, pesemne a tras de-o parâmă.

— Ţine-te lângă mine, dar nu te mai agăţa de mine, scumpişor. Vesta de salvare te ţine la suprafaţă.

— Mai devreme nu m-a ţinut.

— Ba te ţinea, doar că erai sub velă.

Au glasurile atenuate aici, în apele golfului, îşi iau zborul în spaţiu fără să mai zăbovească în aer, asemenea vorbelor rostite într-o cameră. Călcatul apei îi taie răsuflarea. Nu trebuie să-şi piardă cunoştinţa. Nu trebuie să lase ziua asta însorită să-şi tragă obloanele peste capul lui. Se gândeşte că dacă o să scape întreg din povestea asta, o să se întindă pe o fâşie solidă, uscată, de iarbă – vede cu ochii minţii firele verzi, peticele de pământ golaş, ca pe vremuri pe terenul de joacă de la Mt. Judge – şi n-o să se mai mişte în veci. Dă drumul încetişor catargului şi, cu mişcări atente, de bicicletă, încercând să nu supere chestia aia anapoda din pieptul lui, apucă cele două parâme de nailon care plutesc libere şi, cu un efort al cărui recul îi împinge faţa sub apă, le aruncă pe partea cealaltă. Valurile sunt destul de puternice, aşa că Judy i se agaţă de umăr, deşi a rugat-o să nu mai facă asta. Îi explică:

— Bun. Acum o să înotam câineşte în jurul bărcii.

— Poate vine după noi cu şalupa tipul ăla căruia îi place de mami.

— Poate. N-ar fi, însă, ruşinos să fii salvată sub ochii lui Roy?

Judy e prea speriată să râdă sau să-i răspundă. Trec pe lângă eche, chestia aia urâtă, din lemn, care i-a zgâriat faţa. Pescăruşul nu mai e în văzduh, dar bucăţi de alge maro, plutitoare, ca nişte pămătufuri sau peruci de clovni, le oferă dovada altor forme de viaţă. Coca albă, mânjită cu mâzgă, ce zace într-o rână în apă, pare un cadavru pe care n-are cum să-l

readucă la viaţă.

— Dă-te un pic înapoi, îi spune copiliţei agăţate de el. Nu ştiu sigur cum o să meargă treaba.

Câtă vreme e în apă, măcar nu cântăreşte mult; dar când, apucând parâma ce trece prin vârful catargului de aluminiu, se chinuieşte să-şi plaseze greutatea pe derivor, mai întâi cu braţele, apoi cu picioarele, se simte strivit de propria-i povară bleagă de muşchi fleşcăiţi, osânză şi măruntaie. Durerea din piept atinge o strălucire de-un roşu intens, încât îşi ţine strâns închişi ochii, să uite de ea, iar apoi simte, orbeşte, ca pe-o eliberare, că pânza se ridică din apă, iar derivorul de sub el plonjează în poziţie verticală. Barca îl trânteşte pe spate când revine la normal, iar vela udă, laxă, îşi balansează ghiul înainte şi-napoi printre parâmele încâlcite, şfichiuitoare. Simte că se sufocă şi îi vine să se lase în voia apei, a apei care-l urăşte şi totuşi îl vrea.

Când-colo, copilul de lângă el chiuie:

— Uraaa! Ai reuşit! Bunelule, te simţi bine?

— Minunat. Poţi să te urci tu prima, scumpişor? O să ţin eu barca, să nu se clatine.

După câteva tentative ratate de a sări din apă, Judy se saltă cu burta pe puntea curbată, funduleţul ei albăstriu-negru lucind ca două arcuri, şi se căzneşte să se ghemuiască lângă catarg.

— Iar acum, o anunţă el, vine balena!

Şi, dând uitării apăsarea pulsatilă, striată din cuşca toracică, se saltă din apă cât să-şi lipească abdomenul de bordajul care se hâţână pe valuri. Se agaţă de un tachet. Granulaţia falsă a fibrelor de sticlă îşi lipeşte reţeaua fină de pomeţii lui. Apa flămândă continuă să-i sugă gambele şi labele, dar el îi dă un şut şi, clătinându-se, îşi reia poziţia de lângă eche.

— Suntem aproape gata, domnişoară, îi spune el lui Judy.

— Te simţi bine, bunelu'? Vorbeşti cam ciudat.

— Nu prea am aer. Dintr-un motiv sau altul. S-ar putea să vărs. Lasă-mă să-mi trag sufletul un minut. Şi gândeşte-te. Asta ne-ar mai lipsi. Să răsturnăm din nou nenorocirea asta.

Durerea i-a coborât în ambele braţe şi i-a urcat până la laică. Odinioară Rabbit i-a spus cuiva, unui cleric băgăreţ, *undeva, dincolo de toate astea, se află ceva ce-aşteaptă să-l găsesc.* Orice-ar fi, acel ceva l-a găsit pe *el* primul şi-l torturează nemilos.

— Te doare?

— Bineînţeles. Urechea de care m-ai tras. Piciorul, acolo unde m-am zgâriat.

Vrea s-o facă şi zâmbească, dar privirea ei, cu ochişorii strălucitori, rămâne solemnă. Ce ciudat, îşi zice Rabbit, cu gândurile bizar iluminate de chinurile lui, copiii au forma noastră, cu trunchi, picioare, urechi şi toate alea, totuşi, la o scară a lor – fiinţe subdimensionate plămădite pentru o planetă mai bună, dar şi mai mică. Judy se uită la el neştiind cât de mult să-l ia în serios, ca ieri, când a mâncat grăunţele alea ca nişte alune.

— Stai locului, îi spune el. Nu mai face valuri, cum se spune.

Echea îi pare ciudat de mare, frânghia de nailon ireal de aspră şi groasă. Trebuie să manevreze toate astea. Nepilotată, barca a plutit în derivă. Cum îi zicea Cindy? *Cu prova în vânt.* E cu prova în vânt. Clatină echea, într-o parte cu putere şi în cealaltă uşurel, să prindă vântul dintr-un unghi, apoi, timid, trage de velă, temându-se să nu răstoarne din nou iola cu mâinile lui uriaşe. Surprinzător, mai sunt şi alte Sunfish-uri ieşite în larg şi doi băieţi cu jet-skiuri, săltând brutal pe valuri, la o distanţă destul de mare, căci ţipetele lor şi plesnetul impactului cu apa îi ajung la urechi cu întârziere. Soarele a trecut de zenit, razele îi cad pe faţadele hotelurilor înalte. Ferestrele licăresc, balcoanele lor par dinţii unui pieptene, mulţimea de pe plajă licăreşte, a mai apărut şi altcineva care înalţă un zmeu. Suprafaţa de apă de aici până la ţărm este ciobită întruna de suliţele de lumină scânteietoare. Rabbit se simte îngheţat în pielea care i se usucă. Se simte cuprins de-o nelinişte cenuşie ce vrea să-i supureze otravă prin toţi porii. Îşi întinde picioarele în faţă şi se lasă pe spate, într-un cot, într-o aproximare stângace a statului pe spate. Ar fi o idee

bună să-l fure somnul dacă n-ar fi aici, cu micuţa pe care trebuie s-o ducă nevătămată înapoi între oameni.

Vorbeşte rapid, printre junghiuri şi, în mod clar, nedorind să se repete.

— Judy. Uite ce-o să facem frumuşel, o să schimbăm cursul de două ori şi-o să ajungem la ţărm. Poate nu fix în locul unde-i mama, dar trebuie să ajungem la mal. Mă simt foarte obosit şi mă dor toate, iar dacă o să adorm, să mă trezeşti.

— Să te trezesc?

— Nu mai fi aşa îngrijorată. E-o aventură nostimă. De fapt, am şi pentru tine o sarcină nostimă.

— Ce sarcină?

Glasul îi sună piţigăiat; îşi dă seama că nu-i nimic nostim.

— Cântă-mi.

Când trage parâma să aducă vela în vânt, parcă ar trage ceva dinlăuntrul lui; durerea îi străpunge partea moale, interioară a braţului respectiv până la cot.

— Să cânt? Eu nu ştiu niciun cântec, bunelule.

— Toată lumea ştie un cântec sau altul. Ce-ai zice să-ncepi cu „Vâsleşte, vâsleşte, vâsleşte”?

Îşi închide ochii intermitent, ascultând de instinctul animalic care-ţi spune să te târăşti în peşteră cu durerea ta, iar glasul ei subţirel, acoperind clipocitul valurilor şi pârâiturile catargului, îşi croieşte ezitant drum printre cuvintele canonului cântat de el în clasa a doua, demult, în zilele pantalonilor reiaţi şi ale codiţelor lui Margaret Schoelkopf şi ale cizmuliţelor. Mintea lui se alătură fetiţei, dar nu reuşeşte să-şi activeze corzile vocale. *Lin pe firul apei, Vesel, vesel, vesel…*

— Viaţa-i doar un vis, încheie Judy.

— Frumos, spune el. Ce zici de „Mary avea un mieluşel?” Se mai învaţă la şcoală? Ce mama naibii vă mai *învaţă* la şcoală în ziua de azi?

Faptul că stă întins atât de jos i-a mai dezlegat limba, i-a dezlănţuit nevoia primară de-a înjura şi latenta indignare politică. O ţine tot aşa, zicându-şi că asta o să-l facă mai puţin de speriat în ochii nepoţelei, dar mai vivace şi mai hazliu.

— Ştiu că suntem de tot rahatul în materie de educaţie, aşa susţin ziarele. Trăiască orientalii. Fără toţi refugiaţii ăştia chinezi şi vietnamezi, am fi o naţiune de idioţi patentaţi.

Judy ştie „Mary avea un mieluşel” şi „Trei şoricei orbi” şi versurile de la „Fermierul din vâlcea” până la „soţia ia o vacă”, dar apoi amândoi pierd şirul.

— Hai să mai cântăm o dată „Trei şoricei orbi”, îi ordonă el. *Vezi* cum *fug. Şoriceii* fug după soţia *fermierului*…

Ea nu continuă cu versul următor şi lui îi piere glasul. Schimbarea cursului îi poartă departe, spre nord, spre Sarasota şi Tampa şi insulele bogătanilor, unde odinioară erau piraţii, dar oamenii de pe plajă aduc mai puţin cu o frânghie gri, culorile costumelor de baie licăresc ceva mai aproape şi distinge chiar şi zborul ca de săgeată, chinuit, al unei mingi de volei. Apăsarea din mijlocul pieptului e tot mai mare, iar greaţa îi e dublată de-o dorinţă irezistibilă de-a vomita. În încercarea de a-şi schiţa viaţa reală, viaţa confortului simplu şi a provocărilor modeste, lăsată în urmă când picioarele lui au părăsit nisipul, îi apare-n minte, în primul rând, vasul de toaletă roz, de porţelan, de-acasă, cu căptuşeala asortată a colacului şi cu micul teanc de *Consumer Reports* şi *Times*, ce-l aştepta pe raftul de jos al măsuţei de bambus vopsite în alb, pe care Janice îşi ţine produsele cosmetice, lângă chiuveta în nuanţe roz. Pare să fi fost un loc în paradis.

— Bunelule, nu-mi mai vin în minte alte cântece.

Ochii verzi ai copilei, mai verzi decât ai lui Pru, au o tentă apoasă de panică.

— Nu te opri, mormăie el, încercând să ţină situaţia sub control. Tu eşti cea care face barca să înainteze.

— Nu, nu-i adevărat, schiţează ea un zâmbet voalat. Vântul o face.

— Într-o direcţie total aiurea, fir-ar să fie, spune el.

— Aiurea? întreabă ea repezit, mânată de frică.

— Nu, doar glumesc.

Asta-i aminteşte de ziua de ieri, de sadismul cu care i-a strâns mânuţa. Trebuie să înceteze odată cu chestiile astea. Când ai copii în jurul tău, trebuie să-ncerci să te ridici la

înălţimea situaţiei.

— Totul e-n regulă, o linişteşte. Hai să intrăm în voltă. Gata? Capul la cutie, scumpo.

Nu mai folosesc jargonul marinăresc. Trage puternic de eche, barca se smuceşte, vela se arcuieşte, soarele străluceşte în golul creat de tăcerea lor, izbind apa cu scântei. Prora deviază spre o linie imaginară, pânza se înfoaie la început ezitantă, apoi tot mai hotărâtă, schimbă cursul, o iau spre sud, spre cel mai îndepărtat hotel din sticlă şi Naples, şi spre celălalt pâlc de insule ale bogătanilor. Micul efort şi neliniştea provocată de manevră îi înjunghie pieptul atât de tare, încât, pesemne, i-au dat lacrimile. Şi totuşi, în adâncul sufletului său, se simte bine. satisfăcut la gândul că inamicul lui semeţ, în sfârşit, l-a găsit. Sentimentul acela al sfârşitului iminent, care plana deasupra lui în aceste ultime zile, a devenit realitate, tot aşa cum norii se preschimbă într-o ploaie binefăcătoare. Odată cu nenorocirea, vine şi o uşurare, o înseninare: porţiuni vaste ale vieţii tale sunt date la o parte, devin dintr-odată neînsemnate. Devii, pur şi simplu, un bagaj fizic ce urmează a fi livrat în mâinile altora. Întins pe puntea din fibre de sticlă, e ţintuit de învelişul realităţii. Senzaţia de apăsare, de plenitudine insuportabilă dinlăuntrul său capătă de-acum un ritm, o zvâcnire excentrică, de parcă un volant s-ar fi desprins de piston. Îl doare până şi când îşi saltă un pic capul; mai mult îl preocupă respiraţia, senzaţia că accesul la aer îi este îngustat până la o fantă ce i-ar putea fi astupată de muci şi, mai rău şi decât respiraţia, de care, dacă uiţi, pare să-şi mai dea drumul, este amestecul maţelor, ghemul cenuşiu, unsuros, care ţi se pune în stomac şi dorinţa de-a vomita şi de-a te caca şi, totuşi, de-a te abţine, şi broboanele reci, care îl răcoresc în bătaia vântului şi pe care soarele i le usucă rapid.

— Pleosc, pleosc, făceam o baie, cântă Judy cu vocea stinsă, mici fulgi muzicali ce se pierd în zbor, într-o sâmbătă seară…

A trecut de la cântecele de leagăn la cântecele din reclamele TV, cântă primele versuri, cât îşi mai aminteşte din ele.

— Vremuri frumoase, gust minunat la Mcdonald's… Ce n-aş da să fiu un cârnăcior Oscar Mayer. Asta mi-aş dori să fiu cu-adevărat. Fiindcă, dacă un cârnăcior Oscar Mayer aş fi, toată lumea m-ar iubi.

Apoi vine rândul celui cântat de hârtia igienică şi imitaţia de „Stand by Me" a stafidelor de California, apoi „Mack the Knife" al lui Ray Charles pe post de omul din lună, şi asigurarea că dacă o vreţi, noi o avem, „Toy-o-ta… Cine şi-ar putea dori mai mult de-atât?". E ca şi cum ar da înainte şi înapoi canalele, glăsciorul ei se înalţă şi adie spre faţa lui cu ochii închişi, în timp ce mintea îi vizitează pe furiş întunericul, nepotrivirea chinuitoare, galopantă, asimetrică din piept, apoi şi-i deschide din nou, să verifice dacă vela-i umflată ca lumea, să examineze iluzia cerului albastru şi credinţa lui nestrămutată că glasul ei mână iola spre ţărm.

— Cola are, cântă Judy, gustul cel mai revigorant, Cola este cea are nu te lasă niciodată la greu, Coca are gustul cel mai apetisant!

Este nevoit să schimbe cursul de încă două ori, iar între timp nepoţica a descoperit că-i posesoarea unui tezaur de cântece din videoclipurile pe care le-a văzut de multe ori, din filmele clasice pentru copii, vizionate de Rabbit pe vremea când erau noi, în cinematografele vechi cu decoruri arabe şi draperii de pluş, care se trăgeau peste uşi, şi cu oglinzi uriaşe în foaier, cântece de despărţire „Am plecat să-l vedem pe vrăjitor, pe minunatul vrăjitor din Oz" şi „Haiho, hai-ho, la lucru noi plecăm", şi cântece triste, despre ceva din cer, are să ne distragă atenţia de la Criza Economică, „Undeva, dincolo de curcubeu" sau „Când îţi pui o dorinţă", cu greieraşul Jiminy cu joben şi cu umbrela închisă pe pervazul scăldat în razele lunii. *Disney ăsta chiar a avut de spus ceva.*

— Drăguţ, Judy, mormăie Rabbit. Grozav. Le ai pe-astea de-adevăratelea.

— A fost nostim, cum ziceai. Uite-o pe mami!

Harry dă drumul la parâmă şi eche. Iola se hâţână pe valurile care se sparg în apa mică de la mal, iar Judy ridică derivorul, sare în apa ce-i vine până la şoldurile lucioase şi

trage barca ca pe o barjă pe ultimii câţiva metri, până ce prova dă de nisip.

— Ne-am răsturnat şi lui bunelu' i s-a făcut rău! strigă ea.

Nu doar Pru şi Roy, ci şi Gregg Silvers îi întâmpină, cam la distanţa la care loveşti mingea cu o crosa din fier numărul şase de locul de unde au pornit. Pe chipul prea bronzat al lui Gregg se aşterne o grimasă la vederea lui Harry, care a rămas întins lângă echea inutilă, şi a unui detaliu pe care Harry nu-l poate vedea – probabil, culoarea feţei. Cât de rău i-o fi? Îşi priveşte palmele; sunt pline de pete galbene şi albastre. Gregg preia rapid parâma de la Judy şi-l întreabă pe Harry:

— Vrei să mai stai acolo un timp?

Harry aşteaptă până ce-i mai slăbeşte un junghi şi-i răspunde:

— Ba mă dau jos din cada asta nenorocită şi dacă ar fi să muşc ţărâna.

Faptul că se ridică, se dă jos din iola înclinată şi face câţiva paşi împleticiţi le face rău măruntaielor, care nu-s în largul lor. Până şi prin aer are senzaţia că înoată, că pe plaja aglomerată ceva pare să-i opună o rezistenţă puternică. Se întinde pe nisip la picioarele lui Pru, picioarele ei lungi, desculţe, cu unghiile date cu ojă purpurie, crăpată, şi cu încheieturile degetelor la fel de roz ca degetele de la mâini ale maică-sii, de la spălat prea mult vasele. Zace pe spate şi se uită în sus la bucata de spandex alb dintre picioarele ei. Lui Roy i se pare că Harry e pus pe glumă, se apropie şi, stând deasupra capului său, toarnă fire de nisip în urechi, peste gura încleştată, pe ochii deschişi; Rabbit închide ochii strâns.

Cerul e de un roşu mat din care vocea clară a lui Pru, cu accentul ei de Ohio, se pogoară pe un ton îngrijorat:

— Am văzut că v-aţi răsturnat, dar Gregg zice că asta se-ntâmplă mai tot timpul. Pe urmă ni s-a părut că a durat prea mult până v-aţi redresat, aşa că era cât pe ce să vină după voi cu şalupa.

Roşeaţa pulsează cu o durere spaţiată aidoma coastelor, fâşii de durere cu intervale de neant îndurător intercalate între ele. Sus de tot, în văzduh, un avion trece încetişor,

trăgându-şi după el zgomotul.

— Judy a nimerit sub pânză, se aude vorbind. M-a speriat.

Zace ca o meduză aruncată pe mal, umflată, tremurătoare, dornică să se întoarcă în elementul ei. O altă chestie complicată, călduţă, cu degete, îi atinge încheietura şi-i ia pulsul. Acordarea primului-ajutor o fi făcând parte din îndatoririle lui Gregg. Vrând să-l ajute cu diagnosticul, Harry îi povesteşte:

— Îmi pare rău că sunt aşa slăbit. Acolo, în larg, am simţit dorinţa impetuoasă de-a sta întins.

— Rămâi întins aici, domule Angstrom, îl sfătuieşte Gregg, cu glasul dintr-odată sonor, rece şi un pic prea autoritar, ca taică-său când ţine scorul la golf. O să te ducem la spital.

În lumea lui roşie, oarbă, vestea asta îi aduce o uşurare enormă, aşa că deschide ochii. O zăreşte pe Judy stând deasupra lui uriaşă, cu razele soarelui încadrând-o ca o aureolă, cu frânturi de curcubeu în şuviţele de păr încâlcite, pe cale să se usuce. Rabbit încearcă să-i zâmbească liniştitor şi-i spune:

— De vină or fi grăunţele alea de păsări pe care le-am mâncat.

La ora unsprezece Nelson încă dormea, însă Janice nu ardea de nerăbdare să-nceapă confruntarea. Rămase o vreme pe balcon după ce Harry, Pru şi micuţii au plecat şi s-au întors de două ori după lucrurile uitate şi, până la urmă, tot au uitat două labe de cauciuc şi un flacon cu loţiune de plajă, şi descoperi că există un loc, la un pas de pinul de Norfolk, în stânga, de unde se zăreşte, între turnuleţul ornamental al unui bloc şi un acoperiş de ţiglă spaniolă, un petic, un peticuţ pătrăţos, scânteietor, de apă albastru-verzuie din golf. Fireşte, însă, că n-are nicio şansă să vadă tocmai vela lor; de la distanţa asta ar trebui să fie ditamai iahtul, cât ăla care a luat startul din San Diego în luna septembrie, americanii au fost isteţi, bătându-i cu un catamaran pe concurenţii din Noua Zeelandă, cu frumoasa lor ambarcaţiune imensă, lipsită de orice şansă. Priveliştea ce i se oferă din balconul lor

întotdeauna o întristează puţin, îi readuce la viaţă ceva îngropat în sufletul ei, perspectiva pe care o aveau de la fereastra apartamentului lor de pe Wilbur Street asupra întregului oraş, cu străzile abrupte ale Mt. Judge întinzându-se fremătătoare şi inocente sub ei. Atunci, ca şi acum, Harry era plecat, iar ea era singură cu Nelson.

Când Nelson iese, în sfârşit, din dormitor în pijamaua lui albastru-fumurie, scumpă, prezenta ei îl surprinde şi-l irită, deşi încearcă să-şi înăbuşe sentimentele.

— Credeam c-ai plecat cu ceilalţi. Să dea naiba dacă n-au făcut scandalul de pe lume până să se care.

— Nu, îi răspunde fiului, nu duc lipsă de soare şi am vrut să stau un pic şi cu tine înainte s-o ştergi înapoi.

— Drăguţ, zice el, întorcându-se în camera lui, de unde revine peste un minut îmbrăcat în halatul de baie, din pudoare presupune ea, faţă de maică-sa.

Când stai să te gândeşti de câte ori le-ai schimbat scutecele şi i-ai îmbăiat, iar apoi, într-o bună zi, te trezeşti exclusă. E un halat de vară cu model mov, care îi aminteşte de halatele purtate de bogătanii din filmele văzute în copilărie. Halate, smochinguri, jobenuri şi cravate albe, rochii albe, vaporoase, dacă te chema Ginger Rogers, cu pene de struţ până la bărbie, sau o fi fost o blană de vulpe argintie? Tinerii din ziua de azi nu au un model de urmat, vedetele rock poartă blugi slinoşi, jerpeliţi şi nici măcar jucătorii de baseball, a observat ea uitându-se la televizor peste umărul lui Harry, nu catadicsesc să se bărbierească, zici că-s terorişti arabi. Când era ea mică, nimeni n-avea bani, dar oamenii aveau vise.

Se oferă să-i facă lui Nelson ceea ce odinioară era micul lui dejun preferat, frigănele. În anii petrecuţi pe Vista Crescent, până să dea cu toţii de necazuri, îşi făcuse un obicei din a găti frigănele duminică dimineaţa, înainte ca Nelson să plece la şcoala de duminică. Fusese cu adevărat un copil atât de încrezător, atât de uşor de mulţumit, cu vârtejul lui din sprânceană şi cu ochii lui căprui pendulând neliniştiţi între ea şi Harry.

— Nu, mulţumesc, mami, răspunde el. Lasă-mă să beau o

cafea şi nu mă hărţui cu mâncarea. Îmi vine să vomit numai când mă gândesc la pâinea prăjită plină de sirop.

— În ultima vreme chiar că ţi-a pierit pofta de mâncare.

— Ce vrei, s-ajung un umflat ca tati? Ar trebui să slăbească vreo douăzeci şi cinci de kile, c-o să-l omoară grăsimea.

— E mort după snackuri. De-acolo i se trage greutatea. Sarea reţine apa în organism.

În Aromaster sunt nişte urme de zaţ, destul cât să-şi umple o jumătate de cană. Janice îşi aminteşte că a cumpărat un filtru de la K Martul de pe Route 41 când tocmai s-au mutat aici; ea fusese atrasă de Brewmasterul de zece ceşti Krups, însă Harry s-a luat după reclamele din *Consumer Reports* şi i-a zis că Aromasterul de douăsprezece ceşti Braun e mai bun. Nelson face aceeaşi mutră pe care o făcea când era mic şi trebuia să ia ulei de ficat de cod şi toarnă ceaşca a unsprezecea şi jumătate în chiuvetă. Îşi trage nasul o grămadă şi ia *News-Press*-ul de pe bufet, de sub fereastră. Citeşte cu glas tare:

— Primăria reduce acuzaţiile împotriva vedetei din fotbal. Decontaminarea Lacului Okeechobee s-ar putea dovedi greu de înghiţit.

Dar amândurora le este clar că trebuie să stea de vorbă.

— Stai în living şi citeşte şi tu o clipă ziarul până pun de-o cafea proaspătă. Nu vrei să mănânci pateul care a mai rămas? Dacă nu vrei tu, o să-l mănânce taică-tău.

— Nu, mami, ţi-am mai spus, nu vreau să mănânc nimic nesănătos.

Până să ajungă apa din filtru la punctul de fierbere, el râde de unul singur în living:

— Auzi ce fază, strigă el şi citeşte cu glas tare: „Şeful brigăzii antidrog de la poliţia din Cape Coral va fi concediat în urma unei investigaţii care a relevat faptul că a dovedit neglijenţă cu cocaina în valoare de aproape o mie de dolari pe care a împrumutat-o de la Departamentul de Poliţie din Sanibel. Potrivit poliţiei, cocaina împrumutată a dispărut, fiind înlocuită cu un pumn de bicarbonat de sodiu într-o cutie din sediul poliţiei”.

Nelson adaugă de parcă ea ar fi prea toantă să înţeleagă

poanta:

— Toată lumea prizează şi fură pe-aici, până şi şeful de la antidroguri.

— Dar tu? îl întreabă Janice.

El crede că se referă la cafea şi-i răspunde:

— Bine-nţeles, şi-i întinde ceaşca fără să-şi ridice privirea de pe ziar. Cică sud-vestul Floridei a fost ieri cea mai fierbinte zonă a ţării.

Janice îi aduce cafetiera şi o pune pe măsuţa de sticlă, pe o secţiune a ziarului, împăturită pe post de fund izolator. Are o spaimă superstiţioasă, să nu crape sticla din cauza fierbinţelii, deşi Harry râde de ea şi-i spune că n-ar putea s-o spargă nici cu lampa de sudat. Bărbaţii râd de chestii din astea şi de electricitate, dar nici ei nu ştiu întotdeauna cum stă treaba. Se mai întâmplă şi lucruri rele, iar atunci bărbaţii se fac că nu s-au întâmplat sau că altcineva-i de vină. Se tolăneşte pe canapeaua deschisă, lângă fotoliul din răchită în care stă Nelson, şi îşi depărtează coapsele, să-şi lărgească poala, cum a văzut-o procedând nu o dată pe maică-sa când ţinea să fie fermă, şi-i spune:

— Nu, m-am referit la cocaină. *Care-i* treaba, puiule?

Privirea lui de-acum îi aminteşte de căutătura speriată, şireată, pe care a avut-o o vară întreagă la vârsta de doisprezece ani. Printre lucrurile pe care nu şi le poate ierta niciodată este şi faptul că micuţul venea cu bicicleta până pe Eisenhower Avenue şi stătea în faţa locuinţei lui Charlie, doar-doar are s-o zărească o clipă pe ea, mama fugită de acasă cu un alt bărbat.

— A zis cineva că-i vreo treabă? întreabă el.

— Soţia ta zice, Nelson. Zice că eşti dependent şi că arunci cu lopata nişte bani pe care nu-i ai.

— A dracu' ştoarfa mincinoasă. Ştii că-i în stare să zică orice ca să se rupă-n figuri. Când a mâncat căcat?

— Nu vorbi urât. Se vede de la o poştă că lucrurile nu-s tocmai în regulă. Teresei i-a mai scăpat una-alta alaltăseară când ai venit acasă după miezul nopţii şi ieri am avut prilejul să discutăm de mai multe ori în timp ce taică-tău mergea cu

copiii înaintea noastră.

— Mda, apropo, ce vrea să demonstreze cu rolul ăsta de bunic formidabil de ţi-e mai mare dragul de el, pe care-l joacă cu ăia mici? *Cu mine* nu s-a purtat niciodată aşa.

— Nu mai schimba subiectul. Poate că, prin ei, încearcă să-şi repare greşelile făcute cu tine. Oricum, deocamdată, nu taică-tu mă îngrijorează. Când eram tineri, a avut o perioadă mai grea, i-a fost greu să renunţe la libertate, dar acum pare să se fi împăcat cu gândul ăsta. Ceea ce nu pot să spun şi despre tine. Eşti impulsiv şi bădăran, şi mintea nu-ţi stă la nimic din ceea ce se petrece în camera asta sau are de-a face cu familia ta. Tot timpul te gândeşti la altceva şi, din câte am citit şi am auzit la televizor, nu mă pot gândi decât la droguri. Pru zice că-i vorba de cocaină şi, mai nou, *crack*[29], ea crede că n-ai dat-o pe heroină, deşi, evident, cele două se-amestecă în chestia aia numită *speedball*.

— Chestia aia se injectează, mami, iar eu nici mort nu mă apropii de ace. Poţi fi sigură de asta. Dumnezeule, păi aşa se ia SIDA.

— Păi, da, SIDA. Cu toţii trebuie să ne temem de ea.

Închide ochii şi se gândeşte fără niciun cuvânt la toată nenorocirea provocată de sex acestei lumi, cu scurtele clipe preţioase, de plăcere, oferite în compensaţie. O fi având şi Nelson slăbiciunile lui. Dar instinctul ei îi spune că n-a fost niciodată la fel de înnebunit după sex ca taică-său – că generaţia lui a avut parte de suficient sex de la o vârstă încă fragedă pentru ca farmecul lui să se piardă. Sărmanul ei Harry, până s-o lase mai moale, în fiecare seară sărea în pat sperând să aibă parte de minuni. Şi poate că şi ea, la o altă vârstă, a fost la fel de nesăbuită. Atunci chiar a simţit că l-a readus pe Charlie, care trăgea să moară, la viaţă. Iubindu-l, pur şi simplu. În asta stă puterea femeii, singura putere de care te lăsau să dispui până de curând.

Nelson profită de tăcerea ei şi lansează un atac.

— Şi ce dacă mai prizez şi *eu* un pic de praf în weekend? Nu-i cu nimic mai rău decât toată pileala pe care-o sugi tu. De când te ştiu, mereu aveai un păhăruţ lângă tine în bucătărie

sau te miri unde. Ştii, mamă, până la urmă, alcoolul te ucide. Există studii care demonstrează că cocaina e mai puţin dăunătoare decât pileala.

— Ei, bine, spune ea, trăgându-şi fusta kaki scurtă în jos pe coapse, o fi ea mai puţin dăunătoare, dar se pare că-i mult mai scumpă.

— Asta fiindcă nişte legi idioate o fac ilegală.

— Da, exact – oricâte rele ai putea înşira despre alcool, măcar e legal. Când bunicul tău Springer era tânăr, era interzis şi el nu i-a prins gustul, altfel, n-ar fi avut parte de-o viaţă faină, de ale cărei roade să ne bucurăm cu toţii.

Observă că-şi mişcă buzele vrând s-o întrerupă, aşa că continuă ridicând tonul:

— Şi semeni cu el în foarte multe privinţe, Nelson. Ai energia lui nervoasă, întotdeauna te preocupă ceva, tot timpul, şi nu-mi place deloc să văd cum îţi iroseşti energia pe-o chestie care te distruge.

Vede că încearcă să intervină şi conchide:

— Ei bine, trebuie să-mi spui totul despre cocaină, Nelson. Trebuie s-o ajuţi pe-o doamnă bătrână să te-nţeleagă. Merită preţul? Pru spune că facturile tale neplătite se adună cu fiecare zi ce trece, aşa că trebuie să fie un preţ foarte mare.

În exasperarea lui, Nelson se trânteşte la loc în fotoliu, de se-aude cum scârţâie răchita; ei i se pare că ceva s-a rupt.

— *Mami!* Nu vreau să vorbesc despre viaţa mea personală. Am treizeci şi doi de ani, ce Dumnezeu!

— Şi la optzeci şi doi, tot copilul meu o să fii, i-o întoarce ea.

— Încerci să te comporţi şi să vorbeşti ca maică-ta, dar amândoi ştim că nu eşti la fel de afurisită, la fel de dură.

Şi totuşi, aceste vorbe îl fac să se simtă atât de vinovat, încât îşi întoarce privirea spre ziua strălucitoare, vântoasă din Florida, de dincolo de balcon, cu ciripitul de păsărele şi zvonurile estompate ce răzbat dinspre golf, spre ziua ce se apropie de amiază şi de temperaturile de peste treizeci de grade Celsius, zona cea mai fierbinte din toată ţara. Maică-sa îşi menţine privirea pe chipul lui. Scăldat de lumină, tenul îi

pare transparent, subţiată de boală, de alimentaţia anormală. Jenat, îşi pipăie cercelul şi îşi netezeşte fiecare jumătate a mustăcioarei pământii cu arătătorul.

— Mă relaxează, îi spune el într-un târziu.

Janice vrea să audă mai mult şi-l îmboldeşte:

— Nu pari chiar aşa de relaxat. Adaugă: În copilărie erai veşnic încordat, Nelson. Puneai totul la suflet.

— Şi ce-ai fi vrut să fac? o întreabă el scurt. Să iau totul în glumă, ca taci, de parcă lumea asta de căcat n-ar fi decât o scrisoare de dragoste adresată mie?

— Haide să-ncercăm să vorbim despre tine, nu despre taicătu. După cum spui, sunt o femeie simplă. Nici afurisită, nici dură. Sunt o ignorantă în foarte multe privinţe. În privinţa celor mai simple lucruri ce ţin de chestia asta, ca, de pildă, cât timp îţi ia şi cât costă. Nici măcar nu ştiu cum o consumi – pe nas, sau o fumezi sau în ce-o pui ca s-o fumezi, nimic din toate astea. Tot ce ştiu despre cocaină este ce-am văzut în *Miami Vice* şi în talk-show-uri, fără prea multe explicaţii. Pur şi simplu, n-am crezut că o să conteze vreodată în viaţa mea.

Ea observă că el se simte tot mai jenat, ca la şase ani, când îi era rău şi ea îi punea întrebări în legătură cu burtica. Sau ca la paisprezece ani, când i-a pomenit de petele de pe aşternut. Dar, mai observă ea, e dispus să vorbească despre aceste detalii, să se dea mare cu cunoştinţele lui de adult. Se dă bătut, oftează, închide ochii şi zice:

— E greu de descris. Ai auzit expresia aia despre beţivi, cum că „nici capul nu-i doare”? După un praf, nici capul nu mă doare. Bănuiesc că de-aici reiese că mă doare în tot restul timpului. Totul se preschimbă din alb-negru în color. Totul e mai intens şi mai plin de speranţă. Lumea-ţi apare aşa cum ar trebui să fie în realitate. Te simţi *puternic*.

Această ultimă confesiune e atât de intimă, că băiatul clipeşte cu genele lui lungi ca ale unei fete şi roşeşte.

Janice se simte uşor scârbită, adusă atât de aproape de acel ceva neutru şi neclar din sexualitatea fiului ei – ceva scos cu de-a sila din el – şi îşi trage picioarele sub ea, pe canapea, cu fusta scurtă ridicată mult deasupra genunchilor. Are picioarele

încă ferme, îi arată bine la cincizeci şi doi de ani, au fost şi rămân punctul ei forte ca fată şi femeie, dintotdeauna a avut părul rar, sânii mici şi o figură ştearsă, îşi iubeşte picioarele mai ales aici, în Florida, unde i se bronzează frumos şi arată bine pe lângă ale celorlalte femei, care şi-au ieşit din formă sau n-au avut niciodată cine ştie ce forme. Evreicele de-aici au coapse groase, gambe subţiri şi şolduri joase. Lăsându-şi băiatul să-i savureze ignoranţa, Janice îl întreabă:

— Şi de câte ori trebuie să tragi pe nas ca să-ţi apară culorile astea strălucitoare?

El pufneşte în râs cu un aer de superioritate.

— Le zice linii, mami, dacă le tragi pe nas. De obicei, întinzi pulberea cu o lamă de ras pe-o oglindă şi obţii nişte linii late cam de trei milimetri şi lungi de cinci centimetri. Le inhalezi cu un pai sau cu un tub de sticlă pe care-l poţi cumpăra în magazinele din Brewer, de lângă pod. Unii folosesc o bancnotă răsucită; dacă hârtia-i de-o sută de dolari, e o chestie marfă.

Zâmbeşte la amintirea procedurilor clare, fiţoase, practicate între prieteni, în blocurile şi apartamentele lor din partea de nord-est a Brewerului, nu departe de Mt. Judge.

— Şi Pru face treaba asta? îl întreabă maică-sa.

Chipul lui se înnegurează.

— O făcea şi ea, dar s-a lăsat când a rămas gravidă cu Roy, iar apoi nu s-a mai apucat. A devenit cam scorţoasă. Zice că-i termină pe oameni.

— Şi are dreptate?

— Pe unii, da. Dar nu-i chiar aşa. Pe oamenii ăia tot îi termina *ceva.* Cum spuneam, din punct de vedere fizic, e mai bun decât alcoolul. Poţi să tragi o linie rapid, la serviciu, în closet, şi nimeni nu-şi dă seama, doar că te simţi ca Superman. Şi ai vânzările unui superman. Când te simţi irezistibil, cu greu îţi rezistă cineva.

Râde din nou, dezvăluindu-şi dinţii mici, gri, ca ai ei. Are faţa mică, tot ca a ei, de parcă n-ar vrea să iasă în evidenţă, de teamă să n-o distrugă lumea. În schimb, la vârsta mijlocie, Harry a ajuns un umflat, cu o faţă ca o lună plină. Oamenilor

de-aici, evreilor ăstora deştepţi, le place să facă mişto de el şi să profite de pe urma lui, ca şi cei trei din gaşca de patru.

Îşi linge buza de sus, neştiind pe ce făgaş să aducă discuţia. E conştientă că n-o să-l mai poată face pe Nelson să-şi verse oful din nou prea curând. Mâine după-amiază zboară acasă pentru petrecerea de Anul Nou. Îl întreabă:

— Consumi şi *crack?*

El devine mai circumspect. Îşi aprinde un Camel şi îşi dă capul pe spate, să soarbă şi ultima gură de cafea. Pe tâmplă, sub pielea gri, transparentă, i se zbate un nerv.

— *Crack*-ul nu-i decât cocaină curăţată de impurităţi – nişte granule numite pietre. De regulă, se fumează cu un soi de pipă.

Dă din mână, iar fumul descrie un rotocol în jurul feţei.

— E o prăjeală rapidă şi plăcută, mai rapidă decât prizatul, dar îţi trece rapid. Pe urmă iar îţi trebuie. Te tot ţine pe drumuri.

— Vasăzică asta faci. Fumezi *crack.*

— Se ştie. Care-i diferenţa? Se găseşte pe toate drumurile, în ultimii ani o găseşti la orice colţ de stradă, e ieftină ca braga, de când cu concurenţa dintre bande. O piatră-i cinşpe, chiar şi zece dolari. I se zice fulg de nea. Mami, nu-i mare *lucru.* Oamenii de vârsta ta au prejudecăţi în legătură cu drogurile, dar nu-s decât un mijloc de relaxare, de a te simţi mişto de tot. De pe vremea când trăiau în peşteri, oamenii au simţit nevoia să se simtă mişto. Opiul, berea, calul alb, iarba – toate-s la îndemână de secole. Coca e cea mai curată dintre ele, iar oamenii care o folosesc sunt, în general, cei care reuşesc în viaţă. Îi *ajută,* de fapt, să reuşească. Îi menţine în formă.

Mâna ei poposeşte pe piciorul gol de pe perniţa canapelei. Îşi strânge degetele de la picioare, apoi le desface, să simtă aerul dintre ele.

— Ca să vezi ce proastă sunt, spune ea. Şi eu care credeam că asta se-ntâmplă în cartierele sărace şi că e cauza celor mai multe infracţiuni despre care citim în ziare.

— Ziarele exagerează. Exagerează totul, doar ca să aibă

vânzare. Guvernul exagerează ca să nu ne dăm seama ce cretini sunt.

Ea dă din cap posomorâtă. Tăticul ei îi detesta pe cei care dădeau vina pe guvern. Îşi întinde mai întâi un picior, sprijinindu-şi călcâiul pe măsuţa rotundă, de sticlă, apoi îl întinde şi pe celălalt, paralel, astfel încât gambele goale i se ating. Îşi arcuieşte labele vânoase, bronzate, parcă spre a-i fi admirate. Picioarele încă îi arată tinere, iar chipul nu i-a părut niciodată tineresc. Îşi încrucişează picioarele şi le coboară pe covor, gata să reia discuţia.

— Hai să-ncălzesc cafeaua. Nu vrei să facem pe din două pateul ăla de ieri? Doar ca să n-ajungă-n stomacul lui taică-tu.

— Poţi să-l mănânci tu pe tot, îi răspunde el. Pru nu mă lasă să mănânc chestii de-astea nesănătoase.

Janice ia asta ca pe-o mitocănie. Ea e maică-sa, nu Pru. În timp ce-i dusă la bucătărie să înfierbânte cafeaua, Nelson îi strigă relaxat, găsind un alt subiect de discuţie:

— Cică un locţiitor al comandantului de pompieri, ieşit din tură, a lovit o motocicletă în timp ce mergea cu girofarul şi sirena pornite – probabil era drogat. Şi se anunţă ploaie în ajun de Anul Nou.

— Chiar avem nevoie de aşa ceva, spune Janice întorcându-se cu Aromasterul şi pateul tăiat în două pe o farfurie. Îmi place vremea caldă, dar în decembrie a fost prea de tot.

— Te-ai uitat în bucătărie cât e ceasul?

— Se face de prânz. De ce?

— Mă gândeam ce neplăcut e să ai aici o singură maşină. Dacă n-aveţi nimic împotrivă, după ce se întorc acasă, aş avea şi eu de făcut nişte drumuri.

— Ca de exemplu?

— Ştii… să iau nişte chestii de la farmacie. Mi-ar trebui nişte Sominex. Roy are o iritaţie de la slipul ud, nu şi l-a dat jos după ce-a înotat în apa aia plină de clor; ce alifie i-aş putea lua?

— Nu te-ai duce să te întâlneşti cu tipii cu care ai fost alaltăseară la restaurantul pescăresc? Ăia care ţi-ar vinde nişte linii sau pietre, sau cum le zici tu?

— Ei, hai, mami, nu mai face pe detectivul. Nu mă mai interoga, sunt un om în toată firea. Îmi pare rău că ţi-am povestit şi numai jumătate din tot ce ţi-am zis.

— Nu mi-ai spus ce mă interesează, de fapt, şi-anume, cât te costă obiceiul ăsta al tău.

— Nu foarte mult, pe bune. Ştii, calculatoarele şi cocaina sunt singurele lucruri din toată economia cărora le scade preţul. Pe vremuri costa o avere, nu şi-o putea permite nimeni în afară de muzicienii pop, iar acum poţi să cumperi un gram întreg cu numai şaptezeci şi cinci de dolari amărâţi. Fireşte, n-ai cum să ştii cât e de pură, dar aşa înveţi să te lipeşti de un traficant de încredere.

— Ai luat şi azi-dimineaţă? Înainte să ieşi din dormitor şi să dai cu ochii de mine?

— Hei, slăbeşte-mă. Încerc să fiu sincer, dar eşti ridicolă.

— Eu cred c-ai luat, zice ea încăpăţânată.

Este dezamăgită că n-o contrazice. Copiii, de ce s-or fi temând de noi?

— Oi fi prizat resturile din plic, să turez motoarele. Nu-mi place că tati iese cu Judy în larg într-o iolă minusculă – habar n-are să navigheze şi zilele astea îmi pare cam ameţit de cap. Pare deprimat, ai observat?

— Nu pot să observ totul odată. Ceea ce observ, însă, la tine, Nelson, este faptul că nu mai eşti tu însuţi. Eşti, vorba maică-mii, într-un hal fără de hal. Dealerului în care ai atâta încredere… îi datorezi ceva bani? Cât?

— Mamă, ce te privesc pe tine chestiile astea?

I-a trântit asta cu plăcere, remarcă ea necăjită; e bucuros că s-a descărcat şi i-a aruncat în cârcă povara lui ruşinoasă. Se vede că se simte uşurat până şi din vocea lui relaxată şi din umerii lăsaţi să-i cadă sub halatul elegant.

— Banii îţi vin de la salon, iar salonul încă nu-i al tău; e al meu. Al meu şi al lui taică-tu.

— Da, pe dracu-i al lui.

— Câţi bani, Nelson?

— Mda, am luat un credit.

— De ce nu-ţi poţi plăti facturile? Ai patruzeci şi cinci de

mii pe an, plus casa.

— Ştiu că, după mintea ta, asta-i o grămadă de mălai, dar tu gândeşti în dolarii dinainte de inflaţie.

— Zici că cocaina asta te costă şaptezeci şi cinci de dolari gramul sau zece dolari piatra. Câte grame sau pietre iei pe zi? Spune-mi, scumpule, vreau să te ajut.

— Serios? Cum?

— Nu pot să-ţi spun dacă nu ştiu în ce belea te-ai băgat.

Ei ezită, apoi îi mărturiseşte:

— Am în jur de douăsprezece mii datorie.

— Doamne sfinte!

Janice simte cum se cască o prăpastie la picioarele ei; îşi închipuise conversaţia asta ca pe-o confesiune plină de regrete, urmată de gestul ei generos, salvator, de a-i da o mie sau două mii de dolari. Uşurinţa cu care el a numit o cifră cu mult mai mare îi indică o cu totul altă proporţie a lucrurilor.

— Cum ai putut să faci aşa ceva, Nelson? îl întreabă ea cu glas leşinat, pierit, uitând să mai arboreze mina scorţoasă şi indignată a lui Bessie Springer.

Simţindu-i consternarea, feţişoara palidă a lui Nelson începe să între în panică, căpătând nuanţe roz.

— Ce mare scofală? Douăsprezece mii nu-s nici cât face un Camry fără accesorii. Cât crezi că te costă pileala voastră pe un an de zile?

— Nu se compară sumele. Taică-tu n-a băut niciodată prea mult, deşi, pe vremea lui Murkett, a încercat şi el s-o dea pe ulei.

— Vremea lui Murkett – ştii ce-a însemnat ea pentru el, nu-i aşa? Nu-l interesa decât cum să ajungă în chiloţeii lui Cindy Murkett.

Janice face ochii mari şi aproape că izbucneşte în râs. Ce tânăr e, ce mult e de-atunci şi cât de altfel decât îşi închipuie Nelson. Simte un gol căscându-se înlăuntrul ei. Tare ar mai vrea să aibă ceva de sorbit, un păhărel de suc de portocale cu Campari roşu-sângeriu, nu îndoit cu sifon, cum le place femeilor de pe-aici să bea un şpriţ la masa de prânz sau la piscină. Jumătatea ei de plăcintă cu vişine i-a căzut greu, iar

acum, în agitaţia ce a cuprins-o, nu se poate stăpâni să nu ciugulească glazura de pe jumătatea lui Nelson. Refuzul lui de a mânca – aerele lui de superioritate faţă de otrăvurile uşoare care le plac ei şi lui Harry – o deranjează cel mai mult. Îi spune băţoasă:

— Oricât ne-ar costa, o să plătim. Avem banii şi ne putem permite acest lucru.

Întinde mâna spre el şi-i face semn cu două degete.

— Pot să te tapez de-o ţigară?

— Tu nu fumezi, i-o întoarce el.

— Nu fumez decât atunci când vă am în preajmă pe tine şi pe nevastă-ta.

El ridică din umeri, ia pachetul de Camel de pe măsuţă şi i-l aruncă. De-acum, complicitatea lor este pecetluită. Trivialitatea întregii situaţii – ţigara, gâdilătura uscată pe care o simte în nări când dă afară fumul – readuce lucrurile la proporţii cărora le poate face faţă. Întreabă:

— Ce fac indivizii ăştia, traficanţii, dacă nu plăteşti?

Îi vine să-şi muşte buza de sus – a pătruns pe teritoriul lui, unde el este o victimă inocentă.

— Ei, zice el, făcându-i plăcere să ia o mină de tip curajos, destins, plimbându-şi scrumul ţigării pe marginea scoicii minunate pe care o foloseşte drept scrumieră, bagă texte. Cică îţi rup picioarele. Te-ameninţă că-ţi răpesc copiii. Poate din cauza asta îmi fac griji în legătură cu Judy şi Roy. Dacă te tot ameninţă, până la urmă trebuie să-ţi facă ceva. Şi totuşi, nu le place să piardă un client bun. E ca la bancă. Dacă le datorezi destul de mult, vor să te menţină pe linia de plutire.

— Nelson, îi propune Janice, dacă-ţi dau cele douăsprezece mii, îmi juri că te laşi de droguri pentru totdeauna?

Se căzneşte să-i prindă privirea.

Se aşteaptă să-l audă măcar jurându-i plin de zel, drept mulţumire pentru cadoul pe care i-l face, dar băiatul are îndrăzneala, neruşinarea să-i zică fără s-o învrednicească măcar cu o privire:

— Aş putea încerca, dar, sincer, nu-ţi promit nimic. Am mai încercat şi până acum, să-i fac pe plac lui Pru. Îmi place

cocaina, mamă. Iar ea mă iubeşte pe mine. Nu ştiu cum să-ţi explic. Îmi cade bine. Mă face să mă simt *valabil,* cum nu reuşeşte nimic altceva.

Ea se trezeşte plângând fără hohote, doar cu o senzaţie de durere uscată în gâtlej şi cu obrajii umezi, de parcă ar fi soţia cuiva care i-a mărturisit calm că iubeşte altă femeie. Când îşi recapătă graiul cât să poată vorbi, îngaimă destul de inteligibil:

— Păi, în cazul ăsta, aş fi o proastă să contribui la distrugerea ta.

El întoarce capul spre ea şi o priveşte drept în ochi:

— Bine-nţeles c-o să mă las. N-am făcut decât să gândesc cu glas tare…

— Dar, puiule, o să *poţi?*

— Nicio problemă. Am zile întregi în care nu prizez deloc. N-am momente de sevraj, ăsta-i unul dintre lucrurile minunate – nu tu recidivă, nu tu *delirium tremens,* nimic. Nu-i decât o chestiune de voinţă.

— Dar vrei să te laşi? N-am senzaţia că ai vrea.

— Ba da. Ai zis bine, nu-mi dă mâna să continui. Salonul este al tău şi al lui tati, iar eu sunt sclavul vostru plătit.

— Ăsta-i doar un fel de-a pune problema. Un alt fel ar fi că noi doi ne-am spetit să-ţi putem oferi o slujbă cu răspunderi, să conduci afacerea fără amestecul nostru. Taică-tău se plictiseşte rău de tot aici. Până şi eu mă plictisesc niţel.

Nelson schimbă brusc subiectul.

— Ştii, Pru nu mă ajută deloc, mărturiseşte el.

— Nu?

— Crede că-s un mototol. Aşa m-a crezut dintotdeauna. M-a folosit cât să scape din Akron şi şi-a atins ţelul. Nu-mi dă nimic din ce-ar trebui să capete un bărbat de la o femeie.

— Adică? îl întreabă Janice manifestând un interes sincer; până acum n-a auzit niciodată un bărbat numind chestiile astea.

El face o mutră supărată, se eschivează de la răspuns.

— Ştii… nu mai face pe naiva. Încurajare. Afecţiune. Să-l faci pe om să se simtă formidabil chiar şi atunci când nu e.

— Oi fi eu naivă, Nelson, dar nu sunt unele lucruri pe care le putem face doar pentru noi? Femeile au şi ele mândria lor, au şi ele problemele lor.

Doar nu degeaba participă la întrunirile săptămânale ale unui grup de discuţii cu femeile de-aici. Se simte destul de indignată, destul de independentă să se scoale şi să se ducă la bucătărie, să deschidă uşa bufetului şi să scoată sticla de Campari şi un pahar de suc de portocale. Ceasul emailat de pe aragaz arată 12:25. Telefonul de lângă ea, de pe perete, începe să sune brusc, o sperie de-i saltă sticla în mână şi o parte din Campari se varsă roşu-apos pe blatul furniruit, ca sângele subţiat.

— Da… da… ah, Dumnezeule…

Nelson, care stă în fotoliul de răchită şi îşi plănuieşte următoarea mişcare, întrebându-se dacă nu cumva a făcut o greşeală cerând doar douăsprezece miare, e al naibii de sigur că-i o sumă mai mică decât datorează; aude glasul maică-sii răspunzând de fiecare dată cu răsuflarea tăiată şi citeşte pe chipul ei, când o vede punând telefonul în furcă şi venind grăbită spre el, că lucrurile iarăşi au căpătat alte proporţii; a apărut o nouă ordine. Bronzul de Florida al maică-sii a dispărut, chipul ei e acum cenuşiu-verzui.

— Nelson, o anunţă ea vorbindu-i cu eficienţa unui prezentator de ştiri, era Pru. Taică-tău a suferit un atac de cord. L-au dus la spital. Se întorc acasă imediat, să-mi pună maşina la dispoziţie. N-are nici un rost să vii şi tu, n-are voie să primească alţi vizitatori în afară de mine, şi asta numai câte cinci minute pe oră. E la reanimare.

Spitalul din Deleon e un complex modern de clădiri albe, scunde, adăugate unui edificiu maro-rozaliu, datând din anii ’30, cu un acoperiş de ţiglă spaniolă şi cu zăbrele curbate din fier forjat la ferestre. Complexul se întinde cale de două cvartale în partea de sud a Tamarind Avenue, care-i paralel cu Pindo Palm Boulevard pe-o distanţă de vreun kilometru şi jumătate spre nord. Janice a petrecut cea mai mare parte a zilei de ieri aici, aşa că ştie drumul către parcarea acoperită şi

ce săgeţi vopsite pe jos trebuie să urmeze ca să iasă din parcare, pe un pod pentru pietoni acoperit cu sticlă, de la etajul doi, care îi duce deasupra gheretelor pentru tichete de parcare şi a unei fâşii de asfalt aglomerate şi a unei curţi interioare cu dale hexagonale, cu arcade de oleandri şi convalescenţi aşezaţi în scaune cu rotile, din oţel sclipitor, de unde coboară o jumătate de etaj într-un hol unde oamenii străzii, de toate rasele, dar cu albii pigmentaţi pe mâini şi cu feţele tuciurii de-atâta stat afară, moţăie lângă bunurile lor legate cu grijă şi sacii de gunoi din plastic, ce conţin toată averea lor. Holul miroase a oleandru, urină şi substanţe odorizante.

Îmbrăcată într-un trening roz-portocaliu cu manşete bleu şi pantaloni în dungi, Janice le arată drumul, iar Nelson, Roy, Pru şi Judy, cu toţii echipaţi pentru drumul cu avionul, o urmează grăbiţi, să ţină pasul cu ea. Într-o singură zi, Janice a căpătat mersul vioi al unei văduve, viteza unei femei lipsite de un bărbat care să-i impună un ritm anume. Iar rămăşiţa vagă a iubirii de altădată – a unui magnetism animalic de altădată reînviat în acest decor instituţional aglomerat, nu foarte diferit de coridoarele din liceu, unde l-a remarcat întâia oară pe Rabbit Angstrom, el un elev faimos, înalt şi blond, din ultimul an, iar ea o umilă boboacă, brunetă şi banală – o atrage către omul ei acum, când fragilitatea lui animalică i-a trezit din nou conştiinţa trupului său. Al său şi al ei. De la căderea lui încoace, ea se mândreşte încontinuu cu sănătatea trupului ei elastic, cu verticalitatea lui sfidătoare, cu miracolul încăpăţânat al funcţionării lui.

Copiii sunt speriaţi. Roy şi Judy nu ştiu ce vor vedea în timpul acestei vizite. Poate că bunicul lor a fost transformat în chip monstruos, ca de-o vrăjitoare rea dintr-un basm, într-o broască râioasă sau într-o băltoacă puturoasă. Sau poate că tot timpul a fost un monstru, sub masca lui prietenoasă şi cumsecade, cu glasul linguşitor pe care le vorbea, ca lupul îmbrăcat în hainele bunicuţei, care voia s-o mănânce pe Scufiţa Roşie. Mirosurile antiseptice dulcege, mulţimea de lifturi, uşi închise, indicatoare şi oameni în halate albe, cu

şosete, pantofi şi ecusoane albe, sunetul sec, hotărât, scos de puzderia de picioare pe linoleumul podelelor, frecat şi ceruit atât de strălucitor de zici că se-ncreţeşte ca apa, toate astea le sporesc senzaţia de spaimă din stomacurile lor copilăroase, bănuiala că au pătruns într-un labirint din care nu mai există scăpare, că au căzut într-o capcană lustruită, costisitoare, ale cărei uşi şi supape nu se deschid decât într-un singur sens. Lumea pe care şi-o construiesc adulţii pare o creaţie aşa de extravagantă, încât temeiul ei ar putea fi însăşi răutatea. Într-un spital, simţi că nu există nicio altă lume. Palmierii, dârele lăsate de avioanele cu reacţie, firele atârnate şi bolta albastră pe care le vezi pe ferestre par doar elemente ale geamurilor, ale capcanei.

Holul boltit de la intrare are două picturi murale – la un capăt, oameni fericiţi, de toate culorile, muncesc în crânguri de portocali deasupra cărora soarele pare tot o portocală rotundă, iar la capătul celălalt, spanioli bărboşi, în armură, schimbă cu gesturi stângace nu se ştie ce daruri cu indienii aproape goi, unul dintre ei stă ghemuit cu arc şi săgeată în dosul unui tufiş spinos, din junglă. Indianul ăsta îi priveşte cu gânduri necurate. Exploratorul va fi ucis.

O femeie slabă, cu o mină severă, de la recepţie consultă o listă tipărită şi le spune la ce etaj să meargă şi ce lift să ia. Cei cinci membri ai familiei se înghesuie în el alături de un bărbat cu un buchet de flori, ce îşi tot drege glasul, un tânăr hispanic cu o tavă de eprubete clinchetitoare şi o femeie între două vârste, fălcoasă, cu coamă bogată, care împinge într-un cărucior cu rotile versiunea decrepită a propriei persoane, fără o coamă bogată şi atât de viu colorată. O trage pe maică-sa afară, să-i lase pe alţii să coboare şi să urce, apoi înghesuie căruciorul înapoi. Judy îşi dă peste cap ochii limpezi, verde-deschis, în semn de protest faţă de cât de îngrozitori şi neîndemânatici sunt adulţii.

Coboară la etajul patru, ultimul. Janice e uimită să constate cât de nesofisticată e camera asistentelor de aici în comparaţie cu cea din secţia de terapie intensivă de la cardiologie. Acolo, femeile în uniformă stau baricadate în spatele unui banc de

monitoare, fiecare arată cu o linie portocalie fremătătoare bătăile imperfecte ale inimilor; rezervele înşirate pe trei părţi, cu pereţii lor de sticlă ce dau spre coridor, unele au uşile deschise, lăsându-te să vezi câte un pacient năucit stând în capul oaselor sub tuburile alea ca nişte spaghete, altele au uşile închise, dar cu draperia netrasă, aşa că ţi se oferă privirii două nări cianozate şi gura triangulară, muribundă, a câte unui cap leşinat, iar altele au draperiile trase, semn că e de rău, pentru a ascunde vreo proceduri medicală disperată în curs de desfăşurare acolo. A născut doi copii şi şi-a condus ambii părinţi la cimitir, aşa că nu-i cu totul străină de spitale. Aici, la etajul patru, nu-s decât un singur birou de recepţie, câteva pupitre şi o sală de aşteptare cu o banchetă din lemn tare şi o măsuţă de cafea, cu reviste intitulate *Modem Health*, *Womans Day, The Watchtower* şi *The Monthly Redeemer*. O negresă solidă, cu nişte codiţe lucioase strâns împletite şi adunate într-un coc sub boneţica albă, opreşte cu un zâmbet turma neliniştită a Angstromilor.

— Doar doi vizitatori o dată, vă rog. Domnul Angstrom a ieşit de la terapie intensivă azi-dimineaţă şi încă nu-i pregătit de prea multă *disthracţihie*.

Ceva de pe chipul ei lat, lucios, şi din părul ei împletit cu migală îl paralizează pe micuţul Roy, dintr-odată, stresat de-atâtea ciudăţenii, izbucneşte în plâns. Face mari ochii negri ca tuşul, apoi îi închide strâns; buzele elastice îi atârnă în jos de parcă ar fi dat peste un gust oribil. La primul hohot, mai multă lume întoarce capul pe coridor, unde infirmierele şi doctorii îşi execută programul de la începutul după-amiezii.

Pru îl ia din braţele lui Nelson şi-i lipeşte faţa de gâtul ei. Îi spune soţului ei:

— Ce-ar fi să intri *tu* cu Judy?

Şi Nelson face o faţă lungă, alarmată, deloc încântată.

— Nu vreau să fiu *eu* primul. Dacă delirează sau mai ştiu eu ce? Mami, tu ar trebui să intri prima.

— Pentru numele lui Dumnezeu, i-o taie ea, de parcă toată exasperarea lui Harry provocată de unicul lor copil în viaţă ar fi trecut asupra sa. Am vorbit cu el la telefon acum două ore şi

era perfect *normal.*

Şi totuşi, ia fetiţa de mână şi pornesc pe coridorul strălucitor, vălurit, în căutarea rezervei cu numărul 326. Lui Janice numărul îi aminteşte vag de ceva. Unde l-o mai fi auzit? În ce viaţă anterioară?

Pru şade pe banchetă – netapiţată, probabil, pentru a-i descuraja pe pierde-vară – şi încearcă să-l calmeze pe Roy în şoaptă, legănându-l. În cinci minute, cu un suspin ce aduce cu un sughiţ, copilul adoarme, lipindu-se de ea greu şi fierbinte, şifonându-i costumul în carouri îmbrăcat pentru debarcarea în iarna din nord şi făcându-l să pară şi mai zăpuşitor. Aerul condiţionat de aici parcă n-ar funcţiona; temperatura locală a urcat din nou spre douăzeci şi şapte de grade Celsius, sunt trei-patru grade peste temperatura normală în perioada asta a anului. Au cumpărat ediţia de dimineaţă a *News-Press*-ului să i-o ducă în dar lui Harry şi, în timp ce aşteaptă pe banchetă, Nelson se apucă să citească. *Reagan, Bush primesc citaţii*, citeşte Pru peste umărul lui. *În 1988 a scăzut numărul crimelor. Proprietarul echipei plăteşte înmormântarea lui Amber.* Spre deosebire de *Standard*, care apare în Brewer, acesta are întotdeauna pagini color, iar astăzi prezintă o hartă verde a Marii Britanii, cu localitatea Lockerbie şi cu un insert înfăţişând o servietă şi un avion ce explodează în aer. *Raportul descrie bomba sofisticată.*

— Nelson, zice Pru coborând glasul, să nu-l trezească pe Roy şi să n-o audă asistentele, nu-mi dă pace un gând.

— Da? Bine-ai venit la bord.

— Nu mă refer la noi doi, de data asta. Crezi că-i cu putinţă…? Nici nu-mi vine să-l rostesc.

— Ce să rosteşti?

— Şşşt. Nu vorbi aşa tare.

— Ce dracu', încerc să citesc ziarul. Ăştia cică ştiu exact ce fel de bombă a explodat în avionul ăla Pan Am.

— Mi-a venit în minte imediat, dar am tot încercat să-l scot din minte, iar aseară ai adormit până să stăm de vorbă.

— Am fost dărâmat. E prima noapte în care am dormit ca lumea în ultimele săptămâni.

— Ştii de ce, nu? Ieri a fost prima zi din ultimele săptămâni când n-ai mai luat cocaină.

— N-are nicio legătură cu asta. Corpul meu şi praful alb se înţeleg de minune. M-a dărâmat faptul că taică-miu era să moară aşa, pe nepusă masă, şi treaba asta-i al naibii de deprimantă. Vreau să zic, dacă se duce el, cui îi vine rândul după aia? Sunt prea tânăr să n-am tată.

— Te-a dărâmat faptul că te-ai trezit fără chimicalele alea în corp. Eşti tot timpul sub o tensiune neurologică îngrozitoare şi asta de la droguri ţi se trage.

— Mi se trage de la căcatul ăsta de viaţă neurologică pe care o duc încă de când m-am încurcat cu tine; de la nevasta sfântă, uşă de biserică, cu apetitul sexual al unui iaurt îngheţat de când s-a văzut cu toţi pruncii pe care şi i-a dorit.

Când e furioasă, Pru devine crispată, aşa că buza de sus îi înţepeneşte şi-i apar riduri verticale, aproape că aduc cu o mustaţă. Se vede că are, într-adevăr, o mustăcioară discretă, ca de puf; devine mustăcioasă. Când e ofuscată, chipul ei devine un fel de scut împotriva lui, cu pielea creponată de sub ochi de-un alb morbid ca şi cărarea din păr, iar şuşotitul furios îi este de-acum îndelung exersat. El a mai auzit placa asta:

— De ce mi-aş risca viaţa să mă culc cu tine, drogatule, crezi că am chef să iau SIDA de la acele tale murdare cu care te prăjeşti sau de la vreo curvă vărzuită, de doi bani, cu care te cordeşti când lipseşti de-acasă până la două dimineaţa?

Roy scânceşte la gâtul ei, iar cele două asistente tinerele de la recepţie, din zona birourilor, foşnesc ostentativ nişte hârţoage, parcă anume, să nu audă nimic din discuţia lor.

— Ştoarfă de căcat şi prostovancă, spune Nelson în şoaptă, zâmbind discret, de parcă ar spune ceva plăcut, nu folosesc ace şi nu mă cordesc cu curve vărzuite. Nici măcar nu ştiu ce-i aia o curvă vărzuită şi nici tu nu ştii.

— Spune-le cum vrei, dar nu mă îmbolnăvi şi pe mine cu viruşii lor.

Continuă cu glasul coborât, aproape mângâietor.

— Aş vrea să ştiu de când eşti aşa mare şi tare, rogu-te frumos. Ce te face al dracu' de pură, că doar n-ai fost prea

pură când a fost să calci pe bec la momentul potrivit! Şi-apoi s-o trimiţi pe Melanie acasă la Brewer, cu mine, să am cui să i-o trag, vezi Doamne, nu cumva să dau bir cu fugiţii. Atunci chiar că ai dat dovadă de sânge rece, s-o codoşeşti pe prietena ta.

Nelson găseşte oarece alinare cronică în faţa blondă, lăbărţată de timp, a neveste-sii, cu mustăcioara ei de riduri iscate de mânie şi cu fruntea ei triunghiulară plină de pliuri de supărare, îndreptată spre el, limitându-i câmpul vizual. Marginile ei ascund vederii lui toate lucrurile ameninţătoare. Ea bâiguie de parcă ar şti că-i pusă la o încercare deosebită:

— Am mai discutat asta de-un milion de ori, Nelson Angstrom, şi nu mi-am închipuit o clipă că ai să sari în pat cu Melanie, am fost destul de fraieră să cred că eşti îndrăgostit de *mine* şi că încerci să-ţi rezolvi problemele cu *părinţii*.

Ciclul acesta de lamentări e răsuflat şi-l scoate din sărite şi, totuşi, e ceva familiar, în care se poate cuibări. Noaptea, când amândoi dorm, ea este cea care îşi trece braţul molatic şi lung peste pieptul lui năclăit de sudoare şi el e cel care se ghemuieşte în poziţie de fetus, lipindu-şi posteriorul de poala ei păroasă.

— Asta am şi făcut, spune el tachinând-o vizibil, i-am dat pe brazdă. Ia zi, ce voiai să-mi spui?

— Despre ce?

— Ce voiai să-mi zici, dar n-ai putut din cauză că am adormit deoarece, după părerea ta, n-am fost la fel de ciudat ca de obicei.

Îşi reazemă capul de spătarul banchetei şi oftează cuprins de acest nou tip de oboseală ce-l încearcă acum că are sângele curat. Când revii cu picioarele pe pământ, îţi dai seama cât eşti de dus de-acasă din cauza drogurilor.

— Dumnezeule, exclamă el, o să fie minunat să revenim în lumea reală. Ieri ai avut şi tu dreptate, am rămas blocat când mami a umflat maşina de-ndată ce te-ai întors. Iar în Valhalla Village băieţii nu vând decât vitamine.

Ea îşi înmoaie tonul plină de înţelegere maritală:

— Îmi placi aşa cum eşti, îi mărturiseşte ea. Tu însuţi, fără

aditivi.

E aproape chipeş, cu profilul îngrijit şi încordat, măcinat de gândurile lui obosite, cu tâmplele rărite compensate de mustăcioara proeminentă. Firele cărunte răspândite ici-colo o tulbură, parcă ar fi răsărit din vina ei.

Plictisit, o aude pe Pru, cu tonul ei iertător, spunându-i că încă n-are de gând să renunţe la căsnicia lor. Are tot timpul să se redreseze.

— Sunt tot timpul acelaşi, o contrazice el. Pot să iau marfa şi să mă las cu uşurinţă de ea. Ieri, poate că ai dreptate, din respect faţă de bătrânu', sau aşa ceva, m-am hotărât să mă descurc fără. Ceea ce nimeni nu pare să înţeleagă e faptul că nu dă dependenţă.

— Minunat, spune Pru cu un glas tot mai puţin blajin. Soţul meu este excepţia care confirmă regula.

— Nu putem să discutăm despre altceva?

— Povestea asta, se hotărăşte ea să înceapă, cu Judy prinsă sub velă. Pânzele astea nu-s foarte mici? Şi ştii ce bine înoată. Crezi cumva că…?

— Ce să cred?

— Că doar s-a prefăcut, s-a ascuns de taică-tău în joacă, iar gluma s-a îngroşat?

— Şi aproape că l-a ucis? Ce idee. Bietul tati.

Profilul lui Nelson zâmbeşte; mustaţa i se ridică mai aproape de marginea de jos a nasului mic, drept şi iritat.

— Nu cred, zice el. N-ar avea atâta stăpânire de sine. Gândeşte-te cât de departe trebuie să-i fi părut că se află de mal, înconjurată de rechinii din mintea ei. Nu i-ar fi ars de joacă.

— N-avem cum şti ce s-a întâmplat acolo, în larg, sau câte secunde a durat totul. Mintea copiilor nu funcţionează la fel ca a noastră, iar taică-tău o tachinează tot timpul. Ar fi putut să i-o coacă nu din răutate, ci dintr-o pornire copilărească… ştii tu, ca să-i răspundă cu aceeaşi monedă.

Acum zâmbetul îi dezveleşte lui Nelson dinţii mici şi încovoiaţi, care întotdeauna par niţel gri, oricât i-ar peria şi ar folosi aţa dentară sau beţişoarele alea mici cu vârf de cauciuc

de-ndată ce îşi pune pijamaua.

— Am ştiut eu că-i o idee proastă să iasă în larg cu ea, când habar n-are de bărci, spune el. Zici că era mândru că i-a salvat viaţa?

— Pe plajă, până să ajungă paramedicii – mie mi-a părut o veşnicie, dar cică au apărut în şapte minute –, părea fericit, oarecum uşurat, în ciuda durerilor groaznice şi a senzaţiei de sufocare. Se tot ţinea de glume şi încerca să ne facă să râdem. Mi-a zis c-ar trebui să-mi dau cu ojă proaspătă unghiile de la picioare.

Nelson deschide ochii şi se holbează, nu la peretele de vizavi, de care este agăţat portretul în ulei al unui binefăcător răposat, plin de sine, ci în trecut, fără să vadă nimic.

— Ştii, am avut o surioară care s-a înecat, povesteşte el.

— Ştiu. Cum am putea să uităm aşa ceva?

El continuă să se holbeze şi spune:

— Poate a fost fericit c-a salvat-o pe fetiţa asta.

Şi, într-adevăr, pentru Harry, care zace pe spate sedat şi ţintuit de pat cu tuburi şi sârme în ceea ce-i apare ca un câmp alb, lipsit de orizont, vederea micuţei Judy, vie şi desăvârşită cu fiecare fir de păr roşcat şi fiecare pistrui, cu genele ei lungi parcă spaţiate de linotip la 0,35 de milimetri una de alta, e o bucurie pură. S-a jucat cu destinul şi a supravieţuit. Părăseşte Florida, statul preferat al morţii, vie.

Căderea lui de acum douăzeci şi şase de ore şi-a avut partea ei bună: din clipa când zăcea neajutorat, ca o meduză, sub cerul roşu, senzaţia că se află pe mâinile altora, că-i punctul focal orb, îndurerat, al unei lumi preocupate şi experte, a fost, dintr-o anumită perspectivă, ca o întoarcere acasă, după o viaţă de hoinăreală nesăbuită.

Prăbuşindu-se, lumea din jur i-a părut gazoasă şi în expansiune, cu feţele serioase şi călduroase ale paramedicilor, doctorilor şi asistentelor medicale adunate pentru urgenţa lui aidoma unui nor de baloane înălţat de sărbători. În acest spital scăldat în lumină, în acest antrepozit unde practic minunile sunt la ordinea zilei, chiar dacă nu-s şi ieftine, se simte despovărat de grijile lui nenumărate. I-au scos sonda şi

nu-l mai sâcâie decât nevoia continuă de-a urina – de la toate lichidele astea pe care le bagă în el – pe-o parte, într-o ploscă, fără să-şi scoată perfuzia sau firele de la monitorul cardiac şi tuburile de oxigen din nări.

O altă chestie minoră care-l sâcâie este ceaţa: un meci de fotbal american pe care de-abia aştepta să-l vadă, meciul *playoff* din NFC dintre Eagles şi Bears, de pe stadionul Soldier Field din Chicago, e transmis chiar acum la televizorul care iese din perete fixat de un braţ metalic vopsit în culoarea bronzului la nici şaizeci de centimetri de chipul lui, dar meciul, care a început la douăsprezece şi jumătate, devine tot mai şters, învăluit de o ceaţă cum nu s-a mai văzut, ce s-a lăsat dinspre Lacul Michigan. Transmisia TV se rezumă la imaginile camerelor de pe marginea terenului; publicul din tribună şi crainicii din cabina de transmisie nu văd nici măcar cât Rabbit, care zace îndopat cu medicamente pe patul de spital.

— Ce preluare formidabilă a cuiva, spune unul din comentatorii de culoare, de fapt, Terry Bradshaw, cel care în Super Bowl{30}-ul de la începutul deceniului a fost salvat de-o preluare acrobatică a norocosului de Staliworth.

Mulţimea de la cucurigu, pierdută în ceaţă, mormăie şi bombăne nesincronizându-se deloc cu ceea ce se vede la televizor, încercând să deducă desfăşurarea meciului de pe tabela de marcaj electronică. Crainicii – un negru cu ochi mari, ca de broscoi, poate acelaşi care s-a însurat cu nevasta lui Bill Cosby din serialul TV{31}, şi un alb cu o faţă plină de gâlme – par indignaţi că Dumnezeu le-a făcut una ca asta, şi-a bătut joc de CBS şi a pus pe butuci o transmisiune TV pentru care sponsorii plătesc milioane de dolari pe minut şi care este urmărită de milioane de telespectatori. Se tot întreabă cu voce tare de ce oficialii nu întrerup meciul. Lui Harry ceaţa asta i se pare milostivă, căci până să se lase pe teren, cei de la Eagles au jucat ca vai de mama lor, cu două pase decisive date de Cunningham anulate din cauza unor faulturi tâmpite comise de Anthony Toney, iar apoi debutantul ăla, Jackson, a scăpat mingea din mână când era singur-singurel la finalizare. Meciul

pâlpâie în ceaţă, cu jucătorii care apar de te miri unde, în echipamentul lor căptuşit cu bureţi, iar apoi dispar din nou, are o frumuseţe aparte, influenţând în mod personal noua poziţie a lui Rabbit în centrul static al unei lumi noi. Crainicii repetă întruna că n-au mai pomenit aşa ceva.

La început nu-şi dă seama că trebuie să se întreţină cu oaspeţii săi, că nu-i de ajuns să zacă acolo şi să accepte apariţia lor ca pe-un alt canal TV. În timpul reclamei la Miller, în care un negru mătăhălos ridică masa de biliard, astfel încât toate bilele se rostogolesc, vezi Doamne, în buzunar, îşi îndreaptă privirea spre feţişoara nerăbdătoare a lui Judy, strălucitoare şi brici, ca un mecanism fără urmă de praf şi rugină, şi-i spune:

— Am învăţat, nu-i aşa Judy? Am învăţat cum să navigam în voltă.

— E ca un foarfece, spune fetiţa, arătând cu mâinile. Împingi spre velă.

— Exact, o aprobă el.

Sau în direcţia opusă? Gândeşte ca prin ceaţă. Glasul, nazal şi răguşit, parcă n-ar fi al lui; îşi simte gâtlejul iritat de la ce i-or fi făcut când l-au adus la spital, ceva cu oxigen, era pe jumătate leşinat, iar apoi a adormit de-a binelea de la o chestie administrată la repezeală.

— Harry, ce zic doctorii? întreabă Janice. Ce-o să se întâmple?

Se aşază pe un scaun de lângă patul lui, un tip nou de scaun cu rotile capitonat cu vinil, ca o versiune îmbunătăţită a fotoliului rabatabil Barcalounger al lui Fred Springer. Pare neliniştită, cu fruntea încreţită, iar gura îi este o fantă tembelă, neagră, crăpată cam un centimetru. În treningul bicolor şi cu adidaşii butucănoşi în picioare, aduce cu o campioană la bowling din liga întâi, cu faţa arsă de-atâta soare, cu două mici umflături, ca două vânătăi, care i-au apărut pe pomeţi. Pielea delicată de sub sprâncene începe să i se cuteze. Odată cu vârsta ni se accentuează toate detaliile.

— Un doctor mi-a zis că am o inimă de sportiv, îi povesteşte el. E prea mare. Adică, prea mare pe dinafară şi

prea mică pe dinăuntru. Am muşchiul prea îngroşat. Se pare că inima nu-i ca-ntr-o felicitare de Sfântul Valentin, cum ţi-ai închipui, ci e un muşchi. Pompează cu un fel de mişcare răsucită, uite-aşa.

Face o demonstraţie micului auditoriu, făcându-şi pumnul să zvâcnească: bătaie, pauză, bătaie, pauză. Judy e fascinată de ecranul monitorului cardiac, pe care el nu-l poate vedea; presupune, însă, că efortul depus pentru această mică demonstraţie este vizibil pe cardiograma continuă. Janice se uită şi ea, cei patru ochi reflectă lucioşi tresăririle electronice, cele două guri se cască în două fante identice de întuneric. Până acum n-a mai observat niciun semn de ereditate între ele. Continuă:

— Vor să-mi bage în inimă o substanţă de contrast, printr-un tub lung, introdus într-o arteră din partea de sus a piciorului, să vadă exact ce se întâmplă, dar, până una alta, cred că mi s-a înfundat cel puţin una din arterele coronare. Prea multe cotlete de porc după tot efortul ăla depus pe teren când eram doar un puştan. Totuşi, nu-i nicio problemă. În ziua de azi se poate face un bypass oriunde, e la fel de simplu ca şi cum ai face o reparaţie cu o ţeavă de plastic. Cică în ultimii zece ani au făcut nişte progrese uimitoare.

— O să-ţi facă operaţie pe cord deschis? îl întreabă Janice alarmată.

Pumnul care a interpretat rolul inimii îi pare înceţoşat şi greu; şi-l coboară precaut pe cearşaf, lângă corp, şi, o clipă, închide ochii, să nu trebuiască să-şi vadă nevasta îngrijorată.

— Deocamdată, nimic. Poate ca într-o bună zi. E doar o opţiune. O altă opţiune ar fi un cateter cu un balon în el, o chestie care se umflă când e în artera înfundată. Sparge placa. Aşa-i zic, placă. Am crezut că o placă sau plachetă e chestia aia dată unui campion.

Rabbit trebuie să-şi înfrâneze impulsul de-a râde de neputinţa de a-i împărtăşi lui Janice pacea indusă de medicamente în cuşca toracică, senzaţia că, în sfârşit, e-n centrul atenţiei. Analgezicele, anticoagulantele, tranchilizantele, vasodilatatoarele şi diureticele, toate îi picură

de sus în sistemul circulator, pictându-i lumea spitalului în nuanţe roz, de bunătate şi amuzament. Adoră constanţa acţiunilor, vizitele ce i se fac pentru recoltarea sângelui şi măsurarea tensiunii, instrumentele de monitorizare, perfuziile şi parada tinerelor cu trupuri ferme, inodore, în bumbac apretat, cu pielea de toate culorile cu putinţă, de pe toate continentele, tinere ce-i îngrijesc trupul neputincios cu un amestec sexy de veneraţie şi condescendenţă brutală, cu privirea aceea *instruită* pe feţele lor frumoase, ca de actriţe sau gheişe. În transa de-acum, cămăruţa lui cu pereţi albi îi pare o scenă de teatru plină de ieşiri şi intrări imprevizibile. Semiindividuală, are până şi o cortină ce-i ascunde colegul de cameră, care azi-dimineaţă râgâia, vomita şi gemea, dar între timp l-a pălit o linişte care ar putea fi chiar moartea. Pentru Harry, însă, piesa continuă şi, la un semnal, intră alt actor.

— Uite şi-un doctor, o anunţă Harry pe Janice. Întreabă-l tot ce vrei. Eu mă uit la meci, iar Judy la monitorul meu. Să mă anunţi dacă se opreşte. Judy.

— Bunelule, nu glumi, îl ceartă draga de ea.

Cardiologul este un imigrant australian înalt, cu pielea roşie, pe nume dr. Olman. Are nasul acvilin, roz, dinţii de un alb strălucitor şi părul albit, cu fire subţiri, drepte. Anii de trai pe vătrai din Florida i-au suprapus peste accentul nativ, repezit, un stil de vorbire tărăgănată, sudistă. Apucă mânuţa îngustă, bronzată a lui Janice cu mâna lui masivă, roşie şi, în ochii lui Rabbit, devin părinţii lui cardiaci – micuţa mamă îngrijorată, smeadă şi tatăl aparent calm şi la obiect.

— E un băiat destul de bolnav de-o vreme încoa', îi spune doctorul Olman, iar noi trebuie să-l învăţăm cum să aibă mai multă grijă de el.

— Care-i problema cu inima lui, mai exact?

— Nimic neobişnuit, doamnă. E obosită, rigidă şi plină de grăsimi. E o inimă tipic americană, ţinând cont de vârsta, statutul lui economic şi aşa mai departe.

Urmează reclama aceea ciudat de tulburătoare şi un pic jenantă la vinul Gallo, cu tipul care are o întâlnire pe nevé cu o fată ce se dovedeşte a fi chiar vânzătoarea de băuturi

alcoolice care l-a sfătuit ce sticlă să-i ducă în dar fetei cu care se întâlneşte.

— Din câte ne dăm seama fără o cateterizare cardiacă, spune doctorul Olman, principala îngustare este una standard, pe ramura anterioară, din stânga, descendentă, calul de bătaie al întregului sistem. Din fericire, se pare că are colateralele destul de bine dezvoltate, ele l-au menţinut pe linia de plutire. Vedeţi, doamnă, de fiecare dată când are o nevoie acută de oxigen, inima încearcă să formeze trasee alternative de transportare a sângelui la muşchi. Şi, judecând după murmurul pe care ni se pare că-l auzim, s-ar putea să fie vorba şi de oleacă de stenoză în jurul valvei aortice. Nu-i o perspectivă prea roz, dar în niciun caz nu-i cea mai gravă situaţie cu care ne-am confruntat vreodată.

Janice se uită la bărbatu-său aproape cu mândrie.

— Ah, Harry! Mereu îmi pomeneai durerile alea mici şi de problemele cu respiraţia, şi eu nu te-am luat niciodată în *serios.* Nu te-ai plâns destul de tare.

— A fost *perfect*, spune oftând, la sfârşitul întâlnirii, fata din reclamă, cu ochi luminoşi în secvenţa difuza; e clar că o să şi-o pună, dacă nu la întâlnirea asta, atunci data viitoare, şi se vor căsători şi vor trăi fericiţi până la adânci bătrâneţi, şi asta datorită vinului Gallo.

Doctorul Olman a mirosit-o pe Janice drept o fiinţă educabilă şi trece la artileria grea:

— Ei bine, dacă-i norocos ca până acum şi leziunea nu-i localizată la o bifurcaţie, şi nu are arterele prea calcifiate, o grămadă de doctori v-ar sfătui s-o luaţi încetişor, să faceţi o angioplastie şi să vedeţi ce şi cum. După părerea mea, însă, trebuie să puneţi în balanţă lipsa relativă de traume şi cheltuieli – nu putem uita de cheltuieli, nu-i aşa, acum că Medicare îşi strânge baierele pungii şi tipul ăsta nou promite că nu vor mai fi alte impozite –, trebuie să punem în balanţă, pe de-o parte, aceste plusuri psihologice şi, pe de altă parte, minusurile reprezentate de ticăitoare, de posibilitatea unei stenoze recidivante şi de nevoia unei noi intervenţii, şansele de reuşită fiind, la drept vorbind, în cel mai bun caz de

cincizeci la sută. Aş pune pariu, ca să nu ne mai învârtim în jurul cozii, că bypassul arterial e soluţia cea mai bună. Nu ziceţi pe-aici, în State, nu trimite niciodată un puştan când poţi trimite un bărbat? Şi-acum, doamnă dragă, cât de multe doriţi să ştiţi despre inimă?

— Totul, răspunde Janice, încântată de dorinţa acestui bărbat de a-i explica totul şi îşi scoate limba din gură în timp ce se pregăteşte să se concentreze.

— Aşa vă vreau, exclamă plin de viaţă doctorul Olman.

Strânge pumnul, iar cu degetele de la cealaltă mână începe să-i arate cum sunt dispuse arterele coronare pe suprafaţa inimii, cu ramurile lor adânc înfipte în muşchiul neobosit. Harry a mai văzut demonstraţia asta ceva mai devreme, aşa că-i face semn lui Judy să se apropie de patul lui. E îmbrăcată în rochia de gală roz pe care a purtat-o în avion la venire şi are funda albă, rigidă în codiţa împletită. Din aventura de ieri, de pe mare, s-a ales cu arsuri pe nas şi pe pielea de sub ochii ei verzi, limpezi, acolo unde are pistruii mai rari. Nu-şi poate dezlipi privirea de monitor.

— Ce vezi? o întreabă el cu glas răguşit.

— E ca un vierme care zvâcneşte şi merge şi merge…

— Aşa-i viaţa. Ăsta-i bunelul tău.

Judy se lasă pradă unui impuls: se apleacă pe pat, încearcă să-l îmbrăţişeze pe bătrân, deranjându-i şi agăţându-i tuburile şi firele ataşate de partea de sus a trupului.

— Ah, bunelu', mărturiseşte ea, e numai vina mea!

Îi simte răsuflarea fierbinte pe gât. O îmbrăţişează cum poate mai bine cu braţul fără perfuzie.

— Nu fi prostuţă. Ce vină ai?

— Te-am speriat ieri în larg.

— Nu tu m-ai speriat, scumpişor. Golful Mexic m-a speriat. Tu nu te-ai speriat?

Ea clatină din cap cu ochii în lacrimi.

Are parte de-o nouă minune.

— Cum aşa? se interesează el.

Chipul ei micuţ, neted, capătă un aer prudent, care la o femeie matură semnalează faptul că-i pe cale să mintă. Îi

spune un pic afectată:

— Erai acolo cu mine, bunelule. Şi erau o mulţime de bărci în jur.

El îşi reînnoieşte îmbrăţişarea stângace, iar trupşorul ei zvelt nu-i opune rezistenţă, îi lipseşte ceva; Harry îşi simte gâtul iritat, probabil din cauza apei sărate înghiţite ieri. Ochii i se împăienjenesc de lacrimile fierbinţi ce-i aduc uşurarea. La televizor, nişte bărbaţi cu umerii laţi şi şoldurile înguste se mişcă aidoma zeilor în Olimp, printre nori. Nici nu-ţi mai dai seama care-i alb şi care-i negru. Deşi nu văd nimic, comentatorii continuă să urle entuziasmaţi, cu voci gâtuite de emoţie. O reclamă arată cum un Subaru escaladează hurducându-se un munte de şasiuri de maşini vechi.

— Vrei să schimbi canalul? o întreabă pe Judy şi-i împinge mânuţa de pe încheietura bandajată, care-l doare, spre butoanele televizorului de pe braţul metalic, bej.

Rămâne întins pe spate, are senzaţia că pereţii albi din jur îl apasă, cum îl apăsa ieri, iar patul îi este o plută. Judy trece de pe un canal pe altul, de la lupte la o paradă, apoi la o reclamă de groază cu Karl Malden[32], care turuie că nu poţi fi jefuit dacă ai cecuri de călătorie American Express, la un bărbat şi o femeie în negru patinând pe-o gheaţă scânteietoare, o parodie de film horror despre un vârcolac adolescent din Londra, un alt film intitulat, afla ei din pauza pentru reclame, *Pumnii lui Bruce Lee*. Violenţa kung-fu e destul de interesantă să-i menţină trează atenţia lui Judy câteva minute. Acţiunea se împleteşte cu frânturi din ce-i spune doctorul Olman lui Janice, pe un ton confidenţial şi, totuşi, în stilul lui australian, energic, destul de audibil – lovituri mortale cu piciorul filmate cu încetinitorul la sugestia regizorului, pete graţioase de culoare orientală.

— …testul preliminar… congestia pulmonară obişnuită după un infarct miocardic… banca de sânge, scurgeri în ţesutul pulmonar… hidralazină… inflamarea pericardului… Dilantină… erupţiile cutanate, diareea, căderea părului… n-aş vrea să optez pentru un stimulator cardiac la un bărbat de vârsta asta…

Bruce Lee loveşte cu piciorul o dată, de două ori, de trei ori şi trei smardoi puşi la patru ace frumos zboară cu încetinitorul spre colţurile camerei, mobila se face toată ţăndări ca nişte prăjiturele cu răvaşe şi, dintr-odată, Judy schimbă iar canalul, dă peste o reclamă pe care Harry o adoră, la o cremă hidratantă al cărei nume îi scapă mereu, însă n-ar putea uita expresia de pe chipul manechinului, felul în care zâmbeşte peste umărul dezgolit în timp ce se strecoară în spatele uşii de la duş şi nici privirea satisfăcută, perversă, languroasă, când reapare cu părul ud strâns într-un prosop flauşat ca într-un turban, cu decolteul care-i dezvăluie sânii, dar cu sfârcurile fix sub ecran, ah, de-ar fi ecranul un pic mai lat, de i-ar putea încetini mişcările ca într-un film de kung-fu, vreme de-o fracţiune de secundă i s-ar iţi un sfârc, şi-apoi, cum se relaxează pe sofaua de catifea albastră, de parcă ar fi satisfăcută la culme, închizându-şi ochii frumuşei, cu genele smăcuite, cu sprâncenele puţintel cam groase, ca ale lui Cindy Murkett, iar apoi partea în care e îmbrăcată ca pentru o seară în oraş, hidratată toată sub rochia de lamé auriu…

— Nu, aşteaptă, scumpo!

Simte că Judy dă să schimbe canalul şi se întinde s-o oprească, dar eşuează în tentativa lui de-a o opri, a revenit la vârcolac, băiatului îi creşte păr pe faţă în timp ce se ghemuieşte în cabina telefonică, apoi reapar patinatorii, femeia alunecă pe gheaţă de-a-ndărătelea, cu fustiţa ridicată; apoi, Harry simte o înţepătură pe dosul încheieturii deoarece a smucit perfuzorul şi o umbră pusă pe flirt a durerii de ieri îi traversează pieptul. Pesemne că Demerolul începe să-şi piardă efectul. I-au pus o sticluţă maronie cu nitroglicerină pe noptieră, lângă telefon, şi un pahar cu apă stătută, şi, cu o mână tremurătoare, scoate o pastilă şi o pune sub limbă, cum l-au învăţat. Îl frige, iar apoi, ce ciudat, după un minut-două, îl gâdilă curul.

— Câtă mâncare nesănătoasă consumă? se interesează doctorul Olman.

— A, răspunde Janice cu entuziasm, e dependent de ea.

Nevastă-sa, îi trece prin minte lui Harry, e un canal pe care

nu-l poate schimba. Are aceeaşi frunte un pic prea înaltă, aceeaşi gură uşor căscată a prostie şi încăpăţânare, zi de zi şi ceas de ceas. Se uită la chipul lătăreţ, al doctorului blond, roşcovan, de parcă ar privi un apus de soare de-o frumuseţe instructivă. Cei doi formează un duo care-l împarte în două. Unul îi ia partea dinăuntru, iar celălalt partea dinafară.

Acum, un Subaru turcoaz goneşte într-unul dintre peisajele alea vestice, cu serpentine abrupte, îndrăgite de realizatorii de reclame auto. Un manechin sclipitor, o scoabă cu gropiţe în obrăjori şi cu falca pătrăţoasă, o versiune mai înaltă a lui Audrey Hepburn din zilele când juca în *Mic dejun la Tiffany*, coboară din maşină zâmbind şmechereşte, cu o cască de pilot de curse în formă de ou şi o rochie ce pare croită din fâşii de lumină scăpărătoare. Poate că Nelson are dreptate, Toyota e o companie plicticoasă. Reclamele ei prezintă oameni fericiţi, care sar în sus de bucurie că au economisit un bănuţ. Postul TV revine la Fiesta Bowl Parade. Tineri, flori, un uriaş motan Garfield clătinându-se maiestuos. Climatul intern al lui Harry asigurat de medicamente şi de efectul acestora pare să treacă printr-o furtună la mare distantă, ca petele solare sau uraganele alea slabe, îndepărtate, de pe Jupiter. Pe lângă istorie, Harry are o pasiune superstiţioasă pentru astronomie. Tatăl nostru, carele eşti în Ceruri…

— …trec tone de grăsime prin corpul lui, spune doctorul Olman, râuri *de* grăsime, o parte dintre ele n-au cum *să* nu se depună. Ceafa de porc, cârnaţii de porc, lebărvurştul, cârnaţii bolognezi, hot-dogul, untul de arahide, alunele sărate…

— Îi plac toate astea, ronţăie în draci, intră în vorbă Janice, nerăbdătoare să-i facă pe plac, curtându-l, trădându-şi bărbatul. E mort după alune.

— E cel mai rău lucru pentru el, categoric, cel mai rău de tot, răspunde doctorul Olman iuţind vorba – nu mai vorbeşte tărăgănat – sunt *pline* de grăsimi, ca să nu mai zic de sare, iar cajuul şi nucile de macadamia sunt cele mai rele, dar toate sunt rele, rele.

E atât de însufleţit, încât începe să se încovoieze deasupra ei, de parcă şi-ar pregăti o lovitură de golf în pantă.

— Orice produs cu grăsimi vegetale hidrogenate, uleiul de cocos, uleiul de palmier, untul, untura, gălbenuşul de ou, laptele integral, îngheţata, brânza topită, caşul, orice carne, toate semipreparatele, produsele de panificaţie din comerţ, aproape orice cumpăraţi ambalat, într-o pungă cernită, toate, doamnă, sunt otrăvuri, nişte otrăvuri nenorocite. O să vă fac o listă pe care s-o luaţi acasă.

— Sigur, dar nora mea are studii de nutriţionism. Are deja o grămadă de liste.

Ca la un semnal, Pru apare ezitantă în uşă cu silueta ei lată, feminină, în costumul ei de călătorie, cu carouri tridimensionale. Fără s-o observe, Janice continuă să-l perie pe doctorul Olman:

— De ani de zile îi spune lui Harry tot ce ziceţi şi dumneavoastră, dar el n-o ascultă şi pace. Se crede deasupra acestor chestiuni, încă se crede adolescent.

Doctorul fornăie.

— Nici măcar adolescenţii, cu metabolismul lor rapid, nu reuşesc să ardă grăsimile şi zaharurile pe care le pompează-n ei industria alimentară din ţara asta. Ne confruntăm tot timpul cu atacuri de cord ale adolescenţilor… Glasul lui revine la tonul tărăgănat al sudiştilor: creaţia cea mai tânără a lui Dumnezeu.

Pru se apropie de ei tridimensională.

— Janice, scuză-mă, spune ea, încă sfiindu-se să-i spună soacră-sii pe numele mic. Ştiu că n-ar trebui să aibă prea mulţi vizitatori deodată, dar Nelson a început să se agite, îi e teamă să nu pierdem avionul.

Janice se ridică atât de brusc, de îi fuge scaunul cu rotile de sub ea. Se împleticeşte, dar rămâne pe picioare.

— Plec. Ia-ţi rămas-bun şi vino cu Judy când termini. Harry, trec pe la tine la întoarcere, după ce-i urc în avion. În seara asta, însă, e o demonstraţie de origami în Village pe care nu vreau s-o pierd. Omul a venit tocmai din Japonia.

Doctorul Olman îi strânge impetuos mâna lui Pru şi-i spune dezvelindu-şi dinţii albi ca de rechin:

— Doamnă, învăţaţi-l pe ticălosul ăsta încăpăţânat să

mănânce.

Se întoarce şi-i dă lui Harry uşor cu pumnul în umăr.

— De-o jumătate de secol, amice, îi spune, îţi torni gunoaie în maţe.

După care pleacă şi el.

El şi Pru, dintr-odată sunt singuri, se simt stingheri.

— Tipul ăsta, îi spune Harry, se tot ia de America. Dacă nu-i place mâncarea de aici, de ce nu se-ntoarce de unde-a venit, să mănânce canguri?

Nora lui înaltă îşi face de lucru cu mâinile lungi, roşii, rotindu-şi verigheta pe deget şi, totuşi, înaintează până la piciorul patului.

— Harry, îi spune ea. Uite ce e. Ne *doare* ce ţi s-a întâmplat.

— Pe tine şi pe mai cine? se interesează el, hotărât să pară încrezător în sine – ca Bogie pe aeroportul din Casablanca, Flynn la Little Big Horn, sau George Sanders în templul lui Dagon, din care praful se alege după ce Victor Mature îi smulge coloanele de susţinere.{33}

— Nelson, evident. Nu cred c-a lipit geană de geană astă-noapte, numai la tine s-a gândit. N-o poate spune, dar te iubeşte.

Harry râde încetişor, de vreme ce are o inimioară de Sf. Valentin în el care s-ar putea zdrenţui în orice clipă.

— Între mine şi puştiu' există o legătură, dar nu-s sigur că-i zice dragoste.

Cum ea ezită să-i răspundă şi se uită la el cu ochii ei verzui cu firicele mâloase din care au fost distilaţi ochii mai pali ai lui Judy, continuă:

— Îl iubesc, fireşte, dar poate că-i vorba despre un el care a dispărut de mult. Despre un pici care se zgâieşte la tine în timp ce tu-l dezamăgeşti… aşa ceva nu se uită.

— E tot acolo, sub toate aparenţele, îl asigură Pru, fără să specifice care-s „aparenţele".

Coafura ei ca de sfinx e uşor ciufulită, observă Harry în lumina puternică de spital – firişoare incolore răzleţe îi stau zburlite de jur împrejurul capului. Simte că ea are multe să-i spună, dar nu îndrăzneşte. Îşi aminteşte cum a apărut

şovăitoare deasupra lui când zăcea fără suflare pe plajă, în costumul de baie alb mulat între picioare, neliniştită şi feminină, cu faţa adumbrită, nu te puteai uita la ea, şi, chiar lângă ea, a răsărit din senin capul fiului lui Ed Silberstein, cu zulufii lui negri scorţoşi de sare, cu pielea ca de unt de arahide, cu cariciul baban în chiloţii de baie negri, mulaţi, lângă sigla Omni cu cele cinci laturi – un papiţoi în ascensiune, pe cale să se ajungă. Diii, Silver{34}.

— Povesteşte-mi despre tine, Pru, o îndeamnă Rabbit, cuvintele îi alunecă din gâtlejul răguşit de parcă faptul că-i la pat şi e relaxat medicamentos îi plasează la un alt nivel de intimitate. Cum te descurci *tu* cu puştiu'? Cu Nelson.

Surprinzător, oamenii răspund la abordările frontale de parcă, stând în vizuinile noastre, abia am aştepta să fim scoşi din ascunzătoare. Îi răspunde fără ezitare:

— E un tată minunat. Pot să spun asta cu toată sinceritatea. Îi ocroteşte, se preocupă de ei şi se implică. Asta atunci când se poate concentra.

— Şi de ce nu se poate concentra tot timpul?

De data asta ezită, îşi tot răsuceşte verigheta pe deget fără să-şi dea seama.

De parcă toată Florida ar fi alcătuită din piese interşanjabile, în fereastra spitalului se înalţă un pin de Norfolk, în el e o pasăre invizibilă care scoate nişte triluri ca un scârţâit de lemn ud. A auzit-o de dimineaţă şi o aude şi acum. Pieptul pare să-i transmită ecoul lor cu un junghi. Pentru mai multă siguranţă, ia încă o nitroglicerină.

Pru izbucneşte:

— Cred că-şi face griji din cauza salonului. Vânzările au fost sub aşteptări în ultimii ani, cu dolarul ăsta tot mai devalorizat şi cu toate alea, susţine că au modele nesărate. Şi cred că se teme ca nu cumva Toyota să ne ridice licenţa de vânzare.

— Ar fi nevoie de-o bombă ca să ne facă aşa ceva. Ne-am descurcat bine alături de Toyota în decursul anilor. Când Fred Springer a luat franciza aia, produsele japoneze încă erau considerate o glumă.

— Totuşi, asta s-a întâmplat demult. Lucrurile se mai schimbă, spune Pru. Nelson nu-i răbdător din fire şi, sinceră să fiu, cred că-l sperie gândul că nu mai are pe lângă el pe nimeni din vechea gardă, nici pe Charlie, nici pe Manny, iar acum nici pe Mildred, deşi el a fost cel care a concediat-o, iar tu stai aici câte o jumătate de an; Jake s-a dus la Volvo-Olds de lângă mallul ăla nou din Oriole şi Rudy şi-a deschis propriul salon Toyota-Mazda de pe 422. Se simte singur şi e înconjurat numai de tipii ăia zăpăciţi din nordul Brewerului.

La gândul „tipilor zăpăciţi” i se mai zburlesc câteva fire de păr, strălucesc aidoma filamentelor electrice din felinarele cu lumină fluorescentă de-aici, din Florida. Încearcă să-i spună ceva, ceva ce lui îi scapă, dar cum s-o înţeleagă un om ţintuit la pat, neajutorat? Rabbit trebuie să-şi vadă de inima lui. E o chestiune pe viaţă şi pe moarte. Efectul medicamentelor pare să fi trecut. Situaţia mortal de îngrozitoare în care se află începe să-i urce în gâtlej, îl arde ca refluxul esofagian. Curul îl mănâncă la minut. Are în el ceva rău şi şubred, care l-ar putea trăda în orice moment, expediindu-l în bezna aia îngheţată de care-i vorbea Bernie.

Pru ridică din umerii ei largi răspunzându-i cu întârziere la întrebarea lui despre cum merge treaba.

— Cum ar trebui să arate o viaţă? Nu ţi se oferă alta, să poţi face o comparaţie. Îmi plac şi casa mare, şi Pennsylvania. În Akron am locuit doar la bloc şi întotdeauna aveam datorii la chirie, iar vasul de toaletă părea tot timpul fisurat.

Rabbit încearcă să se ridice până la nivelul ei, să lase în urmă teama de întuneric, de gustul ei, care-i urcă în gâtlej.

— Ai dreptate, zice el. Ar trebui să fim recunoscători, dar e greu să fii recunoscător. Parcă am fi puşi de la început într-o situaţie fără ieşire, flămânzi şi speriaţi, şi nici singura cale de ieşire nu-i bună. Hei, ascultă. Ascultă-mă bine. Eşti încă tânără. Arăţi minunat. Zâmbeşte. Zâmbeşte-mi, Teresa.

Pru zâmbeşte, ocoleşte patul şi se apleacă să-i dea un pupic, de data asta nu pe gură, ca la aeroport, ci pe obraz, evitându-i tuburile prin care-i intră oxigenul în nas. Prezenţa ei apropiată îi pare imensă, cadrilată, îmbrăcată, e un nor ce-l acoperă ca

umbra pescăruşului de-acolo, din golf, unde-i era şi frig şi cald în acelaşi timp. Îi e greaţă; sucul gastric îi tot urcă-n gâtlej, îl arde, aproape că-l face să vomite.

— Eşti un scump, Harry.

— Îhî, bine-nţeles. Ne vedem la primăvară.

— E de-a dreptul groaznic că plecăm şi te părăsim, dar Nelson ţine morţiş să meargă diseară la nu ştiu ce petrecere din Brewer şi, oricum, e imposibil să schimbi rezervările la bilete, totul e blocat în perioada asta a anului, chiar şi cu destinaţia Newark.

— N-aveţi încotro, zice el. O să mă descurc. Poate că-i mai bine aşa Mi-a mai venit mintea la cap. O să dau jos câteva kilograme. O să fac plimbări, o să mănânc mai puţine prostii. Doctorul zice că trebuie să devin un om nou.

— Iar eu o să-mi fac pedichiura, spune Pru îndreptându-se de jale, pe un ton echilibrat, grav, cum nu i-a mai fost dat să audă, adresat bărbatului din el. Nu te schimba *prea* mult, Harry. Ţi-l trimit pe Nelson, adaugă ea.

— Dacă puştiul arde de nerăbdare să plece, zi-i să plece. O să discut cu el mai târziu, acasă.

Colţurile gurii i se lasă în jos, chipul ei se împietreşte uşor la auzul sugestiei lui nepotrivite.

— *Trebuie* să-şi vadă tatăl, zice ea.

Pru iese; lumea albă, curată, din jurul lui Harry se dilată. Când vor fi plecat cu toţii, îşi va îngădui luxul să sune după asistentă, să-i mai ceară nişte Demerol. Şi să vadă cum se descurcă cei de la Eagles cu ceaţa aia. Şi să închidă ochii vreme de-un minut binecuvântat.

Nelson intră cu micul Roy în braţe, deşi vizitatorilor sub vârsta de şase ani nu li se permite accesul în salon. Băiatul îl poartă pe micuţ ca pe-o armură, să se apere: câtă vreme îşi ţine în braţe unul din copii, cât de mult îl poţi bruftului? Roy se zgâieşte la Harry indignat, de parcă, întins în pat şi conectat la o grămadă de maşinării, bunică-său ar fi o trăsnaie ameninţătoare. Când Harry încearcă să-i zâmbească şi să-i facă cu ochiul, Roy îşi suceşte capul brusc, ascunzându-se după ceafa lui taică-său. Şi Nelson pare şocat; nu-şi poate

dezlipi privirea de monitorul cu zvâcnetul portocaliu ce arată viaţa în plină desfăşurare, apoi, încetişor, se uită iarăşi la faţa lui taică-său. Ţinând stângaci copilul holbat, greu ca un bolovan, Nelson păşeşte spre pat şi pune un exemplar împăturit din *News-Press* pe noptiera cu margini cromate, pe care deja sunt paharul cu apă, telefonul şi sticluţa maronie cu nitroglicerină.

— Uite ziarul, pentru când o să ai chef să-l citeşti. Scrie o grămadă despre prăbuşirea avionului Pan Am care te interesează atât de mult. Cică se ştie cu precizie ce fel de bombă a fost – un tip cu un dispozitiv barometric care activează ceasul când se ajunge la o anumită altitudine.

Sus, mai sus; aerul se rarefiază, barometrul înregistrează acest lucru, ceasul începe să ticăie în timp ce avionul sfredeleşte tacticos întunericul, iar pilotul pălăvrăgeşte la radio în timp ce luminile din cockpit ard şi clipesc în jurul lui, iar pasagerii se delectează cu băuturile din suporturile din plastic în culori pastel. Imaginea, ca o sămânţă care, în sfârşit, îşi sparge învelişul în solul reavăn, îi provoacă lui Harry revelaţia că, chiar acum, în timp ce zace aici, în ceaţa asta albă, antiseptică, în acest hăţiş de tuburi şi legături de sânge şi de mariaj, împărtăşeşte întocmai soarta celor pentru care i-a părut atât de rău, care au căzut din avionul făcut bucăţi: şi el cade, se prăbuşeşte neajutorat spre moarte. Soarta care-l aşteaptă în spatele acestui văl de atenţie medicală este la fel de absolută ca şi aceea care a întâmpinat trupurile ce s-au prăbuşit pe solul scoţian, mlăştinos, ca nişte pungi de gunoi pline cu apă. *Trosc, pleosc,* trupuri buşite de terenurile de golf şi aleile mărginite de tătănească ale localităţii Lockerbie înecate în noapte. Le-a ieşit în cale nici mai mult nici mai puţin decât ceea ce îl aşteaptă şi pe el. Realitatea a năvălit peste acei pasageri în timp ce îşi tăiau puiul servit la bord, scos din folia lui de aluminiu sau moţăiau ascultând în cască muzica lui Barry Manilow, şi aceeaşi realitate neagră, îngheţată s-a abătut şi asupra lui; moartea nu-i un animal de companie domesticit de viaţă, ci o bestie care a înghiţit-o pe micuţa Amber şi pe micuţa Becky, şi pe toţi studenţii aceia din

Syracuse, şi pe soldaţii ce se întorceau acasă, şi îl va înghiţi şi pe el, de fapt, chiar e acolo sub el, imensă ca o planetă pe timp de noapte, gigantică şi toată numai a lui. Moartea lui. Proprie şi personală. Arsura din gâtlejul iritat e tot mai puternică şi simte că, pur şi simplu, se sufocă de groază.

— Mulţumesc, îi spune răguşit lui fiu-său. O să-l citesc după ce pleci. Ai dracu' arabi! Mă tem să nu pierzi *tu* avionul.

— Nu-ţi face griji. Avem o grămadă de timp. Nici măcar mami n-are cum să se rătăcească, nu-i aşa?

— De-aici, luaţi-o la est, spre 75, iar apoi la sud, spre Exit 21. Ai impresia că drumul nu duce nicăieri, dar după cinci kilometri, o să apară şi aeroportul.

Harry îşi aminteşte drumul făcut pe autostrada aia ciudată, fără panouri publicitare, cu palmierii subţiri ca nişte picături de vopsea şi cu pipiţa aia ciocolatie, dintr-un Camaro roşu decapotabil, cu pălărioară de stewardesă, care mai-mai că era să intre-n el, iar apoi nu l-a învrednicit nici măcar cu o privire aruncată cu coada ochiului, cu nasul cârn şi buzele proeminente, şi îi pare ireală, glazurată cu raze de soare false, ca de smalţ, sau ca razele galbene proiectate în emisiunile TV de reflectoarele din studio. Pe atunci nici capu' nu-l durea. Era în paradis şi nici măcar nu-şi dădea seama. Simte că transpiră de frică, îşi miroase propria sudoare, vâscoasă aidoma unui lucru de pe fundul unui puţ şi-l vede pe Nelson stând acolo în lumina artificială a unei lumi care încă n-a trecut pragul morţii, e curăţel şi neşifonat în costumul gri-verzui pe care-l poartă în locul gecii de blugi purtate la venire, dar cu cămaşa tot descheiată la ultimul nasture, aşa că arată ca un cartofor nocturn care şi-a scos cravata în timpul unei partide de poker, a stat aici aproape o săptămână şi aproape că nici n-a dat ochii cu soarele. Caricatura aia de mustăcioară îl enervează pe Harry, iar puştiul îi tot atrage atenţia asupra ei, fornăind şi pipăindu-şi vârful nasului de parcă ar adulmeca frica lipicioasă a lui taică-său.

— Şi încă ceva, tati, spune el, am observat că scandalul cu Deion Sanders e băgat la spate, pe pagina de sport, iar în Secţiunea B e undeva un articol despre lupta cu osânza care o

să te facă să râzi.

— Mda, osânza. Sunt plin de osânză până şi pe dinăuntru.

Asta e o aluzie pentru fiu-său, ca el să pară sincer şi să-l întrebe „Cum te mai simţi?”. Puştiul se albeşte până-n vârful urechilor, de parcă s-ar teme că taică-său chiar o să-i spună cum se simte. Şi tunsoarea îi este enervantă – scurtă pe creştet şi prea lungă la spate, cu coada aia de şobolan de tot plânsul. Şi cercelul minuscul.

— Destul de bine, dacă stăm să ne gândim.

— Minunat. Doctorul ăsta mătăhălos, cu accentul lui caraghios, a ieşit şi a discutat cu noi, ne-a zis că sunt mulţi care nu supravieţuiesc la primul, dar în cazul tău, cel puţin deocamdată, totu-i doar o chestiune de schimbare minimală a stilului de viaţă.

— Tipul ăla are un dinte împotriva chipsurilor şi a hotdogului. Dacă Dumnezeu nu voia să mâncăm sărat şi gras, atunci de ce le-a mai făcut aşa de gustoase?

Privirea lui Nelson se întunecă şi devine agitată, ca de fiecare dată când taică-său îl pomeneşte pe Dumnezeu. Conversaţia trenează întruna, nu-i deloc fluentă, Harry nu-şi scoate din cap ideea că se prăbuşeşte în neant, puştiul e ca o greutate care-l apasă pe piept. *Haide,* îşi face curaj, *încearcă. Nu trăieşti decât o dată.*

— Pru mi-a zis că n-ai dormit toată noaptea de îngrijorare.

— Mda, păi, exagerează, dar cam aşa a fost. Nu ştiu de ce n-am somn aici. Totul îmi pare fals şi mai e şi toată treaba din Brewer de care ar trebui să am grijă.

— Te referi la salon? Între sărbători, de obicei, e o săptămână mai slăbuţă. Tot omul se simte lefter după Crăciun.

— Păi! da, mai sunt şi alte chestii. Tot timpul sunt tracasat.

— Asta-i viaţa, Nelson. Tracasare.

— Cred că da.

— M-am gândit la discuţia noastră, spune Harry, despre Toyotele are sunt atât de nesărate. Acordă-le credit, încearcă să-şi lărgească gama. Toamna următoare o să lanseze sedanul ăla de lux Lexus. Başca o să-i bage un motor V-8.

— Da, dar n-o să ne lase pe noi, dealerii obişnuiţi, să ne

ocupăm de el. Organizează o întreagă reţea nouă de vânzare cu amănuntul. Treaba lor, o să dea chix oricum. Japonezii nu sunt ca italienii. Habar n-au ce-i ăla lux.

— Am uitat de reţeaua separată pentru Lexus. Sincer să fiu. Nelson, nu prea le mai am. Sunt în ceaţă.

— Bine-ai venit printre noi.

— Ah, da – balanţele alea. M-am gândit la ele. Ai probleme cu vânzarea maşinilor second-hand? Nu fi lacom. Să nu te-aştepţi la mai mult de zece la sută profit. Mai bine reduci din profit ca să rulezi inventarul.

— Bine, tati. Dacă spui tu, o să-ncerc şi aşa.

Conversaţia iarăşi trenează. Roy se zvârcoleşte în strânsoarea tatălui. Harry se prăbuşeşte în gol, lumina nu-i decât o pojghiţă a întunericului, mai subţire decât fuzelajul unui avion, mai subţire decât o cutie de bere din aluminiu. Agaţă-te de ceva, de orice.

— Pru a devenit o femeie în toată puterea cuvântului, remarcă el.

Băiatul pare surprins.

— Mda, nu-i rea deloc. Ar trebui să-ncerc să mă port mai drăguţ cu ea, adaugă el.

— Cum?

— Ei… ştii tu. Să mă las de prostii, să fiu mai matur.

— Mie întotdeauna mi-ai părut destul de matur. Poate prea de mic. Poate că nu ţi-am dat un exemplu prea grozav de ce-nseamnă să fii matur.

— Iată un motiv în plus. Să fiu matur, vreau să zic.

I s-o fi părând lui Harry, sau din spatele paravanului de alături, din patul pe care nu-l poate vedea, se aude o mişcare, o tuse firavă, uscată? Colegul lui de cameră fantomatic trăieşte. Spune:

— Chiar că-s îngrijorat să nu pierdeţi avionul.

— Apropo, îmi pare rău. Mă simt naşpa că plec. Astă-noapte am discutat cu Pru dacă ar trebui să mai rămânem câteva zile, dar nu ştiu ce să zic, îţi faci planuri şi eşti prins la mijloc.

— Păi ce, eu nu ştiu? Ce-ai putea face dacă ai rămâne?

Babacu' se simte bine. E pe mâini bune. Nu trebuie decât să-nvăţ să trăiesc cu o inimă nu tocmai grozavă. Cu o ticăitoare defectă. Charlie rezistă de douăzeci de ani, pot să rezist şi eu.

Apoi, însă, Rabbit adaugă riscând să dea într-un ton sentimental, elegiac, de inimă albastră.

— Ei, dar el e un grecotei micuţ, numai vână, pe când eu sunt un suedez umflat.

Nelson devine încordat. Emană o dorinţă îngrijorată de-a fi în altă parte.

— OK, tati. Ai dreptate. Ar fi mai bine s-o luăm din loc. Dă-i un pupic lui bunelu', îl îndeamnă pe Roy.

Lasă băieţelul în jos, parcă pasând o minge de fotbal american greu de prins, să-şi sărute bunicul pe obraz. Roy, însă, în loc să-l sărute, apucă tubul de oxigen bleu bifurcat din nasul lui Harry şi i-l trage afară.

— Doamne sfinte! strigă Nelson, părând, în sfârşit, tulburat. N-ai păţit nimic? Te-a durut?

Îi trage una la fund lui ăla micu' şi-i dă drumul pe podea.

De durut, l-a durut niţel, a fost o mişcare violentă, neaşteptată, dar lui Harry îi vine să râdă.

— Nicio problemă, spune el. Îmi stă acolo ca două pahare cu gura-n jos. Oxigenul ăsta, chiar n-am nevoie de el, nu-i decât un bonus.

Lui Roy i se înmoaie picioarele de furie şi se prăbuşeşte lângă pat, pe duşumeaua strălucitoare. Se zvârcoleşte şi scoate nişte zgomote stridente cu răsuflarea tăiată, iar Nelson se apleacă şi-i mai trage una.

— Nu da în băiat, îl roagă Harry, dar nu pe un ton categoric. N-a vrut decât să-mi facă o favoare.

Atât cât poate cu mâna liberă, îşi pune cele două tuburi bleu-pal la loc, fiecare după câte o ureche, cum îi vin de la tubul de oxigen agăţat pe peretele din spatele lui şi îşi pune clama, cu susurul ei blând, consistent, în sept.

— O fi crezut că-i pus acolo să-mi sufle nasul.

— Măi, rahat cu ochi, era cât pe-aci să-ţi omori bunicul, îi explică Nelson copilului care se zvârcoleşte şi care trebuie tras de sub pat în timp ce dă din picioare.

— Acum cine exagerează, nu mă omoară el dintr-atâta, nu-s chiar aşa mormoloc, spune Harry şi chiar începe să ia de bune aceste vorbe.

Roy, alb până-n vârful urechilor exact ca tăticu-său, îşi recapătă graiul, scoate un urlet şi încearcă să se smulgă din strânsoarea lui Nelson. De pe coridor se aud tălpile de cauciuc ale asistentelor care zoresc spre ei. Deodată, colegul de cameră nevăzut scoate un geamăt în spatele paravanului alb, un fel de horcăit bolborosit, sugerând o problema pulmonară serioasă. Roy dă din picioare zbătându-se ca un peşte pe uscat şi pesemne că i-a tras un şut lui Nelson în stomac. Lui Harry îi vine să chicotească la gândul acestei isprăvi. Dintr-un foc, i-a tras-o. În mintea lui de patru anişori o fi crezut că tuburile sunt nişte şerpi care-i mursecă faţa lui bunicu'; sau, poate, i-or fi părut prea urâte şi-atâta tot.

Deşi are braţele ocupate, Nelson reuşeşte să se aplece prin hăţişul de conexiuni ce-i ţin tatăl în viaţă şi-l sărută pe Harry pe obraz, scurt, aşa cum ar fi dorit s-o facă Roy. Atingerea caldă a unei mustăcioare. O înţepătură ca de arici de mare. Monstrul acvatic de după draperie scoate încă un bolborosit, un horcăit stins din adâncuri. Asistentele alarmate intră în cameră cu obrajii îmbujoraţi. Apare şi sora-şefă cu pletele ei împletite, date cu briantină, de zici că-i o claie de tăiţei negri sau un mănunchi de artificii mărunte.

— Ah, da, îi dă prin minte lui Harry să adauge în timp ce Nelson iese valvârtej pe coridor, pornind spre Pennsylvania cu povara care ţipă şi se zbate. Îţi urez un an 1989 fericit!

II. PA

Soarele şi luna, fluxul şi refluxul: roţile de-acum fumate ale naturii, care în Florida fac prăpăd în locul unde plaja se întâlneşte cu marea, în Pennsylvania sunt mult atenuate, potolite, sedimentate, poartă straiele familiarului. Pe sfertul de pogon din Penn Park achiziţionat de Janice şi Harry cu un deceniu în urmă există, înspre casa din vecini construită din cărămidă arsă, un cireş exotic şi lui Harry îi place să fie acasă să-l vadă înflorind, asta cam în jur de zece aprilie. Până atunci, începe şi sezonul de baseball în nord – în acest an Schmidt realizează două *home run*-uri în primele două jocuri, tăindu-le macaroana celor care spuneau că e deja terminat – iar pe pajişte răsar smocuri de usturoi. Magnoliile şi gutuii sunt în floare, apar şi mugurii de forsiţia, chemarea lor bucuroasă, răcoroasă din fiecare curte e aidoma unei declaraţii neaşteptate a vitalităţii secrete ce impregnează vieţile tuturor. Mugurii năpădesc ca o pâclă roşie coroanele arţarilor de pe trotuare şi străbat pădurile care mai există pe ici, pe colo, tot mai rare, la marginea investiţiilor imobiliare mai vechi sau mai noi.

În primele zile de la întoarcerea acasă, lui Rabbit îi place să se plimbe cu maşina, să-şi împrospăteze memoria şi să-şi facă rău cu crâmpeiele fostului său eu, care continuă să se agaţe cu disperare de fiecare colţişor al zonei Brewer. Străzile pe care a copilărit sunt la locul lor, deşi tramvaiele au dispărut. Podurile de fier, depourile de cale ferată ruginesc în laţul pasajelor rutiere ce înconjoară în prezent oraşul. Plăcuţele de înmatriculare continuă să aibă la mijloc o cheie de boltă portocalie, dar acum pe ele scrie *Ai un prieten în Pennsylvania*,

o chestie care lui i s-a părut dintotdeauna o prostie, una mai mare şi decât imitaţiile alea de plăcuţe ce pot fi înşurubate pe bara de protecţie din faţă şi au mesajul *Ai un prieten în persoana lui Iisus.* Copertele cărţilor de telefoane se mândresc cu *The Uncommonwealth of Pennsylvania*[35]. La volanul maşinii sale, se lasă în chip inexorabil atras de Mt. Judge, orăşelul unde s-a născut şi a crescut, pe partea opusă a Brewerului privit dinspre Penn Park. În această biserică din gresie, cu aspect de fortăreaţă şi cu aripa ei nouă de-o arhitectonică total neadecvată, Biserica Evanghelică Luterană din Mt. Judge, a fost botezat şi a primit confirmarea, într-o cămaşă ce-i rodea gâtul de parcă ar fi fost apretată în leşie, şi tot pe Central, ceva mai încolo, în faţa unei prăvălii de dulciuri, acum un atelier de copiatoare, a simţit pentru întâia oară fiorul dragostei, s-a îndrăgostit de Margaret Schoelkopf, cea cu codiţe împletite şi ghetuţe. Îşi simţise inima paralizată, emoţionată deasupra dalelor de pe trotuar, ca un dirijabil din văzduh, iar pătratele de ciment păreau cvartalele unor oraşe cu mult sub inima lui copilăroasă, ce plutea departe. Fiecare a doua casă din acest orăşel drag lui păstrează stafia unei persoane pe care a cunoscut-o şi care, între timp, s-a dus. Pentru el goale ca şi scoicile de mare ale unui colecţionar, aceste domicilii urâte, cu verandele lor susţinute de coloane din cărămidă şi cu sufrageriile lor clarobscure din faţă, nu se schimbă prea mult; până şi casele de la mahala, lipite una de alta, ca aia în care a locuit el cu Janice pe Wilbur Avenue după ce s-au căsătorit, au aceeaşi formă, urcând la deal ca treptele unei scări, deşi tencuiala de ciment urâtă, sinistră, care părea zgâriată şi mânjită cu bălegar, a cedat locul unor substanţe ceva mai festive, ce imită piatra cioplită sau scândurile din lemn, aplicate în strat mai gros pe unele faţade decât pe altele, aşa că la margini apar mici denivelări când cuprinzi şirul de case cu privirea. Harry uită întotdeauna ceea ce-i şi greu de imaginat în Florida cea atât de plată, aglomeraţia pestriţă, înghesuiala arhitectonică bizară, dealurile albăstrii din zare, care împing în prim-plan casele cu frontoane, silindu-le să urce şi să se agaţe de partea de sus a

străzilor, zidurile de sprijin ascuţite şi pantele abrupte încununate de garduri de magnolii sau straturi de lalele, povârnişuri pe care tot mai mult se plantează, în locul gazonului de altădată, iederă sau ienupăr, să nu mai trebuiască să tunzi iarba o dată pe săptămână cu cositorile alea antice şi de demult. Unii îşi ataşau o funie la cositoare şi o lăsau să alunece la vale huruind, după care o trăgeau înapoi. Stând la volan, Rabbit zâmbeşte când îşi aduce aminte de vechile cositori cu mânere de lemn şi de vecinul lor metodist, de mult răposat, de pe Jackson Road, cu care mami se ciondănea din cauza că tundea fâşia de iarbă de jumătate de metru dintre cele două alei betonate lipite de zidurile de fundaţie ale caselor lor. Bătrânul cuplu metodist cumpărase casa de la familia Zim când aceasta s-a mutat la Cleveland. Carolyn Zim fusese aşa de frumuşică – aidoma lui Shirley Temple, dar fără gropiţa ei, mai curând avea ceva din senzualitatea lui Deanne Durbin grefată pe trupşorul ei de copiliţă –, de mami zicea că domnul şi doamna se ceartă tot timpul, din cauză că doamna ar fi geloasă. Stătea la fereastră aşteptând să o zărească fie şi numai o clipită, în serile line, de la o distanţă atât de mică, pe Carolyn dezbrăcându-se să se bage în pat. Camera lui: aproape că-şi aminteşte tapetul, ceva mai îngălbenit deasupra caloriferului, poliţa lăcuită pe care şedeau ursuleţii lui, coşul în care avea jucăriile mecanice, cu spiţe şi butuci, soldaţii de cauciuc şi avioanele de plumb. Camera aia avea o aromă a ei, ca de muşama sau ca de vopsea de pervaz, sau ca de vanilie şi nucşoară când mami făcea o prăjitură, aproape că o simte din nou, dar nu-i chiar aşa, se retrage în penumbră, se furişează în spatele radiatorului argintiu, cu ţepii lui ce descriau spirale într-un basorelief discret.

Şi Brewer, acest cuib apatic, îi vorbeşte tot despre sine, despre trecutul lui, devenit venerabil de îndepărtat, astfel încât lucrurile de care-şi aminteşte el unul, Ziua Victoriei sau duminica în care Truman a declarat război Coreei de Nord, sunt de-acum istorie, lucruri despre cei mai mulţi oameni au aflat doar din cărţi. Brewer a fost oraşul copilăriei lui, singurul

oraş pe care l-a cunoscut. Şi azi e emoţionat să se afle printre blocurile lui urâte, de culoarea ghivecelor de flori, fabricile lui din cărămidă, casele sordide de mahala şi impozantele lui biserici sinistre, toate amestecate grămadă, solide, masive, construite cu un zel decorativ demodat. Centrul aproape complet abandonat, Weiser Street cea largă, pe care şi-o aminteşte scăldată de lumina felinarelor şi aglomerată ca bâlciul de la Crăciun, a devenit o cârpăceală de moloz şi parcări şi câteva clădiri cu ziduri de sticlă, tentative de reconstrucţie ce găzduiesc mai ales bănci şi agenţii guvernamentale, magazinele refuzând să se-ntoarcă aici din mallurile de la periferie.

Vechiul Baghdad, odinioară cele cinci-şase cinematografe de pe Weiser unde rulau numai premiere, se întinde acum între două terenuri virane, dalele în stil arab au fost scoase iar marchiza, care ultima oară făcea reclamă unor filme porno, se scorojeşte şi rugineşte, au mai rămas pe ea literele JUTOR şi, dedesubt, SALV – rămăşiţe haotice ale unui apel la restaurarea istorică. Cinematografele copilăriei, cu miresmele lor dulci şi catifeaua închisă la culoare, cu şuşoteli, chicote şi mâini înlănţuite, ţin tot de istorie. AJUTOR SALVEAZĂ-MĂ. În foaier exista un fel de havuz maur, pe apa zglobie săltau lumini colorate. Magazinul de muzică Chords'n'Records pe care îl ţinea Ollie Fosnacht cu douăzeci de ani în urmă la câteva uşi mai încolo de Baghdad şi care avea să se numească mai apoi Fidelity Audio, tot magazin e şi acum, îi zice The Light Fantastic, se vând pantofi de atletism şi are ditamai vitrina dublă. O fi o piaţă bună pentru minorităţi. Dă-i omului la cap şi ia-o la fugă.

Cu experienţa lui limitată în domeniu, Rabbit e de părere că, cu cât mai multe îmbunătăţiri s-au adus pantofilor de atletism, cu tot felul de branţuri, crampoane, tălpi multistratificate proiectate ştiinţific, cu atât mai rigizi şi mai incomozi au devenit aceştia, la fel de răi ca şi pantofii obişnuiţi. Şi colanţii ăia purtaţi de tinerele din ziua de azi, de zici că-s cosmonaute, de culoare zmeurie şi verde-metalizat, sunt atât de strâmţi, de se vede fiecare muşchi până-n

crăpătura dintre buci, ce rost or fi având? Să vadă lumea. Animalele tinere au nevoie să-şi expună formele. Soţia înstrăinată a lui Ollie Fosnacht, Peggy, a murit acum opt ani de-un cancer la sân care a dat în metastază. Rabbit se gândeşte că, dintre femeile cu care s-a culcat la viaţa lui, e prima care a murit, care a dat colţul. Pe urmă, îşi dă seama că lucrurile nu stau aşa. A mai fost şi Jill. Lui Jill i-o punea în vara aia dementă, deşi îi era limpede că ei nu-i făcea cine ştie ce plăcere. Era prea tânără să-i placă. Şi poate că şi curva aia din Texas, cu politeţea şi glasul ei tărăgănat, care l-a dezvirginat, o fi de-acum moartă. Astea n-apucă să trăiască prea mult cu condicuţa, pileala şi bătăile pe care le-ncasează.

Ca să nu mai vorbim de drogurile pe care le consumă, şi de SIDA. Dă, la urma urmei, cine trăieşte o veşnicie? Cu toţii luăm cafteală. Tre' să fie cum zic ele, ne vine rândul mai devreme sau mai târziu. Şi ele sunt ca noi, doar că şi mai şi. Mai sunt şi tipii ăştia din închisori, care-i muşcă pe gardieni, să-i îmbolnăvească de SIDA cu saliva lor. Ne-am transformat în nişte câini turbaţi – rasa umană e-o uriaşă mocirlă plină de virusuri.

Întorcându-se din centrul găunos al Brewerului, în şirurile înghesuite de case din cărămidă construite cu un secol în urmă, când marile fabrici, acum abandonate sau transformate în magazine unde marfa se vinde la preţ de producător, încă fumegau şi fremătau pline de viaţă, torcând textile şi turnând oţel, viaţa merge înainte la fel de vivace ca întotdeauna, deşi într-o nuanţă ceva mai întunecoasă, îi place să şofeze pe aceste străzi. Cel puţin în aprilie, dau pe-afară de-o energie inocentă. Patru tineri negri cu picioare lungi se-adună ciorchine în jurul unei biciclete, s-o repare. În razele piezişe ale amurgului, o fată hispanică iese din căsuţa ei strâmtă în pantofi de mătase cu toc cui şi o rochie de seară de culoare liliachie cu un brâu lat, purpuriu, petrecut în diagonală, şi cu un trandafir mare de pânză în talie; clipa afirmă că ea e o floare şi o liotă de băieţi se-adună dându-şi coate, trăncănind, toţi îmbrăcaţi în canadiene de un gri metalizat şi pantaloni verzi, ca de armată, un fel de uniformă a unei bande, îşi zice

Harry. În Brewer, lumea tot mai iese pe stradă, se aşază pe treptele şi micuţele verande ale caselor, de zici că aşteaptă ceva, ceea ce nu ţi-e dat să vezi în Deleon. Iar casele astea tipizate din Pennsylvania îţi oferă un adăpost simplu, direct, seamănă cu oraşele pe care învăţătoarea te punea să le construieşti în clasa întâi din cutii de cereale, cu uşile decupate şi ferestrele desenate cu creioane colorate; Harry e fericit să le revadă după iarna petrecută în Florida, cu blocurile ei rezidenţiale întreţesute cu terenuri de golf, cu blocurile-turn cu acoperişuri de ţiglă şi apartamentele în coproprietate, cu satele care nu sunt sate, cu miile ei de găinării şi cosmetizări ale prostului-gust.

În Celica gri-închis, cu două rânduri de portiere, pe care o încuie în garaj când, împreună cu Janice, urcă în Camry-ul gri-perlat şi porneşte spre sud la sosirea toamnei, se simte în siguranţă înaintând lin, fără să atragă prea mult privirile semenilor săi, deşi în zona rău famată, de lângă şine, pe treptele rotunde ale unei bombe închise peste iarnă, o bruneţică dolofană în trening stă în poala unui băiat care-i deja la bustul gol, deşi aerul primăvăratic e încă destul de rece, fata îl sărută languros, deschizând ferm gura şi oprindu-se în răstimpuri, timp în care se uită cu neruşinare la maşinile ce se succed una după alta. Băiatul pe jumătate gol e, probabil, prea mangă să se holbeze şi el, dar ea îi aruncă pe geamul lateral o privire care, dacă ar putea, i-ar face felul. Dă-o-n mă-sa. Du-te-n mă-ta, par să-i spună ochii ei. Pare să-şi fi dat seama ce face el, se plimbă să-şi clătească ochii cu un pic de viaţă de pe scena din sudul Brewerului, vieţile astea sunt tinere, se înalţă viguroase ca seva, pe când a lui e bătrână şi pe ducă.

Străzile astea obosite freamătă de viaţă. Vechile case cu ziduri comune au fost revăruite, reproiectate, modernizate cu marchize din aluminiu şi cu balustrade de fier forjat care au început şi ele să prindă patină. Sunt nişte fante umplute şi pe mai departe, constructorii prind numerele străzilor pe gemuleţele în formă de evantai de deasupra uşilor de la intrare. Blocurile erau construcţii solide, n-aveau nevoie de

nicio renumerotare. Cândva a locuit şi el într-unul dintre astea – la numărul 326, şi-a amintit de asta de la numărul rezervei lui de la spital – împreună cu Ruth şi, când avea nevoie de ceva urgent, îşi făcea cumpărăturile la prăvălia de pe colt, care acum se numeşte BĂCĂNIA LUI ROSA (*Tienda de Comestibles*), şi se uita pe fereastră la geamurile rozalii ale unei biserici de calcar transformate între timp în PAL{36}, *Centru comunitar! Centro Comunidad.* Oraşul e mai rapid decât şi-l aminteşte el, cuprins de frenezie, cvartalele se succedă cu repeziciune, iar clădirile, care în copilărie îi păreau spaţiate, acum zici că-s adiacente. Fabrica de bombonele pentru tuse, tribunalul din blocul zgârie-nori şi Y-ul unde a încercat să ia lecţii de înot, dar s-a ales cu o pneumonie când a ieşit iarna pe stradă cu părul ud, sunt înşirate la primul colţ de stradă, una după cealaltă, aproape de oficiul poştal, cu holul lui straniu, lung şi pustiu, forfotitor şi luminat doar într-un capăt, unde se lucrează la un ghişeu sau două, şi de Benjamin Franklin, hotelul central, cu ştaif, devenit între timp Ramada Motor Inn. Acolo a avut balul de absolvire promoţia lui, Mt. Judge ’31, el s-a dus într-un frac de vară, iar Mary Ann într-o rochie de satin de culoarea levănţicii, fără bretele, a cărei crinolină le-a şi dat bătaie de cap după aceea, în maşină, de le-a venit şi lor să facă haz de necaz, coapsele ei albe, rotunde se pierdeau în cutele şi tighelurile foşnitoare, erau ouă de Paşti într-un cuib de hârtie, cu chiloţii fleaşcă de-atâta dansat, ca o pernă de bumbac spongioasă, umplută cu flocii ei, cu o mireasmă puternică, umedă, de mosc, Mary Ann, prima femeie a cărei mireasmă şi-a însuşit-o, pe care a posedat-o în totalitate, bucurându-se de fiecare fisură, de fiecare sentiment al ei înainte de-a pleca să-şi satisfacă stagiul militar de doi ani, iar ea, fără să-l avertizeze cu un cuvânt măcar, s-a măritat pe urmă cu altul. O fi simţit ea ceva la el. Că-i un ratat. Deşi la optsprezece ani arăta mai curând a învingător. Ori de câte ori ieşea cu Mary Ann, ştiind că-i a lui, că el o să se bucure de nurii ei în automobilul încălzit, în Plymouth-ul albastru al familiei, se simţea învingător, dezinvolt, calm, cu viaţa intrată pe un făgaş promiţător.

La două cvartale de Ben Franklin, spre munte, sub Eisenhower Avenue, în locul unde bulevardul se cocoşează pe-un pod cu balustrada de lemn, muncitorii de odinioară au săpat cu cazmalele o tranşee uriaşă, să aducă şinele de tren în oraş, sunt şine lăsate în paragină, iar adâncitura asta, zidită cu calcar, a ajuns o groapă în care lumea aruncă cutii de bere, sifoane, ba chiar şi saci întregi de gunoi şi saltele; Brewer întotdeauna a fost un oraş dur, un oraş feroviar, cu străzile astea din vecinătatea şinelor locuite de oameni duri, cu vagabonzi de ultima speţă, care ţi-ar fi luat-o în gură pentru un sfert de dolar, cu hoteluri jegoase, în care jocurile de cărţi ţineau zile-n şir, cu baruri cu ferestrele crăpate de la trepidaţia trenurilor ce treceau prin imediata lor apropiere, trenuri lungi de kilometri întregi, cu vagoane pline de cărbuni, ce traversau Weiserul, blocând circulaţia, ca atunci când el şi Ruth au aşteptat să treacă unul în timp ce lumina împrăştiată de firma de neon a unui restaurant chinezesc de mult dispărut licărea jucăuş în părul ei multicolor.

Aceste cărămizi vopsite în roşu, aceste imitaţii de gresie au fost, fără să-şi dea seama, martorele multor întâmplări cutremurătoare. La un cvartal-două depărtare de vechea stradă a lui Ruth – se numea Summer Street, deşi ei au locuit împreună primăvara, iar vara a adus sfârşitul aventurii lor –, spre munte, Rabbit se trezeşte brusc trecând printr-un tunel alb, pe marginile străzii se-nşiră copaci în floare, îmbrăcaţi în alb, sunt pomi tineri, cu coroanele de formă ovală, ce se întrepătrund aidoma norilor, văzduhul e albastru în tării, împrumutându-şi nuanţa florilor din vârf, la fel ca şi luna vizibilă peste zi. Iar în vârf, unde lumina-i mai puternică, frunzele încep să răsară lucioase şi mititele, în formă de inimă – ştie asta fiindcă e suficient de impresionat ca să tragă pe dreapta şi să parcheze Celica lângă borduri, să coboare şi să rupă o frunzuliţă, pe care o studiază de parcă iar oferi un indiciu privitor la splendoarea asta toată. Pe trotuar, în acest lung crâng radios, lumea spectrală împinge cărucioare şi stă la şuete în prag, părând să nu observe frumuseţea aninată deasupra ei, ce-i acoperă şi ninge asupra ei confetti de petale:

se află în Rai. Vrea să-ntrebe pe cineva ce denumire au pomii ăştia şi cum de-au fost sădiţi în zona asta de blocuri din cărămizi a Brewerului, luxurianţi ca ficuşii aliniaţi pe marginea bulevardelor din Naples, din Florida, dar privirile oamenilor îl intimidează, el însuşi e doar un spectru în acest tunel filtrat de lumină a pomilor în floare, un vizitator, un intrus venit din trecut, şi îşi închipuie că nici ei n-ar şti ce să-i răspundă sau, dacă ar şti, li s-ar părea prea ciudat punând asemenea întrebări.

Janice, însă, ştie. Când îi descrie experienţa prin care a trecut, ea îi spune:

— Sunt peri de Bradford pe care primăria-i sădeşte în toate locurile unde ulmii şi arţarii dau în primire. Înfloresc, dar nu rodesc deloc şi-s foarte robuşti, adaptaţi la mediul urban. Nu-i deranjează monoxidul de carbon şi-alte chestii de-astea.

— De ce nu i-am mai văzut până acum?

— Ba, cu siguranţă, i-ai văzut, Harry. Au început să-i sădească de cel puţin zece ani. S-a scris şi în presă. Soţul uneia dintre fetele de la club face parte din Comisia de îmbunătăţire a Mediului.

— N-am mai pomenit ceva aşa de frumos. M-au făcut praf.

Ea este ocupată cu instalarea lor în casa din Penn Park, curăţă pânzele de păianjen adunate peste iarnă şi lustruieşte argintăria Koerner lăsată moştenire de către maică-sa, aşa că pleacă nerăbdătoare de lângă el.

— I-ai mai văzut, doar că acum îi vezi cu alţi ochi.

De la atacul de cord, vrea ea să zică. De când puţin a lipsit să moară. În compania lui Janice, mai că se simte ca unul dintre morţii despre care ziceau ei că se-ntorc de pe lumea cealaltă şi-i veghează pe supravieţuitori, trăind nevăzuţi alături de ei, ca şoarecii ascunşi în găurile din pereţi. De multe ori, ea pare să nu-l audă sau să nu-l ia deloc în serios. Traversează Brewerul să-i viziteze pe Nelson, Pru şi copiii lor din Mt. Judge sau să reia legătura cu amicele ei de la Flying Eagle County Club, unde terenurile de zgură sunt deja netezite şi cu liniile trasate, iar terenul de golf este deja verde şi se joacă pe el. Şi unde mai pui că-şi caută o slujbă. El credea că

ea glumeşte, că i se trage de la filmul *O femeie face carieră*, dar nici vorbă, aproape toate femeile de vârsta ei au acum o ocupaţie – o amică de la tenis este fizioterapeută, are nişte braţe şi umeri musculoşi, de nu-ţi crezi ochilor când o vezi, iar alta, Doris Eberhardt, fostă Doris Kaufmann, a devenit expertă în diamante şi merge cu autobuzul la New York, practic, în fiecare săptămână, plimbându-se cu pietre preţioase în valoare de sute de mii de dolari, iar o a treia cunoştinţă a ei lucrează într-un domeniu nou, înfloritor, de îndepărtare a azbestului din locuinţe şi clădiri cum ar fi fabricile şi şcolile. Se pare că azbestul vechi e interminabil. Janice se gândeşte să se apuce de imobiliare. Prietena unei prietene lucrează mai ales în weekenduri şi scoate comisioane de peste cincizeci de mii pe an.

— De ce nu te duci mai bine să-l ajuţi pe Nelson la salon? o întreabă Harry. Ceva scârţâie acolo.

— Nu-i deloc nostim să mă angajez. Şi ştii şi tu cât de tare-l deranjează pe Nelson să ne băgăm peste el.

— Mda… de ce-o fi aşa?

Janice e pregătită să-i răspundă la orice întrebare acum că s-a alăturat din nou găştii de cucoane atotştiutoare de la Flying Eagle.

— Fiindcă a crescut în umbra unui tată dominator.

— Ba *nu* domin pe nimeni. Sunt o mămăligă de om, dacă vrei să ştii.

— Pe el îl domini. Îl domini psihologic. Eşti, categoric, mult mai înalt. Şi ai un trecut de mare sportiv.

Trecut, bine zis. Un mare sportiv ai cărui medici îl sfătuiesc să meargă cu maşinuţa pe terenul de golf şi să evite orice efort mai mare decât o plimbare la pas vioi.

— Şi tu *nu* te ţii de ele, Harry. Nu te-am văzut făcând o plimbare mai lungă decât până la maşină şi-napoi.

— Am făcut un pic de grădinărit.

— Dacă poţi să-i zici aşa.

Îi place să iasă în curte spre sfârşitul zilei şi să rupă tijele florilor moarte, de anul trecut, şi bătrânele buruieni cu tulpini albe ca osul, şi să le pună pe focul aprins cu ziarul zilei

respective, *Standard*-ul de Brewer. La sosirea lor, gazonul avea mare nevoie de-un tuns, iar răzoarele de bulbi ar fi trebuit decopertate în luna martie. Ghioceii şi brânduşele au răsărit şi au dispărut în timp ce ei erau în Florida; zambilele sunt în floare, iar lalele au răsărit, dar încă au corolele verzi, ascuţite. Rabbit are o senzaţie de tihnă în clipa când lumina zilei începe să pălească şi cireşul exotic licăreşte în amurg, cu floricelele lui ca nişte mici margarete roz, iar silueta lui feminină, iertătoare, cu crengile-i lăsate în jos, acumulează o paloare ca de neon pe măsură ce umbrele devin tot mai lungi şi mai jilave; mişcarea de revoluţie a Pământului înaintează un pic şi crâmpeiele de lumină solară zăbovesc mai mult sub cerul lui Prier brăzdat de dârele avioanelor şi cozile de cai îngheţate, cu doar câteva fâşii aurii înhăţate de miţoasele tufe de forsiţia dinspre casa învecinată, construită din cărămizi galbene, înguste, şi cucuta care dă lupte grele, plus rododendronii cei mai înalţi de lângă palisada ce se zăreşte pe fereastra de la bucătărie. Cu câteva toamne în urmă, Janice a pus o căsuţă pentru păsările în cucută, deşi Doris Kaufmann sau altă băgăreaţă i-a spus că-i o treabă de-a dreptul câinoasă să pui o căsuţă când nu eşti acasă iarna; e o sferă de plastic înclinată ca Saturn, pe care o umple cu seminţe de floarea-soarelui când îşi mai aduce aminte de ea. Şi mama lui avea căsuţe pentru păsări, dar lui Janice nici prin minte nu i-ar fi trecut una ca asta în tinereţe, pe vremea când mai trăia bătrâna Bessie. Genele noastre îşi urmează cursul atâta timp cât trăim. Harry simte în dinţi un gust acru care, pe vremuri, îl deranja în răsuflarea lui taică-său. Bietul papsi. Spre sfârşitul vieţii, se făcuse galben la faţă ca o caisă. Bessie avea, în curtea din spate a casei de pe Joseph Street, toate căsuţele pentru păsările cocoţate pe sârme prinse de stâlpi, ca să le facă în ciudă veveriţelor. Fagul arămiu de lângă dormitorul lor de altădată, cu jirul care cade grămadă din copac în toiul nopţii, atrage veveriţele, le zicea ea, netezindu-şi poalele rochiei şi lăsându-şi mâinile pe genunchi, de parcă Dumnezeu ar fi născocit veveriţele aşa, de-al naibii. Lui Harry îi plăcuse de Bessie, deşi ea i-a tras-o în testament. Nu i-a iertat

niciodată escapada din ’59. A murit de diabet şi complicaţii circulatorii în ziua în care Lady Di a dat naştere micuţului prinţ William, ultima făptură care a mai interesat-o pe Bessie – există oare un viitor rege al Angliei?; asta şi procesul lui Hinckley{37} – era de părere că băiatul ar trebui spânzurat pe treptele Capitoliului, la soare; era de-a dreptul scandalos că l-au lăsat să scape pe motiv că nu-i sănătos la cap. La sfârşit, bătrâna doamnă era îngrozită de ideea de a-şi vedea picioarele amputate, aşa cum păţise şi maică-sa. Harry îşi aminteşte până şi numele maică-sii, o chemase Hannah. Hannah Koerner. Greu de crezut că o să fie şi el vreodată la fel de mort ca Hannah Koerner.

Până la căderea serii de aprilie, păsările, şi mari şi mici, atrase de căsuţă, zburătăcesc şi ţopăie, să bea o duşcă sau să-şi înmoaie penajul în micul havuz de ciment cu fundul albastru creat de un fost proprietar al acestei căsuţe dosnice din calcar, ascunsă printre casele mai mari din Penn Park. Havuzul are fundul crăpat, dar încă poate fi umplut cu apă. Întocmai ca el însuşi, îşi zice Rabbit pornind spre casa cu ferestrele luminate, care par atât de îndepărtate şi, în acelaşi timp, bizar de apropiate, aidoma casei părinteşti în copilărie, când juca „douăzeci şi unu” sau „obligata” cu Mim şi cu ceilalţi copii din vecini, la panoul de baschet montat pe zidul garajului de pe aleea din spatele curţii lor lungi şi înguste de pe Jackson Road. Atunci, ca şi acum, trezindu-se din câte o reverie diurnă la asfinţitul soarelui, se descoperea pe sine situat mai aproape de o prezenţă strălucitoare decât ar fi crezut, destul de apropiată ca să-şi arunce umbra aurie înaintea paşilor cu care traversa curtea; pe-atunci, era viitorul lui; acum e trecutul.

În timpul lunilor petrecute împreună cu Ruth pe Summer Street, se-ntreba cum ar fi să fugă până la capătul străzii, cât vedea cu ochii, în cei treizeci de ani care s-au dus de-atunci, a trecut adesea cu maşina pe-aici, la marginea de nord-vest a Brewerului şi chiar dincolo de ea, spre locul unde autostrada, cu motelurile ei (*Economy Lodge, Coronet, Safe Haven),* pătrunde în ţinutul rural şi încep să apară indicatoarele ce

arată drumul spre Harrisburg şi Pittsburgh. Una câte una, fermele cu acareturile lor din piatră, hambarele etajate construite din bârne şi cuie de lemn şi casele pătrate ale fermierilor, cu ziduri groase de mai bine de-o jumătate de metru, sunt înghiţite de dezvoltatorii imobiliari. La vreo trei kilometri mai încolo de linia ferată spre Maiden Springs, unde locuiau soţii Murkett înainte să divorţeze, există o zonă cu construcţii recente numită Arrowdale, după vechea Fermă Arrowdale, vândută de nepoatele şi nepoţii fetei bătrâne care a locuit aici vreme îndelungată şi care dorise s-o lase moştenire unui evanghelist cu emisiune TV, ca pe un fel de parc de mântuire, un refugiu sfânt, însă avocaţii îi scoseseră din cap ideea asta. Odată cu trecerea acestor ani recenţi, Rabbit a văzut cum îşi pierde aspectul sălbatic pământul scurmat de buldozere şi cum aici cresc pomi şi arbuşti, aşa că aproape ai zice că aici au existat case dintotdeauna. Străzile sunt curbate ca în zona unde locuiseră soţii Murkett, dar casele sunt mai anoste – case de fermă cu încăperi pe mai multe niveluri, cu ziduri exterioare acoperite cu şindrilă din aluminiu şi cu faţadele din cărămidă, cu mici verande cu dale şi bucăţi de zidărie nefuncţională. Aleile de beton traversează micile curţi din faţă cu azalee nu tocmai înflorite sub ferestrele uriaşe, cu un singur geam. Abundă compostul şi mobilierul asortat verandelor, şi o ordine tiranică absentă din mai vechile oraşe muncitoreşti precum Mt. Judge şi West Brewer.

Ronnie şi Thelma Harrison s-au mutat într-una dintre casele astea noi, modeste, când cei trei băieţi au crescut şi au plecat de-acasă. Alex, cel mai mare, este inginer electronist şi lucrează undeva la sud de San Francisco; cel mijlociu, Georgie, care avusese o problemă cu cititul în şcoală, încearcă să ajungă dansator şi muzician la New York; iar prâslea, Ron junior, a rămas în district, lucrează ca muncitor constructor cu o jumătate de normă, deşi a terminat doi ani de colegiu la Lehigh. Thelma nu se plânge nici de fiii ei, nici de noua ei casă, deşi lui Harry îi par dezamăgitoare, dezamăgitor de banale pentru o femeie inteligentă şi, ştie asta din propria

experienţă, pasională ca Thelma.

Boala Thelmei, lupus eritematos sistemic, îi costă o avere în decursul anilor, chiar şi cu primele din asigurarea de sănătate oferite de compania de asigurări a lui Ronnie. Şi asta mai înseamnă că nici nu s-a putut întoarce să predea la şcoala elementară când băieţii au plecat de-acasă, aşa cum sperase ea. Sănătatea ei e prea fluctuantă; o ţine tot timpul în casă, unde Harry o poate găsi, de obicei. În ziua asta, la amiază, când a sunat-o de la un telefon public din Brewer, s-a aşteptat s-o audă răspunzându-i, şi aşa s-a şi întâmplat. A întrebat-o dacă poate să treacă pe la ea şi ea a fost de acord. Nu părea fericită la auzul glasului său, dar nici necăjită, ci doar resemnată. Îşi lasă Celia în faţa casei, în curbă, deşi, de regulă, în toţi aceşti ani, ea îi deschidă garajul şi închidea uşa cu telecomanda, din bucătărie, să ascundă probele incriminatoare. Dar acum, că-i şi el la fel de bolnav, dacă nu cumva şi mai bolnav decât ea, nu ştie dacă mai e cazul să ascundă ceva. La amiază, cartierul e pustiu până când autobuzele aduc copiii acasă de la şcoală. De undeva din Arrowdale, se aude huruitul îndepărtat al unui motor răzleţ, iar aerul păstrează vibraţia persistentă şi zumzăitul traficului de pe Maiden Springs Pike. Tot nevăzute, nişte păsărele ciripesc zgomotos cuprinse de frenezia cuibăritului, deşi în copaci nu prea înaintează cu treaba. Un măcăleandru ţopăie pe bucăţica de peluză de lângă aleea de beton a Thelmei şi ţâşneşte spre cer la apropierea lui Harry. Nu-şi aminteşte ca aceste păsărele să fie atât de mari şi fioroase; asta-i părea mare cât o cioară. Urcă cele două trepte acoperite cu dale şi traversează o mică verandă; Thelma îi deschide uşa din faţă înainte să apese butonul soneriei.

Pare împuţinată la trup, cu părul mai cărunt. Chipul ei afectat, destul de şters, a avut dintotdeauna o nuanţă bolnăvicioasă, iar paloarea i s-a accentuat, sub fardul pe care-l foloseşte ca să-şi estompeze iritaţia de pe obraji, el observă o roşeaţă pe care boala i-a întins-o ca pe-o inflamaţie pe nas şi sub ochi. Şi totuşi, prezenţa ei atât de familiară îl stârneşte. Se sărută din vârful buzelor după ce ea închide uşa cu un

transperant lung, verde, tras peste geamul oblic din mijlocul ei. Buzele ei sunt răcoroase şi un pic unsuroase. Rămâne un timp în îmbrăţişarea lui, de parcă ar aştepta să se mai întâmple ceva, cu trupul relaxat lipit de-al lui, într-o mărturisire inexprimabilă.

— Ai slăbit, spune ea, trăgându-se, în sfârşit, înapoi.

— Sunt ceva mai puţin gras, zice el. Mai am de parcurs o cale lungă până să-i fac fericiţi pe doctori şi pe Janice.

I se pare cât se poate de firesc s-o menţioneze pe Janice, deşi se sileşte să-i rostească numele. Thelma ştie cum stă treaba şi a ştiut de la bun început. Toată aventura asta a fost ideea ei, chiar dacă şi el s-a obişnuit cu ea în decursul anilor şi a devenit parte integrantă a vieţii lui. Mersul ei, când se depărtează de el şi-o ia spre camera de zi, îi pare ţeapăn, un pic legănat; lupusul duce şi la artrită.

— Janice, repetă ea. Ce mai *face* Femeia Fantastică?

El i-a mărturisit cândva că aşa-i zice lui Janice şi Thelma n-a uitat. Femeile nu uită, mai ales ceea ce ţi-ai dori tu să uite.

— Ei, nu s-a schimbat deloc. În Florida e ocupată cu toate grupurile alea de discuţii pe diferite teme, e un fel de mezină a blocului nostru, şi-o păgână neevreică pe deasupra. Nici nu ai mai recunoaşte-o, e pe val, cum s-ar zice. La tenis e formidabilă, aşa spune lumea.

Îşi dă seama că se entuziasmează prea tare.

— Totuşi, am fost bucuroşi să plecăm de-acolo. Se făcuse *frig*. Luna martie a fost oribilă. Cel puţin, aici te aştepţi la aşa ceva şi ai hainele pregătite.

— Nu ne-ai spus nimic despre atacul tău de cord.

Acest „ne-ai” este o mică răzbunare, pentru că a pomenit-o pe Janice. Îţi tragi nevasta după tine ca pe-o umbră, până-n pat; îţi înnourează aşternutul.

— Nu mi s-a părut o chestie cu care să mă laud.

— Am aflat de treaba asta de la Ron ăl mic, care-l cunoaşte pe-un băiat care-l ştie pe Nelson. Radio Şanţul puştimii. Imaginează-ţi cum m-am simţit când am aflat chestia asta pe ocolite. Iubitul meu e la un pas de moarte şi nici măcar nu-mi spune.

— Cum să-ţi fi spus eu, noi, oricine? Nu-i genul de chestie pentru care găseşti cărţi poştale la tutungerie.

În ultimii ani s-au văzut tot mai rar cu familia Harrison. Rabbit şi Ron au copilărit împreună în Mt. Judge şi au jucat baschet în echipa liceului care, antrenată de Marty Tothero, a fost campioana ligii în doi dintre cei trei ani de liceu. Lui, însă, nu i-a plăcut niciodată de Ronnie: gură-spartă, tupeist, brutal, se juca întotdeauna cu cariciul în vestiar, îi plesnea cu prosopul ud, îi învineţea pe toţi, îi teroriza pe cei mai mici. Femeile îi suportă mai uşor decât el pe tembelii de genul ăsta. O parte din fascinaţia pe care o simte pentru Thelma se datorează faptului că ea a reuşit să-l suporte pe individul ăsta, s-a împăcat cu aiurelile lui sexuale şi, totuşi, a rămas, în aparenţă, genul de învăţătoare afectată şi ştearsă. Nu tocmai ştearsă: fără haine, trupul ei arată, cumva, mai bine decât te-ar lăsa hainele să ghiceşti. Gând s-au culcat prima oară, sânii ei îi păreau ca ai unei fete din *Playboy* – aveau sfârcurile perfecte, ca nişte mici sonerii.

— Cu ce să te servesc? îl întreabă Thelma. Cafea? O bere?

— Ambele îi sunt contraindicate noului meu eu. Ai cumva o Coca-Cola sau un Pepsi fără zahăr?

Îşi aminteşte glăsciorul tremurat al lui Judy cântând *Coca-i băutura* în călătoria lor lungă, în zigzag, spre ţărm.

— Sigur. Nici noi nu mai bem prea mult acum, că ne-am retras de la Flying Eagle.

— O să vă mai înscrieţi?

— Nu cred. Am auzit că a crescut din nou cotizaţia, poate că nici n-ai remarcat, la cât de bogat eşti, plus fondul de rulment pentru recondiţionarea celor două terenuri de lângă drum, care sunt tot timpul vandalizate. Ronnie şi-a făcut socoteala încă de acum trei ani că-l costă peste optzeci de dolari o rundă şi că nu se merită. Iar acum la Eagle e-o gaşcă nouă de tinerei care domină totul. E altă lume. Peste tot vezi numai puştime cu bani.

— Păcat. Mi-e dor de-o partidă cu bătrânul Ronnie.

— Cum aşa, că doar nu-l suporţi, Harry.

— Îmi place să-l bat.

Thelma dă din cap a încuviinţare, de parcă ar recunoaşte că are şi ea o contribuţie la victoriile lui Harry asupra lui Ronnie. Dar nu se poate abţine, îl iubeşte pe bărbatul ăsta, aiurit, hăbăuc, palid, cu inima lui impasibilă şi nesimţitoare, cu cârnatul lui necircumcis, cu felul lui de-a fi mârlan, şi în moartea ei lentă nu şi-a refuzat plăcerea de a-şi da frâu liber iubirii, atât i-a putut-o suporta Harry. Şi-a strunit sentimentele cele mai puternice, iar aventura lor i-a îmbogăţit relaţia cu Dumnezeu, oferindu-i ceva care s-o facă să se simtă păcătoasă, ceva despre care să discute cu El. Dacă-i adulterină, ar exista o explicaţie pentru lupus. Dacă merită să fie pedepsită, Îi uşurează situaţia.

Se duce la bucătărie după băuturile răcoritoare. Rabbit se învârte tăcut prin cameră. În aşteptarea lui, ea n-a coborât doar transperantul îngust de la uşa din faţă, ci şi pe cel lat, de la fereastra mare. Îi este milă de cameră – de întunecimea ei, de parcă până şi cea mai slabă rază de lumină i-ar pătrunde prin piele şi ar grăbi distrugerea celulelor ei, de zbuciumul ei calm, funebru. Deşi ştie să fie nesăbuită, uşor sfidătoare, de parcă ar avea îndrăzneala să fie damnată, Thelma păstrează un decor local convenţional. Fotolii cu tapiţeria înflorată, cu braţe de lemn late, o canapea de pluş maro-ciocolatiu cu perniţe brodate împrăştiate ici-colo şi huse de dantelă îngălbenite de vreme, rafturi şi stelaje lăcuite pline de bibelouri, un taburet pentru picioare pe care este înfăţişată o veche moară de apă, lampadare simetrice, ale căror picioare de porţelan au pictate ogari în ovale aurite, un tapet neocolonial tern, cu un model încărcat, iar pe fiecare suprafaţă plată, macrameuri cu franjuri şi semicristal, pitici şi papagali de porţelan, fotografii înrămate cu bebeluşi şi cu băieţii la absolvirea liceului, plachete şi cupe de aramă şi cositor, obiecte în jurul cărora să tot ştergi praful, dar să nu le rearanjezi niciodată. Camera asta din faţă, cu excepţia televizorului masiv din comoda de lemn de nuc, cu ecranul parcă pudrat gri-verde, acoperit cu un milieu cu ciucuri, ar fi putut proveni din adolescenţa lui Harry, când le făcea delicat vizite fetelor ale căror mame veneau din bucătărie, ştergându-

şi mâinile de şorţ, să-l întâmpine în camere încremenite, aglomerate, ca asta. Casele în care a locuit cu Janice erau, prin comparaţie, caracterizate de dezordine şi bramureală, şi totuşi, i-au oferit spaţiu să respire. Camera asta este atât de finisată, încât se simte în ea de parcă ar trebui să fie mort. Miroase a toate poliţele de asigurare pe care Ron le-a vândut ca să cumpere toate decoraţiunile astea.

— Aşadar, povesteşte-mi cum a fost, îi spune Thelma întorcându-se cu o tavă rotundă, pictată, cu două pahare înalte, pline cu băutură răcoritoare, neagră, cu bule, şi cu două castronele din acelaşi serviciu, pline cu nuci.

Pune tava pe măsuţa de cafea cu tăblia de sticlă ca o ramă de fotografie lungă şi goală.

— Una la mână, îi spune el, n-ar trebui să mănânc chestii de-astea – alune sărate. Cu-atât mai puţin macadamia! E cel mai rău lucru cu putinţă, şi mai şi costă o avere. Thel, da' rea mai eşti.

O face să se ruşineze, tenul ei gălbejit încearcă să se-mbujoreze. Faţa ei, de regulă ascuţită, azi pare umflată, pesemne din cauza cortizonului pe care-l ia.

— Ronnie le cumpără. S-a-ntâmplat să le am în casă. Nu le mânca dacă nu-ţi fac bine, Harry. N-am ştiut. Nu mai ştiu cum să mă port cu tine, a trecut atât de mult timp.

— Câteva n-o să mă omoare, o asigură el şi, din politeţe, ia în mână câteva nuci de macadamia.

Pepite, sunt ca nişte pepite mici, uşoare, cu un înveliş de sare. Adoră în special felul cum, atunci când ţine una în gură vreme de câteva secunde, iar apoi o plimbă uşurel între molarii cu coroană, se sparge în două, iar suprafaţa fisurii pipăite cu limba e la fel de netedă ca sticla, ca pielea unui bebeluş.

— Şi cajuul, spune el. E pe locul doi în clasamentul celor mai nocive chestii. Mai ales prăjit.

— Ţin minte că-ţi plăceau prăjite.

— Sunt multe chestii pe care pun pariu că ţi le aminteşti, zice el, sorbind o Diet Coke insipidă.

Mai întâi i-au dat la o parte cocaina, apoi cafeina, iar acum

zahărul. Se consolează cu un pumn de caju; când este prăjit, are un gust înţepător, acid, ca de otravă, care-i place. S-a aşezat pe balansoarul vopsit în negru, imprimat cu desene roşii, cu o pernă plată, în culorile roşu-galben, legată într-o parte, pe care să te aşezi, iar ea a ales sofaua maro de pluş; nu şade comod, ci stă ghemuită la marginea ei, cu genunchii lipiţi unul de-altul, atingând tăblia înălţată a măsuţei de cafea. S-au iubit pe sofaua asta, care nu-i destul de lungă să te întinzi pe ea, dar destui de lungă dacă ambii parteneri îşi ţin genunchii îndoiţi. Într-un fel, el o prefera în locul unuia dintre paturi, de vreme ce ea părea să se simtă mai vinovată şi mai puţin expansivă într-un pat normal, unul folosit de membrii familiei, iar tensiunea asta a ei i se transmitea şi lui. Dacă mutau măsuţa mai încolo, putea îngenunchea lângă sofa şi avea unghiul perfect din care să-i sărute pizda. Şi o pupa, mai adânc şi tot mai adânc în întunecimea ei, până când începea să tremure şi să reacţioneze, până când asta a ajuns un scop în sine. Îi plăcea la nebunie când ea îi prindea faţa între coapsele umede ca pe-o nucă într-un spărgător de nuci şi juisa. Se întreba dacă vreun bărbat şi-a rupt vreodată gâtul la datorie.

O umbră traversează chipul Thelmei, o tresărire, de parcă el ar condamna-o la a trăi doar din amintirile trecutului sigilat şi irepetabil, asemenea fotografiilor de pe televizorul tăcut. El însă nu dorise decât să stea mai confortabil, aşezându-se pe balansoar vizavi de persoana care în ultimii zece ani i-a oferit exact ceea ce i-a trebuit. Sex. Hrana sufletului.

— Sper că şi tu ai destule amintiri, spune ea coborându-şi privirea spre articolele de pe tavă, de care nu s-a atins.

— Asta şi făceam. Îmi aduceam aminte. Pari tristă, spune el pe un ton acuzator, pentru că prezenţa lui ar trebui s-o bucure, în pofida tuturor necazurilor.

— Nu pari în apele tale. Pari… mai prudent.

— Doamne sfinte, la fel ai fi şi tu. O să mai iau nişte macadamia, dacă asta te face fericită.

Le mănâncă una câte una şi, între două reprize de mestecat, când simte pepitele sărate despicându-i-se atât de uşor în gură, îi povesteşte despre atacul de cord – despre iolă, golf,

micuţa Judy, cum a zăcut pe plajă simţindu-se ca o meduză, despre spital, doctori, sfaturile lor, cum încearcă să le urmeze.

— Ard de nerăbdare să mă taie să-mi facă un bypass. Există însă şi varianta asta mai puţin radicală care poate fi făcută la început şi trebuie să iau legătura cu un doctor de-aici, de la Spitalul St. Joseph, să mă programeze pentru la primăvară. Se numeşte angioplastie. E un cateter lung de cel puţin un metru, cu un balon în capăt, ţi se introduce în inimă printr-o tăietură în artera inghinală. Mi-au făcut cam aceeaşi treabă şi în Florida, dar, în loc de balon, mi-au băgat o tonă de substanţe de contrast, să vadă cum arată biata mea ticăitoare. E o experienţă stranie: nu te doare, propriu-zis, dar te simţi ciudat, demoralizat în timpul procedurii, iar apoi te simţi groaznic zile în şir. Când ţi se bagă substanţele de contrast, îţi ia foc pieptul, de parcă ai fi într-un cuptor. Adânc, ţi-l simţi prea adânc. Parcă ai naşte un copil, doar că nu iese din tine un copil, ci doar o grămada de veşti proaste, computerizate, despre arterele coronariene. Şi totuşi, e un fleac pe lângă operaţia pe cord deschis, unde, mai întâi, îţi taie sternul cu fierăstrăul – îşi atinge mijlocul pieptului şi se gândeşte la sânii Thelmei, la sfârcurile lor minunate la supt, aşteptând sub bluză, aşteptându-l să ia iniţiativa –, după care îţi trec tot sângele printr-o maşină ore-n şir. Vreau să zic că, temporar, maşina aia eşti *tu*. Dacă se opreşte, mori. Un tip cu care joc golf acolo, în sud, a avut un bypass cvadruplu, o valvă schimbată şi implant de stimulator cardiac, dacă tot s-au pus pe treabă, şi zice că de-atunci nu mai e ca înainte, se simte de parcă un camion ar fi trecut peste el şi apoi s-a ridicat de jos. Până şi felul cum îşi ia elanul la golf e groaznic; nu şi l-a mai recăpătat. De-ajuns, nu? Tu ce mai faci? *Tu* cum mai stai cu sănătatea?

— Cum arăt?

Soarbe din Cola, dar îi lasă lui toate nucile din cele două castronele gemene. Modelul imită cusăturile tradiţionale, cu flori pătrăţoase albastre şi roz.

— Mie mi se pare că arăţi bine, minte el. Un pic cam palidă şi cu faţa un pic umflată, dar aşa arătăm cu toţii la sfârşitul

iernii.

— Pierd bătălia, Harry, îi mărturiseşte Thelma, ridicând ochii până când el îi întâlneşte privirea.

Are ochii mai mâloşi decât ai lui Pru, dar aduc şi a ochi căprui, ochi care l-au văzut din cap până-n picioare, care-l cunosc mai bine decât orice altă femeie. O nevastă te pipăie pe întuneric; pe-o amantă o întâlneşti în plină zi, chiar pe sofa. Pe vremuri îl tachina în legătură cu cariciul lui cu scufiţă, pentru că prepuţul îi acoperea glandul.

— Stau din ce în ce mai rău cu rinichii şi doza de steroizi nu poate fi mărită. Sunt aşa de anemică că de-abia mă mai târâi prin gospodărie, să mai fac una-alta, şi trebuie să dorm în fiecare după-amiază – de fapt, ai picat chiar în toiul siestei mele de peste zi.

El are un gest instinctiv, îşi încordează mâinile pe braţele fotoliului, să se ridice, dar glasul ei devine furios:

— Nu. Nu pleca. Să nu care cumva să îndrăzneşti! Pentru numele lui Dumnezeu. Nu te văd deloc vreme de-aproape şase luni, iar apoi vii acasă şi trece o săptămână până să catadicseşti să-mi dai un semn de viaţă.

— Thelma, *ea*-i prin preajmă, nu pot să dispar aşa, pur şi simplu. Mă reaclimatizam. De-acum şi eu trebuie s-o iau mai încetişor.

— Nu m-ai iubit niciodată, Harry. N-ai iubit decât faptul că te-am iubit. Nu mă plâng. Asta merit. În viaţă, singur te pedepseşti, jur pe Dumnezeu că aşa cred. Primeşti exact ceea ce meriţi. Are grijă Dumnezeu de-asta. Uită-te la mâinile mele. Cândva am avut mâini frumoase. Cel puţin, aşa le consideram eu. Acum, jumătate dintre degete – *uită-te* la ele! – sunt deformate. N-aş putea nici măcar să-mi scot verigheta dacă aş vrea.

Se uită, aplecându-se în faţă, aşa că balansoarul se înclină cu el, să-i examineze mâinile întinse. Are încheieturile umflate şi lucioase, iar vârfurile unor falange cu unghii sunt niţel îndoite într-un anumit unghi, însă n-ar fi observat dacă nu-i atrăgea ea atenţia.

— Nici n-ai nevoie să-ţi scoţi verigheta, îi spune el. Din

câte-mi amintesc, tu şi Ronnie sunteţi lipiţi ca marca de scrisoare. Uneori chiar înghiţi lipiciul, parcă aşa-mi spuneai.

Mâinile o înfurie pe Thelma, iar el se apără, de parcă ea l-ar învinovăţi pe el de starea mâinilor ei.

— Mereu te-a deranjat că am fost nevasta lui Ronnie, pe lângă faptul că te-am servit când ai avut tu chef. Dar cine erai tu, să te deranjeze treaba asta? Doar eşti strâns legat de Janice şi de banii ei. N-am încercat niciodată să i te iau, deşi uneori mi-ar fi fost tare uşor s-o fac.

— Chiar aşa? întreabă el, lăsându-se cu balansoarul pe spate. Nu ştiu ce să zic, ceva încă mă impresionează la tăntăloaica aia mică. Nu se dă bătută. Habar n-are care-i mersul lumii, dar încă încearcă să-şi dea seama. Acum şi-a băgat în cap că vrea să muncească. S-a înscris la centrul teritorial al Universităţii Penn State de pe Pine Street, la cursurile alea pentru autorizaţia de agent imobiliar. În liceul Mt. Judge nu cred c-a avut vreodată o notă mai mare de şapte, nici măcar la lucru manual. De fapt, dacă stau să mă gândesc, precis a picat la lucru manual, a fost singura fată din istoria şcolii.

Thelma zâmbeşte maliţios; chipul gălbejit i se luminează în livingul umbros.

— Bravo ei, spune ea, dacă aş fi sănătoasă, aş ieşi şi eu în lume. Îţi spun eu, o casnică – ne-au învăţat o grămadă de chestii la orele alea de gospodărie.

— Apropo, *ce mai face* Ronnie?

— Cum îl ştii, răspunde ea pe tonul cântat, apatic şi plângăreţ strecurat de femeile din comitat în cronica zilelor lor pline de stoicism. De-acum nu se mai agită prea tare să-şi facă clienţi noi, se bazează pe cei vechi. A scăpat de întreţinerea copiilor pe perioada studiilor, singurele lui probleme financiare suntem eu şi notele de plată ale doctorilor. Nu că n-ar fi dispus să-i plătească micului Ron, să termine la Lehigh dacă ar vrea; ne-a dezamăgit, ajungând un fel de hipiot. Partea tristă e că la şcoală el era cel mai deştept dintre cei trei. Bănuiesc că prea a fost răsfăţat.

Harry a mai auzit povestea asta. Thelma vorbeşte pe un ton

îndatoritor, molcom, calm, iniţiind discuţii despre familie, când, de fapt, amândoi ştiu că ea vrea să aducă pe tapet vechea ei problemă, cea care a răbufnit acum un minut, dacă el o iubeşte ori nu, sau, măcar, de ce el n-are nevoie de ea la fel de mult cât are ea nevoie de el. Relaţia lor însă, de la bun început, din noaptea aceea de-atunci, din Caraibe, când s-au culcat împreună pentru prima dată, a fost iniţiată de ea, iar toţi anii care au urmat, de întâlniri pe-ascuns, decizii înţelepte de-a le pune capăt şi recidive sexuale palpitante, abjecte, n-au curmat modelul fundamental în care ea e cea care dăruieşte şi el cel care primeşte, în care teama ei că întâlnirile se vor sfârşi e mai mare decât a lui, iar asta o făcea să se agaţe de el şi să se urască pentru această slăbiciune, să dorească să-l pedepsească pentru ura asta de sine, iar el dădea din umeri şi se încălzea pe mai departe la soarele iubirii ei, care răsare în fiecare zi, indiferent dacă-i el acolo sau nu. Lui chiar nu-i vine să creadă şi trebuie s-o pună la încercare.

— Copiii ăştia, spune el adoptând un ton de cacealma, de parcă ar discuta în public în loc să se bucure de-această intimitate ascunsă, din spatele storurile trase din Arrowdale, îţi frâng inima. Ar trebui să-l vezi pe Nelson când e-n sud, în Florida, şi trebuie să stea un pic la mine. Bietul băiat parcă era pe jar.

Thelma dă din mâini iritată.

— Harry, nu eşti chiar Dumnezeu, doar ţi se pare. Chiar crezi că Nelson era ca pe jar din pricina ta?

— Păi, de ce altceva?

Ea ştie ceva. Ezită, dar nu rezistă tentaţiei, poate că-i vorba şi de-un pic de răzbunare, fiindcă prea o tratează de sus, fiindcă a trecut o săptămână de când s-a întors în Pennsylvania până s-o viziteze.

— Trebuie să ştii adevărul despre Nelson. Băieţii mei zic că-i dependent de cocaină. Din generaţia lor toţi au încercat-o, dar mi-au spus că Nelson se droghează rău de tot. Cică drogu-i stăpân pe el, în loc să fie el cel care-l consumă.

Harry se lasă cu balansoarul pe spate cât poate fără să i se ridice pantofii de pe covor şi rămâne în poziţia asta atât de

mult, încât Thelma se sperie, ştiind că omul ăsta nu-i sănătos pe dinăuntru şi poate să facă un infarct. Într-un târziu, se balansează iarăşi în faţă şi, privind-o gânditor, îi spune:

— Asta explică multe.

Caută în buzunărelul lateral al jachetei sport de lână gri, scoate o sticluţă maro şi, îndemânatic, lasă să-i cadă în palmă o singură pastilă, pe care o bagă în gură, sub limbă. Gestul lui are oarece graţie dată de obişnuinţă.

— Cocaina costă, nu-i aşa? o întreabă el pe Thelma. Vreau să zic, poţi să ajungi şi la sute. La mii de parai.

Ei îi pare rău că i-a spus, acum că i-a trecut satisfacţia de a-l şoca, de a-l trezi încă o dată la o realitate în care există şi ea. În adâncul sufletului, tot învăţătoare a rămas; îi place să dea lecţii.

— Nu-mi vine să cred că Janice nu ştie şi că n-a discutat chestiunea cu tine, sau că nevasta lui Nelson n-a venit să stea de vorbă cu voi doi.

— Pru ştie să-şi pună lacăt gurii, spune el. Nu-i văd prea des la faţă. Chiar când suntem cu toţii în acelaşi district, locuim în capete opuse ale Brewerului. Janice petrece destul de mult timp în fosta casă a maică-sii, dar eu nu. Ea e proprietara, nu eu.

— Harry, nu mai fi aşa de uluit. Nu-i decât un zvon şi zău că-i treaba lui, a lui şi a familiei lui. Cu toţii facem lucruri cu care părinţii noştri n-ar fi de acord, iar ei ştiu asta şi nu vor s-o ştie, dacă-nţelegi ce vreau să zic. Ah, Harry, *la naiba*! Te-am întristat când nu-mi doresc decât să te fac fericit. De ce nu ţi-o plăcea ţie să te fac fericit? De ce mi-ai opus mereu rezistenţă?

— Nu-i adevărat. N-am opus rezistenţă, Thel. Ne-am simţit minunat împreună. Doar că nu ne-a fost dat să avem parte de prea multă fericire, iar acum…

— Acum, dragule?

— Acum ştiu cum te-ai simţit în toţi anii ăştia.

Ea aşteaptă o explicaţie, dar el nu i-o poate da, subit, a dat tactul peste el. Ea îi sugerează:

— Muritoare?

— Da. Cam aşa ceva. Vreau să zic, lucrurile se subţiază

până-ntr-atât încât aproape că vezi prin ele.

— Inclusiv prin mine.

— Nu prin tine. Termină odată, nu mă mai face să sar tot timpul prin cercul ăsta nenorocit, ca la circ. De ce crezi că-s aici?

— Să faci dragoste. Să mi-o tragi. Dă-i drumul. Vreau să zic, haide. De ce crezi că ţi-am descuiat uşa?

Ea se apleacă în faţă peste masă, genunchii i-s albi acolo unde se apasă de margine, iar chipul ei are acum expresia topită, dementă, pe care o au femeile când se hotărăsc s-o facă, să se fută cu orice preţ, iar asta îl sperie acum, fiindcă îi sugerează o alunecare voită spre moarte.

— Aşteaptă. Thel. Hai să ne gândim puţin.

Nitroglicerina îşi face efectul la ţanc, iar el îi simte gâdilătura.

Se lasă pe spate, încercând s-o anihileze.

— Ar trebui să evit emoţiile puternice.

Ea îl întreabă, oarecum amuzată de faptul că-i nevoită să negocieze:

— Cu Janice ai făcut dragoste?

— De vreo două-trei ori, poate. Le cam uit. Ştii, e ca şi spălatul pe dinţi seara, uiţi dacă te-ai spălat sau nu.

Ea chibzuieşte un pic şi se hotărăşte să-l tachineze:

— Am pregătit pentru noi fostul pat al lui Alex.

— Nu-ţi prea plăcea s-o facem în pat.

— M-am emancipat şi eu, îi spune ea zâmbind, savurând la culme ezitarea lui.

El se simte ispitit, şi-o imaginează pe Thelma în pat goală, cu trupul ei palid ca ceara dornic, cu sânii ei care au alăptat trei băieţi şi cel puţin doi bărbaţi, dar care arată încă feciorelnici şi rozalii ca buricele degetelor de bebeluş – nu-s informi, fleşcăiţi şi întunecoşi ca ai lui Janice, cu fesele ei netede, nu uşor grunjoase ca ale lui Janie, cu pilozitatea pubiană roşcată şi destul de rară, prin care i se vede crăpătura, spre deosebire de flocăraia opacă, deasă a lui Janice, şi cu gura ei neruşinată şi practică, a Thelmei, cu foamea ei francă, mucalită, amuzată că-i prinsă iar şi iar în

capcana desfrâului, fără a-l învinovăţi pe el în toţi anii în care s-au văzut când-cum, mai des ori mai rar. Pe urmă, se gândeşte însă la Ronnie – cine ştie pe unde-o fi umblat reteveiul gherţoiului ăluia enervant, lui Rabbit nu-i vine să creadă că-i chiar aşa fidel cum îl crede Thelma, nu dacă ar fi să judece după cum se purta în vestiar, după cum i-a tras-o lui Ruth înaintea lui Harry şi după cum a profitat de Cindy în Caraibe – şi la SIDA. Virusul ăsta prea mic să ni-l imaginam călătorind prin fluidele noastre, din două-trei picături de salivă sau mâzgă din pizdă îţi şi dă peste cap anticorpii cu gheruţele lui, de ţi se face praf echilibrul intern şi dai în pneumonie, în inaniţie. Iubirea şi moartea nici nu mai pot fi deosebite. Dar nu-i poate spune acest lucru Thelmei. Ar fi ca şi cum ar scuipa-o în faţă.

Îşi dă şi singură seama că n-are chef. Îl întreabă:

— Mai vrei Cola?

A băut-o pe toată, remarcă el, şi a ras fără să mai stea pe gânduri ambele castronele de alune unsuroase, pline de sare.

— Nu. Trebuie să fug. Dar lasă-mă să mai stau puţin. Mă simt tare bine în compania ta.

— Cum aşa? S-ar zice că şi eu am pretenţii, ca toată lumea.

Un fulger de durere îi brăzdează pieptul, îi taie respiraţia. E-mpresurat de pretenţii, îl sufocă. Poftim, mai are şi-o amantă nesatisfăcută sexual, altă belea. Totuşi, o minte:

— Nu, tu n-ai. Tu ai fost mereu prima-ntâi, Thel. Ştiu că te-a costat, dar ai fost grozavă.

— Harry, *te rog.* Nu mai fi aşa de smiorcăit. Eşti încă tânăr. Cât ai? Cincizeci şi cinci de ani? Nici măcar n-ai depăşit limita de viteză.

— Am făcut cincizeci şi şase acum două luni. Pentru unii, nu-i o vârstă înaintată – nu pentru bondocul şi butucănosul de Ronnie, el o să reziste o veşnicie, însă când ai înălţimea mea şi eşti supraponderal de-atâta amar de vreme, inima oboseşte de-atâta pompat.

Îşi dă seama că a început să-şi imagineze inima ca pe-un prizonier în cuşca toracică, un sclav de la galere sau un cal din ăia cu ochii acoperiţi, care se-nvârtesc în cerc la roata morii.

Simte că Thelma îl priveşte cu alţi ochi, ca pe un pacient, evaluându-l cu detaşare – s-a zis cu privirea topită, dementă de mai devreme. A pierdut ceva refuzând s-o fută: a căzut de pe locul întâi şi ea îl pune pe făraş fără măcar să-şi dea seama. Destul de corect. Cu lupusul ei, el a pus-o pe făraş de mult. Dacă Thelma ar fi fost sănătoasă, ce l-ar fi împiedicat s-o părăsească pe Janice de dragul ei în aceşti ultimi zece ani? A preferat să se folosească de toate găurile ei, după care suia la volanul modelului de Toyota pe care-l conducea în anul respectiv şi se întorcea la Janice, cu sănătatea ei încăpăţânată şi stupidă. Ce-o fi *fost* aşa grozav la Janice? Legătura lor o fi religioasă, altfel n-ar avea nicio noimă.

Doi vechi prieteni bolnavi, el şi Thelma stau împreună o jumătate de oră, discută despre simptome şi copii, află ce mai e nou cu cunoştinţele lor comune – Peggy Fosnacht a murit, Ollie s-ar fi mutat în New Orleans, aşa a auzit ea, Cindy Murkett s-a îngrăşat şi e nefericită, lucrează într-un butic din mallul nou de lângă Oriole, Webb s-a însurat pentru a patra oară cu o tipă care are douăzeci şi ceva de ani, s-a mutat din casa aia modernă din Brewer Heights, cu tot mobilierul ăla făcut chiar de el, într-o casă de fermă veche, din piatră, pe care a renovat-o complet, în sudul districtului, lângă Galilee.

— Mare figură Webb ăsta. Face tot ce vrea. Chiar ştie să-şi trăiască viaţa.

— N-aş zice, pe mine nu m-a impresionat niciodată ca pe voi, pe tine şi pe Janice. Dintotdeauna mi s-a părut că prea se crede buricul pământului.

— Crezi c-a impresionat-o pe Janice?

Thelma dă în bâlbâială şi-i evită privirea.

— Păi, cel puţin în noaptea aia. Nu ţi s-a plâns, nu-i aşa?

— Nici eu nu m-am plâns, răspunde el curtenitor, deşi în minte i-a rămas mai ales cât de obosit a fost a doua zi dimineaţă şi cât de bizar i-a părut jocul de golf, cu jungla aia imposibilă şi cavernele de coral din imediata apropiere a terenului.

Janice s-a ales cu Webb, iar Ronnie cu scumpa de Cindy. În noaptea aceea, Thelma i-a mărturisit lui Harry că-l iubea de

ani de zile.

Ea dă sarcastic din cap, acceptându-i complimentul, şi spune, revenind la unul dintre subiectele lor anterioare de conversaţie:

— Apropo de faptul că suntem muritori – bănuiesc că asta-i afectează pe oameni în fel şi chip, dar, în ceea ce mă priveşte, n-a existat o împuţinare a poftei de viaţă. Senzaţia că trăiesc e absolută, oricât de bolnavă aş fi. Eşti absolut viu, iar când nu vei mai fi, vei fi absolut altceva. Tu şi Janice vă duceţi vreodată la biserică?

Nu foarte surprins, de vreme ce Thelma a fost dintotdeauna, religioasă de fel – se potriveşte cu stilul ei convenţional şi cu sexualitatea ei discretă –, îi răspunde:

— Rar de tot, dacă vrei să ştii. Bisericile din Florida au stilul lor tradiţional, sudist, iar majoritatea prietenilor noştri, întâmplător, sunt evrei.

— Ronnie şi cu mine mergem de-acum în fiecare duminică. La una dintre confesiunile astea noi, care revin la fundamentalism. Ştii… suntem şi pierduţi, şi mântuiţi.

— Nu zău?

Sectele astea marginale îl deprimă pe Harry. Confesiunile alea vechi, prăfuite, au măcar un pic de istorie.

— Am momente când cred, spune ea. Îţi prinde bine când te cuprinde panica, când te gândeşti la toate lucrurile pe care n-o să mai apuci să le faci, lucruri pe care întotdeauna ai crezut, vag, că s-ar putea să le faci. De pildă, o călătorie în Portugalia sau un masterat.

— Păi, tu chiar ai făcut unele lucruri. Ne-ai făcut pe Ronnie şi pe mine, pe mine cu dichis, aş spune, şi ai crescut trei fii. Ai putea ajunge şi-n Portugalia. Am auzit că-i relativ ieftin. Singura ţară din lumea asta pe care mi-am dorit vreodată s-o vizitez e Tibetul. Nu-mi vine să cred că n-o să apuc ziua aia. Sau că n-o să ajung pilot de încercare, cum îmi doream la vârsta de zece ani. Cum zici tu, încă cred că sunt Dumnezeu.

— N-am vrut să te critic, Harry. Eşti adorabil.

— Dar nu şi după Nelson.

— Ba până şi după el. Nu cred că ar vrea să fii altfel.

— Am o întrebare pentru tine, Thel. Tu eşti fată deşteaptă. Ce s-o fi întâmplat cu Dalai Lama?

Cu dispoziţia ei practică, evaluativă, pe Thelma n-ar trebui s-o surprindă nimic, dar izbucneşte în râs.

— Încă trăieşte, nu-i aşa? De fapt, n-a fost dat un pic la ştiri acum, că tibetanii au pus de-o nouă rebeliune? De ce, Harry? Ai devenit un adept de-al lui? De-aia nu te mai duci la biserică?

El se ridică, nu-i place să fie tachinat pe tema asta.

— Dintotdeauna m-am identificat cu el. Suntem de-un leat, îmi place să-i urmăresc evoluţia. Am senzaţia că ăsta va fi anul lui.

În timp ce stă în picioare, balansoarul revine la poziţia iniţială şi-l loveşte peste gambe, iar medicaţia îi dă o stare euforică.

— Mulţumesc pentru alune, spune el. Ar mai fi multe de spus.

Se ridică şi ea, luptându-se anchilozată cu strânsoarea de pluş a canapelei şi, cu mersul ei legănat, artritic, ocoleşte măsuţa şi se lipeşte de el, cu faţa la nivelul reverului său. Se uită la el cu solemnitatea impertinentă a femeilor pe care le-ai futut.

— Să crezi în Dumnezeu, dragule, îl îndeamnă ea. Îţi face bine.

El simte că dă în clocot.

— Nu că n-aş *crede.*

— Mă tem că asta nu-i de ajuns. Harry, dragule.

Ei îi place cum sună „dragule”.

— Înainte să pleci, lasă-mă să ţi-o văd, măcar.

— Ce să vezi?

— Pe ea, Harry. Pe tine. Cu scufiţă.

Thelma îngenunchează acolo, în sufrageria ei cu brizbrizuri veşnic adumbrită şi îi trage jos fermoarul de la pantaloni. El simte atingerea îndemânatică, răcoroasă a degetelor ei şi-i vede firele cărunte din creştet, pornind din cărare; inima îi bate să-i sară din piept în aşteptarea clipei când va simţi, ca pe vremuri, atingerea gurii ei fierbinţi.

Ea, însă, îi spune doar „De-a dreptul adorabil” şi i-o bagă la loc, pe jumătate sculată, în chiloţii cu crac şi-i trage fermoarul la loc, după care se ridică cu greu. Răsuflă un pic mai greu, de parcă ar fi după o repriză de şmotru în gospodărie. O îmbrăţişează şi, de data asta, el este cel care rămâne agăţat de ea.

— Motivul pentru care n-am părăsit-o pe Janice şi pentru care nu mai pot nicicum, îi mărturiseşte el, dintr-odată în pragul lacrimilor, smiorcăit, cum i-a zis şi ea, este că, fără ea, sunt un nimic. Nu m-ar mai angaja nimeni. Sunt prea bătrân. De-acum încolo nu mai pot fi altceva decât soţul ei.

El se aşteaptă la compasiune, dar faptul că a menţionat-o pe Janice a umplut, probabil, paharul. Thelma înţepeneşte în braţele lui.

— Nu ştiu ce să zic.

— În legătură cu ce?

— În legătură cu revenirea ta aici.

— Ah, lasă-mă să mai vin, o imploră el, simţindu-se, la modul pervers, în sfârşit consonant cu întâlnirea asta şi excitat de Thelma. Fără tine, e ca şi cum nici n-aş trăi.

— Poate că Natura încearcă să ne spună ceva. Suntem prea bătrâni să-i dăm înainte cu prosteala.

— Niciodată, Thelma. Nu noi doi.

— Nu pari să ai nevoie de mine.

— Ba da, am, dar nu şi de vreo bubă de-a lui Ronnie.

Ea îl împinge la o parte să se elibereze din strânsoarea lui.

— Nu-i nimic în neregulă cu Ronnie. E la fel de sigur şi curat ca şi mine.

— Mda, păi, asta se-nţelege de la sine, de-ar fi să ne luăm după cum vă purtaţi voi doi. De asta mi-e frică. Îţi spun eu, Thelma, nu-l cunoşti. E un maniac. Tu n-ai cum să-ţi dai seama, fiindcă eşti nevasta lui loială.

— Harry, cred că am ajuns într-un punct în care, cu cât vorbim mai mult, cu atât mai rău se-mpute treaba. Sexul nu mai e ca pe vremuri, aici ai dreptate. Cu toţii trebuie să fim mai atenţi. *Tu* să fii atent. Spală-te şi tu pe dinţi, ca şi până acum, şi-o să mă spăl şi eu.

Abia când ajunge pe aleea curbată a Thelmei, cu uşa închisă în urma lui, cu storurile trase şi cu geamul ei oblic, îşi dă seama ce-a vrut să insinueze cu spălatul pe dinţi. Încă o palmă la adresa lui şi-a lui Janice. Cu femeile n-ai cum să fii sincer, gândesc ca ăia de la FBI. Măcăleandrul e tot acolo, pe peticul de gazon. O fi bolnav. Toate animalele astea din jurul nostru îşi au şi ele bolile lor, au trecut şi ele prin tot felul de molime. Îl priveşte pe Rabbit cu ochi sticloşi şi ţopăie un pic mai încolo, în iarba ceroasă, de aprilie, de pe peluza Thelmei, dar refuză să-şi ia zborul. Măcăleandrule, ţop. Galbenul îndrăzneţ al păpădiilor se alătură în această săptămână celui al narciselor şi forsiţiilor. E şi acesta un semn. Florile atrag albinele cum suntem noi atraşi unii de alţii. Semnalele noastre. Mirosurile. De-ar fi din nou cu ea în casă, i-ar trage-o în ciuda oricăror primejdii. Totuşi, se mulţumeşte cu siguranţa de la bordul automobilului său gri Celica; în timp ce demarează lin, liniştea cartierului Arrowdale este curmată de întoarcerea autobuzelor şcolare, galbene şi greoaie, din care, la fiecare colţ al străzilor curbate, coboară copiii cu ţipete ascuţite.

SENZAŢIA TOYOTA, scrie pe un banner mare, albastru, în vitrina salonului auto Springer Motors de pe Route 111. *36 de luni / 60.000 de kilometri • Garanţie limitată la toate modelele noi*, proclamă un afiş mai mic, iar altul *Automobile CRESSIDA noi-nouţe • Motor nou puternic de 3,0 litri • 190 de cai putere • Transmisie electronică cu 4 viteze • Mecanism de încuiere mai sigur*. Nelson nu-i la salon, spre marea uşurare a lui Harry. E o zi de marţi neproductivă, iar cei doi angajaţi de la vânzări sunt nişte tineri pe care nu-i cunoaşte şi care nu-l cunosc. S-au făcut schimbări anul trecut în noiembrie. Nelson a pus să se zugrăvească zona birourilor în culori mai vii, în roz şi verde, ca într-o ceainărie chinezească, şi a dat jos vechile fotografii mărite ale lui Harry din zilele lui de glorie, de vedetă la baschet, cu ridurile din ziare spunându-i „Rabbit”.

— Domnul Angstrom a plecat în pauza de masă pe la ora unu şi a zis că s-ar putea să nu se mai întoarcă azi, îl anunţă

un tip plinuţ de la vânzări.

Jake şi Rudy îşi aveau birourile la vedere, de-a lungul peretelui, în direcţia clubului disco care a dat faliment şi, când s-au dus anii ’70, a devenit un centru de închiriat aparate electrocasnice. Una dintre ideile măreţe ale lui Nelson a fost să scoată aceste birouri şi să înşire pe peretele opus nişte minibirouri ca separeurile dintr-un restaurant. Poate că astfel se creează o mai mare intimitate client-vânzător în momentul delicat al semnării actelor, dar aranjamentul pare departe de operaţiunile de afaceri generale şi expus zgomotului ce răzbate dinspre service. În direcţia asta şi în spate, spre râu şi spre Brewer, se întinde partea nepavată, neîngrijită a salonului, căreia Harry i-a zis dintotdeauna, el ştie de ce, Paraguay, ţară ce, în realitate, tocmai s-a debarasat de vechiul ei dictator cu nume german – asta a citit-o în ziare nu demult.

— Mda, păi, îi spune acestui necunoscut grăsan, şi eu sunt un domn Angstrom. E cineva pe-aici care ştie cât de cât cum stă treaba?

Nu vrea să fie nepoliticos, dar dezvăluirea Thelmei l-a necăjit rău de tot; îşi simte inima pornindu-i într-un galop nebun şi stomacul chinuindu-i-se să digere cele două castronele de alune.

Un alt vânzător tânăr, unul mai subţirel, se apropie de ei ieşind dintr-un separeu din capătul dinspre Paraguay şi observă că nu-i bărbat; l-au păcălit părul strâns la spate şi trendul maroniu, îmbrăcat pentru o ieşire în parcare, la un cumpărător. E femeie. O femeie vânzătoare de maşini. Ca în reclama aia la Toyota, doar că-i albă. Încearcă să-şi controleze expresia feţei, să nu-şi trădeze misoginismul.

— Eu sunt Elvira Ollenbach, domnule Angstrom, spune ea, şi-i strânge mâna viguros, iar după atingerea rece, păstoasă, a Thelmei, de acum o jumătate de oră, mâna ei îi pare fierbinte. Aş ghici că sunteţi tatăl lui Nelson chiar şi fără fotografiile pe care le are pe peretele din biroul lui. Arătaţi exact ca el, în special în jurul gurii.

Puicuţa asta l-o fi luând peste picior? E o tânăra suplă, musculoasă, superantrenată, aidoma multor femei din ziua de

azi, cu orbite osoase, adânci, cu o voce profundă, plata, buze subţiri date cu un ruj roz-pal, luminos, ca benzile reflectorizante, şi un gât zvelt, de unde iluzia că are fălcile late, ascuţindu-se sub lobii urechilor albe, expuse, ieşite în afară. Poartă nişte cercei de aur în formă de cochilie.

— Bănuiesc c-ai fost angajată de curând.

— Din ianuarie, răspunde ea. Dar înainte de asta am lucrat trei ani la Datsun, pe Route 819.

— Şi-ţi place să vinzi maşini?

— Îmi place foarte mult, e tot ce-i răspunde Elvira Ollenbach.

Nu zâmbeşte prea mult, iar ochii îi sunt un pic prea insistenţi. Îşi taie singur craca de sub picioare spunându-i:

— De regulă, n-ai zice că-i o treabă pentru femei.

Ea se mai însufleţeşte niţel:

— Ştiu, nu-i aşa că-i ciudat, când, de fapt, e ceva atât de firesc? Femeile care ne vizitează nu se mai simt aşa de intimidate, iar bărbaţii nu se mai tem să-şi arate ignoranţa cum s-ar teme în faţa unui bărbat. Ador meseria asta. Tăticul meu iubea maşinile şi bănuiesc că-i calc pe urme.

— Ai dreptate, recunoaşte el, nu ştiu de ce-a trebuit să treacă atâta timp. Să apară femeile ca vânzătoare de maşini, vreau să zic. Cum merge treaba?

— Până acum avem o primăvară bună. Lumea adoră Camry-ul şi, fireşte, Corolla vine tare din urmă, dar am avut un noroc surprinzător cu modelele de lux, în comparaţie cu ce auzim de la alţi dealeri. Economia Brewerului e-n revenire, în sfârşit, după atâţia ani. Industriile moarte au fost scoase de piaţă, au apărut altele, noi, fabricile de nişă şi de înaltă tehnologie şi, desigur, magazinele de desfacere ale fabricilor s-au bucurat de-o primire fabuloasă. Ele sunt cheia întregii renaşteri.

— Minunat. Dar cum stăm cu maşinile la mâna a doua? Merg mai greu?

Ochii ei înfundaţi în orbite – umbroşi ca ai lui Nelson, dar nu ursuzi şi îndureraţi – îl privesc oarecum nedumeriţi.

— Ba nu, câtuşi de puţin. Unul dintre motivele pentru care

Nelson a angajat încă un vânzător a fost acela că voia să se concentreze mai mult pe maşinile la mâna a doua şi să nu mai vândă aşa de multe angro. Era un tip care făcea treaba asta, unul cu un nume grecesc…

— Stavros. Charlie Stavros.

— Exact, de când s-a pensionat el, Nelson simte că second-handurile au trecut pe pilot automat. Filosofia lui Nelson este că, dacă nu serveşti publicul tânăr cu venit scăzut sau cumpărătorul minoritar cu produsul pe care-l poate cumpăra, ai pierdut un potenţial client pentru un model nou în următorii cinci sau zece ani.

— Sună bine.

Fata asta pare să-i tot dea înainte cu Nelson. Vorba vine, fată, poate să aibă ca la vreo treizeci de ani sau chiar mai mult, din câte îşi dă el seama, toată lumea sub patruzeci de ani îi pare puştime.

Vânzătorul dolofan, bărbatul – un tip italian simpatic, familiar; Brewer mai scoate la iveală câţiva, cu glasuri răguşite, încheieturi păroase şi tunsori demodate, puţin mai sus de urechi –, se simte obligat să-şi dea şi el cu părerea:

— Nelson chiar că a reuşit să vândă maşinile la mâna a doua ca pe pâinea caldă. Mai o reclamă în *Standard,* mai un preţ de pe parbriz micşorat la fiecare două-trei zile, reduceri pentru plata cu banii jos. Sunt unii care trec zilnic pe la noi, să vadă ce-ar mai fi de ciugulit.

Are un fel de-a fi zelos, de-a sta prea aproape şi de-a vorbi rapid; obrajilor lui le-ar prinde bine un bărbierit, iar răsuflării, o bomboană mentolată sau două. Italienii ăştia folosesc usturoiul la toate mâncărurile.

— Reducere pentru plata cu banii jos? se miră Harry. Dar Nelson unde-i?

— Ne-a spus că simte nevoia să se relaxeze, îi explică Elvira. Voia să scape de telefoane.

— De telefoane?

— Îl tot sună un individ, îi spune Elvira coborând glasul. Parc-ar fi străin.

Harry are impresia că nu-i chiar aşa de isteaţă precum i s-a

părut la prima vedere. Privirea ei insistentă îi surprinde aluzia asta, fiindcă adaugă în apărarea ei:

— Probabil că n-ar trebui să suflu o vorbă, dar, din moment ce sunteţi tatăl lui…

— Ar putea fi un client nemulţumit, spune Rabbit, vrând s-o scoată basma curată.

— Toyota nu prea are din ăştia, intră în vorbă celălalt vânzător. An după an, scot pe piaţă maşinile cele mai uşor de întreţinut, cu o longevitate fără reparaţii absolut uimitoare.

— Nu-i vinde castraveţi grădinarului, îi spune Harry.

— Mă entuziasmez uşor. Numele meu e Benny Leone, apropo, domnule Angstrom. Benny de la Benedict. Mă bucur că aţi trecut pe la noi. Din câte ne-a spus Nelson, v-aţi spălat pe mâini de-afacerea cu maşini şi nu vă pare deloc rău.

— M-am semi-pensionat.

Oare ei ştiu, se întreabă el, că din punct de vedere legal totul e al lui Janice? Presupune că s-au prins cum stă treaba. Cei mai mulţi se prind. Oamenii ştiu mai multe decât lasă să se vadă.

— În branşa asta, primeşti o grămadă de telefoane aiurite. Nelson n-ar trebui să le pună la suflet, spune Benny.

— Nelson ia totul prea în serios, adaugă Elvira. Îi tot spun, nu le mai pune pe toate la suflet, dar nu poate. Uneori e-atât de crispat, de face urât de tot.

— Dintotdeauna a fost un băiat sufletist, le povesteşte Harry. Cine mai e aici în afară de voi doi? Apropo de pilotul automat…

— Mai e Jeremy, răspunde Benny, care vine, de regulă, de miercuri până sâmbătă.

— Iar Lyle e-aici, spune Elvira şi se uită scurt într-o parte, unde un cuplu în blugi prespălaţi se plimbă prin marea sclipitoare de Toyote.

— Am crezut că Lyle e bolnav, spune Harry.

— Cică ar fi în remisiune, îi explică Benny şi pe chip i se aşterne dintr-odată o expresie prudentă, probabil la fel ca şi lui Harry când a încercat să nu pară misogin în ochii Elvirei.

Cât despre ea, dă să iasă în trenciul ei primăvăratic în

strălucirea de afară, unde perechea de cumpărători potenţiali studiază oferta.

— Mă bucur să aud asta, zice Harry şi simte că are mai puţine reţineri şi e mai puţin ceremonios discutând doar cu Benny. Nu ştiam că există remisiune la boala lui.

— Nu pe termen lung.

Glasul bărbatului a devenit mai răguşit, ca de gangster, de parcă prezenţa femeii l-ar fi făcut şi pe el să aibă reţineri.

Harry dă din cap, scurt, spre cei de-afară.

— Cum se descurcă?

Benny se apropie şi mai mult şi-i mărturiseşte:

— Îi aduce până la un punct, apoi devine rigidă şi lasă vânzarea să-i scape printre degete. De parcă s-ar teme că noi ăştilalţi am zice că-i prea moale.

Harry dă din cap a aprobare.

— Femeile mereu sunt scârţare când vine vorba de bacşiş. Banii le sperie. Totuşi, comentează el, loial faţă de vremurile schimbătoare şi de inovaţiile lui fiu-său, cred că-i o idee bună. Ca şi cu femeile-preot. Au lipici la lume.

— Mda, admite prudent mărunţelul fălcos. Îi dă locului un strop de culoare. E mai altfel.

— Şi unde-i Lyle?

Se întreabă câte i-or fi ascunzând ăştia doi ca să-l protejeze pe Nelson. A observat semnalele pe care şi le transmiteau din priviri în timp ce vorbeau. Un labirint de secrete – firma asta a construit-o după chipul şi asemănarea lui din 1975, când bătrânul Springer a pocnit dintr-odată, într-o zi de vară, ca un termometru supraîncălzit. În afacerile cu automobile se adună o grămadă de stres mocnit. Sunt riscuri multe şi, totuşi, ai un acoperiş ferm deasupra capului.

— Acum zece minute era în biroul lui Nelson.

— Nu îl foloseşte pe-al lui Mildred? Harry îi explică: Mildred Kroust a fost ani de zile contabila noastră, de pe vremea când tu nu erai decât un puşti.

În materie de Springer Motors, a devenit un istoric. Îşi aminteşte vremurile când magazinul de închiriat aparate electrocasnice de mai sus avea o firmă uriaşă DISCO

remodelată dintr-un Mr. Peanut cu ghetre şi joben[38], agitându-şi ostentativ bastonul de neon.

Benny pare să ştie, însă, tot ce vrea el să afle. Îi răspunde:

— Acum e un fel de sală de conferinţe, cu o canapea, în caz că cineva ar avea brusc nevoie să tragă un pui de somn. Lyle proceda aşa, dar acum lucrează mai mult acasă, din cauza bolii.

— De când e bolnav?

Benny iar face mutra aia prudentă şi-i răspunde:

— De cel puţin un an. Dar poţi să ai virusul ăsta HIV de cinci sau de zece ani până să-ţi dai seama.

Glasul îi devine mai răguşit şi se apropie şi mai mult.

— Vreo doi mecanici şi-au dat demisia când Nelson l-a adus să lucreze la contabilitate cu boala lui, dar trebuie să-l admiri pe Nelson, le-a zis foarte bine, să plece, dacă ţin neapărat să fie superstiţioşi. Le-a explicat că nu te poţi molipsi dintr-un contact ocazional cu un bolnav şi le-a spus să aleagă, ori-ori.

— Şi Manny ce-a zis de treaba asta?

— Manny? Ah, da, domnul Manning de la service. Din câte am înţeles, ăsta a fost motivul pentru care a şi plecat până la urmă. Am auzit că-şi caută de lucru pe la alte firme, însă la vârsta lui, greu îţi mai iese mişcarea.

— Că bine zici, face Harry. Hei, se pare că ne-a sosit un alt client. Mai bine ai ajuta-o pe Elvira.

— Lasă-i să se uite, ăsta-i mottoul meu. Dacă sunt serioşi, intră. Elvira prea se dă de ceasul morţii.

Rabbit traversează salonul, trece pe lângă panoul cu performanţe, vitrina cu piese de schimb şi uşa zăbrelită ce duce la garaj, spre uşa verde încastrată, din vechi plăci de masonit canelate aleatoriu, acum vopsite în roz-pal, care dă în fostul lui birou. Elvira a avut dreptate; fotografiile mărite cu titlurile despre cariera lui în baschet şi tăieturile din ziar îngălbenite de vreme n-au fost aruncate, ci doar mutate pe pereţii lui Nelson, unde puştiul le are în faţa ochilor zi de zi. Pe pereţi mai are plachete de la Kiwanis şi Rotary, o nominalizare din partea Camerei de Comerţ din Brewer şi Premiul Presidents Touch, acordat de Toyota salonului în

urmă cu câţiva ani, plus un calendar *Playboy*, fata din această lună e îmbrăcată ca un iepuraş de Paşti cu fundul gol, Harry nu-i prea sigur că asta-i dă o notă bună, dar cel puţin e o declaraţie că nu toată firma a ajuns poponară.

Lyle se ridică de la biroul lui Nelson până să între Harry în încăpere. E foarte slab. Poartă un pulover roşu, gros, sub costumul gri. Îi oferă o mână albăstrie, scheletică, şi un zâmbet neaşteptat de larg, dinţii îi par enormi pe chipul stafidit.

— Bună ziua, domnule Angstrom. Pun pariu că nu vă amintiţi de mine.

Lui Harry îi pare, totuşi, vag familiar, parcă ai reîntâlni pe cineva cu care ai jucat baschet acum patruzeci de ani. Are craniul foarte îngust, părut tuns periuţă îi este atât de uniform blond, de zici că-i vopsit, iar ochelarii de contabil bifocali au ramă aurie, subţire. E atât de palid, de zici că-i trece lumina prin piele. Cu ochii mijiţi, Harry acceptă mâna întinsă şi i-o strânge scurt, încercând să nu se gândească la virusurile alea micuţe HIV, complexe ca nişte nave spaţiale miniaturale, care i-ar putea aluneca pe palmă, spre încheietură, apoi în sus, pe braţ, în porii sudoripari de la subraţ şi i-ar pătrunde în fluxul sangvin pe acolo. Îşi şterge mâna de poala sacoului, sperând că gestul lui ar putea fi luat drept o simplă pipăire a buzunarului.

— Lucram la Fiscal Alternatives de pe Weiser Street când veneaţi cu soţia şi cumpăraţi aur şi argint.

Harry pufneşte în râs când îşi aduce aminte.

— Era să ne rupem cocoaşa cărând dolarii de argint la nenorocita aia de bancă.

— Aţi fost pe fază, îl laudă Lyle. Aţi vândut la timp. M-aţi impresionat.

Ultima remarcă pare uşor impertinentă, dar Harry comentează amabil:

— Am avut o baftă chioară. Chestia aia mai există?

— Într-un mod *foarte* restricţionat, răspunde Lyle, accentuând acel „foarte”, ca să se facă crezut de Harry.

Se pare că, dacă eşti buzilău, trebuie să exagerezi totul ca

să pară că vorbeşti normal.

— Speculaţiile cu metale au fost doar o modă trecătoare, serios. Acum sunt *foarte* depăşite.

— Era un locşor cochet. Frumuseţea aia care făcea tranzacţiile, nu-mi dau seama, cum putea să lucreze la calculator cu unghiile alea lungi?

— Ah, Marcia. S-a sinucis.

Pe Rabbit vestea îl lasă perplex. Părea atât de angelică, în felul ei.

— Nu zău? De ce?

— Eh, din motivele obişnuite. Probleme personale, răspunde Lyle dându-le parcă la o parte cu dosul palmei lui străvezii; în ochii lui Rabbit, în jurul siluetei lui Lyle se mişcă nişte globule de lumină difuză, ca la E.T. Din film. N-a avut nimic de-a face cu declinul afacerilor cu metale preţioase. Ea era băgată în faţă, la vânzare, banii din spate proveneau din Philadelphia.

În timp ce Lyle vorbeşte degajat, Harry îl aude inspirând aerul cu o uşoară gâfâială în ton cu umbrele vineţii de la tâmple, îi dă senzaţia c-a venit din spaţiu şi e pe cale să se-ntoarcă acolo. *Individul ăsta stă chiar mai rău decât mine,* îşi zice Rabbit şi, pe chestia asta, îi place de el. Totuşi, nu observă la el niciun semn de sarcom Kaposi, ci doar aura radiantă, generală, a unui trup ce se opune vieţii, refuzând orice sprijin, refuzând să se lase pradă propriului sistem. În aer pluteşte un miros dulceag-putregăit, ca atunci când deschizi uşa unui frigider nefolosit dintr-o staţiune de odihnă, sau poate că doar i se pare lui Rabbit. Dintr-odată, vlăguit, Lyle se aşază, de parcă statul în picioare ar reprezenta un efort prea mare pentru el.

Harry ia loc în fotoliul de pe partea cealaltă a biroului, în care, de regulă, stau clienţii şi imploră termeni contractuali mai lejeri.

— Lyle, începe Harry, aş vrea să verific registrele. Extrasele de cont, chitanţele, plăţile, împrumuturile, inventarul, manopera.

— De ce naiba, de ce?

Ochii lui Lyle, pe măsură ce restul chipului i se topeşte, ies în afară, mai rotunzi decât cei ai oamenilor sănătoşi. Stă drept, rezemându-se pe un antebraţ descărnat în mâneca lui gri, paralel cu marginea biroului lui Nelson. Fie ca să facă economie de energie, fie ca să ascundă adevărul, s-a hotărât să-i dea răspunsuri minimale.

— Ah, din pură curiozitate. Sincer să fiu, e ceva dubios la balanţele pe care le primesc în Florida.

Harry ezită, dar nu crede că precizările pot face vreun rău în momentul de faţă. Continuă să spere că există o explicaţie pentru toate, că poate reveni la situaţia dinainte, când nu-şi făcea griji în legătură cu salonul.

— Nu apar, proporţional, destule vânzări de maşini la mâna a doua.

— Nu?

— Ai putea argumenta că-i o variabilă, iar cu economia înfloritoare din timpul lui Reagan, oamenii îşi pot permite să cumpere maşini noi, dar în toţi anii petrecuţi de mine aici a existat dintotdeauna o anumită proporţie, se ajungea la o medie pe mai multe luni, iar asta nu s-a mai întâmplat în scripte din noiembrie încoace. De fapt, e din ce în ce mai ciudat.

— Mai ciudat?

— Mai bizar. Mai dubios. Cum vrei să-i zici. Când pot să văd registrele? Nu-s contabil; vreau să le verifice Mildred Kroust împreună cu mine.

Lyle face un efort, îşi mută braţul de pe birou şi îşi lasă mâinile în poală, unde nu-i pot fi văzute. Felul lui de-a se mişca îi reaminteşte lui Harry de încetineala spectrală a cadavrelor apatice, fleşcăite de la Buchenwald mutate din lagăr, date la jurnalele de ştiri de după război. Goale, cu încheieturile bălăbănindu-li-se, cu pubisul la vedere, apropo de obscenitate, treaba asta era atât de obscenă, încât au trebuit să ne-o arate ca s-o credem. Lyle îi spune lui Harry:

— Am o grămadă de date la mine acasă, în computer.

— Avem un computer şi aici. Cel mai bun de pe piaţă, un IBM.

Ţin minte când l-am instalat.

— Am unul compatibil. Un Apple micuţ, bun la toate.

— Pun pariu că aşa şi e. Ştii, la drept vorbind, doar pentru că eşti bolnav şi trebuie să stai acasă mai tot timpul nu înseamnă că balanţele de la Springer Motors trebuie să fie împrăştiate în tot Diamond County. Am nevoie de ele aici. Mâine am nevoie de ele.

E prima oară când amândoi recunosc că Lyle e bolnav, că Lyle e pe moarte. Băiatul devine rigid şi-şi ţuguiază un pic buzele. Zâmbeşte schiţând rânjetul generos al unui schelet ambulant.

— Nu pot arăta registrele decât persoanelor autorizate, spune el.

— Eu sunt o persoană autorizată. Cine-ar putea fi mai autorizat decât mine? Eu am fost şeful aici. Ale mele-s fotografiile astea de pe pereţi.

Pleoapele lui Lyle, cu genele mai închise la culoare decât părul de pe cap, se lasă peste ochii bulbucaţi. Clipeşte de mai multe ori şi încearcă să fie delicat, să păstreze tonul curtenitor dintre ei doi.

— Înţeleg de la Nelson că maică-sa e proprietara companiei.

— Da, dar eu sunt soţul ei. Jumătate din averea ei e-a mea.

— În unele împrejurări, poate; şi, poate, în unele state. Dar cred că nu şi-n Pennsylvania. Dacă *doriţi* să consultaţi un avocat…

De-abia mai respiră; Harry se arată aproape milostiv întrerupându-l:

— N-am nevoie să consult un avocat. Nu trebuie decât s-o pun pe nevastă-mea să te sune şi să-ţi spună să-mi arăţi registrele. Mie şi lui Mildred. Am nevoie de ea.

— Cred că domnişoara Kroust locuieşte acum într-un azil. The Dengler Home din Penn Park.

— Minunat. E la cinci minute de casa mea. O iau cu maşina şi venim aici mâine. Hai să stabilim o oră.

Lyle îşi coboară pleoapele din nou şi îşi repoziţionează stângaci cotul pe birou.

— Când şi *dacă* primesc autorizaţia soţiei dumneavoastră şi undă verde de la Nelson…

— Asta n-ai să primeşti. Aici Nelson e problema, nu soluţia.

— Cum ziceam, chiar *dacă,* tot aş avea nevoie de câteva zile să pun cap la cap toate cifrele.

— Ca ce chestie? Registrele ar trebui să fie la zi. Ce se întâmplă aici, măi băieţi?

Surprinzător, Lyle rămâne tăcut. Poate că-l dărâmă efortul de-a respira. Totu-i atât de istovitor. Tâmplele înfundate îi sunt şi mai vineţii. Harry simte că inima se porneşte să-i bată rapid şi simte un junghi în piept, dar rezistă impulsului de a mai lua o nitroglicerină, nu vrea să devină dependent. Se afundă şi mai mult în fotoliul cumpărătorului, de parcă negocierile ar fi ajuns în punctul terminus. Schimbă placa.

— Ia zi-mi, Lyle. Cum e?

— Cum e ce?

— Să fii, ştii tu, cu funia atât de aproape de par. Te-ntreb pentru că am avut mici probleme cu inima în Florida şi încă nu mă pot obişnui cu gândul c-am ajuns atât de aproape. Vreau să zic, în cea mai mare parte a timpului totul îmi pare ireal, sunt tot *eu* şi-n jur totul decurge normal, apoi, dintr-odată, noaptea, când mă scol să dau calu' la apă, sau în toiul unui serial TV de tot rahatul, mă loveşte nasol de tot. Ating fundul prăpastiei. Vreau să mă caţăr la loc, în părinţii mei, dar ei au murit deja.

Buzele umflate ale lui Lyle tremură sau par să tremure când încearcă să-şi clarifice de ce-a luat această turnură conversaţia lor.

— Te-mpaci cu gândul, răspunde el. Toată lumea moare.

— Dar unii se curăţă mai devreme decât alţii, nu?

Un spasm de indignare îl animă pe Lyle.

— Apar medicamente noi. Întruna. La francezi. La chinezi. Trichosanthinul. Derivatele TIBO. Până la urmă, cei de la FDA{39} vor fi nevoiţi să le dea drumul pe piaţă, chiar dacă nu-s decât o adunătură de homofobi fascişti reaganişti, pe care nu i-ar deranja să ne vadă pe toţi morţi. E o chestiune de rezistenţă. Am mari speranţe.

— Păi, da, grozav. Îţi pot oferi o putere mai mare. Dar asta-i tot ce pot face medicamentele. Învăţ şi eu chestia asta când am dat de greu. Ştii, Lyle, nu că nu m-aş fi gândit niciodată la moarte sau că nu mi-ar fi murit nimeni apropiat, dar aş putea spune că nu i-am simţit niciodată gustul. Vreau să zic, cu moartea nu-i de glumit. Te vrea cu totul.

Are nevoie de pastila aia. Se întreabă dacă Nelson o fi ţinând în sertar un tub de bomboane Life Savers, cum obişnuia el. Ceva de ronţăit când eşti agitat. Harry constată că, de fiecare dată când se gândeşte la moarte, îi vine să mănânce – de-aia n-a slăbit mai mult.

Încercarea interlocutorului de a-l relaxa îl face pe Lyle să stea şi mai ţeapăn la birou, şi mai ostil. Se holbează la Harry cu ochii lui încercănaţi, de sub sprâncenele la fel de blond-metalizate ca şi părul.

— Partea bună, spune el, e că devii mai greu de speriat. De fleacuri. De ameninţări ca ale dumneavoastră, de exemplu.

— Eu nu te ameninţ câtuşi de puţin, Lyle, încerc doar să aflu ce mama mă-sii se-ntâmplă aici. Încep să cred că la firma asta se comit nişte jafuri ca la drumul mare. Dacă mă înşel şi totu-i parfum, chiar n-ai de ce să te temi.

Bietul băiat, are de luat o decizie strâns cu uşa fiind şi n-are decât jumătate din vârsta lui Harry. La vârsta lui, Harry ce făcea? Aranja matriţe în stilul ăla de demult şi visa câte un cur de gagică. Până la urmă, într-un fel sau altul, curul ne nenoroceşte: membrana celulară-i prea subţire, micuţele HIV-uri pătrund prin ea la marele fix. O cutie neagră de neant, asta a simţit când i-a pus-o Thelmei. Ciudat apetit, la o dietă constantă. Să fii poponar nu-i mare fâs.

Lyle îşi mută din nou braţele cu aceeaşi prudenţă fragilă. Trupul lui a devenit un mănunchi de vreascuri.

— Nu faceţi afirmaţii nefondate, domnule Angstrom, pe care n-o să vreţi le susţineţi şi în instanţă.

— Păi, refuzul tău de-a mă lăsa pe mine şi pe un contabil imparţial să-ţi examinăm registrele e o afirmaţie nefondată, sau un fapt real?

— Mildred nu-i imparţială. E furioasă pe mine că i-am luat

locul. E furioasă că eu şi calculatorul meu putem face în câteva ore ceea ce ei îi lua o săptămână.

— Mildred e un suflet cinstit.

— Mildred e senilă.

— Nu despre Mildred e vorba aici. E vorba despre faptul că mă sfidezi ca să-mi protejezi fiul.

— Nu vă sfidez, domnule Angstrom…

— Poţi să-mi spui Harry.

— Nu vă sfidez, domnule. Va spun doar că nu pot primi ordine de la dumneavoastră. Trebuie să le primesc de la Nelson sau de la doamna Angstrom.

— Ai să le primeşti, domnule. Pe chipul lui Lyle se aşterne un zâmbet provocator, care-l stârneşte pe Harry să-l întrebe: Te îndoieşti de treaba asta?

— Aştept să le aud, răspunde Lyle.

— Ascultă. Oi fi ştiind tu multe chestii pe care eu nu le ştiu, dar habar n-ai cum e o căsătorie. Nevastă-mea o să facă ce-o să-i spun eu. Ce am s-o rog eu. Într-o afacere ca asta, suntem ca unul.

— O să vedem, spune Lyle. De fapt, şi părinţii mei au fost căsătoriţi. Am fost crescut într-o familie. Ştiu *foarte multe* despre căsătorie.

— Nu ţi-a fost de mare folos.

— Mi-a arătat ce-am de evitat, îi răspunde Lyle zâmbind la fel de larg, la fel de nevinovat ca la intrarea lui Harry.

E tot numai dinţi. Acum Harry şi-l aminteşte de pe vremea când lucra la Fiscal Alternatives – cu mormanele de aur şi argint şi cu Marcia cea desăvârşită, cu unghiile ei lungi, roşii. Sărmana frumuseţe, singură şi-a făcut seama. Ea şi Monroe. Rabbit recunoaşte în sinea lui că poponarii au un anume farmec ciudat, o frivolitate băieţească, sunt mai presus de murdăria aia feminină din care ia naştere viaţa.

— Slim ce mai face? se interesează Harry ridicându-se din fotoliu. Nelson îl pomenea frecvent.

— Slim, răspunde Lyle prea istovit sau prea mitocan ca să se mai ridice, a murit. Înainte de Crăciun.

— Îmi pare rău s-aud asta, îl minte Harry.

Îi întinde mâna peste birou, dar interlocutorul ezită să i-o atingă, de parcă s-ar teme să nu se molipsească. Are oasele febrile, abia se mai ţin în încheieturi. Rabbit i le strânge şi zice:

— Spune-i lui Nelson, dacă-l întâlneşti, că-mi plac noile decoraţiuni. Parcă ar fi un butic. Drăguţ. Se asortează cu noii vânzători. Stai liniştit, Lyle. Sper să ajungă chinezăriile la tine. Ţinem legătura.

În drum spre casă, aude la radio că Mike Schmidt, care în urmă cu exact doi ani, pe 18 aprilie 1987, a înscris *home run*-ul cu numărul cinci sute din cariera sa împotriva celor de la Pittsburgh Pirates pe Stadionul Three Rivers, se apropie de recordul lui Richie Ashburn, de 2 217 lovituri reuşite, devenind cel mai bun jucător la bătaie al celor de la Phillie din toate timpurile. Rabbit şi-l aminteşte pe Ashburn. Unul dintre copiii-minune care i-au bătut pe cei de la Dodgers în finala campionatului din toamna anului în care Rabbit a ajuns în ultima clasă de liceu. Curt Simmons, Del Ennis, Dick Sisler în centru, Andy Seminick în spatele celei de-a patra baze. I-au bătut pe cei de la Dodgers în ultimul meci al sezonului, apoi au pierdut de patru ori la rând în faţa celor de la Yankees. În 1950, Rabbit avea şaptesprezece ani şi era vedeta ligii B a comitatului cu 817 puncte în primul lui sezon competiţional. Amintirea acestor statistici îl ajută să-şi mai domolească starea de agitaţie pricinuită de întâlnirea cu Thelma şi cu Lyle, o stare ce poate fi descrisă drept o dorinţă aţâţată şi nesatisfăcută, la marginea căreia clipoceşte ideea deprimantă că nimic nu mai contează prea mult, că, în curând, cu toţii vom fi morţi.

Ideea lui Janice de regim hiposodic pentru el este să cumpere semipreparate congelate în punguţe de plastic pe care scrie Dietetic. Majoritatea acestor semipreparate cu carne de pui şi de vacă mustesc de chimicale, să nu se altereze în frigider. Ca să le poată digera ca lumea, bea, de regulă, încă o bere. În ultima vreme Janice e zăpăcită de cap, e încântată la culme de cursurile de imobiliare la care urmează să meargă la

sediul local al Universităţii Penn State.

— Nu sunt sigură c-am înţeles totul clar, deşi tipa de la biroul din Pine Street – mamă, *tare*-a mai decăzut cartierul ăla faţă de cum arăta pe vremea când lucrai cu taică-tău la Verity! – mi-a răspuns foarte răbdătoare la toate întrebările. Voi avea trei ore pe săptămână timp de zece săptămâni, cu două examene la materii obligatorii şi patru la opţionale ca să primesc certificatul ăsta, dar nu cred că-i nevoie de el pentru obţinerea licenţei, pentru care un agent de vânzări – asta aş fi eu – poate da lunar examen, iar un broker – asta aş putea încerca să ajung mai încolo –, doar trimestrial. Dar poanta e că aş putea începe cu două materii în aprilie, iar apoi, între iulie şi septembrie, să mai fac încă două şi, dacă totul merge bine, să-mi iau licenţa în septembrie şi să încep să fac vânzări, la început exclusiv pe comision, pentru firma asta la care-i partener noul cumnat al lui Doris Eberhardt. Cică i-a povestit despre mine şi s-ar fi arătat interesat. Evident, e un atu să fii în floarea vârstei, clienţii îşi închipuie că ai experienţă.

— Iubito, ce rost are să te legi la cap dacă nu te doare? Doar ai salonul.

— N-am niciun salon. E al lui Nelson.

— Serios? Azi am trecut pe-acolo şi nici urmă de el. Nu erau decât copiii angajaţi de el. Un poponar, un macaronar şi-o faţă.

— Harry! De unde-ai prejudecăţile astea?

El nu-şi continuă povestirea, vrea s-o lase pentru mai târziu când o pot urmări amândoi cu atenţie. După cină, lui Janice îi place să se uite la *Jeopardy*{40} chiar dacă nu ştie niciodată vreun răspuns, iar apoi Phillies joacă cu Mets pe Le Channel 11. Căsuţa de piatră cu numărul ei cu fracţie de pe Franklin Drive atrage întunericul în jurul lor, doar al lor, seara, în timp ce amurgul nordic treptat (în Florida soarele se stinge brusc şi luna îi ia locul) se prelinge prin pomii încă golaşi, retezând trilul păsărelelor, iar tenta limonie a cerului de la apus, dincolo de coşurile verticale ale caselor mari din cărămidă de zgură, devine tot mai închisă, până la un portocaliu incendiar, iar apoi stacojiul ca ultimii tăciuni din vatră. În câteva

săptămâni pomii vor înfrunzi şi n-o să mai vadă niciun asfinţit pe geamurile romboidale ale bârlogului său când o să-şi ia ochii de la ecranul televizorului.

În a treia repriză, cu doi oameni pe teren, Schmidt înscrie un *home run,* al patrulea al acestui început de sezon şi al cinci sute patruzeci şi şaselea din cariera sa. Cei de la Phils conduc cu cinci la zero, iar Rabbit începe să dea de pe un canal pe altul, nu găseşte niciun meci de *play-off la* baschet, doar *Matlock*{41} şi *The Wonder Years*{42}. Oricât de mult l-ar enerva Janice când e lângă el, când nu-i în aceeaşi cameră sau când n-o aude zdrăngănind prin bucătărie sau la etaj, nu prea e-n apele lui. Închide televizorul şi se duce s-o caute, plin de veşti tulburătoare, tot aşa cum odinioară era plin de monede Krugerrand de aur.

E deja într-una dintre cămăşile ei de noapte, la etaj, şi poartă sandalele alea enervante din Florida, care fac *plici-plici* când se-nvârte prin jur când el mai încearcă să doarmă de dimineaţă. Nu că ar mai putea dormi până târziu, ca în tinereţe, sau chiar şi la patruzeci şi ceva de ani. Se trezeşte mereu pe la şase tresărind scurt şi, de la atacul de cord încoace, simte nişte junghiuri în stomac, nu ştie de la ce i se trag până când îşi dă seama că-i vorba de groaza de-a fi prizonierul trupului său muritor, ca şi cum ar împărţi o celulă de închisoare cu un nebun care s-ar putea hotărî să-l omoare în orice clipă. Ea tipăie de colo-colo, *plici-plici*, cărând mici teancuri de haine împăturite, rufe pe care le aduce pe scara din spate; îşi dă seama că grămada pătrată-s batiste împăturite, iar în alta, mai puţin aranjată, sunt boxerii lui cu elasticul de la mijloc uşor lărgit, a treia conţine lenjeria ei intimă, care încă-l excită, nu atât când e pe ea, cât atunci când e goală şi proaspăt spălată. Nu ştie cum să-nceapă. Se aruncă cu trupul lui de malac pe pat, în diagonală, şi îşi freacă faţa de gâlmele cuverturii. Vidul roşiatic din spatele pleoapelor închise e odihnitor după scânteile necontenite, derapante, ale televizorului.

— Harry, ce s-a întâmplat?

Janice pare alarmată. Fragilitatea lui îi oferă un nou

avantaj în raport cu ea.

El se rostogoleşte pe pat şi nu se poate abţine să nu-i zâmbească siluetei plinuţe în cămaşă de noapte. Nu pare mult mai altfel decât Judy în cămăşuţa ei şi nici cu mult mai mare. Bretonul rărit nu prea-i ascunde fruntea înaltă, cu bronzul de Florida pe cale de dispariţie şi cu privirea ochilor obosiţi dusă aiurea.

— Ceva e putred la salon, începe el. Azi, când am trecut pe-acolo, am cerut registrele şi poponarul ăla bolnav de SIDA pe care Nelson l-a uns contabil în locul lui Mildred mi-a zis că nu mi le poate arăta decât cu aprobarea ta. După el, cică tu eşti şefa.

Ea scoate vârful limbii şi şi-l împinge în buza de sus.

— Ce tâmpenie, comentează ea.

— Aşa mi-am zis şi eu, dar mi-am păstrat calmul. Amărâtul ăla nu face decât să-l acopere pe Nelson.

— Să-l acopere pe Nelson? De ce?

— Păi, oftează Harry din toţi rărunchii şi se întinde ca o odaliscă, răsucindu-şi şoldul, chiar vrei să afli?

— Fireşte.

Şi totuşi, continuă să se învârtească prin cameră cu grămăjoarele de haine.

— Am o teorie nouă. Cred că Nelson ia cocaină şi de-aia-i atât de imprevizibil şi agitat şi-un pic paranoic.

Janice se apropie cu grijă de scrin, *plici*, urmat de încă un *plici,* ţinând ceva în care Harry recunoaşte treningul ei roz cu mâneci şi dungi albastre, pe care nu-l poartă niciodată pe stradă aici, unde cei de vârsta a doua sunt mai atenţi să nu pară ridicoli.

— Cine ţi-a zis asta? întreabă ea.

El se foieşte în pat, îşi ridică picioarele şi îşi dă jos pantofii din piele întoarsă, să nu murdărească cearşaful de olandă.

— Nu mi-a spus nimeni, protestează el. Doar am pus lucrurile cap la cap. Găseşti cocaină pe toate drumurile şi tocmai copiii ăştia de vârsta lui Nelson, plini de bani, sunt cei care-o folosesc. Şi costă mult. O grămadă de bani, să-ţi satisfaci năravul. Nu se plânge Pru tot timpul că n-au bani să-

şi achite facturile?

Janice se apropie de pat, dar rămâne în picioare; el îi întrezăreşte prin cămaşa de noapte din bumbac umbrele sfârcurilor şi pilozitatea pubiană. Din unghiul din care-o priveşte pare ciudat de enormă şi, stând întins pe diagonală, simte un puseu din alea de ameţeală ca atunci când se ridică prea repede în picioare; nu-i e prea clar cine-i la verticală şi cine nu. Trupul ei şi-a păstrat vitalitatea plăcută din tinereţe, de pe vremea când lucra la Kroll's, dar sub bărbie are nişte pliuri urâte ce i se ramifică în jos pe gât. Era hotărâtă să nu se îngraşe ca maică-sa, însă vârsta oricum te ajunge din urmă. Janice spune circumspectă:

— Cele mai multe cupluri tinere au facturi pe care nu le pot plăti.

El se ridica în capul oaselor, să-şi alunge ameţeala şi, pentru că trupul ei se află acolo, îi îmbrăţişează şoldurile. Se răzgândeşte, îşi vâră mâinile sub cămaşa ei de noapte şi-i cuprinde fesele ferme, un pic aspre. Îi spune, privindu-i chipul de jos în sus, peste sâni:

— Partea cea mai proastă, iubito: am impresia că jecmăneşte compania. Cred că fură, iar Lyle îl ajută, de-aia au concediat-o pe Mildred.

Bucile ei i se încordează în mâini: simte cum se întăresc şi devin mai sferice, ca nişte mingi de baschet umflate niţel sub standardele regulamentare. Simte în vintre licărul apos al aţâţării. Ea îl priveşte mohorâtă cu ochi înceţoşaţi, cu pielea feţei atârnându-i de pe maxilar. El îşi freacă nasul de un sân şi închide ochii din nou, amuşinând bumbacul vag transpirat, ascunzându-se de privirea ei încordată.

— Ce dovadă ai? întreabă ea.

Chestia asta îl enervează. E o mută.

— Doar ţi-am spus. Azi am cerut registrele şi extrasele bancare şi nu m-au lăsat să le văd decât cu permisiunea ta. Nu trebuie decât să-l suni pe Lyle ăsta.

Simte o încremenire ciudată în pieptul ei, o simte cum încearcă să-şi stăpânească tensiunea ce-i ia trupul în stăpânire. Cămaşa de noapte e transparentă, însă ea e opacă.

— Dacă ai vedea cifrele astea, îl întreabă ea, ai avea competenţa să le-nţelegi?

Îi linge sfârcul prin bumbac. Licărul din vintre a devenit o lumină incandescentă, o căldură inflamată.

— Poate nu chiar de tot, răspunde el. Dar nici măcar balanţele lunare pe care le primeam în Florida nu mi-au mirosit a bine. Aş lua-o pe Mildred cu mine, iar dacă ea-i prea dusă de-acasă – mi-a zis c-ar fi senilă, internată la Dengler –, cred c-ar trebui să angajăm pe cineva, un contabil profesionist din Brewer. Ai putea să-l rogi pe avocatul nostru să ne recomande pe cineva. Ar putea fi o chestie pentru care, la un moment dat, va trebui să chemăm poliţia.

Afară se porneşte o ploaie torenţială de aprilie, stârnită de asfinţitul domol.

Trupul ei devine rigid şi se trage înapoi cu doi centimetri.

— Harry! E vorba de fiul tău!

— Păi, zice el enervându-se din nou, e vorba de mama lui. Fură de la maică-sa.

— Nu ştim nimic sigur, îi spune Janice. Asta-i deocamdată teoria ta.

— Ce altceva ar fi avut Lyle de ascuns azi? Acum ştiu că-s luaţi la ochi, aşa că ar trebui să ne mişcăm repede, sau o să facă pierdute o grămadă de documente, ca Ollie North.

Acum Janice e cea care devine agitată, se retrage din braţele lui până în mijlocul covorului, şi-şi freacă pe rând dosul palmelor. El îşi dă seama că s-a zis cu sexul, a fost prima oară când a simţit nevoia după mai multe săptămâni. Lua-l-ar dracu' pe Nelson. Ea spune:

— Cred că mai întâi ar trebui să stau de vorbă cu Nelson.

— *Tu* ar trebui? De ce nu *noi?*

— După Lyle, eu sunt singura care contează.

Asta-l doare.

— Eşti prea blândă cu Nelson. Te manipulează cum vrea.

— Ah, Harry, a fost îngrozitor când am fugit cu Charlie. Nelson avea doar doişpe ani, bătea cu bicicleta tot drumul până pe Einsenhower şi stătea câte o oră vizavi, uitându-se sus la ferestrele noastre, iar de câteva ori l-am văzut şi m-am

ascuns, m-am ascuns în dosul perdelei şi l-am lăsat să stea acolo până obosea şi pleca.

Se uită în gol, peste capul lui Harry, revăzându-şi băieţelul ei de peste drum, atât de răbdător, nedumerit şi plin de speranţe, şi ochii căprui i se umplu de lacrimi.

— Păi, ce dracu', spune Rabbit, nimeni nu-l *punea* să se ducă acolo şi să te spioneze. *Eu* eram cel care avea grijă de el.

— Cu amărâta aia de fătucă nebună şi cu negrul ăla hidos. Am avut un noroc chior că n-a ars şi Nelson odată cu casa.

— L-aş fi scos afară. Dacă eram acolo, îi scoteam pe toţi afară.

— Nu poţi să *ştii* asta, îl contrazice ea, nu poţi şti ce-ai fi făcut. Iar acum nu ştii care-i adevărul, n-ai decât nişte bănuieli, cineva îţi bagă prostii în cap, te asmute împotriva lui Nelson. Pun pariu că-i vorba de Thelma.

— Thelma? Dar nu ne-am mai întâlnit de secole. Ar trebui să-i invităm la noi cândva pe soţii Harrison.

— *Pfui!* îşi scuipă ea refuzul, iar el chiar îi admiră furia, felul animalic în care i se zbârleşte părul. Nici moartă!

— Am zis şi eu aşa.

Nu-i un subiect bun de discuţie. Revine la cel care doare:

— Eu nu ştiu care-i adevărul, dar tu-l ştii, ai? Ce ţi-a spus Nelson?

Ea îşi strânge gura până nu i se mai văd deloc buzele, aşa cum făcea bunica Springer.

— Nu mare lucru, îl minte ea.

— Nu *mare* lucru. Păi, atunci e bine. Ştii mai mult decât mine. Mult noroc. Pe tine te jefuieşte. La urma urmei, compania lui taică-tău o fac praf el şi amicii lui poponari.

— Nelson n-ar fura de la companie.

— Scumpo, tu nu-nţelegi ce putere au drogurile. Citeşte ziarele. Citeşte *People,* Richard Pryor{43} spune totul. Zilele trecute l-au săltat pe fiul lui Yogi Berra{44}. Consumatorii de cocaină şi-ar omorî şi bunica pentru o doză. Până acum, heroina era considerată fundul prăpastiei, dar crackul face ca heroina să pară sugiuc pe lângă el.

— Nelson nu consumă crack. Nu prea mult.

— I-auzi! Cine zice asta?

Ea e gata să-şi dea drumul la gură, dar se sperie.

— Nimeni. Dar îmi cunosc băiatul. Şi se mai scapă şi Pru.

— Pru vorbeşte, nu-i aşa? Ce zice?

— E nefericită. Şi copiii la fel. Micuţul Roy se poartă foarte ciudat, pesemne c-ai observat şi tu. Judy are coşmaruri. Dacă nu erau copiii, mi-a mărturisit Pru, l-ar fi părăsit pe Nelson de mult.

Harry se simte dus cu zăhărelul.

— Hai să nu schimbăm subiectul. Pru are problemele ei, tu le ai pe ale tale. Ai face bine să-ţi scoţi urgent copilul-bărbat de la Springer Motor.

— O să vorbesc cu el, Harry. Nu vreau să-i spui o vorbă.

— De ce pizda mă-sii să nu-i spun? Ce mă-sa mare se-ntâmplă dacă-i spun!?

— O să intri prea tare-n ei. O să-l faci să fie şi mai izolat. El… el te ia prea în serios.

— Şi pe tine nu?

— În mine are încredere. Ştie că-l iubesc.

— Şi eu nu-l iubesc?

I se umezesc ochii la gândul ăsta. Ploaia de afară a încetat deja, din jgheab se prelinge doar o şuviţă de apă.

— Ba da, Harry, dar mai e vorba şi de altceva. Tu eşti tot bărbat. Bărbaţii au chestia asta teritorială. Tu te gândeşti la salon ca la proprietatea ta. El o consideră a lui.

— O să fie al lui la un moment dat. Dacă n-o să fie în închisoare. Mă uitam la el în Florida şi brusc mi-a venit în minte cuvântul *infractor*. E o chestie care are de-a face cu forma capului. Nu-mi place deloc cum cheleşte. O să arate ca Ronnie Harrison.

— Îmi promiţi că mă laşi pe mine să stau de vorbă cu el şi tu nu faci nimic?

— Şi-o să-l laşi să-ţi alunece printre degete.

De fapt, n-are nicio tragere de inimă să-l confrunte el pe Nelson. Ea ştie asta.

— Nu, n-o să-l las, promit.

Încetează să-şi frece mâinile şi se duce spre el, *plici-plici*, în

timp ce el şade pe pat. Îşi aşază degetele deasupra urechilor lui şi-l apucă de firele de păr scurte, trăgându-l încetişor spre ea.

— Îmi place cum mă aperi, spune ea.

El se lasă tras de degetele ei insistente şi îşi lipeşte din nou faţa de pieptul ei. Cămaşa ei de noapte are un punct umed acolo unde i-a lins sfârcul. Sfârcurile ei au un aspect molfăit, sunt mai imperfecte, mai reale decât ale Thelmei. Fiind mici, sânii lui Janice şi-au păstrat destul de mult fermitatea, împunsătura aceea semeaţă prin puloverele de angora la modă în anii patruzeci pe holurile liceului. Prin bumbac, trupul ei emană un miros, unul aţâţat, fumuriu.

— Şi eu ce am la afacerea asta? o întreabă el, cu gura lipită de ţesătura udă.

— Ei, un cadou, spune ea.

— Când îl primesc?

— În curând.

— Cu gura?

— Vedem noi.

Îi împinge faţa de lângă trupul ei fierbinte, fumuriu, şi-l împunge cu degetele în bărbie, silindu-l să se uite la ea.

— Dar dacă mai spui un singur cuvânt despre Nelson, mă opresc şi nu mai primeşti niciun cadou.

El simte cum îi ard obrajii şi inima îi porneşte în galop, dar într-unul constant, dulce, în cuşca toracică, tot aşa cum toroipanul îi zvâcneşte în pantaloni, umflat în chip plăcut de sânge; e mulţumit că, deşi îi dă ameţeli, Vasotecul îi lasă sângelui destulă presiune pentru câte una mică, neprevăzută, din când în când.

— Bine, nu mai scot un cuvânt, îi promite Rabbit şi adaugă devenind practic: Mă duc repede la baie, mă spăl pe dinţi şi toate cele, tu stinge lumina. Şi cineva ar trebuie să scoată receptorul din furcă. La parter, să nu-l auzim chiţcăind.

Primesc telefoane ciudate. Voci guturale, cu un timbru bogat, specific bărbaţilor de culoare, întreabă dacă Nelson Angstrom e acolo. Harry sau Janice răspund că Nelson nu

locuieşte acolo, că asta-i casa părinţilor.

— Păi, n-avui noroc la numărु' pe care mi l-a dat drept telefonu' de-acasă, iar la locu' de muncă secretara de-acolo îmi zice mereu că omu-i plecat.

— Vreţi să-i lăsaţi un mesaj?

O pauză.

— Ziceţi-i doar că l-a sunat Julius.

Sau Luther.

— Julius?

— Exact.

— Şi despre ce-i vorba, Julius? Vrei să ne spui?

— Ştie el despre ce-i vorba. Ziceţi-i doar că l-a sunat Julius.

Sau Perry. Sau Dave.

Sau apelantul închide fără să lase niciun nume. Sau vorbeşte cu un glas subţire, cu un uşor accent străin, meticulos, iar o dată a dorit să vorbească nu cu Nelson, ci cu Harry.

— Îmi pare rău că vă deranjez, domnule, dar fiul dumneavoastră nu-mi dă altă alternativă decât să recurg la a vă informa în persoană.

— Să mă informaţi în legătură cu ce?

— Să vă informez că fiul dumneavoastră a adunat nişte datorii serioase şi domnii cu care sunt asociat, în ciuda sfatului pe care încerc să li-l ofer, vorbesc despre vătămare corporală.

— Vătămarea corporală a lui Nelson?

— A lui şi chiar şi a celor dragi lui. Asta este, regret s-o spun, şi chiar îmi cer scuze, dar probabil nu sunt chiar nişte domni. Eu unul nu-s decât cel care dă veştile proaste. Să nu daţi vina pe mine.

Glasul păru să se tragă mai aproape de receptor, mai aproape de urechea lui Harry, devenind mai sincer în văicăreala lui, încercând să sune complice, să devină prietenul şi aliatul lui Harry. Camera familiară, bârlogul lui cu ecranul îngheţat al televizorului, două fotolii roz-argintii şi biblioteca doar cu câteva cărţulii, majoritatea de istorie, cu rafturile de sus ocupate de nişte bibelouri (spiriduşi sub ciupercuţe,

călugări cheloşi cu feţe de heruvimi, pui de măcălendri în cuiburi de paie din porţelan) odinioară ţinute în vitrina bunicii Springer, tot mobilierul ăsta respectabil îşi schimbă calitatea, devine mohorât, fluid şi inutil când acest glas ameninţător, văicăreţ, i se-nfige în ureche, un glas care are şi el o inimă, o misiune umanitară de înţeles, o datorie neplăcută de îndeplinit, care îl somează dintr-o clandestinitate bine pusă la pună, lunecoasă: tot astfel i-a apărut schimbat şi cerul albastru, înmiresmat, de deasupra Golfului Mexic, de parcă i s-ar fi pus un filtru peste ochi, atunci când s-a răsturnat iola.

Rabbit îl tatonează întrebându-l:

— Şi cum s-a umplut Nelson de toate datoriile astea?

Glasul parcă ar vrea să-şi ia înapoi cuvintele:

— S-a umplut, domnule, vrând să-şi satisfacă plăcerile, iar ăsta-i unul dintre privilegiile lui, dar acum trebuie să plătească el sau cineva în numele lui. Asociaţilor mei li s-au dat asigurări că sunteţi un tată excelent.

— De fapt, nu-s chiar aşa. Cum ziceai că te cheamă?

— Nu v-am spus, *senor*. Nu mi-am dat un nume. Numele de Angstrom e cel care ne interesează. Asociaţii mei sunt dornici să aranjeze situaţia cu oricine poartă acest nume excelent.

Omul ăsta, observă Harry, adoră limba engleză, vede în ea un instrument plin de promisiuni, de resurse insuficient explorate.

— Fiul meu, răspunde el, e adult, iar problemele lui financiare n-au nimic de-a face cu mine.

— Acesta vă este răspunsul? Răspunsul dumneavoastră definitiv?

— Da. Uite ce e, eu locuiesc jumătate de an în Florida, m-am întors şi…

Apelantul închide, însă, lăsându-l pe Harry cu senzaţia că pereţii căsuţei lui solide, din calcar, sunt la fel de subţiri ca biscuiţii de regim, că mocheta dintr-un perete într-altul de sub picioarele lui e îmbibată cu apă, că s-a spart o ţeavă şi n-are ce instalator să sune.

Apelează la vechiul lui prieten şi asociat Charlie Stavros,

care s-a pensionat din postul de şef al departamentului de vânzări de la Springer Motors şi s-a mutat din vechea lui locuinţă de pe Eisenhower Avenue într-un cartier nou de blocuri din partea de nord a oraşului, unde căile ferate au vândut un cimitir de vagoane de marfă scoase din uz, douăzeci de pogoane – e uimitor ce proprietăţi aveau căile ferate în perioada lor de glorie. Harry nu-i sigur c-o să-i poată găsi noul domiciliu şi-i propune să ia masa la Johnny Frye's, în centru. Johnny Frye's Chophouse a fost numele original al restaurantului din Weiser Square care a devenit Café Barcelona în anii 70, apoi Crêpe House, în acelaşi deceniu, iar acum şi-a schimbat din nou patronul şi se numeşte Salad Binge, pe panourile de afară e descris drept *Local hipocaloric,* cu *supe creative şi preparate proaspete, organice şi sănătoase*, ca să-i atragă pe tinerii preocupaţi de sănătate, angajaţi în clădirea din sticlă construită vizavi de Kroll's, care tot gol a rămas, cu vitrinele lui uriaşe date cu var pe dinăuntru şi cu partea goală, fără ferestre, dinspre munte având la vedere cărămida şi mortarul brut deasupra parcării pline de moloz ce se întinde până spre fostul Baghdad. JUTOR. SALVEAZ MĂ.

Centrul e folosit în ziua de azi mai mult ca spaţiu de parcare, însă ciudăţenia constă în faptul că spaţiul e integral ocupat. Deşi în centru nu prea ai unde să mai faci cumpărături, cu excepţia câtorva farmacii cu reduceri de preţuri şi a unui McCrory's unde se mai vând hrană pentru peruşi şi clame de plastic bătrânilor care nu şi-au mai reînnoit lenjeria din 1942, numărul tinerilor profesionişti spilcuiţi în costume din stofă subţire şi cămăşi din bumbac strâmte e în floare. Lucrează la bănci şi la companiile de asigurări, în agenţiile de stat şi cele federale şi zici că-s pe zi ce trece mai mulţi. În zilele însorite umplu parcul împădurit pe care edilii oraşului – nu cei locali, ci o firmă de arhitectură cu ştaif, care a venit şi a câştigat competiţia cu designul lor, iar apoi au zburat înapoi la Atlanta – l-au făcut pe locul Weiser Square, unde odinioară se înşirau tramvaiele de pasageri scârţâind scânteietoare. Tinerii conţopişti stau cu burta la soare lângă abstractele fântâni arteziene din ciment, citesc *The Wall Street*

Journal, cu hainele grijuliu împăturite pe băncile din metal, rezistente la vandalism, de lângă ei. Pe Harry îl fascinează mai ales femeile din rasa asta; poartă adidaşi în loc de pantofi cu toc, dar au picioarele acoperite de colanţi, iar feţele împodobite de ochelari mari, rotunzi, care le conferă un aspect comic, sexy; de parcă ramele tari din baga şi plastic ar fi o replică a ţâţelor. Arată ca nişte Goldie Hawn influenţate de Jane Fonda. Moda din ziua de azi le face umeri largi, bărbăteşti, iar şoldurile le sunt subţiate şi întărite de exerciţiul pe biciclete ergometrice şi de pantalonii strâmţi pe cur, care se mulează pe fiecare muşchi aidoma culorilor fluorescente. Femeile astea par nişte vizitatoare dintr-un viitor zvelt, unde sexul este doar un alt exerciţiu fizic şi noi toţi trăim în încăperi sigilate şi comunicăm prin computere.

Ai fi crezut că Charlie o să fie mort până la data asta. Şi totuşi, tipii ăştia mediteraneeni nici măcar nu par să încărunţească ori să facă burtă. Ating un prag în jurul vârstei de cincizeci de ani şi rămân neschimbaţi până ce odată cad de pe el la optzeci şi ceva de ani. Îşi îngrijesc trupurile – e ca şi cum ai şterge o farfurie cu pâinea. Charlie a suferit de febră reumatică în copilărie, dar, deşi diagnosticat cu suflu sistolic şi crize de angină, n-a avut niciodată parte de un episod la fel de grav ca acela prin care a trecut Harry în Florida.

— Cum mama naibii te descurci, Charlie? îl întreabă Rabbit.

— Înveţi să nu mai pui totul la suflet, îi povesteşte Charlie. Dacă ţi se pare că pui la suflet ceva, ţine-te departe de lucrul acela. Începusem să pun la suflet treburile de la salon, aşa că am plecat. Doamne, şi ce bine-mi pare că m-am detaşat de Toyota. Prima chestie pe care am făcut-o a fost să-mi cumpăr o maşină americană ţeapănă, un Oldsmobile Toronado. Suspensia ca lumea, o poţi conduce şi cu degetul mic, consumă benzină în draci, sunt mort după ea. Are motor V-8 de cinci litri, roşu-tomată, cu capota de vinil albă.

— Sună grozav. Ai parcat în apropiere?

— Am încercat, dar n-am reuşit. M-am învârtit de două ori pe Spring Street şi, în cele din urmă, m-am dat bătut, am

lăsat-o într-o parcare dincolo de fostul Baghdad şi am luat un autobuz înapoi cale de trei străzi. M-a costat câţiva cenţi. Evită supărările, bătrâne.

— Tot nu pricep. Centrul Brewerului ar trebui să fie mort şi, cu toate astea, nu prinzi un loc de parcare. De unde vin toate maşinile astea?

— Se-nmulţesc, îi explică Charlie. Maşinile astea rămân gravide încă din adolescenţă şi primesc ajutor social. Nici că le pasă.

Una dintre chestiile care lui Harry i-au plăcut dintotdeauna la Charlie e faptul că înţelege mersul lucrurilor; pe vremuri stăteau amândoi în vitrina salonului în dimineţile monotone şi treceau în revistă ştirile zilei. Rabbit n-a renunţat nicicând la ideea că ştirile trebuie să însemne ceva pentru el. Când se aşază la una dintre mesele cu tăblie de faianţă rămase din zilele când aici era Café Barcelona, întreabă:

— Ce zici de Schmidt, în meciul de aseară?

Împotriva celor de la Pirates, pe Stadionul Three Rivers, veteranul lui Phillies, ca jucător la a treia bază, a dublat de două ori şi a întrecut recordul de puncte din istoria echipei, deţinut de Richie Ashburn.

— E încă primăvară, îl previne Charlie. Stai să se încălzească aruncătorii. Schmidt o să se veştejească. E bătrân, nu prin comparaţie cu noi doi, ci în branşa lui, e bătrân pentru jocul ăsta şi n-ai cum să te-ascunzi de tinerii aruncători chiar tot sezonul.

Lui Harry îi pare bine-venită punerea asta în gardă în privinţa admiraţiei lui pentru Schmidt. Nu poţi să trăieşti prin sportivii ăştia, ei habar n-au că exişti. Pentru ei nu există decât ceilalţi jucători. Intră pe teren, în tribune sunt treizeci de mii de spectatori şi se aud ovaţii când li se anunţă numele – doar de asta au ei nevoie de tine.

— Nu ţi se pare, îl întreabă pe Charlie, că se-ntâmplă o grămada de dezastre în ultimul timp? Avionul Pan Am care a sărit în aer, apoi fanii din Anglia, care au murit striviţi pe un stadion de fotbal deunăzi, iar acum tunul care a explodat pe cuirasatul ăla aparent fără niciun motiv.

— Aparent e cuvântul cheie aici, comentează Charlie. Toate au o explicaţie cât de mică, chiar dacă noi n-o vedem. O scânteie mititică undeva, o mică fisură în metal. Şi ia în calcul şi probabilităţile, bătrâne. Câţi oameni sunt pe lume-n ziua de azi? Cinci miliarde? Cu lumea înghesuită în halul acesta, e de mirare că nu murim mai mulţi călcaţi în picioare. E buluceală mare şi n-o să fie mai bine.

Rabbit simte o strângere de inimă la gândul că, din punctul de vedere al lui Nelson, şi el face parte din mulţimea care-l înghesuie. Îşi aminteşte cum a urlat în faţa casei cuprinse de flăcări din Vista Crescent, de la nr. 26, *Te omor!*. N-a vorbit serios. O scânteie, o fisură în metal. Un mic defect. Când mori, faci lumii o favoare.

Charlie cercetează încruntat meniul enorm, fotocopiat cu cerneală verde pe hârtie groasă, bălţată, fără acizi. Îţi stă mintea-n loc când vezi ce se poate face cu un xerox în ziua de azi. Cine mai foloseşte o tipografie ca Verity Press? Întâi s-a dus linotipul, apoi ofsetul. Charlie nu mai are ochelarii cu rame groase, pătrăţoase, care-i trasau o linie întunecată peste sprâncene, ci cu rame aurii, ca de aviator, ce-i ţin lentilele groase, fumurii, lipite de nas ca nişte degete ce apucă un pahar de vin. Pe vremuri era îndesat, dar înaintarea în vârstă l-a mai subţiat, aşa că i se vede cât colo osatura grecească – arcuirea nasului subţire, fruntea lată, oblică de sub păr. Are favoriţii cărunţi, dar şi-i rade mai scurt. Studiază meniul şi chicoteşte:

— Salată cu biftec, citeşte el. Salată de kebab de porc. Ce salate or mai fi şi astea?

Când vine chelneriţa, Charlie o ia peste picior:

— Ce-i cu carnea asta cu atâtea calorii şi grăsimi? o întreabă el. Ne-aduceţi o friptură cu un pic de salată verde?

— Carnea-i tăiată fâşii şi încorporată, răspunde chelneriţa.

E înaltă şi aproape drăguţă, cu părul decolorat şi pieptănat în sus într-o chică Mohawk, cu un şir de cerceluşi înşiraţi pe lobul unei urechi şi cu pete roz-închis de fard până în dreptul ochilor. Are dificultăţi în a articula cuvintele şi e drăguţ felul serios, atent, în care i se mişcă buzele.

— S-a constatat că-i mare cererea de… ştiţi… de ingrediente mai copioase.

Vasăzică, îşi zice Rabbit, dincolo de faţada asta nouă, tot Johnny Fry's Chophouse se cheamă c-a rămas.

— Ce-mi puteţi spune despre salata de macadamia cu şuncă? se interesează el.

— E una dintre favoritele clienţilor, răspunde ea. Şunca e prăjită şi încorporată, ca fulgii. Cea mai mare parte a grăsimii i se scoate prin presare. Conţine şi mlădiţe de lucernă, ridichi şi castraveţi tăiaţi foarte fin, plus câteva feluri de lăptuci, nu-mi amintesc toate numele, şi nu mai ştiu ce altceva, poate nişte *chuba* – astea-s sardele uscate.

— Sună bine, o întrerupe Rabbit până să sune rău şi să-l facă să aleagă altceva.

— Nucile şi şunca nu prea merg cu recomandarea medicului, îi atrage atenţia Charlie.

— Doar ai auzit şi tu că grăsimea a fost dată la o parte. Şi, oricum, în cantităţi mici nu face rău. E mai mult chestie de echilibru interior. Haide, Charlie, relaxează-te.

— Ce compoziţie are specialitatea de alge? se interesează Charlie, pentru că ambilor bărbaţi le place s-o audă vorbind.

— Ah, h*ijiki*, fireşte, şi *wakame*, *dulse şi agar* amestecate cu mult năut, linte şi verdeţuri, e minunată dacă eşti adept al hranei macrobiotice şi nu te deranjează gustul uşor amărui al algelor.

— Hai că m-ai convins să n-o comand, Jennifer, spune Charlie citindu-i numele brodat pe corsajul bluzei verde-limetă pe care-l poartă ca uniformă fetele de la Salad Binge. O să iau salata de spanac cu raci.

— Se asezonează cu maioneză *à la* russe, cu Roquefort, italiană, italiană cu smântână, cu seminţe de mac, maioneză exotică, vinegretă şi sos japonez.

— Ce conţine sosul japonez? se interesează Harry, nu doar ca să-i vadă buzele cum ba se-ncreţesc, ba se ţuguiază din cauza problemelor ei articulare, ci fiindcă are un interes profesional pentru tot ce-i japonez. Cum s-or fi descurcând ei şi germanii în timp ce America se duce de râpă?

— Ah, aş putea să întreb la bucătărie dacă chiar vă interesează, dar precis are *umeboshi*[45], cred, şi *tamari*[46], desigur – noi nu folosim sosul de soia din magazine – şi ulei de susan şi oţet de orez.

Privirea i se înăspreşte când îşi dă seama că bărbaţii ăştia flirtează şi o fac să-şi piardă timpul. Parcă scuzându-se, comandă amândoi maioneza italiană cu smântână şi reiau discuţia.

Nu s-au mai văzut de mult, nu mai comunică la fel de uşor. Dacă te uiţi cu atenţie, Charlie chiar pare mai bătrân, mai stafidit. Ramele aurii subţiri, de aviator, îi privează chipul de-o bună parte din siguranţă aia masculină care trebuie să-i fi plăcut lui Janice acum douăzeci de ani.

— Simpatică puştoaica, spune Charlie aranjându-şi mai ordonat tacâmurile din jurul farfuriei, perpendicular pe marginile suportului de farfurii.

— Oare ce s-o fi întâmplat cu Melanie? îl întreabă Rabbit.

În urmă cu zece ani au stat la masă în acelaşi restaurant şi chelneriţă le-a fost Melanie, prietena lui Nelson şi Pru, care pe atunci locuia la bunica Springer. Apoi a devenit, într-un fel, iubita lui Charlie, aşa bătrân cum era. Cel puţin s-au dus împreună în Florida. Unul dintre lucrurile care, poate, au făcut Florida să pară atractivă. Acolo, însă, nicio paţachină nu i s-a oferit lui Harry. Singurele ocheade le-a primit de la nişte femei de vârsta lui, care-i păreau bătrâne rău de tot.

— E doctoriţă, îi răspunde Charlie. Gastroenterolog, mai exact, în Portland, Oregon. Acolo s-a aşezat taică-său, dacă îţi mai aminteşti.

— Vag. Era un pierde-vară hipiot, nu-i aşa?

— S-a stabilit acolo cu a treia nevastă şi a ajutat-o mult pe Melanie. Maică-sa era cea care, de fapt, o luase razna, acolo în Mill Valley. Cu băutura. Bărbaţii. Drogurile.

Ultimul cuvânt cade ca un pumn în stomacul lui Harry.

— Cum de ştii toate astea?

Charlie dă din umeri uşor, dar nu reuşeşte să-şi suprime complet zâmbetul discret, plin de mândrie.

— Am ţinut legătura. Am fost alături de ea când a avut

nevoie de un imbold. I-am spus: „Încearcă”. Încă mai avea în ea un pic din chestia aia vai-de-mine-nu-s-decât-o-biată-fată. I-am dat imboldul de care avea nevoie. I-am zis să se ducă acolo unde locuia taică-său cu muierea şi să le arate ce poate.

— Mie-mi zici să evit complicaţiile, ei i-ai spus să-i dea-nainte.

— Altă situaţie. Altă vârstă. La vârsta ei, ţi-aş zice şi ţie: „Dă-i înainte!” Asta-ţi zic şi acum, cu condiţia să nu pui lucrurile la suflet.

— Charlie, am o problemă.

— Nimic nou.

— Mai multe, de fapt. În primul rând, trebuie să fac ceva cu inima. Nu mă pot complace la nesfârşit în aşteptarea următorului IM.

— M-ai pierdut, bătrâne.

— Ştii tu. Infarct miocardic. Atac de cord. Am avut noroc c-am scăpat cu viaţă după ăla pe care l-am avut. Doctorii zic c-ar trebui să-mi facă o operaţie pe cord deschis, un bypass multiplu.

— Încearcă.

— Sigur. Ţie ţi-e uşor să vorbeşti. Se moare pe masa de operaţie. Bag seama că tu n-ai avut nicio operaţie.

— Ba da. În 87. În decembrie, când erai în Florida. Mi-au înlocuit două valve. Una aortică şi una mitrală. Dacă faci reumatism febril în copilărie, valvele cedează. Nu se închid ca lumea. Asta-ţi dă suflul sistolic, sângele care curge aiurea.

Rabbit abia suportă să vizualizeze toate astea, toate detaliile dinăuntru, valve şi erori şi îngroşări ale ţevii.

— Şi cu ce ţi le-au înlocuit?

— Cu valve de porc. Ai de ales între aşa ceva şi o valvă mecanică, o trapă cu o minge. Cea mecanică clămpăneşte tot timpul. Nu voiam să clămpănească, dacă aveam de ales. Cică nu te lasă să dormi.

— Valve de porc, zice Rabbit încercând să-şi ascundă repulsia. N-a fost oribil? îţi despică pieptul şi-ţi trec sângele printr-o maşină?

— Mare scofală! Te anesteziază. Şi ce-i rău cu faptul că-ţi

trec sângele printr-o maşină? Ce altceva te-i fi crezând, bătrâne?

Un unicat făurit de Dumnezeu, cu sufletul nemuritor. Un ales al proniei. Un câmp de luptă între bine şi rău. Un înger ucenic. Toate lucrurile alea pe care au încercat să te înveţe la şcoala de duminică, sau, de fapt, nu s-au străduit prea tare, ci doar le extrăgeau din cărţulii acolo, în subsolul bisericii, mai adânc îngropat în mintea lui decât un adăpost antiaerian.

— Nu eşti decât o maşină moale, susţine Charlie şi îşi saltă mâinile pătrăţoase, cu manşete albe şi butoni aurii dreptunghiulari, lăsând-o pe Jennifer să-i pună salata dinainte.

A văzut-o cu ochii din ceafă apropiindu-se. Ea înconjoară masa grijulie – bărbaţii ăştia par să aibă un efect asupra ei, nu-şi dă seama exact în ce fel – şi pune în faţa lui Harry o moviliţă verde, cu firicele de şuncă, mai mare decât un sân zdravăn. Pare săţioasă, mai mult decât ar trebui să mănânce. Fata înaltă, stângace, cu creasta ei albă, ciudată, tremurându-i pe creştet, zăboveşte, rotunjimile din uniforma ei verde apasă simţurile lui Rabbit, care, aşezat la masa pătrată, cu faianţă, încearcă să-şi rezolve dilemele.

— Va mai aduc ceva, domnilor? îi întreabă Jennifer, buzele ei chinuindu-se gingaş să articuleze cuvintele; nu sâsâie, vorbeşte de parcă ar avea limba prea mare. Ceva de băut?

Charlie comandă un Perrier cu lămâie. Ea îi răspunde că n-au decât San Pellegrino, la care el zice că îi e totuna. Apa cocoficoasă e apă cocoficoasă, nimic mai mult.

După lupte grele date în sinea lui, Harry întreabă ce fel de bere au. Jennifer oftează, simţind că o duc cu preşul şi începe să recite:

— Schlitz, Miller, Miller Lite, Bud, Bud Light, Michelob, Löwenbräu, Corona, Coors, Coors Light şi bere Ballantine la halbă.

Toate denumirile astea capătă o tentă magică fiind un pic tăvălite în gura ei. Evitând privirea lui Charlie, comandă un Michelob. Jennifer dă din cap fără să zâmbească şi pleacă. Dacă vrea să nu excite bărbaţii de vârstă mijlocie, ar trebui să

nu mai poarte toţi cerceii ăia şi să nu se mai boiască în halul ăsta.

— Mare scofală, ziceai, îi spune Harry lui Charlie.

— Te congelează, nu simţi nimic.

— Un tip pe care l-am cunoscut în Florida, nu cu mult mai în vârstă decât noi, a avut o operaţie pe cord deschis şi zice c-a fost iadul pe pământ, recuperarea a durat o veşnicie şi, mai mult, n-arată cine ştie ce nici acum. Ţine crosa de golf ca un infirm.

Charlie dă elegant din umeri, cum numai el ştie s-o facă.

— Trebuie să ştii cum stă treaba. Poate că tipul era dărâmat de tot, dar tu, tu te ţii bine. Ai putea să dai jos câteva kile, dar eşti tânăr… cât ai? Cincizeci şi cinci?

— Aş vrea eu. În februarie am făcut cincizeci şi şase.

— Eşti tânăr, bătrâne. Merg şi eu pe urmele tale.

Charlie e de vârsta lui Janice.

— La cum mă simt, aş fi fericit s-apuc vârsta de şaizeci de ani. Mă uit la toţi escrocii ăia din Florida, nişte mumii zbârcite, cum şontâcăie la nouăzeci de ani în pantaloni scurţi şi adidaşi ortopedici, sunt verzi ca bradu', futu-i, şi-mi vine să-i întreb: „Cum de vă menţineţi aşa de bine? Cum reuşiţi?"

— Ia-o cu paşi mărunţi, îi sugerează Charlie. Paşi mărunţi şi nu privi în urmă.

Harry îşi dă seama că-i sătul de-atâtea încurajări, dar nu i-a mai rămas decât Charlie, acum că el şi Thelma au luat o pauză. Îi e jenă s-o mai viziteze de când nu i se mai scoală. Spune:

— Mai e o chestie care se poate face acum. O angioplastie. Ţi se deschide o arteră în zona inghinală…

— Hei, sunt la masă.

— …şi ţi se bagă sonda până-n inimă, îţi vine să crezi? apoi se introduce un balon în spaţiul îngust al arterei coronare şi se umflă drăcia aia. Nu cu aer, ci cu apă sărată, nu-ş' cum. Sparge placa de aterom. Întinde pereţii arterei ca la început.

— Dacă ai baftă, aşa se-ntâmplă, comentează Charlie. Iar peste un an tot acolo eşti, înfundat cu nuci de macadamia şi bere.

Berea vine adusă de braţul subţire al lui Jennifer, într-o halbă rece ca gheaţa, aurie, cu guler, bulbucind plină de băşici zglobii.

— Dacă nu pot să beau câte-o bere din când în când, sunt ca şi mort, minte Harry.

Soarbe din ea şi, cu degetul arătător îndoit, îşi şterge spuma de sub nas. Asta-i gestul lui Nelson. Se întreabă cât de ocrotitoare o fi Jennifer cu creasta ei Mohawk atunci când se fute. Unele punkiste, a citit el undeva, îşi trec ace de siguranţă prin sfârcuri.

— Ai nevoie de un bypass coronarian, îl asigură Charlie. Baloanele astea îţi rezolvă fiecare doar câte o arteră. Cu grefele bypass îţi pot repara patru, cinci, şase, odată ce ajung acolo. Şi ce dacă-ţi ciopârţesc cuşca toracică? Tu n-ai să fii acolo. O să fii departe, în lumea viselor. De fapt, nu visezi. Eşti dus prea departe pentru aşa ceva. E-un mare nimic, e ca şi cum ai fi mort.

— Nu vreau bypass, se aude Harry rostind tăios. Se mai domoleşte adăugând: În orice caz, nu acum.

Cuvântul folosit de Charlie, *ciopârţesc*, l-a tulburat, face procedura să pară prea reală, cu efortul fizic cerut de spintecarea porţilor de oase rezistente, astfel încât spiritul să i se poată înălţa în zbor şi oamenii cu măşti gri-deschis să-i pescuiască în băltoaca roşie, călduţă cu cârligele, pensele şi bisturiele lor lucioase. Odată, s-a uitat din greşeală, peste umărul lui Janice, la una dintre emisiunile alea despre naşteri de pe canalul PBS – nu s-ar difuza nişte materiale aşa vulgare la televiziunile prin cablu – i-a văzut cum încep să taie abdomenul unei femei pentru o cezariană. Bisturiul din mâna cu mănuşa chirurgicală a descris o linie dreaptă şi de fiecare parte a ei grăsimea galbenă s-a iţit de sub piele ca două fâşii de burete. Abdomenul acestei femei, cu un copil înăuntru, era învelit cu un *material,* exact ca o saltea.

— În Florida, zice el, mi s-a băgat un cateter – rosteşte cu dificultate cuvântul, de parcă ar fi intrat în pielea chelneriţei –, şi n-a fost chiar atât de rău, mai degrabă plictisitor. Eşti treaz de-a binelea, apoi ţi se pune pe piept ceva ca un castron

mare, să se uite ce se-ntâmplă înăuntru. Pe unde trece vopseaua simţi *fierbinţeala,* e atât de mare că de-abia o suporţi.

Simte că-l dezamăgeşte pe Charlie cu laşitatea asta în legătură cu bypassurile şi, ca să strângă legătura cu bărbatul încruntat, care îşi mestecă mâncarea, îi mărturiseşte:

— Partea cea mai nasoală, Charlie, e că mă simt deja pe jumătate mort. Chelneriţa asta-i prima fată pe care-mi vine s-o fut în ultimele luni de zile.

— Balcoanele, aprobă Charlie. Are nişte balcoane grozave. Pe un trup costeliv. E sexy. Ca Bo Derek după implant.

— Pe mine m-a dat pe spate cu părul ei. După ce că-i înaltă, mai câştigă vreo cinşpe centimetri cu coafura aia.

— Nu-i rău că-i înaltă. Cele înalte nu-s răsfăţate ca alea micuţe, drăgălaşe, şi sunt dispuse să facă mai multe pentru tine. Iar faptul că-i costelivă e şi el un avantaj, e mai puţină grăsime între tine şi clitorisul ei.

Gândul ăsta-i implică mai multă camaraderie bărbătească decât îşi doreşte Rabbit.

— Dar toţi cerceii ăia, nu i-or fi provocând dureri? Şi o fi adevărat că unele punkiste…

Charlie îl întrerupe iritat:

— Durerea e totul pentru punkişti. Mutilarea, ura de sine, dansurile violente. Pentru puştii din ziua de azi, urâtul înseamnă frumosul. Asta-i felul lor de a ne spune ce lume de tot rahatul le oferim. S-a zis cu pădurea virgină. Este epoca deşeurilor toxice. Ştii povestea.

— Când m-am întors în primăvara asta, am dat o raită cu maşina prin oraş, prin toate cartierele. Unii dintre hispanicii ăştia, practic şi-o puneau în plină stradă.

— Drogurile-s de vină, îi explică Charlie. În cea mai mare parte a timpului, nici nu ştiu ce fac.

— Ai citit în *Standard* că un camionagiu hispanic din West Miami a fost prins aproape de Maiden Springs cu o cantitate de cocaină a cărei valoare este estimată la şaptezeci şi cinci de milioane de dolari, cu cinci sute de kile împachetate în containere portocalii pe care scria „Fragil”?

— N-au cum stârpi drogurile, spune Charlie aranjându-şi cuţitul şi furculiţa pe marginea farfuriei goale, atâta timp cât oamenii sunt dispuşi să plătească o avere pentru ele.

— Tipul era un refugiat cubanez, fireşte, unul din ăia pe care i-am lăsat să vină la noi.

— Ţările astea comuniste ne trimit toţi escrocii şi handicapaţii.

Charlie vorbeşte pe un ton egal şi autoritar, dar Harry simte că-l plictiseşte. Nu mai e ca în vremurile bune, când aveau la dispoziţie toată ziua la salon. Charlie şi-a terminat salata de spanac şi raci, iar Rabbit de-abia a apucat să ciugulească niţel din salata lui imensă, atât de dornic e să primească sfaturi. Bagă în gură o furculiţă plină, alunecoasă, şi găseşte printre lăptucile uleioasă şi mlădiţele de lucernă o nucă de macadamia întreagă, o crapă delicat cu dinţii, astfel încât să simtă cu limba textura fisurii, miraculos de netedă, ca trupul unei tinere, ca tăblia unei mese de marmură.

După ce înghite, îşi varsă oful:

— Mai e o chestie care nu-mi dă pace. Cred că Nelson consumă cocaină.

Charlie dă din cap aprobator şi spune:

— Aşa am auzit.

Ridică furculiţa pe care abia ce-a aranjat-o frumos şi o întinde spre sânul uriaş de verdeaţă garnisită cu şuncă din faţa lui Harry.

— Hai să te ajut cu asta, bătrâne.

— Ai auzit că ar consuma cocaină?

— Îhî. Mda. E ca bunicu-său. N-are stare. Are nevoie de-un reazem. Nu mi-a fost niciodată uşor să mă-nţeleg cu el.

— *Nici* mie, îi mărturiseşte Harry nerăbdător, lăsând să-i scape porumbelul. M-am dus la el săptămâna trecută să pun pe tapet problema cocainei, tocmai aflasem de ea, iar el era plecat undeva, mai tot timpul e plecat, dar contabilul ăsta pe care l-a angajat, un tip care moare de SIDA, dacă-ţi vine să crezi una ca asta, era acolo şi, când am vrut să mă uit la catastife, doar că nu m-a înjurat de mamă şi mi-a zis că-mi trebuie aprobarea lui Janice. Iar ea, prostovanca, nu vrea să

mi-o dea. Cred că e speriată de ce-o să afle. Că o jefuieşte propriul ei copil. Vânzarea maşinilor la mâna a doua e la pământ, iar balanţele lunare îmi par dubioase de luni de zile.

— Îţi dai seama. Nu sună bine, îi dă Charlie dreptate, întinzând din nou furculiţa.

O nucă de macadamia – în ziua de azi una costă în jur de un sfert de dolar – scapă în direcţia lui Harry şi doar reflexele lui bune o împiedică să-i cadă în poală şi să-i păteze cu ulei pantalonii roşiatici pe care tocmai i-a scos din punga de la curăţătorie şi i-a pus pentru prima oară azi, prima zi de primăvară care pare cu adevărat călduroasă Mişcarea bruscă îi dă un junghi fierbinte în cuşca toracică. Copilul ăla poznaş continuă să se joace acolo cu chibriturile, încearcă să-şi ignore durerea şi continuă:

— Iar acum primim telefoane la orele cele mai nepotrivite, ne sună tot felul de indivizi cu glasuri ciudate, îl cer pe Nelson şi chiar îmi spun *mie* că vor bani.

— Joacă tare, comentează Charlie. Drogurile-s o afacere mare. Întinde din nou mâna.

— Hei, lasă-mi şi mie *ceva.* Cum de reuşeşti să te menţii atât de suplu? Zi, ce să fac?

— Poate că Janice ar trebui să stea de vorbă cu Nelson.

— Asta i-am spus şi eu.

— Asta-i bine.

— Dar ticăloasa nu vrea. Cel puţin, din câte ştiu eu, până acum n-au stat de vorbă.

— Chestia asta-i bună, spune Charlie, e sănătoasă, dar e ca mâncarea chinezească, nu te satură.

— Şi ce zici să fac?

— Câteodată, în relaţia dintre soţ şi soţie trecutul li se pune în cale. Vrei s-o tatonez pe bătrâna Jan-Jan, să vedem în ce ape se scaldă?

Harry nu ezită mai deloc până să-i spună:

— Charlie, dacă ai putea, ar fi super.

— Domnii doresc şi desert?

Jennifer răsare ca din pământ. Întorcând capul surprins la auzul glasului ei drăguţ, împleticit, Harry observă, la doar

câţiva centimetri de el, că Charlie, ca de obicei, are dreptate: fata are sâni trăsnet, la fel de babani şi plini de ură de sine ca toată făptură ei. Părinţii ei or fi băgat o grămadă de proteine, de fulgi Cheerios şi pâine îmbogăţită cu vitamine în balcoanele astea. În starea lui fragilă, cu sufletul împovărat, îi par doar alte două greutăţi pe capul lui. Pieptul bine întins al bluzei verzi tresaltă când trage aer în piept să spună:

— Specialitatea zilei este plăcinta cu brânză făcută din lapte de capră degresat, cu un topping de agrişe delicioase şi frişcă.

Cu sprâncenele încă arcuite la priveliştea oferită de sânii chelneriţei, Rabbit se uită la Charlie:

— Ce zici?

Charlie ridică din umeri fără să-i dea apă la moară:

— O cauţi cu lumânarea.

Sună telefonul, ţâr-ţâr, ca apa rece, înfiorătoare turnată în crevasele calde, acoperite de muşchi ale visului său. Tocmai visa că se cuibăreşte în ceva, că a găsit o crăpătură potrivită. Telefonul e pe partea lui Janice; bâjbâie după el peste trupul ce continuă cu încăpăţânare să doarmă şi, cu gâtlejul uscat din cauză c-a respirat pe gură, croncăneşte:

— Alo?

Ceasul de pe noptieră nu pare să aibă decât o limbă până-şi dă seama că-i două şi zece. Se aşteaptă să audă glasul unuia dintre indivizii ăia şi-şi spune c-ar trebui să scoată receptorul din furcă la parter de fiecare dată când merg la culcare. Bătăile rapide ale inimii par să umple camera întunecată în chip sufocant, până-n cel mai îndepărtat ungher.

Un glas tremurător de femeie îi răspunde:

— Harry? Sunt Pru. Iartă-mă că te trezesc din somn, dar… Ruşinea, teama o fac să tacă. Se simte vulnerabilă.

— Hai, continuă, o îndeamnă el blând.

— Sunt disperată. Nelson a înnebunit, m-a pocnit şi mi-e teamă să nu dea şi-n copii.

— Pe bune? se minunează el năuc. Nelson n-ar face una ca asta.

Dar oamenii o fac, aşa scrie în ziare, mai tot timpul.

— Cine mama dracu' e? întreabă Janice nervoasă, smulsă pe neaşteptate din propriile-i vise. Spune-le că n-ai bani. Zi orice şi-nchide odată.

Pru suspină la celălalt capăt al firului:

— …nu mai supo*rt*… *viaţa m*ea-i un coşmar… de ani de zile.

— Mda, mda, face Harry, la fel de buimac. Ţi-o dau pe Janice, spune el şi pasează problema spinoasă punând receptorul în mâna care bâjbâie scoasă din aşternut.

Faptul că, din senin, a pătruns în intimitatea lui Pru, în inima ei fierbinte, luminoasă, nefericită, îi pare ilicit. Aprinde veioza de pe noptieră, de parcă asta ar limpezi situaţia. Supracoperta albă a cărţii de istorie pe care încă încearcă s-o termine, cu o goeletă într-un oval de nori şi mare, îi sare în ochi de sub abajurul plisat. De când s-a apucat s-o citească în după-amiaza de Crăciun, a murit şi autoarea, un semn de rău augur. Şi totuşi, simte că i-ar aduce ghinion dacă n-ar termina-o.

— Da, spune Janice în receptor după câte o pauză lungă. Da. Serios? Da. Apoi zice: Sosim imediat. Ţine-te departe de el. Ce-ar fi să te duci în camera lui Judy şi să vă încuiaţi acolo? Mama avea un zăvor la uşă, cred că mai e şi-acum.

Şi totuşi, aude cum vocea lui Pru pârâie în continuare ca un acid ce corodează tăcerea nopţii, pacea care existase în cameră cu zece minute în urmă. Îi revin în minte crâmpeie din visul întrerupt. O vizită de mult aşteptată într-un loc, cu un vehicul, poate un tramvai, da, era un vagon de tramvai de demult, cu şirul îngust de scaune din trestie, uitase cum arătau, cum miroseau când se încălzeau la soare, şi inelele din porţelan de care te ţineai, butoanele din porţelan pe care trebuia să apeşi, grătarele prăfuite din sârmă de la ferestre, prin care se revărsau aerul şi lumina peste pălăriile de paie demodare, femeile aveau flori de hârtie prinse-n panglică, mergeau cu toţii spre un loc de agrement, un bâlci, cine o fi fost cu el? Îl însoţea cineva, o prietenă, stătea pe scaunul de lângă el, dar nu-şi aminteşte chipul ei.

Tunelul dragostei. Vagonul de tramvai s-a transformat în ceva care i-a dus pe ei, pe el, într-un plăcut tunel al dragostei. Da, aşa era.

— N-ar putea să te ajute vecinii?

Alte pârâituri, alte suspine. Rabbit îi face lui Janice semnul pe care-l vezi la televizor – degetul trecut peste beregată – s-o scurteze şi se scoală din pat. Când îşi odihneşte picioarele goale pe covor, simte cum se înalţă aroma trupului său bătrân, un miros stătut, cărnos, brânzos. Dormitorul lor din casa de calcar are un covor Antron bej-pal; casa mochetată integral, din perete în perete, cu un covor uni, i se păruse confortabilă şi modernă când au comandat totul, dar în cei zece ani de când locuiesc aici, în unele locuri – lângă uşa de la intrare, în holul care dă spre pivniţă, în dormitor de-o parte şi de alta a patului – s-a adunat murdărie de la pantofi şi transpiraţie de la picioare şi mocheta a ajuns de-un gri pe care nicio soluţie de covoare n-o mai poate îndepărta, ca o amprentă mare, sinistră, lăsată de viaţă. Covoarele cu model din copilăria lui – cu flori unghiulare, mlădiţe şi labirinturi pe care le urmărea cu privirea până se rătăcea ca într-o junglă – înghiţeau cumva murdăria şi apoi, în această perioada a anului, femeile de pe Jackson Road le băteau până scăpau de ea, pe frânghia de rufe din spatele casei, ridicând mici rotocoale de praf în aerul răcoros de aprilie, care se pierdeau în praful lumii. Ia lenjerie şi ciorapi curaţi din scrin, după care se trezeşte într-un impas, cu ce să se îmbrace când porneşte la asalt? Formal, sau nepretenţios, potrivit ocaziei? Creierul lui Harry derapează ca un surfer în ritmul bătăilor inimii.

— Bună, scumpişor, o aude pe Janice vorbind pe un alt ton, mai piţigăiat, de bunicuţă. Să nu vă speriaţi. Va iubim cu toţii. Tati te iubeşte, da-da, foarte mult. Bunelu' şi cu mine o să sosim îndată. Acum trebuie să ne lăsaţi să ne îmbrăcăm, să putem porni la drum. O să ne ia doar douăzeci de minute, scumpişor. Fiţi cuminţi până atunci şi să faceţi tot ce vă zice mami. Da, o să ne grăbim.

Pune receptorul în furcă şi se zgâieşte la Harry de sub bretonul rărit, ciufulit.

— Dumnezeule mare, zice ea. I-a tras un pumn lui Pru şi-a făcut ţăndări tot ce era în baie când n-a găsit cocaina pe care ţinea minte c-ar fi ascuns-o acolo şi de care avea nevoie.

— Are nevoie, are nevoie, repetă Harry mecanic.

— I-a spus lui Pru că îl furăm cu toţii.

— Ha, exclamă Harry, vrând să sugereze exact contrariul acestei afirmaţii.

— Îţi arde de râs când e vorba de propriul tău fiu? îl ia Janice la rost.

Cine o fi femeia asta, această mărunţică dură ca o nucă, de-şi permite să-l pună aşa la punct? Şi totuşi, se simte pus la punct. Nu-i dă un răspuns direct, ci spune pe un ton moderat, matur:

— Ei bine, poate nu-i rău că s-a spart buba, dacă vom reuşi să supravieţuim acestui moment. Măcar dăm cărţile pe faţă.

Ea se îmbracă cu ceea ce nu poartă niciodată peste zi aici în nord, treningul de culoarea somonului, cu manşetele şi dunga azurii. El scoate dintr-un sertar al scrinului pantalonii kaki proaspăt călcaţi şi cămaşa kaki pe care o poartă la muncile mai puţin solicitante din curte, plus sacoul cel mai vechi, din catifea reiată, verde, cu nasturi din piele: o ţinută oarecum lejeră, ca de sâmbătă după-amiază. Pensionarea i-a făcut pe amândoi să acorde mai multă atenţie ţinutei decât înainte: în Florida, pensionarii se pun la ţol festiv în fiecare zi, de zici c-au ajuns propriile lor păpuşi de hârtie.

În această misiune disperată declanşată în toiul nopţii, urcă în Celica gri ca gresia care aduce mai mult cu Batmobilul – pare mai călită. Pe marginea străzilor curbate, pustii, din Penn Park, stejarii tocmai încep să înflorească, însă arţarilor le dau deja frunzele, nu mai au coroane roşietice, ci pline de frunze fragede, străvezii. Pe ici, pe colo, mai este câte o lumină aprinsă la etaj sau pe veranda din spate, să ţină pisicile şi ratonii la distanţă de pubelele de gunoi, dar felinarele sunt singurele care se pot lua la întrecere cu luna. Arbuştii mari, îngrijiţi din curţile bine întreţinute, tisa, tuia şi rododendronii noaptea par treji, zici că-s animale din junglă venite să se adape, surprinse de bliţul aparatului foto. E ciudat gândul că

noi dormim în timp ce aceşti arbuşti sunt treji, emană oxigen, cresc; ei nu dorm. Stelele nu dorm, ci strălucesc deasupra acoperişurilor şi a copacilor ca o pulbere arcuită, rece. De ce dormim, oare? Cu ce anume încercăm să ne reunim? Visul lui, ce bine i se mai potrivea. Din anumite unghiuri, asfaltul privit cu coada ochiului aduce cu zăpada. Penn Park se transformă în West Brewer, două-trei maşini sunt încă treze şi înaintează pe Penn Boulevard cel pustiu, albit, prelungirea Weiserului cu o parcare de supermarket pe-o parte şi cu un şir de magazine scunde din cărămidă datând din anii treizeci pe partea cealaltă, prăvălioare înguste unde se vând nasturi, rochii de mireasă, produse de patiserie şi ciocolată Zipf şi televizoare Sony şi piese pentru construirea unor aeromodele – se mai fac şi se mai vând şi-n epoca asta, când toţi copiii sunt, zice-se, nişte trântori care cască toată ziua gura la televizor, iar toate avioanele sunt de-astea masive, greoaie, cu botul negru ca al urşilor panda, nu-s maşinăriile alea suple, ucigaşe, gen Zero, Messerschmitt, Spitfire şi Mustang. Ce ciudat, dacă stai să te gândeşti, că, în ciuda efortului de război, fabricile de jucării aveau în continuare voie să producă aeromodelele alea mici, ridicând moralul prichindeilor. Toate magazinele dorm. O florărie are în vitrină o lumină violetă tot mai intensă, iar un magazin cu hrană pentru animale are un acvariu luminat discret. Automobilele parcate lângă bordură expun o gamă de culori stranii, nu mai sunt roşii, albastre şi crem, ci au nuanţa cenuşii selenare, pe care n-o vezi şi nici nu ţi-o poţi imagina la lumina zilei.

Harry scoate o pastilă de nitroglicerină şi-i spune lui Janice pe un ton acuzator:

— Doctorii spun că ar trebui să evit supărările.

— Nu eu am dat trezirea la ora două dimineaţa, ci noră-ta.

— Mda, asta din cauză că drăgălaşul de fiu-tău a luat-o la poceală.

— Dacă e să ne luăm după *ea*, ripostează Janice. Încă n-am auzit versiunea lui Nelson.

Harry simte cum îi arde partea inferioară a limbii.

— Ce te face să crezi că ar avea şi el o versiune a lui? Ce

vrei să spui, că femeia aia ne-a minţit? Ce rost ar avea să ne sune la două dimineaţa ca să ne toarne gogoşi?

— Îşi are şi ea interesul ei, cum se zice. A fost o partidă bună pentru ea când a rămas gravidă, dar acum, când are şi el micile lui necazuri, nu mai e aşa de grozav şi, dacă-i vorba să-şi găsească un alt bărbat, tre' să se grăbească, că nici ea n-o să fie frumoasă toată viaţa.

El râde şi o aplaudă ironic.

— Ţi-ai făcut socotelile, cum stă treaba. E încă arătoasă, nu-i aşa? Încă, zice el şi simte cum îl gâdilă de la pastilă discret, vag, gaura curului.

— Unor bărbaţi ar putea să le pară încă arătoasă. Celor pe care nu-i deranjează balenele trupeşe. Ce nu mi-a plăcut însă niciodată la ea este faptul că-l face pe Nelson să pară scund.

— Aşa şi *e,* spune Harry. Nu ştiu de ce. Părinţii mei au fost amândoi înalţi. În neamul meu toţi au fost înalţi.

Janice cugetă în tăcere la faptul că ea e vinovată de statura prizărită a lui Nelson.

Sunt o mulţime de căi de acces în Mt. Judge via Brewer, dar în noaptea asta, cu străzile aproape pustii şi cu semafoarele clipind intermitent pe culoarea galbenă, alege drumul cel mai scurt, traversează Podul Running Horse, pe care odinioară s-a plimbat cu Jill sub clar de lună, deşi nu la o oră atât de târzie ca acum, o ia tot înainte pe Weiser, pe lângă clădirea din colţ, unde cândva era localul JIMBO'S *Friendly* LOUNGE, asta până când, după nişte razii efectuate de poliţie, s-a hotărât închiderea lui, iar acum are faţada vopsită în culorile pastel ale blocurilor de locuinţe şi, după renovare, găzduieşte birourilor unor tinerei în mare ascensiune, avocaţi şi consultanţi financiari; apoi, pe lângă Pompele Funebre Schoenbaum cu clădirea aia maiestuoasă din cărămidă albă, pe stânga, şi cu lustrageria unde se vând ziare de la New York şi alune prăjite, fierbinţi, cele mai bune alune din oraş, se vând de-atâta amar de vreme, încă de când era el un ţânc nu cu mult mai mare decât Judy. Pe-atunci, cea mai grozavă distracţie, pentru el, era să ia tramvaiul ce ocolea muntele şi să vină-n vale, în centrul Brewerului într-o dimineaţă de

sâmbătă, să-şi cumpere o pungă de alune de zece cenţi, călduţe, proaspăt prăjite şi să se plimbe ronţăindu-le, lăsând cojile să cadă în tot locul, pe trotuarele din Weiser Park. Într-un rând, un vagabond l-a bombănit că face mizerie; pe-atunci, până şi vagabonzii aveau o conştiinţă civică. Astăzi vechiul centru e de-a dreptul fantomatic, găunos, în culori selenare şi cu circulaţia oprită la Fifth Street, unde păduricea plantată de sistematizatorii urbani din Atlanta pentru un mall destinat pietonilor se iţeşte cu crengile ei spectrale sub luminile de un albastru intens instalate pentru descurajarea tâlhăriei, a sexului şi a traficului de droguri consumat sub aceşti copaci, care cresc cu fiecare an tot mai înalţi, făcând centrul să pară tot mai sumbru. Rabbit coteşte la stânga pe Fifth, pe lângă poştă şi Ramada Inn, fost Ben Franklin cu impozanta lui sală de bal, care întotdeauna îl face să-şi amintească de Mary Ann, de crinolinele ei şi de mireasma dintre picioarele ei, apoi o ia pe Eisenhower Avenue, mai sus de numărul 1204, unde s-a ascuns Janice cu Charlie la un moment dat, apoi ia o curbă largă la dreapta, înaintând spre zona hispanică a oraşului, odinioară locuită de clasa muncitoare nemţească, traversează străzile Winter, Spring şi Summer cu luminile lor orbitoare şi cu câte o umbră mişcătoare, mexicanozauri ieşiţi să pună de-un şmen, nopţile sunt un pic prea reci să se reverse afară tot gunoiul străzii, pe urmă intră pe Locust Boulevard, trece prin faţa Liceului Brewer, pe lângă un monument din anii Marii Crize, cu o inscripţie în latină, ceva dedicat binelui comunităţii, o chestie în genul celor preferate de comunişti – întreaga ţară mai avea puţin şi îmbrăţişa comunismul în anii treizeci; pe-atunci oamenii nu erau egoişti, a fost înălţat în 1933, în anul în care s-a născut Harry, şi se pare c-o să-i şi supravieţuiască. Construit din cărămidă galben-pal, cu colţuri din blocuri de granit, se agaţă de coasta înverzită a muntelui ca o fantasmă uriaşă.

— Ce crezi c-a vrut să spună cu „A înnebunit de tot”? o întreabă pe Janice. Cât de tare te poate înnebuni consumul de cocaină?

— Doris Kaufmann, vreau să zic, Eberhardt, are un cumnat

al cărui băiat vitreg, din prima căsătorie a neveste-sii, a trebuit să se interneze într-un centru de dezintoxicare undeva în buricul statului. Tipul a ajuns paranoic şi credea că Hitler e-n viaţă şi are peste tot agenţi puşi să-l prindă taman pe el. Era evreu.

— Şi-a caftit şi el nevasta şi copiii?

— Cred că nu era însurat. N-avem de unde şti dacă Nelson i-a ameninţat şi pe copii.

— Pru aşa susţine.

— Pru era foarte necăjită. Cred că banii o necăjesc mai mult decât orice.

— Pe tine nu te necăjesc?

— Nu atât de mult pe cât s-ar părea că te afectează pe tine şi pe Pru. Nu de bani mi-e mie, Harry. Tăticu' întotdeauna spunea: „Dacă n-o să am două monede de douăzeci şi cinci de cenţi să le frec una de-alta, o să am două de un sfanţ". Avea crezul lui că o să poată scoate mereu destui bani şi cred că eu i-am moştenit filosofia de viaţă.

— De-aia îl laşi pe Nelson să-şi facă de cap?

Janice oftează şi aduce mai mult ca oricând cu maică-sa, Bessie Koerner Springer, care toată viaţa a fost o supraponderală fără un strop de exerciţiu fizic în afară de munca din gospodărie, şedea în căsoiul ei cu transperantele trase, să apere draperiile şi tapiţeriile de razele soarelui, şi ofta, plângându-se de durerea ei de picioare.

— Harry, zi şi tu, ce pot să fac? Nu mai e un bebeluş, are treizeci şi doi de ani.

— Pentru început, l-ai putea concedia de la salon.

— Da, şi-apoi să-l concediez şi din calitatea de fiu – să-i spun că nu se ridică la nivelul aşteptărilor? E nepotul lui taică-meu, nu uita. Tăticu' a pus pe picioare salonul auto pornind de la zero şi ar fi vrut să fie administrat de Nelson, chiar dacă s-ar duce de râpă.

— Nu zău?

Viziunea asta dezastruoasă îl şochează. Când au bani, oamenii sunt nesăbuiţi. Pariază milioane. Cumpără bonuri fără acoperire.

— N-ai putea să-l concediezi doar temporar, până se pune pe picioare?

Janice îi răspunde pe un ton ce trădează nerăbdarea şi oboseala:

— Îţi vine uşor să vorbeşti – eşti îmbufnat de când Lyle ţi-a spus că eu sunt şefa şi, pe chestia asta, încerci să mă faci să sufăr. Fă *tu* asta, fă tu ce crezi că-i de făcut la salon şi spune-le că eu ţi-am cerut s-o faci. M-am săturat. M-am săturat de războaiele dintre tine şi Nelson, care se sparg în capul meu.

Lumina felinarelor se succede tot mai rapid în timp ce Celica ia viteză în parcul oraşului, deasupra terenurilor de tenis şi a tancului din cel de-al Doilea Război Mondial dat cu un strat gros de vopsea verde pentru combaterea ruginii, revopsit de-atâtea ori de s-a pierdut nuanţa precisă de verde militar pe care şi-o aminteşte Harry. Cum îi ziceau? Aha, oliv. Sub barajul felinarelor, se simte bombardat, iar Brewer pare golit de viaţă, la fel cum arătau după război oraşele germane făcut praf de bombardamente.

— Nu m-ar crede, îi spune el înverşunat, tot la tine ar veni. Iar eu sunt ca tine, îi spune ceva mai domolit, mi-e frică de scandalul pe care-o să-l provoc.

După parc, semaforul arată culoarea roşie, iar apoi urmează o casă veche, celebră pe plan local, cu un foişor al cărui acoperiş are ţigla în formă de solzi rotunjiţi, şi un mall cu cineplex al cărui afiş electronic face reclamă filmelor PE MÂINE DIMINEAŢĂ![47] TERAPIE ÎN GRUP[48] SPUNE ORICE[49] UN TATĂ DISPERAT[50]. Apoi se trezesc pe 422 şi pe un teritoriu pe care-l au în sânge, cu străzi pe care le-au traversat de nenumărate ori în toate anotimpurile copilăriei lor, Central, Jackson, Joseph, cu hidranţii şi cutiile poştale ale primăriei din Mt. Judge ca nişte nasturi ce le fixează vieţile, vieţile reale, totul fiind golit de culoare la nadirul nopţii, străzile de sub felinarele albastre cu mercur par rotunjite ca nişte pâini, cu o crustă de zăpadă, verandele cu stâlpi de cărămidă par nişte locuri perfide în spatele fâşiilor de gazon şi ale straturilor înguste de lalele. La Joseph Street numărul 89, în casa masivă de stuc a familiei Springer, unde lui Rabbit nu-i

făcea nicio plăcere să vină pe vremea când îi făcea curte lui Janice pe bancheta vechiului său automobil Nash, fiindcă făcea să pară sărăcăcioasă casa în care locuiau ai lui pe Jackson Road, toate luminile sunt aprinse, zici că-i un vapor ce se scufundă între coroanele tăcute, întunecoase ale copacilor şi acoperişurile caselor din oraş. Uriaşul fag cu ramuri stufoase, din stânga, unde îşi aveau dormitorul Harry şi Janice, un copac cu frunzişul atât de dens, încât razele soarelui nu răzbăteau niciodată prin el şi jirul care cădea întruna din el îl ţineau pe Harry treaz toată toamna, a dispărut lăsând partea aceea golaşă, cu ferestrele expuse şi veşnic încinse. Nelson a pus să fie tăiat. Tat*i, mânca toată casa. Pe partea aia nici nu puteai vopsi lemnăria de jilavă ce era. Nici iarba nu mai creştea sub el* Harry n-a avut încotro şi nu i-a putut spune băiatului că răpăitul ploii în frunzişul fagului a fost cea mai spirituală experienţă din întreaga lui viaţă. Asta, plus o lovitură perfectă la golf.

Parchează în faţă, sub arţarii care în această parte a anului îşi leapădă puful gălbui şi secreţia vâscoasă. Întotdeauna îl deranjează chestia asta când vine vorba să parcheze acolo. Luni o să ducă maşina la spălat.

Pru e-n alertă, aşteptându-le sosirea. Le deschide uşa când ajung pe verandă, de parcă ar avea o cameră de filmare ascunsă. Exact cum a făcut Thelma cu o săptămână în urmă. Judy e lângă ea, într-o pijămăluţă pufoasă, marca Oshkosh B'Gosh care i-a rămas mică. Picioarele fetiţei par surprinzător de lungi, albe şi osoase, i se văd câţiva centimetri buni de glezne goale.

— Unde-i Roy? întreabă Harry pe nerăsuflate.

— Nelson îl pregăteşte de culcare, zice Pru arcuindu-şi un colţ al gurii în semn de scuză.

— De culcare? sare Harry ca ars. I-ai lăsat mititelul pe mână?

— Ei, da, răspunde ea. S-a potolit de când v-am sunat. Cred că s-a şocat şi el de cât de tare m-a lovit. I-a prins bine.

În lumina din antreu se vede clar vânătaia roz de pe un obraz, umflătura de pe buza de sus, devenită asimetrică,

roşeaţa din jurul ochilor, de zici că şi i-a frecat la nesfârşit cu un burete abraziv. Poartă halatul acela al ei de baie scurt, matlasat, dar nu ca în Florida, peste picioarele goale; sub el, are o cămaşă de noapte lungă, albastră. Totuşi, forma picioarelor i se ghiceşte prin pânza subţire, parcă-s peşti ce înoată prin apa întunecoasă. Poartă papuci cu imitaţie de blană, aşa că nu-i poate verifica oja de pe unghiile de la picioare.

— Hei, ce se-ntâmplă, e alarmă falsă? o întreabă Harry.

— Când ai să-l vezi pe Nelson, n-ai să mai vorbeşti aşa, îi spune Pru şi se-ntoarce spre Janice: M-am săturat. Mi-ajunge. Mi-am ţinut gura cât am putut, dar mi-a ajuns cuţitul la *os!*

Din ochii cu pleoapele umflate de plâns încep să şiroiască din nou lacrimile şi o îmbrăţişează pe femeia mai vârstnică până ca Janice să apuce să se îndrepte de şale, fiind aplecată s-o sărute şi s-o ia în braţe, la rândul ei, pe Judy.

Harry simte o crampă în măruntaie: simte încercarea lui Pru de a stabili între ele o legătură mai presus de diferenţe; simte rezistenţa neveste-sii. Pru are o educaţie catolică, gesticulează ostentativ, iar Janice e o mică protestantă încăpăţânată. Îmbrăţişarea lor durează foarte puţin.

Judy îl apucă pe Harry de buricele degetelor. Când se apleacă s-o pupe pe obraz, părul fetiţei îi intră în ochi. Ea izbucneşte în râs şi-i spune la ureche:

— Lui tati i se pare că îi colcăie furnici pe tot corpul.

— Tot timpul are mâncărimi, spune Pru, dându-şi seama că tentativa ei de-a o atrage pe Janice în planul ei de evadare a eşuat şi că trebuie să-i pună la curent cu mai multe detalii. De la cocaină. I se zice furnicătură. Şi-a futut neurotransmiţătorii. Puteţi să mă-ntrebaţi orice.

Ştiu totul. De un an de zile particip la întrunirile Narcomanilor Anonimi din Brewer.

— Pfui, şuieră Harry; nu-i place deloc tonul ei dur. Şi ce ţi se mai spune acolo?

Ea îl priveşte drept în faţă cu ochii ei verzi lucind scăldaţi de lacrimi, stupefiată, şi reuşeşte să schiţeze zâmbetul acela ca o grimasă.

În seara asta, buza ei de sus, umflată, îi dă o tristă stranietate.

— Ţi se mai spune că nu-i treaba ta, că ţine doar de voinţa toxicomanilor să-şi rezolve problemele, dar tot problema ta rămâne.

— Dar ce s-a-ntâmplat aici, mai exact, noaptea asta? o întreabă el. Trebuie să aibă un cuvânt de spus. Simte că Janice bate în retragere, că se distanţează într-un mod de-a dreptul enervant, la fel ca atunci când au mers cu cei mici, cu Camry-ul, la Jungle Gardens.

Lui Judy, bunicii nu-i par aşa de nostimi ca de obicei şi se mută de lângă Harry, rezemându-se de maică-sa, lăsându-şi capul cu părul morcoviu pe pântecul lui Pru. Aceasta îşi trece ocrotitor antebraţul pufos, pistruiat, pe sub bărbia copilei. În clipa asta sunt două perechi de ochi verzi care se cască de parcă Harry şi Janice n-ar fi echipa de salvatori, ci nişte invadatori ostili.

Glasul lui Pru sună dur şi dogit:

— Vechea poveste. A venit acasă după unu noaptea, l-am întrebat pe unde-a umblat, mi-a spus că nu mă priveşte şi cred că n-am reacţionat la fel de docil ca de obicei, fiindcă mi-a zis că, dacă o ţin tot aşa, o să aibă nevoie de-o doză să se calmeze şi, când n-a găsit cocaina în baie, unde ţinea el minte c-ar fi ascuns-o într-o sticluţă cu aspirină, a început să facă lucrurile ţăndări şi, când nu mi-a plăcut ce face, s-a repezit la mine şi m-a luat la pumni.

— M-a trezit şi pe mine, intervine Judy. Mami a venit în cameră, să scape de el, iar tati avea o figură ciudată, de parcă n-ar fi văzut nimic.

— Avea la el un cuţit sau ceva? întreabă Harry.

Pru încreţeşte sprâncenele la auzul acestei idei.

— Nelson n-ar pune-n veci mâna pe un cuţit. Nu suportă să vadă sânge şi nu m-ajută niciodată la bucătărie. Nici n-ar şti de unde să apuce un cuţit.

— Pe urmă a zis că-i pare sincer rău, adaugă Judy.

Pru netezeşte părul lung al lui Judy, dezvelindu-i feţişoara, iar acum, trecându-şi degetele mijlocii peste obraji şi frunte,

îşi dă pe spate şi părul ei. Nu mai are figura aia de sfinx; îi cade în plete moi pe umeri.

— S-a potolit după ce v-am sunat. Mi-a zis: „I-ai chemat? Nu-mi vine să cred. Mi-ai chemat părinţii?” Părea prea năucit să mai fie furios, li tot dădea înainte că ăsta-i sfârşitul şi ce rău îi pare de toate. Vorbeşte fără nicio noimă.

Schiţează o grimasă, o împinge uşurel pe Judy mai încolo şi îşi strânge halatul pe talie, scuturată de friguri. Vreme de-o clipă fiecare pare să-şi fi uitat replica. În momente de criză, instinctiv, tindem să minimalizăm lucrurile, să reducem un eveniment demn de luat în seamă la normalitatea ignorabilă dinainte.

— Mi-ar prinde bine o ceaşcă de cafea, zice Pru.

— N-ar trebui să urcăm mai întâi la Nelson? o întreabă Janice.

Lui Judy îi place ideea asta şi o ia prima pe scări spre etaj. Urmându-i picioruţele goale, lăptoase, pe trepte, Harry se simte vinovat că nepoţica lui trebuie să poarte pijamale care-i rămân mici în timp ce toate cunoştinţele lor din Florida poartă în fiecare zi a săptămânii pantaloni de altă culoare şi au câte douăzeci de jachete de sport agăţate pe umeraşe, în saci de la curăţătorie. Casa, pe care şi-o aminteşte de pe vremea când soţii Springer erau mai tineri decât e el acum, pare mobilată jalnic, dacă stă să se uite mai atent, cu rămăşiţe de mobilier de altădată, inclusiv cu vechitura aia uzată, maronie, de fotoliu rabatabil Barcalounger, tronul lui Fred Springer, plus piese mai noi, fără cap şi fără coadă, cumpărate de la Schaechner’s sau din cine ştie ce magazin de mobilă prăpădit, unul dintre cele care au răsărit ca ciupercile la marginea autostrăzilor, la ieşirile din oraş, printre parcările şi localurile de fast-food. Pe scară e acelaşi covor cu ţesătura destrămată pe care l-a pus familia Springer cu patruzeci de ani în urmă. Casa a ajuns să fie căminul lui Nelson şi Pru în mai multe etape şi ei n-au ajuns încă să se simtă aici cu adevărat acasă. Încerci să faci ceva drăguţ pentru copii, le oferi o scurtătură în viaţă, un pic de confort şi, când-colo, descoperi că nu-i bine-aşa. Casa asta nicicum nu era potrivită pentru un cuplu tânăr.

Faptul că toate luminile din casă sunt aprinse contribuie la senzaţia de atmosferă panicardă, supraîncinsă. Urcă pe trepte, în ordine, Judy, Harry, Janice şi Pru, care, pesemne, o fi regretând că i-a chemat şi ar prefera să-şi oblojească faţa şi să-şi plănuiască următoarea mutare în singurătate. Nelson îi întâmpină pe hol, cu Roy în braţe.

— Ah, vai, exclamă el văzându-l pe taică-său, uite-l şi pe barosanu'.

— Nu mai face mutra asta, îi spune Harry. Aş prefera să fiu acasă-n pat.

— N-a fost ideea mea să te chem aici.

— În schimb, a fost ideea ta să-ţi bumbăceşti soţia, să-ţi bagi copiii în sperieţi şi, în general, să ai un comportament de tot căcatul.

Pescuieşte în buzunarul lateral al pantalonilor săi, să se asigure că are sticluţa cu pastile pentru inimă. Nelson încearcă să-l şmecherească, e tot în pantalonii negri şi cămaşa albă cu care a fost în oraş, cu copilul în braţe, dar părul rărit i se zbârleşte pe creştet şi, la lumina puternică din hol, are o privire de om nebun, reflectând scântei ca odinioară în faţa casei incendiate de pe Vista Crescent, numărul 26. Până şi-n lumina strălucitoare, pupilele îi par dilatate, de-un negru lucios, şi în răstimpuri tremură de parcă această noapte de început de mai e rece ca gheaţa. Pare mai sfrijit decât în Florida, cu acelaşi nas iritat deasupra mustăcioarei. Şi cu acelaşi cercel în ureche.

— Cine te crezi, băi, să stabileşti tu cine are un comportament de căcat? îl întreabă el pe Harry şi adaugă: Bună, mami. Bine-ai venit acasă.

— Nelson, aşa nu mai merge.

— Lasă-mă să-l iau pe Roy, zice Pru pe un ton glacial, neutru şi se strecoară pe lângă socri, apoi, fără să se uite măcar la bărbatu-său, îi înşfacă copilul adormit.

Fără să vrea, icneşte la cât de greu e cel mic. Lumina din hol, cu abajurul de sticlă în formă de bombonieră, îi încununează capul cu o aură în timp ce trece pe sub ea spre camera lui Roy, camera din juneţea lui Nelson, de pe vremea

când Rabbit stătea treaz şi o auzea pe Melanie cum se furişează pe hol, din camera ei, din cămăruţa din faţă, cu manechinul, într-a lui. A ajuns gastroenterolog. În lumina puternică din tavan, mutra lui Nelson, palidă până-n vârful urechilor, trădează o suferinţă electrică şi o ostilitate băţoasă, iar a lui Janice e o chestie năucă, întunecată, o retragere în umbrele minţii ei; talentul ei de-a fi năucă îl sperie pe Harry de când lumea. Îşi dă seama că încă-i stăpân pe situaţie. Micuţa Judy îl priveşte radioasă, stârnită de faptul că-i trează şi asistă la aceste înţelegeri dintre adulţi.

— Nu putem rămâne aici, pe hol, zice el. Ce-ar fi să intrăm în dormitorul mare?

Fostul dormitor al lui Harry şi Janice a devenit al lui Nelson şi Pru. Au altă cuvertură – cea veche, nemţească, de Pennsylvania, cu mici triunghiuri matlasate a lăsat locul uneia mai pufoase, imprimate cu trandafiri galbeni; lui Pru îi plac ţesăturile cu motive florale –, dar acelaşi pat care scârţâie, cu nişte proeminenţe lăcuite pe tăblia de la căpătâi, care nu ţi se mula niciodată ca lumea pe spinare când încercai să citeşti ceva. Pe noptiere sunt alte reviste – *Racing Cars* şi *Rolling Stone* în loc de *Time* şi *Consumer Reports* –, dar pe fosta parte a lui Harry e aceeaşi noptieră din lemn de cireş, cu sertarul ei lipicios. Printre fotografiile de pe birou e şi una cu el şi Janice, romantică şi un pic decolorată, făcută la a douăzeci şi cincea aniversare a căsătoriei lor. Parcă ar fi îmbălsămaţi, îşi zice Rabbit, suspendaţi în pata aceea de timp decolorată. Şi lumina de aici e aprinsă, la fel ca aia de pe hol.

— Vă deranjează dacă sting chestia asta? îi întreabă pe ceilalţi. Mă doare capul de la toate luminile astea aprinse.

— Tu eşti barosanu', zice Nelson pe un ton acru. Poftim.

— Mami a zis să le aprindem pe toate în timp ce-o fugărea tati. Zicea că dacă lucrurile o să se înrăutăţească, să arunc un scaun prin fereastra din faţă şi să ţip după ajutor, şi poliţia o să mă audă.

Odată stinsă lumina din cameră, Rabbit poate privi golul de aer întunecos unde odinioară se înălţa fagul. Casa vecinilor e mai aproape decât şi-a închipuit vreodată în cei zece ani cât a

locuit aici. Şi la ei sunt aprinse luminile de la etaj. Distinge bucăţi de perete şi mobilier, dar nu vede şi oameni. S-or fi gândit să cheme poliţia. Poate că deja au şi chemat-o. Aprinde veioza de pe noptiera din lemn de cireş, pentru ca vecinii să poată privi înăuntru şi să vadă că situaţia-i sub control.

— A exagerat, zice Nelson gesticulând ca un apucat. Încercam să-i explic ceva şi ea nu voia să facă ciocu' mic. Nu mă ascultă niciodată.

— Poate că nu-i zici deloc ce-ar vrea să audă, îi spune Harry lui fiu-său.

În pantalonii lui negri, cu cămaşa albă, copilul aduce cu asistentul unui iluzionist şi se tot bate uşor pe piept şi pe ceafă, îşi tot freacă braţele prin pânza albă de parcă ar fi pe cale să facă un truc. Rabbit simte că băiatului îi e şi ruşine, şi frică, dar e şi tot mai împrăştiat; în cameră, în mintea lui, nu sunt doar patul şi mobila, părinţii şi fiica lui, ci şi o cohortă de stafii pe care doar el le poate vedea. Transpiră, e năclăit de sudoare sub urechi.

— Bine, bine, zice Nelson. Trebuie să recunosc că astă-seară mi-am făcut de cap. Am avut o săptămână a dracu' de grea la salon. Cei din California vor ca maratonul Toyota din întreaga ţară să se sincronizeze cu campania comercială de la televizor şi se aşteaptă la o creştere cu douăzeci la sută a vânzărilor, pe măsura reducerilor de preţ pe care le oferă. Mă anunţă că nu le plac cifrele noastre de afaceri din ultima vreme.

— Lor şi mai cui? îl întreabă Harry. Amicul tău Lyle ţi-a zis că am trecut şi eu pe-acolo deunăzi?

— Că ai fost săptămâna trecută pe şestache, da, sigur. N-a mai venit la lucru de-atunci. Îţi mulţumesc din suflet. Ai deranjat-o şi pe Elvira cu flirtul tău sexist.

— N-am fost sexist şi n-am flirtat. Am rămas mască văzând o femeie care vinde maşini şi-am întrebat-o cum merge treaba. A naibii pizdă, am fost cât se poate de drăguţ cu ea.

— Ea nu-i de-aceeaşi părere.

— Atunci, dă-o-n mă-sa. Din câte-mi dau eu seama, poate să-şi poarte de grijă. Ce te-ai băşicat aşa – te pomeneşti că i-o tragi?

— Tati, când o să-ţi iei şi tu odată gândul de la tras în sus şi tras în jos? Ai făcut şi tu, cât, cincizeci şi şapte…?

— Cincizeci şi şase.

— …şi tot un puştan ai rămas. Pe lumea asta sunt şi lucruri mai importante decât cine cui i-o trage.

— Mie-mi spui? Ia spune-mi cum îşi face de cap generaţia mea! Nu poţi să prizezi marfa asta din juma' în juma' de ceas, că-ţi prăjeşti nasul. Al tău şi-aşa pare deja gata vărzuit. Ce faci cu cocaina asta sintetică? Cum o consumi? Sunt nişte cristale mititele, nu? Ai nevoie de tot instrumentarul ăla sofisticat, cu tubuleţe, cum se arată la televizor? Şi unde faci asta, mă rog frumos? Doar nu te trambalezi cu tot calabalâcul ăla în Laid-Back sau cum i-or mai fi zicând acum, sau aşa faci?

— Harry, te rog, intervine Janice.

Judy se amestecă şi ea cu ochi strălucitori la trei dimineaţa.

— Tati are o grămadă de pipe mititele, ciudate.

— N-ai vrea să-ţi ţii fleanca, scumpo? îi spune Nelson. Du-te s-o cauţi pe mami şi-o să te bage în pătuţ.

Harry o ia în colimator pe Janice:

— Lasă-mă să-l întreb. De ce să umblăm cu toţii tiptil şi să ne prefacem că băiatul nu-i drogangiu? Priveşte adevărul în faţă, Nellie, ai ajuns o epavă. O epavă şi-un pericol. Ai nevoie de ajutor.

Pe chipul puştiului se citeşte vreme de-o clipă autocompătimirea.

— Lumea îmi tot spune c-am nevoie de-ajutor, dar bag seama că nu mi-e de *niciun* ajutor. Am o soţie căreia nu-i pasă de mine nici cât negru sub unghie, un tată care nu mi-e deloc tată, o mamă… se întrerupe, neîndrăznind să-şi jignească singurul aliat care i-a mai rămas.

— O mamă care te lasă s-o jefuieşti ca-n codru, încheie Harry în locul lui.

Acest mesaj îi ajunge pe cortex, croindu-şi drum prin clipirea deasă, febrilă a ochilor săi.

— Nu jefuiesc pe nimeni, zice el buimac, de parcă vorbele i-ar fi dictate de-un glas din capul lui. S-au rezolvat toate problemele. Hei, mi-e rău. Cred c-o să borăsc.

Harry ridică braţul într-un gest de solemnă binecuvântare.

— Dă-i bătaie. Doar ştii unde-i baia.

Baia e la dreapta măsuţei de toaletă pe care-s înşirate poze color cu copiii la diferite vârste, şi cea decolorată, cu Harry şi Janice părând îmbălsămaţi, uitându-se cu privirea pierdută în acelaşi punct din spaţiu. Aruncând o privire înăuntru, Harry vede tot felul de chestii aruncate pe jos, şamponul Prell, pasta de dinţi Crest, pilule. Din fericire, cele mai multe au ambalaje de plastic în ziua de azi, aşa că nu-s prea multe făcute ţăndări. Uşa se-nchide.

— Harry, eşti prea dur, îi spune Janice.

— Păi, ce dracu', văd că nimeni altcineva nu mai e dur deloc. Te-aştepţi să treacă totul de la sine. N-o să treacă. Copilu-i drogat în ultimul hal.

— Da' hai să nu mai vorbim mereu de bani, îl imploră ea.

— De ce nu? Ce-o fi aşa de-al dracu' de sfânt cu banii ăştia, de toată lumea se teme să vorbească despre ei?

Între buzele speriate i se iţeşte vârful limbii.

— Cu banii ajungi la chestii legale.

Judy e tot acolo şi a ascultat totul: ochii ei limpezi, copilăroşi, cu albul lor albăstriu, sprâncenele ei blond-roşcate, cu micul lor vârtej, feţişoara ei palidă ca un cadran de ceas şi totodată la fel de exactă, toate astea se pun tampon în faţa furiei lui Harry, îi subminează indignarea necesară. Acum o mai înspăimântă şi icnetele ce se-aud din dosul uşii de la baie.

— Asta o să-l facă pe tati să se simtă mai bine. Elimină otrava din organism.

Gândul că Nelson e bolnav îl supără însă şi pe el şi simte din nou apăsarea chingilor de pe piept, arsurile acelea răutăcioase, adânci dinlăuntrul său. Pescuieşte din buzunarul pantalonilor preţioasa sticluţă maronie. Slavă Domnului că şi-a adus aminte s-o ia cu el. Desface capacul şi scoate un Nitrostat mic şi alb, şi-o strecoară sub limbă cu jovialitatea cu care altădată îşi aprindea o ţigară.

Judy zâmbeşte uitându-se în sus.

— Pastilele astea îţi repară inima pe care ţi-am stricat-o eu.

— Nu tu mi-ai stricat inima, scumpişor, aş vrea să-ţi scoţi

din cap aiureala asta.

Îl deranjează remarca lui Janice despre bani şi chestiuni legale şi insinuarea că sunt în rahat până peste cap. FIUL LUI ANGSTROM ARESTAT. *Tranzacţiile dubioase falimentează o afacere de familie.* Luminile de la ferestrele de sus ale vecinilor s-au stins şi treaba asta îl face să se simtă mai relaxat. Aproape că simte cum bunica Springer se răsuceşte în mormânt la gândul ca vechea ei locuinţă ar putea ajunge să-i deranjeze pe vecini. Nelson iese din baie, pare zdruncinat, are ochii cât cepele. Bietul băiat a trecut prin nişte momente îngrozitoare la viaţa lui: cadavrul lui Jill scos din casa distrusă de incendiu într-un sac de cauciuc, maică-sa ţinând la piept trupşorul surorii lui înecate. N-ai cum să-l condamni pentru tot ce face. S-a spălat pe faţă şi şi-a pieptănat părul pe spate, de-aia pare să-i sclipească paloarea. Îl trec fiorii din cap până-n picioare, zici că-i un câine care se scutură după ce s-a bălăcit într-un şanţ cu apă.

În ciuda acestor gânduri milostive, Harry îşi reia atacul.

— Mda, face el, în timp ce băiatul închide uşa de la baie. Ca să nu mai zic că nu mă omor nici după italianul ăla grăsan pe care l-ai angajat. De ce laşi mafia să se-amestece în afacerile de la salon?

— Tati, ai nişte prejudecăţi cum nu s-au mai pomenit.

— N-am prejudecăţi, e vorba de fapte. Mafia e-o realitate. I-a speriat poliţia şi i-a scos din traficul de droguri, e-o treabă prea violentă. Iar acum s-au reprofilat pe afaceri tot mai legitime. Am văzut la ştiri, la *60 Minutes.*

— Mami, ia-l de pe mine.

Janice îşi ia inima-n dinţi şi zice:

— Nelson, taică-tău are dreptate. Ai nevoie de-ajutor.

— N-am nimic, scânceşte el. Trebuie să *dorm*, asta-i tot ce-mi trebuie. Aveţi idee cât e ceasul? – e trecut de trei. Judy, ar trebui să te duci la culcare.

— Sunt prea surescitată, răspunde fetiţa zâmbind şi arătându-şi dinţii perfect ovali.

— De unde-ai învăţat cuvântul ăsta? o întreabă Harry.

— Sunt prea zbuciumată, răspunde ea. Aşa zic copiii la

şcoală.

— Şi cine-s indivizii ăştia care sună la noi la toate orele din zi şi noapte să ne ceară bani? îl întreabă Harry pe Nelson.

— Ei cred că le datorez nişte bani, se justifică Nelson. Aşa o fi. E-o chestie de moment, tati. Se rezolvă. Hai, Judy. Te duc la culcare.

— Uşurel cu tata, i-o retează Harry. Cât le datorezi şi cum ai de gând să-i restitui?

— Păi, ţi-am zis, se rezolvă. N-ar trebui să sune la tine, da-s nişte bădărani. Nu se pricep la plăţile la termen. Întoarce-te în Florida, dacă nu vrei să-ţi sune telefonul toată ziua. Schimbă-ţi numărul, eu aşa am procedat.

— Nelson, când o să se termine circul ăsta? îl întreabă Janice şi clasul i se frânge înecat în lacrimile ce-i şiroiesc doar la vederea lui: în cămaşa lui albă, cu mişcările lui ca de robot, Nelson are fragilitatea şi vigilenţa funestă a unei fiare încolţite. Trebuie să termini odată cu treaba asta.

— Termin, mami, termin. Din noaptea asta.

— Hai exclamă Harry.

— Pot să fac asta, insistă Nelson pe lângă maică-sa. Nu-s dependent. Sunt consumator doar în timpul meu liber.

— Aha, face Harry, şi Hitler era ucigaş în timpul lui liber.

Mustaţa o fi cea care l-a făcut să se gândească la Hitler. Dacă băiatul şi-ar da-o jos şi şi-ar arunca şi cercelul ăla, poate ar reuşi să simtă un strop de compasiune pentru el şi ar putea lua totul de la capăt.

Dar apoi, îşi zice Harry, el unul de câte ori mai poate lua totul de la capăt? Camera asta unde a petrecut zece ani dormind lângă Janice, ascultându-i sforăitul, mirosindu-i sudoarea de femeiuşcă frumuşică, vânturile scăpate fără să-şi dea seama, uneori iubindu-se trăsnet, ca atunci, când cu monedele Krugerrand, alteori privind-o scârbit cum intră umblând pe trei cărări după o seară petrecută la parter, unde sugea vin alb de Xeres sau Campari, camera asta cu fagul din fereastră, căruia îi dădea frunzişul, schimba lumina dinăuntru, se scutura şi le restituia lumina, cu jirul care cădea pocnind ca artificiile şi cu televizorul bunicii Springer bombănind la

nesfârşit, făcând să tresalte veioza de pe noptieră când era luată câte o acută pe fundalul muzical al sfârşitului de transmisie, cu bunica adormită buştean, neauzind niciodată muzica aceea, camera asta îmbibată de viaţa lui, de câte ori are s-o mai vadă oare? Nu se aştepta s-o revadă în seara asta. Acum, pe nepusă masă, aşa cum se-ntâmplă la vârsta lui, oboseala, ca un potop lăuntric, îl face să se simtă jilav, murdar, năuc. Scântei mărunte îi joacă în colţul ochilor. Să evite supărările. Ar face mai bine să se aşeze. Janice s-a aşezat pe pat, pe vechiul lor pat, iar Nelson a săltat cuvertura pufoasă cu trandafiri galbeni pe care s-o fi ghemuind Pru în chiloţi când stă aşezată în faţa măsuţei de toaletă să se machieze înainte de-a ieşi cu el la Laid-Back sau la petrecerea dată de amicii lor cu dare de mână în nord-estul Brewerului. Cât de rău ar trebui să-i pară de fiu-său când copilu' are aşa o şerpoaică mişto de hipioată căreia să-i tragă la poartă?

Între timp, Nelson schimbă placa. Se apleacă spre maică-sa cu mâinile împreunate, să-şi potolească tremurul, cu buzele încordate, să-şi ţină-n frâu senzaţia de greaţă, cu ochii căprui la fel de năuci ca şi ai ei. Se apără dezarticulat, încearcă să se justifice:

— …singura dată când mă simt şi eu om, *aş*a cum cred că se simt alţii tot timpul. Dar astă-seară, când m-am dat la Pru urât de tot, parc-ar fi intrat în mine un monstru sau mai ştiu eu ce, parcă mă priveam de undeva din afară şi nu simţeam nicio legătură cu mine însumi. Ca şi cum totul ar fi fost la televizor. Aveţi dreptate, tre' s-o las mai moale. Vreau să spun c-am ajuns să nu mai pot începe o nouă zi fără… o linie… şi toată ziua nu-mi stă mintea decât la… Şi treaba asta-i inumană.

— Bietul băiat, zice ea. Ştiu. Ştiu ce vrei să zici. Îţi lipseşte respectul de sine. Şi mie mi-a lipsit ani în şir. Ţii minte, Harry, cum beam toată ziua când eram tineri?

Încearcă să-l atragă şi pe el în horă, să-l facă să simtă că-i părinte, dar el nu se lasă dus de nas. Nu ţine figura.

— Când eram tineri? Da' ce zici de zilele când eram de vârstă mijlocie, ca, de pildă, chiar acum? Care-i treaba,

suntem la terapie de grup? Copilu' taman şi-a ciomăgit nevasta, iar acum ne pune mintea pe bigudiuri şi tu chiar îl *laşi* să-şi facă jocul!

Judy, care stă întinsă în diagonală pe pat, în spatele bunicăsii, şi-i studiază pe toţi cu capul dat pe spate, li se alătură cu o remarcă:

— Când se face foc şi pară, lui bunelu' îi înţepeneşte buza de sus exact ca lui mami.

Nelson se smulge din norul de autocompătimire ce-l învăluie cât să-i spună:

— Scumpişor, nu cred că-i cazul să asişti la discuţia asta.

— Lăsaţi-mă s-o duc la culcare, se oferă Janice fără să dea semne că s-ar clinti din loc.

Harry nu vrea să fie lăsat singur cu Nelson:

— Nu, am s-o duc eu, zice el. Voi doi continuaţi-vă discuţia. Lămuriţi situaţia. Eu i-am spus ce-am avut de spus acestui candidat la ţuhaus.

Judy izbucneşte în hohote de râs piţigăiat, cu capul pe mai departe dat pe spate; pleoapele privite pe invers îi par ca de monstru.

— Ce expresie ciudată, vorbeşte gura ei cu dinţii poziţionaţi aiurea, mari sus şi mititei jos. Candidat la pârnaie. Vrei să zici „pârnăiaş".

— Nu, Judy, îi explică Harry luând-o de mână şi încercând s-o salte în sus. La început eşti candidat la pârnaie, abia pe urmă pârnăiaş. Se cheamă că eşti pârnăiaş când zaci la pârnaie.

— Unde pizda mă-sii e maică-sa? întreabă Nelson fără să se adreseze cuiva anume. Afurisita aia de Pru mă face tot timpul ticălos şi, când-colo, juma' din zile ia prânzul în oraş. Observaţi ce cur a făcut? De la alcool i se trage. Când vin acasă de la şcoală, copiii o găsesc dormind buştean, îi spune el lui Janice, încearcă s-o îmbuneze bălăcărindu-şi soţia, după care se întoarce brusc spre Harry: Tati, zice el. Nu vrei să bem o bere pe din două?

— Nu eşti sănătos la cap.

— O să ne-ajute să ne liniştim, îl ispiteşte băiatul. O să ne-

ajute să dormim.

— Eu unul mă lupt să n-adorm. Dumnezeule mare! Nu eu sunt cel care *face treişpe-paişpe* sau mai ştiu eu cum îi zici. Hai, Judy, nu-i face viaţa grea lui bunelu'. Îl doare peste tot.

Mâna fetiţei i se pare jilavă şi lipicioasă într-a lui, se joacă cu el opunându-i rezistenţă când o trage din pat, până când simte un junghi în piept. Când reuşeşte s-o pună pe picioare lângă pat, ea se înmoaie şi încearcă să se prăbuşească pe carpetă. Reuşeşte să-şi păstreze calmul, deşi îi vine s-o plesnească. Se răsteşte la Janice:

— Aveţi zece minute. Discută cu băiatu'. Nu-l lăsa să te aburească. Faceţi un plan de bătaie. Trebuie să facem un pic de ordine în familia asta sărită de pe fix.

În timp ce închide uşa pe moment întredeschisă, îl aude pe Nelson întrebând:

— Mami, ce zici? Nu ţi-ar prinde bine o juma' de bere? Avem şi Mick, şi Miller's.

Camera lui Judy, în care odinioară bunica Springer picotea şi se făcea că se uită la televizor şi de la a cărei fereastră se văd, printre arţarii norvegieni cleioşi, porţiuni din Joseph Street pustii ca tundra, înălbite de lumina felinarelor, e bucşită cu păpuşi de pluş, ursuleţi, girafe şi motani Garfield; totuşi, lui Harry jucăriile i se par vechi, are sentimentul că nimeni nu i-a mai adus fetiţei vreun cadou de ceva timp încoace. Îşi termină copilăria înainte de soroc. În ianuarie a împlinit nouă ani şi cine-a băgat de seamă treaba asta? Janice i-a adus din Florida o carte de Dr. Seuss{51} şi o caschetă de înot cu floricele. Judy se strecoară în pat fără ezitare şi fără alte farafastâcuri, sub o pilotă roşie uzată, cu personaje din Peanuts{52}. O întreabă dacă n-are nevoie să meargă mai întâi la pipi. Ea clatină din cap şi îl priveşte lung de pe pernă, parcă amuzată de cât de puţin îi cunoaşte el organismul. Felii piezişe de lumină pătrund de pe stradă pe lateralele transperantelor şi o întreabă dacă nu vrea să-i tragă perdeaua. Judy îi răspunde că nu, nu-i place să fie întuneric beznă. O întreabă dacă n-o deranjează maşinile care trec pe stradă şi ea zice nu, doar camioanele care mai zgâlţâie casa câteodată, şi

există o lege care spune că n-au voie să treacă pe-aici, dar poliţiştii-s prea leneşi să vegheze la respectarea ei. „Sau prea ocupaţi”, spune el, mereu gata să ia apărarea autorităţilor. E ciudat că are acest instinct, că doar, la viaţa lui, nu prea l-a dat afară din casă sentimentul datoriei civice. De câteva ori şi el însuşi a fost candidat la pârnaie. În ziua de azi, însă, autorităţile par atât de neajutorate, de neînarmate. O întreabă pe Judy dacă vrea să spună o rugăciune. Nu, mersi, răspunde ea. Ţine în braţe o păpuşă de pluş care lui îi pare diformă, fără braţe sau picioare. Monstruoasă. O întreabă ce păpuşă e şi ea îi arată că-i un delfin de pluş, cu spatele gri şi burta albă. El îl bate uşurel pe blăniţa de poliester şi-l împinge la loc, în culcuş, lângă ea. Bărbia ei se reazemă de profilul alb al lui Snoopy cu ochelarii lui de aviator. Linus se agaţă de pătura lui; Pipen are nişte steluţe de glod în jurul capului; Charlie Brown stă pe poziţia de aruncător la baseball şi o minge ca o ghiulea îl răstoarnă cu crăcii în sus. Aşezat pe marginea patului, întrebându-se dacă Judy nu s-o fi aşteptând la o poveste de noapte bună, Harry oftează atât de mizerabil, de obosit, de se miră amândoi şi izbucnesc în hohote de râs. Brusc, ea îl întreabă dacă o să fie totul în regulă.

— Ce vrei să spui, scumpo?

— Cu mami şi cu tati.

— Bine-nţeles. Ei te iubesc şi pe tine, şi pe Roy, şi se iubesc unul pe-altul.

— Ei zic că nu se iubesc. Se ceartă mereu.

— Multe cupluri se ceartă.

— Prietenii părinţilor mei nu se ceartă.

— Pun pariu că se ceartă, da’ nu-i vezi tu. Se poartă frumos fiindcă eşti tu de faţă.

— Când oamenii se ceartă tot timpul, divorţează.

— Da, se mai întâmplă. Dar numai după *foarte* multe certuri. A mai dat tati în mami vreodată ca-n seara asta?

— Uneori ea e cea care dă-n el. Zice că ne-aruncă toţi banii pe fereastră.

Harry nu ştie ce să-i mai răspundă.

— O scoatem la capăt, zice el, aşa cum a zis şi Nelson. De

regulă, lucrurile se rezolvă de la sine. Nu-ntotdeauna par să se rezolve, dar, de regulă, aşa se-ntâmplă.

— Ca tine, atunci când ai căzut în nisip şi nu te puteai ridica.

— Nu-i aşa că m-am purtat ciudat de tot? Da, şi vezi, iată-mă aici, sunt ca nou. Am scos-o la capăt.

Feţişoara fetiţei se lăţeşte în întuneric; zâmbeşte. Părul îi stă răsfirat în fascicule întunecoase pe faţa de pernă lucioasă.

— Erai aşa de haios în apă. M-am jucat cu tine.

— Cum adică te-ai jucat cu mine?

— Păi, m-am ascuns sub velă.

El rememorează cele întâmplate şi-i spune:

— Nu te-ai jucat deloc, scumpo. Când te-am scos din apă, erai vânătă toată şi abia mai respirai. Ţi-am salvat viaţa. Apoi, tu mi-ai salvat-o mie.

Ea rămâne tăcută. Orbitele întunecate ale ochilor ei absorb versiunea lui, amintirile unui adult. El se apleacă şi-i sărută fruntea fierbinte şi uscată.

— Nu-ţi face griji, Judy. Bunica şi cu mine o să avem grijă de tăticul tău şi de voi toţi.

— Ştiu, răspunde ea după o pauză, dându-i dreptate.

Fiecare dintre noi, asemenea micuţei noastre planete albastre, stă suspendat în spaţiu fără nicio proptea în afară de asigurările noastre reciproce, de minciunile noastre scornite din dragoste pentru semeni.

Ieşind vizavi de uşa închisă a vechii camere de croitorie în care cândva a dormit Melanie, Rabbit se furişează pe hol pe lângă uşa crăpată a dormitorului mare – o aude pe Janice discutând cu Nelson, glasurile li se întreţes – spre camera următoare, o cameră din spate, cu vedere spre curtea din dos şi grădiniţa îngrădită pe care o îngrijea el odinioară. Asta era camera lui Nelson în zilele de demult, când era licean, avea plete şi o bentiţă lată, purtată pe frunte, ca de indian, încerca să-nveţe să cânte la chitara care fusese a lui Jill şi cheltuia o mică avere pe colecţia lui de albume de muzică rock, discuri de-acum învechite, acum totu-i pe casete, iar casetele se-nvechesc şi ele, totul va fi pe CD-uri. Aceasta este acum

camera micuţului Roy. Uşa e întredeschisă; Harry o deschide de tot împingând cu trei degete în lemnul alb, răcoros, al tăbliei. Aici lumina nu intră luând forma unor felii strălucitoare de la felinarele de-afară, de pe Joseph Street, e mai pâcloasă, provine de la luminile difuze ale oraşului, împrăştiate pe-o rază mare, din contururile arţarilor, frontoanelor şi stâlpilor de-afară ia naştere, ceţos, un licăr galben ce-nghite stelele. În această penumbră zăreşte trupul longilin al lui Pru dormind de-a dreptul penibil de-a curmezişul pătuţului lui Roy. Dintr-un picior i-a căzut papucul din imitaţie de blană şi laba i se iţeşte goală din cămaşa de noapte, e atât de nebuloasă încât îi pare agăţată de piciorul îndoit, cu pulpa plină, halatul ei scurt, matlasat, i-a alunecat în sus până pe mijloc, boţindu-i-se, cu falduri ale căror vâlcele par de-a dreptul genuni în semiobscuritate. O mână albă i se odihneşte, întinsă, pe plăpumioara mototolită; cealaltă, îndoită, cu pumnul aproape desfăcut, se află în golul dintre buze şi bărbie; vânătaia de pe pomete pare o lipitoare prinsă de ea, iar părul morcoviu ziua, acum negru în întuneric, îi este ciufulit. Respiră cu un hârâit discret, ce-i trădează oboseala. Harry trage aerul pe nas, s-o adulmece. În aura ei rănită plutesc urme vagi de parfum.

În timp ce se apleacă s-o studieze mai bine, Rabbit sare ca ars zărind licărul tăios din doi ochi deschişi: Roy e treaz. Strâns la piept de maică-sa, după un cântec de leagăn care a adormit-o pe cântăreaţă, copilaşul bizar, cu ochii holbaţi, întinde mâna în întuneric să apuce pielea flască de pe obrazul bunicului apărut din senin şi îl ciupeşte înfigându-i gheruţele ascuţite atât de adânc, încât Harry cu greu se stăpâneşte să nu urle de durere. Dă jos de pe obraz mânuţa aprigă ca un crustaceu, îşi scoate deget după deget din piele şi se răzbună pe Roy pişcându-l în timp ce i-o aşază la loc pe piept. Durerea animalică l-a făcut să scoată un sâsâit; văzând că Pru se răsuceşte gata-gata să se trezească, ducându-şi agitată mâna spre părul vâlvoi, se retrage rapid din cameră.

Janice şi Nelson sunt pe holul luminat, au ieşit în căutarea lui. Cu părul lor rărit şi cu mutrele lor buimace,

ameninţătoare, zici că-s fraţi. Le spune în şoaptă:

— Pru a adormit pe patul lui Roy.

— Biata fraieră, comentează Nelson. Ar face mai bine să mă lase-n pace.

Janice îi spune lui Harry:

— Nelson zice că şi-a revenit şi că ar trebui să ne ducem acasă, să ne culcăm.

După lumina ceţoasă din camera lui Roy, glasurile lor îi par sonore şi el vorbeşte cu glasul ostentativ coborât:

— La ce înţelegere aţi ajuns? Nu vreau să se mai repete asta vreodată.

În fosta cameră a lui Nelson, Roy se porneşte să bâzâie. Harry ar trebui să plângă; pe *el* îl doare obrazul.

— N-o să se repete, Harry, zice Janice. Nelson mi-a promis c-o să meargă la un psiholog.

Se uită la fiu-său, să vadă ce vrea să-nsemne asta. Băiatul, se vede, se abţine să-i zâmbească complice din dorinţa de-a îmbuna femeile.

— Ţi-am *spus,* nu-l lăsa să te aburească.

Janice îşi încreţeşte fruntea lăsată liberă de breton.

— Harry, e timpul să plecăm.

Ea e şefu', după cum l-a informat şi Lyle.

În drum spre casă, el îşi varsă tot oful pe ea.

— Ce-a zis? Care-i treaba cu banii?

Route 422 trepidează din cauza camioanelor uriaşe, transportatoare intercontinentale cu optsprezece roţi. Scot timpi mai buni în miez de noapte.

— El e şeful salonului şi prea l-am înjosi dacă l-am da afara. Eu nu pot să mă ocup de afaceri, iar tu te internezi pentru angio… zi să-i zic. Plastie.

— Asta abia peste două săptămâni, spune el. Ca să nu mai zic c-o şi putem amâna oricând.

— Ştiu că asta ţi-ai dori, dar nu ne putem preface la nesfârşit că eşti sănătos. Au trecut aproape patru luni de la Anul Nou şi-n Florida ţi-au zis că-n trei luni ai să te refaci îndeajuns. Doctorul Breit mi-a zis că nu slăbeşti şi nu eviţi sarea aşa cum ţi s-a recomandat, şi ai putea s-o păţeşti din

nou, oricând, ca atunci, când cu iola.

Doctorul Breit e cardiologul lui de la spitalul St. Joseph din Brewer – un puşti pistruiat, cu un aer tineresc, cu ditamai ochelarii cu rame din plastic colorat. Felul lui Janice de a-i spune toate chestiile astea pe tonul impasibil, ferm al maicăsii îi taie un gol cumplit în adâncul fiinţei. Parcul înclinat, în timp ce înaintează pe Cityview Drive, pare fragil ca hârtia, copacii luminaţi par ireali. Sub aceste pietre, aceste pajişti povârnite şi aceste falnice case cu ziduri comune nu se află decât atomi şi un vid ce-l aşteaptă să-şi ia în primire locul strâmt dintre ele. *Doamne Dumnezeule, întinde-ţi mâna. Scoate-mi din trup inima rea.* Thelma zicea că asta-l ajută. Mintea lui Janice, departe de gândul rugăciunii, îşi vede de treabă, are glasul ferm şi uşor sfidător.

— Cât despre bani, Nelson a recunoscut că-i nevoie de-o oarece restructurare financiară.

— Restructurare! Despre asta discută toată lumea aflată la ananghie, şi ţările Americii de Sud, şi toţi liberalii ăia stângişti din Texas. Chiar a folosit cuvântul „restructurare”?

— Păi, nu-i cuvântul care mi-ar fi venit în minte *mie*, deşi mă aştept să fie una dintre chestiile pe care ni le vor preda când or fi să-nceapă cursurile mele.

— Cursurile tale, Dumnezeule mare, face el.

Tancul acela vopsit într-un verde aiurea, cât o să mai treacă până când nimeni nu va mai şti de ce-i expus acolo – timbrele pentru raţiile alimentare, exerciţiile de apărare antiaeriană, titlurile de-o şchioapă, înflăcărate, din ziarele de dimineaţă, Dumnezeu contra Satanei, o simplă chestiune de kilometri câştigaţi în fiecare zi pe drumul spre Aachen?

— Ce-a zis despre el şi Pru?

— Nu crede că ea şi-ar fi găsit deja un alt bărbat, aşa că nu credem c-o să plece cu-adevărat.

— Păi, asta-i drăguţ şi e mânăreala voastră, a amândurora. Ai văzut şi tu astă-seară că avea faţa stâlcită. Cât ar trebui să mai încaseze? Recunoaşte, băiatu’ e varză de cât se droghează. N-ai văzut cum i se zbătea faţa tot timpul? Şi, pe urmă, a mai şi borât. Nu l-ai auzit cum mă îmbia să beau bere? O bere,

Sfinte Sisoe, când în locul nostru ar fi trebuit să dea buzna curcanii. Are o baftă chioară că nu i-au chemat vecinii.

— Încerca să fie o gazdă bună. Să ştii că şi lui îi e greu, Harry, când te vede atât de ne-nţelegător.

— Ne-nţelegător! Cu ce să fiu înţelegător? Umblă cu fofârlica, îşi trage nasul, sforăie sau mai ştiu eu ce face, pe deasupra mai e şi drogangiu, iar la salon îi angajează pe gangsterii şi indivizii ăştia bolnavi de SIDA…

— Zău că ar trebui să te auzi cum vorbeşti. Îmi pare rău că n-am un casetofon la-ndemână.

— Şi mie. Înregistrează-mă; nu spun decât adevărul. Ce-are de gând să facă cu drogurile?

Până şi la această oră târzie, spre patru dimineaţa, câţiva oameni în blugi şi adidaşi stau de poveşti în spatele copacilor, aşezaţi pe bănci.

— Ţi-a promis c-o să se lase?

— Mi-a promis c-o să meargă la psiholog, zice Janice. Recunoaşte că s-ar putea să aibă o problemă. Cred că-n noaptea asta am făcut o treabă bună. Pru are tot felul de nume şi agenţii de la întrunirile de la Narcomanii Anonimi pe care le-a frecventat.

— Nume, agenţii; doar n-o să ne aşteptăm să facă societatea ordine în vieţile noastre, să ne dădăcească din leagăn până-n mormânt. Treaba asta încearcă s-o facă comuniştii. Vine o zi când trebuie să-ţi asumi răspunderea.

Îşi pipăie pantalonii, să se asigure că mai are sticluţa cilindrică, solidă acolo. Nu vrea să ia o pastilă acum, o păstrează pentru când o să ajungă acasă. Cu un păhărel de lapte, în bucătărie. Şi un fursec Nutter-Butter înmuiat în lapte. De forma unei arahide mari, Nutter-Butterul e delicios înmuiat în lapte, mai întâi până la mijlocul alunei, iar apoi până la capăt, pentru a doua îmbucătură.

— Ce n-aş da să mai trăiască părinţii mei, să te-audă vorbind despre răspundere. Maică-mea a fost convinsă că eşti cea mai iresponsabilă persoană pe care-a cunoscut-o vreodată.

Vorbele astea îl râcâie un pic. Spre sfârşit, începuse să-i placă de bunica Springer şi credea că şi el îi place ei. În serile

toride jucau pinacle pe veranda închisă din Pocono. Janice li se părea amândurora niţel cam grea de cap.

După ce ies din parc, intră cu Celica gri-petrol pe Weiser, în inima Brewerului. Ceasul cu reclama la berea Sunflower arată 3:50 deasupra centrului pustiu al oraşului. Faptul că eşti treaz la această oră neumblată îţi provoacă un sentiment de uşurare. E-o lume nouă. O umbră vie, ghemuită – să fie o mâţă sau vreun raton? – se zgâieşte la farurile lui cu nişte ochi aidoma unor reflectoare circulare, şezând pe treptele de ciment ale unei fântâni arteziene secate de la marginea păduricii sădite de la sistematizarea urbană. La intersecţia dintre Weiser şi Sixth, Rabbit trebuie s-o ia la dreapta. Pe vremuri o ţineai tot înainte până la pod. Puştimii nesăbuite îi plăcea să meargă cu maşina pe şinele de tramvai, între refugiile de pe care urcau călătorii.

Văzând că tăcerea lui devine tot mai lungă, Janice încearcă să-l îmbuneze:

— Nu că au fost nişte scumpi mititeii ăia? Harry, doar nu vrei s-ajungă să locuiască într-un cămin din acelea triste, cu un singur părinte.

Lui Rabbit întotdeauna i-au provocat repulsie chestiile băgate în el – frezele de la dentist, laringoscopul, chiuretele auriculare, supozitoarele, degetul doctorului la tuşeul rectal anual efectuat pentru evaluarea prostatei, aşa că ideea unui cateter introdus în partea de sus a piciorului drept şi împins, cârmit cu un vârfuleţ flexibil ca un vierme orb, ce se zvârcoleşte să iasă dintr-un măr din care tocmai ai muşcat, îi repugnă profund, deşi nu la fel de mult ca ideea că l-ar putea anestezia total, pe jumătate mort, să-l taie cu fierăstrăul şi să-i treacă sângele printr-o maşinărie complicată în timp ce o să-i coasă o bucată alunecoasă şi caldă dintr-o venă de la picior pe suprafaţa bietei lui inimi înfrigurate, chircite de spaimă.

La spitalul din Deleon i-au dat nişte articole pe care să încerce să le citească şi chiar i-au pus şi o înregistrare video: inima stă într-un sac protector, pericardul, care trebuie tăiat, *decupat*, după cum anunţa voios filmuleţul, de parcă era vorba de-o lecţie de lucru manual. Arăta cum se procedează: bisturie reci, înguste atacă gâlma sângerie diformă, care îţi stă în piept ca o vietate într-o băltoacă fierbinte, într-un cazan cu o tocană terciuită, suculentă, spasmodică, înfiorându-se cu un suspin periodic, încercând să evite cuţitele, despuiată de teaca sanitară pe care Dumnezeu sau cine ştie cine n-a plămădit-o spre a fi atinsă de mâinile oamenilor. Apoi, când sângele a fost deviat către maşina strălucitoare, cu pompă, aidoma celor din vechile filme oribile cu alde Frankenstein jucat de Boris Karloff, inima încetează să bată. Vezi cum se întâmplă: inima îţi zace moartă în băltoaca fierbinte. Tu şi făptură ta naturală sunteţi, tehnic vorbind, morţi. În locul tău trăieşte o maşină în timp ce mâinile chirurgilor, cu mănuşi de latex, ca nişte prezervative, scormonesc, feliază şi suturează. Lui Harry nu-i vine să creadă că viaţa îi este legată de maşinăriile astea – că *eul* care vorbeşte în el tot timpul zburătăceşte ca o insectă căzută în apă deasupra acestui iaz de fluide corporale şi conductele lor alunecoase. Cum e cu putinţă ca flacăra din el să se fi aprins dintr-un asemenea pai ud?

Angioplastia îi părea o violare mai uşoară ca bypassul coronarian. Era programată într-o zi de vineri. Doctorul Breit, cu aerul lui tineresc, cu tenul lui dureros de alb şi ochelarii cu ramă din plastic prea mari pentru năsucul lui cârn, i-a explicat cum e operaţia – procedura, cum îi place lui s-o numească – cu glasul tărăgănat al unui cântăreţe de club care a cântat aceleaşi versuri atât de des, încât mintea îi e liberă să zburde în timp ce dă din gură. Adevărata preferinţă a cardiologului era însă bypassul, lui Harry îi era limpede. Pentru Breit, angioplastia e doar apă de ploaie, joacă de copii, până să ajungi la cuţit.

— Rata restenozei este treizeci la sută în trei luni, l-a prevenit el pe Harry în cabinetul lui cu poze color înrămate, înfăţişând o femeie mărunţică, palidă, care semăna cu el cum seamănă doi hamsteri unul cu altul, şi nişte copilaşi aşezaţi în faţa părinţilor în scară, toţi blonzi, cu păr ondulat, saşii, cu năsucuri rozalii; iar douăzeci la sută din pacienţii cu ACPT oricum ajung la GBAC până la urmă. Pardon, vreau să zic angioplastia coronariană percutanată transluminală versus grefa cu bypassul arterei coronare.

— Mi-am dat seama, spuse Harry. Totuşi, haideţi să facem mai întâi treaba cu balonul şi să lăsăm cuţitul pe mai târziu.

Cât mai târziu cu putinţă, adăugă în sinea lui.

— Cum doriţi, spuse doctorul Breit, pe un ton aproape cântat, reţinut, sumbru, calm şi resemnat.

Ca un jucător de golf: azi pierzi, dar săptămâna viitoare joci din nou.

— Gândeşti ca nouăzeci la sută dintre pacienţii cardiaci. Adoră ideea unui ACPT, şi niciun cardiolog din lume nu le-o poate scoate din cap. E iraţională, dar aşa-i firea omului. Uite cum o să facem, Harold.

Lui Harry nimeni nu i-a spus niciodată Harold, deşi ăsta-i numele lui legal. Rabbit a lăsat de la el; l-a făcut să se simtă din nou tânăr. Maică-sa îi spunea Hassy.

— O să-ţi facem o bucurie. Ai să poţi viziona toată procedura pe ecran. O să-ţi facem anestezie locală, asta o să te ajute să-ţi pară că timpul trece mai repede.

— Trebuie să mă uit neapărat?

Doctorul Breit păru o clipă vexat. Pentru un bărbat atât de blond, transpira destul de mult, buza de sus îi era întotdeauna îmbrobonită de sudoare.

— De regulă, acoperim ecranul pentru pacienţii care ni se par impresionabili sau slabi de înger. Există întotdeauna riscul infim al unei ocluzii coronariene şi nu-i prea bine să vezi aşa ceva. Dar tu nu eşti slab de înger. Nu eşti un fătălău speriat de bombe. Te consider un tip destul de dur, Harold, cu o doză de curiozitate intelectuală. Mă-nşel??

Asta aducea cu un bonus de zece dolari când deja erai cu treizeci de dolari în pierdere. Nu-l poţi refuza.

— Nu, îi răspunse tânărului doctor. M-aţi ghicit bine.

De fapt, nu doctorul Breit o să-i facă procedura: e nevoie de un specialist, un tip corpolent, ameninţător, cu antebraţe maronii, groase doctorul Raymond. Dar Breit îl asistă, faţa îi răsare ca o lună plină – ochelarii mari îi licăresc, buza superioară îi e îmbrobonită de emoţie – peste umerii uriaşi, verde-chitră ai doctorului Raymond şi peste bonetele chirurgicale ale surorilor. E nevoie de două surori; nu-i o „procedură” neînsemnată. L-au păcălit. Şi e nevoie de două săli de spital, sala unde are loc operaţia şi o cameră de monitorizare cu mai multe ecrane care îl transpun în linii strălucitoare pulsatile, în semne vitale: este Spectacolul lui Rabbit Angstrom, cu un public fluctuant, pentru că sora-şefă, doctorul Breit şi alţii, care nu i-au fost prezentaţi, nişte figuranţi în verde-chitră, vin şi se uită un pic, apoi pleacă. Cică, i-au spus într-o doară, există până şi o echipă chirurgicală gata să intervină în caz că are nevoie de-o operaţie urgentă de bypass.

Altă păcăleală: îl rad, fără să-l prevină, jos, sub cutia de viteze, acolo unde o să-i bage cateterul. Îi dau o pastilă să-l sedeze, iar apoi când e întins neajutorat pe masa de operaţie, sub toate luminile alea, îi defrişează şi partea dreaptă a zonei inghinale şi flocii; n-a fost niciodată prea păros şi se întreabă dacă la vârsta asta o să-i mai crească la loc. Acul care urmează i se pare mai mare şi mai ameninţător decât cel de novocaină

folosit de dentişti; „pişcătura” lui – doctorul Raymond murmură „Acum o să simţiţi o pişcătură” – nu-i trece prea repede. Pe urmă nu mai simte, însă, nicio durere, doar senzaţia tot mai chinuitoare de presiune în vezică pe măsură ce coloranţii i se răspândesc în corp, injectaţi în mod repetat în şuvoaie fierbinţi, de parcă i s-ar coace pieptul la microunde. Doamne sfinte! Închide ochii de câteva ori, să se roage, dar nu i se pare momentul cel mai bun, prea e înghesuit aici, e prea multă lume materială în jur. Nici urmă de vag Dumnezeu biblic n-ar îndrăzni să se amestece. Singura consolare religioasă de care se agaţă în cele trei ore şi jumătate de chin e convingerea că doctorul Raymond, bronzat ca-n deşert, cu nasul lui lung, melancolic, şi halca aia de grăsime de pe umeri, e evreu: Harry are prejudecata creştinească cum că evreii fac totul niţel mai bine decât alţii, e-o chestie legată de toate generaţiile care s-au cocoşat rumegând Tora, stând la măsuţele de reparat ceasuri nu-s hăbăuci ca alte confesiuni, nu se aşteaptă la prea multă distracţie. Se feresc de băutură şi droguri şi au o slăbiciune (dacă e să se ia după istoria Hollywoodului pe care a citit-o odată) doar pentru muieri.

Doctorii şi sateliţii lor se apleacă murmurând peste trupul învelit în cearşafuri al lui Harry, cu pieptul strategic dezvelit, sub o lumină orbitoare, într-o cameră ale cărei plăci de gresie au culoarea sosului rusesc, la etajul patru al spitalului St. Joseph, unde în urmă cu zeci de ani i s-au născut cei doi copii – Nelson, care a supravieţuit, şi Rebecca, fetiţa care a murit. Pe atunci, instituţia era condusă de călugăriţe, cu bonetele lor alb-negru ca nişte tarte încadrându-le feţele bolnăvicioase, dar acum măicuţele ori s-au amestecat cu toţi ceilalţi, ori au dispărut cu totul. Sunt profesii ce dispar, nimeni nu mai vrea să fie altruist în ziua de azi, toată lumea vrea să se distreze. S-a zis cu măicuţele şi rabinii. S-a zis cu oamenii cumsecade, ce aşteaptă să se distreze pe lumea ailaltă. Chestia cu viaţa de apoi a mai ţinut viaţa cât de cât în frâu, ca la ruşi. Acum nu mai e decât Japonia, tehnologia, motivaţia profitului şi ia tot ce poţi cât timp mai poţi.

Dacă întoarce capul la stânga, Rabbit îşi vede, peste umerii

mulţimii înghesuite în jurul trupului său ca nişte deluşoare de bumbac verde, umbra inimii pe un ecran cu raze X, o stafie gri-pal ce zvâcneşte, cu păienjenişul nedesluşit al structurii ei camerale, întunecată de linii şerpuitoare şi ovoide bulbucate din cauza injecţiei cu substanţă de contrast. Vârful subţire de sârmă al cateterului, iscoditor, ascultă de degetul ţinut pe trăgaci de doctorul Raymond, înaintează, apoi şerpuieşte încetişor, cu mici împunsături smucite, prudente, în jos, în diagonală, într-un coridor lăptos, cu picăţele, un râu sau un tentacul dinlăuntrul lui, de-o formă vitală şi incertă, pe când cateterul este negru şi dar conturat, dur ca un pistol. Harry se uită să vadă dacă inima n-o să-i cedeze cumva şi n-o să-ncerce să respingă intrusul. E ca şi cum ai avea un deget vârât în gâtlej, îşi zice el, simte că i se face greaţă şi, totuşi, urmăreşte cu detaşarea unui pilot de încercări imaginea de pe ecran, lăptoasă şi greu de desluşit, ca o secţiune dintr-o hartă aeriană, şi glasurile care se sfătuiesc în jurul lui.

— Am ajuns cu bine, murmură doctorul Breit, vrând parcă să nu trezească pe cineva. Asta-i artera ta coronară stângă descendentă. Mama văduvelor, aşa i se zice. E de departe cea mai predispusă la leziuni. Vezi cât de stenozaţi sunt pereţii ăştia? Cât de îngroşaţi de depuneri? Punctuleţele astea aglutinate – astea-s depunerile de aterom. Aş zice că îngustarea lumenului tău e de-aproape optzeci şi cinci la sută.

„Rice Krispies”, încearcă Harry să îngaime, însă are gura prea uscată, glasul i se frânge. Nu vrea decât să confirme că da, vede totul, îşi vede eul încâlcit întins ca o diagramă, vede ateromul criminal, parcă ar fi nişte fulgi de orez trecuţi prin raze X. Dă un pic din cap, se simte mai vioi decât pe scaunul frizerului sau în timpul unei examinări a prostatei. Dacă dă prea viguros din cap, te pomeneşti că-i cedează inima. Se-ntreabă dacă aşa o fi să porţi un copil în pântece, ca acum, când îl ai pe doctorul Raymond în tine. Cum or suporta femeile treaba asta, timp de nouă luni? Ca să nu mai pomenim de faptul că mai întâi sunt şi regulate. Le-o fi făcând plăcere? Dar poponarilor care-o iau în creţ? E-o chestiune care nu-i discutată niciodată, nici măcar în emisiunea lui Oprah.

— Acum urmează partea mai complicată, răsuflă doctorul Breit ca un comentator de golf în microfon înaintea unei lovituri decisive.

Harry simte, iar apoi vede şi pe monitor că inima îi bate mai rapid, se răsuceşte vrând parcă să scape, se răsuceşte cu o mişcare convulsivă, în spirală, pe care doctorul Olman din Florida i-a arătat-o cu pumnul; pumnul spectral e furios, o ţine tot aşa, bate de şaptezeci de ori pe minut; furia e viaţa lui, sufletul lui, mintea ce struneşte materia, electricitatea ce struneşte muşchiul. Stafia întunecată, de-o precizie mecanică a cateterului e viermele morţii din el. Tehnologia fute tuburile ude, pulsatile, pe care le-am moştenit de la sepii, pizdele marine fără oase. Simte că iar i se face niţel greaţă. E cu putinţă să vomite? Ar afecta şi ar leza bunul mers al lucrurilor, ar curma concentrarea acestor deluşoare verzi sub care-i îngropat. N-are voie. Trebuie să stea nemişcat.

Vede pe monitor, în spatele vârfului iscoditor, cum un segment de vierme se îngroaşă şi umflă, turtind fulgii de orez palizi, lipindu-i de conturul râului ceţos, ondulat, ce-i coboară pe inimă, şi rămâne umflat, apăsând, umplând cavitatea; i se explicase că dacă artera coronară stângă descendentă n-a dezvoltat nicio arteră colaterală, fluxul sangvin o să înceteze şi-o să înceapă un alt atac de cord, în direct, la televizor. Ai ajuns *acolo*.

— Treizeci de secunde, răsuflă doctorul Breit, iar doctorul Raymond dezumflă balonul. Arată bine, Ray.

Harry nu simte nicio durere în afară de presiunea dulce, ca o împunsătură de cuţit, din vezica urinară şi o iritaţie în fundul gâtlejului, rămasă parcă de la apa sărată pe care a înghiţit-o atunci în golf.

— Încă una, Harold, şi terminăm treaba.

— Cum vă simţiţi? îl întreabă doctorul Raymond parcă molfăind o prună, genul de glas pe care îl au câteodată bărbaţii musculoşi, mai ales cei din Pennsylvania.

— Sunt încă viu, răspunde Harry curajos, cu un glas ce şi lui îi pare piţigăiat, ca de femeie.

Umflarea balonului se repetă, la fel ca şi imaginile de pe

monitor, tăcute ca moleculele ce se ciocnesc unele de altele sub lentila microscopului într-o emisiune despre natură, sau ca grafica computerizată dintr-o reclamă la asigurări, în care fragmentele se unesc tremurând pentru a forma o siglă. Ea pare la fel de îndepărtată de trupul lui ca şi catastiful păcatelor sale ţinut de îngeri în cer. Dacă ar fi să-i stea inima, ar fi doar o piesă din teatrul de umbre. Vede cum protuberanţa cateterului se dezumflă pentru a doua oară şi fulgii de orez Krispies sunt împinşi spre marginile arterei stângi descendente. Simte cum sângele îi curge mult mai liber prin inimă, bogat în oxigenul combustibil; de recunoştinţă şi extaz, simte că-l ia cu ameţeală.

— Arată bine, zice doctorul Breit pe-un ton neliniştit.

— Ce face? Arată *marfă*! ripostează doctorul Raymond ca în dialogurile alea de la televizor despre virtuţile berii Miller Lite.

Asistenta care intră seara în salonul lui Harry (o rezervă privată, care costă peste 160 de dolari pe zi, dar face banii; în Florida, tipul cu care împărţea rezerva, până la urmă, a murit după ce a bolborosit şi-a gemut toată ziua, iar apoi s-a căcat până-n glezne să arate ce crede el despre viaţă) să-i ia temperatura şi tensiunea şi să-i aducă pastilele în păhărele mici de hârtie are faţa rotundă, binevoitoare. E un pic supraponderală, dar are o carnaţie frumoasă. Îi pare cunoscută de undeva. Are ochi de-un albastru-pal în orbite care, privite din semiprofil, par uşor scobite deasupra pomeţilor, iar buza de sus îi este plină, cum îi place lui, ca a lui Michelle Pfeiffer. De sub bonetă i se vede părul castaniu-roşcat, vopsit în şuviţe, chiar şi cu un pic de cenuşiu, deşi e suficient de tânără să-i fie fiică.

Ea îi scoate din gură termometrul de plastic ciudat, în formă de rachetă, care-i dă rezultatul cu cifre roşii segmentate, iar apoi îi înfăşoară pe braţ manşeta cu arici a tensiometrului. În timp ce-o umflă, *îl* întreabă:

— Cum mai merg afacerile cu Toyota?

— Binişor. Dolarul devalorizat nu prea ne-ajută. Băiatul

meu, practic, a preluat hăţurile. Da' de unde ştii că am vândut Toyote?

— Acu vreo zece ani am cumpărat o maşină împreună cu prietenul meu, zice ea şi-l priveşte ironic cu ochii ei de-un albastru spălăcit. Nu vă amintiţi?

— *Tu* erai! Ba da. Desigur. Bine-nţeles că-mi aduc aminte. O Corolla portocalie.

E fiică-sa; sau, cel puţin, aşa îşi închipuie el, deşi Ruth nici de-al dracu' n-ar recunoaşte treaba asta. Când fata se apropie de pat, îi citeşte numele pe ecuson: ANNABELLE BYER; S.M. Poartă tot numele de fată.

Annabelle se încruntă, dezumflă manşeta tensiometrului, care-i strânge braţul cu fermitatea unui poliţist.

— Să mai încercăm o dată peste un minut. A crescut brusc în timp ce discutam.

— Cum a mers Corolla? o întreabă el. Şi cum a mers treaba cu prietenul, că tot veni vorba? Cum îl chema? Era un puştan de la ţară cu urechi mari, roşii.

— Vă rog să nu mai vorbiţi până nu vă iau tensiunea. Eu una am să tac. Încercaţi să vă gândiţi la ceva reconfortant.

Se gândeşte la ferma lui Ruth, la locuinţa familiei Byer, la panta care coboară prin livadă, de la şirul de cenuşari în spatele căruia a stat la pândă – căsuţa pătrată, carcasele galbene ale autobuzelor şcolare scoase din uz, câinele collie negru care a încercat să-l mâne până jos, de parcă ar fi ştiut că Harry e de-al casei. Fritzie, aşa-l chema. Cu colţi ascuţiţi şi gingii negre. *Brrr, de groază.* Linişteşte-te. Gândeşte-te la cerul vast al Texasului, deasupra cazărmii cu clădiri scunde din Fort Larson, cu tine însuţi în uniforma kaki scrobită, învoit din unitate pe timpul serii. Gândeşte-te cum e să joci baschet contra celor de la liceul Oriole, cu sala aia de sport mică, cu tablele lucioase pe pereţi, înainte ca toate echipele liceelor să fuzioneze în selecţionate regionale incolore şi mallurile destinate cumpărăturilor să înghită terenurile agricole. Gândeşte-te cum mergeai la săniuş cu Mim, cu gluga ei îmblănită, în spatele fabricii de pălării din Mt. Judge în zilele de iarnă atât de scurte, încât felinarele de pe stradă se

aprindeau cu un ceas înainte de ora cinei.

— E mai bine-acum, zice sora. O sută patruzeci cu nouăzeci şi cinci. Nu-i formidabil, dar nici prea rău. Să vă răspund la întrebare: Maşina a rezistat mai mult decât prietenul. Am dat-o la schimb după opt ani; am făcut cu ea două sute de mii de kilometri. Jamie a plecat cam la un an după ce ne-am mutat în oraş. S-a întors în Galilee. Brewerul s-a dovedit a fi un loc prea dur pentru el.

— Şi tu? Ţie nu ţi s-a părut dur?

— Nu, mie-mi place. Îmi place viaţa trepidantă.

Trepidantă cum fusese şi a maică-sii? *Ai fost o paraşută sadea?* Amurgul şi frunzişul bogat al lunii mai îi molcomesc rezerva privată; pe etajul spitalului e o oră liniştită după prânz şi după valul de vizitatori veniţi de la muncă. Harry îşi ia inima-n dinţi şi-o întreabă:

— Te-ai măritat între timp? Sau trăieşti cu un prieten?

Ea zâmbeşte, bunăvoinţa înnăscută i se luptă o clipă cu surprinderea provocată de curiozitatea lui, îndrăzneala lui, iar apoi pe chip i se aşterne din nou calmul. Amurgul pare să-i apropie licărirea palidă a chipului ei rotund. Tonul sec, de om trăit la oraş, îi trădează însă circumspecţia crescândă.

— Nu, de fapt, locuiesc cu mama. A vândut ferma pe care am moştenit-o de la tata şi s-a mutat la mine după plecarea lui Jamie.

— Cred că ştiu pe unde vine ferma aia. Am trecut pe lângă ea. Inima violată, obosită a lui Harry se simte împovărată de-atâtea informaţii la fel cum şi zona inghinală i-a fost împovărată, literalmente buşită în ceasurile de după angioplastie. Când se gândeşte la lumea cealaltă, cu toate tufişurile, anotimpurile, zilele verzi şi brune, în care viaţa acestui copil a trecut fără el…

— Ruth mai… începe el şi se opreşte. Ce mai face? Mama ta.

Fata îi aruncă o privire, dar apoi îi răspunde fără şovăială, de parcă întrebarea ar fi trecut un test.

— Lucrează la o companie de investiţii din afara statului, cu pieţe financiare, fonduri mutuale, chestii de-astea, au filiala

locală în noua clădire din sticlă, aia din centru, vizavi de vechiul Kroll's.

— Era stenografa, îşi aminteşte Rabbit. Ştia să dactilografieze după dictare.

Fata pufneşte în râs, surprinsă de cât de bine ştie el adevărul. Devine jovială, uită să afişeze conduita de soră medicală. Se trage cu un pas înapoi de lângă pat şi pulpele pline i se mulează pe fusta proaspăt călcată a uniformei albe, aşa că, până şi în picioare, i se întrezăreşte zona pubiană. De ce-o fi lăsând-o Ruth s-ajungă fată bătrână?

— A fost angajată pentru munca asta, dar fiind cu mult mai vârstnică decât celelalte femei, i-au atribuit răspunderi mai multe, zice fata. E un fel de director-adjunct. Aţi cunoscut-o cumva?

— Nu sunt sigur, o minte el.

— Probabil aţi cunoscut-o pe vremea când era nemăritată. Mi-a povestit că au existat câţiva tipi în viaţa ei până să-l cunoască pe tata.

Zâmbeşte, îngăduindu-i s-o fi cunoscut pe maică-sa.

— Cred c-au existat câţiva, zice Harry întristându-se la gândul acesta: întotdeauna şi-a dorit să fie unicul bărbat din viaţa fiecărei femei, tot aşa cum a fost şi unicul fiu al maică-sii. Am întâlnit-o şi eu de două-trei ori.

— Ar trebui s-o vedeţi, continuă Annabelle bine-dispusă. A slăbit mult de tot şi se-mbracă ţuţ. Glumesc cu ea, îi spun că are mai mulţi iubiţi decât mine.

Rabbit închide ochii şi încearcă să şi-o imagineze la vârsta lor de-acum. *Haide. Treci la treabă.* Se-mbracă ţuţ. Dacă ai fost orăşeancă, orăşeancă rămâi pe veci. Părul ei, când a zărit-o prima oară, era aureolat de lumina roşie a neonului, dându-i o tentă de veştejire. Fata despre care crede că-i fiică-sa continuă:

— Am să-i povestesc că sunteţi aici, domnule Angstrom.

Deşi el încearcă de-acum să se retragă în toropeala lui vesperală, afinitatea înfiripată între ei o face pe fată să fie directă:

— Poate că ea o să-şi amintească mai multe decât

dumneavoastră.

Dincolo de ferestrele sigilate ale spitalului, în asfinţitul tot mai întunecos seva se ridică în lujeri şi până şi aici, înăuntru, aerul pare toropit de polen. Harry închide ochii involuntar:

— Nu, zice el. Nu-i spune nimic. Cred că n-o să-şi amintească nimic.

Se simte brusc obosit, prea obosit pentru Ruth. Chiar dacă fata asta e fiica lui, e o poveste veche, ce se derulează la nesfârşit, spusă parcă la un radio pe care nu-l ascultă nimeni.

Îl ţin internat cinci nopţi. Janice îl vizitează sâmbăta. Pare foarte ocupată; au început cursurile pe care trebuie să le urmeze, „Legea proprietăţii şi a transferurilor imobiliare”, trei ore într-o seară, iar celălalt, „Proceduri de ipotecare şi finanţare”, în altă seară. În plus, petrece foarte mult ore pe zi cu Pru şi nepoţeii, iar Charlie Stavros a sunat-o şi a invitat-o să ia prânzul împreună.

— I-auzi, tâlharul! exclamă Rabbit. Nici n-am murit şi…

— Fireşte că n-ai murit şi nimeni nu se-aşteaptă să mori, iubitule. Mi-a zis c-a fost ideea ta, formulată când *voi* aţi luat prânzul împreună. Charlie îşi face griji pentru noi, atâta tot. Crede că n-ar trebui să scap lucrurile din mână, ci că ar trebui să apelez la un contabil din afara firmei şi la avocatul nostru, să se uite la registrele de la salon, exact cum ţi-ai dorit.

— În Charlie ai încredere, dar în mine, nu.

— Tu eşti soţul meu, scumpule, iar soţii îşi zăpăcesc de cap soţiile. Charlie nu-i decât un vechi prieten şi are imparţialitatea unui outsider. În plus, a ţinut la taică-miu şi are o atitudine protectoare faţa de firmă.

Lui Harry îi vine să chicotească, deşi numai de râs nu-i arde acum, după cum nu-i arde nici să facă ceva ce i-ar putea zdruncina inima, încrengătura aia de stafie fremătătoare pe care-a văzut-o pe monitor în timpul operaţiei. Uneori, când seriale cum ar fi *Cosby* sau *Perfect Strangers* îl amuză prea mult, preferă să închidă televizorul, decât să-şi streseze inima cu hohote de râs. Serialele astea sunt idioate, dar nici chiar aşa de stupide ca ultimul, ridicat în slăvi de toată lumea,

Roseanne[53] cu o grăsană, al cărei unic talent este acela de-a turui ca o moară stricată fără să-şi mişte buzele.

— Janice, zice el pe un ton serios, cred că singura persoană care a ţinut la taică-tău ai fost tu. Şi, poate, maică-ta, la început. Deşi e greu să-ţi dai seama.

— Nu-i vorbi de rău pe morţi, i-o întoarce ea imperturbabilă. Pare ceva mai dolofană; fără regimul acela constant de tenis şi înot oferit de Valhalla Village, o fi luând în greutate. Şi-au păstrat statutul de membri ai clubului Flying Eagle, dar n-au mai mers ca în primăverile trecute. Cândva au prins nişte vremuri grozave acolo, fără să-şi dea seama că odată şi odată o să se ducă. Iar Harry, cu problemele lui cardiace, nu ştie cât de mult să se mai implice cu golful. Chiar şi cu maşinuţa, dacă eşti la gaura a şaptea şi îţi stă ticăitoarea, până te aduc la club printre celelalte perechi de concurenţi, creierul nu mai primeşte oxigen timp de zece minute. În cinci minute eşti deja legumă.

— Ia zi, ai de gând să faci treaba asta? Să chemi un alt contabil.

— A făcut-o deja! îi spune ea, cu mândrie, secretul pe care aştepta să-l scoată la iveală discuţia lor. Charlie a căutat-o pe Mildred pe cont propriu şi am mers împreună la căminul acesta drăgălaş, care-i chiar lângă noi, e *perfect* lucidă şi competentă, doar cu picioarele are un pic probleme ne-am dus împreună la salon, iar Lyle acesta, care s-a purtat atât de urât cu tine, nu era acolo, dar am reuşit să-l contactez telefonic, la numărul de-acasă. I-am spus că vreau să văd registrele din octombrie încoace şi mi-a zis că socotelile sunt în cea mai mare parte pe dischetele de la el de-acasă şi că-i prea bolnav să ne poată vedea azi, aşa că i-am zis că poate-i prea bolnav să mai fie contabilul nostru.

— I-ai zis tu treaba asta?

— Chiar aşa. Prima chestie pe care am învăţat-o la cursul de transferuri imobiliare e să nu te-nvârţi niciodată în jurul cozii, mai mare rău îi faci cuiva şi unei vânzări potenţiale vorbind în dodii, decât vorbindu-i pe şleau, chiar dacă la început s-ar putea să nu-i placă ce-aude. I-am spus că-i

concediat şi mi-a zis că nu poţi concedia un bolnav de SIDA, se cheamă discriminare, iar eu am insistat să-şi aducă mâine registrele şi dischetele dacă nu vrea să se trezească cu poliţia la uşă.

— I-ai zis tu toate chestiile astea?

Are ochii strălucitori şi părul vâlvoi îi încadrează feţişoara de culoarea nucii, bronzată din nou, cu un pic de guşă acum, că a mai pus pe ea. Harry o admiră ca pe-un copil pe care, după ce l-ai crescut, îl pierzi, căci succesul îl târăşte în lumea lucrăturilor, departe, înstrăinându-l de tine.

— Poate nu chiar atât de curgător cum îţi povestesc acum, dar i-am spus verde. Întreabă-l pe Charlie, a fost de faţă. Nu-mi place ce i-au făcut poponarii ăştia lui Nelson. L-au stricat.

— Homosexualii, zice Harry obosit. În ziua de azi le zicem homosexuali.

Încearcă să ţină pasul cu America pe măsură ce-şi schimbă stilurile, costumele şi vocabularul, pe măsură ce-şi continuă dansul mai tânără, mereu mai tânără.

— Şi Lyle ce-a zis?

— A zis c-o să vadă. M-a întrebat dacă m-am consultat cu Nelson pe tema asta. I-am răspuns că nu, dar că mă-ndoiesc că Nelson mai are vreun cuvânt de spus în acest moment. I-am spus că, după părerea mea, el şi prietenii lui îl jumulesc pe Nelson de bani şi-au făcut din el o epavă şi un drogat, iar Charlie mi-a scris pe-o foiţă „Marfă!” Elvira şi Benny erau în salon cu urechile ciulite, deşi uşa biroului era închisă. *Ah*, dar jarteaua aia penală m-a scos din pepeni, îi explică Janice, avea un glas aşa de impasibil şi sictirit la telefon, de-ai fi zis că o discuţie cu o femeie ca mine e mai mult decât pot suporta sărmanul lui trup şi suflet.

Rabbit începe să-şi dea seama cum se simţea Lyle.

— Probabil era obosit, îi ia el apărarea. Boala pe care o are te macină rău de tot. Simţi că te-năbuşi.

— Păi, în cazul ăsta, mai bine nu-şi vâra penisul în fundul altor bărbaţi, spune Janice cu glasul coborât, să n-o audă asistentele şi infirmierele de pe hol.

Fundul. Thelma. Sipetul acela vid. Scormonirea neantului.

— Şi nu ştiu, o tine Rabbit pe-a lui, istovit cum e, într-o situaţie ca a lui Nelson, cine pe cine strică. Poate că *eu* l-am stricat pe băiat acum douăzeci de ani.

— Ei, hai, Harry, nu te mai învinovăţi atâta. Mă deprimi când te văd aşa. Zău că te-ai schimbat. Ce ţi-au făcut doctorii ăştia?

Pe el îl bucură întrebarea asta. Îi răspunde:

— Mi-au înfipt o chestie lungă, subţire şi am putut să privesc în inima mea la televizor. Biata mea inimă, pe ecran, cum pompa să mă ţină-n viaţă. N-ar trebui să fi se permită să dea buzna în inima ta. Ar trebui să lase lumea să moară.

— Iubitule, hai că vorbeşti prostii. Asta-i ştiinţa modernă şi ar trebui să-i fii recunoscător. O să te faci bine. M-a sunat Mim, speriată rău de tot, şi i-am spus că-i un fleac şi i-am dat numărul tău de-aici.

— Mim.

Simpla rostire a acestei silabe îl face să zâmbească. Sora lui. Cealaltă supravieţuitoare din casa de pe Jackson Road, unde mami şi papsi şi-au montat fricţiunile, ardoarea, comedia, parada zilelor. La nouăsprezece ani, Mim şi-a luat nurii costelivi şi a plecat în Vest, la Las Vegas. Unul dintre prietenarii ei, un gangster ceva mai sentimental, i-a aranjat un salon de înfrumuseţare când au început să i se ofilească nurii, iar acum are şi o spălătorie şi un salon de coafură. În Vegas or fi mergând şnur afacerile cu spălătoriile. Nimeni nu locuieşte acolo, toată lumea e doar în trecere, lăsând în urmă câte un pic de murdărie, ca pe mocheta Antron deschisă la culoare de pe Franklin Drive numărul *141A*. Harry şi Janice au vizitat-o pe Mim o dată, cu vreo şapte-opt ani în urmă. Peşterile alea cu jocuri mecanice lucioase, fără niciun ceas nicăieri, doar cu o perpetuă oră două dimineaţa şi, când ieşi pe stradă, spre surprinderea ta, soarele arde strălucitor, iar trotuarele sunt atât de fierbinţi, de nici nu poţi păşi pe ele. Cu tot tapajul în jurul lui Sinatra şi Wayne Newton, se aştepta la mai multă strălucire, dar, de fapt, cartoforii nu erau cu nimic mai formidabili decât indivizii pe care-i vezi jucând pocher electronic în Atlantic City. Singura chestie era că totul avea un

aer vestic, şi glasurile şi feţele lor cu nişte fisuri discrete. Şi chipul şi vocea lui Mim aveau acele mici fisuri, deşi îşi făcuse o operaţie de lifting, să-şi întărească zonele „fleşcăite”, cum le zicea ea, de sub bărbie. Viaţa e un deal ce devine tot mai abrupt pe măsură ce-l urci.

— *Harry!* exclamă Janice care-a vorbit cu el între timp. Ce-am spus?

— Habar n-am. Adaugă enervat: Ce rost are să discuţi cu mine, când îl ai pe Charlie de consilier, să nu zic altceva…

Ei mai că-i sare muştarul; îşi muşcă buzele şi se apleacă spre el.

— Mi-e consilier şi nimic mai mult, şi face asta pentru că *tu* l-ai rugat. Pentru că ţine la tine.

N-ar fi folosit acest limbaj până să ajungă în Florida, în grupurile acelea feministe, în legătură cu „dragostea” ca o chestie care-i pe tot mapamondul, ca petele de ulei picurate de automobilele de mare viteză. Îşi dă seama vag că ea încearcă să-l trezească din nou la viaţă, să-l readucă în vâltoarea ei. Încearcă să-i facă jocul.

— La mine?

— Da, la tine, Harry Angstrom.

— Da’ de ce, Dumnezeule?

— Habar n-am, spune Janice. N-am înţeles niciodată ce văd unii bărbaţi la alţii. Încearcă o glumă: Poate s-a făcut *homo* la bătrâneţe.

— N-a fost însurat niciodată, recunoaşte Harry. Crezi că l-ar interesa să se-ntoarcă, să lucreze la Springer Motors?

Ea îşi adună lucrurile – o geantă de piele neagră, care aduce cu o bombă, una din acelea demodate, pe care le aruncau odinioară oamenii cumsecade, nu Semtexul aplatizat pe care-l ascund teroriştii din ziua de azi în valizele din avioane, manualul ei de imobiliare şi mostre de documente fotocopiate şi capsate pentru cursul din seara asta, plus un pardesiu nou pe care şi l-a cumpărat, dintr-un fel de gabardină galbenă ca narcisa, cu o centură lată şi umeri largi. Când şi-l pune, pare tinerică, aşa, cu părul înfoiat.

— L-am întrebat şi mi-a răspuns cu un nu hotărât. Cică s-a

băgat în nişte parteneriate cu verii lui, pe închirieri de locuinţe în partea de nord a oraşului şi în zona unde era pe vremuri bâlciul, şi-n afacerea cu curăţătoria de covoare pe care a pornit-o nepotu-său împreună cu alt băiat, şi aveau nevoie de sponsori, şi zice că are destule pe cap, n-ar suporta să se-ntoarcă la statutul de salariat, cu impozitele astea pe salariu, başca să fie aşteptat zi de zi undeva, să zicem, la salon. Îi place libertatea pe care şi-a câştigat-o.

— Cui nu-i place? oftează Rabbit. Hei, Janice, mă gândeam deunăzi c-ar trebui să curăţăm mochetele de acasă. Nu-i vina ta, scumpo, dar sunt jegoase.

Doctorul Breit vine la el duminică dimineaţa şi-i spune:

— Harold, arăţi a-ntâia. Ray face o treabă excelentă. În sala de operaţie se zice „Ar putea gâdila şi-o tenie sub bărbie cu cateterul lui”.

Ridică privirea printre sprâncenele lui stufoase, în aşteptarea hohotelor binemeritate, nu le capătă, aşa că se cocoaţă pe marginea patului, pentru un plus de intimitate.

— Mă tot uit la filmele noastre, plus materialul pe care, în sfârşit, ni l-au trimis ticăloşii ăia de la spitalul din Deleon. Lumenul tău din artera coronară stângă a săltat de la cinşpe la şaizeci la sută faţă de dimensiunea normală. Nu pot să spun însă că mor de dragul arterei coronare drepte; se pare că i-am stabilit un grad de blocaj de vreo optzeci la sută, care-i muc şi sfârc atâta timp cât colaterala bine dezvoltată mai alimentează ventriculul drept din artera circumflexă. Te paşte însă o leziune la bifurcaţia dintre artera circumflexă şi artera anterioară descendentă, şi-aşa ceva e mai greu de tratat prin angioplastie. La fel se-ntâmplă – îmi închipui că te interesează chestiile astea – şi dacă leziunea e prea lungă sau dacă-i într-o scobitură hiper-cinetică atrio-ventriculară, sau într-o situaţie în care, în mijlocul procedurii, te trezeşti că n-ai suficientă circulaţie colaterală. În cazurile astea, e nasol.

Are picioarele un pic prea scurte ca să poată sta comod pe pat; îşi hâţână genunchii un pic mai aproape de picioarele lui Harry, iar Harry îşi simte sângele zvâcnind în trup, cum stă

culcat pe spate. Breit zâmbeşte şi tonul îi devine confidenţial, ca atunci când murmura ceva peste umărul doctorului Raymond.

— Sincer să fiu, Harold, angioplastia e un tratament superficial şi vreau să te gândeşti serios zilele astea, cât mai stai aici, deşi, cum ziceam, procedura asta pare să fi dat rezultat pe moment, să te gândeşti, acum, că ai încercat marea cu degetul, să continui cu un bypass coronarian. Nu imediat. Peste vreo cinci-şase luni. Îţi facem bypass şi la artera coronară dreaptă, şi la cea circumflexă, la cea stângă doar în funcţie de gradul de restenoză, şi o să fii ca nou, aproape cu o inimă nou-nouţă. În timpul intervenţiei ne-am putea uita şi la valva aortică cu regurgitaţie, poate ne gândim şi la un stimulator cardiac. La drept vorbind, putem să ne trezim cu un mic infarct postoperator; electrocardiograma ta indică prezenţa unor unde Q noi şi ai şi-o creştere a izoenzimei de fosfocreatină, cu fâşii pozitive de mioglobină.

— Vreţi să spuneţi că sufăr un infarct chiar în timp ce stau întins aici? întreabă Harry nu tocmai complet aburit.

Doctorul Breit ridică din umeri cu graţie. Toate gesturile lui au o graţie în ton cu pielea lui lăptos-rozalie. Glasul îi iese un pic piţigăiat, ascuţit printre buzele ce-i par băşicate.

— Angioplastia este o procedură invazivă, nimeni n-a zis altceva. E de aşteptat să producă o mică traumă. Inima ta prezintă cicatrizări mai vechi ale miocardului. Atacul de cord înseamnă moartea unui muşchi al inimii. O bucăţică din ea poate muri fără să bagi măcar de seamă. Ni se-ntâmplă tuturor, tot aşa cum, după o anumită vârstă, toată lumea suferă de emfizem. Asta se cheamă procesul de îmbătrânire şi n-ai cum să scapi de el. Nu în viaţa asta.

Harry se-ntreabă cum o fi în viaţa de apoi, dar se hotărăşte să nu pună întrebări. Se-ndoieşte că doctorul ştie mai multe decât *The Naţional Enquirer*.

— Vreţi să spuneţi c-am venit la spitalul ăsta, pe nu ştiu câte mii de dolari, ca să mi se facă o operaţie de mântuială?

— Nici Roma n-a fost construită într-o zi, Harold, nici inima ta n-o să se refacă într-o săptămână. Angioplastia dă

rezultat, cel puţin pentru o bucată de vreme, în nouăzeci şi opt la sută din cazuri. Bypassul, în schimb, se soldează cu succes de la bun început în nouăzeci şi nouă la sută din cazuri. Uite… E ca diferenţa dintre frecarea unei toalete cu o perie cu coada lunga şi înlocuirea instalaţiei. Sunt locuri în care nu poţi ajunge cu peria, în care depunerile au format legături chimice. Un bărbat la vârsta dumitale, cu o stare a sănătăţii în general bună, n-ar trebui să mai stea pe gânduri. Nu-i o datorie doar faţă de sine, ci şi faţă de soţia şi fiul dumitale. Şi faţă de nepoţei, de care-am auzit.

Cu cât mai repede trăncăneşte Breit, cu atât se intensifică senzaţia de apăsare din pieptul lui Harry.

— Să vedem dac-am înţeles bine. Ţi se taie o venă de pe picior şi ţi se coase de inimă ca un mâner de cană?

Chipul tânărului doctor se înnegurează, se-ncruntă. Din cauză c-a depăşit timpul alocat vizitei, îşi închipuie Rabbit. Cu o răbdare ostentativă, îşi linge buzele ce-i par băşicate şi-i explică:

— Se ia o venă neînsemnată din picior şi, în unele cazuri, artera mamară, fiindcă arterele rezistă mai bine la hipertensiune decât venele. Nu trebuie să-ţi faci însă griji pe tema asta. Nu eşti chirurgul, acesta-i fieful nostru. Operaţia asta se face anual de zeci de mii de ori în Statele Unite – crede-mă, Harold, e floare la ureche.

— Mi-aţi face-o aici?

Ochii lui Breit, în spatele lentilelor de culoarea cărnii, par nişte crăpături bizare, păroase, cu pleoape umflate, roz.

— În această secţie încă nu avem aparatura necesară, recunoaşte el. Ar trebui să mergi la Philadelphia, mă îndoiesc că te-am putea trimite la Lancaster, au programările pe luni de zile în avans.

— Păi, înseamnă că nu-i chiar un *flecuşteţ*, dacă-i nevoie de toată aparatura asta.

Încă din copilărie, Rabbit a avut o prejudecată în legătură cu Philadelphia. E cel mai murdar oraş din lume: apa aşa-zis potabilă e otrăvită. Iar Lancaster e şi mai nasol – fermierii Amish îşi muncesc gloabele până la epuizare; atâta s-au

căsătorit între ei, de au ajuns ca jumătate dintre ei să fie cocoşaţi şi pitici. În filmul *Martorul*[54], păreau nişte oameni isteţi, Kelly McGillis îşi trecea un burete peste ţâţele goale şi toată lumea contribuia cu bani la construirea unei şuri, da' nu s-a lăsat păcălit de chestiile astea.

— Poate că Florida ar fi locul cel mai nimerit, îi sugerează el doctorului Breit.

Florida dintotdeauna îi pare ireală când e acasă şi ideea de-a fi operat acolo ar putea fi ca şi cum nu s-ar mai opera deloc.

Gura cu aspect nesănătos a doctorului Breit devine severă; pe buza de sus are broboane de sudoare. De ce s-o fi chinuind aşa de tare să-l convingă? O fi având un plan economic lunar, ca poliţia statală cu amenzile pentru depăşirea vitezei legale?

— Nu m-a impresionat cine ştie ce relaţia noastră cu cei din Deleon, zice el. Da' mai gândeşte-te, Harold. În locul tău, pentru asta aş fi optat – fără nicio ezitare. Altfel, te joci cu viaţa ta.

Îhî, îşi zice Rabbit după ce iese doctorul, doar că nu eşti în locul meu. Şi la ce-i făcută viaţa, dacă nu ca să te joci cu ea?

Îl sună. Nu-i recunoaşte vocea din prima, e-atât de seacă şi de nazală, fisurată de-atâta whisky şi ţigări.

— Ce-ţi mai fac ăştia, dragă? îl întreabă ea.

Dintotdeauna a avut impresia că el e un miel între lupii din comitatul Diamond şi c-ar fi trebuit s-o şteargă şi el de-acolo.

M-au băgat în spital, îi spune el; aproape că-i vine să plângă ca un copil. Mi-au vârât un balon prin picior şi mi l-au pompat cu apă sărată până s-a umflat, să-mi desfunde o arteră înfundată cu unsoarea pe care-o mănânc. Pe urmă mi-au pus un sac cu nisip pe incizia de pe coapsă şi mi-au spus să nu-mi mişc piciorul şase ceasuri, că dacă nu, o să sângerez până mor. Aşa-i în spitalele astea: îţi spun că treaba pe care urmează să ţi-o facă e simplă ca o tunsoare şi, la jumătatea procedurii, te anunţă că există riscul să sângerezi până mori. Iar azi-dimineaţă vine doctorul şi-mi spune c-a fost o operaţie de mântuială şi că nici nu merită să ne mai gândim la ea. Vrea să mă ruineze şi să-mi fac bypass multiplu. Mim, te despică exact

ca pe-o nucă de cocos şi-ţi taie vene din picioare.

— Ăhă, ştiu, zice ea. Ai de gând să-l faci?

— Îmi închipui că până la urmă o să mă convingă să-l fac. Adică o să mă strângă de coaie. Te sperii şi ce-ţi mai rămâne de făcut?

— Nişte tipi pe care i-am cunoscut pe-aici au trecut printr-o operaţie pe cord deschis şi, în glumă, se jură tot pe ticăitoare. Nu par mult schimbaţi, clocesc toată ziua pe cururile lor grăsane, la manichiură, şi pălăvrăgesc la telefon, dar nici înainte nu erau cine ştie ce dinamită. La vârsta noastră, Harry, fiecare clipă de viaţă reprezintă o cazană în sine.

— Ei, hai, Mim, tu faci abia cincizeci de ani.

— Pentru o femeie de-aici, se cheamă că-s o hoaşcă bătrână. O pantahuză. Dacă eşti femeie, a sosit momentul să tragi pe dreapta. Nu se mai uită nimeni la tine, e ca şi cum ai deveni invizibilă.

— Mamă, ce se mai uitau la tine, zice el cu mândrie.

Şi-o aminteşte cum arăta la nouăsprezece ani – vopsită blondă cu şuviţe, cu o centură lată, roşie, pulovere sexy, pufoase, cu braţele subţiri încărcate de brăţări clinchetitoare, cu dinţi mari, pe care-i dezvelea când zâmbea, cu buzele mânjite cu ruj de-ai fi zis c-a mâncat un sendviş cu gem, o iepşoară cu picioare lungi, frumoase, care abia aştepta s-o şteargă din Brewer, să iasă din ţarcul acela dând cu picioarele sau cu târtiţa. A şi reuşit acest lucru. Rabbit în veci n-ar fi izbutit. Era prea mămăligă. Până şi Florida îi usucă sufletul. El a trebuit să rămână într-un loc unde lumea îşi mai aducea aminte de el cât de cât.

— Ia zi, când mai vii în Est?

— Păi, cât de rău îţi e, Harry?

— Nu chiar aşa de rău, doar mă văicăresc întruna. Nu trebuie decât să mă feresc de grăsimile animale şi sare, şi să nu pun lucrurile la suflet.

— Ce-ai avea de pus la suflet?

— Păi, vechea poveste, răspunde el. Nellie are nişte probleme de-o vreme încoa. Hei, n-o să ghiceşti în ruptul capului cine a reintrat în scenă şi face pe scutierul lui Janice.

Vechiul tău gagiu, Charlie Stavros.

— N-aş zice vreodată că Chas mi-ar fi fost gagiu. M-am dat la el atunci ca s-o lase-n pace pe nevastă-ta. Pe-aici nu se cheamă că eşti gagiu până nu-ţi instalezi gagica măcar într-un apartament rezidenţial.

Harry se sileşte să-i menţină interesul treaz. Cei care reuşesc în viaţă asemenea ei se plictisesc rapid.

— Cum naiba *e* în Vegas? întreabă el. Tot aşa arşiţă? Ce-ar fi să vii aici, să scapi câteva săptămâni de caniculă? O să stai în camera de oaspeţi de deasupra bârlogului şi-ai să faci şi tu cunoştinţă cu nepoţica şi nepoţelul tău. Judy e de-acum o adevărată domnişoară. O să fie o frumoasă – nu chiar ca tine, dar o să fie.

— Harry, când am venit ultima oară în Pennsylvania, era să mor din cauza umezelii. Nu ştiu cum de rezistaţi acolo zi de zi; e ca şi cum aţi sta înfăşuraţi în nişte cârpe înmuiate în apă caldă. De la clima aia nenorocită ţi se trage. E prea mult polen în aer.

— Îhî, îi dă el dreptate cu glasul stins.

Telefonul îi pare jilav în mână. Nici propria lui capacitate de-a fi interesat nu se situează la nivelul la care ar trebui. Acum are voie să se plimbe pe coridoare, vede lucruri uimitoare: acum nicio oră a zărit o vizitatoare uimitoare, o puştoaică din Brewer, n-avea cum să aibă mai mult de cincisprezece ani, îmbrăcată toată în negru, cu geacă neagră, pantaloni negri, strâmţi, ghete vopsite-n negru, cu părul vopsit într-un alb-gălbui, tuns scurt de tot, dat cu gel în toate direcţiile, aşa că ţeasta ei îi amintea de-un pui de Paşti ciuciulit, şi chiar lângă un ochi avea un tatuaj în formă de cruce. Şi totuşi, a privit-o cu lehamite, a avut senzaţia c-a mai văzut-o undeva, ce ţi-e cu fetiţele astea care-şi fac rău sieşi, crezând că tinereţea lor o să răzbată strălucitoare şi o să li se vindece toate rănile.

— Poate-o să vin la toamnă dacă rezişti până atunci, îi spune Mim.

— Aaa, o să rezist, îi răspunde el, nu scapi cu una, cu două de fratele mai mare.

Legătura dintre ei pare forţată, simte că Mim se căzneşte, în scurtele pauze, să găsească o continuare a dialogului lor.

— Hei, Mim, îţi mai aminteşti, papsi se plângea de dureri de piept? o întreabă el.

— El a avut emfizem pulmonar, Harry. Din cauză că n-a vrut să se lase de fumat. Tu te-ai lăsat. Ai fost isteţ. Eu am redus raţia la un pachet pe zi, dar cred că niciodată n-am tras în piept.

— Parcă mi-l amintesc plângându-se că n-are aer. Îşi strecura mâna sub cămaşă şi îşi freca pieptul.

— Poate că avea mâncărimi. Harry, papsi a murit fiindcă nu mai putea respira. Mami a murit de Parkinson. Bănuiesc că, până la urmă, le-a cedat şi inima, dar aşa păţeşte toată lumea, pentru ca viaţa-i o încordare continuă ce afectează inima.

Surioara lui a devenit atât de dogmatică, la ea totul e bătut în cuie. E şi furioasă pe ceva. Exact ca micul Roy.

— Hei, zice el, nevrând, totuşi, să întrerupă discuţia, mai e o chestie la care mă tot gândesc. Ţii minte cum cântai mereu „Plăcinta cu melasă şi-o tartă cu mere”?

— Mda. Vag.

— Cum suna versul de după „Îţi luminează privirea, burtica-ţi strigă «Ce plăcere!»”?

În tăcerea care urmează aude flecăreala din fundal, din salonul de înfrumuseţare, şi zumzetul unui foehn.

— N-am nici cea mai vagă idee, zice ea într-un târziu. Eşti sigur că fredonam cântecul ăsta?

— Da, dar lasă, nu contează. *Tu* cum o mai duci? se interesează. Ceva noutăţi la orizont? Când ai de gând să te măriţi?

— Harry, las-o moartă. Cineva de-aici s-ar mărita cu o băbătie ca mine doar ca să-i servească de paravan. Sau din motive de evaziune fiscală, dacă contabilul i-ar găsi o soluţie în acest sens.

— Apropo de contabili, începe el, şi i-ar fi povestit toată tărăşenia despre Nelson, Lyle şi Janice, şi glasurile care-l tot sună la telefon, dar ea nu vrea să-l mai asculte, îi spune

grăbită, coborând glasul:

— Harry, a intrat o clientă cu totul specială, până şi tu ai auzit de ea, trebuie să-nchid. Vezi, ai grijă de tine. Pare-se că-ţi revii. Oricând simţi că nu-i mai suporţi, poţi să dai o fugă până aici, la soare şi distracţie.

Ce fel de distracţie, ar fi vrut el s-o întrebe – pe vremuri întotdeauna se oferea să-i procure o fată dacă mergea acolo singur, dar n-a mers niciodată – şi i-ar fi plăcut s-audă mai multe de la ea, de ce i se pare că şi-ar reveni. Ea însă a pus receptorul în furcă. Are şi ea viaţa ei. Îl şi doare braţul îndoit de cât l-a ţinut în mână. De când i-au invadat arterele cu vopsele şi baloane, simte dureri şi junghiuri în articulaţii îndepărtate, la nimereală, de parcă sângele din trup n-ar mai fi al lui. După ce-ai desfundat o sticlă cu suc de ghimbir, acesta nu mai e la fel de efervescent ca până atunci.

Asistenta cu chipul palid, rotund – de om de la ţară – vine luni seara şi-i spune:

— Mama trebuie să-mi aducă diseară ceva aici. S-o rog să treacă, să vă vadă o clipă?

— A zis ea c-ar fi dispusă?

Ultima oară când au stat de vorbă, Ruth i-a spus *Când mă gândesc că ţi-o închipui ca fiind fiica ta, e ca şi cum ai mânji-o din cap până-n picioare cu rahat.*

Tânăra cu bonetă plisată zâmbeşte.

— I-am spus aseară, în treacăt, că sunteţi aici şi cred c-ar vrea să treacă şi ea. N-a zis nimic grosolan sau mai ştiu eu ce.

Pe chip are o urmă de roşeaţă, de zâmbet lucid, de secret. Dacă n-o să i se-ntâmple ceva curând, o să ajungă o faţă stupidă, inexpresivă. Inocenţa nu-i decât preludiul stupidităţii.

Nu-i cea mai bună zi a lui Harry. Zgomotul maşinilor şi al muncii reluate afară pe stradă i-a reamintit cât de mult stă pe tuşă. Janice nu l-a văzut, iar acum a început cursurile serale. Toată ziua cerul a fost acoperit de nori cenuşii, de rotocoale lungi de nori nimbus, şi de firicele de fum ce se înălţau din hornurile de cărămidă, dar n-a căzut niciun strop. Priveliştea oferită de fereastra lui constă în nişte fâşii complicate de

zidărie ornamentală ce împodobesc etajul trei al unor clădiri înguste la parterul cărora sunt o cafenea, o curăţătorie chimică şi un magazin de birotică. Clădirea din colţ e gri, cea din mijloc albastră, iar a treia, cu cele mai ornate tocuri de ferestre, e bej. Lumea din Brewer s-a prins încet-încet că poate vopsi cărămizile în orice culoare, nu neapărat în cărămiziu. În spatele ferestrelor de sus locuiesc oameni, dar, cu toate că se holbează ca un spectator fidel, Harry n-a fost încă răsplătit cu spectacolul unei femei care se dezbracă sau fie şi numai cu imaginea cuiva care să vină să se uite pe fereastră. Îl mai deprimă şi faptul că, de când s-a internat la St. Joseph, cu trei zile în urmă, n-a mai fost în stare să aibă nicio mişcare peristaltică. În prima zi, a dat vina pe jena provocată de ploscă şi solicitudinea asistentelor care ar trebui să-i ducă produsul, a doua zi pe schimbarea regimului alimentar – hrana născocită de dieteticienii din spital arată binişor, însă are gust de carton umed şi când o mesteci zici că-i pleavă, e atât de insipidă, încât îi blochează glandele salivare – dar în a treia zi, când se poate plimba pe coridoare şi poate folosi baia din spatele unei uşi închise din rezerva personală, se învinovăţeşte pe sine, c-a ajuns un decrepit, un uscat, cu procesele vitale sleite. I s-a terminat benzina.

E ciudat că puştoaica asta (numai puştoaică nu mai e, ar trebui să fie doar cu trei ani mai mică decât Nelson) se oferă să i-o aducă pe maică-sa, căci astă-noapte chiar a visat-o pe Ruth. În timp ce lumea din jurul lui devine tot mai cenuşie, visele îi capătă culori intense. Ruth – Ruth aşa cum a fost în primăvara când au trăit şi au dormit împreună, ambii în vârstă de douăzeci şi şase de ani, ea cu o carnaţie frumoasă, impetuoasă, frumuşică fără să se dea de ceasul morţii să arate bine – purta o rochie bleumarin cu buline mici, albe, iar el se lipea de rochia în care era trupul ei şi-i spunea ce bine îi vine culoarea asta, iar părul ei strălucea roşcat, castaniu şi auriu aproape de ochii lui. Simţea că Ruth n-a întors capul de silă, ci de jenă, o jenă firească în situaţia din vis, fiindcă ea părea să locuiască laolaltă cu el şi Janice, iar Janice era undeva prin preajmă – la etaj, deşi mobilierul din jur era din răchită

împletită cu motive florale, expus la soare, ca acela din apartamentul lor din Florida, unde n-au camere şi la alt etaj, mai sus. Gestul de a o îmbrăţişa pe Ruth părea pe jumătate îngăduit, ca într-o relaţie legală, iar prin lauda adusă rochiei în culori vii urmărea s-o facă şi pe ea să se simtă bine, să simtă că iubirea lor, în sfârşit, a intrat pe un făgaş normal. Şi-a lipit faţa de gâtul ei, în cortina multicoloră a părului ei, şi şi-a dat seama c-ar putea s-o fută o vecie, iar şi iar, vărsându-se la nesfârşit în frumuseţea ei solidă. Când s-a trezit, avea ditamai erecţia, cum rar i se-ntâmpla să aibă când era treaz, în ciuda medicamentului antihipertensiv şi a stării de spirit în general cenuşii. În timp ce visul continua să se agaţe de el în fuioare de cer albastru, şi-a dat seama că bulinele albe erau florile ce se scuturaseră ca nişte confetti pe trotuar cu o lună în urmă pe strada aceea cu peri de Bradford de lângă Summer Street, unde locuise odinioară cu Ruth, şi că razele de soare nemaipomenite erau aidoma celor ce se revărsau pe masa de fier a bunicii Springer, ticsite cu ferigi şi violete africane, în micuţa verandă ce se deschidea, vizavi de antreu, din livingul întunecos. Pentru că, deşi mobila din vis era din Florida, casa în care locuiau toţi trei fusese cu siguranţă vechea reşedinţă Springer.

— Ce ştii despre mine şi maică-ta? o întreabă Harry pe asistenta cu faţa rotundă.

Roşeaţa de pe chipul ei se intensifică.

— Aaa, nimic. Nu scoate o vorbă despre vremurile dinainte de căsătoria cu tata.

Acum, trecutul lui Ruth de femeie nemăritată sună destul de convenţional; la vremea aceea, însă, era de neconceput, un suflet care o apucase pe calea pierzaniei, scandalos în ochii lumii obtuze din Mt. Judge.

— Îmi închipui că i-aţi fost un prieten deosebit.

— Poate nu chiar atât de deosebit, îi spune Harry.

Nu se simte în apele lui, deoarece ea nu prea are ce să-i răspundă la această minciună, rămâne locului politicoasă, cu buza ei de sus cărnoasă, o soră plină de răbdare cu un pacient. O lasă în bătaia vântului. O iubeşte; dragostea curge prin el ca

un şuvoi orb, o anestezie. Îi spune posibilei sale fiice:

— Uite ce, e drăguţă ideea asta, însă dacă ea ar veni, ar face asta mai curând fiindcă ai rugat-o tu, decât fiindcă şi-ar dori ea, şi, la drept vorbind, Annabelle – e prima oară când îi spune pe nume –, aş prefera să nu mă vadă-n halul ăsta. Zici c-a slăbit şi-arată trăsnet. Eu sunt grăsan şi-am ajuns o epavă. Ar putea fi mai mult decât pot să duc.

Chipul fetei redevine palid şi solemn. Graniţele dintre ei sunt trasate la loc exact în timp ce el devine tot mai animat de sentimente paterne.

— Foarte bine, îi zice Annabelle, dacă o să mă-ntrebe de dumneavoastră, o să-i spun c-aţi fost externat.

— S-ar putea să-ntrebe? Stai puţin. Nu mă lua pe tonul ăsta oficial. Spune-mi, de ce-ai ţinut să ne-ntâlnim?

— Păreaţi atât de interesat de ea. Vă însufleţiţi de fiecare dată când pomenesc de ea.

— Pe bune? Poate mă însufleţesc uitându-mă la tine. Îndrăzneşte să adauge: Mă-ntrebam dacă ar mai fi cazul să locuieşti cu ea. Poate ar trebui să nu mai stai sub aripa ei.

— Asta am şi făcut o vreme. Nu mi-a plăcut. E greu să locuieşti de una singură. Bărbaţii ştiu să fie ai dracu'.

— Serios? Îmi pare rău s-aud asta.

Pe chipul fetei se aşterne un zâmbet drăgălaş, ce-i arcuieşte buza de sus la colţuri şi-i încreţeşte partea cărnoasă din mijloc.

— În orice caz, acelaşi lucru îmi spune şi ea, însă, deocamdată, îmi convine situaţia de-acum. Nu-mi mai este mamă, ci colegă de cameră. Credeţi-mă, femeilor care locuiesc singure-n oraşul ăsta li se pot întâmpla lucruri rele de tot. Brewer nu-i New York, dar nici Penn Park.

Bine-nţeles. Îi poate citi adresa chiar de pe fişa de lângă pat. Pentru ea, el este unul din snobii ăia din Penn Park pe care nici el nu i-a înghiţit niciodată.

— Brewerul e un oraş dur, îi dă el dreptate fetei şi se lasă pe pernă. Aşa a fost dintotdeauna. Cu cărbuni şi oţel. Cu baruri şi bordeluri înşirate de-a lungul şinelor de cale ferată, drept până-n centru, în tinereţea mea. După ce aruncă o

privire scurtă ornamentelor de pe faţadă, norilor negri, grăbiţi, îi spune surorii medicale: Tu ştii cel mai bine cum să-ţi trăieşti viaţa. Spune-i maică-tii, dacă o să te-ntrebe, că poate o să ne-ntâlnim altă dată.

Sub peri, în Paradis.

Zăcând aici în aceste zile, Harry se gândeşte cu drag la zidarii răposaţi care s-au chinuit să dea un aspect variat faţadelor în partea de sus a celor trei clădiri de peste drum, cu firide şi ieşituri, în diagonală şi pe verticală, cu diferite jocuri de umbre în momente diferite ale zilei, oamenii ăştia dintr-un alt secol urcaţi pe schele, discutând între ei în germana de Pennsylvania – sau zidarii de pe-atunci să fi fost deja tot italieni? Zăcând aici cu gândul la toate cărămizile care au fost folosite în construcţii, iar apoi date jos şi din nou îngrămădite pe străduţele liniştite, drepte, ce suie spre Mt. Judge, încearcă să-şi închipuie viaţa sa ca pe-o cărămidă aşezată-n zidărie în 1933, cu mortarul tot mai tare, o biată viaţă în şirurile, zidurile şi blocurile de vieţi. O asemenea imagine de ansamblu e dătătoare de satisfacţii, de fiorii vagi ai apartenenţei la o comunitate, dar aceştia cu greu pot triumfa în faţa impresiei lui iniţiale şi continue că Brewerul şi toată lumea înconjurătoare nu-s decât nişte zorzoane menite să-l împodobească pe el, aidoma danteluţei din jurul unei felicitări din satin de Sfântul Valentin, el însuşi fiind inima universului, ca şi Dalai Lama, despre care, de curând, la ştiri – în Tibet continuă tulburările după patruzeci de ani de dominaţie chineză – s-a anunţat că s-ar fi oferit să renunţe la acest titlu. Propunerea lui a fost, însă, primită cu oroare de către adepţii săi, pentru care Dalai Lama nu poate renunţa la divinitate, după cum nici Harry nu poate renunţa la egoismul său.

Se uită destul de mult la televizor. E chiar acolo, sub nasul lui; cablurile îi ies din peretele din spatele lui, ca şi cele de la tubul de oxigen. Constată că-l interesează faptele reale, nu fanteziile: vechile filme difuzate de televiziunea prin cablu par schematice şi scorţoase cu alb-negrul lor supraexpus, iar vechile seriale de pe NIK sunt insuportabil de lipsite de

substanţă, cu râsetele preînregistrate şi cu frizurile alea date cu fixativ în stilul anilor ’50, şi până şi sportul pe bandă rulantă (rugby din Irlanda, curling din Canada) îi pare o pierdere de timp, poveşti spuse unora care nu ştiu cu ce să-şi umple timpul, or lui i-a mai rămas timp doar pentru fapte reale, adevărul de pe DSC sau Channel 12, MacNeil-Lehrer[55] cu ştirile lor serioase care sar din New York în Washington şi înapoi, reptilele din *Smithsonian World* ce-şi unduiesc limbile bifurcate în arşiţa deşertului sau ţestoasele gigantice din Galapagos ce se luptă pentru viaţă în *Word of Survival*, sau ruşii care se bat cu naziştii în secvenţele oscilante din al Doilea Război Mondial narate de Sir Laurence Olivier („Douăzeci de milioane de morţi, intonează el la sfârşit, odată cu un stop-cadru urmat de înceţoşarea imaginii şi începutul temei muzicale înfiorătoare, făcându-l pe Harry să se imagineze trăind în partea opusă a emisferei nordice, bătându-se pe cutiile de conserve şi făcând proiectile din foi de staniol, contribuţia lui la lupta împotriva lui Hitler, un copil de zece ani participant la istoria reală), şi *Război şi pace în epoca nucleară*, *Calea naturii*, *Imagini ale puterii*, *Minunile lumii*, *Cronicile lumii animale*, *Corpul omenesc* şi *Planeta Pământ*, lupte şi moarte, gheparzii ce sfârtecă antilope gnu şi tarantulele *ce* se duelează cu scorpioni, puii de oposum ce se bat pentru sfârcul mamei chiar sub bliţul fotografului şi păsările-ţesător care-şi fac cuiburile al naibii de complicate numai şi numai ca să atragă o femelă mofturoasă – incredibilă risipa asta de inteligenţă şi varietate şi energie, e ca şi cum şi-ar oferi un curs intensiv despre mersul lumii. E nesfârşit, informaţia e nesfârşită.

Ştirile serii au o grămadă de noutăţi despre China: vizita lui Gorbaciov, studenţii care protestează în Piaţa Tiananmen, dar nu împotriva lui Gorbaciov care, de fapt, le place, o lume întreagă îl agreează, în ciuda petei lui caraghioase de pe cap, ce-aduce cu Japonia. Se pare că studenţii chinezi vor libertate, vor să fie ca americanii, dar deja arată ca americanii, în blugi şi tricouri. Între timp, în America ştirea zilei este că nu numai preşedintele George Bush, ci şi doamna Bush, prima doamnă a

ţării, face duş cu Millie, căţeaua lor, iar dacă asta-i tot ce vor chinezii, ar trebui să fim capabili să le-o oferim, sau cam aşa ceva, chiar dacă asta-l face pe Harry să-i fie un pic dor de Reagan, el măcar era demn şi păstra distanţa, ca-ntr-un vis. Puterea lui ca preşedinte consta în faptul că nu ştiai niciodată cât de multe ştie, nimic sau totul, din punctul ăsta de vedere, era ca Dumnezeu, trebuia să te descurci de unul singur. Cu preşedintele ăsta nou, ştii că ştie ceva, dar pare un ceva mic. Rabbit nu vrea să şi-l imagineze pe preşedinte şi pe nevasta lui între două vârste făcând duş la pielea goală cu câinele lor. Reagan şi Nancy aveau demnitate, îşi păstrau imaginea înceţoşată chiar şi când li se îndepărtau polipii intestinali{56} şi sânii{57} în văzul a miliarde de oameni.

Janice îl vizitează marţi, la ora şase, în timp ce îşi ia ultima cină de regim – mâine va fi externat. Poartă noul ei pardesiu, o fustă gri şi o bluză purpurie, decoltată, aproape la fel de viu-colorată ca rochia cu buline purtată de Ruth în visul său. Nevastă-sa pare energică, eficientă, cu părul ei sare şi piper proaspăt tuns, coafeza i-a adăugat volum şi i-a eliminat bretonul, apoi i l-a pieptănat pe spate şi l-a dat cu gel până a obţinut o masă înfoiată, zburlită, cu cărare într-o parte. Janice îi aminteşte de femeile-crainic, care vorbesc rapid când prezintă ştirile la televizor. De fapt, dă pe-afară de ştiri. Parcă ar avea lentile de contact de-o strălucire nefirească, până îşi dă seama că-s lacrimi, special pregătite pentru el în timpul pauzei publicitare.

— Vai, Harry, începe ea, e mai rău decât am crezut! E vorba de mii şi mii!

— Mii de ce?

— De dolari furaţi de Nelson! Charlie, cu mine şi cu contabilul recomandat de nepotu-său – Mildred zice că-i prea bătrână să se ocupe de audit şi, oricum, e prea ocupată la azil – ne-am dus azi acolo, Charlie a zis că *trebuie* să fiu şi eu prezentă, n-ajunge să fie doar el şi contabilul, şi am cerut să văd registrele, Nelson *era* şi el acolo de data asta şi s-a uitat la mine cu o privire sfâşietoare, neajutorată, pe care n-am s-o uit cât voi trăi, şi mi-a spus: „Sigur, mami, ce vrei să afli?” Ne-a

spus totul. La început, când avea o nevoie turbată de bani pentru cocaină, îşi scria un cec pe care-l trecea la „Cheltuieli” sau „Lichidităţi”, dar Mildred, care încă lucra acolo, l-a luat la întrebări şi s-a speriat. Oricum, aceste sume mici, de-o sută sau chiar două, nu-i ajungeau să se menţină pe linia de plutire, aşa că i-a venit ideea să facă o reducere de preţ, la maşinile la mâna a doua, celor care plăteau cu banii jos sau c-un cec scris direct pe numele lui.

— Ţi-am spus eu că nu-s destule maşini la mâna a doua în balanţe, zice Harry pe un ton triumfător, care sună destul de plat.

De când l-au scormonit cu cateterul, parcă i-au mai secat reacţiile emoţionale.

— Cu câte maşini a făcut figura sta?

— Păi, nu-şi aminteşte exact, dar Charlie zice că putem reconstitui totul din registre, fişe de vânzări şi aşa mai departe, doar că o să ne ia ceva timp. Fireşte, Nelson nu l-a abordat chiar pe fiecare client cu felul ăsta de tranzacţie dubioasă, i-a ales pe sprânceană, pe cei care, de pildă, păreau destul de amărâţi ca să nu caute calul de dar la dinţi. A lucrat cu cap. Nelson e mult mai deştept decât ţi-ai închipui tu.

— N-am zis niciodată ca băiatu’ n-ar fi deştept.

— Vai, Harry, dar…

Cochilia de lacrimi se reîmprospătează, ochii căprui sunt scăldaţi în lacrimi, dârele lucioase sclipesc de-o parte şi de alta a năsucului ei cârn, un nas cu la fel de mult caracter cât un mâner de sertar. Ia un şerveţel din cutia pe care cei din spital o pun pe noptiera lui – când se apleacă în faţă, îi zăreşte vârful sânilor sănătoşi în decolteul bluzei purpurii cu croială rustică, pe care n-a mai văzut-o până acum, cumpărată pentru cursul de agenţi imobiliari, întâlnirile cu Charlie şi, în general, pentru ieşirile ei în lume fără el. Simte un val de căldură neplăcută, ca la cateterizare. Auzi, să-l surprindă în halul ăsta sânii propriei soţii! Janice îşi tamponează faţa, moaca aia de toantă năucă şi se apleacă şi mai mult, îi simte răsuflarea pe faţă, miroase vag a bomboane cu mentă. Să-şi ascundă mirosul de tutun. Lacrimile ei lucesc sub ochii lui; coboară glasul

tremurător, s-o audă doar el.

— …nu s-a oprit aici. La data aceea se apucase deja de crack, iar sumele de care avea nevoie erau incredibile. Împreună cu Lyle a pus la cale un şmen, urmează o chestie foarte tehnică…

— Stai puţin, o opreşte.

Femeia de la cantină intră să-i ia tava. E o hispanică durdulie, cu unghii lungi, roşii şi mustaţă vizibilă.

— Tu nu mâncat destul, îl ceartă ea cu un zâmbet timid, ce-i dezveleşte dinţişorii cât perlele.

— E destul, îi răspunde. Deocamdată. Foarte bun. *Bueno.*

Ea are un carneţel în care îşi notează procentele consumului său. O treime din fasolea verde răsfiartă, jumătate din fleica palidă, ovală de viţel insipid, două-trei frunze din salata verde bătrână înecată într-o unsoare portocalie, o gură din budinca de tapioca, a cărei textură sfărâmicioasă l-a înfiorat de greaţă.

— La micul dejun, îi citeşte din mapa ei, bucăţi ananas, cremă grâu, pâine neagră prăjită, cafea decafeinizată.

— De-abia aştept, îi spune Harry.

— Mâncat mai mult acum, îi sugerează ea.

El se ţine tare pe poziţie:

— Nu, mulţumesc. S-a răcit de tot. Sunt cu soţia.

Ea citeşte din fişă:

— Aici zice ultima zi mâine.

— Ca să vezi! face Harry. Mă aşteaptă lumea largă. O să-mi fie dor de tine şi de toate mâncărurile voastre sănătoase. De *comestibilele* tale.

În timp ce saltă tava de plastic, unghiile ei lungi, roşii îi zgârie fundul cu un sunet care-i strepezeşte dinţii. Îi aminteşte de pipiţa platinată care bătea în tastele calculatorului de la Fiscal Alternatives. Şi ea avea unghiile prea lungi. Murise, i-a povestit Lyle. Dacă *există* o viaţă după moarte, unde se adună toţi morţii laolaltă, oare o să aibă şansa să aprofundeze această cunoştinţă? Dar, fără bani, despre ce-or să discute?

După ce iese femeia, Janice îşi reia povestirea. Scoate vârful limbii două-trei secunde în timp ce încearcă să-şi adune

gândurile.

— Nu ştiu dacă-nţeleg chiar totul, dar ştii cum ţinem inventarul mobil – atâtea breakuri, dubiţe şi maşini mici pe lună de la Mid-Atlantic Toyota din Maryland.

— Între douăzeci şi douăzeci şi cinci pe lună, cam atâtea erau până acum, îi spune Harry, să-i arate c-o fi zăcând el pe-un pat de spital, dar ştia meserie. N-am reuşit să vindem trei sute de maşini noi decât într-un singur an, în ’86, după ce a preluat Nelson afacerea. Yenul puternic ne omoară, iar Honda şi Nissan au acaparat un segment mai mare al pieţei. Iar anul trecut Ford Ranger ne-a micşorat vânzările la maşinile mari.

— Harry, încearcă să te concentrezi. Mi s-a explicat că în California există Corporaţia de Credite Toyota Motors, care finanţează inventarul nostru direct prin Mid-Atlantic şi e plătită când vindem o maşină şi adaugă în contul nostru de credit când comandăm alta pentru salon. Uite ce a făcut Nelson: în fiecare lună raporta cu una sau două vânzări mai puţin decât în realitate, astfel încât Toyota trecea de la o lună la alta datoria pentru aceste maşini, iar el şi Lyle băgau banii într-un cont separat, deschis în numele companiei, ştii că băncile îţi oferă acum diverse conturi, de economii şi conturi curente, de cecuri cu economii, cu capital, cu lichidităţi limitate şi aşa mai departe. Aşa că, în fiecare lună, datoram acestei corporaţii banii pe o maşină-două în plus decât erau, de fapt, la salon, iar suma datorată lor creştea tot mai mult, în timp ce inventarul nostru real se micşora; în doi-trei ani, dacă nu s-ar fi întâmplat nimic, n-am mai fi avut nicio maşină nouă în stoc şi am fi datorat celor de la Mid-Atlantic Toyota o avere!

— Şi cât le datorăm, până-n coadă?

Mintea lui încă nu poate discerne gravitatea faptelor, a acestor Toyote-fantomă. Îi stă tot la chestiuni ce ţin de spital – la ananasul care i s-a promis la micul dejun şi dacă şi-a luat sau nu digitalina de seară.

— Nimeni nu ştie, Harry. Nelson nu-şi aminteşte exact, iar Lyle susţine că o grămadă dintre dischetele cu calcule contabile au fost şterse din greşeală.

— Din greşeală intenţionată, aşa se zice, comentează el. Ce căcat. Ce pereche de căcaţi.

— Ştiu, e de-a dreptul *oribil*, confirmă Janice, iar Lyle este oribil la telefon. Zice că-i pe moarte şi că *nu-i pasă* ce-i facem. Mi s-a părut cam sărit de pe fix; nu-i ăsta unul dintre simptome?

Gravitatea faptelor o loveşte şi o târăşte brusc pe făgaşul isteriei; lacrimile îi curg gârlă, acompaniate de suspine, şi încearcă să-şi odihnească faţa udă la pieptul lui acoperit de pătură, dar e prea scundă şi, cum stă cocoţată pe scaunul de lângă patul lui înalt, ajunge să-şi lipească ochii şi gura de marginea dură a saltelei, murmurând între timp că nu-i vine să creadă că el i-a făcut ei una ca asta.

„El” însemnând Nelson; o dată-n viaţă, nu Harry e cel luat în colimator. De supărare, ei i s-a înfierbântat tot capul, până-n creştet, ca un ibric ce stă să dea în foc. O mângâie consolator, prin noua ei coafură, şi încearcă să nu zâmbească. *Aşa le trebuie*, îşi zice el. Familia Springer. Are părul negru atât de fin, că i se lipeşte de degete ca pânza de păianjen. Îi mângâie cu vârful degetelor ţeasta caldă, nefericită vreo cinci minute bune, uitându-se între timp la ecranul alb al televizorului, gândindu-se că o să piardă ştirile de la ora şase, urmate de ştirile naţionale de la şase treizeci. Într-un fel, nu-i vine să creadă că ceea ce încearcă să-i spună Janice are în plan real aceeaşi importanţă ca ştirile naţionale. O fi ea nevastă-sa, dar nu-i nici pe departe Connie Chung, să nu mai vorbim de Diane Sawyer{58} cu ochii ei albaştri îndepărtaţi, gura înduioşătoare şi privirea uluită a unei frumoase bovine blonde.

— Şi ce-o să se întâmple? o întreabă pe Janice într-un târziu.

Ea îşi înalţă chipul mânjit de lacrimi şi, în mod surprinzător, are câteva răspunsuri. O fi pregătit-o Charlie.

— Păi, de-ndată ce-o să aflăm cât avem datorie la Toyota, va trebui să facem o înţelegere. Plătim întruna dobânda pe inventar, aşa că n-ar trebui să le pese prea tare, e ca o ipotecă, doar că Nelson a vândut casa fără să-i anunţe.

— Dacă a falsificat vreo semnătură, asta se cheamă fals în acte, spune Harry, şi vopseaua neagră a disperării începe să-i pătrundă în inimă când îşi dă seama că fiu-său e o cauză pierdută.

Un gunoi uman, aşa cum îl numise taică-său pe el odinioară, întreabă:

— Ce-o să se-ntâmple cu băiatul?

Janice clipeşte cu genele ude. Ceea ce are de spus i se pare atât de important, încât are un moment de ezitare. Glasul ei are precizia suculentă cu care vorbea bunica Springer când lua o hotărâre.

— E de acord să se interneze într-un centru de dezintoxicare. Imediat.

— Cred că-i o idee bună. Şi cum se face că-i de acord?

— I-am spus că ori se internează, ori îl concediez de la salon. Şi-l dau şi în urmărire penală.

— *Mamma mia!* I-ai spus tu una ca asta? De urmărire penală?

— Da, Harry. M-am străduit să-i spun.

— Propriului tău fiu?

— N-am avut încotro. S-a vârât rău de tot în mocirlă şi e şi el conştient de acest lucru. Mi-a fost recunoscător, zău. I-am spus totul verde-n faţă chiar acolo, la salon, afară, în buruieniş, iar Charlie şi contabilul au rămas înăuntru. Apoi am dat câteva telefoane din fostul tău birou.

— Şi *unde*-i centrul ăsta?

— În North Philadelphia. I l-a recomandat consilierul lui, rămâne să vedem dacă-i găseşte un loc. Ştii că peste tot sunt locurile date. Societatea nu mai ţine pasul. Există şi nişte programe de tratament ambulatoriu în Brewer, dar consilierul susţine că-i important să se detaşeze de tot mediul din care fac parte drogurile.

— Deci chiar s-a dus la un consilier după ce a caftit-o pe Pru?

— Da, spre surprinderea tuturor. Şi, lucru şi mai surprinzător, lui Nelson pare să-i placă de el, să-l respecte. E un negru.

Pe Harry îl înjunghie invidia şi pizma. Băiatul lui intră în grija altcuiva. Autoritatea lui paternă n-a fost îndeajuns de bună. Apelează la profesionişti.

— Cât o să stea internat acolo?

— Programul complet e de nouăzeci de zile. În prima lună se face dezintoxicarea şi terapie intensivă, apoi, timp de şaizeci de zile, o să locuiască într-o casă specială şi-o să aibă un fel de slujbă, vreo activitate în folosul comunităţii, ceva care să-l aducă în lumea normală.

— O să lipsească toată vara. Cine-o să se ocupe de lot?

Janice îi cuprinde palma cu mâna ei, lui îi pare un gest dobândit, învăţat de la cineva.

— Tu, Harry.

— Iubito, eu nu pot. Sunt bolnav.

— Charlie zice că ai o atitudine îngrozitoare. Te obsedează inima. Cică cel mai bine-i să gândeşti pozitiv şi să ai o ocupaţie tot timpul.

— Mda, păi, atunci, de ce nu se-ntoarce să conducă el salonul dacă-i aşa de activ?

— Are şi alte treburi.

— Ăhă, iar tu s-ar zice că eşti una dintre ele. Văd că dai din coadă.

Ea chicoteşte printre lacrimile urâte ce i se usucă pe faţă.

— Nu fi caraghios. Nu-i decât un vechi prieten care se comportă de nota zece în aceste momente de criză.

— În timp ce eu nu-s bun de nimic, nu-i aşa?

— Tu eşti în *spital,* dragule. Eşti viteaz în felul *tău.* Oricum, după cum ştim cu toţii, sunt unele lucruri pe care nu le poţi face în numele meu, trebuie să le rezolv singură.

El e dispus să o contrazică aici, prea-i vorbeşte pios într-o manieră nouă în care nu are încredere, dar, dacă e să se-ntoarcă din nou la lucru, trebuie să lase de la el şi să nu pună totul la suflet.

— Cum a reacţionat Nelson?

— Cum ziceam, i-a plăcut. Ne roagă pe toţi ceilalţi să luăm hăţurile în mână, ştie c-a luat-o razna. Pru e încântată că o să primească ajutor. Judy e şi ea încântată.

— Dar Roy? E şi el încântat?

— E prea mic să înţeleagă ceva, dar, după cum spuneai chiar tu, atmosfera din casa aia era otrăvită.

— Am zis eu aşa ceva?

Ea nu catadicseşte să răspundă. Şi-a revenit şi îşi şterge faţa cu un şerveţel umed.

— Va trebui să-l văd pe băiat înainte să plece?

— Nu, iubitule. Pleacă mâine de dimineaţă, înainte să te-aducem acasă.

— Bine. Nu ştiu dacă aş fi în stare să dau ochii cu el. Când te gândeşti la ce-a făcut, şi-a bătut joc de noi toţi, nu doar de mine şi de tine, ci şi de copii, de *toată* lumea. Ne-a vândut pe toţi de dragul unui drog idiot.

— Of, Doamne, Harry – dacă nu mă-nşel, şi tu ai fost un egoist la viaţa ta.

— Mda, dar nu pentru un pic de praf alb.

— N-au ce face. Le subjugă întreaga existenţă. În orice caz, e clar, banii se duceau şi pe Lyle. Vreau să zic, pe medicamente pentru boala lui – doctorii pentru SIDA care nu pot fi cumpărate aici şi sunt groaznic de scumpe, se procură prin contrabandă.

— Ce poveste tristă, comentează Rabbit după o pauză.

Simte cum îi circulă prin vene deprimarea. E de prea mult timp în spital. A uitat cum e viaţa. O întreabă pe Janice:

— Şi-acum, unde te duci cu bluza asta trăsnet?

Ea îşi întoarce spre el privirea de la oglinda poşetei, în care se aranjează, apoi chipul îi devine impenetrabil şi încăpăţânat; îl ia la aburit:

— Charlie a zis că mă scoate la cină. Se teme să n-am o cădere psihică după toată trauma asta. Trebuie să procesez.

— Să procesezi?!

— Să despic firu-n patru.

— Poţi despica firu-n patru cu mine. Zac aici toată ziua, fără să fac nimic, uite, am pierdut deja ştirile sportive.

Ea face buzele *mmmm,* cum fac femeile după ce se dau cu ruj, îşi freacă buzele una de alta cu un aer satisfăcut, serios, şi-i spune:

— Tu nu eşti imparţial. Ai propria ta agendă cu Nelson, ca şi cu mine, de altfel.

— Şi cum de-i Charlie aşa de imparţial? Nu vrea decât să-ţi între din nou în chiloţi. Dacă n-a şi făcut-o deja.

Ea îşi bagă rujul la loc în gentuţa de forma unei bombe şi îşi aranjează noua coafură cu degetele, privindu-se în oglindă din diferite unghiuri, apoi închide geanta. Spune:

— Drăguţ din partea ta, Harry, să pretinzi că mă crezi încă dezirabilă pentru cineva, când, de fapt, nu sunt, cu excepţia, poate, sper eu, a soţului meu, din când în când.

El răspunde jenat, fiindcă ştie că în ultimul timp a dezamăgit-o la capitolul ăsta:

— Sigur, dar, ştii, la bărbaţi e o chestie ce ţine de tensiunea arterială şi…

— O să vorbim despre asta când vii acasă. I-am zis lui Charlie că ne întâlnim la şapte…

— Unde? La fast-foodul ăla deschis în locul lui Johny Frye's? Nu-i decât la două cvartale de aici. Poţi să mergi pe jos.

— Nu. E un restaurant vietnamez pe lângă Maiden Springs pe care voia să-l încerce. E ceva de mers cu maşina şi, doar mă ştii, probabil o să mă rătăcesc. Şi apoi, ca să pun capac la toate, am de citit pentru lecţia de mâine, cincizeci de pagini dintr-o carte despre legea imobiliară britanică, pline de cuvinte vechi caraghioase.

— N-o să fii acasă mâine seară? În prima mea seară acasă?

Se plânge, dar nu doreşte decât ca ea să plece şi să-l lase singur cu ecranul televizorului.

— O să vedem, spune Janice ridicându-se. Am o idee. Apoi îl întreabă: Nu eşti mândru de mine?

Se apleacă şi îşi lipeşte faţa fierbinte, neastâmpărată, de-a lui.

— Că mă descurc pe toate planurile?

— Îhî, o minte el.

Prefera s-o ştie incompetentă. Ea iese cu noul ei pardesiu galben pe braţ şi lui i se pare că i s-a mai lăţit fundul, are fesele babane ale femeilor din ţinut care au cheag.

Harry urmăreşte finalul emisiunii lui Tom Brokaw[59] şi începe vizionarea unui documentar de la ora şapte despre viaţa din Antarctica, dar, să vezi surpriză, soseşte în vizită familia Harrison. Nu numai Thelma – îl aduce cu ea şi pe Ron, sau Ron o aduce pe ea, de vreme ce-i mai sfrijită şi mai palidă ca niciodată şi se mişcă de parcă la fiecare pas ar risca să-şi rupă un os. Ea zâmbeşte cu tristeţe; îşi cere scuze din priviri pentru starea în care se află, pentru prezenţa lui Ronnie, pentru că n-a fost capabilă să se ţină deoparte.

— Am trecut pe la spital să-l văd pe doctorul meu, îi explică ea, iar Ron auzise că eşti internat aici.

— Pentru ceea ce ei numesc o mică procedură, spune el şi face semn spre scaunul pe care Janice l-a tras lângă pat şi care probabil încă păstrează căldura posteriorului ei baban. Ron, ia scaunul ăla tapiţat din colţ, poţi să-l tragi mai aproape; e pe rotile.

— Stau în picioare, răspunde el. Nu zăbovim decât un minut.

E posac, dar nu Rabbit i-a rugat pe cei doi să-l viziteze şi nu înţelege de ce-ar trebui să se lase terorizat.

— Cum vrei. O întreabă pe Thelma: *Tu* cum te mai simţi?

Thelma scoate un oftat lung.

— Ei, ştii cum sunt doctorii ăştia. N-ar recunoaşte niciodată că-s depăşiţi de situaţie. Mi se face dializa la domiciliu de două ori pe săptămână, Ronnie e un sfânt că mă mai suportă. A făcut un curs despre modul de întrebuinţare a aparaturii.

— Ronnie a fost dintotdeauna un sfânt, îi spune Harry.

Toţi trei ştiu, însă, că Ronnie Harrison e, poate, cea mai nesuferită persoană de pe pământ, deşi se cunosc încă din grădiniţă. Chiar şi la vârsta de cinci ani era un ţopârlan cu gura spurcată, iar acum e chel ca un vârf de carici, cu nişte şuviţe deasupra urechilor mari, clăpăuge. În liceu şi mai târziu, Ronnie era destul de îndesat, dar înaintarea în vârstă i-a mai topit din hălcile tinereţii, lăsându-l cu obrajii scofâlciţi, gâlme şi tendoane dureroase pe gât. Harry spune, de parcă ea n-ar şti deja:

— Şi Janice urmează nişte cursuri, învaţă cum se vând bunurile imobiliare. Cred că face asta ca să aibă o ocupaţie în caz că dau ortul popii.

Thelma clipeşte mărunt, dă din mâna ei osoasă, cu verigheta pe deget, nu se poate una ca asta. Cu cât i se agravează boala, cu atât are un aspect mai uscat şi de cadru didactic. Asta era una dintre glumele ei de amantă, înfăţişarea ei atât de decentă, în contrast cu cât de zvăpăiată era în dormitor, dar poate că eul ei adevărat era învăţătoarea, iar zbânţuiala era doar o mască adoptată anume pentru el.

— Harry, n-o să dai ortul popii, îi asigură ea temându-se pentru el.

Ce ciudate-s femeile, au un fel al lor de-a ţine la cineva mai mult decât la ele însele.

— În ziua de azi se fac minuni cu inimile, sunt cusute şi reparate exact ca păpuşile de cârpe, zice ea chinuindu-se să schiţeze o urmă de zâmbet.

— Vrei să vezi ce-am eu?

El îşi zice că ştie ce are, dar ea îşi descheie nasturele de la manşetă, îşi dezgoleşte antebraţul cu calm, în stilul ei caracteristic, şi-i arată antebraţul. Două pete purpurii, învineţite pe încheietura ei subţire sunt legate între ele de un U transparent dintr-un tub de plastic lipit de pielea ei îngălbenită.

— Se numeşte şunt, îl anunţă ea, pronunţând cu atenţie ultimul cuvânt. Face legătura dintre o arteră şi o venă, şi când mi se face dializa, îl desfacem şi-l conectăm la un aparat.

— Drăguţ… spune el şi tace.

Le povesteşte apoi despre angioplastia lui, dar s-a plictisit până şi el s-o tot descrie şi să redea chestia aia morbidă cu umbra întunecoasă a cateterului ca un deget arătător şerpuitor înaintând în obscuritatea intimă, tot mai palidă şi mai tremurătoare a inimii sale.

— Artera mea coronară se putea înfunda şi puteam să intru în SC. Stop cardiac.

— Dar n-ai intrat, nemernicule, îi spune Ronnie stând băţos, proiectându-şi umbra pe perete. Bătrânul maestru, face

el, recurgând la o expresie sardonică cu care îl şicana pe Harry pe vremea când jucau baschet.

Ciudat: Harrison s-a ţinut tot timpul scai de Harry cu carnaţia lui urâtă, amintindu-i că viaţa înseamnă sudoare şi trudă, treburi greţoase, de care Rabbit a încercat să se detaşeze şi să facă abstracţie.

— Nimeni nu-l atinge c-un deget pe bătrânul maestru. El face ca totul să pară floare la ureche.

Ronnie se şucărea când Marty Tothero îl trimitea pe teren în momentele când cotonogarii din echipa adversă îl trosneau pe Harry, să le plătească cu aceeaşi monedă. În ziua de azi asta se cheamă „să facă ordine”.

— Niciodată nu mi-a fost chiar atât de uşor, îi spune Rabbit.

Se întoarce spre Thelma, simte nevoia să fie tandru cu ea, fiindcă a sfidat furia soţului ei aducându-l aici. Nu s-a dat în lături să-l umilească pe Ronnie ca să-i dea lui Harry ofranda iubirii ei şi, într-adevăr, aşa bolnavi cum sunt, apropierea ei îi dă sentimentul acela de siguranţă pe care-l ai cu unele femei, senzaţia divină că n-ai cum greşi.

— Şi care-i treaba cu tine, Thel? Doctorii tăi ce mai zic, îi dau la cap bolii?

— Ah, mă-ncurajează întruna, dar corpul, până la urmă, oboseşte. Nu poţi lupta la infinit. Cu durerile şi starea de slăbiciune, treacă-meargă, mă mai împac, însă rinichii ăştia terminaţi chiar că mă demoralizează. Îţi piere cheful de viaţă dacă nici pe-atâta lucru nu mai poţi conta. Harry, mai ţii minte fragmentul acela din Biblie pe care ni-l citeau la şcoală înainte de interzicerea Bibliei, cum că orice lucru îşi are clipa lui prielnică? Vreme este să arunci pietre, şi vreme să le strângi.{60} Încep să cred c-a sosit clipa să mă dau bătută.

— Thel, nu vorbi aşa, intervine Ronnie imperios.

Şi el o iubeşte pe-această femeie, şi el îi spune Thel. Lui Harry îi vine ideea că doi bărbaţi la o femeie şi viceversa-s numai bine, că doar avem nevoie şi de două feluri de zile, unele lucrătoare şi altele de sărbătoare, plus ziua şi noaptea. Ronnie pare furios la auzul ideii că ea s-ar da bătută, însă

această seară de mai îl topeşte încet-încet în peretele întunecos, aşa încât Harry începe să aibă senzaţia că-s de faţă doar el şi Thelma, ca în atâtea după-amiezi petrecute împreună pe furiş, cu inimile palpitându-le, cu autobuzele şcolare ce frânau pe strada în curbă, anunţându-l că trebuie s-o ia din loc, şi ca în camera aceea din Caraibe, când au fost pentru prima oară împreună şi au stat treji până-n zori, iar apoi au adormit îmbrăţişaţi când cerul tropical albastru devenea tot mai pal pe fereastra de ventilaţie, iar palmierii s-au oprit din freamătul lor nocturn. Glasul imaterial îi spune mânios:

— Ai trei băieţi care vor să te vadă ajungând la bătrâneţe.

Thelma îi zâmbeşte şireată lui Harry, chipul ei incolor şi gălbejit se vede tot mai stins în asfinţitul de mai deasupra cornişelor ornamentate şi a coşurilor vizibile pe ferestre.

— De ce-ar dori să vadă aşa ceva, Ronnie? îl întreabă ea răutăcioasă, fără să-şi ia ochii de la Harry. Sunt oameni în toată firea. Am făcut pentru ei tot ce-am putut.

Bietul Ron nu ştie ce să-i mai răspundă. S-o fi înecat. Lui Rabbit i se face milă de el şi-l întreabă:

— Cum mai merg asigurările, Ron?

— Potrivit, îi răspunde răguşit. Nici prea-prea, nici foarte-foarte. Haosul creat de fondurile mutuale a lovit unele companii, dar nu şi pe-a noastră. Oamenii s-au învăţat minte, măcar, să nu mai facă împrumuturi cu cinci la sută şi să investească cu zece la sută ca până acum. Chestia asta ne strica afacerile.

— Una din chestiile drăguţe legate de faptul că ajungem nişte băbălăi aşa, ca noi, zice Harry, este aceea că unii ca tine nu încearcă să-mi mai facă mie poliţă de-asigurare.

Se-aud paşi şi zăngănit de veselă pe hol, unde brusc se aprind luminile. S-a înserat.

— Nu neapărat, răspunde Ron. Ţi-aş putea aranja o afacere destul de bună, o poliţă pe viaţă în douăzeci de rate, dacă vă interesează pe tine şi pe Janice. Cunosc un doctor care-i mai superficial cu actele medicale. Dacă ai supravieţuit unui infarct, ai o bilă albă. O să-ţi prezint nişte cifre.

Harry nu-l ia în seamă.

— Băieţii voştri sunt în formă? o întreabă el pe Thelma.

— Nouă ni se pare că da. Într-o formă destul de bună. Alex a primit o ofertă de la o firmă de informaţică din Virginia, de lângă Washington. Georgie crede c-a prins peste vară un loc într-o trupă de music-hall care va da spectacole în Munţii Catskills.

— Să vă spun ce mi-a zis Janice. Cică l-ar fi pus pe Nelson să ceară internarea într-un centru de dezintoxicare.

— E bine-aşa, spune Thelma atât de încetişor şi-atât de sinceră în întunericul de-aici, încât glasul ei pare să răsune nu în aer, ci în sângele lui, injectat intravenos.

Toate după-amiezile în care trupurile lor s-au împletit şi au făcut schimb de fluide n-au dispărut, s-au păstrat înlăuntrul lui, celulele lui şi le vor aminti mereu.

— Eşti drăguţă că vorbeşti aşa, zice el îndrăznind să-i apuce mâna răcoroasă, cea fără de şunt, şi să i-o ridice din poală, astfel încât cu dosul palmei îi mângâie şi un sân.

De lângă perete se aude vocea lui Ronnie.

— Tre' să plecăm, Thel.

— Ron, îţi mulţumesc că ai adus-o în vizită.

— Pentru bătrânul maestru fac orice. Eram şi noi în clădire…

— Un maestru la nimic în clipa de faţă.

— Cine ştie? bombăne Ronnie; nu-i chiar aşa de-al naibii.

Thelma s-a ridicat cu o mişcare rigidă şi, aplecându-se lângă pat, îl întreabă chiar sub nasul lui Ronnie:

— Iubitule, poţi să-mi dai un pupic?

Poate doar i se năzare lui, dar faţa rece a Thelmei, care se depărtează după ce s-a lipit în fugă de-a lui şi după ce buzele li s-au întâlnit o clipită oblic, lasă în urma ei un miros vag de urină. După ce rămâne din nou singur în rezervă, îşi aminteşte cum, atunci când o săruta la despărţire la ea acasă, gura ei avea gustul ca de lapte bătut al cariciului său, al smegmei brânzoase secretate sub prepuţ. Era moale toată, buimăcită de tăvăleala lor, năucă, şi el încerca să-şi mascheze repulsia, repulsia de propriul lui miros ajuns pe buzele ei. Era ca atunci

când – un alt lucru trist de care îşi tot aducea aminte – Nixon, cu scandalul Watergate peste tot, a insistat odată la televizor, cât se poate de serios, în timpul unei crize a petrolului, să dăm termostatele mai încet, nu numai fiindcă s-ar economisi petrol, ci şi pentru că studiile ştiinţifice au demonstrat că locuinţele mai reci sunt mai sănătoase. Mutra aia mare, speriată, ameninţătoare, de pe ecran, cu buzele umede, bâiguind. Preşedintele lor, că era panglicar sau nu, căzut în dizgraţie, tot încerca să le spună ce trebuia spus; Harry, ca un cetăţean loial ce era, s-a dus şi şi-a dat termostatul mai încet.

Janice, neliniştită, se trezeşte devreme de tot; o să aibă parte de-o zi lungă şi complicată, o să-l conducă pe Nelson la ora nouă, o să-l ia Harry acasă la amiază şi la ora şapte o să dea un test la dreptul britanic al proprietăţii imobiliare la filiala din Brewer a Universităţii Penn State, în clădirea renovată a unei foste şcoli elementare de pe South Pine Street, o zonă în care nu-i prea face plăcere să-şi parcheze maşina la căderea serii. În Penn Park, la jumătatea lunii mai, ziua începe cu un sărut răcoros al zorilor, ca şi în Florida; căsuţa de calcar e mai confortabilă acum, când pomii din jur au înfrunzit cu totul. Ca să-şi mai adune la catastiful cu sentimente de vinovăţie, a savurat din plin zilele petrecute de Harry în spital şi libertatea ei de mişcare, fără explicaţii, culcatul devreme sau la ore târzii, după bunul ei plac, şi vizionarea serialelor ei preferate. Miercuri seara, de pildă, îi place să se uite la *Mistere neelucidate*, dar Harry stă tot timpul lângă ea pe canapea sau în pat şi-i spune ce ridicole sunt aceste aşa-zise enigme şi că toate provin, dacă stăm să ne gândim, din mărturiile unor oameni care ori sunt dezechilibraţi mintal, ori au de tras foloase de pe urma lor. Pe măsură ce îmbătrâneşte, Harry devine tot mai cinic; înainte era religios într-un mod ciudat. Nu s-ar difuza serialul la televizor dacă n-ar fi un sâmbure de adevăr, iar Robert Stack{61} pare atât de raţional. Aseară, dat fiind faptul c-a ieşit cu Charlie la localul ăla vietnamez de pe Maiden Springs Pike (a fost drăguţ, însă habar n-avea ce trebuie să facă cu chestioarele alea de orez afânate,

fărâmicioase, ca nişte clătite îndoite, care erau atât de insipide, încât trebuia să le-nmoi în ceva), n-a mai prins decât zece minute din *Treizeci şi ceva*[62], la care-i place să se uite marţi seara, fiindcă-i atât de diferit de cum era ea însăşi la treizeci şi ceva de ani, atât de solicitată, mamă, soţie, fiică, apoi, o vreme, amanta lui Charlie, simţindu-se atât de nelalocul ei şi atât de vinovată, fără nicio prietenă adevărată în afară de Peggy Fosnacht, care tot s-a culcat cu Harry, iar acum e moartă, ce groaznic e să te gândeşti, de-acum e toată putredă, pergamentoasă ca o mumie în coşciugul ei, o imagine prea hidoasă ca s-o accepţi cu una, cu două, dar aşa se-ntâmplă, oricum, până şi cu oamenii de vârsta noastră. În absenţa lui Harry, dacă are chef, poate mânca supă Campbell's de pui cu tăiţei, neîncălzită, direct din conservă, cu câţiva biscuiţi Ritz fărâmiţaţi în ea, şi nu trebuie să-şi bată capul cu mesele lui bine echilibrate, fără grăsimi şi fără sare, de care i se plânge că n-au niciun gust. Poate că nici n-o să-i fie aşa de rău ca văduvă: iată un gând pe care tot încearcă să şi-l alunge din minte.

Aseară a turnat cu găleata timp de-o oră, ploaia care bătea darabana în instalaţia de aer condiţionat n-a lăsat-o să doarmă şi s-au anunţat averse şi pentru astă-seară, deşi soarele iscă un fel de pâclă oranj-închis ce le învăluie pieziş curtea printre pomii înalţi ai vecinului, se întinde spre micuţa grădină cu zarzavaturi pe care Harry şi-a făcut-o imitând-o pe cea a părinţilor săi, din curtea din spate a casei de pe Jackson Road – nu cultivă decât salată verde, morcovi şi gulii, îi place să ronţăie din ele. La cafea, vede că Bryant şi Willard se-nţeleg ceva mai bine în emisiunea *Today* după neplăcerile iscate de publicarea raportului secret al lui Bryant în toate ziarele[63], nimic nu mai e intim în ziua de azi, zău aşa, vânătorii de senzaţional stau tot timpul la pândă, speră să dea peste un nou Watergate, dintotdeauna a fost de părere că lui taică-său moartea i s-a tras de la acest scandal. Ştirile se referă mai ales la China şi Gorbaciov, nu poţi avea încredere în comunişti, sunt gata să pactizeze împotriva ta; la Panama, unde al dracului de Noriega, cu mutra lui ciupită de vărsat, nu vrea să

renunţe la putere; şi la alegătorii din Pennsylvania, care ieri au respins reforma fiscală propusă de guvernatorul Casey; lumea a crezut că înseamnă o creştere a impozitului şi, dacă e să te bazezi pe ceva la americani în ultimii zece ani, ei bine, te poţi baza pe egoismul lor.

Încearcă să-şi aleagă o ţinută potrivită pentru momentul când îşi va conduce fiul la o clinică de dezintoxicare şi apoi va rămâne să aibă grijă de Roy toată dimineaţa în timp ce Pru îl va duce pe Nelson cu maşina în North Philadelphia, e foarte neliniştită pe chestia asta, cine n-ar fi, în ziua de azi se-ntâmplă nişte grozăvii, te tamponează intenţionat din spate şi, când te dai jos din maşină, o şterg cu maşina ta cu tot, s-a zis cu siguranţa în zona Philadelphiei şi, pentru o femeie tânără, care-ţi sare-n ochi, e cu atât mai rău. Pru speră să se-ntoarcă până-n amiază, pentru ca Janice să-l poată lua pe Harry de la spital, nu mai târziu de douăsprezece treizeci, i-a prevenit sora de serviciu – nu vor să le dea prânzul şi în ziua de externare, iar infirmierele care vin să facă paturile nu vor să se trezească cu un aşternut murdărit de cineva care-i pe picior de plecare. Simte un ghem în stomac când se gândeşte la Harry şi la inima lui, până la urmă, bărbaţii se dovedesc atât de fragili, deşi doctorul Breit, drăgălaşul ăla tânăr şi inteligent, părea încântat de reuşita balonului, imaginea lui Harry despre sine s-a schimbat însă, vorbeşte despre sine de parcă ar fi o veche cunoştinţă de-a lui şi pare un bebeluş mai mult ca niciodată, lăsând-o pe ea să ia toate hotărârile. Nu vede cum l-ar putea lăsa singur acasă în prima seară de după externare, dar nu poate lipsi nici de la test, cu tot acest du-te-vino şi cu copiii ăştia necăjiţi că tăticul lor e plecat la dezintoxicare; ar fi mult mai înţelept să-şi mute baza operativă în casa maică-sii, să poarte costumul de lână elegant pe care şi l-a cumpărat acum doi ani de la Wanamaker's, la mallul construit pe locul fostului iarmaroc (ce se mai distrau în anii de şcoală chiulind câte o zi întreagă şi dându-se în toate caruselele, în chestia aia unde patru inşi erau într-un fel de cilindru, iar băiatul aşezat faţă-n faţă cu tine ajungea deasupra ta, iar apoi dedesubt, cerul îţi apărea din toate părţile şi Dumnezeu ştie ce-ţi făcea

fusta, şi mirosea a rumeguş şi a vată de zahăr, erau tot felul de ciudaţi şi de animale, şi premii pentru cine nimerea cu ineluşele nişte cârlige în realitate mai mari decât păreau), un costum bleumarin cu alb, cu o fustă plisată, şi cu o vestă de satin crem şi jachetă albastră, fără nasturi, cu umerii laţi, care de fiecare dată îi sunt returnaţi de la curăţătorie cu căptuşeala strâmbată, îndoită sau slăbită, e de groază moda asta când vine vorba de curăţătorie. Când i-a pozat lui Harry prima oară în costumul ăsta, el i-a spus că parcă ar fi un mic poliţist – umerii şi tivul buzunarelor, şi-a zis ea, îi dădeau un aspect de uniformă, dar o să dea bine toată ziua, îşi face socoteala, trebuie să se ţină tare când îşi ia rămas-bun de la Nelson şi trebuie să treacă şi testul cu toţi termenii ăia ciudaţi, îngrăditură, teren aferent, arendă, rezervă succesorală, donaţie, beneficiarul împroprietăririi, năimeală, orânda cutumiară, proprietatea bisericească, transmiterea proprietăţii prin testament şi le*x loci rei sitae*[64]. Micuţele pupitre şcolare de altădată au fost scoase şi, în locul lor, au fost aduse scaune cu un braţ dintr-o combinaţie de tuburi de aluminiu şi mase plastice, dar au rămas aceleaşi vechi table, au ajuns gri de cât praf de cretă s-a frecat de ele de-a lungul anilor, aceleaşi ferestre înalte pe care le poţi închide şi deschide doar cu ajutorul unei prăjini şi aceleaşi aplice ca nişte luni turtite, ca nişte flori mari, găunoase răsturnate pe tijele lor subţiri. Lui Janice îi place la nebunie să fie din nou elevă, să-ncerce să urmărească ce-i spune profesorul şi să-nveţe lucruri noi, dar nu face abstracţie nici de ceilalţi studenţi, de respiraţia lor, de felul cum zgârie podeaua cu picioarele, de efortul tăcut al minţii lor. Trei din patru cursanţi sunt femei şi majoritatea sunt mai tinere decât ea, dar nu toate, spre uşurarea ei, nu-i cea mai vârstnică persoană din grupă şi nici cea mai gogomană. Necazurile din anii trecuţi şi munca intermitentă la salon au învăţat-o câte ceva; ce n-ar da să-i mai trăiască părinţii, s-o vadă cum studiază alături de ceilalţi douăzeci şi cinci de colegi să-şi ia licenţa, cu larma oraşului, muzica hispanică şi maşinile hispanice, ce-şi turează motoarele pe Pine Street, dincolo de ferestrele înalte, s-o vadă cu caietele,

creioanele şi markerul (nu exista aşa ceva când era în liceu); însă, desigur, dacă ei ar mai trăi, ea n-ar mai face asta, n-ar mai avea spaţiul mintal necesar. Au fost nişte părinţi minunaţi, dar n-au avut încredere în capacitatea ei de a se descurca pe cont propriu, iar căsătoria ei cu Harry n-a făcut decât să le adâncească această neîncredere. A luat nişte decizii proaste.

Profesorul, domnul Lister, este un tip înalt, lugubru, cu faţa boţită, cu nişte fălci ca de câine. La ultimul test i-a dat nota opt şi, din câte îşi dă seama, îi place de ea. Şi ceilalţi studenţi, chiar şi cei mai tineri decât ea, o simpatizează şi-i împrumută ţigări în pauza de toaletă de la opt şi jumătate, o invită la o bere după ore, la zece seara. Încă nu le-a acceptat invitaţia, însă ar putea să meargă într-o seară, când lucrurile o să se mai normalizeze cu Harry, cât să le-arate că nu-i o tipă cu nasul pe sus. Ea, măcar, a avut grijă să nu se-ngraşe ca alte cursante de vârsta ei – e de-a dreptul şocant să vezi hălcile alea de carne, să le vezi că nu fac nimic să mai dea jos din ele, îşi cară de colo-colo zecile de kile de slănină şi abia reuşesc să se strecoare în bancă. Te şi minunezi, cât poate s-o ducă cineva în halul ăsta? Unul din puţinele daruri cu care a binecuvântat-o Dumnezeu pe Janice de la naştere a fost silueta asta plăcută, pe care s-a străduit să şi-o menţină şi de dragul lui Harry, dar şi de dragul ei înseşi. Cu cât înaintează în vârstă, cu-atât este el mai mândru de ea. Câteodată se uită la ea de zici c-a picat adineauri din lună.

Deşi azi-dimineaţă şi-a luat o marjă de siguranţă, tot se trezeşte prinsă în traficul lent al orei de vârf din Brewer. Unde-or fi mergând toate maşinile astea? Pe marginea autostrăzii ce înconjoară coasta muntelui se vede eroziunea provocată de aversele de ploaie de aseară – cu şanţuri adânci, întortocheate, săpate în argila roşiatică, cu bălăriile smulse din rădăcini. Parchează pe Joseph Street şi porneşte pe alee speriată de haosul peste care ar putea da, însă îi găseşte pe Nelson într-unul din costumele lui maro-gri şi pe Pru în pantaloni maro şi o cămaşă kaki cu aspect bărbătesc sub o jachetă roşie cu braţele înnodate în jurul umerilor; ţinuta în

care o să şofeze. Şi ea, şi Nelson sunt palizi şi traşi la faţă; aproape că li se zăreşte aura energiei psihice agitate, ca într-un fenomen ocult din acelea de care râde Harry la *Mistere neelucidate*.

În bucătărie, după ce-i arată lui Janice sendvişul special cu unt de arahide şi miere pregătit cum îi place lui Roy (altminteri, azvârle orice pe jos, până şi TastyKake-ul de la desert), lui Pru i se pare că femeia mai vârstnică observă ceva nefiresc în felul ei de-a fi şi-i explică în grabă, cu glasul scăzut:

— Nelson avea nişte cocaină ascunsă prin casă şi zicea c-ar trebui s-o folosim până să plece. Era prea multă până şi pentru el, aşa că am prizat şi eu câteva linii. Sincer, nu ştiu ce i s-o fi părând formidabil – mi-a dat arsuri şi-am strănutat, iar apoi n-am putut să adorm, dar, în rest, nu simţeam nimic. Nimic. I-am spus „Dacă asta-i tot, cred că n-o să ai probleme să te laşi de ea”, mie zău că mi-ar fi mai greu să renunţ la ciocolata Hershey.

Totuşi, până şi simplul fapt că trăncăneşte ca o moară stricată, că i se confesează fără reţinere, dându-şi pe spate părul drept, roşcat, parcă mângâindu-şi-l cu ambele mâini, cu un tremur al degetelor, îi arată lui Janice că s-a produs un eveniment chimic. Fiul ei otrăveşte tot ce atinge. Cu toate eforturile ei materne, a adus pe lume prăpădul.

Nelson a rămas între timp în fotoliul Barcalounger, cu Roy în braţe, îi şuşoteşte şi-l gâdilă suflându-i în ureche. O priveşte pe maică-sa plin de resentimente.

— Ştii de ce fac asta, nu-i aşa?

— Ca să-ţi salvezi viaţa, îi spune Janice luându-i copilul din poală.

Roy e pe zi ce trece mai greu şi îl lasă jos, să stea pe picioarele lui.

— Ar fi timpul să-l laşi să mai meargă şi de unul singur, îi explică lui Nelson.

— La fel cum mă faci tu pe mine să merg în locul ăla cretin şi inutil, i-o întoarce Nelson. Vreau să fie clar: mă duc acolo pentru că mă-mpingi tu, nu pentru că recunosc c-aş avea vreo problemă.

Se simte cuprinsă de-o oboseală plumburie, de parcă ar fi la sfârşitul, nu la începutul zilei.

— Judecând după ce-ai făcut cu banii, cu toţii avem o problemă.

Băiatul nu tresare, doar o fracţiune de secundă îşi coboară pleoapele cu genele lor frumoase, un pic prea lungi pentru un băiat. Genele lui i-au părut dintotdeauna impresionante.

— E doar o datorie, zice ei. Dacă nu era bolnav, Lyle îţi explica mai clar cum stau lucrurile. Nu făceam decât să împrumutăm în contul veniturilor viitoare. Ar fi ţinut.

Janice îşi aduce aminte de testul pe care trebuie să-l dea diseară şi de bietul Harry, cu viermele ăla de metal introdus în inimă, şi-i spune lui fiu-său:

— Iubitule, furi bani, şi nu doar bănuţi din borcanul cu mărunţiş. Eşti dependent de droguri. Ţi-ai ieşit din minţi. Nu mai eşti tu însuţi de nu ştiu cât timp şi noi toţi nu ne dorim decât să redevii tu însuti.

Buzele lui, la fel de subţiri ca şi ale ei, se încordează şi-i dispar sub mustăcioara care îi pare mai stufoasă şi mai pleoştită.

— Folosesc drogurile recreative tot aşa cum tu consumi băutură ca să te relaxezi. Avem nevoie de ele. Rataţii au nevoie de-un stimulent.

— Eu nu sunt o ratată, Nelson, şi sper că nici tu nu eşti, zice ea simţindu-se tot mai inflexibilă, dar se străduieşte să nu ridice vocea, să vorbească pe-un ton egal, aşa cum ar proceda Charlie. Discuţia asta am mai avut-o şi-n Florida şi mi-ai făcut nişte promisiuni de care nu te-ai ţinut. Problema ta ne depăşeşte şi pe mine, şi pe nevastă-ta, şi pe taică-tău – mai ales pe el.

— Pe tati-l doare-n şpiţ.

— Ba nu. Şi nu mă mai întrerupe. Şi problema asta a ta te depăşeşte şi pe tine. Trebuie să te internezi în institutul ăsta unde au pus la punct o metodă, au experienţă în domeniu. Şi consilierul tău vrea să te internezi.

— Ike zice că-i o păcăleală. Cică totu-i o păcăleală.

— Aşa e el, pesimist. El te-a vârât în belea, el vrea să te

internezi.

— Şi dacă n-o să suport viaţa de-acolo?

Ea şi Harry nu l-au trimis niciodată în tabere şcolare, de teamă că n-o să le suporte.

— N-ai încotro, ori o suporţi, ori…

— Ori ce, mami?

— Sau ai să vezi tu.

Încearcă să facă băşcălie de ea:

— Ah, desigur. Ce-o să-mi faceţi tu, Charlie şi bătrânul Harry, o să mă băgaţi la pârnaie?

E-o întrebare pusă pe bune, îşi trage nasul neliniştit şi îşi freacă în draci nările rozalii. Ea încearcă să-i răspundă tot pe bune, spunându-i cu glas scăzut, pe un ton egal:

— Nu noi o să te băgăm. O să te bage Toyota şi poliţia, dacă vor fi solicitate.

El îşi mai trage o dată nasul nevenindu-i să-şi creadă urechilor:

— De ce să le soliciţi? O să pun banii la loc. Tot timpul am vrut să-i pun. Văd că mai mult îţi pasă de rahatul ăla de salon decât de mine.

Tonul lui e jucăuş, pus pe şagă, dar ea e de-acum intransigentă; e de-a dreptul indignată şi e hotărâtă să nu-i mai tolereze nimic.

— M-ai furat pe mine, hai, mai treacă-meargă, dar l-ai furat şi pe bunică-tu. Ai furat din ce-a clădit el.

Privirii precaute a lui Nelson îi ia locul uimirea; paloarea lui aminteşte de cea a unui deţinut la lumina mată din cameră.

— Bunicu' întotdeauna şi-a dorit ca eu să mă ocup de salon. Şi ce-o să se aleagă de copiii mei? Ce-o să se-aleagă de Judy şi Roy dacă o să puneţi în aplicare aceste ameninţări?

Roy a scâncit şi s-a trântit pe jos, acum se-mpinge în gleznele ei, sperând s-o distragă, căci îi displace toată discuţia asta.

— Ar fi trebuit să te gândeşti la ei mai devreme, zice Janice neclintită. Şi pe ei îi furi de-o vreme.

Inflexibilitatea asta o face să fie mândră de sine, dar o şi

oboseşte; îşi simte mintea amorţită dar limpede, cu rodul pântecelui ei implorând şi zbătându-se sub ea. Amorţeala asta o fi *puterea* de care se tot pomeneşte în grupul ei de discuţii din Florida, puterea pe care bărbaţii au avut-o dintotdeauna.

Nelson încearcă să pară şi el indignat în felul lui.

— Futu-i să-i fut, măi, mami, nu mă mai tot lua cu texte de genul „Cum de-ai putut să le faci una ca asta maică-tii şi lui taică-tău?”. Cum rămâne cu ce mi-aţi făcut voi mie, cu toată mizeria legată de moartea lui Becky, de-am rămas fără surioară, cu fuga ta de-acasă cu grecoteiul tău unsuros şi cu nebunul de tati, care i-a băgat în casă pe Jill şi pe Skeeter, de-au încercat să mă facă să iau droguri pe vremea când eram un biet copil?

Janice îşi dă seama că, cu toată intransigenţa şi inflexibilitatea ei lăuntrică, s-a pus pe plâns, o ustură gâtlejul şi lacrimile-i curg în şiroaie prosteşti pe obraji. Şi le şterge cu dosul palmei şi-l întreabă cu glas tremurător:

— Câte droguri te-au făcut să iei?

El se răsuceşte, bate niţel în retragere.

— Nu ştiu, vine răspunsul lui. Din când în când mă lăsau să pufai iarbă, însă ei luau chestii mult mai nasoale şi nu-ncercau să facă din asta un secret.

Ea îşi face de lucru cu un şerveţel de hârtie făcut cocoloş, îşi tamponează faţa şi ochii, zicându-şi în sinea ei ce mizerabil şi-a început ziua asta, într-un costum ce-ar fi trebuit să se potrivească rolurilor ei de mamă, bunică, soţie altruistă, studentă silitoare şi potenţială angajată în câmpul muncii.

— Îmi închipui că n-ai avut parte de-o copilărie ideală, recunoaşte ea înfigându-şi şerveţelul sub ochi, nemaiputându-se concentra, pregătindu-se pentru rolul următor… dar cine are parte de-aşa ceva? N-ar trebui să-ţi judeci părinţii. Am făcut atât cât am putut şi oameni suntem şi noi.

— Oameni suntem şi noi! o maimuţăreşte el.

— Ştii, Nelson, îi spune ea, când eşti copil, îţi divinizezi părinţii, dar de-acum eşti destul de mare să accepţi ideea că nu-s decât tot oameni. Taică-tău nu se simte deloc bine, iar eu încerc să fac ceva în răstimpul ce mi-a mai rămas de trăit, aşa

că nu putem să ne concentrăm asupra ta şi-a comportamentului tău iresponsabil în măsura în care crezi tu că s-ar cuveni s-o facem. Ai ajuns la o vârstă la care trebui să-ţi asumi răspunderea pentru ceea ce faci cu viaţa ta. Tuturor celor ce te cunosc le e clar că ultima ta şansă e să urmezi programul ăsta de la Philadelphia. Ne vom strădui să-ţi ţinem locul cu succes în astea trei luni, dar în august, după ce ai să te-ntorci, ai să te descurci de unul singur. N-o să mai ai niciun fel de favoruri, din partea mea, cel puţin.

O ia peste picior:

— Credeam că mamele trebuie să-şi iubească copiii în orice-mprejurare.

Vrând parcă s-o domine fizic, se saltă de pe fotoliul rabatabil al bunicului său şi se-apropie de ea. E cu şapte centimetri mai înalt. Ea îşi simte din nou gâtlejul uscat şi ochii iarăşi încep s-o usture.

— Dacă nu te-aş iubi, te-aş lăsa să te distrugi şi de-acum înainte, zice ea.

Rămâne fără cuvinte; se aruncă spre chipul palid, ironic, şi îşi îmbrăţişează băiatul care, după ce-i opune o scurtă rezistenţă, îi întoarce îmbrăţişarea fără tragere de inimă, o bate pe umăr cu „mânuţele lui de Springer”, cum ar fi zis odinioară mama lui Harry. *Aia*, îşi zice Janice, chiar că era o mamă detestabilă, care niciodată nu i-a zis „nu” lui fiu-său.

Nelson îi spune la ureche c-o să fie bine, totul o să fie bine, c-a sărit şi el puţin calul. Pru coboară de la etaj cu două valize mari:

— Nu ştiu cât de des se pune lumea la costum acolo, zice ea, dar m-am gândit că se face multă recuperare fizică, aşa că ţi-am împachetat toate şorturile şi şosetele pe care le-am găsit. Şi blugii, pentru când o să te pună să freci duşumelele.

— Pa, pa, tati, spune Roy de jos, dintre picioarele lor.

Cum Pru are mâinile ocupate, Janice îl adună de pe jos, deşi e tot mai greu şi mai lungan, să-l pupe taică-său la despărţire. Roy îl apucă pe Nelson de ureche în semn de rămas-bun şi Janice se-ntreabă de unde i-o fi venit micuţului ideea să-şi exprime afecţiunea provocând durere.

După plecarea părinţilor săi cu Celica Supra de un roşu-metalizat, condusă de Nelson, Roy îşi conduce bunica în curtea din spate, unde fosta grădină de zarzavaturi a lui Harry, cu gărduleţul din sârmă împletită, peste care el putea păşi fără probleme, a fost înlocuită de un leagăn şi-un tobogan cumpărate acum cinci ani pentru Judy, deteriorate de rugină şi nefolosire. Deşi e abia începutul verii, buruienile înalte au năpădit de jur-împrejur picioarele metalice ale leagănului. Lui Janice i se pare că recunoaşte frunzele ca de ferigă ale morcovilor şi guliilor printre pătlagini şi păpădii, florile galbene ale păpădiilor s-au preschimbat de-acum în ghemotoace albe, cu seminţe, ce se destramă lovite de crosa de hochei ruptă pe care micuţul Roy o mânuieşte ca pe o sabie de samurai. Familia Springer s-a mutat aici când Janice avea opt ani şi, privită dinspre curtea din spate, casa pare dezbrăcată fără fag. Cerul e traversat în fugă de nori pufoşi, cu centrul purpuriu, întunecat, care pot aduce ploaie. Azi-dimineaţă, meteorologul de serviciu a anunţat noi precipitaţii, chiar dacă nu la fel de violente ca aversele de-astă noapte. Îl ia pe Roy la o scurtă plimbare pe trotuarul cu dale de pe Joseph Street, unele au fost înlocuite, dar pe ici-colo mai e câte o crăpătură neastupată şi îşi aminteşte două dale săltate în sus de rădăcina unui platan, o ridicătură periculoasă pentru fetiţele pe patine cu rotile. Îi povesteşte şi lui Roy câte ceva din toate astea, îi spune numele familiilor care trăiau pe vremuri în casele din vecini, dar după doar câteva case el se plictiseşte şi face nazuri; copiii din ziua de azi nu par să aibă energia fizică, dorinţa de-a explora pe care-o aveau, în egală măsură, fetele şi băieţii de altădată, îşi aminteşte că ea mereu avea genunchii juliţi şi murdari, maică-sa se plângea tot timpul de starea hainelor ei. În timpul plimbării, pe Roy pare să-l intereseze doar un şir de muşuroaie moi, ca de cafea măcinată, dintre două crăpături în trotuar. Le trage câte un şut, iar apoi calcă în picioare cohortele ce încep să forfotească brusc sărind în apărarea reginei. Masacrul îl istoveşte, furnicile se revarsă la nesfârşit şi, în cele din urmă, Janice se vede nevoită să-l umfle pe tăntălău şi să-l ducă acasă în timp

ce el îi tot dă tacticos cu tenişii în burtă şi-n rochia plisată.

Pe unul dintre canalele de televiziune prin cablu se dau toată dimineaţa desene animate. Bande de supereroi reduşi la trăsături esenţiale, care-şi mişcă o singură parte a corpului deodată şi vorbesc doar cu buza de jos, se luptă în spaţiul cosmic cu nişte ticăloşi din alte galaxii. Roy adoarme în timpul unui film, ţinând în mâini jumătăţile umede, fărâmicioase ale unei prăjiturele fără zahăr de-a lui Pru, din făină de ovăz şi tărâţe. Casa în care a trăit atâta amar de vreme – cu ghivecele ei cu violete, bibilurile, fotoliul maro, crăpat Barcalounger, în care-i plăcea lui tăticu' să se relaxeze, să aştepte cu ochii închişi până-i trece migrena, masa din sufragerie, despre care mama se plângea că i-o distrug menajerele puturoase, că le place să dea cu spray de mobilă de fiecare dată şi-i fac praf furnirul cerat – îi adânceşte sentimentul de vinovăţie faţă de Nelson. Chipul lui palid, speriat pare să lucească pe mai departe în camera de zi întunecată: ridică transperantul, luând prin surprindere viespile adormite, ce se târăsc pe pervaz aidoma unor bătrâni artritici. Peste drum, unde odinioară locuia familia Schmehling, un corn cu flori roz a crescut până mai sus de acoperişul verandei; conturul lui, acum, în floare, pare să se lăţească asemenea norilor din pozele cu experimente cu bomba atomică de pe vremea când ne era frică de rusnaci. Când te gândeşti c-a fost crudă cu Nelson doar din cauza banilor. Amintirea inflexibilităţii ei o face să tremure, îi îngheaţă acel ceva moale pe care încă-l poartă în miezul oaselor ei, dându-i un fior de silă de sine, ca şi cum ar fi vomitat mai înainte.

Şi totuşi, nimeni n-o să-i împărtăşească aceste sentimente. Nici Harry, nici Pru. Pru se-ntoarce acasă nu la amiază, ci după ora unu. Spune că s-a circulat inimaginabil de rău, pe kilometri întregi de pe Turnpike se circulă pe-o singură bandă, North Philadelphia este enormă, cu cvartale întregi de case lipite între ele prin ziduri comune. Iar cei la dezintoxicare s-au mocăit o grămadă până ce l-au primit pe Nelson; când a sărit cu gura pe ei, au anunţat-o că resping trei candidaţi la fiecare

pacient acceptat. Pru îi pare lui Janice pe jumătate străină, mai înaltă şi mai aprigă decât şi-o amintea ea ca soacră. Legătura dintre ele a dispărut.

— Cum ţi s-a părut? o întreabă Janice.

— Furios, dar întreg la minte. Mi-a dat o grămadă de instrucţiuni practice despre salonul auto pe care voia să i le transmit lui taică-său. M-a pus să le scriu pe toate. Pare să nu-şi dea seama că nu mai e şef acolo.

— Îmi pare atât de rău de toate cele întâmplate, încât n-am putut să mănânc nimic la prânz. Roy a adormit pe fotoliul din faţa televizorului şi n-am ştiut dacă să-l trezesc sau nu.

Pru îşi dă părul pe spate cu un gest obosit.

— Nelson i-a ţinut treji pe-ăia mici până târziu de tot, i-a tot pupat şi-a vrut să joace cărţi cu ei. E maniac când vine vorba de cărţi, nu ne mai lasă-n pace. Roy are grupa lui de joacă la ora unu, mai bine o şterg cu el.

— Îmi pare rău, ştiam şi eu asta, dar nu ştiam unde se ţine sau dacă miercurea e una din zilele în care merge la grădiniţă.

— Ar fi trebuit să-ţi spun, dar cine-ar fi crezut că drumul până la Philadelphia şi-napoi e-o treabă aşa de complicată? În Ohio dai o fugă până la Cleveland şi-napoi fără probleme.

N-o învinuieşte pe Janice în chip explicit pentru absenţa lui Roy de la grădiniţă, însă pe fruntea ei triunghiulară se citeşte enervarea. Janice, căutând să obţină iertarea din partea acestei femei mai tinere, o întreabă:

— *Crezi* c-ar trebui să mă simt atât de-ngrozitor?

Pru, ai cărei ochi au sărit de la un detaliu la altul al casei care, la urma urmei, judecând după folosinţă şi ocupare, e a ei, îşi aţinteşte o clipă asupra lui Janice o privire de-o claritate glacială.

— Bine-nţeles că nu, spune ea. Asta-i singura şansă care i-a mai rămas lui Nelson. Şi eşti singura care-l puteai convinge să se agaţe de ea. Slavă Domnului c-ai reuşit. Faci exact ceea ce trebuie.

Şi totuşi, cuvintele sunt rostite atât de strident, încât Janice nu se simte deloc încurajată. Îşi trece limba peste mijlocul buzei de sus, care i s-a uscat. Chiar în mijlocul ei are o mică

crăpătură ce nu vrea să i se mai închidă în veci.

— Totuşi, mă simt ca un… – cum să zic? – mercenar. Ca şi cum mi-ar păsa de companie mai mult decât de băiatul meu.

— Asta e situaţia, răspunde Pru dând din umeri. Tu eşti şefa. Eu, Harry, copiii… Nelson râde de noi. Suntem o cantitate neglijabilă în ochii lui. E bolnav, Janice. Nu-i băiatul tău, e un escroc, un monstru care-a fost băiatul tău.

Iar asta sună atât de strident, încât Janice izbucneşte în plâns; noră-sa, însă, în loc să-ncerce s-o consoleze, se-ntoarce pe călcâie şi îşi vede de treabă, îl trezeşte pe Roy şi-l îmbracă în pantaloni reiaţi, să-l ducă la grădiniţă.

— Şi eu am întârziat. O să revenim, zice Janice simţindu-se concediată.

S-a înţeles cu Pru dinainte că, decât să rişte lăsându-l pe Harry singur în casa din Penn Park în timpul celor trei ore de curs de la filiala locală a Universităţii Penn State, mai bine îl aduce să petreacă aici prima noapte după externare. În timp ce intră în Brewer, aşteaptă cu nerăbdare să-l vadă din nou pe picioare şi să-i împărtăşească sentimentele de vinovăţie legate de Nelson.

El, însă, o dezamăgeşte la fel ca şi Pru. Cele cinci nopţi petrecute la St. Joseph au făcut din el un leşinat preocupat în chip obsesiv de propria-i persoană. Dintr-odată pare plăpând şi lipsit de vlagă; şi-a pieptănat părul, tot blond, tern, la fel ca pe vremea când ieşea de la vestiar în liceu, cu cărare, pe spate. Părul îi este abia înspicat, însă i s-a mai retras în zona tâmplelor, iar pielea din zona aceea, în adâncitura din colţul sprâncenelor, îi este uscată şi brăzdată de riduri. E ca un balon ce se dezumflă încet-încet: în câteva zile se fâsâie şi cade pe jos. Pantalonii maronii şi sacoul sport albastru par să atârne pe el: regimul alimentar din spital l-a stors de câteva kile de lichid din organism. Stors şi de vigoare, pare ezitant şi năuc cum era tatăl ei în ultimii cinci ani de viaţă, când închidea ochii în fotoliul Barcalounge aşteptând să-i treacă migrena. Nu-i bine: în mariajul lor, în trecut, vitalitatea lui Harry o domina pe-a ei – cu nevoile lui spontane, cu impresia lui că toată lumea-i moartă după el, cu măiestria lui dezinvoltă de-a

o jigni, cu ameninţarea lui tacită că ar putea-o părăsi în orice clipă. Nu-i bine că-l ia cu maşina ei când el e îmbrăcat şi pieptănat ca un băieţandru ce şi-a dat întâlnire cu o fată. L-a găsit şezând cuminte pe fotoliul de lângă pat, cu vechea lui geantă de sport, cu medicamente şi lenjerie murdară, ţinută între picioarele lui încălţate cu cogeamite pantofii din piele întoarsă Hush Puppies. L-a luat la braţ şi au pornit cu paşi mărunţi spre lift în timp ce asistentele îi spuneau la revedere. Una dintre ele, mai tinerică, ceva mai plinuţă, părea să regrete mai mult această despărţire, iar hispanica de la cantină i-a aruncat lui Janice, fixând-o cu ochii ei strălucitori:

— Puneţi pe el mâncat cum trebă!

Se aşteaptă la mai multă gratitudine din partea lui Harry, dar un bărbat, chiar şi un pic bolnav, îşi închipuie că femeile oricum o să-l sprijine, iar pe direcţia asta, dinspre bărbaţi spre femei, fluxul de recunoştinţă e o raritate. Primele cuvinte pe care le rosteşte în maşină sunt de-a dreptul insultătoare:

— Porţi uniforma de poliţistă.

— Trebuie să mă simt prezentabilă la testul de diseară. Mă tem că n-am să fiu în stare să mă concentrez. Nu pot să nu mă gândesc la Nelson.

El stă vlăguit pe scaunul de lângă cel al şoferului, cu genunchii lipiţi de torpedo, cu capul rezemat de tetieră.

— La ce să te gândeşti? o întreabă el. Ţi-a opus rezistenţă? *Credeam* c-a şters-o.

— N-a şters-o câtuşi de puţin, ăsta-i unul dintre lucrurile care fac povestea asta aşa de tristă. A plecat, pur şi simplu, cum se ducea pe vremuri la şcoală. Harry, mă-ntreb dacă facem ceea ce trebuie.

Harry ţine ochii închişi, vrând parcă să scape de năvala priveliştilor ce i se oferă prin parbriz – Brewerul, cu clădirile lui din cărămizi vopsite, bisericile masive din gresie, tribunalul impozant, noul lui zgârie-nori minuscul, cu faţada din sticlă verde şi parcul luxuriant situat pe locul Weiser Square de odinioară, actualmente fieful dependenţilor de droguri şi al boschetarilor care dorm în cutii de carton şi îşi ţin hainele în cărucioare furate din magazine.

— Ce altceva putem face? o întreabă el apatic. Pru ce zice?

— Ah, ea e pentru. Scapă de el. Sunt convinsă că-n ultima vreme a fost o povară pentru ea. Îi poţi citi gândurile, se şi vede în postura de femeie divorţată, independentă, energică şi, aş zice, un pic nepoliticoasă cu mine.

— Nu fi aşa sensibilă. Charlie ce părere are? Cum a fost cina vietnameză de-aseară?

— Nu-s sigură că mă pricep la mâncarea vietnameză, dar a fost bunuţă. Nu multă, dar dulce. Ba chiar am ajuns acasă la timp ca să prind şi sfârşitul lui *Treizeci şi ceva.* A fost ultimul episod din acest sezon – Gary a-ncercat s-o apere pe Susannah de-un articol de scandal ce urma să fie scris de Hope, care a aflat că Susannah fura de la un centru de asistenţă socială.

Asta în caz c-o fi crezând că s-a culcat cu Charlie, ca să-i demonstreze că n-ar fi avut timp. Bietul Harry, nu crede că oamenii pot trece peste unele lucruri.

— Sună groaznic, ca-n viaţă, geme el continuând să ţină ochii închişi.

— Charlie chiar e mândru de mine, zice ea, că l-am înfruntat pe Nelson. Azi-dimineaţă am avut o mică discuţie, eu şi Nelson, în timpul căreia mi-a zis că ţin mai mult la companie decât la el. Mă-ntreb dacă n-o fi având dreptate, dacă n-am devenit foarte materialişti faţă de cum eram când m-ai cunoscut. Mi s-a părut atât de mic, Harry, atât de jignit şi de obraznic, ca atunci când m-am combinat cu Charlie. Am abandonat un copil de doişpe ani, eu sunt cea care ar fi trebuit să între la pârnaie, la *ce* mi-o fi stat mintea? Are dreptate, cine-s eu să-i dau lui lecţii, să-l trimit într-un loc aşa sinistru? Aveam cam vârsta lui de-acum când am făcut-o şi eu de oaie. E-aşa de *tânăr*, zău.

Iar izbucneşte în plâns; se-ntreabă dacă şi lacrimile dau dependenţă. Tot întunericul şi bâjbâielile, şi toată ruşinea vieţii ei par regurgitate în acest şuvoi sărat, de nestăvilit. Abia mai vede la volan şi începe să râdă până şi ea de smiorcăiala asta.

Capul lui Harry se bălăbăneşte inert pe tetieră, de parcă ar sta cu burta la un soare invizibil. Norii se îngrămădesc pe

bolta ceţoasă, miezurile lor întunecoase se suprapun într-un strat dens.

— Experimentai şi tu ceva, o consolează Harry. Încercai să-ţi trăieşti viaţa cât mai erai vie.

— Dar n-aveam niciun *drept*, nici tu n-aveai niciun drept, să facem chestiile pe care le-am făcut!

— Nu te mai văicări atâta, ce Dumnezeu! Aşa erau vremurile, se justifică el. Anii şaizeci. Toată ţara o luase razna. N-am fost chiar aşa răi. Până la urmă, ne-am împăcat.

— Da, şi uneori mă-ntreb dacă n-a fost şi asta tot un moft. Nu ne-am făcut fericiţi unul pe celălalt, Harry.

Ea vrea să-i supună atenţiei acest aspect, însă el zâmbeşte parcă în somn.

— Ba pe mine m-ai făcut fericit, spune el. Îmi pare rău s-aud că nu-i valabilă şi reciproca.

— Termină, i-o taie ea. Lasă gluma. Încerc să fiu serioasă. Ştii că te-am iubit, sau mi-am dorit asta tot timpul, dacă mă lăsai. Încă din liceu, cel puţin de când lucram la Kroll's. Şi Charlie a remarcat aseară, printre altele, ce moartă am fost mereu după tine.

Îi dogoresc obrajii; faptul că el nu-i răspunde nicicum o face să se ruşineze; apasă pe acceleraţie şi coteşte la stânga, pe Eisenhower. O bortă în stratul de nori face să scapere capota Camry-ului, după are aceasta reintră în umbra adâncă a norilor.

— Era un restaurant cochet, zice ea, şi ca ambianţă, şi la celelalte capitole, vietnamezele astea mărunţele sunt nişte minione, m-au făcut să mă simt ca o iapă. Vorbeau însă perfect englezeşte, cu accentul de Pennsylvania – or fi la a doua generaţie, e cu putinţă? Să fi trecut aşa de mult timp de la război? Ar trebui să mergem împreună la un moment dat.

— Nici nu mă gândesc să fiu un intrus. E localul tău şi-ai lui Charlie, zice el deschizând ochii şi săltându-se în capul oaselor. Hei? Unde mergem? Ăsta-i drumul spre Mt. Judge.

— Harry, nu te enerva, îl potoleşte ea. Ştii că am cursuri şi dau un test diseară, şi m-aş simţi nasol de tot să te las singur vreme de trei ore şi jumătate, abia externat, aşa că, împreună

cu Pru, am stabilit c-o să dormim în fostul pat ai maică-mii, pe care l-au mutat, prin hol, în fosta cameră de croitorie când camera maică-mii a devenit camera lui Judy. Aşa că, în absenţa mea, o să aibă cine să te dădăcească.

— De ce mama mă-sii nu pot să merg la mine-acasă? Abia aşteptam clipa asta. Zece ani am locuit în şura aia de tot rahatul a maică-tii şi mi-au ajuns cu vârf şi-ndesat.

— Doar o noapte, scumpule. Te rog – altfel, o să fiu bolnavă de frică şi-o să pic testul. Tre' să ştii toate cuvintele alea latineşti şi pe-alea englezeşti ciudate rău, de demult.

— N-am nimic la inimă. E mai teafără ca oricând, ca scurgerea unei chiuvete desfundate de păr şi depunerile mai vechi de pastă de dinţi. Am văzut cum mi-au desfundat-o nemernicii ăia. Îţi promit că n-o să se-ntâmple nimic dacă o să mă laşi singur.

— Drăguţul ăla de doctor Breit mi-a spus înainte de procedură că există pericolul unei ocluzii coronare.

— Asta în timpul procedurii, cu cateterul vârât în mine. Acum mi l-au scos. E-aproape o săptămână de-atunci. Hai, scumpo. Du-mă acasă.

— O singură noapte, Harry, te rog. E un act de mărinimie faţă de toţi. M-am gândit cu Pru că absenţa tatălui lor o să-i amărască şi pe-ăia mici.

El se lasă pe spate, se dă bătut.

— Dă ce mă fac cu pijamaua? Cu pasta de dinţi?

— Le găseşti acolo. Le-am dus de dimineaţă. Îţi spun, doar azi. Zău c-a trebuit să-mi planific totul. Ei, după ce te instalăm, eu una *trebuie* să m-apuc de-nvăţat, neapărat.

— Asta-mi lipsea, să stau în aceeaşi casă cu Roy, zice el îmbufnat, cu toane, resemnându-se în faţa acestei, practic, mici aventuri, o noapte petrecută din nou în Mt. Judge. O să-mi facă rău. În Florida mi-a smuls, pur şi simplu, tubul de oxigen din nas.

Janice îşi aminteşte cum strivea Roy furnicile alea cu piciorul şi, totuşi, zice:

— Am petrecut toată dimineaţa cu el şi a fost cât se poate de drăgălaş.

Pru şi Roy nu-s acasă. Janice îl conduce pe Harry la etaj şi-i sugerează să se-ntindă. Fostul pat al bunicii are aşternutul proaspăt pus; pijamaua bej e împăturită elegant pe perna lui. În colţul îndepărtat, întunecos, lângă o veche maşină de cusut Singer încastrată în lemn, zăreşte manechinul de croitorie de culoarea colbului, tot fără cap, ţeapăn. Patul uriaş al bunicii ocupă o mare parte din cameră, aşa că abia sunt câţiva centimetri între el şi fereastră, pe o parte, şi între el şi peretele lambrisat, pe cealaltă parte. Camera de croitorie are lambriuri lăcuite montate pe verticală şi împodobite la nivelul pieptului cu un brâu de ipsos. Uşa debaralei mici din colţ e confecţionată din aceleaşi lambriuri. Când o deschide, uşa se loveşte în mod enervant de piciorul cioplit al vechiului pat al bunicii, un picior care în vârf are o protuberanţă ce aduce cu o ciupercă solidă, vopsită maro, cu vopseaua crăpată în mici dreptunghiuri, ca nişte băltoace secate. Deschide uşa să-şi agaţe sacoul albastru printre nişte fiare de călcat şi prăjitoare vechi acoperite de pânze de păianjen, cuverturi împăturite şi puse la păstrare în saci anti-molii de celofan îngălbeniţi de vreme şi un suport cu cravatele răposate ale lui Fred Springer. Harry îşi suflecă mânecile şi-ncepe să se simtă ca acasă; ideea de a petrece o zi în Mt. Judge începe să-l amuze.

— Poate ies la o plimbare scurtă.

— E recomandată? îl întreabă Janice.

— Categoric. E cea mai bună treaba, aşa zice toată lumea în spital. Mă puneau să mă plimb pe coridoare.

— Credeam c-ai să vrei să te-ntinzi puţin.

— Poate mai târziu. Tu apucă-te să-nveţi. Dă-i bice, testul ăsta al tău îmi dă emoţii.

O lasă la masa din sufragerie cu manualul şi xeroxurile ei şi porneşte pe Joseph Street spre Potter Avenue, unde pe vremuri apa de la fabrica de gheaţă se scurgea în rigolă. Rigola e de mult uscată, dar cimentul s-a înverzit pentru totdeauna. Rabbit se-ndepărtează de centrul oraşului, cu curăţătoriile lui chimice, cu Turkey Hill Minit Market, Pizza Hut, Sunoco, cu magazinul de instalaţii stereo la preţ redus şi echipamente video noi, care pe vremuri era magazin de

încălţăminte, şi cu sala de gimnastică aerobică deasupra brutăriei din copilăria lui. Mirosul de cocă încinsă şi de glazură ce se prelingea pe uşă îl făcea să-i plouă-n gură de poftă. O ia la deal, spre intersecţia lui Potter Avenue cu Wilbur Street; cândva, aici, o cutie poştală verde se rezema de un stâlp de beton, iar azi e una mai mare, pătrăţoasă, cu partea de sus bombată, vopsită în albastru. Un hidrant vopsit în roşu, alb şi albastru la bicentenarul revoluţiei americane în anii ’70 a fost mai nou dat cu un strat de vopsea de-un portocaliu ţipător, ca al vestelor de salvare şi al treningurilor de jogging sau al costumelor de vânătoare, de parcă o negură ce se strecoară în stilul nostru de viaţă ne face să distingem lucrurile din ce în ce mai greu. O ia în sus pe Wilbur şi simte cum panta abruptă îi dă de furcă inimii. În partea de jos a străzii sunt căsoaie mari, pretenţioase, ca a familiei Springer, din stuc, cărămizi şi ardezie, ca nişte fortăreţe, cu frontoane şi pogoane întregi de acoperiş, unele dintre ele sunt reconvertite în apartamente la a căror intrare se ajunge pe scări de lemn ce par destul de şubrede. Dincolo de aleea unde demult de tot era un stâlp de telefon cu un panou de baschet, Rabbit începe să aibă senzaţia aia de piept care-i dă pe-afară, de coaste ce-l apasă ca nişte feşe strânse, îşi strecoară o nitroglicerină sub limbă şi aşteaptă să simtă uşurarea şi gâdilatul provocat de acesta, în timp ce umbrele răcoroase ale norilor traversează în goană marginea împădurită a muntelui de deasupra sa. Sperase c-o să aibă nevoie de mai puţine pastile, dar poate că e nevoie de mai mult timp de refacere după operaţie.

Îşi continuă plimbarea de unul singur pe trotuarul povârnit, spre cvartalul unde a locuit împreună cu Janice imediat după ce s-au căsătorit. Construit în pripă, în anii ’30, un şir de case lipite două câte două urcă la deal ca o scară. Ca şi hidrantul, au un colorit mai strălucitor, sunt vopsite în culorile vioaie ale cărţilor pentru copii, în mov-pal şi galben-verzui, în albastru-verzui şi portocaliu, culori pe care niciun cap de familie respectabil din Pennsylvania nu le-ar fi folosit în tinereţea lui Harry. Pe vremuri, erau culori vineţii şi bălegoase, cu o tencuiala grunjoasă care ţi se cojea pe degete şi dedesubt

rămânea smoală.

Casa lui, a şaptea din şir, la numărul 447, avea nişte trepte de lemn uzate, care au fost între timp înlocuite cu unele din beton, cu un mozaic de fragmente neregulate, multicolore, de faianţă şi acoperite de o mochetă verde; uşa de la intrarea în vestibul are panourile de lemn vopsite într-un ocru lucios, iar stinghiile în maro, aşa că privirii i se oferă o cruce îndrăzneaţă, împodobită de un ciocănel de alamă în formă de cap de vulpe. În faţă sunt parcate Camaro-uri şi BMW-uri; perdelele străvezii şi imprimeuri cu picăţele abstracte decorează geamurile. Şirul acesta de case, un fel de mahala pe vremea când aici locuiau Harry, Janice şi micuţul Nelson în vârstă de doi ani şi jumătate, s-a mai sclivisit; a fost preluat de banii tinerilor cu posibilităţi. Apartamentele de-aici sunt la modă, prin aşezarea lor domină oraşul. Înainte, cu treizeci de ani în urmă, priveliştea pe care o aveau de la etajul al doilea, peste acoperişurile asfaltate, spre casele ţuguiate şi maşinile parcate ceva mai jos, li se părea o prelungire a nemulţumirii, a înfrângerii lor, a unei senzaţii de ratare ce-i revine peste ani, după ce, o vreme, s-ar fi zis că are parte doar de triumfuri. Fiind din nou aici, îşi aminteşte plasele ieftine, glisante de la ferestre şi mirosul de furnal ruginit din vestibul, şi cum un copil îşi uitase un clovn din plastic în noroiul de sub treptele verandei din faţă, acum mochetate în verde, ca refugiile pentru pietoni ale parcării din Valhalla Village.

Acest şir de case era cândva în capătul lui Wilbur Street; dezvoltarea imobiliară se oprise într-o porţiune de drum pietruit, şi o carieră de piatră părăsită făcea trecerea spre coasta acoperită de vegetaţie a muntelui. La ora actuală, zona şi mai înaltă o ocupă un şir dublu de case cu acoperiş de şindrilă, nu tocmai noi, cu hornuri exagerat de înalte şi cu frontoane ca ale căsuţelor din cărţile pentru copii. Ferestrele, uşile şi scândurile finisate ale acestor case au culori deschise şi jucăuşe. Plantele decorative şi gazonul sunt încă la început; aversa de astă-noapte a luat la vale noroi roşiatic, care s-a întărit mai apoi de-a lungul bordurilor noi şi s-a revărsat pe asfaltul albăstrui-negricios al carosabilului. Îi epuizăm toate

resursele, îşi zice Rabbit. Lumii.

Dă colţul şi o ia la vale. Pe Potter Avenue trece dincolo de Joseph Street, intră într-un Turkey Hill Mint Market şi, ca să-şi alunge melancolia, cumpără o pungă de Corn Chips de nouăzeci şi nouă de cenţi. GREUTATE NETĂ 6 uncii 1/4. 177 de grame. *Produs de Keystone Food Prod, Easton, Pa. 18042 S.U.A. Ingrediente: porumb, ulei vegetal (conţine unul sau mai multe uleiuri dintre cele de mai jos: de arahide, sămânţă de bumbac, porumb, soia parţial hidrogenat), sare.* Nu sună prea rău. DĂ-I ÎNAINTE CU RONŢĂITUL, îl sfătuieşte punga boţită, de culoarea dovleacului. Adoră năluca sărată a porumbului şi felul în care fiecare fulg, cam de şase centimetri pătraţi, mai solid decât chipul de cartof, mai plat decât un Frito şi mai puţin iute decât Dorito-ul triunghiular cu boia îi stă crocant în gură şi-apoi se sfărâmă şi i se dizolvă între dinţi. Sunt unele chestii pe care adori să ţi le bagi în gură – Nibs, Good Plentys, arahide prăjite, boabele de fasole ceva mai tari –, iar restul sunt doar nişte terciuri mai mult sau mai puţin scârboase sau o carne ce-ţi hărţuieşte dinţii şi, dacă stai să te mai şi gândeşti la asta, mai că-ţi vine să borăşti. Încă din copilărie, Rabbit are sentimente contradictorii faţă de mâncare, mai ales când e vorba de nişte animale care până de curând trăiau ca şi tine. Uneori îşi închipuie că simte gustul groazei de satâr într-o felie de curcan sau pui, al grohăitului şi tăvălelii fericite ale porcilor, al vieţii monotone a vacilor, iar în carnea de miel i se pare că simte mirosul discret de urină, ca acela emanat de chipul Thelmei la spital. Când se gândeşte la dializa ei de-acum şi la noaptea petrecută cu ea în căsuţa tropicală, la secreţiile lor, dar au existat limite impuse trupurilor lor şi limite ale implicării, ţinând cont de Janice şi Ron, de copii, de livingurile pline cu bibiluri din Diamond County, şi de-o limitare lăuntrică, un eşec sau un refuz de-a iubi şi altceva în afară de propria-i substanţă. La fel şi ea, a avut ulterior tendinţa să fie severă cu el, de parcă ar devenit dezgustător acum, că l-a înghiţit, că mirosul lui de lapte bătut i-a spurcat gura. Ea a mâncat carnea lui şi-acum ea-i cea mâncată de molfăitul ăla microscopic dinlăuntrul ei. I-a spus că lupus

înseamnă lup, e una dintre bolile autoimune în care organismul se atacă pe sine, anticorpii îţi atacă propriul ţesut, e ca un fel de ură de sine. Când se gândeşte la Thelma, Harry se simte neputincios şi, în neputinţa lui, are inima împietrită. În timp ce se plimbă pe trotuar, Corn Chips încep să i se acumuleze în burtă într-o saţietate noduroasă, ca o bilă de acid şi, cu toate astea, nu rezistă ispitei de-a mai băga unul în gură, să-i savureze marginile sărate, virginitatea crocantă pe limbă, între dinţi printre membranele ce-i salivează. Până ajunge înapoi pe Joseph la nr. 89, în spatele zidului de arţari norvegieni, termină toată punga, până şi fărâmele de sare şi porumb suficient de mici să poată fi cărate-n cârcă de-o furnică până la regina ei maronie, umflată în labirintul ei de sub trotuar; trupul lui a devenit ambalajul a 6 $^1/_4$ uncii de otravă pură, de mâzgă pură ce-i intră-n artere, lăsându-i un gust uleios în gâtlej şi printre dinţi. Se detestă şi o face cu voluptate.

Janice lucrează la masa din sufragerie, îşi face liste de termeni ce trebuie memoraţi. Când îşi ridică fruntea, are privirea încruntată, cu ochii roşii de cât i-a frecat, iar gura căscată îi pare o fantă întunecoasă. Îi repugnă să vadă asta, îi repugnă s-o vadă dând în brânci ca să nu fie o toarnă. Plimbarea prelungă l-a istovit atât de tare, încât urcă la etaj, îşi dă jos pantalonii, să nu i se boţească dunga, şi se întinde pe patul bunicii Springer, deasupra pledurilor, dar sub cuvertura Amish matlasată, care-i umple nările cu amintirea mirosului emanat de coana mare spre sfârşitul vieţii, cu aroma discretă, ca de mucegai, a unor cotloane trupeşti nespălate. Îl cuprinde brusc frica de-a nu mai fi în lumea albă, antiseptică a spitalului, în sălile cu clinchetul lor molcom, concentrate asupra lui… asupra fiinţei lui bolnave.

Pesemne c-a adormit, fiindcă, deschizând ochii, constată că lumina zilei, văzută pe unica fereastră a camerei, are o nuanţă diferită: una mai rece, ca o ameninţare vagă. Se apropie ploaia. Norii se confundă cu vârfurile copacilor. Judecând după zgomotele de la parter, sunt acasă şi Pru şi amândoi copiii, iar paşii de pe hol îi amintesc de Melanie şi Nelson,

cum se furişau de colo-colo în puterea nopţii, încă nu-i noapte, e după-amiază târziu. Întorşi de la şcoală, copiii au fost rugaţi să nu facă gălăgie, fiindcă bunelu' doarme; ei, însă, nu rezistă ispitei de-a scoate câte un chiot de bucurie. Viaţa-i zgomot. Pe Rabbit îl doare stomacul, a uitat de la ce.

După ce-l aud luând-o pe hol până la baie, micuţii semiorfani vin să-l vadă. Îl savurează cu cei patru ochi ai lor, doi verzi şi doi căprui, stând la marginea patului. Chipul lui Judy pare mai lung şi mai serios decât în Florida. O să fie subţire ca al Angstromilor, cu un aer de fiară hăituită. Poartă o rochie lila, cu pliuri albe. Visează el, sau chiar are un pic de ruj pe buze? I-o fi permiţând Pru una a asta? E clar ca părul copilei e ondulat artificial, are bucle de culoarea morcovului.

— Bunelu', te-a durut la spital? întreabă fetiţa.

— Nu prea tare, Judy. Mai mult m-a durut să fiu, pur şi simplu, acolo.

— Ţi-au aranjat chestia aia din tine?

— A, da. Stai liniştită. Doctorii mei spun că-s mai teafăr ca niciodată.

— Atunci, cum de stai în pat?

— Pentru că buni a învăţat pentru test şi n-am vrut s-o deranjez.

— Zice că ai să dormi la noi.

— Aşa se pare, nu-i aşa? Punem de-o petrecere în pijama. Înainte să te naşti tu, Judy, bunica şi cu mine am locuit aici ani în şir, cu străbunica ta Springer. Îţi mai aminteşti de ea?

Copila se uită fix, cu verdele ochilor accentuat de arţarii din fereastră.

— Un picuţ. Avea picioarele groase şi purta ciorapi portocalii, groşi.

— Exact.

Doar la atâta să se reducă bunica Springer în amintirile acestei copile? Atât de repede ne împuţinăm până la a nu mai fi nimic?

— Mi-era silă de ciorapii ei, continuă Judy, parcă simţind că aşteaptă mai mult de la ea şi străduindu-se, astfel, să-i facă pe plac.

— Erau ciorapi medicinali, îi explică Harry.

— Şi avea nişte ochelari caraghioşi, cu lentile mici şi rotunde, pe care nu şi-i dădea jos niciodată. Mă lăsa să mă joc cu tocul. Păcănea.

Sătul de vorbăria asta despre o femeie pe care el n-a cunoscut-o, Roy se apucă să dea din gură. Feţişoara lui rotundă se lungeşte de parcă ar încerca să-nghită ceva grunjos, iar sprâncenele arcuite îi cască în chip dureros ochii strălucitori.

— Tati… Tati n-o să… sau poate că, de fapt, a zis „nu ne”; degeaba se căzneşte să-şi preschimbe gândurile în cuvinte şi o ia de la capăt cu cuvântul acela chinuit, „Tati”.

Judy îl îmbrânceşte şi micuţul se loveşte cu capul de un picior al patului, în spaţiul strâmt dintre marginea saltelei şi lambriuri.

— Tacă-ţi fleanca dacă nu ştii să vorbeşti, îl pune ea la punct. Tati e la dezintoxicare, să se facă bine.

Băiatul s-a lovit la cap; se holbează la bunicu-său parcă aşteptând să i se spună ce să facă.

— Au! exclama Harry în locul lui şi, săltându-se în capul oaselor, rezemat de vechea tăblie maronie a patului, întinde braţele spre el. Roy plonjează cu capul pe pieptul lui şi-ncepe să bâzâie că s-a lovit la cap.

Când îi freacă părul, Harry constată că-i fin şi lipicios ca al lui Janice deunăzi, când a bocit şi ea. E o chestie cu zăcutul acesta la pat, lumea îţi imploră compasiunea. Eşti ţintuit acolo unde au ei nevoie de tine. Judy i se adresează acoperind bâzâitul lui Roy:

— Bunelu’, nu vrei să te uiţi cu mine la una dintre videocasetele mele? Am *Dumbo*, *Sunetul muzicii* şi *Dirty Dancing*.

— Pe-ăsta mi-ar plăcea să-l văd cândva, pe primele două le-am văzut, da’ n-ar trebui să-ţi faci temele înainte de cină?

Fetiţa zâmbeşte:

— Aşa-mi spune şi tati mereu. Nu vrea să se uite niciodată la o casetă cu mine. Se uită la Roy, ce bine-i legănat, şi-l trage de braţ: Hai, prostule. Nu te mai lăsa pe pieptul lui bunelu’,

că-i faci rău.

Copiii pleacă. O clipă, în timp ce stătea lângă pat, Judy i-a amintit de Jill, încă un nume pe lunga listă de răposaţi pe care i-a cunoscut. Numărul lor e în creştere. Viaţa-i ca un joc pe care-l jucau în curtea şcolii elementare, vulpea-n zori de zi. Toţi copiii se aliniau pe-o latură a terenului de sport asfaltat. Unul dintre ei era „ea” şi striga „vulpea-n zori de zi”, la care toţi copiii alergau spre capătul celălalt al terenului şi „ea” înhăţa o victimă dintre ei şi o trăgea după ea în cercul vopsit pe asfalt; apoi erau două „ele”, iar acestea capturau alte victime la următorul galop în masă dinspre un adăpost spre celălalt; cele patru deveneau opt şi, în curând, în centru se buluceau o grămadă de vulpi; proporţiile se inversau. Ultima victimă capturată devenea „ea” în jocul următor.

Pe geam apar câţiva stropi de ploaie. Îşi simte din nou genele grele; o pâclă lăuntrică îi învăluie mintea. Când ţi-e somn, o lume lăuntrică mai mică decât o sămânţă ce stă la soare dospeşte şi devine irezistibilă, sfărâmând coaja conştiinţei. E-atât de bizar; trebuie să existe şi-un alt fel de viaţă decât cea care presupune tot mâncatul şi dormitul, toate arderile şi îngheţurile astea, soarele şi luna. Ziua şi noaptea se contopesc, dar tot nu sunt identice.

Chemarea la cină răsună de undeva de departe, trecând prin grosimea mai multor straturi de şipci, tencuială şi aer pustiu şi, judecând după tonul ridicat, se repetă. Nu-i vine să creadă c-a adormit; n-a trecut mult timp, doar un gând, acolo, sau două au luat o formă ciudată, elastică şi-a aţipit. Îşi simte gura încleiată. Picăţelele de ploaie de pe fereastră nu-s multe, le poţi număra pe degete. Îşi aminteşte că azi i-au venit în minte plasele pe care le-aveau la ferestrele apartamentului lor din Wilbur Street, care puteau fi cumpărate la metalo-casnice înainte ca ferestrele duble să le scoată de pe piaţă. Nu se potriveau niciodată perfect, mereu era câte o crăpătură prin care se strecurau ţânţarii şi musculiţele, dar nu asta era tragedia. Aceasta consta în boarea văratică pe care o lăsau să pătrundă în casă, în scânteierea soarelui de-a lungul ochiurilor de plasă, în fervoarea neglijată în detaliile lor – în plasa

strâmbă, rama glisantă, reglabilă, ştanţată cu numele producătorului, în însăşi forma ferestrei, încremenită aidoma cărămizilor ce-şi conservă loiale configuraţia prin tot Brewerul, deşi zidarii care le-au mânuit s-au dus de mult. Materia în sine are ceva tragic, în felul cum ne veghează întruna, oricât de mari ne-ar fi necazurile. S-a întors acasă în ziua aceea, după ce a murit Becky, şi nimic nu se schimbase. Nici apa din cadă, nici cotletele din tigaie. Chemarea la cină se repetă iar, de mai aproape, glasul ascuţit al lui Janice se-aude de jos, de lângă scară.

— *Harry*. Cina!

— *Viin,* ce Dumnezeu, răspunde el.

De strigat l-a strigat Janice, dar Pru e cea care a gătit mâncarea; e uşoară, delicioasă, sănătoasă. Limbă-de-mare la cuptor, ornată cu pătrunjel şi arpagic şi asezonată cu piper şi lămâie, cu sparanghel aburind într-o tavă dreptunghiulară de cuptor cu microunde, iar într-un castron mare din lemn, o salată care, printre altele, are felii de ţelină şi morcovi, curmale şi struguri verzi. Castronul de salată şi cuptorul cu microunde datează de după moartea bunicii Springer.

Toată lumea mănâncă, dar nimeni n-are mare lucru de povestit cu excepţia lui Janice, care sporovăieşte întruna despre test, despre curs, colege, unele-s ca ea, femei ce se pregătesc pentru o carieră la vârsta mijlocie, altele-s tinere care par la fel ca noi în anii cincizeci, speriate de aspectele economice, prudente în tot ce fac. Pomeneşte de profesorul ei, domnul Lister, iar Judy râde cu poftă la auzul numelui său, repetând cuvântul care rimează cu el.{65}

— Nu râde, Judy, are o figură tare tristă, îi spune Janice.

Judy le povesteşte o întâmplare complicată despre ce-a făcut azi la şcoală un băiat: a vărsat pe toată podeaua nişte vopsea pentru un afiş la care lucrau şi, când învăţătoarea a răcnit la el, a ridicat vasul în care fusese vopseaua şi l-a scuturat spre ea, aşa ca o parte din ea a ajuns pe rochia ei. Între timp, băiatul ăla negru, a cărui familie tocmai s-a mutat din Baltimore în Mt. Judge, şi-a pictat pe faţă nişte desene cu un înţeles, cică, secret. Felul ei de-a vorbi aduce un pic cu

felul în care sare nerăbdătoare de pe un canal TV pe altul şi Harry îşi dă seama că sau inventează totul, sau îşi confundă clasa de la şcoală cu serialele despre elevi pe care le vede la televizor.

Pru îl întreabă pe Harry cum se simte. El răspunde că bine; respiră mult mai uşor de la operaţie – „procedură, aşa le place doctorilor s-o numească” – încoace, iar asta face ca şi memoria să-i fie mai bună. Se întreabă cât de tare s-o fi ramolit fără să-şi dea seama. Serios, spune el, cerându-şi scuze pentru deranj, mulţumindu-i pentru masa bună, sănătoasă pe care a reuşit s-o îngurgiteze după cocoloşul ăla de Corn Chips ce-i fermentează în stomac, spunând că în seara asta la fel de bine l-ar fi putut lăsa de unul singur acasă.

Janice zice că-i conştientă că, probabil, spune o prostie, dar nu şi-ar putea ierta în veci dacă i s-ar întâmpla ceva rău cât e plecată la cursuri şi cum s-ar putea ea concentra asupra dreptului de sechestru şi a incintelor şi a lui *lex loci* la gândul că-i singur acasă şi se îneacă?

Ceilalţi adulţi de la masă îşi ţin răsuflarea la auzul acestei gafe; când tăcerea devine insuportabilă, Harry spune blajin:

— Nu cred c-ai vrut să zici că mă înec.

— Am spus că te-neci? întreabă Janice, memoria auditivă confirmându-i că aşa a spus.

Harry îşi dă seama că ea doar pare s-o fi uitat pe Rebecca, că-n sinea ei este şi va fi întotdeauna femeia care şi-a înecat bebeluşul. S-a întâmplat la vremea asta din an, către sfârşitul primăverii, se apropie comemorarea, va fi în iunie. Janice se ridică, e tulburată, s-a înroşit de ruşine.

— În afară de mine, cine mai vrea cafea? întreabă ea, toţi ochii fiind aţintiţi asupra ei ca asupra unei actriţe care trebuie să rostească o replică.

— Şi mai avem la desert nişte îngheţată de casă, cu nuci, dacă doreşte cineva, îi anunţă Pru.

Intonaţia ei monotonă, de Ohio, s-a preschimbat de-a lungul anilor în stilul local, în felul atent al vorbitorilor din Pennsylvania de-a rosti enunţuri parcă dorind să clarifice totul într-o ceaţă năucitoare. Şi-a dat jos jacheta şi şi-a suflecat

mânecile bluzei kaki bărbăteşti, aşa că i se văd până la jumătate antebraţele pufoase, pistruiate, sprijinite de masa din bucătărie, sub lustra de sticlă din tavan.

— Îngheţata mea preferată, exclamă Harry cuprins de milă, vrând să-şi scoată nevasta din centrul atenţiei, din bătaia reflectoarelor, până şi micuţul Roy, cu ochii lui ca tuşul, se holbează tot la Janice, simţind ceva ciudat, un blestem nerostit de nimeni.

— Harry, ceva mai rău de-atâta nu se poate, îl previne Janice, recunoscătoare că-i oferă prilejul să se certe, să-i facă o scenă. Îngheţată, şi cu nuci, pe deasupra!

— Am pus la îngheţat şi nişte iaurt, spune Pru, special pentru Harry. Cu aromă de piersici şi banane, parcă.

— Nu-i tot aia, se plânge Harry, făcând pe măscăriciul ca să distragă atenţia ambelor femei. Vreau îngheţată de caramel cu nuci. *Cu* ceva. Ce ziceţi de un ştrudel cu mere, în toată regula, cu pasta aia ca de tapet înăuntru? Sau de nişte brioşe? Sau de plăcintă cu melasă? *Bunuţ*: nu-i aşa, Roy?

— Vai, Harry, o să te sinucizi! se lamentează Janice excesiv, când, de fapt, o doare cu totul altceva.

— Mai există şi-o chestie numită lapte îngheţat, sugerează Pru, iar el simte că şi ea e dusă în cu totul altă parte, că în tot timpul cinei a manevrat în jurul golului lăsat de absenţa lui Nelson, de care n-a pomenit nimeni, nici măcar micuţii cu ochii mari.

— Plăcintă cu melasă, repetă Roy cu un glas ciudat baritonal, bărbătesc, iar când îl lămuresc că n-au aşa ceva, c-a fost doar o glumă a lui bunelu', îşi dă seama c-a făcut o greşeala şi, obosit să tot înveţe să fie mai independent, începe să scâncească.

— Îţi luminează privirea, îi cântă Rabbit, burtica-ţi strigă: „Ce plăcere!”

Pru îl ia pe Roy la etaj în timp ce Janice o serveşte pe Judy cu îngheţată de nuci pecan şi aşază vesela în maşina de spălat vase. Harry şi-a păstrat linguriţa şi o înfige în castronelul lui Judy când Janice e cu spatele la el. Adoră secunda în care limba îi lipeşte îngheţata de cerul gurii, iar bucăţelele de nuci

răsar ca stelele pe cer.

— Vai, bunelule, tu n-ai voie, îl apostrofează Judy, uitându-se la el cu o spaimă nedisimulată, deşi ar vrea să zâmbească.

El duce un deget la buze şi-i promite:

— Doar o linguriţă – şi între timp întinde mâna să mai ia una.

Copila cere ajutor:

— Bunico!

— Doar te necăjeşte, îi explică Janice micuţei, dar apoi îl întreabă: Vrei şi tu o porţie întreagă?

Asta îl face să se ridice de la masă.

— N-ar trebui să mănânc îngheţată, ceva mai rău de-atât nici că se poate, îi spune el, apoi o ia la rost când vede harababura de vase îngrămădite în maşina de spălat: Dumnezeule, n-ai pic de simţ practic – uită-te cât spaţiu iroseşti!

— Atunci, n-ai decât să le aranjezi tu, i-o întoarce ea, femeia modernă.

Şi în timp ce el le aşază ca lumea, unul lângă altul, în şiruri ce aduc cu o lamă de combină, ea îşi strânge hârtiile, cartea şi geanta de pe masa din sufragerie.

— Fir-ar să fie, exclamă ea şi vine în bucătărie să-i spună lui Harry: M-am pregătit o grămadă azi-dimineaţă şi tot am uitat să-mi iau balonzaidul.

Afară plouă cu bulbuci, ploaia învăluie casa într-un murmur sonor.

— Poate-ţi împrumută Pru unul.

— Mi-ar sta ca dracu', spune ea.

Totuşi, urcă la etaj, unde Pru tocmai îl culcă pe Roy şi, după o discuţie pe care Harry n-o aude, revine cu o haină de plastic roşu-cireaşă, impermeabilă, cu revere largi, un cordon prea lung şi zigzaguri ce lucesc în lumină.

— Arăt caraghios?

— Nu tocmai, o linişteşte el.

Îl excită această permutare: urmăreşti cutele în zigzag aşteptându-te să dai cu ochii de roşcata de Pru şi, când-colo, te trezeşti cu faţa matură a lui Janice, încadrată de un batic

viu-colorat, care nici ăla nu-i a ei.

— Şi, *fir-ar să fie*, sunt aşa de supărată pe mine, mi-am uitat acasă stiloul norocos, pe masa de la etaj. Şi n-am timp să mă duc după ei, cu toată ploaia asta.

— Poate că iei prea în serios toate chestiile astea, îşi dă el cu părerea. Ce vrei să-i demonstrezi profesorului?

— *Mie*-ncerc să-mi demonstrez ceva, răspunde ea. Spune-i lui Pru că am plecat şi că mă-ntorc pe la zece şi jumătate, poate pe la unsprezece, dacă ieşim la o bere după ore. Tu culcă-te şi odihneşte-te. Pari obosit, scumpule.

La despărţire, îi dă un pupic ascuţit, stăruitor, parcă în semn de recunoştinţă. Bucuroasă că pleacă. Toţi sfătuitorii ăştia de sex masculin cu care s-a ales dintr-odată – Charlie, domnul Lister, contabilul cel nou – îi par o invazie la fel de perfidă precum cateterul ăla televizat care-şi croia drum prin inima lui umbroasă, întortocheată.

Murmurul din jurul casei pare mai sonor după ce aude paşii lui Janice pe verandă şi motorul ambreiat al Camry-ului. Parcă-i speriată de bombe când turează motorul înainte de a băga maşina în viteză şi, de regulă, porneşte în trombă, ca un pilot de curse. Janice şi-a pus balonzaidul cireşiu al lui Pru, iar el este bărbatul din casa lui Pru.

La televizorul din living, se uită cu Judy la sfârşitul ştirilor ABC de pe Channel 6 (Uită-te la Peter Jennings{66}: le spune americanilor totul despre America şi tot mai pronunţă „dăspre” în loc de „despre” e atât de canadian), iar apoi, cu Judy la telecomandă, se uită ba la *Jeopardy!* şi *Simon şi Simon*, ba la serialele *Cosby* şi *Cheers*, date în reluare de la ora şapte. Pru coboară la parter după ce Roy a adormit şi se duce în bucătărie, să facă curat lună după treaba de mântuială făcută de Janice, iar apoi în sufragerie, să verifice dacă toate ferestrele sunt închise etanş şi în camera de regulă însorită, de unde culege câteva frunze moarte de pe plantele înşirate pe vechea masă de fier a bunicii Springer. În sfârşit, ajunge în living şi se aşază pe canapeaua veche, lângă el, în timp ce Judy se joacă cu telecomanda din fotoliul Barcalounger. În episodul reluat din *Cosby Show,* familia Huxtable se confruntă

cu un hop pedagogic, pe care îl trec cât ai clipi graţie umorului lor cald, graţie iubirii lor reciproce: Vanessa şi prietenele ei sunt în al nouălea cer, căci vor participa la un concurs de dans local, fac play-back, iau lecţii de la un bătrân pianist negru dintr-un club de noapte, iar când vine vremea să facă o demonstraţie de dans în faţa părinţilor, în sufragerie, se dau fund în fund şi se freacă una de alta cu o sexualitate atât de uimitoare şi de prematură, încât doamna Huxtable, Claire, în viaţa reală formidabila Phylicia Rashad cea măritată cu comentatorul sportiv cu ochi de broscoi, reinstaurează decenţa, opreşte muzica şi le trimite pe fete la etaj, cu zâmbetul ei unic, zâmbetul acela larg, alb, uşor buzat, de negresă, sugerând că indecenţa e acceptabilă la timpul şi la locul potrivit, ca într-una din îmbrăţişările lascive ale celor doi Huxtable, cu care se termină multe dintre episoade. Lângă el, pe canapea, Pru se uită la ecran cu o perlă, o lacrimă ce-i luceşte în colţul ochiului dinspre el. Din Barcalounger, Judy trece pe un canal cu imaginea unui cer tropical şi a unei ţestoase imense, cu carapacea pestriţă, care îşi întoarce capul încetişor, în timp ce o voce demiurgică rosteşte solemn: *„… hotărâtă să-şi apere terenul de reproducere”*

— Ce naiba, Judy, dă înapoi la Cosby în clipa *asta*, îi ordonă Harry, înfuriindu-se nu atât pentru sine, cât mai degrabă pentru Pru, căreia serialul s-ar zice că-i sugerează viziunea unor posibilităţi ratate.

La fel de uluită ca fetele din serial, Judy mută înapoi, dar de-acum sunt reclame, iar ea se-apucă să strige copleşită de vorbele grele:

— Îl vreau pe tati înapoi! Restul vă purtaţi urât cu mine!

Începe să plângă, Pru se ridică s-o liniştească, Rabbit se retrage căzut în dizgraţie. Dă o tură prin casă, ascultă răpăitul ploii, minunându-se că odinioară a locuit aici, amintindu-şi morţii şi versiunile moarte ale viilor care au locuit aici cu el, găseşte un borcan pe jumătate plin cu caju prăjit pe un raft înalt din bucătărie şi, la televizorul din bucătărie, o reluare a meciului din ajun dintre Knicks şi Bulls. Detestă felul în care-şi învârte în gură limba roz Michael Jordan în timp ce sare să

introducă mingea-n coş de sus în jos. A văzut interviuri cu Jordan, e un tip inteligent, de ce şi-o fi învârtind limba ca un imbecil? Puţinii jucători albi de pe teren par penibil de despuiaţi, cu sudoarea lor lipicioasă, cu părul pufos de la subraţ; lui Harry nu-i vine să creadă că şi el însuşi s-a aflat cândva pe teren în jocul ăsta despuiat, deşi pe vremea lui şortul era puţin mai lung, iar maieurile nu erau atât de răscroite în jurul braţelor. A terminat borcanul de caju fără să-şi dea seama şi, dintr-odată, baschetul – Jordan schimbând direcţia din săritură nu o dată, ci de două ori şi înscriind cu o aruncare bizară, pe spate, cu mâna pătrăţoasă, imensă, a lui Ewing proptită în mutra lui – îi face rău din cauza agitaţiei elastice, a mişcării fizice duse la extrem, de care îşi aduc aminte terminaţiile lui nervoase, dar nu şi muşchii. Are nevoie de o nitroglicerină din sticluţa lăsată în jacheta din mica debara de la etaj. Îl apasă senzaţia că parterul e bântuit. Stinge lumina la bucătărie şi îşi ţine respiraţia în timp ce trece prin faţa vechii vitrine a bunicii Springer din sufrageria întunecoasă, pe al cărei tapet se târăşte imaginea şiroaiele de ploaie de pe ferestre proiectată de lumina de-afară.

În holul de la etaj, aude din fosta cameră a bunicii, care acum e a lui Judy, murmurul televizorului şi îndrăzneşte să bată la uşă şi să între. Fetiţei i s-a dat o cămaşă de noapte fără mâneci şi, cu delfinul ei de pluş în braţe, stă pe două perne, iar maică-sa şade pe pat lângă ea. În lumina pâlpâitoare a televizorului de la picioarele patului se zăresc frânturi deschise la culoare – albul ochilor lui Judy, umerii ei goi, burta delfinului, antebraţele lungi ale lui Pru încrucişate pe pieptul plat al copilei. Îşi drege glasul şi spune:

— Judy… îmi cer scuze dacă m-am purtat urât mai devreme.

Cu un gest grăbit, ce-l reduce la tăcere, ea îi sugerează că bunicul e iertat şi s-ar cuveni să între şi să se uite la televizor cu ele. La lumina albăstrie fluctuantă, ia un scaun cu spătar, de copil, îl pune lângă pat şi se lasă pe el; practic, stă pe vine. Pe geamuri licăresc stropi de ploaie în lumina de pe Joseph Street. Se uită la Pru din profil, căutând luciul unei lacrimi,

dar acum e calmă. Vârful nasului îi este ascuţit, iar buzele lipite. Se uită la *Mistere neelucidate:* nişte americani palizi, supraponderali, povestesc în faţa camerei de filmare, cu toată seriozitatea, despre OZN-urile zărite deasupra câmpurilor cu *sfeclă* de zahăr, a mallurilor, în rezervaţiile indienilor Navajo, în timp ce camerele lor prăpădite, cu mobilă sărăcăcioasă, expuse luminilor orbitoare solicitate de aparatul de filmat, au ciudăţenia puternic conturată a diatomeei privite la microscop. Pe Harry îl uimeşte cât de bine, pe bune, vorbesc aceşti şerifi de prin orăşele uitate de Dumnezeu, casnicele care locuiesc în rulote şi până şi vagabonzii şi golanii care se întâmpla să treacă pe lângă o zonă de picnic pustie când geniile de la comanda OZN-urilor s-au hotărât să aterizeze şi să ia mostre din fauna terestră – o naţiune de mari artişti, de gargaragii buni de gură, a răsărit la lumina reflectoarelor, fiecare şi-a repetat rolul pentru cele treizeci de secunde de atenţie naţională. În timpul reclamelor, Judy trece pe alte canale, la Jacques Cousteau în costum de scafandru, la Porky Pig cu vesta lui bleu, mare, încheiată cu nasturi (ciudat, animalele astea din desenele animate vechi se tot plimbă în fundul gol), la un cântăreţ de rock cu părul soios, care ţine microfonul căznindu-se, făcând spume la gură ca o actriţă porno gata de un oral, la o scenă dintr-un tribunal în care ochii lunecoşi ai judecătorului arată într-o clipă că-i pe cale să facă o înţelegere, o pasăre colibri bate din aripile-i surprinzător de flexibile filmată cu încetinitorul, Angela Lansbury pare şocată, Greer Garson apare uşor nedesluşit în alb-negru, şi înapoi la *Mistere neelucidate*, acum e vorba despre un bebeluş care a dispărut dintr-un spital din New York, făcându-l pe Robert Stack să pară, în balonzaidul lui mistic, superhaios.

Pentru că mai devreme a fost nepoliticos, Rabbit îşi ţine gura. Se simte fragil. Imaginile pâlpâitoare se abat asupra lui, neînduplecate, ca bătăile inimii. Cu misterul bebeluşului dispărut încă nerezolvat, se scoală, o pupă pe Judy de noapte bună, fata îi alunecă pe lângă chipul mai mare, de lângă cel al fetiţei.

— Te iubesc, bunelu', spune copila mecanic, în semn că l-a iertat sau a uitat deja totul.

— La parter e stinsă lumina, îi şopteşte lui Pru.

— Oricum trebuie să cobor, îi răspunde ea în şoaptă; amândoi se tem să nu destrame vraja existentă între copil şi televizor.

Chipul ei, când faţa lui a trecut pe lângă el dând să sărute altul, a radiat o aură cu aromă de şampon şi pudră, la fel cum pomii de afară emană, din cauza ploii, un miros de copac înfrunzit.

Mireasma asta verde, udă, e prezentă şi în camera lui, fosta cameră de croitorie cu manechinul fără cap. Îşi pune pijamaua curată pe care, surprinzător, Janice a avut prezenţa de spirit să i-o aducă. Îl doboară o oboseală moale ca floarea de bumbac, învăluindu-l ca şi ploaia. În camera îngustă sunetul ei se aude mai distinct ca oriunde, şi e mai complicat, e o conversaţie între acoperişul verandei, jgheabul de scurgere, burlanul răsunător, frunzele de arţar docile, fâşâitul unei maşini aflate în trecere. Ceva mai aproape, jeturile periodice de apă infiltrată între fereastra dublă şi cadrul de lemn îi sugerează nişte scurgeri în ziduri şi, eventual, riscul igrasiei. Nu-i treaba lui. Tot mai puţine chestii sunt treaba lui. Fereastra e crăpată cât să între aer şi câteva picături rătăcite îi pişcă pielea mâinilor când stă o clipă să se uite afară. Mt. Judge nu s-a schimbat mult, cel puţin nu aici, în cartierul vechi, dar a rămas în urma lui, ca în urma unui avion ce ia înălţime. Viaţa i s-a scurs de-a lungul acestui asfalt strălucitor, pe lângă peluzele astea în pantă şi verandele cu stâlpi din cărămidă, şi n-a lăsat nicio urmă. Oraşul nu l-a cunoscut niciodată, aşa cum îşi imaginase în copilărie, când credea că fiecare pietricică, cutie de lapte şi strat de lalele îl priveşte chiar şi fără ochi cum trece pe lângă ele; fiecare casă îşi întorsese privirea lăuntric, asupra sieşi. Peste drum, într-o fereastră slab luminată, zăreşte un fotoliu gol, un set de unelte pentru şemineu cu mânere de alamă, o poliţă din cărămidă cu o pereche de sfeşnice nepăsătoare.

Rabbit se duce grăbit, cu picioarele goale, pe hol, până la

baie şi înapoi în pat până-n ora nouă. În spital, până la ora asta, ultimii vizitatori ar fi fost de mult plecaţi, iar agitaţia provocată de mersul la baie şi înghiţirea pastilelor, după plecarea lor, se mai potolea, se stingeau luminile şi amuţeau glasurile asistentelor de pe hol. În camera lui n-are veioză, doar un bec pe tavan, cu abajur de hârtie, pe care se abţine să-l aprindă. În debara a văzut un teanc de numere vechi din *Consumer Reports*, dar îşi dă seama că produsele evaluate acolo au ieşit de mult de pe piaţă. Cartea de istorie primită în dar de la Janice, pe care n-o mai termină, deşi a trecut de jumătatea ei, e acasă în bârlogul din Penn Park. Nici lumina de-afară nu-i îndeajuns de puternică să poată citi la ea. Proiectează umbrele romboidale ale geamurilor însufleţite de-o mişcare spasmodică pe măsură ce picăturile de ploaie se adună tremurând şi apoi se sparg în şiroaie ce-o iau brusc la vale. Ca în originile vieţii într-una din emisiunile educaţive la care se uită: moleculele se tot adună la întâmplare, iar apoi sunt convulsiv trezite la viaţă de-un fulger. În spatele lui, dincolo de tăblia maro cu volutele ei neregulate şi picioarele înalte cu vârful ca o ciupercă, maşina de cusut a răposatei sale soacre aşteaptă ca picioruşul ei umflat să-i pună pedala-n mişcare, s-o însufleţească, iar apoi degetele ei scurte, dolofane să treacă un fir de aţă umezit prin urechea acului ruginit. Asta are tot atâtea şanse să se întâmple ca şi viaţa iscată din nişte molecule. Dinspre Brewer răsună un bubuit înăbuşit, un tunet îndepărtat, făcând să freamăte vârful copacilor. Harry îşi ţine capul pe două perne, asta îi atenuează senzaţia de apăsare din piept. Inima nu-l doare, doar îi pluteşte rănită pe marea timpului la reflux. Trece ceva vreme, nu ştie cât, până ce clanţa se clinteşte cu un pocnet şi o fâşie oblică de lumină de pe hol înjunghie izolarea amniotică a cămăruţei sale de împrumut.

Pe uşă apare capul lui Pru, cu reflexe arămii accentuate în creştet.

— Eşti treaz? îl întreabă ea aproape în şoaptă.

Glasul ei sună răguşit, iar chipul îi este o umbră alburie, în formă de inimă.

— Îhî, răspunde Rabbit. Stau şi-ascult răpăitul ploii. Ai culcat-o pe Judy?

— În *sfârşit!* exclamă tânăra şi, cu acest accent de exasperare, intră cu totul şi rămâne în picioare.

Poartă halatul ei scurt, are picioarele învăluite într-o umbră albă ce-i coboară spre glezne.

— Evident, e foarte necăjită din cauza lui Nelson.

— Evident. Îmi pare rău că m-am răstit la ea, spune el. Asta-i mai lipsea.

Se saltă în coate, simţindu-se, cumva, gazdă, inima îi bubuie-n piept, e-o situaţie ciudată, deşi, după zilele petrecute în spital, ar trebui să se obişnuiască cu gândul că-l vede lumea-n pat.

— Nu ştiu ce să zic, spune Pru. Poate chiar de asta şi avea nevoie. De puţină ordine şi disciplină. Îşi închipuie că toate televizoarele din lume sunt ale ei. Te deranjează dacă fumez?

— Deloc!

— Adică, văd că fereastra-i crăpată, dar dacă…

— Nu-i nimic, o încurajează el. Îmi place. Fumul altora. E-aproape la fel de bun ca al tău. După treizeci de ani, tot mi-e dor de el. Dar tu cum de nu te laşi, când eşti atât de interesată de tot ce ţine de sănătate?

— M-am lăsat, îi explică ea.

Chipul ei, la flacăra albastru-verzuie a brichetei Bic – un cilindru mic ca un tub de ruj – pare împietrit, ferm, o faţă dezgolită până la esenţă, cu o umbră lungă ce-i traversează obrazul de la nas în jos. Flacăra se stinge. Expiră zgomotos. Glasul ei răsună iar în întunericul restaurat:

— Nu fumez decât două-trei seara, să mă abţin de la mâncare. Dar acum, de când cu chestia asta cu Nelson… de ce nu? Mai contează ceva?

Chipul ei ezitant îi dezvăluie un obraz, apoi pe celălalt.

— Nici n-am unde să m-aşez. Ce cameră groaznică!

Îi ajunge la nări nu numai mirosul fumului de ţigară, ci şi al feminităţii ei, aroma vagă, dulceagă, de magazin universal încuibată-n femei prin loţiunile şi şamponul folosit.

— E plăcută, o contrazice el şi îşi trage picioarele, să se

poată aşeza şi ea pe pat.

— Pun pariu că dormeai, îi spune Pru. Stau doar până-mi termin ţigara. Am nevoie de-un pic de companie.

Inhalează ca un bărbat, adânc, astfel încât elimină fumul subţire, într-un jet dublu, pe gură şi pe nas, şi continuă să iasă din ea vreme de mai multe inhalări.

— Sper să n-ajungă un coşmar de zi cu zi culcatul copiilor, acum, că Nelson e plecat. Au aşa mare nevoie de *încurajări.*

— Am crezut că nu prea stătea pe-acasă serile.

— La ora asta, de regulă, era acasă. La Laid-Back distracţia începe abia pe la ora zece. Venea de la serviciu, mânca, stătea cu copiii, apoi îl apucau năbădăile. Sinceră să fiu, cred că de cele mai multe ori nici nu plănuia să iasă, să mai prizeze nişte praf, dar pur şi simplu voia să-şi facă damblaua şi nu se putea stăpâni.

Mai trage un fum. El o aude inhalând, parcă ar ofta în trepte, şi-şi aminteşte cum era fumatul. Fiinţa ta căpătă o prelungire din aer.

— Mi-era de ajutor cu ăştia mici. Chiar dacă s-a purtat de căcat cu toţi ceilalţi, n-a fost un tată rău. Nu este. N-ar trebui să vorbesc despre el de parcă ar fi mort.

— Apropo, cât e ceasul? o întreabă el.

— Vreo nouă şi un sfert.

Janice tre' să se-ntoarcă cel mai devreme la zece şi jumătate. Are timp berechet de-o discuţie cuprinzătoare. Se aşază relaxat pe perne. Ce bine c-a tras un pui de somn la amiază.

— Aşa vezi lucrurile? o întreabă. Cu tine s-a purtat rău?

— Absolut. Îngrozitor. Lipsea toată noaptea, Dumnezeu ştie ce făcea, iar apoi se smiorcăia şi mă implora să-l iert. Asta mă-nnebunea cel mai tare; taică-meu a fost un pilangiu şi-un curvar, da' nu se smiorcăia atâta în faţa maică-mii, el măcar o lăsa pe ea să se văicărească. Dependenţa asta imatură a lui Nelson m-a luat cu totul pe nepregătite.

Vârful ţigării îi licăreşte în beznă. Bubuitul unui tunet îndepărtat răsună tot mai aproape. Lui Harry, prezenţa lui Pru i se pare sexy, e stânjenitor de multă şi toată numai unghiuri

ascuţite, astfel şi-a fixat-o în memorie. Graiul îi pare unghiular şi dur, are duritatea de cremene a Akronului, peste el s-a suprapus vocabularul dispreţuitor învăţat de la luptătorii profesionişti. Nu-i place să-şi audă băiatul numit imatur.

— Îl cunoşteai de ceva timp la Kent, remarcă el aproape ostil. Ştiai la ce-o să te-nhami.

— Harry, *n-am* ştiut, mărturiseşte ea, iar vârful ţigării descrie un cerc agitat. Am crezut c-o să se maturizeze, nici prin minte nu mi-a trecut ce relaţie încâlcită are cu voi doi. Încă încearcă să priceapă ce i-aţi făcut voi doi, de parcă aţi fi singurii părinţi din lume care nu v-aţi şters la fund odrasla până la treizeci de ani. Îi zic: Trezeşte-te la realitate, Nelson. Părinţii nasoli sunt o chestie absolut normală. Dumnezeule! Nimic nu-i ideal. La care el se băşică tot şi-mi spune ce-a dracu' sunt. Se referă la sex. Cine se droghează n-are nicio jenă; drogatele-s în stare *de-orice.* Îi spun: Nu te las să mă umpli de SIDA de la una din curvele taie cocainomane. La care iar pleacă de-acasă. E un cerc vicios. Şi ţine de ani de zile.

— Cam de câţi ani?

Când ea răspunde dând din umeri, se zgâlţâie vechiul pat al bunicii Springer.

— De mai mulţi decât ţi-ai închipui. Gaşca lui Slim se prăjea cu iarbă şi pastile de când lumea – pe poponari îi doare-n şpiţ, cheltuiesc toţi banii pe propriile lor plăceri. Poate acu vreo doi ani a ajuns şi Nelson un drogat suficient de înrăit încât să trebuiască să fure. La început fura doar de la noi, din banii de coşniţă şi cheltuieli curente, apoi a început să fure de la voi, de la firmă. Sper să-l trimiteţi la închisoare, pe cuvânt.

Îşi ţine mâna căuş sub ţigară, să prindă scrumul, iar acum se uită în jur după o scrumieră, nu vede niciuna, aşa că, până la urmă, azvârle chiştocul spre fereastră, acesta scapără lovindu-se de plasă şi se stinge sfârâind pe pervazul ud. Glasul îi e tot mai răguşit, oscilant, deodată răbufneşte:

— N-am ce să mai fac cu el. Mi-e frică să mă fut cu el, mi-e frică să mai am o legătură legală cu el. Mi-am irosit viaţa.

Habar n-ai cum e. Tu eşti bărbat, eşti liber, poţi să faci ce vrei în viaţă, până la şaizeci de ani eşti, măcar, cumpărător. Femeia-i vânzătoare. N-are de-ales. Şi ar face bine să nu se tocmească prea mult. Am treizeci şi trei de ani. Am avut şansa mea, Harry, şi mi-am irosit-o cu Nelson. Am avut nişte atuuri, câte-au fost, le-am jucat, iar acum sunt legată de mâini şi de picioare, sunt terminată. Soţul meu mă urăşte, eu îl urăsc şi nici măcar nu mai avem vreun ban de împărţit! Sunt speriată… atât *de* speriată. Iar copiii mei sunt şi ei speriaţi. Eu sunt un gunoi, ei sunt un gunoi şi ştiu asta.

— Hei, hei, simte el nevoia să intervină. Ei, hai, nimeni nu-i gunoi.

Dar, chiar în timp ce spune asta, ştie şi el că-i o idee învechită, pe care cu greu ar putea-o susţine. De fapt, toţi suntem gunoaie. Dacă n-ar fi Dumnezeu, să ne înalţe şi să ne facă îngeri, toţi am fi nişte gunoaie.

Hohotele ei de plâns zgâlţâie patul atât de rău, încât în situaţia lui postoperatorie delicată i se face greaţă. Ca să-i potolească trupul zdravăn, întinde mâna şi o trage spre el. De parcă i-ar fi aşteptat atingerea, ea i se ghemuieşte în braţe, deşi îi despart o pătură şi-un cearşaf, şi continuă să suspine într-un registru amar, mai domol, îi simte răsuflarea fierbinte pe piept, acolo unde i s-a descheiat un nasture de la pijama. Pieptul. Vor să i-l ciopârţească.

— Tu măcar eşti sănătoasă, îi spune. Cât despre mine, mai trebuie doar să mi se bată cuiele-n capacul coşciugului. Nu pot să alerg, nu pot să fut, nu pot să mănânc nimic din ce-mi place, ştiu prea bine c-o să mă convingă să fac un bypass. *Tu* eşti speriată? Tu eşti încă tânără. Mai ai o grămadă de atuuri de jucat. Imaginează-ţi cât de speriat sunt eu.

Ghemuită la pieptul lui, Pru spune cu glasul domolit:

— În ziua de azi, lumea face operaţii de bypass tot timpul.

— Mda, ţi-e uşor să vorbeşti. E ca şi cum eu ţi-aş spune că lumea se căsătoreşte tot timpul cu nişte nenorociţi. Sau ca şi cum mi-ai spune că lumea are copii care ajung nişte delapidatori drogaţi.

Ea pufneşte în râs. Un fulger brăzdează cerul, iar după

câteva secunde vine tunetul. Amândoi îl ascultă. Ea îl întreabă:

— Janice zice că nu poţi să fuţi?

Nu discutăm pe tema asta. Doar că în ultimul timp nu prea ne-o mai punem. Avem atâtea altele pe cap.

— Ce ţi-a zis doctorul tău?

— Am uitat. Cardiologul meu e de vârsta lui Nelson, am fost cu toţii prea timizi să abordăm subiectul ăsta.

Pru îşi trage nasul şi spune:

— Îmi detest viaţa.

Lui i se pare că-i neobişnuit de inertă, ca un iepure în lumina farurilor care se apropie.

Îşi mută mâna de pe spatele ei robust trecându-şi-o peste halatul matlasat şi şi-o strecoară în scobitura mătăsoasă a cefei, să se joace cu părul ei fierbinte de-acolo.

— Ştiu ce simţi, spune el, mulţumit de-acest flirt, conştientizând în tot trupul senzaţia pufoasă că mai are puţin şi-adoarme.

— Tu ai fost unul dintre lucrurile care mi-au plăcut la Nelson, îi mărturiseşte ea. Poate mi-am închipuit că Nelson o să crească şi o să semene cu tine.

— Poate că aşa s-a şi-ntâmplat. Nici nu-ţi dai seama ce ticălos pot fi.

— Îmi imaginez, spune ea. Dar lumea te şi provoacă.

— Mă văd pe mine însumi în băiat, continuă el.

Ceafa ei tremură sub atingerea degetelor lui, firele delicate i se zbârlesc electrizate de atingerea lui.

— Mă bucur că-ţi laşi părul lung, îi spune el.

— Îmi creşte prea lung.

Mâna i se odihneşte pe pieptul lui dezvelit, acolo unde i s-a descheiat nasturele. El îi vede cu ochii minţii mâinile aspre, cu încheieturile roz ale degetelor şi aspectul lor vulnerabil. E stângace, îşi aminteşte el. Ciudăţenia asta îl excită şi mai mult. Fără să stea pe gânduri, cu mâna lui liberă îi apucă mâna de pe piept şi i-o călăuzeşte mai jos, unde din vintrea lui pe jumătate rasă i-a răsărit, surprinzător, o erecţie. Gestul lui are calitatea presexuală a unui copil ce-i împărtăşeşte altuia o

descoperire interesantă – o piatră mişcătoare sau un fluture cu trupul foarte gros. Chipul din penumbră aşezat lângă al lui, pe pernă, face ochii mari. Genele ei au punctuleţe luminoase. Faţa lui parcurge în derivă, pe mareea de sânge ce i se-nalţă înlăuntrul său, câţiva centimetri să-şi împreuneze buzele, căutând cu grijă unghiul potrivit, în timp ce degetele ei îl mângâie într-un ritm mai lent decât acela al bătăilor inimii lui. Pe măsură ce distanţa dintre ei dispare de tot, e tot mai atent cu inima, părtaşă la acest păcat. Sărutul lor are izul peştelui gustos pe care l-a gătit ea, cu lămâie, arpagic şi sparanghel.

Ploaia biciuieşte plasa de la fereastră. Crăpătura din pervaz îi accelerează răpăitul. Un fulger orbitor, iscat la mică distanţă, năuceşte întregul văzduh şi, după mai puţin de o secundă, asupra casei se abate un trosnet şi-un bubuit de-i stă inima-n loc. Parcă punând capac acestei indolenţe naturale, Pru exclamă *„Căcat!”,* sare din pat, închide energic fereastra, trage jos transperantul, îşi desface halatul şi-l lasă să cadă, apoi se apleacă şi-şi trage poalele cămăşii de noapte peste cap. Nuditatea ei înaltă, palidă, cu şoldurile late în camera întunecoasă e adorabilă, aidoma perilor în floare din cvartalul ăla din Brewer luna trecută, avusese senzaţia că-s ai lui cu toţii, o bucată incredibilă de Paradis peste care dăduse întâmplător.

III. MI

Până spre mijlocul lui iunie, buruienile sunt deja la putere: brusturii şi cicoarea se înalţă de un metru de-a lungul rambleului pietros al Route 111, iar micuţul gard viu de tisă, menit să împodobească terenul din faţa vitrinei de la Springer Motors, se chinuieşte să supravieţuiască năpădit de meişorul şi gheţişoara care răsar prin stratul vegetal putred, neprimenit de câţiva ani încoace. E una dintre chestiile de care Harry, în sinea lui, îşi tot propune să se ocupe: să sune la firma de servicii peisagistice, să-i schimbe stratul de compost şi să-i înlocuiască tisa uscată, cam o treime din gard, că arată ca naiba, ca o gură ştirbă. De partea cealaltă a autostrăzii cu patru benzi, cu un trafic mai intens şi mai rapid ca oricând, deşi viteza maximă legală în stat este tot de o sută de kilometri pe oră, locul lui Chuck Wagon, localul cu mâncare pentru acasă, l-a luat un Pizza Hut, unul din cele vreo şase localuri din zona Brewerului. De ce le-or fi plăcând oamenilor? Când te gândeşti la feliile alea lipicioase de cocă şi brânză, care se întind în fâşii lungi când încerci să le mănânci, îţi piere cheful… Totuşi, sâmbăta, când Benny, cuprins de o dispoziţie festivă, dă o fugă până acolo şi aduce câte o pizza pentru cine vrea, Harry se regaleaza cu una cu pepperoni, ardei gras şi ceapă, dar fără anşoa, mersi. Zici că-s nişte melcişori înglodaţi în nămol.

Azi nu e sâmbătă, e lunea de după Ziua Tatălui. Harry n-a primit nicio felicitare. Împreună cu Janice l-a vizitat pe Nelson de două ori, pentru terapie familială, la centrul ăla mare, mohorât, de dezintoxicare din North Philly, plin de balustrade şi aviziere, cu un miros jilav de copiator antic,

care-i aminteşte de subsolul şcolii de duminică din copilărie, şi de fiecare dată parcă s-ar fi adunat la o ceartă în jurul mesei din bucătărie, doar că acum aveau mediator, o tipă slăbănoagă, mulatră, cu ochelari fistichii şi un zâmbet dulce de enoriaş, pe care Harry îl asociază cu tipul de negri mai acătării din Philadelphia. Trec în revistă chestiile de odinioară – moartea bebeluşului, haosul din anii ’60, când Janice a plecat de-acasă şi în locul ei au apărut Jill şi Skeeter, sminteala lui Nelson, care s-a însurat cu secretara de la Universitatea din Kent, mai înaltă cu vreo trei centimetri, mai mare cu un an şi, pe deasupra, şi catolică, şi nebunia care i-a împins pe tineri să se mute în vechea casă Springer, iar pe bătrâni să se mute de-acolo şi, de fapt, să locuiască jumătate de an în Florida, toate astea parcă anume pentru ca puştiul să-şi poată face de cap la salonul auto; Harry arată că, din punctul lui de vedere, maică-sa l-a răsfăţat pe Nelson până la loc comanda din cauza complexului ei de vinovăţie şi de-aia se simte puştiul îndreptăţit să trăiască cu capul în nori, alături de toţi poponarii şi drogaţii pământului şi să-şi lase nevasta şi copiii să umble-n zdrenţe. Cât timp vorbeşte el, zâmbetul terapeutei ciocolatii devine şi mai pios şi răbdător, apoi se întoarce spre unul dintre ceilalţi, Nelson, Janice sau Pru şi-i întreabă ce părere au despre ceea ce tocmai au auzit, de parcă spusele lui n-ar fi descrierea unor fapte, ci un şir de zgomote care trebuie date printr-un mişmaş general. Toată „comunicarea asta între membrii familiei” şi „analiza” atât de dragă terapeuţilor nu fac decât să trivializeze faptele; reduc nişte hotărâri, care erau cele mai bune la momentul respectiv, la nişte mişcări făcute parcă în vis, la reflexe care au fost „analizate” într-un milion de cazuri anterioare, ca nişte boabe de grâu măcinate. Se simte descifrat şi dezaprobat dinainte să deschidă gura, şi tot mai exasperat, aşa că sfârşeşte prin a le spune lui Janice şi Pru să meargă fără el data viitoare.

Benny se apropie de Harry, care se uită pe fereastră, şi-l întreabă:

— Ce-aţi făcut de Ziua Tatălui?

Harry e mulţumit să-i poată răspunde:

— Soţia lui Nelson a venit după-amiază la noi cu nepoţii şi am pus de-un grătar în curte.

O treabă sută la sută americană, dar şi cu un revers neplăcut. În primul rând, grătarul lor e o sferă metalică despre care *Consumer Reports* a scris cu ani în urmă că-i un produs clasic, dar Harry n-are niciodată răbdare cu el, trebuie să aştepţi până când cărbunii devin gri şi sfărâmicioşi, dar el se teme să nu aibă prea mult de aşteptat, aşa că s-au holbat îndelung la hamburgerii cruzi care nu se mai făceau, iar Janice l-a scos din pepeni oferindu-se să-i facă în bucătărie, că ţânţarii îi mâncau de vii pe copii. În al doilea rând, nepoţeii i-au adus felicitări drăguţe, ca pentru bunici, nimic de zis, amândouă create de artistul ăsta nou, Gary Larson, despre care toată lumea crede că-i nostim foc, dar uniformitatea lor – erau semnate cu acelaşi stilou roşu, cea a lui Judy cu un „y” cu înflorituri de copiliţă, iar cea a lui Roy cu o grămadă de împunsături fără sens, dar intense, de copil pre-alfabetizat – sugera improvizaţia de moment, un scurt popas la tutungerie pe drumul de la Flying Eagle la ei. Pru şi micuţii au ajuns cu părul ud de la piscină. Ea a adus un castron cu salată pe care o pregătise acasă.

— Sună grozav, comentează Benny cu vocea lui hârâită, stinsă.

— Mda, confirmă Harry şi îi explică de parcă amândoi ar putea zări imaginea lui Pru cu părul ei lung, ud, ţinându-şi lipit de şold castronul mare, din lemn, plin cu lăptuci şi ridichi feliate: Am înscris-o temporar în club pe soţia lui Nelson şi au stat la înot cea mai mare parte a zilei.

— Drăguţ, zice Benny. Teresa pare o fată de treabă. N-a venit prea des pe la salon, dar nu-mi place să văd o familie ca a lor trecând prin clipe atât de grele.

— Se descurcă ei, îl asigură Harry şi schimbă subiectul. Te-ai uitat la vreun meci din Open?

Cineva chiar că ar trebui să iasă şi să strângă toate ambalajele aduse de vânt dinspre Pizza Hut şi agăţate de chinuitul ăla de gard viu de tisă. Lui însă nu-i place să se aplece şi nu se simte în măsură să-i ordone lui Benny să facă

treaba asta.

— Neah, nu mă amuză deloc sportul, spune tânărul angajat bondoc de la vânzări, vorbind pe un ton mai agresiv decât îi cere întrebarea. Chiar şi la baseball, dintr-un joc, două, m-am şi plictisit. Ştiţi, eu cu ce mă aleg din treaba asta? Şi ce dacă? Înţelegeţi ce vreau să spun.

Pe Route 111 era odinioară un arţar bătrân, falnic, pe care cei de la Pizza Hut l-au tăiat ca să-şi extindă localul cu acoperiş roşu, în forma unei pălării, a unui bicorn. S-ar cuveni să fie recunoscător, îşi zice Harry, că are o afacere prosperă pe fâşia asta chinuită.

— Păi, îi spune el lui Benny, nevrând să polemizeze cu el, cum cei de la Phils sunt pe ultimul loc, nu pierzi mare lucru. Au stabilit cel mai nenorocit record negativ din istoria baseballului, iar acum şi-au vândut doi dintre jucătorii cei mai valoroşi. Pe Bedrosian şi pe Samuel. Nu mai există pic de loialitate în ziua de azi.

Benny continuă să se justifice fără rost.

— Eu unul prefer să fac eu *însumi* ceva într-o duminică frumoasă, nu să stau ca bolovanul pe canapea, înţelegeţi? Să-mi duc fetiţa la piscina vecinului sau să ies cu toată familia la o drumeţie pe munte, dacă nu-i prea cald, ştiţi.

Ce ţi-e şi cu oamenii ăştia care tot spun „ştiţi”: de parcă, dacă nu ţi-ar atrage atenţia continuu, vorbele li s-ar pierde în neant.

— Pe vremuri aşa era, îi povesteşte Harry şi se relaxează în timp ce imaginea tulburătoare a lui Pru, cu castronul cel mare lipit de şold, se estompează; are o predispoziţie spre filosofare şi se lasă cuprins de-o plăcută melancolie, ca de fiecare dată când se uită afară pe fereastra asta mare.

Deasupra capului, afişul mare din hârtie albastră, pe care scrie AMAЯATOYOT, cu soarele care străluceşte prin el, începe să se desprindă de geam.

— În copilărie, am făcut mereu sport şi, până de curând, am tot ieşit pe terenul de golf, să dau în mingiuca aia afurisită.

— Încă puteţi face asta, îi spune Benny, cu hârâiala lui

italiană, leşinată, fără suflare. De fapt, pun pariu că doctorul chiar vă recomandă s-o faceţi. Pe mine aşa mă sfătuieşte al meu, să fac mişcare. Ştiţi, pentru greutate.

— Probabil că ar trebui să fac şi eu ceva, îi dă Harry dreptate, să-mi pun sângele în mişcare. Dar, nu ştiu ce să zic, golful mi s-a părut dintr-odată stupid. Mi-am dat seama că am atins un prag pe care n-o să-l mai pot depăşi. Iar tipii cu care jucam în patru s-au mutat care încotro. N-au mai rămas decât tinereii ăia mătăhăloşi de la club, iar ăştia nu merg decât cu maşinuţele. Vor să se-ntoarcă la făcut bani, aşa că se plimbă de colo-colo cu maşinile, făcând praf iarba de pe teren. Îmi plăcea să merg pe jos şi să-mi car echipamentul. Aşa faci picioare. În ele-ţi stă puterea când te balansezi să loveşti mingea, chiar dacă nu mă crezi. În picioare! Eu jucam mai mult cu braţele. Ştiam ce trebuie să fac, vedeam asta la ceilalţi băieţi şi la profesioniştii de la televizor, dar n-am reuşit să mă ţin de treabă.

Lungimea şi caracterul intim al acestei replici îl fac pe Benny să nu se simtă în largul lui.

— Trebuie să faceţi ceva mişcare, îl sfătuieşte el. Mai ales după toate prin câte aţi trecut.

Rabbit nu ştie dacă se referă la trecutul lui medical recent sau la trecutul lui mai îndepărtat, de sportiv de liceu. Fotografii vechi înrămate de pe vremea când juca baschet au fost scoase din biroul lui Nelson şi agăţate la loc pe perete, aşa, rozalii cum sunt, deasupra panoului cu graficul vânzărilor. De treaba asta chiar se ocupase, nu ca de stratul de compost. ANGSTROM ARUNCĂ LA COŞ ŞI ÎNSCRIE 42 DE PUNCTE.

— Când Schmidt{67} s-a lăsat, m-am molipsit şi eu, îi povesteşte lui Benny, deşi tipul susţine că nu se omoară după sport.

Poate îi face plăcere să-l chinuiască, să-l plictisească. Se întreabă cât de implicat o fi Benny în găinăriile lui Nelson, dar nu l-a răbdat inima şi nici n-a avut destulă energie să-l concedieze când s-a întors la conducerea salonului. N-are decât să bifeze ziua şi maşinile se vând singure. În special

Camry-ul şi Corolla. Cine şi-ar dori mai mult?

— Ca să câştige încă o jumătate de milion, îi explică lui Benny, nu trebuia decât să rămână în lot până pe cincisprezece august. Şi a început sezonul ca un meteor, cu două *home run*-uri în primele două meciuri, taman după operaţia aia la umăr. Dar, aşa cum spunea chiar Schmidt, a ajuns în punctul în care îi comandă trupului să facă ceva, iar acesta nu-l mai ascultă. Ştia ce avea de făcut, dar nu putea să facă; a privit adevărul în faţă şi e de admirat pentru asta. În vremurile astea, el a pus onoarea mai presus de bani.

— Opt greşeli, strigă Elvira Ollenbach cu glasul ei grav din separeul ei, de pe peretele dinspre capătul salonului, unde completează contractul de vânzare şi formularul NV-1 pentru o Corolla Limited Edition de culoarea fildeşului pe care a vândut-o ieri uneia dintre muierile astea care intră şi cer să stea de vorbă cu ea.

Au slujbe, bani, până şi cele tinere, care înainte stăteau acasă şi făceau copii. Dacă stai şi te uiţi, vezi din ce în ce mai multe femei care conduc autobuze, camioane. Se împute treaba, ca în Rusia; mâine-poimâine o să ne trezim cu femei în minele de cărbune. Poate şi avem deja. Singura diferenţă între cele două super-puteri este că-şi vând copacii Japoniei trimiţându-i în direcţii diferite.

— Câte o greşeală de căciulă în ultimele două jocuri cu Giants, recită inexorabil Elvira. Iar la bătaie un procent de 0,203 reuşite, au prins doar două lovituri din ultimele patruzeci şi una.

Capul ei, între cele două urechiuşe rotunde, drăguţe, e plin de cifre. Taică-său a fost un tip dependent de sport, le-a explicat ea şi, ca să comunice cu el, era la curent cu toate treburile astea, iar acum nu se mai poate dezbăra de ele.

— Mda, răspunde Rabbit simţind o slăbiciune, face câţiva paşi spre biroul ei. Şi totuşi, a avut stil omu'. Nu mai departe de săptămâna trecută, ai văzut cum a dat un interviu unui ziar din Philadelphia, în care spunea ce grozav se simte şi că doar e un pic ieşit din formă, ca orice puştan prea nerăbdător? Apoi a fost suficient de bărbat să se răzgândească. Când nu trebuia

decât să stea prin preajmă şi să câştige, în total, un milion şi jumătate. Îmi place cum s-a retras, zice Rabbit, rapid şi pe banii lui.

Fără să-şi ridice ochii din hârţoage, cu cerceii de aur lungi pendulându-i în timp ce scrie, Elvira spune:

— După cum juca, oricum l-ar fi scos din echipă mai devreme de august. Măcar a evitat să fie umilit.

— Exact, este de acord Harry, bântuit de aceeaşi slăbiciune, oscilând între dorinţa de a încheia o alianţă cu femeia asta şi imboldul de a o cuceri, de a o pune la punct.

Nu că i-ar fi greu să se-nţeleagă cu ea şi cu Benny. Sunt mai curând docili, de parcă s-ar teme să nu fie daţi afară odată cu Lyle şi Nelson. Lui Harry i-a fost mai simplu să-i considere nevinovaţi şi să nu facă mai multe decât fuseseră la salon. Amândoi au multe cunoştinţe în Brewer şi conduc câte o Toyota, iar dacă discuţiile din timpul liber – „pauzele lungi şi dese”, cum zic tinerii din ziua de azi – nu erau la fel de satisfăcătoare, la fel de edificatoare ca alea cu Charlie Stavros, poate că şi vremurile erau mai greu de înţeles. Reagan i-a lăsat pe toţi în ceaţă, iar acum şi comuniştii acţionează confuz.

— Ce ziceţi de alegerile din Polonia? întreabă el. Auzi, să voteze contra partidului – cine-ar fi crezut c-o să apucăm şi ziua asta? Şi de Gorby, care zice lumii întregi că antreprenorii care au construit coşmeliile din Armenia sunt nişte escroci? Iar în China culmea e că nu i-au arestat pe tineri, ci că i-au lăsat să facă legea timp de-o lună şi nimeni n-a ştiut ce-i de făcut! S-ar zice că dincolo nimeni nu se mai ocupă de păstrarea ordinii. Mi-e dor, mărturiseşte el, de Războiul Rece. Îţi dădea un motiv să te scoli de dimineaţă.

Spune chestiile astea ca să-i provoace, să scoată ceva din Benny sau Elvira, dar cuvintele lui plutesc pe lângă ei ca vorbele bătrânilor auzite de el pe verandă când era mic. Nu-i prima oară când, de la întoarcerea lui la salon, simte că nu-i cu adevărat acolo, ci e doar o stafie căreia i se fac toanele. Cuvintele lui nu-s decât zgomote. În fostul birou al lui Nelson şi în biroul de alături, unde lucra Mildred, contabilul angajat

de Janice la sfatul lui Charlie trece în revistă registrele, o sarcină atât de istovitoare, încât şi-a adus un ajutor cu normă întreagă. Tinereii ăştia în costume gri, care îşi agaţă sacourile în cuier la sosire şi le îmbracă la plecare, par să asigure adevărata conducere a firmei.

— Elvira, spune el, făcându-i întotdeauna plăcere să-i pronunţe numele, ai văzut în ziarul de azi-dimineaţă că patru oameni au fost acuzaţi penal pentru că s-au legat cu lanţuri de-o maşină din faţa unei clinici de avorturi? Şi pentru instigarea la delicte a unui minor, că era printre ei şi un băiat de şaptesprezece ani?

Îi cunoaşte opţiunea: liberul-arbitru. Aşa gândesc toate tinerele astea independente. El adoptă o poziţie pro-viaţă, s-o întărâte, dar o face fără tragere de inimă, iar ea simte asta. Se scoală de la birou şi vine cu paşi mari spre el, fascinant de mlădie, cu formularul NV-1 completat, cu căpşorul ei fălcos compensat de părul castaniu-strălucitor pieptănat pe spate, spre ceafa delicată, cu cerceii de aur lungi, în formă de alune braziliene. El face un pas înapoi şi toţi trei rămân în dreptul vitrinei. Harry e la mijloc şi e cu un cap mai înalt.

— Ca să *vezi*, spune ea, toţi sunt bărbaţi. Ce le *pasă* lor? De ce îi interesează de ceea ce fac cu trupul lor nişte femei pe care nici măcar nu le cunosc?

— Susţin că-i o crimă, răspunde Harry, susţin că fetusul este o fiinţă umană din a doua zi de viaţă.

Răspunsul lui o face să pufnească dezgustată.

— Pffft, habar n-au ce spun, zice ea, dacă bărbaţii ar putea rămâne îmborţoşaţi nici n-ar mai exista controversa asta, nu-i aşa, Benny?

Apelează la el ca să-i taie lui Harry macaroana, indiferent ce urmăreşte el cu subiectul ăsta provocator. Benny se pronunţă prudent, răguşit:

— Biserica mea zice că avortul e un păcat.

— Iar tu crezi ce zice până ajungi în situaţia când ai nevoie să recurgi la el, nu-i aşa? Ia povesteşte-ne despre tine şi Maria – folosiţi mijloace de contracepţie? Şaptezeci la sută din cuplurile de tineri catolici le folosesc, ştiai?

Un aspect ciudat al întâlnirii lui cu Pru, îşi aminteşte Harry, fusese prezervativul pe care ea îl scosese din buzunarul halatului. Ori ţinea întotdeauna unul acolo, ori plănuise să i-o tragă dinainte de-a intra în cameră. Nu era obişnuit cu ele, nu le mai folosise din armată, dar n-a protestat, era showul ei. Chestia îl strânsese, îi fusese teamă să nu i se-nmoaie, iar părul pubian, cât îi mai rămăsese după angioplastie, restul fiindu-i ras, i se prinsese la bază, când şi l-a pus, s-au agitat niţel, ea l-a ajutat la lumina slabă, poate că asta i-a întârziat orgasmul, n-a fost deloc rău, ea a apucat să termine de două ori, o dată sub el şi apoi călare pe el, cu ploaia care şfichiuia fereastra în spatele storurilor trase, şoldurile ei erau atât de mari şi de late în mâinile lui că nici nu s-a mai simţit un grăsan, ţâţele ei tresăltau năbădăioase pe când se dădea huţa în căutarea celui de-al doilea orgasm, el mai că era să leşine de teamă să nu-şi zdruncine inima sleită. Lipsa de pudoare a lui Pru i-a mai tăiat un pic din poezia primului contact vizual cu trupul ei gol şi palid ca strada aia plină de copaci în floare. A mers până la capăt, dar fără ocolişuri, uşor nesimţitoare, de parcă manechinului de croitorie din întuneric, din spatele lui, i-ar fi răsărit membre şi un cap cu un păr roşu-morcoviu unduitor. Ca să nu i se îndoaie, a tot repetat în sinea lui: *E prima oară când i-o pun unei stângace.*

Benny roşeşte. Nu-i obişnuit să discute aşa cu o femeie.

— Poate, recunoaşte el. Dacă nu-i un păcat de moarte, nu trebuie să-l mărturiseşti decât dacă vrei.

— Asta-l scuteşte pe preot de o grămadă de situaţii jenante, i-o întoarce Elvira. Să presupunem că, indiferent ce-aţi folosiţi voi doi, Maria tot ar călca pe bec; ce-aţi face în cazul ăsta? Nu vreţi ca fetiţa voastră să se simtă înghesuită. Îi puteţi oferi tot ce-i mai bun acum. Ce este mai important, calitatea vieţii oferite familiei deja existente sau un ghemotoc de proteine de mărimea unei termite?

Când e tulburat, glasul lui Benny devine piţigăiat, ca de fetiţă.

— Las-o *baltă*, Ellie. Nu mă face să mă gândesc la asta. Îmi jigneşti religia. Nu m-ar deranja să mai am vreo doi copii, ce

naiba, sunt încă tânăr.

Harry încearcă să-i sară în ajutor.

— Cine-i în măsură să judece calitatea vieţii? o întreabă el pe Elvira. Poate acest copil în plus e cel care o să inventeze fonograful.

— În niciun caz trăind în ghetou. Ăla-i puştiul care peste şaisprezece ani o să te jefuiască să aibă bani de droguri.

— Ei, hai, nu fi rasistă, spune Harry, care, într-un fel, a fost jefuit de un copil alb, de propriul lui fiu.

— Nu-s deloc rasistă, sunt realistă, îi spune Elvira. Demenţii ăştia încearcă s-o priveze de dreptul la avort tocmai pe adolescenta negresă care se trezeşte mămică fără voie.

— Mda, răspunde el. E dreptul adolescentei negrese care-şi doreşte un copil, fiindcă n-a avut niciodată o păpuşă cu care să se joace şi-i place ideea să-l împovăreze pe contribuabil cu alte impozite pentru asigurările sociale. Te fut în cur, albule – asta ne spun statisticile legate de natalitate.

— Acum care din noi doi e rasistul?

— Realistul, vrei să zici.

Relaxat după ce făcuse dragoste şi recunoscător că-i încă viu, o întrebase pe Pru dacă îl crede poponar pe Nelson, dacă s-a înhăitat cu alde Lyle şi Slim. Fuioarele fine de fum de ţigară inhalat îi făceau vizibilă răsuflarea în lumina apoasă din fereastră în timp ce-i răspundea cumpănindu-şi vorbele, surprinsă însă un pic de întrebare:

— Nu, lui Nelson îi plac fetele. O fi el băiatu' lu' mama, dar, în privinţa asta, seamănă cu tine. Doar că lui i se par mai mişto decât ţie.

Când a intrat în cameră peste mai puţin de o oră, Janice simţise fumul de ţigară, dar se prefăcuse că-i prea adormită ca să discute despre asta. Pru luase cu ea al doilea muc şi prezervativul, dar cel dintâi, stins pe pervaz, era a doua zi dimineaţa atât de îmbibat de apă şi turtit, încât ar fi putut fi acolo de secole, vreo relicvă istorică de pe vremea lui Nelson şi Melanie. Rabbit oftează şi spune:

— Ai dreptate, Elvira. Oamenii ar trebui să aibă dreptul de-a alege. Chiar dacă aleg prost.

Din camera în care s-a aflat cu Pru, mintea îl poartă în cea pe care o împărţise cu Ruth, la etajul întâi, pe Summer Street, şi la ultima lor întâlnire de-acolo: Ruth i-a spus că-i gravidă şi l-a numit întruparea Morţii, iar el a implorat-o să păstreze copilul. *Îi tot dai înainte cu păstrează-l, păstrează-l: dar cum? O să te însori cu mine?* L-a luat peste picior, dar s-a şi rugat de el, iar până la urmă, da, să fim realişti, probabil a şi făcut avortul. *Dacă nu eşti în stare să rezolvi situaţia, eu una sunt ca şi moartă pentru tine; sunt moartă pentru tine, iar bebeluşul ăsta al tău e şi el mort.* Asistenta cu faţa rotundă, drăguţă, de la spitalul St. Joseph's n-avea nimic de-a face cu el, exact aşa cum îi spusese Ruth ultima dată când o văzuse, la ea la fermă, în urmă cu zece ani. Avusese o singură fiică şi murise; Dumnezeu nu-l mai binecuvântase cu încă una. Spune cu glas tare:

— Schmidt a făcut ceea ce Rose e prea tâmpit să facă: să renunţe când simte că i-a ajuns. Ia-ţi medicamentul, nu-ţi prelungi agonia cu toţi avocaţii ăştia.

Benny şi Elvira se uită la el, alarmaţi că bate câmpii aiurea. Lui însă îi place senzaţia asta de hoinăreală din mintea lui. Când a venit la salon ca director al departamentului de vânzări, după moartea lui Fred Springer, s-a temut că nu va face faţă, dar acum, ca om în toată firea, cu capul plin de atâtea amintiri, se descurcă fără pic de osteneală.

Prin geamul gros al vitrinei zăreşte un cuplu ca la vreo treizeci şi ceva-patruzeci de ani, acum toată lumea îi pare tânără, în parcarea din faţa salonului, printre maşini, aplecându-se să se uite înăuntru şi la abţibildul producătorului, lipit pe parbrize. Femeia e dolofană şi albă şi poartă o bluză care lasă să i se vadă braţele slăninoase, iar bărbatul e mai brunet, mult mai brunet – hispanicii ăştia au atâtea nuanţe – şi slab, într-un maiou tăiat în jurul taliei. Se apleacă cu grijă, de parcă s-ar teme de o ambuscadă a pieilor-roşii în preria de capote sclipitoare, în felul lor, un cuplu de pionieri, cel puţin în această parte a lumii, unde rasele nu se amestecă prea mult.

Benny o întreabă pe Elvira:

— Te ocupi tu sau eu?

— Ocupă-te tu, răspunde ea. Dacă are nevoie de mai multe lămuriri, adu-o înăuntru şi ţi-o vrăjesc eu. Dar nu i te adresa doar ei, pe chestia că-i albă. O să se băşice amândoi dacă nu-l bagi în seamă pe tip.

— Da' ce-ţi închipui, că-s un încuiat? i-o întoarce Benny pe un ton comic-zeflemitor, dar are un aer trist şi hotărât când iese din camera cu aer condiţionat în umezeala şi căldura lunii iunie.

— N-ar trebui să-l sâcâi atâta cu religia lui, îi spune Harry lui Elvira.

— Nu-l sâcâi, dă cred că afurisitul ăla de Papă al lui ar trebui băgat la zdup pentru ce le face femeilor.

Peggy Fosnacht, îşi aminteşte Rabbit, înainte de rezecţia unui sân şi de-a da colţul, fusese supărată foc pe Papă. De la supărare ţi se trage cancerul, aşa citise el undeva. Dacă apuci să ajungi la o vârstă destul de înaintată, meditează el, le ştii pe toate, şi ştirile, şi comentariile, îngrămădite ca gunoiul dintr-un tocător de gunoaie înfundat, mijloacele de comunicare în masă încearcă în fiecare seară să te bage în draci, astfel încât să cedezi şi să cumperi toate chestiile deprimante cărora li se face reclamă, laxativele şi adezivii pentru protezele dentare, Fixodent, Sominex, Tylenol şi supozitoarele antihemoroizi şi apa de gură pentru mirosul neplăcut de la trezire. De ce-or fi crezând cei de la de ştirile de seară că telespectatorii sunt nişte ramoliţi ahtiaţi după reclame? Păi astea te fac să schimbi canalul. Reclamele îl revoltă, de pildă, aia cu trăncăneala prietenoasă a unor tipi amabili, de la ţară, despre mâncărimile şi arsurile lor rectale, şi aia cu femeia frumoasă tânără/bătrână, filmată ca prin ceaţă, întinzându-se atât de comod în halatul ei alb fiindcă tocmai s-a căcat, şi toţi tipii ăia din reclama la Ex-Lax, care spun „Bună dimineaţa" unul după altul, că n-ai cum să nu-ţi imaginezi lumea umplându-se de excrementele noastre surâzătoare, americane, curând va trebui să plătim ţările sărace din Lumea a Treia ca să ne debarasăm de ele, ca de reziduurile toxice.

— De ce te iei de Papă? o întreabă Harry. Bush e la fel de rău, tot anti-Iiber-arbitru.

— Da, dar o să se schimbe când femeile vor începe să voteze contra republicanilor. Papei nu i se poate da un vot de blam.

— N-ai niciodată senzaţia, o întreabă el, că, de când e Bush la putere, suntem cam daţi la o parte, că suntem un fel de Canada mai mare şi că nimănui nu-i mai pasă de tot ce facem? Poate că aşa şi trebuie să fie. E şi asta o uşurare, cred, să nu fii cel mai tare din parcare.

Elvira îşi propune să se amuze. Se joacă cu un cercel şi *se* uită la el pieziş.

— Lumii îi pasă de tine, Harry, dacă aici ai vrut să ajungi.

Ăsta-i cel mai filial lucru pe care i l-a spus vreodată. Simte cum roşeşte.

— Nu mă gândeam la mine, ci la ţară. Ştii cine cred că-i de vină? Bătrânul ayatollah, pentru că ne-a numit Marele Satana. Parcă ne-ar fi deocheat şi ne-am zbârcit. Serios. Zău că ne-a făcut-o cumva.

— Nu mai trăi în lumea viselor, Harry. Mai avem nevoie de tine aici, zice Elvira şi iese în parcare, unde a apărut un cvartet de adolescente, toate cu geci de blugi prespălate.

Cine ştie, în ziua de azi până şi adolescenţii au destui bani de-o Toyota. O fi o trupă de rock de fete, în căutarea unei dubiţe de turneu. Harry intră în biroul unde contabilii angajaţi temporar stau călare, zi de zi, pe mormanele de hârtii. Şeful are o faţă obosită, şifonată, cu cearcăne pronunţate, iar ajutorul lui pare un cretin, un bâlbâit, în orice caz, lipsit de minte. Parcă vrând să-şi compenseze orice deficienţă, poartă întotdeauna o cămaşă albă, curată, cu o cravată cu nodul impecabil, prinsă de piept cu un ac de cravată.

— Ah? face şeful, aţi picat la ţanc. Numele Angus Barfield vă spune ceva?

Cearcănele de sub ochi îi sunt atât de adânci şi vineţii de îi înconjoară orbitele; arată ca un raton. Deşi chipul îi este şifonat rău de tot, are părul negru ca tuşul şi lins, lipit de ţeastă, de zici că-i pictat. Contabilii ăştia trebuie să fie

ordonaţi, cu miile şi milioanele de cifre pe care le scriu, şi niciodată un cinci n-are voie să fie confundat cu un trei sau un şapte cu unu. În timp ce se uită încercănat la Harry, aşteptând un răspuns, gura flască i se lăţeşte într-un rânjet de şmecheraş.

— Nu, răspunde Harry, şi totuşi, stai puţin. Parcă-mi sună cunoscut de undeva. Barfield.

— Ar fi bine să-l cunoaşteţi, spune contabilul cu o grimasă vicleană, urmată de ţuguierea buzelor. Din decembrie până-n aprilie a cumpărat o Toyota pe lună.

Verifică o hârtie pe care-şi ţine antebraţul în cămaşa cu mânecă lungă. La încheieturi are fire de păr negre, foarte lungi.

— O Corolla cu patru uşi, un Tercel break cu cinci viteze, o furgonetă Camry, un 4-Runner Deluxe pentru doi pasageri, iar în aprilie chiar că şi-a făcut de cap şi a luat un Supra Turbo decapotabilă, contra frumoasei sume de douăzeci şi cinci de mii şapte sute. În total, aproape şaptezeci şi cinci de miare. Toate-s pe acelaşi nume şi aceeaşi adresă de pe Willow Street.

— Pe unde vine asta?

— E una din străzile laterale situate ceva mai sus de bulevardul Locust, ştiţi. E o zonă la modă în ziua de azi.

— Locust, repetă Harry, căznindu-se să-şi amintească.

Auzise numele ăsta ciudat, „Angus”, rostit de Nelson, odată, când s-a dus la o petrecere în nordul Brewerului.

— Alb, neînsurat. Are un rating de credit excelent. N-a stat să se tocmească, de fiecare dată a plătit preţul din catalog. Singura problemă cu acest client, zice contabilul, e ca în registrele stării civile apare ca fiind mort de şase luni. A murit înainte de Crăciun.

Îşi ţuguiază buzele sub una din nări şi-şi ridică sprâncenele sus de tot, lăsându-şi nările să i se dilate în semn de compasiune.

— Gata, ştiu, exclamă Harry, simţind că-l ia cu palpitaţii. Ăsta-i Slim. Angus Barfield îl chema pe un tip căruia toată lumea îi spunea Slim. A fost… ăăă, un homosexual, cred, de vârsta fiului meu. A avut o slujbă bună în centrul Brewerului – administra unul dintre programele pentru pregătirea tinerilor

care au abandonat studiile liceale. Era psiholog, parcă aşa mi-a spus odată Nelson.

Asistentul tembel, care-i ascultă de-o vreme holbându-se ca tot omul al cărui cap nu poate reţine decât un singur lucru o dată, chicoteşte: umorul nebuniei se revarsă asupra psihologilor. Celălalt îşi răsuceşte maxilarul într-un gest nou, vrând parcă să demonstreze cum se fac nişte noduri.

— Funcţionarilor bancari care lucrează la credite le plac salariaţii guvernamentali, spune el. Prezintă siguranţă şi au asigurat locul de muncă, înţelegeţi?

De vreme ce omul pare să se aştepte la un răspuns afirmativ, Harry dă din cap a aprobare, iar contabilul plesneşte cu un gest teatral haosul ordonat de hârtii împrăştiate pe birou.

— Din decembrie până în aprilie, banca Brewer Trust i-a aprobat acestui Angus Barfield cinci împrumuturi pentru cumpărare de maşini, toate direcţionate către Springer Motors.

— Cum e cu putinţă? Aceluiaşi individ? Bunul-simţ…

— De când cu calculatoarele, bunul-simţ s-a dus pe copcă. Stă lângă pălăria cu pene de struţ a mătuşii Matilda. Departamentul de împrumuturi pentru maşini al unei bănci e o joacă de copii. Calculatorul i-a verificat creditul, i-a plăcut de el şi împrumutul a fost acordat. Cecurile au fost încasate, dar nu s-au regăsit niciodată în creditele companiei. Credem ca amicul dumneavoastră Lyle a deschis undeva un cont-fantomă.

Omul împunge un teanc de rapoarte financiare cu degetul; are fire de păr negru la încheieturi şi i se dă peste cap atât de tare, încât Rabbit scoate un geamăt şi se uită în altă parte. Tipul ăsta ca de cauciuc e unul din profesorii ăia înnăscuţi pe care, instinctiv, Rabbit i-a evitat toată viaţa.

— Cum să vă explic? Un calculator e ca un francez. Pare deştept foc până-i înveţi limba. De-ndată ce-i ştii limba, îţi dai seama că-i prost ca noaptea. E iute, fireşte. Dar iute nu-i totuna cu deştept.

— Dar, se bâlbâie Harry, cum au putut Lyle şi Nelson, mai

ales Lyle, să se folosească de numele bietului Slim într-o găinărie ca asta când de-abia murise, când nici nu se răcise bine în groapă – au avut chiar o inimă de piatră?

Pe contabil îl lasă perplex naivitatea lui fără margini.

— Erau flămânzi băieţii. Morţii n-au sentimente, din câte-am auzit eu. Creditul tipului n-a fost luat din calculator, iar între împrumuturile astea de la Brewer Trust şi inventarul mânărit cu Mid-Atlantic Toyota, au dat o ţeapă de vreo două sute de mii, asta din câte am descoperit până acum. Asta înseamnă o mulţime de delicatese.

Asistentul chicoteşte din nou. Auzind suma, lui Rabbit îi îngheaţă sângele-n vine la gândul că datoria asta o să-l ruineze. Aici, printre toate hârtiile astea înşirate pe biroul la care înainte lucra el, cu un tub de bomboane mentolate în sertarul mijlociu din stânga, se sapă o groapă adâncă. Se bate pe buzunarul de la sacou, să se liniştească simţind protuberanţa sticluţei cu nitroglicerină. O să ia una de-ndată ce-o să iasă. În noaptea aia în care şi-a tras-o cu Pru, când amândoi erau istoviţi şi pe jumătate înnebuniţi de soarta lor, patul vechi, cu scârţâitul lui, îi păruse un alt fel de cuib, o rămăşiţă întreţesută a destinelor familiale, cu mirosul mucegăit, de bătrână, al bunicii Springer emanat de saltea în timpul acestei călăreli neaşteptate pe locul unde ani de zile dormise singură, o esenţă de pături vechi, cu naftalină, ţinute în cufere de cedru în pod, printre albume de familie legate în pluş, balansoare stricate din trestie împletită, pălării cu voal din cutii rotunde, un miros care se înălţa nu numai din patul pus la grele încercări, ci şi din vechea maşină de cusut depozitată aici, din cravatele lui Fred uitate în şifonier şi din ghemotoacele de praf de sub venerabilul pat cu baldachin. Toate aceste urme ale familiei s-au coborât la asta, la ciocăneala consumată pe fundalul tunetelor şi fulgerelor. Acum, toată povestea asta parcă nici nu s-ar fi întâmplat. El şi Pru sunt foarte politicoşi unul cu celălalt, iar Janice, tot mai pusă pe muncă, nu creează prea multe ocazii în care cele două familii să se întâlnească. Grătarul de Ziua Tatălui a fost o excepţie, iar copiii au fost obosiţi, agasaţi şi pişcaţi de insecte

până ce s-au făcut hamburgerii.

Harry izbucneşte într-un râs la fel de idiot ca al ajutorului de contabil.

— Bietul Slim, spune el, încercând să se armonizeze cu vulgaritatea contabilului-şef. Halal prieten şi Lyle ăsta, auzi, să-i cumpere toate maşinile alea de care nu mai avea nevoie.

Pe 4 Iulie, de dragul lui Judy, defilează într-o paradă organizată în Mt. Judge. La defilare participă trupa ei de cercetaşe, iar soţul conducătoarei lor, Clarence Eifert, este membru în comitetul de organizare. Le trebuia un bărbat destul de înalt să-l întruchipeze pe Unchiul Sam, iar Judy i-a spus doamnei Eifert că bunicu-său e foarte înalt. De fapt, un metru nouăzeci şi patru nu-i cine ştie ce înălţime după standardele de azi, în NBA ai fi un pitic, dar câţiva membri ai comitetului, cu o generaţie mai vârstnici decât domnul Eifert, şi-au amintit de Rabbit Angstrom cel din zilele lui de glorie şcolară şi ideea i-a entuziasmat, chiar dacă acum Harry locuieşte în Penn Park, în cealaltă parte a Brewerului. Odinioară era un locuitor al lui Mt. Judge şi un fel de erou. E mai corpolent decât ar trebui să fie simbolul nostru naţional, însă are tenul deschis, ochii de un albastru-pal şi o ţinută ostăşească potrivite acestui rol. A fost înrolat în timpul războiului din Coreea. Şi-a făcut datoria.

Pantalonii evazaţi, cu dungile late, roşii, trebuie să şi-i lase descheiaţi pe burtă, dar asta nu are prea mare importanţă, de vreme ce are bretele tricolore, iar vesta albastră cu steluţe îi acoperă talia. Harry şi Janice îşi fac de lucru cu costumul în săptămâna dinainte de 4 Iulie. De fapt, se şi duc să cumpere o cămaşă pentru ocazii speciale, cu manşete duble şi guler înalt, care să se asorteze cu cravata roşie, lată şi cad de acord că pantofii lui marca Hush Puppies, din piele întoarsă, merg mai bine la pantalonii cu dungi roşii, aduc mai bine a bocanci decât pantofii negri de ocazie, pe care-i păstrează pentru nunţi şi înmormântări. Fracul din stofa de-un albastru mai închis decât vesta, cu câte trei nasturi din alamă puşi de formă de-o parte şi de alta, îi vine destul de bine, dar jobenul scămos, cu

panglica plină de stele mari, argintii, îi stă pe cap într-un echilibru precar, e prea strâmt pe peruca din nailon albă, aşa încât are senzaţia că i s-ar putea clătina şi i-ar putea cădea de pe cap.

Janice îşi muşcă îngândurată vârful limbii.

— Chiar ai nevoie de perucă? Oricum ai părut deschis la culoare.

— Da-i tuns prea scurt pentru Unchiul Sam. Dacă ştiam, îl lăsam să mai crească.

— Păi, spune ea, de ce n-ar avea Unchiul Sam o tunsoare modernă? Doar n-a murit, nu?

Probează jobenul fără perucă şi o anunţă:

— E mai bine aşa.

— Şi sincer, Harry, peruca aia e, într-un fel, ciudată. Te face să arăţi ca o grăsană cu faţa roşie.

— Uite care-i treaba, fac asta pentru nepoţica noastră, nu-i nevoie să mă insulţi.

— Nu-i vorba de insultă, e interesant. Până acum n-am mai văzut latura ta feminină. Pun pariu că ai fi fost o femeie mai drăguţă decât maică-ta sau Mim. Amândouă ar fi trebuit să fie bărbaţi.

Maică-sa s-a purtat urât cu Janice din clipa când a adus-o acasă de la Kroll's, iar Mim i l-a furat odată pe Charlie Stavros sau, cel puţin, aşa a înţeles Janice.

— Mă-ncing şi mă ia cu mâncărimi în ţinuta asta, se plânge Harry. Hai să-ncercăm ţăcălia.

Când îl vede cu barbişon, Janice exclamă:

— Ei, *da*! Îţi subţiază faţa. Mă întreb de ce nu ţi-ai lăsat niciodată barbă.

Acest subtil timp perfect compus se strecoară tot timpul în remarcile la adresa lui.

— Domnul Lister îşi lasă barbă şi-l face să pară mult mai puţin trist. Are nişte fălci scofâlcite.

— Nu-mi vorbi despre ciudatul ăla. Adaugă: Când vorbesc, lipiciul nu pare să ţină.

— N-are cum să nu ţină, doar a trecut prin atâtea parade.

— Păi, tocmai asta-i problema, fraiero. Există vreo metodă

să înnoim adezivul?

— Totul e să nu-ţi mişti bărbia prea mult. Aş putea s-o sun pe Doris Eberhardt; când era măritată cu Kaufmann, erau într-o trupă de actori amatori.

— N-o amesteca pe caţa aia băgăreaţă. Poate-o să aibă cineva de la defilare nişte lipici în plus.

Adunarea paradei se dovedeşte însă o chestiune confuză şi dezlânată, se desfăşoară pe terenul vechiului liceu Mt. Judge, actualmente gimnaziu, care-i pe cale să fie dărâmat din cauza azbestului din pereţi şi a ratelor de asigurare încheiate pentru duşumelele din lemn. Pe vremea când Harry făcea liceul acolo, cu toţii respirau azbestul şi riscau să vadă podelele luând foc. S-au adunat fanfare, maşini de epocă, apoi carele alegorice ale organizaţiei de tineret 4-H[68] şi veterani în uniforme vechi, toţi roiesc în jur pe asfaltul din parcare şi pe iarba uscată din marginea terenului de baseball, singurul principiu organizatoric fiind asigurat de bărbaţii şi femeile în tricouri verzi imprimate cu COMITETUL MT. JUDGE PENTRU ZIUA INDEPENDENŢEI şi cu şepci din plastic, ca ale camionagiilor, cu cozoroc în faţă şi plasă în rest. Căutând pe cineva care să-i spună unde-i este locul, Rabbit străbate zona unde cândva, demult, se plimbase cu părul dat cu briantină, cu o tunsoare *à la* Elvis şi o cămaşă reiată, care crăpa pe el, cu mânecile suflecate şi, după terminarea sezonului de baschet, cu un pachet de ţigări ce i se întrezărea prin buzunar. Se aşteaptă să dea peste fosta lui iubită, Mary Ann, arătând ca pe vremuri, cu pantofi bicolori şi şosete albe, cu o fustiţă în carouri, de majoretă, cu gambele drepte şi fine, arcuite între fustă şi şosete, cu faţa ei, cu o gropiţă în obraji şi câteva coşuri pe frunte, înseninându-se de bucurie că-l zăreşte. În locul ei însă, nu dă decât peste necunoscuţi cu moace nedumerite, optzeciste, care-i cer indicaţii, fiindcă-i Unchiul Sam şi ar trebui să ştie tot. Iar el le tot repetă că nu ştie o boacă.

Vechiul liceu, construit în anii ’20 din cărămidă portocalie, avea în spate un zid înalt, fără ferestre, vizavi de o magazie din scânduri şi carton gudronat, pentru unelte, demolată demult, iar zona asta întunecată, acoperită cu pietriş, îi

stârneşte amintiri speciale, cărămizile tăcute şi spaţiul izolat au o fascinaţie aparte, pentru că, după ore şi până ce înserarea te trimitea acasă, aici se adunau copiii mai îndrăzneţi şi mai libertini din oraş, fete şi băieţi deopotrivă, îşi petreceau timpul împreună, dădeau la coşul prins de zidul netencuit (direct de perete, ca alea din sala de sport din Oriole), se giugiuleau pe după scândurile cu carton gudronat ale magaziei de unelte, discutau (cu fetele ţinute în braţe de băieţi ca într-un şir de colivii moi), tachinându-se, făcându-şi destăinuiri, simţindu-se în largul lor, amânând să se ducă acasă, aşa că spaţiul ăsta pietruit, dosnic, din spatele şcolii era încărcat cu o fervoare solemnă, cu energia temerară a adolescenţilor. Acum în zona asta, pavată şi curăţată, de unde au dispărut magazia şi panoul de baschet, Rabbit dă peste trupa de cercetaşe a lui Judy, unele-s în uniformă, altele costumate, într-o remorcă, un car alegoric reprezentând Libertatea, cea mai înaltă şi mai frumoasă fetiţă e înfăşurată într-un cearşaf alb, are o coroană cu ţepi şi în mâini ţine un cărţoi de bronz şi o torţă aurită, iar altele, grupate în jurul piedestalului ei de carton, au feţele pictate în roşu, maro, negru şi galben, să reprezinte rasele umane, le au pictate fiindcă în Mt. Judge nu există nicio fetiţă indiancă, negresă ori asiatică, în niciun caz vreuna care să fie membră a organizaţiei de cercetaşe.

Judy este una dintre fetiţele în uniformă kaki, cu insigne şi galoane, din jurul carului, şi este atât de uimită să-şi vadă bunicul în costumul lui impunător, încât îl ia de mână, vrând parcă să-l readucă pe pământ, la realitate. El abia poate privi în jos, de teamă să nu-i cadă jobenul din cap. O întreabă de parcă ar vorbi cu gardul de pe fundul terenului de baseball:

— Cum ţi se pare ţăcălia? Bărbuţa, Judy.

— Bine, bunelule. La început m-ai speriat. Nu ştiam cine eşti.

— Am senzaţia că stă să cadă din clipă-n clipă.

— Mie nu mi se pare. Îmi plac pantalonii ăştia mari, dungaţi. Nu te strânge vesta pe burtică?

— Asta-i ultima grijă pe care mi-o fac. Judy, ascultă-mă.

Poţi să mă ajuţi? Ştiu că există o bandă de scotch care se lipeşte pe ambele feţe. Dacă-ţi dau doi dolari, dai tu o fugă până la magazinul ăla mic de vizavi de Central, să-mi cumperi nişte scotch?

Sub diferite nume şi conduceri care se schimbă în decursul anilor, vizavi de şcoală există dintotdeauna un magazin care le vinde elevilor gumă de mestecat, bomboane, pistoale cu capse şi capse, şi carneţele, ţigări, reviste porno şi tot ce cred tinerii că le-ar fi util. Cu mare greutate, ţinându-şi gâtul încordat, scotoceşte prin straturile costumaţiei după portofelul ţinut într-un buzunar lateral adânc al pantalonilor dungaţi şi, ridicându-l până în dreptul feţei, scoate două bancnote de un dolar. Pentru orice eventualitate, mai adaugă unul. În ziua de azi, lucrurile întotdeauna costă mai mult decât te-aştepţi.

— Dar dacă nu-i deschis, din cauza sărbătorii?

— O să fie deschis. Era deschis tot timpul.

— Dar dacă începe parada? Trebuie să fiu pe carul alegoric!

— Nu, n-o să înceapă. Parada nu poate începe fără mine. Haide, Judy. Aminteşte-ţi câte am făcut eu pentru tine. Adu-ţi aminte cum te-am salvat când cu barca. Şi cine m-a vârât în parada asta? *Tu!*

Nu-ndrăzneşte să se uite în jos, să nu-i cadă jobenul, dar îşi dă seama din glasul ei că mai are puţin şi izbucneşte în plâns. Părul ei e doar o ceaţă roşiatică în marginea câmpului său vizual.

— Bine, o să-ncerc, dar…

— Nu uita, îi repetă, iar când bărbia i se înţepeneşte într-o mină severă, simte că ţăcălia stă să-i cadă, cu lipici pe *ambele* părţi. Scotch. Fugi, drăguţo!

Inima îi bate nebuneşte; îşi pipăie hainele, să se asigure că n-a uitat să-şi ia şi sticluţa cu nitroglicerină. Găseşte pepita dătătoare de viaţă în buzunarul adânc al pantalonilor. Când dă să-şi taseze ţăcălia, observă că-i tremură degetele. Dacă barbişonul n-o să-i stea lipit, n-o să mai fie Unchiul Sam şi praful se-alege de toată parada; o să rămână blocaţi aici, pe terenul şcolii, la nesfârşit. Face câţiva paşi mărunţi, ignorând pe toată lumea, încercând să-şi domolească inima. Toată

treaba asta e enervantă.

Când, în sfârşit, se întoarce gâfâind, Judy îl anunţă:

— Sunt nişte *tembeli.* Acum cică s-au reprofilat pe alimente. Tâmpenii ca Cheez Doodles. Singura bandă pe care o au se lipeşte doar pe-o parte. Am luat din asta. Am făcut bine?

În parcare răsună bătăi de tobă, la început răzleţe, nişte puştani nerăbdători se prostesc, apoi tobele bat la unison, adunând mulţimea cu un avânt implacabil. Motoarele maşinilor de epocă şi ale camionetelor ce tractează carele alegorice se pornesc, umplând atmosfera sărbătorească cu gazul albăstrui degajat de ţevile de eşapament.

— Bine, răspunde Harry, fără să se uite în jos la nepoţică de teamă să nu-i cadă jobenul, şi bagă în buzunar scotchul şi restul de la trei dolari, puşi în palma lui de undeva de jos.

Înstrăinat de trupul său costumat, se simte ca pe catalige, cu labele picioarele incredibil de mici.

— Îmi pare rău, bunelule. Am făcut tot ce-am putut.

Glasul subţirel, plăpând, din afara razei lui vizuale, şovăie înecat în lacrimi, ca susurul apei la soare.

— Ai făcut treabă bună, o linişteşte el.

O matahală de femeie apucată, într-un tricou verde de organizator, cu şapcă de camionagiu pe cap, vine şi îl ia pe sus, îl mână spre fruntea paradei, pe lângă carele alegorice şi fanfare, Fordurile Model A[69] şi notabilităţile oraşului, puse la cravată în limuzina lor albă. O maşină de patrulare a poliţiei din Mt. Judge cu lumina albastră în funcţiune, dar cu sirena silenţioasă, va fi deschizătoarea de drum, urmată, la oarece distanţă, de Harry. De parcă n-ar şti traseul: în copilărie participa la parade în mulţimea de puştani ai oraşului care pedalau pe biciclete cu hârtie creponată roşie, albă şi albastră trecută printre spiţe. Pe Central, spre Market, până cu un cvartal înainte de 422, drept prin centrul oraşului, dispus diagonal şi în pantă, apoi la stânga şi în sus pe Potter Avenue, printre cvartalele de case duplex din cărămidă, cocoţate pe peluzele lor terasate din spatele contraforturilor, iar apoi la vale, pe lângă Kegerise Alley, cum i se spunea pe-atunci, astăzi Kegerise Street, cu fostele ei fabrici de tricotaje şi

ateliere de reparaţii, redenumite Lynnex, Data Development şi Business Logistical Systems, în sus, spre Jackson, până-n capătul din deal, la o stradă de fosta lui casă, apoi la vale, pe Joseph Street, pe lângă impunătoarea clădire a bisericii baptiste, apoi la dreapta, pe lângă poştă, şi pe lângă vechiul edificiu coşcovit Oddfellows' Hall, urmând să se încheie cu trecerea în revistă din faţa primăriei, în părculeţul în care prin anii '60 puştimea fuma iarbă pe rupte şi cânta la chitară, dar în care azi, într-o zi obişnuită, abia dacă se adună câţiva pensionari şi boschetari arşi de soare. Femeia cu tricou verde, ajutată de un şerif cu o uriaşă insignă de carton, un bijutier evreu cocoşat, cu ochii mijiţi, pe nume Himmelreich – Rabbit a fost în şcoală cu câteva promoţii în urma lui taică-său, despre care toţi ziceau că-i jidan –, are grijă să-l ţină pe loc, să rămână la oarece distanţă în urma maşinii din frunte, pentru ca lumea să nu-l asocieze pe Unchiul Sam cu poliţia. La rând urmează imediat limuzina albă cu mahării de la primărie şi cu consilierii locali care n-au roit-o în Munţii Pocono sau la malul oceanului, pe Jersey Shore. Ceva mai din spate se aud acordurile fanfarei şi ale unei trupe de cimpoieri aduse din districtul Chester, şi cântecele populare hârâite, ce răsună de pe carele alegorice ilustrând teme precum Libertatea, Spiritul anului 1776, O LUME / UN MUNDO şi Minte, Inimă, Mâini şi Sănătate, iar la urmă de tot un cântăreţ local de muzică rock îi imită căzut în extaz pe Presley, Orbison şi Lennon în timp ce un ventilator electric de-un megawatt răceşte zgomotos toată instalaţia de amplificare de pe carul lui alegoric. În faţă însă, în capul paradei, domneşte o tăcere stranie, forţată. Pe Harry îl încearcă o senzaţie bizară, de nesiguranţă când, în sfârşit, păşeşte cu ghetele lui cu feţe din piele întoarsă pe linia dublă de culoare galbenă de pe principala arteră a oraşului şi o ia din loc! Se simte uşor ameţit, ridicol, enorm. În urma lui vine limuzina albă cu motorul torcând în viteza întâi, aşa că nu se poate opri, iar mult în faţa lui, atât de departe încât îi dispare din câmpul vizual când dă câte un colţ sau ia câte o curbă, se află maşina poliţiei; în imediata lui apropiere însă, nu este decât pustietatea înspăimântătoare a unui Central Street de

regulă forfotitor, sub cerul năuc al lunii iulie, ce se întinde albastru deasupra cablurilor de telefonie. Traficul este el, trupul lui solitar, ţanţoş. Strada încremenită nu-i lipsită de detalii lunare, îşi are semnele ca de vărsat de vânt, cicatricele ei, capacele ei metalice antice şi de demult. Tremurul inimii şi al mâinilor devine un sentiment exaltat de jertfa de sine când face acei câţiva paşi în vidul de asfalt, mărginit în capăt doar de câţiva spectatori, câteva trupuri cocoţate pe bordură în ţinută de vară, cu şorturi, tenişi şi cămăşi viu colorate.

Lumea îl strigă. Îi fac cu mâna ironic, strigând „Heeei!” la ideea Unchiului Sam, a acestui steag pe două picioare, perceptor incorigibil şi scandalagiu internaţional. Nu poate decât să le răspundă la salut, dând din cap grijuliu, să nu-i cadă jobenul şi să nu i se dezlipească ţăcălia. Pe măsură ce gloata devine tot mai numeroasă, se aude tot mai des strigat pe nume, „Harry” sau „Rabbit”.

— Hei, Rabbit! Hei, barosane!

Nu l-au uitat. De mulţi ani nu şi-a mai auzit vechea poreclă atât de des. Nimeni nu-i zice aşa în Florida, iar nepoţii ar fi uimiţi s-o audă. Iar acum, dintr-odată, dinspre bordurile astea, iat-o din nou, vie, rostită cu afecţiune. Mulţimea asta pare o versiune înşirată şi reciclată a celei care se înghesuia în vechea sală de sport în serile de marţi şi vineri, serile de baschet, în toiul iernii, aducând căldura verii cu trupurile lor, astfel încât pe teren sudoarea tot îţi ardea ochii şi ţi se prelingea din păr, prin dosul urechilor, pe ceafă, spre adâncitura dintre clavicule. Acum sudoarea i se adună sub fracul de stofa, pe spinare şi burtă, burta pe care, într-adevăr, hainele de-abia o cuprind, după cum a remarcat şi Judy, şi sub joben, chiar şi fără perucă; slavă Domnului, Janice l-a scutit de ea, nu-i chiar tot timpul o toantă fără pereche.

În timp ce face cu mâna cu o uşurinţă şi-o râvnă crescândă mulţimii adunate la colţuri de stradă, la umbra arţarilor, pe contraforturile din gresie şi pe peluzele terasate până spre umbra răcoroasă a verandelor, sudoarea îi slăbeşte ţăcălia, îi subminează adezivul. Simte cum o parte i se desprinde uşurel de pe bărbie şi fără să se oprească din mers – Unchiul Sam are

un mers cu genunchii îndoiţi şi caraghios, nu paşii săltăreţi ai lui Harry – scoate rola de scotch din buzunarul adânc şi rupe doi centimetri, cu capătul de hârtie în carouri roşii cu tot. I se tot lipeşte de degete; după câteva smucituri tot mai irascibile, se desprinde şi aterizează pe stradă. Apoi, rupe o altă bucată, pe care şi-o lipeşte pe faţă şi pe colţul dezlipit al bărbii albe, sintetice. Banda este eficientă, deşi probabil că pe chip îi apare ca un licăr dreptunghiular. Spectatorii care-l văd improvizând această reparaţie îl aclamă. Îşi scoate jobenul înalt, greu şi se înclină atent la stânga şi la dreapta, iar gestul acesta stârneşte şi mai multe aplauze şi saluturi călduroase.

Mulţimea pe care o zăreşte din spatele mâinii fluturând, a zâmbetului său, a adezivului licăritor îl uimeşte. Oamenii din Mt. Judge au o ţinută estivală, cu o goliciune care, din copilăria lui Harry, s-a transmis de la copiii de ieri la adulţii de azi. Femei cu părul alb stau pe scaunele lor pliante din aluminiu aşezate lângă bordură, îmbrăcate ca nişte bebeluşe grăsane, în carouri şi volănaşe, picioarele lor diforme, suferinde de flebită sunt expuse într-o veselie. Bărbaţii de vârstă mijlocie şi-au înghesuit coapsele ca nişte butoiaşe în şorturi ca de copii. Mamele tinere vin de la piscinele din fundul curţilor înalte în bikini cu talie înaltă, care le lasă dezgolit jumătate din fund. Îşi ţin în braţe bebeluşii îmbujoraţi de căldură în scutece şi chiloţi de plastic. Par să fie atât de mulţi tineri – bebeluşi, copilandri au răsărit generaţie după generaţie de când oraşul l-a zămislit şi pe el. Pe vremea aceea era plin de bătrâni: dimineaţa când se ducea la şcoală, din case ieşeau să-şi scuture măturile nişte femei aspre şi certăreţe, purtau ciorapi groşi, închişi la culoare, şi capoate cu nasturi în faţă, până jos. Acum, pe Jackson Road se înşiră o spumă de carne veselă şi inocentă. Genunchii goi sunt adunaţi ciorchine ca strugurii, iar umerii goi, bronzaţi, cât nişte butoaie, se mişcă alene în umbra pestriţă a trotuarului. Sunt steaguri ale Americii pe beţe aurite şi sunt baloane, baloane de toate culorile, chiar şi baloane metalizate, în formă de inimi şi perne, ţinute în mână sau legate de tufişuri, de mânerele cărucioarelor în care-s alţi bebeluşi. Spiritul

indulgenţei, o conspiraţie în favoarea amuzamentului, îi înconjoară şi îi susţine parada în timp ce o conduce în uimitoare pustietate din mijlocul străzilor povârnite, atât de familiare lui.

Harry îşi pune nişte scotch şi pe cealaltă parte a ţăcăliei şi, din acelaşi buzunar, scoate flaconul de nitroglicerină şi ia o pastilă. Urcuşul l-a pus la încercare, iar acum, la coborâre, îi tremură călcâiele şi genunchii. Când se apropie prea tare de maşina de poliţie din faţă, monoxidul de carbon îi inundă plămânii. Muzica amestecată din spate îl împinge mai departe: pauzele de la „American Patrol" sunt umplute de acorduri din „Yesterday"{70}. Îşi îndreaptă toată atenţia asupra liniei galbene trasate pe carosabil, mânjită ici-colo de urmele pneurilor, care e punctată pe porţiunile unde trecerea este permisă, dar în cea mai mare parte e dublă, ca vechile şine inflexibile de tramvai, demult îngropate sau smulse din pământ pentru a fi duse la fier vechi. Aparatele de fotografiat ţăcănesc în direcţia lui. Glasurile îl strigă în fel şi chip. Lumea îl cunoaşte, dar el nu zăreşte niciun chip cunoscut, nici măcar unul, nici măcar pe al lui Pru, în formă de inimă, încadrat de părul roşu, ciufulit, sau pe Roy, cu ochişorii lui negri, holbaţi, nici feţişoara lui Janice ca o nucă, maronie şi încăpăţânată. Ziceau c-o să fie la intersecţia lui Joseph cu Myrtle, dar aici, lângă primărie, s-au strâns cei mai mulţi spectatori, sunt câte patru-cinci rânduri de trupuri bronzate, iar cei dragi lui se pierd în mulţime.

Întregul oraş pe care-l cunoştea el a fost înghiţit de către deceniile care s-au perindat, dar i-a luat locul altul, mai tânăr, mai dezbrăcat, mai puţin temător, mai bun. Şi acesta încă-l iubeşte, la fel ca atunci când înscria patruzeci şi două de puncte într-un singur meci. E o legendă, un nor pe două picioare. Înlăuntrul lui o picătură de explozibil îi deschide venele ca pe nişte petale de flori răsfirate la soare. Îl ustură ochii din cauza sudorii sau a vreunei substanţe iritante, îl doare capul, căci jobenul îl apasă ca o oală sub presiune. O fi efectul de seră, îşi zice. Gaura din stratul de ozon. Când o să se ducă gheaţa din Antarctica, o să ne înecăm cu toţii. Harry

scrutează masa umană topită în căutarea unei figuri familiare, dar nu zăreşte decât o cutie de bere pasată fără jenă de la unul la altul, sclipirea ochelarilor sobri ai unui copilaş miop, cercelul rotund de argint din urechea unei fete cu aspect hispanic. De-a lungul traseului a observat în mulţime câteva feţe negre, la fel de vesele şi entuziaste ca toate celelalte, şi nişte orientali – un orfan vietnamez adoptat, apoi o başoaldă de nevastă filipineză. Din spate de tot, din parada încă în curs de desfăşurare, cimpoierii intonează un cântec ucigător din highland-ul scoţian, iar interpretul de rock scheaună „… imaginează-ţi toată lume*a”*[71] *şi,* ceva mai în faţă, pe o bandă zgâriată, în difuzoare care pârâie, Kate Smith urlă din toţi rărunchii, moartă cum e, târâtă în mormânt de pura ei greutate cangrenoasă, „Dumnezeu să binecuvânteze America” – „… până la *oceanele*, cu valuri *înspumate”*[72]. Pe Harry îl ustură ochii şi pune stăpânire pe el impresia buimacă – de parcă ar fi fost ales să treacă în revistă întreaga istorie a omenirii –, iar asta îi face inima să bată din ce în ce mai rău, că, una peste alta, asta-i o ţară fericită cum nu mai e alta pe lume.

Era genul de revelaţie prostească pe care odinioară i-ar fi împărtăşit-o Thelmei, coborând glasul în atmosfera lipsită de jenă ce se instaurează după o partidă de sex. Thelma a murit dintr-odată. A murit de insuficientă renală, trombocitopenie şi endocardită, spre sfârşitul lui iulie, în timp ce zorii răcoroşi ai unei noi zile fierbinţi de-un cenuşiu-albastru se revărsau pe faţada înaltă, de cărămidă ornamentală, a clădirii de vizavi de spitalul St. Joseph din Brewer. Biata Thelma, trupul îi fusese pur şi simplu secătuit de lupta îndelungată cu boala. Ronnie încercase s-o ţină acasă până la sfârşit, dar în acea ultimă săptămână n-a avut cum să se mai descurce cu ea. Halucinaţii, delir, mânie sarcastică. Multă mânie şi, culmea, îl viza tocmai pe Ron, cel care-i fusese un soţ aşa devotat după ce la tinereţe, în anii de burlăcie, fusese mare figură. N-avea decât cincizeci şi cinci de ani – cu un an mai puţin decât Harry şi cu doi ani mai mult decât Janice. A murit în aceeaşi săptămână când

avionul DC-10 care zbura de la Denver la Philadelphia via Chicago s-a prăbuşit la Sioux City, în Iowa, încercând să aterizeze cu trei sute cincizeci de kilometri la oră, fără niciun mecanism de ghidare în afară de tracţiunea celor două motoare încă funcţionale, s-a dat peste cap pe pistă şi s-a rupt explodând într-o uriaşă minge de foc şi, cu toate astea, mai bine de o sută de persoane au supravieţuit, unele atârnând cu capul în jos, prinse cu centurile de siguranţă într-o secţiune a fuzelajului, altele s-au îndepărtat şi s-au pierdut în lanurile de porumb de lângă pistă. Rabbit a avut senzaţia că-i prima ştire a verii care nu-i a douăzecea aniversare a vreunui eveniment – a festivalului de la Woodstock, a crimelor lui Manson{73}, a incidentului de la Chappaquidick{74}, a aselenizării. Ştirile TV sunt pline de secvenţe reciclate.

Serviciul funerar are loc într-un fel de biserică a nu se ştie cărui cult religios, situată la vreo doi kilometri dincolo de Arrowdale. Porniţi în căutarea ei, Harry şi Janice s-au rătăcit şi au nimerit la un mall din Maiden Springs, unde un cineplex cu şase săli avea pe afişul lui înghesuit DRAGĂ, AM MICŞORAT COPII{75} BATMAN VÂNĂTORII DE STAFII II{76} KARATE KID III CERCUL POEŢILOR{77} MINGI DE FOC{78}. Tânăra leneşă din gheretă habar n-avea unde-ar putea fi biserica, după cum n-avea nici plasatoarea plină de acnee dinăuntru, din holul mare şi pustiu, purpuriu, cu miros de floricele de porumb mirosind a unt şi a bombonele M&M topite. Harry e supărat foc pe sine: s-a dus de-atâtea ori pe şest la Arrowdale s-o viziteze pe Thelma, iar acum nu-i poate găsi nenorocita aia de biserică. Când, în sfârşit, încinşi, jenaţi şi fiecare furios pe incompetenţa celuilalt, cei doi Angstrom ajung la destinaţie, biserica se dovedeşte a fi o clădire simplă, netencuită, un depozit cu ferestre şi un ciot de turlă din aluminiu, amplasată pe un pogon de sol roşu, fără copaci, însămânţat din două-n două cu iarbă şi brăzdat tot de roţi de maşină. Pe dinăuntru, pereţii sunt din cărămidă refractară, iar lumina care pătrunde pe ferestrele înalte, fără vitralii, e anemică şi nemiloasă. În loc de strane sunt scaune pliante, iar de grinzile metalice atârnă prapuri de postav copilăreşti, cu

cruci, trompete, cununi de spini amestecate cu numere de versete biblice – Marcu 15:32, Apocalipsa 1:10, Ioan 19:2. Preotul poartă un costum maro, cravată şi o cămaşă cu guler normal, şi arată destul de neîngrijit, lipsit de suflu, ca un tânăr manager dolofan al unui magazin de produse electrocasnice care, câteodată, trebuie să dea o mână de ajutor la mutarea ambalajelor grele. Glasul îi este amplificat de un microfon miniatural, aproape invizibil pe tetrapodul din lemn de stejar. Le-o prezintă pe Thelma ca fiind o soţie, mamă, enoriaşă model, greu încercată. Descrierea nu se aplică nimănui, e ca o rochie fără trup. Preotul sesizează acest aspect, căci începe să-i laude simţul umorului „special”, modul ei aparte de-a privi lucrurile, care i-a permis să dea dovadă de atâta curaj în lupta ei îndelungată cu boala. În timpul unei vizite eparhiale pe care i-o făcuse în ultima săptămână tragică, petrecută de ea în spital, preotul se încumetase să reflecteze cu ea pe tema misterului etern reprezentat de întrebarea de ce le hărăzeşte Dumnezeu boli unora, şi nu altora, sau de ce îi vindecă pe unii, iar mulţi alţii rămân nevindecaţi. Chiar şi în sfânta Evanghelie, să ne amintim, aşa stau lucrurile, căci cum rămâne cu nenumăraţii leproşi şi posedaţi cărora *nu* li s-a întâmplat să se întâlnească cu Iisus, sau *nu* au fost destul de bătăioşi şi n-au ieşit în faţă din mulţimea uriaşă care s-a bulucit în jurul lui pe câmpie şi pe munte, la Capernaum şi în Galileea? Şi ce mi-a răspuns Thelma? Acolo, pe patul acela de spital, plin de suferinţă şi durere, mi-a zis că, probabil, îşi merită soarta la fel de mult ca oricine altcineva. Femeia a fost cu adevărat umilă, nu s-a plâns de nimic. Mai demult, cu altă ocazie, mai puţin stresantă, îşi aminteşte preotul iuţindu-şi discursul, semn că urmează o anecdotă, o vizitase în căminul ei imaculat şi ea îi explicase că suferinţa ei fizică e o neînţelegere minoră, nişte circuite micuţe din trup care i-au luat-o razna. Îi sugerase, cu o expresie blândă, plină de umor, de care, cu siguranţă, ne amintim toţi cei aici de faţă, care am iubit-o – dar şi cu o seriozitate gravă –, că, probabil, Dumnezeu e răspunzător doar de ceea ce simţim şi vedem, însă nicidecum de ceea ce se-ntâmplă la nivel microscopic.

Îşi ridică privirea, nesigur de impactul acestei evocări, iar micuţa congregaţie de îndoliaţi, auzind, poate, glasul Thelmei în remarca asta ciudată şi reuşind, astfel, să reînvie acel ceva didactic, sardonic şi sever din felul ei de-a fi sau, poate, sesizând nevoia preotului de-a fi salvat de spectrul unei suferinţe nejustificate, chicoteşte politicos. Răsuflând uşurat, bărbatul în costum maro, asemenea unui moderator de talk-show care-şi încheie emisiunea, recurge la texte fumate, rostite papagaliceşte, la psalmul despre păşunile verzi, la versetele din Eccleziastul despre o vreme pentru fiecare lucru, la imnul care spune că ziua s-a sfârşit.

Harry şade lângă smiorcăita de Janice în ţinuta ei ca de poliţist, gândindu-se la Thelma pe care a cunoscut-o el la pielea goală, depravată, şi la cât de puţin avea ea în comun cu femeia evocată de popă; dar poate că Thelma preotului a fost la fel de reală ca şi Thelma lui Harry. Femeile sunt actriţe, îşi schimbă rolul în funcţie de fiecare public, cât de mic. Rolul pe care i l-a jucat lui a fost acela al unei adoratoare ce-şi punea trupul la dispoziţia lui, vrând parcă să se debaraseze de el. Trupul ei era bolnav, pământiu şi conţinea înlăuntrul lui moartea, ca o cutie neagră, mătăsoasă. Atitudinea ei de captivă neajutorată, căzută în plasa nevoii penibile de-a iubi avea într-însa o insultă vagă, un fel de respingere. El n-a putut-o iubi cum l-a iubit ea, lipsa lui de atenţie îi era ei o pedeapsă mulţumitoare, o ironie pe care ea o savura îndelung. Şi totuşi, indiferent de cât de des a părăsit-o, ea n-a vrut nicicând s-o rupă cu el. Stafia ei satinată se apleacă asupra lui când se ridică pentru binecuvântare, stă la pieptul lui cu răsuflarea ei de lapte bătut, rugându-l în tăcere să nu plece. Janice se smiorcăie din nou, dar Harry îşi păstrează pentru sine, în adâncul inimii, durerea pricinuită de pierderea Thelmei, ştiind că Janice nu vrea să i-o vadă.

Afară, în lumina jenantă a soarelui, cu chipul lui zâmbitor mai boţit ca niciodată, cu o ţigară ce încă i se bălăngăne de buza de sus lungă ca a unei cămile, Webb Murkett trece de la un grup la altul şi îşi prezintă noua soţie, o fată timidă, la douăzeci şi ceva de ani, mai tânără ca Nelson, mai tânără

decât Annabelle, o blondă mărunţică, ciufulită, îmbrăcată cu volănaşe negre, cu o siluetă ca de focă, zici că-i o adolescentă campioană la înot, cam otova. Lui Webb chiar îi plac dolofanele. Lui Harry îi pare rău s-o vadă târâtă până la depozitul ăsta religios, la înmormântarea soţiei unui vechi partener de golf al lui bărbatu-său. Cindy, ultima nevastă a lui Webb, pe care Harry o adora cu nu prea mulţi ani în urmă, e şi ea de faţă, singură, buhăită, nervoasă şi nesigură pe tocurile negre ale sandalelor decupate, cu mina afectată pe care o afişează pe brazdele de pământ roşu, cu un strat de iarbă deasă, ce se vor parcarea bisericii. În timp ce Janice trage la Webb şi mireasa lui, Harry se apropie curtenitor de Cindy, care stă acolo ca o netoată, cu ochii mijiţi din cauza soarelui fierbinte, pâclos.

— Bună, zice el, întrebându-se în sinea lui cum de-a ajuns să arate în halul ăsta.

A luat proporţiile standard ale femeilor din Diamond County – cu pieptul cât un raft şi curul cât o banca din parc. Feţişoara ei drăgălaşă, cu trăsături clare, odinioară enigmatică în impertinenţa băieţească, cu nasul în vânt şi ochii depărtaţi, e înecată în grăsime şi cu mai multe bărbii; n-are deloc gât, întocmai ca păpuşile alea ruseşti care se bagă una într-alta. Părul altădată tuns scurt îi este tapat şi făcut permanent, făcând-o să pară că are capul mare, aşa cum le place tinerelor din ziua de azi. Iar asta îi subliniază corpolenţa.

— Harry, ce mai faci? îl întreabă ea pe un ton prudent, ca de înmormântare, şi-i întinde o mână moale, lată ca o labă de urs, să i-o strângă; el i-o apucă, dar, profitând de această ocazie tristă, se apleacă şi îi depune un sărut pe obrazul jilav şi dolofan, iar ei îi mai dispare un pic din aerul acela de neghiobie iritată. Ce zici de Thel? Nu că-i îngrozitor? comentează ea.

— Mda, îi dă el dreptate. Dar ne aşteptam de mult. Ea şi-a dat seama că i se apropie sfârşitul.

Îşi închipuie că-i în regulă să-i sugereze că ştie ce gândea moarta; Cindy s-a aflat şi ea în Caraibe în noaptea când au făcut schimb de parteneri. Şi-o dorise pe Cindy şi se alesese cu

Thelma. Acum niciuna nu mai e de dorit.

— Ştii, nu-i aşa? face Cindy. Vreau să zic, simţi când ţi se apropie sfârşitul la aşa o boală. Simţi totul.

Rabbit îşi aminteşte de-o cruciuliţă din adâncitura gâtului ei, i se vedea când era în costum de baie şi îşi mai aminteşte că, asemenea multor colegi de generaţie, era pasionată de supranatural – de astrologie, premoniţii – însă nu chiar ca Valerie, prietena lui Buddy Inglefinger, o hipioată de modă veche, înaltă de un metru optzeci şi şase, acoperită toată cu mărgele.

— Poate că femeile simt asta mai bine decât bărbaţii, răspunde el cu tact şi continuă cu o sinceritate crescândă: Am avut nişte probleme de sănătate în ultimul timp şi mi-au dat senzaţia că am trecut prin viaţă ca printr-o ceaţă.

E prea sincer, asta prea aduce a confesiune. În relaţia lui cu Cindy, întotdeauna a existat un zid, unul situat chiar în spatele ochilor ei strălucitori, maro-gălbui, o barieră unde se opreau toate semnalele. *Tembeluţa de Cindy,* aşa îi zicea Thelma.

— Mi-a zis cineva, îi spune el, că lucrezi la un butic în mallul ăla nou de lângă Oriole.

— De fapt, mă bate gândul să plec de-acolo. Tot ce câştig se scade din pensia alimentară de la Webb, aşa că ce rost are să mă mai agit? Vezi şi tu cum se descurcă mamele cu ajutor de şomaj.

— Pai, zice el, o slujbă te mai scoate în lume. Mai întâlneşti oameni…

Întâlneşti un tip, te măriţi din nou rămâne gândul lui nerostit. Dar cine să se-ncurce cu halca asta de slănină? Acum ar scufunda orice iolă cu care ai încerca să ieşi în larg având-o la bord.

— Mă gândesc ce-ar fi să mă fac fizioterapeut. O fată de la butic învaţă să facă masaj holistic.

— Sună interesant, spune Harry. Şi ce găuri masează?{79}

E destul de lipsit de tact din partea ei că îndrăzneşte să înceapă:

— Tu şi cu Thelma… dar se opreşte şi se uită în pământ.

— Ăhă?

Aceeaşi veche barieră îl împiedică s-o încurajeze. Nu-i publicul pentru care vrea să joace rolul iubitului distrus al Thelmei.

— O să-ţi fie dor de ea, ştiu, zice Cindy cu glas scăzut.

El face pe niznaiul.

— Sincer să fiu, în ultimul timp eu şi Janice nu prea i-am văzut la faţă pe soţii Harrison – Ronnie s-a retras de la club, cică-i prea scump, iar astă-vară n-am prea avut ocazia să dau pe-acolo. Nu mai e ce-a fost, s-a spart gaşca de altădată. Acuma dai peste o grămadă de tineri neisprăviţi. La golf au lovituri lungi de doi kilometri şi umflă toate poturile din weekend. Noră-mea îi duce pe-ăia mici la piscină.

— Am auzit că te-ai întors la salon.

— Mda, îi confirmă el şi adaugă, în caz că ştie şi ea cum stă treaba: Nelson a dat-o în bară. Eu doar asigur interimatul.

Se întreabă dacă n-o fi vorbind prea mult, dar ea se uită pe lângă el.

— Trebuie să plec, Harry. Nu suport să-l mai văd o clipă pe Webb frecându-se de păpuşica aia rânjită şi ridicolă. A sărit de şaizeci de ani!

Al naibii băftos! A ajuns la şaizeci. În tăcerea scurtă pe care o iscă remarca ei indignată, un avion trece pe cer, târându-şi după sine huruind puternic şi monoton. Cu un zâmbet nu întru totul prietenos, el îi răspunde:

— Voi toate l-aţi menţinut tânăr.

N-ai cum să nu-i porţi cât de cât pică unei femei după care ţi s-au scurs ochii de dor, acum, când dorul ţi s-a stins.

Mai multe persoane îşi iau tălpăşiţa discret, iar Harry îşi zice că ar trebui să se ducă la Ronnie, să stea de vorbă cu el. Vechiul lui rival stă într-un grup degajat, cu cei trei fii ai săi şi nevestele lor. Alex, geniul calculatoarelor, are o tunsoare scurtă şi o privire de pămpălău miop. George are părul lung şi îngrijit al unui actor în devenire, iar haina şi cravata pe care şi le-a pus pentru înmormântarea maică-sii arată ca un costum de recuzită. Ron Junior are înfăţişarea cea mai plăcută – zâmbetul Thelmei –, muşchii şi tenul bronzat al unui muncitor

care lucrează în aer liber. Când dă mâna cu ei, Harry îi uimeşte spunându-le pe nume. Când ai o aventură cu o femeie, ceva din farmecul ei se regăseşte şi în copiii ei, că doar şi pentru conceperea lor şi-a depărtat picioarele.

— Ce mai face Nelson? îl întreabă Ron Junior, fără a încerca să fie nesuferit, dacă ar fi să ne luăm după expresia feţei.

Băiatul ăsta, care-şi face veacul prin Brewer, o fi fost cel care i-a vorbit Thelmei despre viciul lui Nelson.

Harry îi răspunde ca de la bărbat la bărbat.

— Bine, Ron. A făcut o lună tratamentul de dezintoxicare, iar acum locuieşte cu alţi douăzeci… cum le zice… consumatori de droguri, într-o aşa numită „casă conceptuală” în North Philly, o casă care-i etapa intermediară dinainte de întoarcerea acasă. Şi-a găsit o slujbă de voluntar şi lucrează cu copiii dintr-o zonă defavorizată la un loc de joacă.

— Minunat, domnule Angstrom. Nelson e, până la urmă, un băiat de treabă.

— Nu-l mai vizitez, n-am suportat terapia aia de familie pe care încearcă ăştia să ţi-o ofere, dar maică-sa şi Pru se jură că-i place să lucreze cu puştii ăia negri.

Georgie, cel mai drăguţ dintre băieţi şi favoritul Thelmei, îl aude fără să vrea şi intervine:

— Singura problemă cu Nelson e că-i prea sensibil. Se lasă copleşit de lucruri. În lumea divertismentului înveţi să te distanţezi de toate. Ştiţi cum e, dă-i în mă-sa pe toţi. Altfel, ajungi să te sinucizi.

Îşi mângâie părul de pe ceafă.

Alex, cel mai mare, adaugă în felul lui afectat, de şoarece de bibliotecă:

— Păi, sincer să fiu, în California drogurile era să mă dea gata şi *pe mine*, de-aia m-am bucurat când a apărut slujba asta din Fairfax. Vreau să zic, *toţi* se droghează. Tot weekendul, pe plaje, pe autostrăzi; toată lumea-i prăjită. Cum să-ţi întemeiezi o familie? Sau să pui un ban deoparte?

Băieţii ei sunt de-acum bărbaţi în toată firea, cu fire de păr înspicate şi riduri de expresie în jurul gurii, cu neveste şi copii

mici, nepoţeii Thelmei, în ochii cărora taţii lor le sunt reazemul în harababura asta de lume năpădită de buruieni. Lui Harry, băieţii ei îi par mai maturi decât Ronnie, în care n-are cum să nu vadă puşlamaua nesuferită din Wenrich Alley şi lăudărosul fanfaron din vestiarul liceului. Oamenii pe care i-a iubit cândva dispar de lângă el, dar Ronnie e tot timpul prezent, ca şi curul lui puturos, ca nişte chiloţi ce se murdăresc în fiecare zi.

Ronnie joacă la meserie rolul văduvului îndurerat; arată de parcă ar fi fost dat prin maşina de spălat, cu genele albe ieşindu-i în evidenţă pe fundalul pleoapelor înroşite de-atâta plâns, cu părul creţ, odinioară gălbui, redus la nişte şuviţe cărunte deasupra urechilor clăpăuge. Rabbit încearcă să-şi învingă vechea aversiune, să treacă peste vechea lor rivalitate, strângându-i mâna plin de simţire şi spunându-i:

— Îmi pare sincer rău.

Însă diavolul ostil de când lumea reînvie pe chipul lui Harrison, cândva fălcos, în prezent supt, scofâlcit şi uscăţiv. După ce le aruncă o privire scurtă băieţilor şi-i face semn, „hai mai încolo”, îl apucă pe Harry de braţ, îl strânge deliberat prea tare şi-l ia deoparte, unde nu-i poate auzi nimeni, la câţiva paşi dincolo de brazdele de noroi uscat. Îi spune pe tonul grăbit, confidenţial al bărbaţilor încleştaţi într-o priză la lupte greco-romane:

— Credeai că nu ştiu că i-ai tras-o lui Thel ani de zile?

— Eu… eu n-am stat să mă gândesc niciodată la ce ştii şi ce nu ştii tu, Ronnie.

— Nemernicule! Noaptea aia când am făcut schimb de dame pe insulă a fost doar începutul, nu-i aşa? Ai continuat să te-ntâlneşti cu ea şi aici.

— Ron, parcă ziceai că ştii. Ar fi trebuit s-o întrebi pe Thelma dacă erai aşa curios.

— N-am vrut s-o necăjesc. Se lupta să supravieţuiască şi am iubit-o. Am discutat despre asta spre sfârşit.

— Deci, chiar i-ai făcut capul *calendar*.

— Ea a fost cea care a vrut să dăm cărţile pe faţă. Nemernicule! Marele maestru! Eşti cel mai egoist ticălos pe

care l-am cunoscut vreodată.

— De ce? De ce-s atât de rău? Poate că m-a dorit. Poate că ne-am acordat reciproc favoruri.

Peste umărul lui Ronnie, Harry vede cum unii participanţi la slujba de înmormântare aşteaptă să-şi ia rămas-bun, ezitanţi, conştienţi de violenţa acestei discuţii purtate în pripă. Harrison s-a înroşit la faţă şi, probabil, aşa arată şi Rabbit. Îi spune:

— Ronnie, se uită lumea la noi. Nu-i momentul…

— N-o să mai avem altă ocazie. Nu vreau să te mai văd câte zile oi mai avea de trăit. Mi-e silă de tine.

— Ei da, iar mie mi-e silă de tine. Dintotdeauna mi-a fost silă, Ron. Pe umeri ai o pulă în loc de cap. Cine ar putea s-o condamne pe Thel că-şi mai lua şi ea câte o vacanţă, sătulă de rahatul tău?

Fata lui Ronnie e vineţie de-a binelea şi ochii îi înoată în lacrimi; nu i-a dat o clipă drumul lui Harry, de parcă strânsoarea asta ar fi ultima atingere caldă a soţiei lui moarte. Vorbeşte coborându-şi glasul la o nouă intensitate; Harry trebuie să se aplece ca să poată auzi ce-i spune.

— Mi se rupe-n paişpe că i-ai tras-o, da' mor de ciudă că i-ai tras-o şi te-a durut în cur de ea. Ea era moartă după tine, iar tu doar ai profitat de ea. Eşti un muist înfumurat. A irosit orzul pe gâşte. S-a lepădat de toate lucrurile în care a vrut să creadă, iar tu nici măcar n-ai apreciat treaba asta, n-ai iubit-o şi ea a ştiut, chiar ea mi-a spus-o. Mi-a spus-o în spital şi m-a rugat s-o iert.

Ronnie respiră adânc, să poată continua, dar simte că-l îneacă lacrimile.

Şi lui Rabbit i se pune un nod în gât, cu gândul la Thelma şi Ronnie în ultimele ei clipe de viaţă, la faptul că şi-a trădat iubitul când trupul ei s-a golit de ultimul strop de iubire.

— Ronnie, îi şopteşte, chiar am *apreciat-o*. Serios. A fost o femeie minunată.

— Muistule, e tot ce-i poate spune Ronnie, repetându-se, apoi se întorc amândoi cu faţa spre participanţii la slujbă care aşteaptă să-şi exprime condoleanţele, să urce în maşini şi să

salveze ce se mai poate salva din sâmbăta asta fierbinte, pâcloasă, cu peluze ce trebuie tunse şi grădini ce trebuie plivite peste tot în Diamond County.

Janice şi Webb sunt printre cei care se uită la ei ca viţelul la poarta nouă. Şi-or fi dând seama despre ce au discutat; de fapt, şi-or fi dând seama majoritatea celor prezenţi, până şi cei trei băieţi. Deşi întotdeauna fusese discret în escapadele lui de la Arrowdale, ascunzându-şi Toyota în garajul ei şi nelăsându-se niciodată prins în pat cu ea de vreun copil bolnav, întors acasă mai devreme de la şcoală, sau de vreun meşter care intra pe-o uşă neîncuiată, lucrurile astea au un fel al lor de-a ieşi la iveală. Sunt ca o anvelopă, e de-ajuns o simplă găurică. Oamenii le simt. S-a dus vorba sau o să se ducă de-acum încolo. Ei bine, ia mai dă-i în mă-sa pe toţi, cum zicea Georgie. Dă-i în mă-sa pe toţi, inclusiv pe mireasa-copilă a lui Webb, care, judecând după rotunjimi, ar putea fi gravidă. Ce figură şi Webb ăsta!

Se întâmplă ceva drăguţ. Ronnie şi Harry, Harrison şi Angstrom, execută o încrucişare cu o precizie de zici că au exersat-o. Deşi au pleoapele vineţii şi câte un nod în gât, le zâmbesc celor care s-au adunat ciorchine şi-i privesc şi îşi încrucişează paşii cu precizie când pornesc spre ai lor, Harry spre Janice, în costumul ei bleumarin cu dungă albă şi umeri laţi, iar Ronnie înapoi la băieţii lui, în miezul evenimentului trist. Odată coechipieri, rămân coechipieri pe veci. Amintindu-şi că Ronnie i-a tras-o cândva lui Ruth un weekend întreg la Atlantic City şi apoi s-a dat mare pe chestia asta. Rabbit nu simte pic de milă pentru el.

Îmi place cum mă răsfeţi, Toyota. Asta-i noua lozincă de hârtie trimisă de companie pentru a fi agăţată în vitrina uriaşă. Câteodată, stând în faţa vitrinei, când un nor plin de umezeală întunecă atmosfera sau un camion cu treabă la service parchează lângă gardul viu de tisă şi-i blochează priveliştea, Harry îşi surprinde brusc imaginea reflectată de geamul vitrinei şi e consternat de propria-i corpolenţă, de cât de mult spaţiu ocupă pe planetă. Luna trecută, păşind pe

drumul pustiu costumat în Unchiul Sam, se simţise sinistru de înalt, de parcă ţeasta i-ar fi fost un balon gigantic ce plutea deasupra muzicii de fanfară. Deşi în sinea lui se consideră un spirit pasiv, inofensiv, un glas şters, uniform, care vrea să nu facă rău, să nu fie prins în vreo capcană şi nici să nu moară vreodată, mai are şi acest eu perceput din afară, un fost sportiv înalt de un metru nouăzeci şi patru, cântărind cel puţin o sută cinci kilograme, o arătare într-un costum de vară gri-lucios, strălucitor de parcă ar fi dat cu ceară, cu un cap mare, cu părul pufos, de-o culoare incertă, tuns la Shear Joy Hair Styling{80} (unisex, minimum cincisprezece parai) să-i cadă fix pe urechi, un munte de om înspăimântător cu ochi care văd, mâini care apucă şi dinţi care muşcă, un trup care la o singură masă mănâncă tot atât cât ar ajunge la trei etiopieni într-o zi, un consumator neruşinat de benzină, electricitate, ziare, hidrocarburi şi carbohidraţi. Un şef într-un costum strălucitor. Necazurile lui recente cu inima au devenit, ca şi coroana molarilor, realizată cu un preţ dureros şi piperat, o parte a alaiului pompos al respectabilităţii lui.

Astăzi, Harry are nevoie de o imagine bună, pentru că la ora unsprezece salonul va fi vizitat de un reprezentant al Corporaţiei Toyota, un anume domn Natsume Shimada, care până acum a luat doar forma unei semnături atente, cu fiecare literă scrisă separat pe hârtia rigidă, cu antet crem, de la sediul central al reprezentanţei de vânzări American Toyota din Torrance, California. Vestea despre neregulile financiare minuţios analizate de către cei doi contabili angajaţi de Janice la sfatul lui Charlie a ajuns tot mai sus, căci, după scrisorile de la Mid-Atlantic Toyota, cu sediul la Glen Burnie, Maryland, au urmat corespondenţa primită de la birourile Toyota Motor Credit Corporation din Baltimore, iar apoi comunicatele politicoase, dar implacabile, expediate chiar de la Torrance, semnate de domnul Shimada, pare-se, cu un stilou demodat, cu peniţa boantă, cu cerneală albastru-deschis.

— Ai emoţii? îl întreabă Elvira, strecurându-se pe lângă el, într-un costum de bumbac cu dunguliţe subţiri.

Din cauza caniculei, s-a tuns scurt la spate, lăsând să i se

vadă pe ceafă puful negru, sexy. Oare i-a pus-o Nelson? Dacă Pru nu se arăta prea dornică, trebuia să i-o înfigă şi el cuiva. Asta doar dacă nu se mulţumea cu ştoarfele cocainomane sau dacă puştiul n-o fi în secret homosexual. În măsura în care suportă să reflecteze la viaţa sexuală a fiului său, Elvira îi pare un pic prea rasată, prea neutră să facă jocul cuiva. Poate că, totuşi, Harry subestimează cantitatea de energie existentă în lume: are această tendinţă acum, când energia îi e-n scădere.

— Nu foarte mari, răspunde. Cum arăt?

— Foarte impunător. Îmi place costumul ăsta nou.

— E un fel de gri-metalizat. Au inventat ţesătura asta în timp ce fotografiau suprafaţa lunii.

Afară în parcare, Benny execută dansul portierelor deschise şi al capotelor săltate pentru o pereche de puştani atât de tineri care se uită tot timpul unul la altul să vadă dacă celălalt e de acord, ba vorbesc în acelaşi timp, ba tac din gură simultan, paralizaţi de dorinţa de a nu fi fraieriţi nici măcar cu un dolar. În august vânzările merg bine, iar Toyota oferă reduceri de mii de dolari. Pe vremuri le vindeai produsele doar la preţurile din catalog, fără tocmeală, o iei sau nu, e marfă de calitate. Puritatea lor de altădată e coruptă de metodele americane. Toyota se căciuleşte în lupta pentru ciolan.

— Ştii, îi mărturiseşte Elvirei, în toţi anii ăştia de când la salon se vând maşinile astea, nu-mi amintesc să mă fi vizitat vreodată un japonez adevărat. Credeam că stau cu toţii în oraşul Toyota şi savurează ceremonialul ceaiului.

— Şi gheişele, adaugă Elvira ironică. Ca domnul Uno{81}.

Pe Harry îl face să zâmbească această aluzie. Fata asta – femeia asta – tine pasul cu vremurile.

— Mda, n-a apucat să fie prea multă vreme Numero Uno, nu-i aşa?

Cerceii ei de azi sunt ca nişte clopoţei, nişte căpăcele curbate din argint mat, prinse laolaltă în paralelograme tremurătoare, de mărimea unui cocon de fluture. Îi tremură cuprinşi de-o uşoară indignare când îi spune:

— De fapt, Nelson şi Lyle ar trebui să răspundă în faţa

domnului Shimada.

El ridică din umeri.

— Ce să-i faci? Avocatul l-a prins până la urmă pe Lyle la telefon şi tipu' i-a râs în nas. Cică e cu tubul de oxigen la nas, cât să se dea jos din pat şi să meargă la toaletă, că poate să moară în orice moment. Ba mai mult, cică boala i-a cuprins şi creierul şi habar n-are despre ce vrea avocatul. Şi a trebuit să-şi vândă calculatorul şi n-a păstrat nicio dischetă. Cu alte cuvinte, i-a spus avocatului să… să plimbe ursul.

Faptul că se stăpâneşte să zică „să se pişe" o fi un fel de a-i face curte Elvirei, nu ştie nici el ce să creadă. Când te apropii de sfârşitul jocului, îţi mai încerci norocul. Îi place că-i atât de zveltă – Pru şi până şi Janice par corpolente pe lângă ea – şi îi pare reconfortant felul ei de-a fi calmă şi tăcută, e ca un ecran de televizor cu sonorul dat încet, n-auzi cuvintele, vezi doar imaginea.

— Mi-a venit să râd, spune el, de ultimele veşti primite de la Lyle. Moartea îşi are părţile ei bune.

Ea întreabă de lângă el:

— Nelson nu se-ntoarce acasă într-o săptămână sau cam aşa?

— Aşa-i programat, confirmă Harry. Cum se duce şi vara asta, nu-i aşa? Seara-ţi dai seama. Încă-i cald, dar se întunecă tot mai devreme. Uităm de la un an la altul – întunericul de sfârşit de vară. Greierii. Mirosul peluzelor răscoapte. Doar că vara asta a fost al naibii de ploioasă – în grădiniţa mea de legume, buruienile cresc întruna, iar lăptucile şi broccoli sunt atât de înalte, de se-ndoaie sub propria lor greutate. Şi mazărea s-a întins ca iedera, a urcat peste gard şi a pătruns în curtea vecinului.

— Măcar n-a mai fost arşiţa aia cumplită de vara trecută, zice Elvira, când toată lumea vorbea despre efectul de seră. Poate că nici nu există efectul de seră.

— Ah, ba cum să nu, o asigură Rabbit cu o convingere de care nici el nu se credea în stare.

Peste Route 111, deasupra acoperişului în formă de pălărie roşie al localului Pizza Hut, un stol de grauri ce migrează deja

spre sud stau pe firele de telefon ca nişte note muzicale pe un portativ.

— Eu n-o să mai apuc ziua aia, îi spune el, dar tu şi nepoţii mei o veţi apuca. New Yorkul, Philly şi docurile lor vor ajunge sub apă de cum o să-nceapă să se topească Antarctica. La fel şi tot Jersey Shore.

Ronnie Harrison şi Ruth: pfui, ce om de căcat.

— Ce mai face Nelson? Ai veşti de la el?

— Ne-a trimis vreo două vederi cu Clopotul Libertăţii. Părea vesel. Într-un fel, puştiul de când îl ştiu a căutat ceva mai multă ordine decât i-am putut oferi noi şi presupun că un program de dezintoxicare e tare la capitolul ăsta. Discută cu Pru la telefon, dar deocamdată nu i se încurajează prea mult contactul cu lumea de afară.

— Pru ce zice?

Să fie oare numai imaginaţia lui Harry, sau aici e vorba de un interes crescând, ca al televizorului al cărui sonor revine?

— E greu de ghicit ce crede Pru, răspunde el. Am impresia că tocmai era pe cale să renunţe la mariaj înainte să se înscrie el la dezintoxicare. E plecată cu Janice şi copiii în Pocono.

— Asta înseamnă că eşti singurel, îl compătimeşte Elvira Ollenbach.

Oare o fi tatonând terenul? S-o invite oare acasă? Să bea câteva daiquiri-uri în bârlog, să-i mângâie ceafa brunetă, să vadă dacă i se asortează cu păsărică, s-o ducă în dormitorul oaspeţilor, cu acoperişul în pantă şi debaraua în care erau îngrămădite toate numerele alea vechi din *Playboy* când s-au mutat – gândul că trupul suplu al acestei tinere caută să-şi astâmpere poftele recurgând la trupul lui îl afectează la fel de mult ca gândul la o avalanşă. L-ar da peste cap cu totul.

— La vârsta mea nu mă deranjează, mărturiseşte el. Pot să mă uit la ce emisiuni am eu chef. La Naţional Geographic, Disney, World of Nature. Când e acasă Janice ne pune să ne uităm la comedioarele astea de familie, cu toată lumea scălâmbăindu-se în sufragerie. De exemplu, am întrebat-o ce mama naibii vede la *Roseanne,* iar ea mi-a răspuns: „Îmi place de ea. E grăsană, şleampătă şi rea, ca mai toate femeile din

America”. Mă uit la televizor din ce în ce mai puţin. Încerc să beau doar o bere şi mă culc devreme.

Tânăra se oferă să se retragă tăcută înapoi în micul ei birou dinspre mărăcinişul botezat de el Paraguay. Lui însă îi place compania ei, aşa că o întreabă din senin:

— Ştii de cine m-am săturat să tot aud?

— De cine?

— De Pete Rose. Ai citit deunăzi în *Standard* că a mai fost la ananghie în 1980, când el şi o grămadă de alţi jucători de la Phils au fost prinşi dopându-se cu amfetamină, iar clubul l-a vândut pe Randy Leach, singurul jucător care şi-a recunoscut vina, iar ceilalţi s-au făcut că plouă şi şi-au văzut de treabă?

— M-am uitat în treacăt. Cică un doctor din Brewer le făcea rost de reţete.

— Exact, din orăşelul nostru. De-aia îşi închipuie el c-o să ţină figura şi de data asta. Nimeni nu trebuie să plătească pentru ceea ce fac ei, toată lumea scapă basma curată. Şi Ollie North, şi traficanţii de droguri, unde mai pui că-s pline închisorile astea şi toată lumea, oricum, face pe mama răniţilor. Încalcă legea, dă foc primăriei, cui curu’ mă-sii îi pasă?

— Nu le mai pune pe toate la suflet, Harry, îl sfătuieşte ea pe un ton matern, liniştitor. Lumea e plină de pungaşi.

— Mda, ar trebui să ştim şi noi.

Ea nu-i mai răspunde nimic, îi întoarce spatele. Poate că, de fapt, chiar se dădea huţa cu Nelson.

— Oricum, dintotdeauna mi s-a părut un jucător naşpa, se simte el obligat să adauge în legătură cu Rose. Dacă ţii morţiş să faci totul năuc de cap şi în forţă, n-ai ce căuta pe teren.

Afară, în vipia ale cărei lumini şi umbre pâlpâitoare îi întorc propria reflexie funestă, Harry observă că în gardul viu de tisă proaspăt recondiţionat – a pus un peisagist să-i înlocuiască tufişurile moarte şi să împrospăteze stratul de compost – s-au prins câteva ambalaje de pizza din hârtie cerată şi pahare de cafea din polistiren suflate de vânt de pe Route 111. Doar n-o să-l lase pe japonez să vadă mizeria asta. Iese şi aerul fierbinte, poluat, ce se înalţă din asfalt, îi taie

răsuflarea Simte o înţepătură în zona coastelor din stânga. Îşi pune o pastilă de nitroglicerină, să i se topească sub limbă înainte să-nceapă să se aplece. Cu cât adună mai multe gunoaie, cu atât îi par mai numeroase – ambalaje de bomboane, celofanul de pe cutiile de ţigări, fluturaşi de reclamă şi pagini întregi de ziare şifonate de ploaie şi îngălbenite de soare, pahare mari de băuturi răcoritoare cu capac şi cu paiul încă înfipt în el, cu apă murdară pe fund, provenită de la cuburile de gheaţă topită. Nicio speranţă să se termine cu mizeria de pe lumea asta. Ar fi trebuit să aducă o pungă de gunoi, are mâinile pline şi simte că se înroşeşte la faţă când încearcă să ia de pe jos încă o bucată de carton mototolit şi lipicios ţinându-şi degetele răsfirate. O limuzină intră în parcare cu un scrâşnet de roţi în timp ce Harry continuă să adune gunoiul şi trebuie s-o zbughească înăuntru, să-l înghesuie în coşul de gunoi din biroul său. Gâfâind, cu inima bătându-i să-i sară din piept, cu costumul gri-metalizat gata să-i plesnească la nasturi, traversează salonul în goană să-l întâmpine pe domnul Shimada la intrare şi-i strânge mâna cu mâna lui încă murdară de la gunoiul de pe stradă, cu zahăr uscat şi topping de pizza încă lipicios.

Domnul Shimada este un bărbat impecabil, solid, de un metru şaptezeci, are o servietă maronie, uimitor de subţire, şi poartă un costum albastru-fumuriu cu dunguliţe aproape invizibile, croit astfel încât să i se vadă cât mai mult din manşetele prinse cu butoni de aur şi din gulerul înalt, alb, al cămăşii bleu-pal. Pare dens, ca o minge de cârpă umplută-ochi cu boabe de fasole, şi în formă fizică excelentă, deşi e mic şi îndesat, cu un bronz lucios de California pe chipul deloc neprietenos.

— Eu bucur să vă cunosc, spune el. Zona foarte frumoasă.

Vorbeşte engleza fluent, dar cu un accent puternic; din cauza asta, lui Harry îi ia o secundă până să-i răspundă:

— Păi, nu neapărat şi în locul ăsta, răspunde el şi pe dată îşi zice că n-are tact, fiindcă ce rost ar avea ca Toyota să-şi plaseze franciza într-o zonă urâtă? Vreau să zic, suntem renumiţi pentru zona rurală, cu hambare cu semne împotriva

deochiului şi toate alea – aici se întreabă dacă n-ar trebui să-i explice ce-nseamnă „semne împotriva deochiului” şi hotărăşte că nu merită. V-ar face plăcere să vizitaţi unitatea? Salonul? adaugă el, în caz că „unitatea” nu înseamnă nimic pentru japonez. Conversaţia cu un străin te face să fii atent la limbă.

Domnul Shimada îşi întoarce încet, ţeapăn, capul şi umerii, într-o parte şi în cealaltă, să se uite bine la salon.

— Văd, spune el zâmbind. Şi ra Torrance eu studiez murte fotografii şi diagrame. Aaa! Sprendidă domnişoară!

Elvira iese din biroul ei şi se apropie unduitoare de vizitator, sugându-şi obrajii să pară mai fermecătoare.

— Domnişoara Olshima, vreau să zic domnule Shimada – Harry îi exersase numele, spunându-şi că sună ca Ramada cu un ştift la început, ca s-o facă fiartă taman când e mai important – v-o prezint pe domnişoara Ollenbach, una dintre cele mai bune reprezentante de vânzări ale noastre.

Mai întâi, domnul Shimada se înclină instinctiv, cu mâinile pe lângă corp. Când dau mâna, zici că amândoi încearcă să se facă knock-out unul pe altul cu zâmbetele, atât de lung îşi zâmbesc.

— Bună idee a pune ra vânzare ambere sexe, îi spune el lui Harry. E din ce în ce mai obişnuit.

— Nu ştiu de ce ne-o fi luat atât de mult să ne dăm seama de-asta, recunoaşte Harry.

— Idee bună ia timp, comentează celălalt bărbat, înfrânându-şi puţin zâmbetul, lăsând severitatea dojenitoare să-i tragă în jos colţurile buzelor pline şi totuşi plate.

Harry îşi aminteşte din copilărie cât de cruzi au fost japonezii în cel de-al Doilea Război Mondial cu prizonierii lor din Bataan. După Pearl Harbour, primul lucru care s-a auzit despre ei a fost că sunt ridicol de scunzi, că luptă pe submarine şi avioane minuscule numite Zero-uri, iar apoi, în timp ce înregistrau primele înfrângerile din Pacific, se spunea că sunt nişte fanatici în slujba împăratului, nişte maimuţe-robot, care trebuiau scoase din grote cu aruncătoarele de flăcări. Ce cale lungă am bătut de-atunci. Harry simte că-l încearcă o pornire binevoitoare, de aprobare a unei lumi care

n-are nevoie de ea. Domnul Shimada pare s-o întrebe pe Elvira dacă se roagă.

— Dacă joc tenis, vreţi să spuneţi? îl întreabă ea. Da, sinceră să fiu. De fiecare dată când am ocazia. Cum de v-aţi dat seama?

Pielea întinsă de pe chipul lui se încreţeşte în riduri sclipitoare şi, rapid, ca o maimuţă, o bate pe încheietura mâinii unde se vede o fâşie de o paloare relativă pe pielea bronzată.

— Manşete, răspunde el mândru.

— Hai că le-aveţi! îl laudă Elvira. Pesemne că jucaţi şi dumneavoastră în California. Toată lumea joacă.

— Tot timpur riber. La niverur cinci, sper ajung ra niverur patru.

— Formidabil! îl laudă ea, dar privirea aruncată pe furiş lui Harry îl întreabă cât trebuie să mai facă pe gheişa.

— Preruare bună, fără rever, se laudă domnul Shimada, făcându-i o demonstraţie.

— Întoarceţi-vă cu *spatele* la fileu şi lăsaţi racheta pe spate în *jos,* îi ţine Elvira isonul, demonstrându-i şi ea mişcarea. Loviţi mingea *în faţă*, n-o lăsaţi să vă *joace* cum vrea ea.

— Vorbeşti ca profesionistă, o complimentează domnul Shimada, luminându-se la faţă.

Fără îndoială, Elvira e impresionantă. Se vede imediat cât de zveltă şi rapidă e pe teren. Harry începe să se relaxeze. După terminarea lecţiei-fantomă de tenis, îl conduce pe oaspete într-un tur rapid al birourilor şi prin tunelul plin de rafturi al departamentului de piese de schimb, unde Roddy, directorul-adjunct de aici, un tinerel nărăvaş şi frumuşel, cu părul lung, ciufulit, pe care şi-l tot dă la o parte de pe frunte, eu faţa şi mâinile mânjite de un strat subţire de unsoare, le aruncă o privire urâtă cu coada ochiului. Harry nu le face cunoştinţă, de teamă să nu-l mânjească pe domnul Shimada cu o pată de unsoare, îl conduce spre uşa cu zăbrele de alamă a garajului zgomotos, cavernos, unde Manny, directorul de la service-ul moştenit de Harry de la Fred Springer în urmă cu cincisprezece ani, a *fost înlocuit* de Arnold, un tânăr plinuţ

absolvent de profesională, unde a învăţat să poarte salopete lavabile, ce-i dau înfăţişarea unei păpuşi Kewpie sau a unui om de zăpadă. Domnul Shimada ezită în pragul garajului ce reverberează de zgomot – înjurăturile oamenilor acoperă ciocănind metalului pe metal – şi se trage cu un pas înapoi, întrebându-l:

— Moraru' angajaţiror bun?

Ăsta o fi „moralul". Harry se gândeşte la mecanici, la faptul că-s veşnic nemulţumiţi, că iau pauze de cafea lungi şi dese, că au pretenţii la beneficii tot mai mari, că în zilele de luni absentează frecvent din cauza mahmurelii şi că-n zilele de vineri pleacă suspect de devreme de la program, şi răspunde:

— Foarte bun. Câştigă douăzeci şi doi de dolari pe oră, cu bonusuri şi beneficii. La prima slujbă pe care am avut-o, la cincisprezece ani, nu primeam decât treizeci şi cinci de cenţi pe oră. Domnului Shimada nici că-i pasă.

— Angajaţi negri n-aveţi? Nu văd nici unur.

— Mda, păi, am vrea să angajăm mai mulţi, dar e greu să găseşti muncitori calificaţi. Acum câţiva ani am avut unul, era priceput şi se înţelegea bine cu toată lumea, dar până la urmă a trebuit să-l disponibilizăm, fiindcă întârzia mereu sau nu venea deloc la lucru. Când îl trăgeam la răspundere, răspundea că lucra pe fusul orar afro-american.

Lui Harry îi e jenă să-i spună cum fusese poreclit individul – Negruţul. Noi unii măcar nu vindem păpuşi Black Sambo cu buze de negrotei, cum fac ei la Tokio, după cum a văzut astă-vară în emisiunea *60 Minutes*.

— Toyota străduieşte a fi un angajator corect, spune domnul Shimada. Vrea a fi un cetăţean de nădejde ar societăţii voastre prurariste. În fabrica din Georgetown, Kentucky, rucrează murţi negri. Nu doar ra rinia de asambrare, şi în funcţii de conducere.

— O să ne ocupăm de acest aspect, îi promite Rabbit. Suntem într-un fel de zonă conservatoare, dar facem progrese.

— Zonă foarte frumoasă.

— Exact.

Când se-ntorc în salon, Harry se simte obligat să-i explice:

— Fiul meu a ales culorile astea pentru pereţi şi mobilier. Fiul meu, Nelson. Eu aş fi mers pe ceva mai, ăăă, estompat, dar el e, de fapt, cel care conduce salonul în timp ce eu petrec jumătate de an în Florida. Neveste-mii îi place soarele de acolo. Apropo, şi ea joacă tenis. Adoră jocul ăsta.

Domnul Shimada devine radios. Buzele i se aplatizează de parcă şi le-ar presa de un geam, iar ochelarii cu rame aurii pătrăţoase parcă îi sunt lipiţi de ochi.

— Ir cunoaştem pe Nerson Angstrom, spune el.

Rosteşte cu dificultate numeroasele consoane ale numelui de familie, îl pronunţă, An-ca-stom”.

— Un om de-a dreptul faimos la Compania Toyota.

O strângere de inimă şi senzaţia de urinare apărută sub curea îi dau de înţeles lui Harry că, după atâtea politeţuri, au ajuns la scopul vizitei.

— Nu vreţi să poftiţi în biroul meu şi să luaţi un loc?

— Cu prăcere.

— Doriţi să vă aducă ceva una dintre fete? Cafea? Ceai? Nu-i ca al dumneavoastră, fireşte. Doar un pliculeţ de Lipton…

— Nu-i nevoie, murţumesc.

Destul de neceremonios, intră în biroul lui Harry şi se aşază pe fotoliul din imitaţie de piele al clienţilor, cu braţele cromate capitonate, cu faţa la birou. Îşi pune geanta diplomat uimitor de subţire pe genunchi şi îşi împreunează calm mâinile deasupra ei, lăsând să i se vadă manşetele orbitor de albe. Aşteaptă să-l vadă şi pe Harry aşezat la birou, apoi începe ceea ce aduce cu un discurs pregătit dinainte.

— Noi, în Japonia, spune el, admirăm din totdeauna America. În timpur ocupaţiei, când eram un puşti, îi admiram pe sordaţii înarţi, cu ferur ror de-a fi. Sordaţi inamici, dar nu oameni răi. Oameni puternici. Sfetnicii împăratului nostru r-au îndrumat pe cărări greşite, aşa că generarur MacArthur ni s-a părut aşa cum fusese împăratur pe vremuri, distant şi de cea mai bună caritate. Am muncit din greu a face tot ce a sugerat er – să reconstruim oraşere arse, să învăţăm ce-i democraţia. Japonezii foarte umili ra început în raport cu

America. Ştiţi povestea Toyota. Ra început, foarte modeşti, pe urmă mai mari, scoatem un produs mai bun pentru banii omurui de rând, da? Voi r-aţi cerut, noi r-am adus, da?

— Bună lozincă, apreciază Harry. Îmi place mai mult decât unele sosite mai recent.

Domnul Shimada însă nu se aşteaptă să fie întrerupt nici măcar o clipă. Apucă mai strâns servieta maronie cu mâinile lui lucioase, manichiurate, şi se apleacă în faţă pentru ca glasul lui să fie mai clar.

— Şi totuşi, în anii de după război, japonezii, au avut un mare respect pentru Statere Unite. Erau ca un frate mai mare. Dar în urtimur timp, fratere mai mare acţionează ca fratere mai mic, se prânge tot timpur şi se vaietă. Vrea murte avantaje în comerţ, spunând că japonezii fac competiţie neroiară. De ce neroiară? Fă ceva chiar mai ieftin cu taxe vamare şi costuri de transport cu tot, oameniror re prace, oamenii cumpără. Ferur de viaţă american din vremurire de demurt. Dar în noire vremuri, America nu face nimic în afară de fuziuni, achiziţii, taxe mai mici, creşterea datoriei naţionare. America ia totur şi nu dă nimic. Ca o gaură neagră mare.

Domnul Shimada e mândru de această analogie la modă şi de engleza lui care te lasă fără replică. Îşi zâmbeşte sieşi şi deschide servieta cu un ţăcănit dublu la fel de înfiorător ca o împuşcătură. Scoate din ea o singură coală de hârtie crem, rigidă, decorată cu cifre răzleţe bătute la maşină.

— Din cifrere de aici reiese că, între noiembrie ’88 şi mai ’89, Springer Motors nu raportează vânzarea a nouă maşini Toyota, în varoare de o sută treizeci şi şapte de mii patru sute de dorari ra preţur de fabrică. Dobânda acumurată ra suma asta se ridică până în prezent ra patruzeci şi cinci de mii opt sute de dorari.

Dă să se încline din reflex, dar pe jumătate îşi suprimă acest gest şi-i întinde hârtia peste birou.

Harry o acoperă cu mâna lui mare şi-i spune:

— Mda, păi, contabilii angajaţi de *noi* v-au raportat toate aceste date. Nu se pune problema ca Springer Motors să-

ncerce să înşele pe cineva. E o situaţie aiurea – neobişnuită – care a apărut şi pe care acum o îndreptăm. Fiul meu a avut o problemă cu drogurile şi a angajat o poamă stricată pe postul de contabil-şef, împreună ne-au jefuit pe toţi. Şi pe Brewer Trust, cu o altă escrocherie – cumpărau maşini în numele unui prieten mort, vă vine să credeţi una ca asta? Dar uitaţi, împreună cu nevastă-mea – practic, ea e proprietarul – intenţionăm să plătim până la ultimul cent datoria pe care o avem la Mid-Atlantic Toyota. Şi aş dori să văd, cândva, cum o să ne calculaţi dobânda respectivă.

Domnul Shimada se lasă un pic pe spate şi îşi ţine cel mai scurt discurs:

— Cât de curând?

Harry se aruncă cu capul înainte:

— Până la sfârşitul lui august.

Peste trei săptămâni. Probabil că vor trebui să facă un împrumut la bancă, iar Brewer Trust e deja la cuţite cu ei. Ei bine, să găsească soluţia contabilii lui Janice dacă-s aşa de deştepţi.

Domnul Shimada clipeşte în spatele lentilelor parcă încastrate pe faţa lui plată şi pare să dea din cap a aprobare.

— Sfârşitur rui august. Dobânda a fost carcurată ra doisprezece ra sută, conform împrumuturiror standard TMCC[82].

Închide servieta cu un ţăcănit şi o pune în echilibru pe braţul fotoliului. Se uită lung, pieziş, la fotografiile înrămate de pe biroul lui Harry: Janice, când încă mai avea breton, într-o rochie lungă de lamé, acum trei-patru ani, înainte de-a pleca la petrecerea de Anul Nou din Valhalla Village, o poză color făcută cu blitz de către Fern Dreschel, cu un Nikkomat pe care Bernie tocmai i-l făcuse cadou de Hanukkah şi care a ieşit surprinzător de bine, Janice, nerăbdătoare să ajungă la petrecere, nu-şi arată deloc vârsta, e un pic supraexpusă, defocalizată şi cu capul în nori; fotografia lui Nelson de la absolvirea liceului, cu jachetă şi cravată, dar cu părul lung ca al unei fete, căzându-i până la umeri; şi, rămasă acolo din perioada şefiei lui Nelson la acest birou, o fotografie alb-negru

înrămată a lui Harry pozând în echipamentul de baschetbal, ţinând mingea deasupra umărului drept, strălucitor, pregătindu-se parcă de-o aruncare, cu părul tuns periuţă, cu ochii somnoroşi şi tricoul inscripţionat MJ.

Postura mai relaxată a domnului Shimada în fotoliu sugerează o etapă mai puţin formală discuţiei.

— Tinerii din ziua de azi foarte interesanţi, spune el în cele din urmă. Nu re este teamă a muri de foame, cum s-a întâmprat în aproape toată istoria omenirii. Până de curând nu se temeau de bomba atomică. Dar speriaţi de ceva… nu fericiţi. Şi în Japonia. Brugii, muzica rock nu fac fericire destură. Înainte, în Japonia, rucrurire cere mai simpre îi fac fericiţi pe oameni. Un crar de rună pe un ereşteu ra un moment dat. Greierii care cântă în crâng de bambuşi. Rucrurire foarte mici pot aduce o fericire foarte mare. Japonia e o ţară însurară mică, trebuie să se descurce cu mai nimic. Nu ca nesfârşita China, nu ca SUA. Nu tu puţuri de petror, nu tu spaţii vaste. Nu avem decât oamenii noştri, disciprina ror. Rocuiesc în Carifornia de cinci ani şi mă dezamăgeşte ripsa de disciprină a oameniror din America. Murte caritătţi bune, fireşte. Buni ra tenis, inimi bune. Distracţie maximă. Am murţi prieteni americani foarte dragi. Îşi cer tot timpur scuze pentru ragărere de concentrare japoneze din epoca lui Frankrin Roosevert. Re răspund întotdeauna: „Era război!” În război, oamenii au nevoie de disciprină. Nu numai în război. Şi pacea e tot un fer de război. Acum nu ne mai ruptăm cu americanii, cu britanicii, ci cu Nissan, Honda, Ford. Agenţia Toyota trebuie să fie un roc ar disciprinei, un roc ar ordinii.

Harry simte nevoia să-l întrerupă, nu-i place încotro bate acest monolog.

— Noi credem că aşa-i şi agenţia asta. Vânzările au crescut cu opt la sută în vara asta, contrar tendinţei manifestate la nivel naţional. Tot timpul le spun oamenilor: Toyota e bună cu noi de-atâta vreme, iar noi suntem buni cu Toyota.

— Nu mai, îmi pare rău, spune simplu domnul Shimada şi îşi reia ideea: În Statere Unite, pentru mine e fascinant confrictur dintre ordine şi ribertate. Toată rumea menţionează

ribertatea, toate ziarere şi tereviziunire, moderatorii… toată rumea. Murtă iubire şi vorbe despre ribertate. Skateboarderii vor ribertate să forosească farezere şi să-i dărâme pe bieţii bătrâni. Negrii cu aparate de radio vor ribertate să se exprime cu zgomot super-tare. Oamenii vor să aibă ribertate să deţină arme şi să-i împuşte pe arţii pe autostrăzi din pură prăcere. În Carifornia, căcatur de câine mă surprinde mult. Peste tot, căcat de câine, câinii trebuie să aibă o ribertate importantă de vreme ce se cacă peste tot. Ribertatea câiniror e mai importantă decât iarba curată sau trotuarur curat. În SUA, Toyota speră a crea insure de ordine într-un ocean de ribertate. Sperăm a obţine un echiribru adecvat între nevoire rumii de afară şi nevoire fiinţei interioare, între ceea ce noi numim în Japonia *giri* şi *ninjō*.

Se apleacă în faţă şi, arătându-şi manşetele albe sclipitoare, bate darabana cu degetele pe coala cu cifre de pe biroul lui Harry.

— Prea murtă dezordine. Prea murt căcat de câine. Prătiţi până ra sfârşitur rui august, nu vă dăm în urmărire penară. Dar gata cu franciza Toyota la Singer Motors.

— Springer, îl corectează Harry automat. Ascultaţi-mă, încearcă el să pledeze. Nimeni nu se simte mai prost decât mine din cauză că băiatul meu a luat-o razna.

Acum domnul Shimada este cel care întrerupe conversaţia; s-a ambalat la auzul propriului său discurs, cu toate frumoasele umbre japoneze care s-or fi format în mintea lui.

— Nu numai băiatur, spune el. Cine sunt tatăr şi mama unui asemenea băiat? Unde sunt? În Frorida, bucurându-se de soare şi tenis, în timp ce tânărur se joacă cu automobirere. Nelson An-castom e încă prea tânăr să conducă agenţia Toyota. Face de râs compania Toyota.

Această afirmaţie îi trage mult în jos colţurile buzelor plate, se încruntă cu ochii bulbucaţi.

Harry argumentează disperat:

— Doriţi un personal tânăr, care să atragă cumpărători tineri. Nelson împlineşte treizeci şi trei de ani peste două luni.

Îşi zice că şi-ar răci gura de pomană şi poate că l-ar şi jigni

pe domnul Shimada dacă s-ar apuca să-i explice că, la aceeaşi vârstă, Iisus Christos era destul de în vârstă să fie răstignit şi să mântuiască omenirea. Îl imploră pentru ultima dată:

— O să vă pierdeţi toţi clienţii. De treizeci de ani încoace oamenii din Brewer ştiu unde să vină ca să-şi cumpere o Toyota. Chiar aici, pe Route Unu Unu Unu.

— Gata, declară domnul Shimada. Prea murt căcat de câine, domnure Anc-strom, iar la a treia încercare aproape că-i pronunţă numele corect; n-ai cum să nu-i admiri. Toyota nu agreează jocurire murdare cu produsere ei.

Îşi ia servieta subţire şi se ridică.

— Păstraţi factura. Vor mai sosi murte arte hârtii. O vizită foarte prăcută, chiar dacă regretabiră şi o conversaţie bună pe subiecte de interes generar. Fiţi drăguţ şi expricaţi-i şoferului rimuzinei drumul spre Route Patru Doi Doi. Acolo are agenţie domnul Krauss.

— Va duceţi să-l vedeţi pe Rudy? Pe vremuri lucra aici. Eu l-am învăţat tot ce ştie.

Domnul Shimada înţepeneşte, în costumul său albastru-fumuriu cu dunguliţe de-abia vizibile.

— Bun învăţător nu întotdeauna bun părinte.

— Dacă Rudy o să fie singurul vânzător de Toyota din oraş, ar trebui să scape de Mazda. Motorul ăla Wankel n-a funcţionat niciodată ca lumea. Prea aduce cu o cuşcă de veveriţe.

Acum, că securea a căzut, Harry se simte uşor ca un fulg. Incertitudinea te omoară, renunţarea îşi are părţile ei plăcute.

— Apropo, mult noroc cu Lexus-ul, zice el. Oamenii nu se gândesc la lux când vine vorba de Toyota, dar lucrurile se pot schimba.

— Rucrurire se schimbă, îl aprobă domnul Shimada. E tristur secret ar omenirii.

Ajuns în salon, strigă:

— Domnişoara drăgăraşă?

Elvira traversează salonul cu mersul ei rapid, ţăcănindu-şi tocurile, iar cerceii îi execută un dans frenetic în marginile maxilarelor. Oaspetele o întreabă:

— Îmi puteţi da o carte de vizită, în caz de referinţă viitoare?

Ea scoate una dintr-un buzunar al costumului, iar domnul Shimada o acceptă, o studiază cu un aer grav, se înclină cu mâinile pe lângă corp, iar apoi, pentru a face şi el o glumă în stil american, imită o lovitură de tenis cu reverul.

— Aţi prins figura, îl laudă ea. Luaţi-o cât mai de jos.

El se înclină din nou şi, întorcându-se spre Harry, îi zâmbeşte atât de larg, încât faldurile feţei îi saltă ramele ochelarilor.

— Noroc cu murtere probreme. Poate ar trebui să cumpăraţi un Rexus ra preţ de dearer, până nu e prea târziu.

Asta s-ar zice că-i o mică glumă japoneză.

Harry îi strânge curajos mâna manichiurată.

— Cred că acum nu-mi pot permite nici măcar o Corolla, spune el şi, dintr-un reflex de bunăvoinţă, reuşeşte să facă o scurtă plecăciune.

Îl conduce pe oaspete afară la limuzina al cărei şofer negru se sprijină de bara de protecţie şi mănâncă o felie de pizza, iar un nor se retrage lăsând să se vadă soarele; strălucirea incoloră şi nemiloasă a zilei caniculare îl face pe Harry să-şi ferească ochii; toate glumele îşi pierd hazul şi, brusc, se simte fragil şi bolnav de inimă rea. Nu-şi poate imagina salonul fără reclama albastră şi înaltă cu TOYOTA, lacul strălucitor şi încremenit de maşini impecabile, vopsite în culori orientale uşor amărui. Biata Janice, vestea are s-o zdruncine. O să-şi spună că şi-a trădat tatăl.

Ea însă nu pune prea tare la suflet această veste; în ultima vreme mai mult o interesează cursurile ei de imobiliare. Janice a terminat un modul de zece săptămâni, iar acum s-a înscris la altul. Discută la telefon îndelung cu colegele de curs despre următorul test sau despre personalitatea fascinantă a profesorului lor, domnul Lister, cu noua lui barbă sexy.

— Sunt sigură că Nelson şi-a făcut un plan, spune ea. Iar dacă n-are, ne aşezăm cu toţii şi găsim noi ceva.

— Găsim ceva?! Dispar din senin două sute de mii de

dolari! Şi adio Toyota, vinde-le dacă mai poţi.

— Erau chiar aşa de grozave, Harry? Nelson le ura. De ce să nu obţinem o franciză americană? Nu revine Detroit-ul cu surle şi trâmbiţe?

— Nu-s destul de mari să şi-l permită pe Nelson Angstrom.

Janice îi ia replica în glumă şi exclamă:

— Răuleanule!

Apoi se uită la chipul lui, e uimită şi întristată de ceea ce zăreşte, traversează bucătăria şi întinde mâna, să-i atingă faţa.

— Harry, *prea* pui la suflet totul. Tăticu' avea o vorbă: „Orice şut în fund e un pas înainte". Nelson se întoarce acasă peste o săptămână, iar până atunci nu putem face nimic.

Dincolo de plasa de la fereastra bucătăriei, de care se tot ciocnesc fluturii de noapte, seara începutului de august are nuanţa pestriţă caracteristică anotimpului, de lumină ce se retrage în timp ce căldura verii stă pe loc. Pe măsură ce zilele devin mai scurte, apare o uscăciune de iarbă moartă şi ţârâit de insecte chiar şi-n vara asta cu ploi abundente, cu mai multe furtuni şi inundaţii neaşteptate în Diamond County decât a văzut Harry la viaţa lui. Observă că în curte au căzut câteva frunze maronii din cireşul exotic şi că tulpinile fucsiei violete dau să se usuce. În starea lui de izolare şi moleşeală, e tot mai atras de pământ, ca o de o mamă familiară lui din pruncie, care încă nu şi-a lepădat fustele în umbra de sub tufişuri.

— Căcat, rosteşte el cuvântul încărcat cu magie din seara de-acum trei luni, când Pru l-a folosit ca să-şi anunţe hotărârea disperată de-a se culca o dată cu el. Ce planuri să aibă Nelson? Să zică mersi dacă scapă de închisoare.

— Nu intri la închisoare pentru furt din buzunarul propriei familii. A avut o problemă medicală, a fost bolnav ca şi tine, doar că nu de angină, a suferit de o dependenţă. Acum amândoi sunteţi pe cale de vindecare.

În cuvintele ei, el discerne din ce în ce mai mult alte voci, alte opinii şi o înţelepciune acumulată în altă parte.

— Cu cine ai stat de vorbă? o întreabă. Parcă-ai fi deşteaptă aia de Doris Kaufmann.

— Eberhardt. N-am mai stat de vorbă cu Doris de

săptămâni întregi. Mai ies cu câteva dintre fetele înscrise la cursul ăsta de imobiliare, după ore, la un local micuţ de pe Pine Street, care nu-i prea rău famat, cel puţin nu de curând, iar una dintre ele, Francie Alvarez, zice că orice dependenţă trebuie văzută ca o boală, e ca şi cum ai face gripă, altfel am înnebuni de-a binelea dând vina pe dependenţii din jurul nostru, de parcă ei ar avea de ales.

— Şi ce te face să crezi că tratamentul lui Nelson va da roade? Faptul că ne costă şase miare? Pe puşti îl doare-n şpiţ de banii ăştia. S-a internat doar ca să se mai liniştească lucrurile. Chiar tu mi-ai spus că ţi-a zis odată că iubeşte cocaina mai mult decât orice pe lumea asta. Mai mult decât pe tine, decât pe mine, decât pe propriii copii.

— Ei bine, în viaţă, câteodată, trebuie să renunţi la lucrurile pe care le iubeşti.

La Charlie. Oare la el s-o fi gândind acum de are vocea atât de sinceră, încărcată de o înţelepciune tristă şi de o fermitate înţeleaptă? În lumina crepusculară de august, ochii ei au o întunecime care parcă îl invită să-i fie părtaş la înţelepciunea pe care a adunat-o din viaţa ei de femeie. Degetele ei îi ating din nou obrazul, e o atingere ce-i aminteşte de cea a unei muşte care, atunci când încerci să adormi, ţi se tot aşază pe faţă şi te gâdilă ici-colo. Este enervantă; încearcă să scape de atingerea ei dând scurt din cap. Ea îşi retrage mâna, dar încă îl fixează cu o privire solemnă.

— Mă tem mai mult pentru tine decât pentru Nelson. Îţi revine angina? Senzaţia aia de sufocare?

— Mă mai ia câte un junghi din când în când, recunoaşte el. Dar iau o pastilă şi gata. E-o treabă cu care va trebui să mă obişnuiesc.

— Mă-ntreb dacă n-ar fi trebuit să faci bypassul ăla.

— Mi-a ajuns şi angioplastia. Câteodată mă simt de parcă mi-ar fi lăsat cateterul acolo.

— Harry, ar trebui măcar să faci mai multă mişcare. De la salon aterizezi direct în faţa televizorului şi de-acolo în pat. Nu mai joci golf.

— Păi, dacă s-a spart gaşca, nu mai are niciun haz. Tinereii

ăştia de la Flying Eagle n-au nevoie de-un bătrân în echipă. Când o să ne-ntoarcem în Florida, o să mă apuc din nou.

— E şi asta o chestiune despre care trebuie să discutăm. Ce rost mai are să-mi iau autorizaţia de agent imobiliar dacă ne ducem imediat în Florida pentru şase luni? N-o să apuc niciodată să mă fac cunoscută prin împrejurimi.

— Să te faci cunoscută? Dar eşti cunoscută, şi încă cum. Eşti fiica lui Fred Springer şi nevasta lui Harry Angstrom. Iar acum eşti şi mama unui cocainoman faimos.

— Voiam să zic cunoscută profesional. E o expresie de-a domnului Lister. Înseamnă să ştie oamenii de unde să mă ia, nu să dispar dintr-odată în Florida, ca o persoană care nu-şi ia munca în serios.

— Vasăzică, conchide el, Florida a fost bună să mă faci dispărut când eram director la Springer Motors, să mă dai la o parte din calea lui Nelson, dar acum, când îţi închipui că eşti o femeie cu carieră, putem s-o dăm încolo de Florida.

— Păi, recunoaşte Janice, chiar mă gândeam că una dintre posibilităţile de-a reduce din datoriile companiei ar putea fi vânzarea apartamentului din Florida.

— Să-l *vindem*? Nici mort! exclamă el, nu din convingere, ci fiindcă-i place cum îi sună vocea când e indignat ca un tată veşnic scandalizat dintr-un serial de comedie, sau ca Steve Martin cu părul lui argintiu în filmul *Numai tată să nu fii*, pe care l-au vizionat aseară pentru că i s-a părut nostim uneia dintre amicele lui Janice de la imobiliare. Mi s-a subţiat prea mult sângele ca să mai suport o iarnă nordică.

În replică, Janice arată de parcă mai are puţin şi izbucneşte în plâns, cu ochii negri numai jar şi împăienjeniţi ca ai micuţului Roy când e gata să dea apă la şoareci.

— Harry, nu mă zăpăci de cap, îl imploră ea. Nici măcar nu pot să-mi dau examenul de autorizare mai devreme de octombrie. Nu-mi vine să cred c-o să mă duci fuguţa în Florida, unde autorizaţia nu-i valabilă, doar ca să joci tu golf cu nişte tipi mai bătrâni şi mai slabi decât tine. Şi care, oricum, te bat şi te uşurează de douăzeci de dolari de fiecare dată.

— Păi, *eu unul* ce-o să fac aici în timp ce tu te-nvârţi prin târg şi te dai mare? S-a zis cu salonul, *kaput*, sau cum i-o zice în japoneză, *finito*, şi chiar dacă n-ar fi, dacă puştiul e cât de cât pe calea cea bună, o să vrei să se-ntoarcă acolo, iar el nu mă poate suferi, ne încurcăm unul pe altul, ne călcăm reciproc pe nervi.

— Poate că n-o să vă mai călcaţi. Poate că Nelson va trebui să se-mpace cu tine, iar tu cu el.

Harry îi mărturiseşte umil:

— Mi-aş dori şi eu asta.

Tatăl şi fiul contra restului lumii, reconstruiesc salonul de la zero: viziunea asta îl entuziasmează pe moment. Să stea de poveşti cu Benny şi Elvira în timp ce Nelson mişună de colo-colo prin marea de capote şi vinde ca pâinea caldă maşini la mâna a doua. Springer Motors redevine ce-a fost până ca Fred să primească franciza Toyota. Şi ce dacă datorează câteva sute de mii de dolari? Guvernul are datorii de miliarde şi nu-i pasă nimănui.

Ea îi citeşte pe chip optimismul şi-i atinge obrazul a treia oară. De-acum, noaptea Harry trebuie să se scoale cel puţin o dată şi, câteodată, dacă bea mai mult de-o bere la televizor, de două ori, aşa că a învăţat să traverseze dormitorul prin beznă, pipăie tăblia de sticlă a noptierei, apoi, după ce face câţiva paşi cu braţul întins, atinge marginea lucioasă, lăcuită a biroului înalt, iar de-acolo apucă clanţa uşii de la baie. Fiecare atingere, îşi zice el noapte de noapte, lasă în urma ei o mică depunere de sudoare şi grăsime de pe pielea degetelor; în cele din urmă, marginea biroului o să se înnegrească la fel cum i s-a murdărit tivul buzunarelor de la pantalonii de golf de-atâta scos şi băgat la loc suporturile de mingi de golf, joc după joc, ani în şir. Iar acumularea de depuneri de grăsime lăsate de bâjbâiala lui, îi trece câteodată prin minte când ajunge cu bine în baie şi aprinde lumina strălucitoare, va dăinui ca o umbră pe suprafaţa lăcuită, va rămâne ca un nor microscopic de grăsime corporală şi când el nu va mai fi.

— Nu mă forţa, iubitule, îi spune Janice, pe un ton rar, plăcut auzului, care-i face bătrâna inimă împietrită să bată

mai repede, animată de sentimente conjugale renăscute. Toată tărăşenia asta oribilă cu Nelson mă stresează rău de tot, chiar dacă nu las să se vadă tot timpul. Sunt mama lui, sunt umilită, nu ştiu exact ce-o să se-ntâmple. Totul e-n vânt.

El simte o apăsare în piept şi un junghi în partea stângă. Visul lui despre cum va lucra cot la cot cu Nelson a pierit, a fost doar un vis deşert. Încearcă s-o facă pe Janice, atât de înspăimântător, de neobişnuit de sumbră şi directă, să zâmbească cu o poantă răsuflată:

— La vârsta mea, nici vântul nu mi-o mai umflă.

Nelson are programată externarea de la dezintoxicare exact în ziua când, în mai puţin de două săptămâni, un al doilea congresmen al Statelor Unite, de data asta un republican alb, moare într-un accident de avion. Unul în Etiopia, altul în Louisiana; unul – fost membru al mişcării Black Panther, iar celălalt – un fost şerif. N-ai zice că meseria de politician e atât de periculoasă, dar te face să zbori. Pru se duce să-şi aducă soţul cu maşina de la sanatoriul din North Philadelphia, iar Janice rămâne cu copiii. Curând după sosirea lor, Janice vine acasă în Penn Park.

— M-am gândit c-ar fi bine să-i las între ei, pe ei patru, îi explică ea lui Harry.

— Cum ţi s-a părut?

Ea-şi atinge gânditoare buza de sus cu vârful limbii.

— Mi s-a părut… serios. Foarte concentrat şi calm. Nu se mai bâţâia ca înainte. Nu ştiu cât a apucat să-i spună Pru despre faptul că Toyota ne-a retras franciza şi că le-ai promis să le plătim atât de curând cele o sută patruzeci şi cinci de mii de dolari. N-am vrut să i-o trântesc aşa, pe nepusă masă.

— Atunci, *ce* i-ai spus?

— I-am zis că arată minunat – de fapt, parcă s-a mai îngrăşat un pic – şi i-am mai spus că eşti mândru de el că a rezistat până la sfârşit.

— Hmm. A întrebat ceva de mine? De sănătatea mea?

— Nu tocmai, Harry, dar ştie că i-am fi spus ceva dacă te-ai fi simţit mai rău. Mi-a părut preocupat mai mult de copii. A

fost de-a dreptul impresionant – i-a dus pe amândoi în camera în care ţinea mama toate plantele, cea căreia îi spunem salonul însorit, şi şi-a cerut scuze că n-a fost un tată bun, le-a explicat cum e cu drogurile şi că a fost într-un loc unde l-au învăţat să nu se mai atingă niciodată de droguri.

— Ţie ţi-a cerut scuze c-a fost un fiu rău? Sau lui Pru, c-a fost un soţ de tot rahatul?

— Habar n-am ce-a discutat el cu Pru – au avut în maşină ore întregi la dispoziţie. Se circulă tot mai greu în jurul Philadelphiei de când cu lucrările alea la autostradă. Toate drumurile şi podurile sunt într-o condiţie deplorabilă.

— N-a întrebat deloc de mine?

— Ba da, fireşte că a întrebat, scumpule. Mâine-seară suntem aşteptaţi la cină.

— Aha. Ca să admir minunea nedependentă de droguri. Minunat.

— Nu mai vorbi aşa. Are nevoie de tot sprijinul nostru. Revenirea în mediul tău e cea mai grea parte a vindecării.

— Mediu, ai? Vasăzică asta suntem noi.

— Aşa i se spune. Va trebui să se ţină departe de mulţimea de tineri drogaţi care se adună la Laid-Back, aşa că familia trebuie să se străduiască din greu să-i umple acest gol.

— Dumnezeule mare, ce mama dracu' eşti aşa de al naibii de mieroasă? se răsteşte el.

E plin de ranchiună. Nu-i place că Nelson se bucură de-atâta atenţie pentru că-i fiul risipitor. Îl seacă faptul că Janice învaţă cuvinte noi şi explorează noi domenii, departe de el. Urăşte faptul că lumea-i atât de plină de datorii şi nimeni nu trebuie să le *plătească* – nici Mexicul, nici Brazilia, nici băncile alea jegoase S&L[83], nici Nelson. Rabbit nu s-a dat niciodată în vânt după etica demodată, dar decăderea lor morală îl macină cumplit.

Îşi petrece noaptea şi ziua următoare în pat şi la salon. Le spune lui Benny şi Elvirei că Nelson s-a întors, că maică-sii i s-a părut gras, dar nu le-a dezvăluit ce gânduri are. Elvira a primit un telefon de la Rudy Kraus, care a întrebat-o dacă nu vrea să se mute pe Route 422, să lucreze pentru el. Un

oarecare domn Shimada a lăudat-o foarte mult. A aflat şi că Jake pleacă de la Volvo-Olds din Oriole, să preia şefia unei agenţii Lexus undeva spre Pottstown. Deocamdată însă, ea ar prefera să-şi păstreze cumpătul, să vadă ce planuri are Nelson. Benny s-a interesat pe la alte agenţii şi nu-i foarte îngrijorat.

— Ce-o fi o fi, ştiţi ce vreau să zic. Cât timp sunt sănătos şi am o familie… astea-mi sunt prioritățile.

Harry i-a rugat să nu spună nimănui de la service ce lovitură sub centură le-a dat domnul Shimada. Priveşte lucrurile cu o detaşare crescândă; în timp ce se plimbă pe podeaua cu dale de plastic a salonului, capul pare să-i plutească deasupra ei la fel de ameţit ca atunci când îi plutea cu jobenul deasupra asfaltului găurit, în ziua paradei. Se maturizează. Se duce cu maşina acasă, prinde începutul emisiunii lui Brokaw de pe Channel 10 (o avea el un fel de buză de iepure, dar, cel puţin, nu pronunţă „dăspre”), dar apoi Janice insistă să urce din nou în Celica şi să traverseze împreună Brewerul spre Mt. Judge pentru a nu mai ştie câta oară în viaţă.

Nelson şi-a ras mustaţa şi a renunţat la cercel. S-a bronzat pe terenul de sport şi, într-adevăr, pare mai dolofan. Buza de sus, vizibilă din nou, pare lungă, cărnoasă şi bosumflată ca a bunicii Springer. Se pare că seamănă cu ea; aducea cu un maţ de cârnat bine îndesat, iar Harry constată că Nelson îi calcă pe urme. Băiatul se mişcă ţeapăn ca o bătrânică, de parcă centrul de dezintoxicare ar fi scos din el nu numai drogurile şi tremuriciul, ci şi agilitatea înnăscută. Pentru prima oară, taică-său vede în el un om de vârstă mijlocie; părul rărit şi peticele de chelie vizibile fac parte din el, nu-s doar o boală trecătoare. Îi aminteşte lui Harry de un popă, un reprezentant vag siropos şi plinuţ al unei secte oarecare, ca şi fraierul ăla care a îngropat-o pe Thelma. O anume formalitate dobândită în ultimul timp e vizibilă şi în ţinuta lui: deşi seara este umedă şi caldă, lucru firesc pentru anotimpul în care se află, poartă o cravată în dungi şi o cămaşă albă şi-l face pe Harry să se simtă fals tinerel în tricoul polo cu guler moale şi cu emblema Flying Eagle.

Nelson şi-a întâmpinat părinţii la uşă şi, după ce şi-a îmbrăţişat mama, a încercat să facă acelaşi lucru şi cu taică-său, cuprinzându-l stângaci cu braţele pe bărbatul mult mai înalt şi trăgându-l în jos, să-şi frece obrajii ţepoşi. Harry a fost luat prin surprindere, deloc încântat: îmbrăţişarea i s-a părut făţarnică, poponară şi forţată, în genul propovăduit de evangheliştii ăştia de la televizor înainte de-a ieşi din cadru şi de a-şi ciocăni secretarele. De când băiatul a împlinit o vârstă de două cifre, el şi Nelson de-abia s-au mai atins. S-a vrut, fără îndoială, un fel de împăcare şi reparaţie morală, dar Harry a rămas cu impresia că-i un ritual învăţat de fiu-său altundeva şi că n-are nimic de-a face cu faptul că-i un Angstrom.

Pru, la rândul ei, pare uluită că, dintr-odată, soţul ei a ajuns să se poarte ca un popă; când Harry se apleacă şi aşteaptă ca buzele ei moi şi fierbinţi să-i atingă buzele, se trezeşte doar cu un obraz uscat şi acela retras cu o iuţeală ce trădează teama. Ia asta ca pe-o ofensă, dar nu-i vine să creadă c-a greşit în vreun fel. De la episodul acela din noaptea sălbatică şi vijelioasă, tăcerea ei sugerează dorinţa de-a se preface că nu s-a întâmplat nimic, iar tăcerea lui sugerează faptul că-i de acord cu asta. Nu mai are puterea, excesul de vitalitate necesare unei aventuri – cu pericolele ei, cu prestaţiile ei pretenţioase, cu tăinuirea ei suprapusă ca un filigran vieţii tale normale urmărindu-te în chip obsedant şi cu ameninţarea permanentă de-a fi dată în vileag şi de-a i se pune capăt. Nu suportă gândul că Nelson ar putea afla adevărul, chiar dacă nu l-a deranjat prea tare că Ronnie l-a ştiut. Ba chiar s-a bucurat, ca de-o lovitură cu cotul trasă adversarului sub coş. El şi Thelma au fost la fel, fiecare capabil să cântărească riscurile şi avantajele, capabili să construiască împreună un spaţiu ferit, în care să se simtă liberi timp de-o oră, liberi de orice altceva în afară de ei înşişi. Cu cei din generaţia ta – cu aceleaşi cântece, aceleaşi războaie, aceleaşi atitudini faţă de războaiele astea, aceleaşi reguli şi emisiuni radio – poţi să cumpăneşti posibilităţile şi imposibilităţile. Cu o persoană dintr-o altă generaţie, încerci marea cu degetul, te joci cu focul. Aşa că-i cade greu până şi această infimă schimbare comportamentală

a lui Pru, această răceală pe care o ia ca pe-o mustrare.

Copiii mănâncă odată cu ei, Judy şi Harry de-o parte a mesei mari, din mahon, moştenită de la familia Springer, aşternută ca pentru o sărbătoare, Janice şi Roy de cealaltă parte, iar Pru şi Nelson în capul mesei. Nelson spune rugăciunea; îi pune pe toţi să se ia de mâini şi să închidă ochii, iar după ce lor le vine să ţipe de penibil, pronunţă cuvintele:

— Pace. Sănătate. Minte sănătoasă. Iubire.

— Amin, încheie Pru, părând speriată.

Judy nu se poate abţine să nu se uite fix la Harry, să vadă ce are el de spus.

— Drăguţ, îi zice lui fiu-său. Treaba asta ai învăţat-o la dezintoxicare?

— Nu dezintoxicare, tati, ci reabilitare.

— Mă rog, cum i-o zice; se făcea religie multă?

— Trebuie să recunoşti că eşti neputincios şi depinzi de-o putere superioară, ăsta-i primul principiu al AA şi NA.

— Din câte-mi amintesc, tu n-aveai treabă cu nicio putere superioară.

— N-aveam şi nici n-am încă, în forma prezentată de religia creştină. Nu trebuie decât să crezi într-o putere superioară nouă – în Dumnezeu aşa cum îl înţelegem.

Totul sună atât de clar şi simplu, încât Harry trebuie să-şi învingă tentaţia de-a se lansa într-o dispută.

— Minunat, comentează el. Merge orice te-ajută să ieşi la liman, cum ar zice Sinatra.

I-l citase Mim odinioară. În seara asta, în casa Springer, Harry simte că-l desparte o distanţă imensă şi regretabilă de Mim, mami şi papsi, de toată lumea de pe Jackson Road, din anii ’30-’40, care trăia cu frica lui Dumnezeu şi care a dispărut.

— Tu însă credeai mult în chestiile astea, îi spune Nelson.

— Am crezut, încă mai cred, răspunde Rabbit, ştiind că-l irită pe puşti cu amabilitatea lui. Dar nu poate să nu adauge: Aleluia. Când mi-au băgat cateterul ăla în inimă, am văzut lumina.

— La centru ţi se spune că unii te vor lua peste picior pentru că te-ai îndreptat, dar nu şi că unul dintre ei va fi propriul tău tată.

— Nu-mi bat joc de nimic. Dumnezeule! Îţi urez să ai parte de toată pacea, iubirea şi mintea sănătoasă pe care o doreşti. Îmi doresc asta din toată inima. Cu toţii ne dorim asta din toată inima. Nu-i aşa, Roy?

Micuţul îl priveşte furios că, fără veste, l-a ales tocmai pe el. Buza de jos, umedă, începe să-i tremure; se întoarce cu faţa către maică-sa. Pru îi spune lui Harry pe un ton blajin, direct, în care el simte o urmă de recunoaştere, de ploaie ce împroaşcă oblonul unei ferestre:

— Roy e foarte necăjit, încearcă să se obişnuiască cu întoarcerea lui Nelson.

— Ştiu ce simte, spune Harry. Ne-am obişnuit cu toţii să nu-l mai avem prin preajmă.

Nelson o priveşte pe Janice indignat, parcă cerşindu-i înţelegerea.

— Nelson, povesteşte-ne despre activitatea ta de consiliere, zice ea pe tonul prefăcut al cuiva care a auzit deja povestea.

În timp ce le povesteşte, Nelson stă neclintit, curios de potolit; Harry îl ştie de mic smucit şi agitat, cu gesturi febrile care totuşi aveau ceva prietenos şi optimist în ele.

— În cea mai mare parte a timpului, le povesteşte el, doar stai şi asculţi, îi laşi pe ei să rezolve situaţia prin propriile lor discuţii. Nu trebuie să zici mare lucru, ajunge să le-arăţi că eşti dispus să aştepţi şi să asculţi. Până şi cei mai duri copii ai străzii îşi deschid în cele din urmă sufletul. Din când în când trebuie să le reaminteşti că ai trecut şi tu prin asta, aşa că poveştile lor de război nu te impresionează. Mulţi dintre ei au vândut droguri, iar când încep să se laude cu câştigurile lor, nu trebuie decât să-i întrebi: „Şi unde sunt acum?” Nu le mai au, le spune Nelson mesenilor, propriilor lui copii care-s ochi şi urechi. Le-au făcut praf.

— Apropo de făcut praf… începe Harry.

Nelson îl întrerupe cu predica lui spusă pe un ton placid.

— Încerci să-i faci să vadă singuri că sunt dependenţi, că n-

au fost mai deştepţi decât alţii. Trebuie să-şi dea singuri seama de asta, totul trebuie să vină din interiorul lor, nu pot accepta o chestie impusă de altcineva. Treaba ta e să-i asculţi; tăcerea ta, mai ales, îi conduce dincolo de capcanele lor interioare. Cum începi să vorbeşti, cum încep să-ţi opună rezistenţă. E nevoie de răbdare şi încredere, încredere că procesul va da roade. Şi aşa se-ntâmplă. Fără excepţie.

— E fascinant să vezi că se-ntâmplă mereu, iar şi iar. Oamenii vor să fie ajutaţi. Ştiu că au greşit.

Harry tot mai vrea să vorbească, dar Janice intervine spunându-i cu voce tare, să audă toţi cei de la masă:

— Una din ideile lui Nelson în legătură cu salonul e să-l transforme într-un centru de reabilitare. Brewer n-are nici pe departe dotările necesare pentru eradicarea acestei probleme. Problema drogurilor.

— Asta-i cea mai cretină idee pe care am auzit-o vreodată, i-o retează Harry prompt. Ce câştigi din asta? Ai de-a face cu oameni care n-au niciun *sfanţ*, pentru că i-au făcut praf pe droguri.

Remarca asta îl face pe Nelson să sune mai aproape de felul de-a fi dinainte. Miorlăie:

— Sunt bani veniţi din *subvenţii*, tati. Bani federali. De la stat. Până şi Bush ăsta, care nu-i bun de nimic, recunoaşte că trebuie să facem *ceva*.

— Ai douăzeci de angajaţi pe care i-ai nenorocit acolo la salon, iar majoritatea au familii. Ce-o să se-ntâmple cu mecanicii de la service? Cum rămâne cu reprezentanţii noştri de vânzări… cu micuţa Elvira?

— O să-şi găsească ei de lucru în altă parte. Nu-i sfârşitul lumii. Oamenii nu se agaţă de slujbe cum făcea generaţia ta speriată de bombe.

— Da, speriată… cu generaţia ta scăpată din mână, nici nu-i de mirare. Şi cum vei transforma blocul ăla de ciment într-un spital?

— N-o să fie un spital…

— Ai deja o sută cincizeci de mii de dolari datorie către Toyota Inc. Şi trebuie s-o achiţi în două săptămâni. Ca să nu

mai pomenim de cei şaptezeci şi cinci de mii pe care-i datorezi lui Brewer Trust.

— Cumpărăturile făcute pe numele lui Slim… maşinile n-au părăsit salonul, aşa că nu…

— Ca să nu mai pomenim de maşinile la mâna a doua pe care le-ai vândut şi ţi-ai băgat banii-n buzunar.

— Harry, îl întrerupe Janice, făcând semn spre copiii care-i ascultă. Nu-i momentul.

— *Niciodată* n-o să pot pricepe ce-a făcut nenorocitul ăsta mic! Peste două sute de mii de dolari – de unde o să-i scoatem?

Sub muşchii pieptului îi sar scântei de durere, simte că-l ia o ameţeală în care feţele din jurul mesei plutesc parcă într-o supă greţoasă. Crizele sunt tot mai pronunţate în ultimul timp; sunt peste trei luni de când angioplastia i-a deschis artera stângă descendentă. Doctorul Breit l-a prevenit că stenoza se reinstalează după trei luni.

— Dar a învăţat atât de multe lucruri, Harry. E cu mult mai înţelept. E ca şi cum de banii ăia l-am fi trimis să-şi termine studiile.

— Studii, studii, ce-i tot dai înainte cu studiile? Ce-i aşa de fantastic cu studiile astea, aşa, dintr-odată? Şcoala nu-i decât tot o metodă de-a jefui. Nu te învaţă decât cum să-i jecmăneşti pe fraierii fără studii.

— Nu vreau să mă mai duc la şcoală, se bagă Judy în discuţie. Toţi sunt nişte îngrămădiţi. Toată lumea zice ce *grea* e clasa a patra.

— Nu m-am referit la şcoala *ta,* scumpo.

Harry de-abia mai poate să respire; îşi simte pieptul plin de fărâme de polistiren care nu vor să se împrăştie. Trebuie să se liniştească.

Din capul mesei, Nelson radiază calm şi stabilitate.

— Tati, am fost dependent. Recunosc, spune el. Luam crack şi obiceiul ăsta costă. Ţi-e teamă să nu te prăbuşeşti şi ai nevoie de-o nouă doză la fiecare douăzeci de minute. Dacă o ţii aşa toată noaptea, ţi se duc mii de dolari. Totuşi, banii pe care i-am furat nu s-au dus toţi pe dependenţa mea. Lyle a

avut nevoie de-o grămadă de bani pentru o chestie experimentală pe care nemernicii ăia de la FDA o ţin secretă şi trebuie adusă prin contrabandă din Europa şi Mexic.

— Lyle, exclamă Harry satisfăcut. Ce mai face marele geniu al calculatoarelor?

— Deocamdată rezistă.

— O să mă-ngroape, spune Harry în glumă, dar ideea că asta chiar s-ar putea întâmpla îl înjunghie ca un ţurţur. Aşadar, Springer Motors, continuă el, încercând să înţeleagă cum stă treaba, a luat-o în barbă pentru cocaină şi pentru medicamentele unui poponar.

Cât de poponar o fi puştiul, se întreabă el, uitându-se fix la fiu-său ajuns la vârsta mijlocie, îngrăşat, reabilitat? Răspunsul lui Pru la întrebarea asta nu l-a mulţumit deloc. Dacă Nelson nu-i poponar, cum de l-a lăsat pe Harry să i-o pună? O fi fost flămândă rău, de-a terminat de două ori.

Nelson îi răspunde, pe tonul acela enervant, tranchilizat, de mi-se-rupe-de-toţi-şi-toate:

— Te ambalezi prea tare, tati, pentru ceea ce în ziua de azi nu-i o sumă mare de bani. Ai o fixaţie în legătură cu dolarul, gândeşti ca pe vremea crizei economice. Dolarul n-are nimic sfânt, nu-i decât o unitate de măsură.

— Aha. Mersi de explicaţie. Iată un motiv de uşurare.

— Cât despre Toyota, pagubă-n ciuperci. După mine, compania bate pasul pe loc de ani de zile. Uită-te la reclamele lor pentru Lexus în comparaţie cu cele ale Nissanului pentru Infiniti: nici nu-ncape comparaţie. Reclamele la Infiniti sunt *fantastice,* nu apare nicio macină în ele, doar păsări şi copaci, ei vând un *concept.* Toyota vinde încă o tinichea. Nu mai fi aşa de obsedat de Toyota. Springer Motors continuă să existe, declară Nelson. Compania încă are bunuri. Îmi bat capul împreună cu mami cum să le folosim mai bine.

— Succes! le urează Harry, strângându-şi şervetul şi punându-l la loc în inel, un inel de copil dintr-o substanţă transparentă umplută cu ace micuţe de diferite culori. În cei treizeci şi trei de ani de căsătorie, maică-ta n-a fost în stare să folosească ingrediente să gătească o mâncare ca lumea, dar

poate că o să-nveţe. Poate că domnul Lister are s-o înveţe cum să le folosească. Pru, mâncarea a fost grozavă. Scuze pentru conversaţie. Chiar te pricepi să găteşti peştele. Mi-au plăcut mirodeniile de deasupra, ca nişte boabe de mazăre.

Când ia o nitroglicerină din sticluţa pe care o poartă cu el peste tot, observă că mâinile îi tremură altfel decât până acum – nu-i doar un tremur, ci o zbatere spasmodică, de parcă şi-ar avea propriile gânduri, pe care nu i le împărtăşesc şi lui.

— Capere, spune Pru încetişor.

— Harry, de mâine Nelson se întoarce la salon, îl anunţă Janice.

— Minunat. Iată încă un motiv de uşurare.

— Chiar voiam să-ţi spun, tati, îţi mulţumesc că mi-ai ţinut locul. Registrele pe lunile de vară arată destul de bine, ţinând cont de toate necazurile.

— Ţinând *cont?* Am făcut minuni. Elvira aia e dinamită curată. Bănuiesc că ştii asta. Gălbejitul care ne-a desfiinţat vrea s-o angajeze la Rudy, pe Route 422. Inventarul nostru e mutat la salonul lui. Se întoarce spre Janice şi-i spune: Nu-mi vine să cred că iar îl pui pe ratatul ăsta la conducere.

Janice îi răspunde cu tonul calm folosit de toţi cei de la masă, de parcă ar vrea să-i facă damblaua unui nebun:

— Nu-i un ratat. E fiul tău şi acum e o cu totul altă persoană. Nu putem să nu-i acordăm o şansă.

Cu un glas mai conjugal decât al lui Janice, Pru adaugă:

— Chiar s-a schimbat, Harry.

— Cu paşi mici, recită Nelson, cu ajutorul unei puteri superioare. De-ndată ce accepţi ajutorul ăsta, tati, e uimitor că nu te mai doboară nimic. Cred că în toţi anii ăştia am suferit o depresie gravă; totul îmi părea foarte greu. Acum le las pe toate în grija lui Dumnezeu, mă întorc pe partea ailaltă şi adorm. Trebuie să te ţii de program, fireşte. Sunt întâlniri locale şi-o să mă duc la Philly o dată pe săptămână, să mă văd cu psihoterapeutul meu şi să văd ce mai fac unii dintre puştii de care m-am ocupat. Îmi place să consiliez. Se întoarce către maică-sa şi-i zâmbeşte: Îmi place şi ei mă plac.

Harry îl întreabă:

— Puştanii ăştia drogaţi de care te ocupi sunt cu toţii negri?

— Nu toţi. După un timp, nici nu mai distingi culoarea pielii. Albi sau negri, au aceeaşi problemă fundamentală. Lipsa respectului de sine.

Atâta ştiinţă, atâta calm şi echilibru şi virtute îl fac pe Rabbit să se simtă claustrofob. Se întoarce spre nepoţica lui, căutând o deschidere, o scânteie, o rază de lumină nemăsluită. O întreabă:

— Tu ce crezi despre toate astea, Judy?

Chipul fetiţei, cu dinţi perfect drepţi, gene dispuse la distanţe perfect egale, un licăr discret în ochii verzi şi în şuviţele de păr, radiază perfecţiunea. Natura încearcă să producă un nou învingător.

— Mă bucur că tati s-a întors acasă, spune ea, şi nu mai e aşa nebun. I-a venit mintea la cap.

Iarăşi are senzaţia că o aude recitând cuvinte învăţate la o repetiţie la care el n-a fost invitat. Dar ce altceva i-ar putea dori acestui copil decât tatăl de care are atâta nevoie?

Afară, pe trotuar, o roagă pe Janice să urce ea la volanul Toyotei Celica, chiar dacă asta înseamnă că trebuie să-i ajusteze poziţia scaunului şi a oglinzilor. La întoarcere, în timp ce ocolesc muntele, o întreabă:

— Chiar nu mă vrei înapoi la salon?

Îşi priveşte mâinile. Spasmele i s-au mai domolit, dar încă-l fascinează.

— Deocamdată nu, Harry. Hai să-i dăm lui Nelson puţină libertate. Încearcă din răsputeri să se dea pe brazdă.

— E plin de rahat învăţat la Alcoolicii Anonimi.

— Nu-i rahat, dacă vrei să duci o viaţă normală.

— Parcă n-ar mai fi el.

— O să-ţi pară tot el de-ndată ce-ai să te obişnuieşti cu ei.

— Îmi aminteşte de maică-ta. Întotdeauna s-a supus orbeşte legilor.

— Toată lumea ştie că arată exact ca tine, doar că nu-i la fel de înalt şi are ochii mei.

Trec pe lângă parcul cu aleile lui umbroase, terenurile de

tenis lăsate în paragină, tancul memorial care niciodată nu va mai trage vreo salvă. Nu observi aşa de clar toate lucrurile astea când eşti la volan. Trec pe lângă tine ca nişte exponate muzeale ale căror etichete s-au dezlipit. Încearcă să-şi alunge senzaţia că-i prins în capcană, să-şi stăpânească furia.

— Îmi cer scuze că m-am purtat aşa de nasol în faţa copiilor.

— Ne aşteptam să fii şi mai nasol de-atât, i-o întoarce ea senină.

— N-am vrut să aduc deloc vorba despre bani şi toate chestiile alea, dar cineva trebuie s-o facă. Eşti în mare impas.

— Ştiu, îi spune Janice, lăsându-se scăldată de lumina felinarelor din partea de nord a Weiserului – cu profilul ei încăpăţânat, cârn, cu mânuţele încleştate pe volan, cu inelul cu diamante şi safire pe care l-a moştenit de la maică-sa. Dar trebuie să ai încredere. Tu m-ai învăţat asta.

— Serios? E plăcut surprins să constate că în treizeci şi trei de ani a învăţat-o şi el ceva. În ce să ai încredere?

— În noi. În viaţă, îi răspunde ea. Uite încă un motiv pentru care cred c-ar trebui să te ţii departe de salon. Arăţi obosit. Ai mai slăbit?

— Câteva kilograme. Nu-i bine? Nu asta ar trebui să fac?

— Depinde cum o faci, răspunde Janice, atât de agasant de plină de informaţii noi şi presupuneri noi. Întinde mâna şi-i strânge pulpa exact în locul unde i-au introdus cateterul şi ar fi putut sângera de moarte. Totul o să fie în regulă, îl minte ea.

Jumătatea lunii august, fierbinte şi sufocantă, purifică vara făcând-o scânteietoare, de-o claritate desăvârşită. Terenurile de golf de la Flying Eagle, în perioada asta a anului de regulă arse de soare şi la fel de întărite ca şi făgaşele maşinuţelor cu acumulatori, sunt încă verzi după cât a tot plouat, în afară de ferigile regale maroniu-roşcate şi, rar, câte un puiet de arţar fusiform, ale cărui frunze au început să se îngălbenească. Frunzele copacilor tineri îngălbenesc primele – sunt mai fragede, mai sensibile. Mai speriate.

Ronnie Harrison se balansează tot ca un fierar: are balansul uşor adus de spate, cu finalizare urâtă, trunchiată, câteodată bombăne în timpul jocului. Nemaifiind dorit la salon, căutându-şi un coechipier, dacă tot e să se apuce din nou de golf, Rabbit şi-a amintit de Thelma, care i-a povestit că au trebuit să renunţe la club din cauza facturilor plătite pentru îngrijirea ei medicală. La telefon, Ronnie păruse surprins – Harry fusese la fel de uimit când formase numărul atât de familiar lui, inoculat degetelor lui de o relaţie acum moartă – dar, surprinzător, acceptase. Încheiau pacea, probabil, peste cadavrul Thelmei. Sau poate reînviau o prietenie… nu o prietenie, ci o relaţie – care exista de pe vremea când nu erau decât nişte băieţei în pantaloni scurţi şi bascheţi, care tropăiau pe aleile cu pietriş din Mt. Judge. Când se gândeşte la anii aceia, la mutra certăreaţă a lui Ronnie, cu buzele groase, cum apărea pe terenul de sport din şcoala generală, la cum se juca Ronnie fudul cu cariciul lui mare şi palid, ca un castravete (circumcis şi cam turtit în vârf), în vestiar, apoi la Ronnie cel aflat pe val în anii de burlăcie petrecuţi în Brewer, unul dintre tipii, după cum aflase mai târziu, care i-o pusese lui Ruth înaintea lui, la Ronnie din anii în care îi zăpăcea cu discursuri înfumurate şi poveşti fără perdea, un şmecher scârbos, apoi la Ronnie cel însurat cu Thelma, angajat la compania de asigurări Schuylkill Mutual, un soi de catastrofă în pat, dar care, în realitate, muncea din greu, cu tenacitate, încercând să-şi vândă marfa, vorbind despre „cei dragi” şi când „ieşi din peisaj”, transformându-se încet-încet în cheliosul obosit, zâmbitor din fotografia de pe noptiera Thelmei, care lui Harry i se părea că i se uită în cur, aşa că într-un rând, spre amuzamentul Thelmei, s-a dat jos din pat şi a întors fotografia cu faţa în jos, aşa că de atunci o întorcea ea întotdeauna înainte de sosirea lui după-amiezile, şi apoi la Ronnie cel văduv, cu o faţă ca de prună brumărie, cu riduri parcă smulse din ochi, cu pielea subţire a unui bătrân, rozalie pe pomeţi, Harry simte că Ronnie a fost dintotdeauna alături de el, o prezentă inevitabilă, o faţetă a propriei sale personalităţi cu care n-a vrut să se confrunte, dar, iată, o face acum. Cariciul

ăla ca o măciucă, glumele alea porcoase, ochii albaştri care se uitau în fundul lui, ce mama dracu', oameni suntem cu toţii, trupuri cu creier la un capăt, iar restu-i doar ţevărie.

La prima rundă, jucând doar în doi, se distrează destul de bine, aşa că mai pun de încă una, apoi de-o a treia. Ronnie îşi are clienţii lui vechi, dar nu mai iese în lume să-şi facă contacte noi printre bărbaţii tineri, îşi poate lua o după-amiază liberă fără probleme. Partidele lor sunt anchilozate şi trăsnite, iar rezultatul se decide, de regulă, la ultima sau penultima gaură. Oare lovitura puternică, amplă, din balans a lui Harry va trimite mingea în terenul de *joc* sau în bălării? O să-şi ridice Ronnie capul, să rateze o lovitură uşoară, cu boltă, trimiţând mingea în groapa cu nisip, sau o să-şi ţină capul aplecat, cu mâinile în faţă, să plaseze mingea aproape, ca să economisească o gaură? Cei doi nu vorbesc prea mult, să nu iasă la iveală râca dintre ei. Imaginea celuilalt când o dă în bară e atât de haioasă, aproape că le insuflă afecţiune. N-o pomenesc deloc pe Thelma.

La gaura a şaptesprezecea, situată la peste două sute de metri, cu un pârâiaş situat la vreo sută şaptezeci de metri, Ronnie loveşte mingea scurt, cu boltă, cu o crosă de fier numărul patru.

— Ai jucat-o de tot rahatul, îi spune Harry şi alege o crosă cu capul de lemn.

Concentrându-se să-şi ţină cotul drept cât mai aproape de corp, înalţă mingea frumos, depăşind pârâul cu vreo treizeci de metri. Vrând să compenseze lovitura anterioară, Ronnie îşi dă prea mult silinţa când îi vine rândul: având nevoie de-o crosă de lemn numărul trei, îi iese o lovitură largă, cu traiectoria în formă de banană, iar mingea cade drept în pădurea de pini dinspre Mt. Pemaquid a terenului de golf. Scăpând de presiune, Rabbit îşi zice Uşurel cu tata, joacă cu crosa de şase-fier şi trimite o minge de toată frumuseţea care pică în mijlocul terenului de parcă ar fi aterizat direct dintr-un burlan. Mai are dreptul la o lovitură, aşa că n-are cum să piardă şi nu trebuie decât să facă un egal ca să câştige. Binedispus, îi spune lui Ronnie în timp ce se deplasează cu

maşinuţa spre gaura optsprezece:

— Ce zici de *Voyager* 2? După mine, asta-i o realizare mai mare decât coborârea unui om pe Lună. Am citit în *Standard*-ul de ieri că un om de ştiinţă zice că e ca şi cum ai lovi o minge în New York şi ar intra drept în gaură în Los Angeles.

Ronnie mormăie, cuprins de sila de sine a jucătorului care pierde.

— Norii de pe Neptun şi vulcanii de pe Triton, zice Rabbit. Ce să-nsemne asta?

Unul dintre coechipierii lui evrei din Florida şi-ar fi formulat o părere personală, dar aici, în nord, în districtul nemţilor, Ronnie îi aruncă o privire tâmpă, suspicioasă.

— De ce să însemne ceva, onorabilă instanţă?

Rabbit se supără. Încerci să fii drăguţ cu individul ăsta şi-ţi dă peste nas. E un cămătar şi aşa a fost dintotdeauna. Tu îi oferi ocazia să se gândească la sistemul solar, iar el îi dă cu piciorul. O striveşte în creierul lui vulgar. Harry simte un exces delicat în transmisiile pierite, dar reale ale maşinăriei fusiforme, ce acoperă milioane de kilometri, un fel de graţie ce rimează cu frumuseţea exagerată a acestei zile cristaline de vară târzie. Simte nevoia s-o laude. Ronnie o fi având şi el asemenea impulsuri, altminteri n-ar fi frecventat împreună cu Thelma depozitul ăla ce ţine de biserică fără nume.

— Cele trei inele nemaivăzute până acum, parcă desenate cu un creion, insistă Harry imitând uimirea lui Bernie Drechsel provocată de subţirimea picioarelor de flamingo.

Ronnie s-a deplasat însă ceva mai încolo, lângă maşina de spălat mingi şi se preface că nu-l aude. Are un genunchi înţepenit, de o lovitură mai veche, de la fotbal, şi spre sfârşitul rundei începe să şchiopăteze. Se încălzeşte balansându-se de câteva ori furios, nerăbdător să înceapă jocul şi să se răzbune pentru prestaţia lui slabă de mai devreme. Dezamăgit, cu atenţia distrasă de gândul la sonda *Voyager*, Rabbit îşi lasă cotul drept moale când îşi încheie balansul pe spate şi loveşte mingea slab, razant, trimiţând-o pe o traiectorie neverosimilă, de zici că-i trucată pe calculator, drept în groapa cu nisip din dreapta terenului de golf. Gaura optsprezece este la mai mult

de patru sute de metri, învecinată cu pârâul, care face un cot, însă ar trebui să fie un parcurs uşor; în zilele lui de glorie ajungea la ea cu o lovitură în minus. Totuşi, trebuie să iasă din groapa cu nisip cu o crosă specială, iar apoi foloseşte crosa de fier numărul trei – nu-i crosa lui preferată, dar îi trebuie pentru distanţă – trage o chiflă, străduindu-se prea tare, exact ca Ronnie la ultima gaură, şi sfârşeşte în pârâu, îşi găseşte până la urmă mingea galbenă Pinnacle sub un pâlc de măcriş de baltă. Fiascoul îi consumă o altă lovitură şi este atât de nerăbdător să tragă cum trebuie cu crosa de fier numărul nouă încât smulge şi fanionul din loc, aşa că la a cincea lovitură mingea îi ajunge pe marginea din stânga terenului. Ronnie joacă tacticos, loveşte mingea urât, îi dă o traiectorie joasă cu elanul lui de fierar, dar n-a dat de bucluc, aşa că singura speranţă a lui Rabbit e să dea mingii o traiectorie înaltă pe-o distanţă scurtă. Terenul e acoperit de iarbă şi o zbârceşte, ca ultimul jucător de golf tâmpit, uită să lovească jos, din plin, iar mingea se deplasează cam o jumătate de metru, până-n bălăriile de lângă zona verde, iar Ronnie e sigur că din două lovituri bagă mingea în gaură şi, cu şase lovituri, obţine o victorie chinuită. Harry se oftică cel mai mult când pierde la diferenţă de-o lovitură. Îşi saltă mingea Pinnacle şi, cu o lovitură puternică, razantă, o trimite în pădurea de pini. Ceva din pieptul lui nu prea gustă mişcarea amplă, dar e şi asta o bucurie, să vadă cum dispare bila aia chinuitoare, vâjâind şi căzând în depărtare. Jocul se termină la egalitate.

— Fără oftică, spune Ronnie, după ce a băgat fără probleme mingea în gaură de la trei metri şi ceva.

— Bună partidă, mormăie Harry, hotărându-se să nu-i dea mâna.

Ruşinea eşecului nu-i dă pace. Cine-a zis că universul nu-i plin de dizgraţie? În timp ce bagă mingile, suporturile şi mănuşile transpirate în buzunarele genţilor, Ronnie e cel exuberant şi spune:

— Ai văzut aseară în emisiunea lui Peter Jennings ultima ştire, au arătat fotografiile cu inelele şi luna tot mai îndepărtate, iar apoi mixajul pe care l-au realizat din diferite

fotografii cu Neptun proiectate pe o sferă pusă să se învârtă, de se vedea toată planeta, ca o jucărie? E incredibil, recunoaşte Ronnie, ce se poate face cu grafica computerizată.

Lui Harry mai că i se face rău cu gândul la imaginea lui *Voyager* făcând acele ultime fotografii cu Neptun, apoi dispărând în neant pentru totdeauna. Nici nu-ţi vine să crezi ce vast e neantul!

Genţile de golf de pe cuierul de lângă magazinul de articole sportive aruncă umbre prelungi. Zilele se micşorează. Lui Harry îi e sete şi de-abia aşteaptă să bea o bere în curtea interioară a clubului, la una din mesele de afară, sub o umbrelă mare, verde cu alb, lângă piscina cu puştanii care se aruncă în apă cu genunchii la piept şi cu prospăturile alea de pipiţe, în timp ce soarele roşu apune în spatele orizontului înalt al Mt. Pemaquid. Înainte să meargă la bere, din greşeală, cei doi bărbaţi se uită unul la altul. Rabbit are proasta inspiraţie să întrebe:

— Ţi-e dor de ea?

Ronnie îl priveşte pieziş. Pleoapele îi par umflate sub genele albe.

— Dar ţie?

Încolţit, Rabbit de-abia poate simula că-i e dor. S-a folosit de Thelma, iar apoi ea a pierit măcinată de boală.

— Fireşte, răspunde el.

Ronnie îşi drege gâtlejul răguşit, apoi verifică fermoarul de la geantă, să vadă dacă-i închis bine, şi o pune pe umăr, s-o ducă la maşină.

— Sigur ţi-e dor, spune el. Încearcă să fii mai sincer. Te-a durut în pulă de ea. Nu! Pardon! Exact asta i-ai dat – pula!

Harry ezită între variantele imposibile – să-i spună cât de mult i-a plăcut să se culce cu Thelma (sub privirea zâmbitoare a lui Ronnie din fotografie) sau să susţină că nu i-a păsat de ea. Răspunde simplu:

— Thelma a fost o femeie minunată.

— Pentru mine, îi spune Ronnie, lepădând chipul certăreţ şi făcând o mutră lungă de văduv, e ca şi cum s-ar fi scufundat pământul. Fără Thel, mă simt ca un robot.

Glasul îi sună dezgustător, ca un orăcăit. Când Harry îl invită la o bere la măsuţele de lângă piscină, îi răspunde:

— Nu, tre' să mă-ntorc acasă. Ron Junior şi noua lui prietenă m-au invitat la cină.

Iar când Harry încearcă să stabilească o întâlnire pentru partida următoare, îl refuză:

— Mersi, bătrâne, dar tu eşti membru aici. Tu eşti cel cu nevasta bogată. Ştii regulile de la Flying Eagle – nu poţi invita la nesfârşit aceeaşi persoană. Oricum, se apropie Ziua Muncii. Ar cam trebui să mă întorc la şmotru', să nu creadă cei de la Schuylkill că eu mi-s cel care a murit.

Se duce acasă în Penn Park la volanul Celicăi gri-închis. Camry-ul lui Janice nu-i pe alee şi crede că telefonul care se aude sunând înăuntru ar putea fi de la ea. Aproape că nu-i niciodată acasă – sau e la cursuri, sau în Mt. Judge, să aibă grijă de copii, sau la salon, unde pune ţara la cale cu Nelson, sau în Brewer, cu avocatul şi contabilii recomandaţi de Charlie. Bagă cheia în broască – îl scoate din minţi scrâşnetul cheii care nu intră din prima în broască, îi aminteşte de ceva de demult, de ceva neplăcut, de i se face stomacul ghem, dar ce anume? – şi împinge uşa cu umărul, ajungând la telefonul din hol exact când acesta, e sigur, sună pentru ultima oară.

— Alo, îngaimă el.

— Tati? Ce s-a întâmplat?

— Nimic. De ce?

— Te-aud gâfâind.

— Tocmai am intrat. Am crezut că-i maică-ta.

— Mami a *trecut* pe-aici. Sunt încă la salon şi mi-a sugerat să te sun. Mi-a venit o idee grozavă.

— Am mai auzit-o. Vrei să deschizi un centru pentru reabilitarea dependenţilor de droguri.

— Poate într-un viitor mai îndepărtat. Deocamdată cred c-ar trebui să folosim salonul tot ca salon de vânzări. Apropo, arată minunat, acum că am scăpat de Toyotele alea pitice, în culori caraghioase. Oamenii continuă să cumpere maşini la mâna a doua, îşi închipuie că avem lichidare de stoc şi câteva

companii sunt interesate de locaţie – Hyundai, de exemplu, are un salon nou, mare, situat dincolo de Hayesville, dar e după o intersecţie întortocheată şi nimeni nu ştie cum se ajunge acolo, e prea la ţară şi le-ar plăcea un loc chiar pe 111 – dar te-am sunat pentru ideea care mi-a venit astă-noapte. I-am spus-o deja lui mami, iar ea a zis să stau de vorbă cu tine.

— Bine, bine, drăguţ din partea ta că mă bagi şi pe mine în seamă, îi spune Harry.

— Aseară mă plimbam pe malul râului, pe la căbănuţele alea cu becuri colorate, verande şi trepte care coboară spre apă, le ştii?

— Nu, nu le ştiu deloc. N-am fost niciodată acolo, dar continuă.

— Păi, aseară am fost acolo cu Pru, cu Jason şi Pam, poate-ţi aminteşti de ei, ţi-am mai vorbit de ei.

— Vag.

Toate pauzele astea care-i cer o confirmare îl istovesc pe Harry. De ce nu poate puştiul să dea pe gură totul dintr-odată? Să fie taică-său chiar aşa un căpcăun?

— Mă rog, ei îl cunosc pe un tip care are o cabană, a fost super, cu luminile alea colorate şi muzica de la radio şi bărcile care treceau în sus şi-n jos pe râu, oamenii care făceau schi nautic şi aşa mai departe…

— Sună minunat. Sper că Jason şi Pam nu fac parte din fosta gaşcă a lui Lyle şi Slim.

— I-au cunoscut, dar ei sunt *hetero*, tati. Chiar se gândesc să facă un copil.

— Dacă vrei să ţină figura cu reabilitarea, trebuie să te ţii departe de fosta gaşcă de consumatori.

— Cum spuneam, sunt curaţi ca lacrima. Unul dintre prietenii lor cei mai buni e Ron Harrison junior, tâmplarul.

Asta ce-o fi vrând să-nsemne? O fi ştiind şi Nelson de el şi Thelma?

— Bine, bine, spune Harry.

— Şedeam, aşadar, pe verandă şi prin faţa noastră numai ce trece o chestie fantastică – o motocicletă pe apă. Li se zice în fel şi chip: aquascutere, jet-skiuri…

— Mda. Le-am văzut în Florida, în larg, pe ocean. Par nesigure.

— Tati, a fost cea mai grozavă chestie pe care am văzut-o vreodată… a trecut ca o rachetă, *zummm, şi* s-a făcut nevăzută. Jason zicea că se numeşte Yamaha Waverunner şi funcţionează pe un principiu nou, nu ştiu cum e, comprimă apa cumva, apoi o scuipă prin spate. Şi mi-a mai zis că singurul tip care le vinde are un magazin dosnic, prăpădit, undeva spre Shoemakersville, nu le poate ţine în stoc şi oricum nu-i chiar aşa de interesat, că-i un fermier pensionat şi se ocupă de ele doar ca un hobby. Aşa că, azi-dimineaţă, am sunat la biroul de vânzări Yamaha din New York şi am vorbit cu un tip. Fireşte, n-am vinde doar scutere, fireşte, ne-am ocupa şi de motocicletele, snowmobilele şi rulotele lor, şi mai produc şi generatoare folosite de-o grămadă de companii mici şi ATV-urile alea cu trei şi patru roţi, de le cumpără fermierii să se deplaseze de colo-colo pe proprietate şi care sunt mult mai eficiente decât maşinuţele electrice de la golf…

— Nelson, stai puţin! Nu vorbi aşa de repede. Cum rămâne cu Manny şi cu băieţii de la service?

— Manny nu mai e, tati. Acum e Arnold.

— Arnold am vrut să zic. Ăla de arată ca un porc în pijama şi se tot rupe-n figuri. Ştiu cine-i Arnold. Nu-mi pasă cine-i cel sau cea care conduce nenorocitul ăla de service, s-au obişnuit cu *maşinile*, nişte chestii mari, cu patru roţi, care merg cu benzină, nu cu apă comprimată.

— Se pot adapta. Oamenii se adaptează dacă au sub o anumită vârstă. Oricum, am făcut deja, împreună cu mami, restructurări la service. Am concediat trei mecanici şi am dat nişte anunţuri în ziar pentru revizii. Vrem să punem pe picioare afacerea cu maşini la mâna a doua, un timp va fi exact cum a pornit la drum bunicu' Springer, îmi povestea cum, la început, ţinea Toyotele ascunse la spate, oamenii n-aveau încredere în produsele japoneze. Într-un fel, e deja mai bine. Pe oamenii care n-au prea mult de cheltuit nu-i sperie salonul cu exponate noi, rata de schimb a yenului şi toate cele. Deci…?

— Deci?

— Ce zici de ideea cu Yamaha?

— Bine, tu m-ai întrebat. Şi chiar apreciez că m-ai întrebat. Sunt impresionat, îmi dau seama că nu trebuie să mă întrebi nimic, tu şi cu maică-ta controlaţi salonul. Dar, ca să-ţi răspund la întrebare, cred că-i cea mai tâmpită idee pe care am auzit-o vreodată. Schiul nautic e un moft. La anul vor apărea rolele nautice. Profitul pe o jucărie ca o motocicletă sau un snowmobil reprezintă, poate, a zecea parte din cel pe-o maşină de familie obişnuită – poţi să vinzi de zece ori mai multe jucării? Nu uita, se apropie criza economică.

— Cine zice asta?

— *Eu* spun, toată *lumea* zice! Toată lumea zice că Bush e exact ca Hoover[84]. Eşti prea tânăr ca să ţi-l aminteşti pe Hoover.

— Atunci a fost inflaţie pe piaţa titlurilor de valoare. Acum înţelegem altfel piaţa de capital. Nu văd de ce-am intra în criză.

— Pentru că noi n-avem niciun fel de *disciplină*! Ne înglodăm în datorii! Nici măcar nu mai suntem stăpâni pe ţara noastră! Îmi închipui că stăteai acolo, pe veranda căsuţei cu toate luminiţele alea colorate, drogat cu mai ştiu eu ce, şi numai ce trece chestia aia bâzâind prin faţa ta şi-ţi zici: „*Mamma-mia!* Suntem salvaţi!” Ai aproape treizeci şi trei de ani şi mintea ţi-e tot la jucării şi mofturi. Te-ai întors de la reabilitare plin de intenţii bune şi acum iar ai pitici pe creier.

Urmează o pauză. Fostul Nelson l-ar fi combătut apărându-se cu nişte scâncete copilăreşti, dar glasul de la celălalt capăt al firului îi răspunde, în cele din urmă, cu o urmă de gravitate preoţească şi un calm mecanic pe care Rabbit le sesizase şi la cina de săptămâna trecută:

— Ceea ce nu înţelegi tu despre societatea consumeristă, tati, este că, într-un fel, e vorba doar de mofturi. Oamenii nu cumpără bunuri fiindcă au *nevoie* de ele. În fond, te descurci şi cu foarte puţin. Cumperi ceva pentru că e mai *mult* decât îţi trebuie, e ceva ce-ţi *îmbogăţeşte* viaţa, nu trăieşti doar ca să munceşti.

— Am impresia c-ai făcut prea multă meditaţie la centrul ăla de dezintoxicare.

— Spui dezintoxicare doar ca să mă bagi în boală. Am fost la un centru de tratament, iar apoi la o instituţie de reabilitare. Partea de dezintoxicare durează doar câteva zile. Mai mult îţi ia să scoţi din tine otrava relaţională.

— Asta-s eu pentru tine? Otravă relaţională?

Dincolo de conversaţia asta, încă îl râcâie faptul că Ronnie Harrison i-a dat peste nas. N-ar trebui să se şucărească doar pentru că i-a tras-o nevestei lui moarte. Doar îl cunoaşte pe Ronnie de-o viaţă.

Nelson iarăşi tace un moment, apoi spune:

— Poate, dar nu numai. Eu mă străduiesc să te iubesc, dar tu n-ai nevoie de dragostea mea. Ţi-e teamă de ea. Te-ar lega de mâini şi de picioare. Toată viaţa te-ai temut să nu fii îngrădit.

Rabbit nu poate vorbi; bagă o nitroglicerină sub limbă, să se dizolve. Îl arde ca o bombonică roşie şi-i induce o senzaţie de plutire dilatată care-i adaugă câţiva centimetri senzaţiei de înălţime. Puştiul o să-l facă să plângă dacă-l ia în serios. I-o taie scurt:

— Hai să lăsăm psihologia la o parte şi să revenim cu picioarele pe pământ. Ce mama dracu' aveţi de gând tu şi cu maică-ta să faceţi în legătură cu cei o sută cincizeci de mii de dolari pe care Toyota tre' să-i primească până la sfârşitul lunii ca să nu ne urmărească penal?

— Ah, răspunde băiatul cu nonşalanţă, nu ţi-a zis mami? S-a rezolvat. Au fost plătiţi. Am făcut un împrumut.

— Un împrumut? Cine v-ar credita?

— Brewer Trust. Am făcut o a doua ipotecă pe salonul auto, valorează cel puţin jumătate de milion. O sută patruzeci şi cinci, iar ei au adăugat-o la cei şaptezeci şi cinci pentru cele cinci maşini ale lui Slim, care se vor întoarce la noi ca un fel de credit la inventarul rulant pe care-l avem cu Mid-Atlantic Motors. De-ndată ce ne-au mutat inventarul la salonul lui Rudy, nu uita, au început să ne fie *ei* datori.

— Iar tu vei încerca să achiţi datoria către Brewer Trust

vânzând jet-skiuri?

— Nu trebuie să le dai înapoi împrumutul, nu asta *vor* ei. Nu vor decât să plăteşti ratele. Între timp, valoarea dolarului scade, iar tu ajungi să-ţi deduci din impozite toată dobânda. De fapt, înainte eram subfinanţaţi.

— Slavă Domnului că te-ai apucat din nou de treabă. Şi maică-ta ce zice de ideea asta cu Yamaha?

— Îi place. Ea nu-i ca tine; e deschisă şi dornică să fie creativă. Tati, e o chestie pe care cred c-ar trebui s-o lămurim la un moment dat. De ce ai aşa boală pe faptul că mami şi cu mine ieşim în lume şi încercăm să învăţăm lucruri noi?

— Ba n-am boală. Respect treaba asta.

— Ba ai boală. Eşti pizmaş şi invidios. Îţi spun asta cu toată dragostea, tati. Te simţi blocat şi ai vrea să se blocheze toată lumea odată cu tine.

Încearcă să-i dea puştiului puţin din propria doctorie, o tăcere terapeutică. Nitroglicerina îi sună clopoţelul din turul pantalonilor, iar vasele de sânge dilatate fac lumea din jur să pară mai uşoară, delicată şi îndepărtată ca inelele lui Neptun.

— Nu eu am pus pe butuci Springer Motors, spune el într-un târziu. Dar fă ce vrei. Tu eşti un Springer, nu eu.

Pe fundal se aude o voce feminină şi apoi sunetul acela, ca de scoică, al receptorului astupat cu o mână. Când revine la aparat, glasul lui Nelson are alt timbru, de parcă şi l-ar fi înmuiat în ceva, de parcă s-ar fi întâmplat ceva între el şi Elvira. Adierea dragostei a suflat. Poate că, la urma urmei, puştiul e normal.

— Elvira vrea să te-ntrebe ceva. Ce zici de înţelegerea la care a ajuns Pete Rose?

— Zi-i că, după mine, e cea mai bună chestie la care puteau ajunge ambele părţi. Şi mai cred că, oricum, ar trebui să ajungă în Hall of Fame, cu palmaresul lui. Spune-i, totuşi, că Schmidt e, după mine, jucătorul de clasă. Spune-i că mi-e dor de ea.

În timp ce pune telefonul în furcă, Harry revede cu ochii minţii salonul, lumina după-amiezii târzii pe praful de pe vitrinele care, după ce-au dat jos bannerele, par înalte până la

cer, şi distracţia care continuă, în chip de-a dreptul uimitor, fără el.

Peluza rărită din spatele căsuţei lor din calcar, de la numărul 14 1/2 de pe Franklin Drive, e atinsă de sărutul uscat al toamnei: apar petice maronii şi primele câteva frunze căzute din cireşul sălbatic şi din nucul vecinului, din cireşul de lângă casă, de poate să vadă cum ţopăie veveriţele pe ramuri, şi din salcia de deasupra havuzului din ciment golit, cu fundul vopsit în albastru şi cu bordura din scoici de mare adevărate. Copacii ăştia încă par verzi, par să crească, dar pe pajişte se înmulţesc frunzele lor maro. Până şi cucuta dinspre casa vecinilor, construită din cărămizi subţiri galbene, şi rododendronii înşiraţi de-a lungul gardului ce separă curtea familiei Angstrom de proprietatea cu ditamai casa, imitaţie de stil Tudor, din cărămizi clincher, şi pinii zburliţi, ale căror ace căzute acoperă cu un covor fundul havuzului, deşi conifere, sunt atinse de sfârşitul verii, prăfuite şi dulci-uscate ca mirosul ce se înălţa din cufărul vechi de cedru în care ţinea mami păturile de rezervă şi feţele de masă bune, brodate, scoase de Ziua Recunoştinţei şi de Crăciun, şi cele două vechi plăpumi, moştenite de la familia Renninger. În folclorul familiei, plăpumile astea aveau o valoare fabuloasă, dar, în adolescenţa lui Harry, când familia s-a aflat la strâmtoare şi a încercat să le vândă, n-a putut obţine mai mult de şaizeci de dolari pentru fiecare. După o lungă tocmeală în jurul mesei de porţelan din bucătărie, au acceptat oferta, iar acum plăpumile vechi, autentice ca alea aduc mii de dolari dacă sunt în stare bună. Când îi vin în minte vremurile de demult şi sumele de bani considerate de ei importante, se simte de parcă ar fi fost înşelaţi, se mulţumeau cu salarii de mizerie, mâncau pâine de unsprezece cenţi. Trăiau într-o temniţă financiară, pe Jackson Road, iar faptul că şi toţi ceilalţi erau în aceeaşi temniţă nu face decât să-l întristeze şi mai tare. În ultimul timp, doar gândul la vremurile alea de demult îl deprimă, îl face să dea piept cu decăderea continuă a vieţii. Noaptea, întins în pat treaz, temându-se că n-o să mai adoarmă în veci sau că o să

adoarmă pentru totdeauna, simte inutilitatea sufocantă a lucrurilor, un fel de uzură atomică prin care preţiosul prezent luminos, cu fiecare tic-tac al ceasului, se preschimbă în zgura plumbuită a istoriei.

Forsiţia şi kolkwiţia au scăpat amândouă de sub control în această vară umedă şi joia asta noroasă, răcoroasă, dinainte de weekendul de Ziua Muncii, Harry încearcă să le tundă ca pentru iernat. La forsiţia se taie cea mai bătrână tulpină de la bază, asta o întinereşte, o subţiază, îi dă un aer mai de fetiţă, apoi se scurtează mlădiţele care se înalţă spre cer şi ramurile ce trag în jos, gata să se înrădăcineze printre crinii galbeni. Nu-i cazul să fii milos. Cu cât mai mult le scurtezi acum, cu atât mai încărcate de flori galbene, voioase vor fi ramurile la primăvară. Kolkwiţia îl supune la încercări mai grele, e şi mai încâlcită. Orice încercare de-a urmări tulpinile cele mai înalte în jos, spre originea lor, eşuează într-o reţea de crengi încâlcite, iar hăţişul tulpinilor de la bază e atât de dens încât n-ai spor nici cu foarfecele, nici cu ferăstrăul. Nu încape între ele nici lama unui cuţit. Neglijat un anotimp întreg, tufişul a crescut atât de înalt, încât ar trebui să aducă din garaj scara de aluminiu. Rabbit însă n-are deloc chef să dea cu ochii de dezordinea tristă din garaj, cu anvelope, furtunuri rigide, ghivece sparte şi unelte ruginite moştenite de la foştii proprietari, care nu s-au ostenit să cureţe garajul, tot aşa cum într-un dulap de la etaj au lăsat un maldăr de reviste *Playboy*. În zece ani, el şi Janice au adăugat şi lucruri de-ale lor la babilonia din garaj, aşa că, treptat, n-au mai avut loc nici măcar pentru o maşină, darămite de două. A ajuns o peşteră de hotărâri amânate şi vechituri păstrate cu drag, atât de înghesuite, încât, dacă ar încerca să scoată scara, mai multe cutii vechi de vopsea şi o stropitoare paradită ar cădea zăngănind pe jos. Aşa că întinde mâinile prin tufiş până ce îl ia durerea de piept şi simte că parcă ar avea un petic inflexibil lipit sub piele. Aseară şi-a lăsat pastilele de nitroglicerină în buzunarul tivit cu sudoare al pantalonilor de golf; s-a dus la culcare devreme, de unul singur, băuse o bere şi ronţăise nişte chipsuri de porumb după meciul cu Ronnie cu finalul ăla

infect.

Pentru a-şi îmblânzi durerea, se apucă să plivească crinii galbeni şi crinii de toamnă. În locurile unde lumina poate pătrunde înviorând solul nisipos, cresc tămâiţă şi meişor, iar gheţişoara, cu tijele ei roşii şi găunoase, acoperă pământul în zigzaguri dese, cu frunze rotunde. Şi buruienile îşi au stilul propriu, au personalitate, îi răspund grădinarului năucit de sarcina ce-i revine. Tămâiţa e o buruiană cumsecade, moale, plăcută la atingere, spre deosebire de ciulini şi brusturi, şi se smulge cu uşurinţă; ştie când i-a sunat ceasul şi iese de bunăvoie, în timp ce castravetele sălbatic se tot rupe la una dintre articulaţiile lui numeroase; iarba, măcrişul şi oţetarul se răspândesc pe sub pământ, ca nişte incurabile boli târâtoare. Buruienile habar n-au că-s buruieni. Adăpostit lângă trunchiul cireşului sălbatic, un lujer de lăptucă sălbatică a crescut înalt de doi metri şi jumătate, mai înalt decât el. Zilele petrecute cu secole în urmă ca grădinar al doamnei Smith, printre rododendronii ei, au fost singurul moment când a simţit că prinde rădăcini într-o slujbă. *Un băiat zdravăn şi de nădejde*, îl numise ea la sfârşit, apucându-l strâns cu ghearele ei.

La o distanţă de un cvartal şi jumătate, traficul de pe Penn Boulevard murmură şi şuieră, susurul îi este ocazional întrerupt de huruitul şi scrâşnetul câte unui camion de mare tonaj care trece dintr-o viteză în alta, de câte un claxon supărat sau de behăitul nino-nino-nino scos de-o ambulanţă ce-l transportă în viteză pe vreun amărât la spital. Vezi uneori, când treci cu maşina pe-o stradă lăturalnică, scene din astea: vreo bătrânică ofilită cărată cu targa pe treptele de la verandă ca într-o cursă cu sania dată cu încetinitorul, cu părul despletit, cu proteza scoasă din gură, cu ochii aţintiţi spre cer parcă într-un gest de renegare a trupului; sau vreun muribund cu faţa stacojie urcat în dubiţa cu uşi metalice duble în timp ce consoarta abandonată, în halat de baie, scânceşte pe trotuar, iar paramedicii se strâng în jurul trupului ca nişte vulturi hoitari. Rabbit a observat o pace ca de stop-cadru în asemenea tablouri de stradă terminale. O anumită demnitate a celui condamnat, căruia i-a sunat ceasul; o inevitabilitate ce

izolează ansamblul ca pe-o scenă a naşterii jucată la lumina reflectoarelor. Ai fi tentat să-ţi imaginezi că oamenii-s mai disperaţi. Nu ţipă, nu-l acuză pe Dumnezeu. Ne încolăcim înlăuntrul nostru, presupune el. Devenim ghemotoace amorţite de nervi uzaţi. Râme prinse în cârlig.

De departe, de dincolo de râu, se aude vaierul unei sirene din centrul Brewerului. Deasupra, pe cerul ce-şi adună zdrenţele de nori pentru ploaia de mâine, se aude huruitul unui avion mic ce alunecă uşor spre aeroportul de dincolo de fostul bâlci. Ce i-a plăcut lui Harry din prima la casa asta a fost faptul că-i ascunsă: nu-i prea departe de traficul acesta intens şi, totuşi, nici nu-i uşor de găsit pe intrarea asta pavată cu macadam, pitită cu numărul ei cu fracţie printre casele mai bătătoare la ochi ale bogătanilor din Penn Park. I-a detestat dintotdeauna pe snobii ăştia, iar acum se simte în siguranţă în mijlocul lor. Când îşi parchează maşina pe alee, când lucrează în grădina din spate, când se uită la televizor în bârlogul lui cu ferestrele romboidale, licăritoare, Rabbit se simte în siguranţă ca într-o vizuină, unde forţelor flămânde, dezlănţuite al lumii nicicând nu le-ar trece prin minte să-l caute.

Janice soseşte cu breakul Camry gri-perlat. E în formă maximă după cursurile de după-amiază de la Penn State, de pe Pine Street: „Matematica imobiliarelor – Fundamente şi aplicaţii”. Îmbrăcată ca o studentă, cu sandale şi-o rochie de plajă aurie, cu o jachetă albă împletită cu ochiuri mari pe umeri, cu fruntea fără bretonul ăla *à la* Mamie Eisenhower, arată elegantă şi de-o prospeţime strălucitoare, mai tânără decât e în realitate. În ultimul timp, tot ce poartă are umeri; până şi jacheta are perniţe. Traversează o distanţă aparent mare în curticica de un sfert de pogon, proprietatea lor părând mai mare în condiţiile înstrăinării lor reciproce. Lucru neobişnuit, îi întinde faţa s-o sărute. Nasul îi este rece ca al unei căţeluşe sănătoase.

— Cum a fost la cursuri? o întreabă el îndatoritor.

— Bietul domn Lister pare atât de trist şi preocupat în ultimul timp, îi povesteşte ea. I-a încărunţit barba de tot.

Bănuim că-l părăseşte nevasta. A venit la ore o dată şi s-a purtat ca o snoabă, nouă aşa ni s-a părut.

— Da chiar sunteţi o adunătură de nasoale. Cursurile nu-s pe terminate? Se-apropie Ziua Muncii.

— Bietul de tine, te-ai simţit părăsit peste vară? Ce ai de gând să faci cu toate chestiile astea pe care le-ai tuns? Frumuseţea aia de kolkwiţia arată rău de tot, e varză.

— Am obosit şi am tăiat de unde nu trebuia, recunoaşte el. De-aia m-am oprit.

— Slavă Domnului, comentează ea. N-ar mai fi rămas decât nişte cioturi. Ar fi trebuit să-i zicem tufişul urât{85}.

— Auzi, nu te văd dându-mi o mână de ajutor. Niciodată.

— Exteriorul e treaba ta, iar interiorul e treaba mea – nu aşa ne-am înţeles?

— Nu văd să mai facem *noi* ceva, că nu eşti niciodată aici. Dar, ca să-ţi răspund la întrebare, mă gândeam să bag toate crengile tăiate în bazin, să se usuce, iar la primăvară, când ne întoarcem din Florida, o să le dăm foc.

— Îţi faci planuri pentru 1990; sunt impresionată. Pentru mine, anul ăla încă-i în ceaţă. Dar curtea n-o să arate urât toată iarna?

— N-o să fie urâtă. O să arate firesc şi noi oricum n-o să fim aici s-o vedem.

Ea îşi întredeschide gura îngândurată şi îşi atinge buza de sus cu limba, dar nu spune decât:

— Presupun că n-o să fim aici dacă procedăm ca de obicei.

— Dacă?

Ea nu pare să-l audă, priveşte lung la mormanul de crengi tăiate înalt cât gardul.

— Dacă interiorul casei e treaba ta, ce avem la cină?

— Fir-ar să fie, face ea, am vrut să opresc la taraba fermierilor de la capătul podului şi să cumpăr nişte porumb dulce, dar, cu atâtea pe cap, am trecut întins pe lângă ea. Mă gândeam să mâncăm porumbul cu ce-a mai rămas din rulada de carne de marţi şi cornurile alea din cutia de pâine până nu se mucegăiesc. Am citit în *Standard* o metodă ingenioasă de frăgezire a pâinii vechi în cuptorul cu microunde, nu mai ştiu

exact cum e, da-i o chestie legată de apă. Trebuie să mai avem nişte legume în congelator pe care le putem mânca în loc de porumb.

— Sau, la o adică, am putea presăra sare şi zahăr pe cuburile de gheaţă, spune el. Din câte ştiu eu, în congelator n-avem decât cuburi de gheaţă.

— Harry, *am vrut* să mă duc la cumpărături, dar IGA e aşa de departe, preţurile de la Turkey Hill sunt ridicole, iar la magazinul ăla non-stop de pe Penn Boulevard sunt nişte vânzători tinerei, nişte mutre acre, care am impresia că îmi umflă mereu factura.

— Aha, m-am prins, eşti o cumpărătoare isteaţă, îi spune Harry.

Cerul plumburiu formează un front compact gri la sud-vest; pornesc împreună spre casă, lăsând în urmă penumbra înserării ce se apropie.

— Deci? întreabă Janice.

Acest „deci” e un tic recent, preluat de la colegi sau profesori, folosit pentru începerea unei negocieri.

— Nu m-ai întrebat ce-am făcut la ultimul test. Ne-au adus rezultatele.

— Ei, şi ce-ai făcut?

— Foarte bine, zău aşa. Domnul Lister mi-a dat un B minus, dar mi-a spus că-mi dădea B plus dacă eram în stare să-mi organizez gândurile mai bine şi să-mi corijez un pic ortografia. Ştiu că uneori e un „e” înaintea lui „i”, alteori e invers, dar *când?*

Adoră s-o audă vorbindu-i aşa, de parcă el ar şti răspunsul la toate întrebările ei. Propteşte foarfecele cu mânere lungi de peretele garajului, în spatele unui lăzi de gunoi din metal ştirbit, şi agaţă fierăstrăul special la locul lui. Misterioasă în rochia ei de plajă, Janice o ia înaintea lui pe scara din spate şi aprinde lumina de la bucătărie, în bucătărie, cu expresia ei uimită, încruntată, muşcându-şi vârful limbii, scotoceşte prin frigider, în căutarea unor resturi comestibile. El se apropie şi-i atinge talia prin rochia de culoarea grâului, îi cuprinde discret fesele în palme când ea se apleacă să caute mai bine. I se

plânge blajin:

— Aseară ai venit târziu acasă.

— Dormeai, dragul de tine. N-am vrut să te trezesc, aşa că m-am culcat în camera de oaspeţi.

— Mda, mă ia cu somn aşa, dintr-odată. Tot vreau să termin cartea aia despre Revoluţia Americană, dar mă adoarme de fiecare dată.

— Nu trebuia să ţi-o iau de Crăciun, dar am crezut că o să-ţi placă.

— Îmi place, doar că ieri am avut o zi grea. Mai întâi, Ronnie m-a egalat la ultima gaură când îl aveam pe ticălos la degetul mic, iar apoi mi-a refuzat invitaţia de-a juca din nou. Pe urmă m-a sunat Nelson, entuziasmat nevoie mare de-o idee aiurită cu jet-skiuri şi cu Yamaha.

— Sunt sigură că Ronnie are motivele lui, spune Janice. Mă mir că a acceptat să joace. Ce zici de nişte varză de Bruxelles?

— Nu mă deranjează.

— Mie întotdeauna mi se pare insipidă. Dar e tot ce avem. Mâine *promit* să ajung la IGA, să fac provizii pentru weekendul prelungit.

— O să-i avem la masă pe Nelson cu tribul lui?

— Mă gândeam că ne-am putea întâlni la club. Aproape că nici n-am dat pe-acolo vara asta.

— La telefon mi s-a părut cam agitat – crezi că iar s-a apucat de prafuri?

— Harry, Nelson e acum pe calea cea *bună.* Locul ăla chiar i-a dăruit credinţă. Sunt însă de acord, Yamaha nu ne oferă soluţia. Trebuie să strângem nişte capital şi să fim din nou solvabili până să ne gândim la o altă franciză. Am discutat cu alte câteva fete care-şi iau licenţa…

— Discuţi cu ele problemele noastre financiare?

— Nu pe-ale noastre ca atare, ci doar ca un studiu de caz. Totul e pur ipotetic. La cursul de imobiliare mereu avem o mulţime de studii de caz. Şi toate au zis că-i *grotesc* să ai o ipotecă pe salon de peste două mii cinci sute pe lună, când noi avem atâtea alte proprietăţi.

Lui Rabbit nu-i place cursul pe care-l ia conversaţia.

Remarcă:

— Dar şi casa asta-i deja ipotecată. Cât plătim? Şapte sute pe lună.

— *Ştiu*, prostuţule. Nu uita că de-acum asta-i specialitatea mea.

Scoate căpăţânile de varză de Bruxelles din cutia de hârtie cerată, le pune în castronul de plastic, apoi în cuptorul cu microunde şi programează timpul de gătire – trei piuituri, un ţiuit şi un zumzet în crescendo.

— Am cumpărat casa asta acum zece ani, îi explică ea, cu şaptezeci şi opt de mii, cu un avans de cincisprezece mii şi acum am ajuns la un surplus de vreo zece-cincisprezece, dobânda nu se acumulează rapid în prima jumătate a intervalului, ni s-a vorbit despre o curbă geometrică, aşa că, să zicem, am mai avea de achitat încă vreo cincizeci. Oricum, preţul caselor a urcat masiv la noi în zonă din 1980 încoace, s-a ajuns la o egalizare, dar încă n-a început să *scadă*, deşi e posibil să se-ntâmple şi asta la iarnă, ai începe prin a cere două sute douăzeci, hai, să zicem două sute treizeci, locaţia în Penn Park şi faptul că-i mai retrasă şi are zidurile din gresie adevărată, nu doar faţada, îi conferă ceea ce se numeşte valoare istorică; categoric n-am accepta mai puţin de două sute, din care scăzând cincizeci, am rămâne cu o sută cincizeci, ceea ce ar şterge dintr-odată două treimi din datoria către Brewer Trust.

Lui Rabbit rar i-a fost dat să audă o tiradă aşa de lungă din gura lui Janice şi-i ia câteva secunde să-i priceapă vorbele.

— Vrei să vinzi casa?

— Păi, Harry, *e* de-a dreptul extravagant s-o păstrezi doar pentru vară, mai ales când avem atâta spaţiu disponibil la mama acasă.

— Iubesc casa asta, îi mărturiseşte el, e singurul loc în care m-am simţit acasă, cel puţin de la Jackson Road încoace. Locul ăsta are clasă. Ne reprezintă.

— Dragule, şi mie-mi place, dar trebuie să fim practici, aşa-mi spui de când lumea. N-avem nevoie de patru proprietăţi plus salonul.

— Atunci, de ce să nu vindem apartamentul?

— M-am gândit şi la asta, dar, dacă luăm pe el cât am dat, se cheamă că suntem norocoşi. În Florida, casele sunt ca maşinile – oamenii le vor noi-nouţe. Noile malluri şi toate cele sunt în est.

— Atunci, ce zici de casa din Pocono?

— Nici de-acolo nu ne ies destui bani. E-o cabană neîncălzită. Avem nevoie de două sute de mii, dragule.

— Nu *noi* am făcut datorii la Toyota, ci Nelson. Nelson şi prietenii lui poponari.

— Păi, da, poţi să pui problema şi aşa, dar *el* n-are cum s-o achite şi a şi acţionat în numele companiei.

— Dar salonul? De ce nu vinzi salonul? Ieşirea la Route 111 valorează o avere; acolo-i adevăratul centru, de când oamenilor le e frică să mai meargă în vechiul centru din cauza mexicanilor.

Pe chipul lui Janice se aşterne durerea, încreţindu-i fruntea lipsită de breton; pentru prima dată, îşi dă el seama, gândeşte mai încet decât ea.

— Niciodată, i-o retează ea. Salonul e activul nostru numărul unu. Avem nevoie de el ca bază pentru viitorul lui Nelson. Al lui Nelson şi al nepoţilor tăi. Asta şi-ar fi dorit tati. Ţin minte când l-a cumpărat după război, fusese o benzinărie rurală, cu lanul de porumb alături, care se închisese în timpul războiului, când nu prea erau maşini, şi ne-a dus pe mine şi pe mama să-l vedem, iar eu am găsit groapa de gunoi din spate, în mărăcinişul pe care tu-l numeşti Paraguay, erau o mulţime de piese de schimb vechi şi sticle de sifon verzi şi maro, despre care credeam că-s foarte valoroase, ziceam că am descoperit o comoară îngropată, mi-am murdărit şorţuleţul de şcoală rău de tot şi mama şi-ar fi ieşit din minţi dacă tati n-ar fi râs şi nu i-ar fi spus că i se pare că am o înclinaţie pentru afaceri cu maşini. Springer Motors nu va fi scoasă la vânzare atâta timp cât trăiesc şi cât sunt sănătoasă, Harry. În orice caz, continuă ea, încercând să adopte un ton mai blând, nu ştiu nimic despre imobiliarele industriale. Partea bună e că de vânzarea acestei case mă pot ocupa chiar eu şi primesc

jumătatea cuvenită vânzătorului din comisionul perceput de agentul imobiliar. Nu concep să nu luăm pe ea două sute; jumătate din şase la sută calculat la două sute de mii înseamnă şase mii de dolari – banii mei!

El încă încearcă să priceapă ce vrea să-i spună.

— Ai vinde-o tu – vreau să zic tu, în persoană?

— Fireşte, tontălăule, pentru un agent imobiliar. Ar fi „intrarea” mea, cum spun ei. Cum ar putea Pearson şi Schrack, de pildă, sau Sunflower Realty, să nu mă accepte ca reprezentant de vânzări dacă aş ieşi la înaintare cu o afacere ca asta cât ai bate din palme?

— Stai aşa. Am locui în Florida în cea mai mare parte timpului…

— *O parte* din timp, iubitule. Nu ştiu cât aş putea lipsi la început. Trebuie să mă fac cunoscută. Şi, la drept vorbind, nu-i Florida un pic cam plictisitoare? Atât de anostă, cu toţi cunoscuţii noştri atât de bătrâni…

— Şi în rest am locui în vechea casă a bunicii Springer? Nelson şi Pru unde o să se ducă?

— Evident, o să stea şi ei *acolo.* Harry, pari cam greu de cap. Ai luat prea multe pastile? O să stea cum şi noi şi Nelson am locuit cu mama şi cu tati. N-a fost chiar aşa de rău, nu-i aşa? De fapt, chiar a fost plăcut. Nelson şi Pru o să aibă pe cineva de încredere să se ocupe de copii, iar eu nu voi fi nevoită să ţin gospodăria de una singură.

— De unde-atâta gospodărie?

— Tu nu observi, bărbaţii nu observă niciodată, dar întreţinerea a două gospodării presupune o grămadă de şmotru. Ştii că tot timpul eşti obsedat să nu ţi se spargă o casă în timp ce locuim în ailaltă, pe când aşa am avea o cameră la mama, la Nelson, vreau să zic – sunt sigură că ne-ar da înapoi fosta noastră cameră –, şi n-am mai avea nicio grijă pe cap!

Harry simte cum îi apar de-a curmezişul pieptului benzile alea care-l apasă, cu marginile lor care-l înjunghie. Vorbele îi ies cu greu:

— Da’ Nelson şi Pru ce părere au despre mutarea noastră acolo?

— Încă nu i-am întrebat. Mă gândeam să-i întreb diseară, după ce stau de vorbă cu tine. Nu văd cum m-ar putea refuza; din punct de vedere legal, casa e a mea. Ei, ce spui?

Ochii ei, pe care-i ştie mohorâţi şi prudenţi, adesea înceţoşaţi de sherry sau Campari, strălucesc la gândul primei vânzări.

Nu ştie ce să zică. Odinioară, când era mai tânăr, gândul la orice schimbare, fie ea şi un dezastru, îi făcea inima să-i tresalte de bucuria unei posibile înviorări, reînnoiri a lumii lui. În clipa de faţă însă, e conştient doar de rezistenţa fizică pe care o opune, de zbaterea, agitaţia lui în faţa ideii de dezrădăcinare.

— Dacă e să-ţi răspund pe loc, nu-mi place ideea, zice el. Nu vreau să ajung din nou chiriaşul cuiva. Am fost chiriaşi vreme de zece ani şi, în sfârşit, am scăpat de chestia asta. Oamenii nu mai locuiesc buluciţi, cu toate generaţiile la grămadă.

— Ba da, iubitule – asta-i una din tendinţele actuale, de când s-au scumpit locuinţele şi înmulţit lumea.

— Dacă o să mai facă încă un *copil*?

— N-o să facă.

— De unde ştii?

— Ştiu. Am discutat cu Pru.

— Pru nu se simte niciodată înghesuită de soacră-sa?

— Nu văd de ce s-ar simţi. Amândouă ne dorim acelaşi lucru – un Nelson sănătos şi fericit.

Rabbit ridică din umeri. Las-o să fiarbă în suc propriu, a *dracu'* mută cu tupeu. Se duce la şcoală şi crede că le ştie pe toate.

— Du-te la ei după cină şi vezi ce-o să zică *despre* planul tău tâmpit. Eu mă declar total împotrivă, dacă mai contează votul meu. Vinde salonul şi spune-i puştiului să-şi găsească o slujbă cinstită, ăsta-i sfatul meu.

Janice renunţă să mai urmărească ticăitul ceasului de la cuptorul cu microunde şi se apropie de el pe neaşteptate, îi atinge din nou faţa cu gestul acela iscoditor, fantomatic, îşi lipeşte trupul de trupul lui, să-i amintească sexual de cât e de

micuţă, de micimea ei care s-a potrivit cu mărimea lui când s-au cunoscut şi se potriveşte şi-acum. El îi miroase părul înspicat, pieptănat pe spate, şi-i vede albul ochilor negri, brăzdat de vinişoare sângerii.

— Dar bine-nţeles că şi votul tău contează. Contează mai mult decât al oricui, scumpi.

Când a început Janice să-i spună scumpi? Când s-au mutat în Florida şi s-au împrietenit cu sudiştii şi evreii ăia. Cuplurile de evrei de acolo aveau această lejeritate, asortată ca perechile *de* pantofi vechi, bărbaţii acceptându-şi viaţa ca pe singura cu putinţa şi erau destul de mulţumiţi. O fi grozavă religia lor, îi trece lui Rabbit prin minte, de-ndată ce depăşeşti faza cu circumcizia.

În timp ce mănâncă, amândoi îngroapă chestiunea casei ca pe-o problemă dureroasă, surdă. O ajută să strângă masa şi pune farfuriile peste cele deja aşezate în maşina de spălat vase, care aşteaptă să le vină rândul la spălat. Fiind doar ei doi şi cu Janice mai mult plecată de-acasă, trec zile până să se umple maşina. Ea îl sună pe Nelson, să vadă dacă o să fie acasă, îşi pune jacheta albă pe umeri, urcă în Camry şi porneşte spre Mt. Judge. Femeia Fantastică. Rabbit prinde sfârşitul ştirilor lui Jennings, un calup de imagini mişcate alb-negru, vechi, despre al Doilea Război Mondial, începând cu invadarea Poloniei, de la care mâine se fac cincizeci de ani, cu tancurile contra cavaleriei, cu Hitler lătrând şi Chamberlain părând îngrijorat; apoi iese în amurg, printre ţânţari, să stivuiască ramurile deja ofilite în colţul din spatele bazinului de ciment cu fundul albastru-şters şi o crăpătură tot mai largă. Se întoarce în casă la timp pentru ultimele zece minute din *Roata norocului.* Mare figură Vanna{86} aia! Ce mers ţanţoş are! Şi ce mai bate din palme când se-nvârte roata! Şi ce mai întoarce literele alea mari! Te face să te simţi mândru că eşti un mamifer biped.

Spre sfârşitul reluării de vară a serialului *Cosby*, unul din episoadele în care se face prea mare caz de Theo, Harry simte că-i e somn, îl deprimă ideea că Janice vrea să vândă casa, dar se consolează cu gândul că n-o va face niciodată. E prea

împrăştiată, ea şi puştiul o să aibă datorii tot mai mari, ca toată lumea; banca o să le facă pe plac atâta timp cât salonul o să valoreze ceva. Phillies joacă la San Diego şi, oricum, sunt pe locul şase. Dă sonorul la minimum şi, în tremurul reconfortant al imaginii silenţioase, îşi întinde picioarele pe taburetul turcesc pe care l-au adus când s-au mutat din casa bunicii Springer şi se cufundă şi mai adânc în fotoliul roz-argintiu cu tetieră, pe care l-au cumpărat de la Shaechner în urmă cu zece ani. Îl dor umerii de-atâta grădinărit. Îi vine-n minte cartea lui de istorie, dar e sus la etaj, lângă pat. În ferestrele cu geamuri romboidale se aude un răpăit uşor: plouă, la fel ca în seara aceea de la începutul verii, când tocmai ieşise din spital, în cămăruţa îngustă, cu manechinul acela fără cap, o altă lume, o lume de vis. Îl trezeşte ţârâitul telefonului. Se uită la ceasul termostatului şi se duce la telefonul din hol. 9:20. Janice e plecată de mult. Speră că nu-i vreunul din vânzătorii ăia de cocaină care mai sună din când în când, în legătură cu banii pe care-i au de primit sau cu un nou transport de „material” proaspăt, care tocmai a sosit. Te şi miri cum de-s aşa de bogaţi tipii ăştia, par atât de dezorganizaţi, lucrează la plesneală. Tocmai visa ceva în fotoliul cu tetieră, dădea o luptă aprigă, dar visul deja devenea spălăcit şi ininteligibil, avea un adversar nevăzut, într-un spaţiu însufleţit, cu cupolă, ca o gară de cale ferată de pe vremuri, doar că tavanul era mai scund şi mai pal, ca de capelă, un spaţiu strâmt, care îi revine obsesiv, făcându-i mâna să-i pară bătrână şi ciudată – cu dosul palmei umflat şi noduros, cu degetele atrofiate – când o întinde după receptorul de pe perete.

— Harry.

Niciodată nu i s-a mai părut vocea lui Janice atât de împietrită, de moartă.

— Bună. Unde eşti? Începeam să-mi fac griji c-ai avut un accident.

— Harry, eu… ceva o strânge de gât şi n-o lasă să vorbească.

— Da?

Acum îi vorbeşte cu lacrimi în ochi, cu glas tremurător, hohotind, încercând să-şi stăpânească plânsul, cu un nod în gât.

— Le-am zis de ideea mea lui Nelson şi Pru, şi ne-am înţeles cu toţii că nu trebuie să ne grăbim, că trebuie să discutăm pe îndelete, el mi s-a părut mai entuziast decât ea, poate fiindcă înţelege problemele financiare…

— Mda, da. Până acum nu sună deloc rău. S-a obişnuit cu ideea că-i casa ei. Nici unei femei nu-i place să-mpartă bucătăria cu altcineva.

— După ce i-a culcat pe copii, a coborât cu o figură ciudată şi ne-a spus că eu şi Nelson trebuie să ştim, dacă e să locuim cu toţii sub acelaşi acoperiş.

— Da?

El încă sună dezinvolt, dar i-a pierit somnul; îşi dă seama ce-o să urmeze, parcă ar vedea un punct în depărtare care se transformă într-o navă spaţială într-un film SF.

Glasul lui Janice devine ferm, rece, calm, stins, de parcă ar putea-o asculta cineva de după uşă. O fi în fostul lor dormitor, aşezată pe marginea patului, cu Judy dormind dincolo de un perete şi cu Roy dincolo de peretele de vizavi.

— Ne-a spus că v-aţi culcat împreună în seara când ai stat aici, în prima seară după ce-ai ieşit din spital.

Nava spaţială se năpusteşte asupra lui, cu toate niturile şi luminile ei intermitente.

— A zis ea asta?

— Da, aşa a zis. Cică nu ştie cum s-a întâmplat, doar că dintotdeauna a existat un pic de atracţie între voi doi, iar în seara aia situaţia i s-a părut disperată.

Un pic de atracţie. Îi pare corect, deşi dur. Din partea lui fusese mult mai mult. I se păruse că se vede în oglindă, în pielea unei tinere sprintene, stângace, cu părul lung.

— Ei bine! A spus adevărul?

— Păi, scumpo, ce să zic. Presupun că, într-un fel…

Aude un hohot de plâns: vede aievea chipul lui Janice, schimonosit, neajutorat şi urât, cotropit de bătrâneţe.

— …dar în clipa aceea, continuă Rabbit, mi s-a părut ceva

normal şi de atunci n-am mai făcut nimic, n-am pomenit nici măcar o vorbuliţă. Ne purtăm ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

— Vai, Harry. *Cum* ai putut? Cu propria ta noră? Cu *nevasta* lui Nelson?

El simte că ea începe să turuie ca după un scenariu, spunând lucruri standard, şi în adâncul conştiinţei lui şocate şi ruşinate îşi face loc o urmă de plictiseală.

— Asta-i cel mai îngrozitor lucru pe care l-ai făcut vreodată, îl acuză Janice. Absolut cel mai îngrozitor. Ai fugit de-acasă, ţi-ai pus-o cu Peggy, prietena mea cea mai bună, şi cu amărâta aia de hipioată, şi cu Thelma – să nu crezi o clipă că n-am ştiut de Thelma! –, dar de data asta ai făcut ceva cu adevărat de neiertat.

— Serios? îi scapă lui pe un ton neintenţionat voios.

— N-o să te iert niciodată. Niciodată, spune Janice recăpătându-şi tonul rece, plat.

— Nu spune *asta*, o imploră el. A fost doar un moment de nebunie care n-a făcut rău nimănui. Cin te-a pus să mă laşi cu ea în casă peste noapte? Ce, credeai că-s deja mort?

— A *trebuit* să mă duc la cursuri, aveam un *examen*, altfel nu m-aş fi dus, m-am simţit atât de *vinovată*. Sunt de râsul curcilor! *Eu* m-am simţit vinovată. Acum pricep de ce există legile astea cu controlul armelor de foc. Dacă aş avea un pistol, te-aş împuşca. V-aş împuşca pe amândoi.

— Ce-a mai zis Pru?

Dacă-i răspunde, îşi zice el, o să-şi mai domolească furia asta sângeroasă.

— N-a zis cine ştie ce, în afară de faptul că s-a întâmplat, iar apoi şi-a pus mâinile în poală şi ne-a aruncat privirea aia sfidătoare mie şi lui Nelson. Nu părea să regrete şi, e limpede, nu vrea să locuiesc cu ea. De-aia a spus totul.

Se simte târât într-o alianţă cu Janice împotriva celorlalţi, ca un cuplu cu aceeaşi viziune, ce se uită chiorâş la Pru. Simte o uşurare şi oarece dezamăgire, deja-i pe cale să fie iertat.

— E o dură, îi ţine isonul consolator. Pru. La ce te aşteptai din partea unei fiice de instalator din Akron?

Se hotărăşte să nu-i spună lui Janice, cel puţin pe moment, că Pru a terminat de două ori când au făcut dragoste, iar el a avut senzaţia vagă că se foloseşte de el ca o expertă.

Amânarea pedepsei abia începe să se întrezărească. Vor trece săptămâni, luni şi ani de zile până să fie iertat cu totul. Cu noul ei spirit de afaceristă, Janice n-o să renunţe la nimic pe de-a moaca.

— Avem nevoie de tine aici, Harry, spune ea.

— De mine? De ce? E târziu, protestează el. Sunt tuflit după cât am tuns tufişurile alea.

— Să nu-ţi închipui c-ai scăpat şi poţi să faci pe drăgălaşul.

— E monstruos ce s-a întâmplat. Niciunul dintre noi nu va mai fi ce-a fost.

— Niciodată nu suntem, îndrăzneşte să spună.

— Gândeşte-te cum se simte Nelson.

Asta îl doare. Nu intenţionase să se gândească la asta.

— Nelson, îi povesteşte ea, e foarte calm, îi prinde bine antrenamentul psihologic de care a avut parte la centru. Spune că va trebui să despicăm firu-n patru şi că trebuie să începem chiar de-acum. Dacă n-o să începem imediat, o să fim cu toţii încrâncenaţi.

Rabbit încearcă să comploteze din nou, să-i smulgă consoartei alte detalii.

— Mda… *el* cum a reacţionat?

Ea însă îi răspunde scurt:

— Cred că-i în şoc. A zis că încă n-a început să-şi cunoască sentimentele adevărate.

— Nu se poate da împuşcat în aripă după toate aventurile pe care le-a avut în ultimii ani, cu drogatele din tot Brewerul şi, dacă vrei să ştii ce cred, Elvira aia de la salon e mai mult decât o frumuşică pusă să momească cumpărătorii. Când e ea prin preajmă, zici că şi-a injectat ceva în venă.

Dar Janice nu se înmoaie.

— L-ai rănit pe Nelson incredibil de mult, spune ea. Orice va face de-acum încolo, n-ai dreptul să-l condamni. Harry, chestia asta e genul de perversiune după care se dau în vânt ziarele de scandal. A fost *monstruos.*

— Scumpo…

— Mai scuteşte-mă cu „scumpo”!

— Cum adică perversiune? Nu suntem rude de sânge. A fost ca orice aventură de-o noapte. Ea era dornică, iar eu eram cu un picior în groapă. Aşa a înţeles ea să facă pe infirmiera.

În telefon răsună alte suspine, n-are cum şti ce-o să iasă din asta.

— Harry, nu se poate să glumeşti cu aşa ceva.

— N-am glumit.

Se simte însă pus la zid, cu gura uscată, făcut cu ou şi cu oţet.

— Mişcă-ţi fundul până aici şi, măcar o dată în viaţă, încearcă să repari o parte din răul pe care l-ai făcut, îl somează Janice şi pune receptorul în furcă.

Acel „o dată” sună comic de tot, l-a pronunţat haios, de zici că era maică-sa.

În viaţă n-ai parte de multe revelaţii; când ţi se arată, trebuie să fii atent. Rabbit vede limpede ce are de făcut. Acţionează cu o grabă hotărâtă. Urcă la etaj şi îşi face bagajul. Ia geanta maro din pânză. Valiza galbenă, mare, rigidă, Tourister, cu un colţ turtit, buşit de hamalul unei companii aeriene. Izmene, tricouri, şosete, tricouri cu guler în nuanţe pastel, cămăşi de ocazie împachetate în plastic, pantalonii de golf, bermudele. Câteva cravate, deşi nu i-au plăcut niciodată cravatele. În ultima vreme are doar haine de vară; costumele de lână şi puloverele aşteaptă în saci sosirea toamnei, trecerea din octombrie în noiembrie, dar anul ăsta el n-o să mai apuce aici acest moment. Îşi mai ia patru sacouri uşoare, sport, şi două costume, unul gri-maroniu, iar celălalt gri-strălucitor ca o armură. În caz că o să meargă la vreo nuntă sau înmormântare. Un balonzaid, câteva pulovere. O pereche de pantofi negri cu şiret intră la fix în două buzunare ale genţii de voiaj, iar pantofii Nike alb-albastru în lateralele valizei. Ar trebui să se apuce din nou de jogging. Periuţa de dinţi şi trusa de bărbierit. Pastilele lui, un sac. Ce altceva? Aha! Ia de pe noptieră cartea de istorie şi o pune în bagaj. Are s-o termine fie ce-o fi. Lasă aprinsă o lumină în holul de la etaj şi becul de la uşa din faţă, cu numărul 14 1/2, să-i descurajeze pe spărgători. Face două drumuri să încarce maşina, simţind în piept greutatea valizelor. Cuprinde cu privirea antreul gol. Intră în bârlog, cu zgomotul paşilor absorbit de mocheta Antron, şi se uită pe geam la silueta radioasă a cireşului sălbatic. Bate perna şi îndreaptă braţele fotoliului cu tetieră în care a adormit nu demult, dar parcă pe-o cu totul altă planetă. Cel care a adormit era altcineva, un cineva penibil. Ajungând din nou la uşa de la intrare, simte pe chip briza nopţii, aude zgomotul estompat al traficului de pe Penn Boulevard. Fixează yala şi închide uşa încetişor. Janice are şi ea o cheie. Se gândeşte la ea, acolo, în căsoiul Springer cu stuc, care i-a amintit dintotdeauna de-o enormă tarabă de îngheţată abandonată. Iartă-mă.

Rabbit urcă la volanul automobilului Celica. *Faceţi o plimbare în interiorul formidabil*: e una dintre noile lozinci pe care au încercat să le promoveze. Poţi să ai lozinci cu ghiotura, tot îşi pierd efectul. Ambreiază; marşarierul îl trage încetişor înapoi. *Îmi place să mă eliberezi, Toyota.* Ceasul digital arată 10:07. Traficul de pe Penn Boulevard începe să se rărească, restaurantele şi benzinăriile încep să închidă. Face la dreapta la semaforul roşu intermitent şi apoi din nou la dreapta pe drumul de centură al Brewerului de-a lungul râului Running Horse. La un moment dat, drumul urcă deasupra copacilor în apropiere de rezervoarele de carburanţi de culoarea gri-elefant, iar vechiul oraş pe care-l ocoleşte emană oarecare grandoare. Tribunalul de douăzeci de etaje construit la începutul Crizei Economice rămâne pe mai departe cea mai înaltă clădire, vulturii de beton cu aripile întinse din colţuri sunt luminaţi de spoturi, iar umbra densă a lui Mt. Judge, încununată de explozia de stele a hotelului Pinnacle, atârnă pe fundal ca un tsunami încremenit. Felinarele evidenţiază nuanţa cărămizie a Brewerului ca nişte chibrituri ţinute în mâini roşcovane. Apoi, foarte rapid, oraşul, cu tot ce are el, dispare din raza lui vizuală. Pâlcurile de copaci ascund pe jumătate fabricile abandonate de pe malul râului, ai putea fi oriunde în Statele Unite pe-o autostradă cu patru benzi.

Împreună cu Janice a bătut traseul ăsta spre sud de atâtea ori încât cunoaşte toate variantele: poate ieşi pe 222, s-o ia direct, dar cu viteză redusă, spre Lancaster printr-un şir de suburbii ale Brewerului pline de semafoare, sau poate să mai meargă câteva mile pe 422 până la intersecţia cu 176, s-o ia întâi spre sud, iar apoi spre vest, către Lancaster şi York. Prima oară când a făcut drumul ăsta, primăvara trecută s-au împlinit treizeci de ani de-atunci, a făcut greşeala s-o ia spre sud prea devreme, spre Wilmington, mânat de-o fantasmă cu femeile Du Pont desculţe. Dar Estul coboară pieziş spre vest, iar şmecheria e s-o ţii spre vest până la 83, care pe-atunci nu exista, iar apoi să mergi spre sud, nimerind drept în burdihanul monstrului cu două capete, Baltimore-Washington. *Monstruos*, i-a spus ea. Ei bine, într-un fel, s-or putea spune că

până şi simplul fapt că trăieşti e monstruos. Moleculele astea nebune. De capul lor? Niciodată.

Dă drumul la radio, caută prin vălmăşagul de muzică rock şi talk-show-uri vechile melodii frumoase, melodiile cu care a crescut. Căutai mai uşor cu butonul pe care-l învârteai, în locul acestor butoane digitale care sar de pe-o lungime de undă pe alta: simţeai cum înaintezi pe scală. Dă brusc peste vocile catifelate ale lui Dinah Shore şi Buddy Clark împletite în duetul „Iubito, e frig afară". Îi dă fiori, îi preface măduva spinării într-un sloi de gheaţă, când, după toate tachinările alea melodioase din care-i greu să pricepi fiecare cuvânt, se opresc, apoi se armonizează în versul refrenului: *Friiiig, afa-ră.* Apoi, acelaşi post de muzică retro, care se aude intermitent în pasajele subterane şi are paraziţi când drumul se apropie prea mult de liniile de înaltă tensiune, difuzează un şlagăr de care uitase cu totul, cum de-a putut? – reuniunile dansante din liceu, cuplurile dichisite târşâindu-se timide în ritmul valsului languros, fanioanele de hârtie atârnând din coşurile de baschet, căldura emanată de radiatorul ruginit în interiorul luminat de bord al Plymouth-ului lui papsi, mireasma vie, caldă, discretă ca aroma atât de puternică a unui aliment, încât trebuie să-l înghiţi cu noduri la început, ridicătura dintre coapsele lui Mary Ann. *Vaya con Dios, iubito.* Triunghiul umed al chilotului, jartierele pe care le purtau fetele pe atunci. Prospeţimea netedă, înrourată a trupurilor lor, a fiecăruia dintre ele, învârtindu-se transpirate sub hârtia creponată, luminile colorate. *Vaya con Dios, iubitule.* Ah! Doare. Câtă emoţie-i înmagazinată în frazele astea îngropate în rafturile prăfuite cu discuri de 78 de turaţii ale unui DJ oarecare, ca fetrul din gloanţe, ca seminţele ce prind viaţă după mii de ani petrecuţi în vreo piramidă. Deşi stelele se reciclează şi refac toţi atomii grei de care are nevoie Creaţia, Harry nu va mai fi niciodată aceeaşi persoană, băiatul acela cu fata aceea, care cu buricele degetelor atingea discret interiorul moale al coapselor ei, desprinzându-i câţiva atomi, câteva molecule.

Urmează „Mule Train" de Franke Laine, nu unul dintre marile lui succese, dar destul de bun, şi „It's magic" de Doris

Day. Pauzele alea: *E ma-gie.* Ştiau cum să te rănească pe vremea când erau două ligi de baseball a câte opt echipe şi puteai ţine minte numele fiecărui jucător. Pe atunci oamenii nu erau mai molâi, de fapt, erau mai duri, dar erau mai vulnerabili, chiar dacă în mai puţine locuri.

Trebuie să iasă de pe 176 şi să între pe 23 prin ţinutul Amish, este singura porţiune de drum pentru riverani, dar la ora asta n-ar trebui să dea peste nicio căruţă care să-l încetinească. Rabbit vrea să revadă un loc din Morgantown, un magazin de feronerie cu două pompe în faţă, unde un fermier îndesat, îmbrăcat cu două cămări, cu nări păroase, îi spusese că ar trebui să ştie unde se duce până să pornească la drum. Ei bine, acum ştie. A învăţat drumul şi îşi cunoaşte destinaţia. Dar magazinul rural de feronerie de altădată e acum o mică firmă şmecheră de imobiliare. Acolo unde odinioară erau pompele de benzină, pe asfaltul negru proaspăt turnat, sub razele lunii se văd dungile galbene, clare, ale spaţiilor de parcare trasate în diagonală.

Nu, nu-s razele lunii, îşi dă el seama, ci iluminarea gălbuie care chinuieşte toată noaptea locurile aglomerate. Deşi e aproape unsprezece noaptea, o coloană de camioane gigantice huruie, fornăie şi geme trecând prin oraşul adormit buştean; vitrina mare a agenţiei imobiliare e plină de fotografii Polaroid cu proprietăţile scoase la vânzare, iar Route 23, odinioară un drum îngust pe culmea dintre două văi agricole, negru ca balega pe timp de noapte, e scăldat de lumina firmelor la tot pasul. PIZZA HUT. BURGER KING. Închiriaţi un film. Turkey Hill MINIT MARKET. Lumea Plăpumilor. BUFETUL Arţarul umbros. Plafar sătesc. Magazin de cuţite. Firma imobiliară îi aminteşte de Janice şi are o strângere de inimă la gândul că-l aşteaptă, împreună cu Nelson şi Pru, să apară în casa familiei Springer şi de-acum e cuprinsă de panică, închipuindu-şi că, probabil, a avut un accident de maşină, se întoarce cu cheia ei în casa părăsită, agitată, gâfâind, cum i se întâmplă în ultimul timp. Poate ar fi trebuit să-i lase un bilet cum a făcut ea atunci. *Harry dragă, Trebuie să plec câteva zile să mă gândesc.* Dar i-a spus că n-o să-l ierte

niciodată, *să vă ia naiba pe amândoi*, s-a dat mare cu ei, n-are decât să fiarbă în suc propriu, îşi închipuie că-i dintr-odată aşa deşteaptă, că s-a apucat iarăşi de şcoală. Şi Nelson la *fel.* Să fie al dracu' dacă o să ajungă să participe la o şedinţă de *terapie* în familie condusă de propriul lui fiu, căruia i-a cordit nevasta roşcată şi babană. Dacă stă să se gândească, e singura treabă bună pe care a făcut într-un an de zile. Să fie al dracu' dacă o să-l înfrunte pe puşti, să-i dea satisfacţie, alb până-n vârful urechilor din cauza acestei noi supărări. Rabbit n-are nevoie de consiliere.

La radio urmează ştirile de la ora unsprezece. Jim Bakker, judecat la Charlotte, în Carolina de Nord, pentru douăzeci şi patru de acuzaţii de fraudă în scandalul legat de emisiunea religioasă PTL, a leşinat azi la tribunal şi se află în arest preventiv până la şaizeci de zile pentru evaluare psihiatrică în Institutul Federal de Corecţie. Doctorul Basil Jackson, psihiatrul care-l tratează pe Bakker de nouă luni de zile, a afirmat că evanghelistul odinioară charismatic are de la o vreme halucinaţii: părăsind sala de judecată miercuri, după ce fostul director PTL Steve Nelson a leşinat în boxa martorilor, lui Bakker i s-a părut că vede în oamenii de afară nişte fiare ce vor să-i sară la beregată. Din casa lor luxoasă din Orlando, Florida, soţia lui, Tammy, a spus că la telefon i s-a părut că Bakker trece printr-o traumă emoţională cumplită, că s-a rugat împreună cu el şi au ajuns la concluzia că trebuie să aibă încredere în Dumnezeu. În Los Angeles, Jessica Hahn, fosta secretară PTL a cărei relaţie sexuală cu Bakker din anul 1980 a dus la căderea lui, le-a spus reporterilor, citez, nu sunt doctoriţă, dar îl cunosc pe Jim Bakker. Sunt convinsă că Jim Bakker este un maestru al manipulării. Cred că totu-i doar un truc menit să atragă simpatia publicului, ca de fiecare dată când apare Tammy la televizor şi începe să plângă spunând cât de persecutaţi sunt ei, închei citatul. La Washington, Departamentul Energiei caută cantităţile de tritiu dispărute în mod misterios, izotopul de hidrogen greu necesar pentru fabricarea bombelor cu hidrogen. Tot la Washington, revista *Science* raportează că noul detector de bombe, numit AM, de

la analiza termică a neutronilor, instalat azi la Aeroportul JFK din New York City, este proiectat să detecteze un kilogram de exploziv plastic şi n-ar fi detectat bomba care a aruncat în aer Cursa 103 Pan Am deasupra localităţii Lockerbie, Scoţia, despre care se crede că ar fi conţinut doar o jumătate de kilogram de explozibil Semtex. La Toronto, superstarul de cinema Marlon Brando le-a spus reporterilor că tocmai a terminat de turnat ultimul său film. „E oribil" a spus el despre filmul intitulat *Novicele.* „Va fi un eşec, dar după asta mă retrag. Nici nu vă imaginaţi cât de fericit sunt." La Bonn, în Germania de Vest, cancelarul Helmut Kohl l-a sunat pe noul prim-ministru polonez, Tadeusz Mazowiecki, cu speranţa unei mai bune colaborări între cele două ţări. Într-adevăr, mâine la ora asta, dacă nu ţinem cont de fusul orar, se vor împlini cincizeci de ani de când Germania, sub conducerea lui Adolf Hitler, a invadat Polonia, grăbind începutul celui de-al Doilea Război Mondial, în care aveau să piară aproximativ cincizeci de milioane de oameni. *Mamma mia!* La rubrica sportivă, Phillies pierde la San Diego, iar Pittsburgh n-a avut meci. Cât despre vreme, ar putea fi mai bună, dar ar putea să fie şi mai rău. *Mezzo, mezzo.* N-am spus haotică, dar fiţi pregătite pentru averse cu descărcări electrice, bufniţelor din districtul Lancaster. Ah, da, Brando a mai spus despre acest ultim film că-i „de rahat". Nicio problemă, pentru un individ care şi-a început cariera într-un maiou găurit.

Rabbit zâmbeşte în găoacea şuşotitoare a maşinii; individul ăsta şi-o fi închipuind că nu-l ascultă nimeni, prea se ţine de bancuri. Singur în studiourile astea radio, înconjurat de pahare de cafea din carton şi de lambriuri acustice, n-ai cum să ştii ce impact ai. E greu de crezut că Dumnezeu te ascultă întotdeauna, nu se plictiseşte niciodată. Luminile de la bordul automobilului Celica licăresc ca luminile unui oraş pe cale să fie bombardat.

Autostrada traversează Susquehanna şi la York se întâlneşte cu 83. În timp ce Harry se îndreaptă spre sud, postul de radio se pierde undeva în urma lui, pe acordurile finale ale melodiei lui Louis Prima „Just a Gigolo", cu refrenul ăla fantastic în

care corul cântă „Just a gigolo” într-o tandră imitaţie ironică a acelei minunate voci şuierătoare: ţi se zbârleşte părul de bucurie. Rabbit caută un alt post de radio de muzică retro, dar nu găseşte decât talk-show-uri cu telefoane date de beţivi, cu moderatorul sunând el însuşi ciupit, trăncănind pe pilot automat despre avorturi, deşeuri nucleare, rata de şomaj a tinerilor de culoare, complicitatea CIA în epidemia de SIDA, Boesky{87}, Milken{88}, Bush şi North, Noriega, *nu-mi spune tu mie* – Rabbit închide radioul, detestă glasurile oamenilor. Nişte imbecili. Suntem nişte imbecili gălăgioşi, aglomerăm până şi eterul. Mai bine ascultă murmurul roţilor, semnele de circulaţie verzi apar în lumina farurilor şi se dilată parabolic, apoi dispar brusc din raza vizuală ca batistele iluzioniştilor. Se apropie miezul nopţii, până să oprească, vrea să se vadă ajuns în afara statului. Până şi când a dat chix cu secole în urmă, tot a ajuns în Virginia de Vest. Ca să ieşi din Pennsylvania, trebuie să urci un munte fără nume, de dincolo Hungerford. Firmele de neon şi luminile se răresc. Autostrada pustie începe să urce. Lacurile înalte lucesc sub ceea ce acum, undeva între nori, sunt cu adevărat razele lunii. O ia la vale şi intră în Maryland. Se simte diferenţa: benzile din centru sunt îngrijite, sunt reclame cu Parchează şi la Autobuzul pentru navetişti. Civilizaţie. Nu mai e la coada vacii. Îşi simte ochii împăienjeniţi, iar inima îi este agitată şi istovită. Iese de pe 83 în parcarea unui hotel Best Western, cu mult la nord faţă de Baltimore, încântat că nimeni pe lumea asta, nimeni, în afară de recepţionerul asiatic îndesat şi indiferent, nu ştie unde se află. Unde, vai, unde o fi tritiul lipsă?

Îi plac camerele de motel – fanta lungă, jilavă de spaţiu închiriat, cele două paturi duble, televizorul cu invitaţia de-a cumpăra un film cu bulină roşie, covorul miţos, fotografiile înrămate cu păsări mari, prosoapele dezinfectate, tăcerea anonimatului, ecoul sedimentat al partidelor de sex consumate aici. Doarme bine, de parcă s-ar fi extras din trupul lui măcinat de necazuri şi l-a lăsat să zacă în celălalt pat dublu. Visează că-i din nou la salon cu o tânără care pare să-i fie şefă. Poartă o pălărie albă şi cercei lungi, dar când se apropie de ea,

să-i explice ce şi cum, să-i transmită cât de necesară şi indispensabilă e prezenţa lui pentru afacere, contrar afirmaţiilor pe care-i posibil să le fi făcut Janice, ea face o grimasă şi chipul i se topeşte sub privirile lui într-un fel de urlet vizual.

La micul dejun, cedează tentaţiei şi comandă două ouă prăjite cu costiţă, deşi gălbenuşurile sunt moartea arterelor. Lui Rabbit îi place momentul foarte american când îşi bagă bagajele în maşină în compania somnoroasă şi tăcută a celorlalţi oaspeţi ai motelului, cupluri în vârstă, familii irascibile, care ies din sala de mese spre parcarea plină de umbre lungi, lăptoase. Din nou la drum, cu radioul din nou pornit. Aceleaşi ştiri de aseară, la care se adaugă scorurile finale la baseball (Phils au pierdut cu cinci la unu) şi ştirile din Asia, unde deja-i după-amiază pentru afaceriştii care fac speculaţii cu moneda japoneză, studenţii chinezi încăpăţânaţi, prostituatele filipineze ca nişte păpuşi, vietnamezii din păcate victorioşi, coreenii aflaţi pe val, deşi veşnic turbulenţi, socialiştii birmanezi aflaţi în pragul prăbuşirii, facţiunile cambodgiene învrăjbite, inclusiv demenţii de Khmeri Roşii, aserviţi celui mai atroce lider naţionalist de la Hitler şi Stalin încoace, Pol Pot. *Mamma mia!* Treziţi-vă, păsărelelor! DJ-ul, nu cel de astă-noapte, dar la fel de nebun şi singur cuc, pune un cântec rockabilly care îi place lui Rabbit, despre epuizare, „să ne iubim puţin, să ne istovim diseară”. Harry îşi dă seama că aseară nici măcar nu şi-a luat-o la labă, deşi camerele de motel, de regulă, îl excită. Ce mai, se vede c-a îmbătrânit.

Pe măsura ce se-apropie de Baltimore, blocurile se înmulţesc, dealuri şi văi întregi sunt pline de ele, cu scări pastel ornamentate, ocupate de locatari invizibili. 83 se varsă discret în 695 şi, cu toţi navetiştii puşi la cravată, înaintează pe şoseaua de centură, luptându-se pentru locul lui în lume, de parcă încă l-ar merita. Apoi o ia pe 95, pe care are s-o tot tină până în Florida. Sunt două drumuri în jurul Washingtonului, iar el şi Janice le-au încercat pe amândouă, călătorii agasanţi de experţi din blocul lor, ca alde Silberstein, spun că 495, care trece pe la nord şi vest e, de fapt, ceva mai

rapid, dar lui îi place priveliştea monumentelor pe lângă care treci dacă rămâi pe 95, prin est, traversarea Potomacului pe un pod lat şi intrarea în Alexandria. În depărtare, inima împietrită, albă ca îngheţata, a bătrânei republici măreţe.

După aglomerările alea urbane, Virginia pare bucolic de aerisită. Câmpiile par mai mari decât cele din Pennsylvania, dealurile mai line şi mai deschise, cu pajişti şi cai, cu o ceaţă delicată în aer, din loc în loc vezi câte o casă parohială sprijinită de stâlpi pe o ridicătură verde-pal ca un model brodat pe un gherghef de-o fată bătrână, fiica unui proprietar de sclavi. O tentă militară: Poligonul de testări inginereşti de la Fort Belvoir, Baza puşcaşilor marini din Quantico. Harry îşi aminteşte de perioada petrecută ca recrut, îi vine în minte ca o digresiune lirică: un licăr străveziu de bărbaţi fără chipuri, aliniaţi, pacea ciudată de-a nu avea de luat nicio decizie, de-a ţi se spune cap-coadă ce să faci. Războiul e o uşurare din mai multe puncte de vedere. Fără Războiul Rece, ce rost mai are să fii american? Şi totuşi, i-am ţinut în şah. I-am ras pe tembelii ăia. Pe Hitler, Stalin, iar acum pe Gorby. Istoria va reţine asta, ba poate o să ne şi mulţumească. Istoria are foarte puţine mulţumiri. Peştele mare îl înghite pe cel mic. Acum îi e mai greu să găsească posturi de radio care nu transmit fie muzică country, fie emisiuni de religie. „Rugaţi-vă pentru căsătoriile dificile”, spune un predicator, glasul lui granular, maro ca melasa sapă atât de adânc în el însuşi de ţi-l poţi închipui stând cu ochii închişi şi cu tâmplele asudate, „rugaţi-vă pentru soţii creştini stresaţi, pentru soţiile creştine ce-şi fac griji pentru soţii lor; rugaţi-vă pentru toţi ostaticii, deţinuţii din închisori, pentru cei din ghetouri, pentru toţi cei bolnavi de SIDA”. Rabbit schimbă postul şi se hotărăşte să sune acasă când o să se oprească pentru masa de prânz.

Ce de râuri! După Potomac, urmează Accotink, Pohick, Occoquan, Rappahannock, Pamunkey, Ni, Po, Matta, South Anna. Podurile cu aceste tăbliţe sunt doar nişte simple momente pe autostradă. Oraşele nevăzute au şi ele nume: Massaponax, Ladysmith, Cedar Forks. La nord de Richmond, cocioabe din ce în ce mai puţin răsfirate marchează începutul

adevăratului sud, cel al negrilor de la ţară. Harry trage pe dreapta în parcarea unui restaurant Howard Johnson de la periferia Richmondului. Îi ţiuie urechile, îl doare glezna de la cât a ţinut piciorul pe acceleraţie, are gâtul înţepenit, e mai cald azi-dimineaţă, de când a plecat din parcarea motelului. În restaurantul cu aer condiţionat, toate telefoanele publice sunt ocupate de comis-voiajori cu genţi diplomat. La prânz mănâncă prea mult, consumă şi ultimul cartof pai care i-a fost servit cu hamburgerul insipid, întinge cartoful în sare cum face nepotu-său Roy, apoi comandă o plăcintă cu mere, să vadă dacă în Virginia-i altfel. E mai dulce şi mai cleioasă; îi lipseşte scorţişoara presărată pe ea în Pennsylvania. După ce achită nota, un telefon se eliberează şi cu monede de douăzeci şi cinci de cenţi în valoare de trei dolari, pregătite dinainte, formează nu numărul casei din calcar de pe Franklin Drive, ci cel al casei unde locuia pe vremuri, casa Springer din Mt. Judge.

Îi răspunde o fetiţă. Telefonista intervine, iar Rabbit bagă fise cât pentru trei minute.

— Bună, Judy, se prezintă el. Bunelu' la telefon.

— Bună, bunelule, răspunde ea foarte calmă.

Poate că nimic din dezvăluirile de aseară n-a ajuns până la urechile ei. Sau, poate, copiii de vârsta ei sunt atât de neştiutori cu privire la ce înseamnă să fii adult, încât nu-i miră nimic.

— Cum merge treaba? întreabă el.

— Bine.

— Aştepţi să-ncepi şcoala săptămâna viitoare?

— Oarecum. Mă cam plictisesc în vacanţă.

— Şi Roy ce mai face? Şi pe el îl plictiseşte vacanţa?

— E atât de tâmpit, că nici nu ştie ce-nseamnă să te plictiseşti. L-au pus la nani de după-amiază, dar el încă urlă. O scoate din pepeni pe mami.

Cum Harry nu pare să aibă niciun răspuns, ea îl anunţă:

— Tati nu-i aici. E la salon.

— Nu-i nimic. De fapt, aş vrea să vorbesc cu mămica. Poţi să mi-o dai la telefon? Judy, adaugă el impulsiv înainte ca

micuţa să lase receptorul jos.

— Ă!

— Să-nveţi bine, auzi? Nu te lua după toţi puştii aia care-şi închipuie că-s grozavi. Eşti o fetiţă drăguţă şi-o să obţii tot ce vrei dac-o să ai răbdare. Nu forţa lucrurile. Nu te maturiza forţat. Totul va fi bine.

Asta-i de-acum prea mult pentru ea. N-are decât nouă ani. Mai are încă zece ani până să poată pleca spre vest ca Mim şi să evadeze.

— Ştiu, spune Judy oftând şi, poate, chiar ştie.

După hârşâitul receptorului pe-o suprafaţă de lemn, glasuri pe fundal şi sunet de paşi ce se apropie în grabă, Pru soseşte la telefon cu răsuflarea tăiată.

— Harry!

— Bună, Teresa. Ce mai faci? o întreabă el pe un ton seducător, nonşalant, total nepotrivit, dar care aşa i-a ieşit.

— Nu prea bine, răspunde ea. Unde puii mei eşti?

— Departe, acolo unde mă vor toţi. Hei, de ce-ai dat din gură?

— Ah, Harry. N-am avut *încotro.* Începe să plângi *Nu puteam* să nu-i spun lui Nelson, încearcă să se îndrepte. E groaznic. Îmi mărturiseşte toate chestiile astea oribile, de nu pot să-ţi spun nici ţie, nici altcuiva nici jumătate din ele, iar noaptea ne rugăm împreună, ne rugăm cu glas tare, îngenuncheaţi lângă pat, ţine cu-atâta disperare să se lase de droguri şi să fie un tată şi-un soţ de treabă, să fie *normal.*

— Chiar aşa? Păi, foarte bine. Totuşi, nu era cazul să ne dai în gât, s-a întâmplat o singură dată, n-a mai urmat nimic, de fapt, am crezut c-ai uitat cu totul de chestia aia.

— Cum era să uit? Ţi-oi fi închipuind că-s o curvă nenorocită.

— Păi, nu, dar ai avut multe pe cap. Pentru mine, a fost ca un vis.

Îi spune asta ca un compliment, dar glasul lui Pru devine dur.

— Ei bine, pentru mine a însemnat ceva mai mult decât *atât.*

Femeile astea: nu ştii niciodată pe ce picior dansezi cu ele.

— A fost o trădare cumplită a soţului meu, se pronunţă ea solemn.

— Păi, spune Rabbit, din câte-mi dau seama n-a fost un soţ prea grozav. Auzi, te pomeneşti că Judy ne-ascultă?

— Sunt la telefonul de sus. Am rugat-o să-l închidă pe cel de la parter.

— Şi l-a închis? *Judy!* strigă Harry. Te *văd!*

Urmează un fâşâit şi un declic discret, iar legătura telefonică e mai bună. Pru exclamă:

— Căca-m-aş!

Rabbit o linişteşte:

— Am uitat ce-anume am zis, dar mă îndoiesc c-a înţeles prea multe.

— Înţelege mai multe decât pare. Fetele sunt perspicace.

— În fine, spune el. Şi-a mărturisit şi aventurile cu bărbaţi, pe lângă cele cu femei? Nelson, vreau să zic.

— Nu pot răspunde la întrebarea asta sub nicio formă, zice ea pe un ton egal, sec, închis pentru totdeauna în ceea ce-l priveşte.

Se aude vocea altei femei, mai caldă, curtenitoare, uşor leneşă, probabil a unei negrese:

— Domnule, cele trei minute au tre-cu-ut. Va rog introduceţi un dolar şi zece cenţi dacă doriţi să continuaţi convorbirea.

— Poate că am terminat-o, le spune el ambelor femei.

Auzind că legătura lor telefonică e în pericol să se-ntrerupă, Pru strigă:

— Harry, unde eşti?

— Pe drum! strigă la rândul lui.

Încă mai are o grămăjoară de mărunţiş în faţa lui şi introduce în fantă patru sferturi şi o fisă de zece cenţi. În timp ce acestea cad în aparat, fredonează un fragment dintr-un cântec pe care tocmai l-a auzit la radio, în stilul lui Willie Nelson: „Iarăşi la drum…”

Asta o face pe Pru să izbucnească în hohote de plâns; e la fel de nasol ca şi o discuţie cu Janice.

— Vai, *nu,* face ea plângând. Nu ne mai *necăji* pe toţi, n-avem nicio vină că aici suntem cu toţii legaţi de mâini şi de picioare.

Pru îl impresionează cu amintirea frumuseţii ei nude ca o floare în seara aceea, în camera îngustă, cu miros de mucegai, în timp ce ploua tot mai tare. A rămas blocată acolo, îi spune ea, cu cei vii.

— Şi eu sunt legat de mâini şi de picioare, îi mărturiseşte el. Sunt legat de hoitul meu.

— Ce să-i zic lui Janice?

— Spune-i că sunt în drum spre apartament. Spune-i că poate veni şi ea să stea cu mine oricând. Pur şi simplu nu mi-a plăcut cum m-aţi încolţit cu toţii aseară. La vârsta mea înaintată, mă ia cu claustrofobie.

— N-ar fi trebuit să mă culc cu tine *niciodată,* doar că la data aceea…

— La data aceea, într-adevăr, spune el. A fost o idee grozavă la data aceea. Spune-mi… privind în urmă, cum ţi se pare că m-am descurcat? Pentru un tip bătrân, vreau să zic.

Ea ezită, apoi răspunde:

— Aici e buba. Nu văd în tine un bătrân, Harry. Niciodată n-am văzut în tine un bătrân.

Bun, a reuşit să-i smulgă această confesiune. Discuţia asta ca de la femeie la bărbat. Cine-ar putea pretinde mai mult de-atât? Dă-i pace. Îi spune:

— Nu-ţi face probleme, Pru. Eşti o bucăţică bună. Spune-i lui Nelson să şadă blând. Dacă s-a lăsat de droguri, nu-nseamnă că trebuie să devină un Billy Graham[{89}].

Sau un Jim Bakker. Harry pune receptorul în furcă, iar telefonul îl face să tresară când îi înapoiază, cu un spasm şi un zăngănit, moneda de zece cenţi şi cele patru monede de douăzeci şi cinci de cenţi. Operatoarea cu accent sudist i-o fi ascultat convorbirea şi o fi prins drag de el.

În timp ce după-amiaza se apropie de sfârşit către Fayetteville, în Carolina de Nord, unde există un motel Confort Inn, la care a poposit cu Janice în anii trecuţi, aude la radioul maşinii o chestie nemaipomenită. Un şir de melodii

swing clasice din anii ’40 este întrerupt pentru un anunţ: Bartlett Giamatti, Şeful Comisiei de Baseball şi fostul preşedinte al Universităţii Yale, a murit în această după-amiază în urma unui atac de cord pe insula Marthas Vineyard, din Massachusetts. *Pete Rose*[90] *contraatacă*, îşi zice Rabbit. Profesorul Giamatti, în vârstă de numai cincizeci şi unu de ani, s-a retras după prânz în casa de vacanţă a familiei, din Edgartown, iar la ora trei a fost găsit de soţie şi fiu în plină criză cardiacă. *Doar cincizeci şi unu de ani*, se minunează Rabbit. Poliţia l-a dus pe Giamatti la spitalul din Marthas Vineyard unde s-a încercat timp de o oră şi jumătate resuscitarea lui; echipa de la urgenţă a reuşit să resusciteze de mai multe ori mecanismul electric al bătăilor inimii, dar, până la urmă, Giamatti a fost declarat decedat. Micul zvâcnet electric: fără el nu suntem decât un morman de carne în descompunere. Unul dintre primele lucruri pe care trebuie să le facă în Florida e să se programeze la doctorul Morris, să se ţină departe de doctorul Olman, australianul ăla cu moacă de uliu. *Moare de nerăbdare să-şi înfigă bisturiul în mine*. Giamatti fusese profesor de engleză la Yale, continuă ştirile, şi a devenit cel mai tânăr preşedinte din istoria universităţii, iar în unsprezece ani a înglodat instituţia în datorii şi mediocritate academică. În calitate de preşedinte al Ligii Naţionale, a stârnit furia unor jucători pentru că a umblat la schimbarea regulamentului în legătură cu zona de lovire a mingii şi simularea unei aruncări. Ca şef al Comisiei de Baseball, scurta lui şefie a fost dominată de dureroasa afacere Rose, a cărei soluţionare, cu o săptămână în urmă, l-a plasat pe Giamatti pe o poziţie aparent puternică. A fost un bărbat masiv şi un fumător înrăit. *Măcar nu fumez.* Iar acum, o melodie pe care ascultătorii nu se mai satură să ne-o solicite: „Am chef”.

Fayetteville era odinioară un oraş în vogă, cu toţi soldaţii din Fort Bragg, îşi aminteşte Rabbit dintr-un fragment al emisiunii *60 Minutes,* pe care a urmărit-o cândva. Centrul avea câteva străzi cu cinematografe porno şi hoteluri dubioase, pe care edilii oraşului, disperaţi, le-au demolat într-un târziu şi pe locul lor a răsărit un parc. După o cină de creveţi prăjiţi şi

inele de ceapă pe pâine albă prăjită pe o parte, o delicatesă sudistă, bănuieşte el, la Confort Inn – unul din restaurantele alea cu un *salad-bar* cât o cantină mică, că te întrebi în timp ce aştepţi chelneriţa dacă nu cumva ratezi cine ştie ce gheşeft – Harry porneşte cu Celica lui gri-închis, Batmobilul lui personal, spre centrul destrăbălatului Fayetteville. Nu găseşte alt loc de distracţie în afară de-o stradă lată, umbroasă, cu negri care ici-colo taie frunză la câini în pragul casei, aşteptând un mesaj, să se-ntâmple ceva undeva. Nici urmă de prostituată în colanţi sau în egări, ci doar o matahală de alb cu barbă roşie, cu o geacă de piele neagră cu ţinte, care îşi tot ambreiază motocicleta, tot suceşte acceleratorul şi scoate un zgomot insuportabil. Negrii nici nu clipesc. Stau şi aşteaptă. Până şi seara, la umbră, aerul e fierbinte, se mişcă apatici, ca nişte peşti bolnavi, cu mâinile fâlfâindu-le la încheieturi într-un unghi ciudat, cum numai la negri vezi.

Întors în camera lui lungă cu mireasma ei apoasă de ciment de sub covor, cu pereţii zugrăviţi complet în galben, stucatura, ţevile şi supapele instalaţiei de aer condiţionat şi comutatoarele, toate vopsite cu trafaletul sau stropite cu galben, Rabbit se gândeşte să adauge 5,50 dolari la nota de plată şi să se uite la o chestie intitulată *Gospodine în călduri*, dar până la urmă se uită pe gratis la fragmente din *Vărul din străinătate* (îi provoacă disconfort, doi tipi locuiesc împreună, chiar dacă unul dintre ei este un rus caraghios) şi la meciul amical de fotbal american dintre Seahawks şi 49ers. Problema cu filmele porno soft din circuitele hotelurilor este că, în caz că vreun ţânc de patru ani cu părinţii avocaţi apasă din greşeală pe butonul cu pricina, îţi arată numai ţâţe şi buci şi chiar şi nişte păr pubian, dar nu şi pizde şi cariciuri pe bune, nici pule, sculate sau blegite. E de-a dreptul frustrant. Se pare că de carice ne pasă, trebuie să le vezi. Om fi cu toţii poponari şi toată viaţa a fost îndrăgostit de Ronnie Harrison. Ce drăguţ a fost azi, Pru s-a scăpat din nou cu acel *Căca-m-aş* şi apoi *Nu ne mai necăji.* Discuţia aceea calmă, ca de la femeie la bărbat, de parcă o ţinea în braţe, glasul ei relaxându-se în relaţia lor fundamentală, ca de la pulă la pizdă, trăgându-i-o lui Nelson.

Când, în sfârşit, ajunge în pat, şi-o ia la labă în întuneric, visându-se în compania a două curve ciocolatii din vechiul Fayetteville, să-şi demonstreze că încă-i viu.

La radio, ştirile dimineţii sunt terne. Moartea lui Giamatti nu mai e o ştire de senzaţie. Baseballul e în doliu. Economia înregistrează o creştere moderată. Bombardamentele din Beirut, între creştini şi musulmani, sunt mai distrugătoare ca niciodată. Fostul adjunct al Departamentului de Locuinţe şi Urbanism spune că dosarele au fost tocate. Decizia Curţii Supreme împotriva rugăciunii organizate înainte de meciurile de fotbal stârneşte indignare în tot Sudul. În Montgomery, primarul Emory Folmar a înaintat până la linia de cincizeci de iarzi şi a condus rugăciunea din punctul acela. Apoi a vorbit la microfon despre legătura tradiţională între fotbal şi rugăciune. În Sylacauga, statul Alabama, preoţii s-au ridicat în picioare în tribune şi au pus trei mii de spectatori să spună *Tatăl nostru.* În Pensacola, statul Florida, predicatorii echipaţi cu portavoce au dat tonul rugăciunilor rostite de spectatori. *Fanatici*, îşi spune Rabbit. Sudiştii te sperie la fel de mult ca şi secta Amish.

De aici până la graniţa cu Florida, Route 95 e un tunel verde, lung, între pini înalţi. Câte o căsuţă se iţeşte pe ici, pe colo. Un panou face reclamă la *3 rulouri cu nuci de pecan la 1 dolar.* Panouri tot mai mari, în culori hispanice, cu portocaliu şi galben pe fond negru, verde-crud, bătătoare la ochi şi ţipătoare, înşirate pe kilometri întregi, încep să facă reclamă la ceva numit La Sud de Graniţă. *Mai rezistă un pic, n-ai mai văzut aşa cârnaţi!* O minge mare de baschet iese cu boltă dintr-un panou. *Dă-te rotund!* Când, în sfârşit, ajungi acolo după atâţia şi atâţia kilometri de tunel de pini, tot ce vezi e un parc de distracţii plin de vechituri, situat chiar dincolo de graniţa Carolinei de Sud: un sat de magazine de suvenire, un fel de rachetă spaţială cu un sombrero în vârf. Sendvişuri mexicane, de doi bani. Carolina de Sud e un stat năbădăios. Primul care s-a desprins din Uniune. Pinii sunt mai înalţi, au un aer tragic. Pe toate drumurile se vând ARTIFICII. Peisajul devine deluros. Camioanele încărcate cu buşteni uriaşi huruie de neoprit la

coborâş şi trudesc până nu mai pot la urcuş. Acum Rabbit conştientizează cu teamă faptul că are număr de înmatriculare din Nord, de Pennsylvania. Dacă ieşi niţel din rând, ăştia-s în stare să te arunce în râul Pee Dee. Sau în Lynches. Sau în Pocatoligo. Pe autostrada asta, animalele sunt lovite atât de tare încât nu sfârşesc strivite, ci explodează, n-ai cum să-ţi dai seama ce erau. Oposumi. Porci spinoşi. Pisicuţa vreunei simpatice băbuţe sudiste. Reduse la pete de blană printre fragmente curbate de pneuri de camion explodate. Închipuieţi, e ca şi cum te-ai aşeza la masă şi asta a fost.

Lui Janice i-o fi parvenit mesajul de la Pru, poate a şi ajuns şi-l aşteaptă în apartament după o călătorie cu avionul de la Philly şi după ce a închiriat o maşină de la aeroport, mai bine să se bucure de libertate cât mai are parte de ea. Dă peste un post de radio cu muzică neagră de gospel, pe care o voce elastică, plăcută strigă: „Va fi acolo, dar trebuie să-l chemi pe nume”. Repetat la nesfârşit, cu variaţii ritmice neaşteptate. „Daţi lespedea la o parte, ştiţi povestea?” Până la urmă, îl întrerupe o reclamă şi, să nu-ţi vină să crezi, e o reclamă la Toyota. Gălbejiţii ăştia nu ratează nici o ocazie, jos pălăria. Merg cu vânzările până-n cartierele sclavilor. *Societatea voastră prurariștă.* Pe Harry îl doare ceafa de la statul ore-n şir în aceeaşi poziţie. Începe să i se aplece de-atâta radio şi de-atâta drum. Ţara lui Dumnezeu. Ar fi putut s-o facă mai mică şi să demonstreze acelaşi lucru.

Va fi acolo. Ciudată chestia asta cu Harry şi religia. Când Dumnezeu n-avea niciun prieten pe lume, prin anii 60, numai la El se gândea, iar acum, când predicatorii se roagă cu toţii prin portavoce, nu-l mai entuziasmează deloc. E ca un prieten atât de vechi, de-ai uitat şi ce-ţi plăcea la El. Mai că-ţi vine să crezi în El după sperietura aia cu inima, dar, într-un fel, cu cât te apropii mai mult, cu atât mai puţin te gândeşti, de parcă ai fi în mâinile Lui deja. Ca şi cum ai fi pe teren, în loc să fii pe banca de rezerve, cu stomacul făcut ghem, şi încercând să-ţi aminteşti tactica.

Urmează Perry Como, care cântă „Deoarece”. La sfârşit, lui Rabbit i se face pielea de găină, simte că-i dau lacrimile.

Deoarece… eşti… *a meeeeaaa!* Como e cel mai bun, probabil: Crosby avea un soi de şiretenie irlandeză, s-a dat în stambă cu Lamour şi Hope{91}, iar Sinatra – dacă e să existe o deosebire între Rabbit Angstrom şi restul omenirii, ea ţine de Sinatra. Nu-i place cum cântă. Nu i-a plăcut deloc când fetişcanele cu şosete au sărit din chiloţei pentru tipul ăla cu obrajii scofâlciţi de pe scena Paramountului şi nu i-a plăcut de el nici când a ajuns marea sculă de basculă de la Las Vegas, scoţând toate albumele alea cu muzică leşinată pe care pasămite ar trebui să şi-o pună tot poporul: oceane de lapţi. Albe, înspumate. Felul lui de-a cânta i-a părut dintotdeauna plat, de parcă ar măcina întruna ceva. Ce-i drept nu-i strâmb, pentru Mim, Sinatra e un zeu, dar asta-i mai mult o chestie de stil de viaţă, transformă noaptea în zi şi se bate pe burtă cu gangsterii şi preşedinţii şi îşi ţine umerii exact ca un gangster (ca Charlie Stavros) şi Sammy Davis Jr. şi Dean Martin până să se lase de pileală, dacă s-or fi lăsat vreodată, a citit el undeva, într-o fiţuică de scandal ridicolă din cele aduse de Janice acasă de la Minit Market că ambii au probleme grave de sănătate{92}. Câteodată, Harry o invidiază pe Mim pentru viaţa strălucitoare şi periculoasă de care bănuieşte că are parte, se bucură pentru ea, a avut aventura în sânge, şi-a dorit viteza, cu riscul s-o ucidă, cu riscul să zboare de pe ghidonul vechii lui biciclete Elgin. Dar câteodată ţi se acreşte şi de-atâta viteză. El nu regretă viaţa de care a avut parte, deşi Brewer nu-i New York, New York sau Chicago{93}, oraşul meu preferat, aşa cum măcăne Sinatra. Când priveşte în urmă, reiese că ceea ce i-a plăcut cel mai mult, şi n-a ştiut la vremea respectivă, a fost să stea în salon, în spatele vitrinei imense, prăfuite, cu bannerele, să se hâţâne în vârful picioarelor ca să-şi exerseze musculatura picioarelor în formă în aşteptarea unui client, să sporovăiască cu Charlie sau cu cine se nimerea, să câştige un ban cinstit, să ocupe pătrăţica lui, să-şi facă treaba, să se bucure de un pic de consideraţie. Asta-i tot ce dorim unii de la alţii, consideraţie. Să ai un loc precis stabilit în cursa asta nebună pentru întâietate. Şi în armată ţi-l ştiai: aveai numărul tău, patul tău, sarcinile tale bine stabilite, locul tău în formaţie, învoirea de

sâmbătă seara, patru beri şi o curvă futută într-un ranch din apropiere. *Iubitule, doar n-ai plătit să nu mi-o pui de două ori.* Să fii om înseamnă mai mult decât să-ţi urmezi calea în viaţă. De fapt, îşi dă seama Rabbit cu întârziere, n-ai altă cale decât cea stabilită de alţii. La început mama, şi bietul papsi, apoi preotul luteran, nemţălăul ăla bătrân şi dur de Fritz Kruppenbach, totuşi, trebuia să-l respecţi, credea în ce spune, apoi toţi profesorii ăia de la şcoală, Marty Tothero şi restul, care au încercat să-ţi ofere un punct de vedere orientativ, iar acum toţi moderatorii ăştia de talk-show-uri. De-aici rezultă viaţa ta şi gata. Poate că, dacă maică-ta era uşuratică, ca mama Annabellei, e firesc să fii prudent în ceea ce priveşte sexul opus. Nu le-am dat copiilor ăstora cele mai bune exemple.

Acum între pini apar spaţii libere. Porţiuni mlăştinoase lasă să se vadă cerul, sunt cabane cocoţate pe stâlpi de susţinere, copaci cu rotocoale de vâsc pe ei, rufe colorate întinse pe frânghii. Firme simple, scrise de mână. *Bucătăria Sudistă a lui Tati.* Supermarket BiLo. Un pod lung peste Lacul Marion, această întindere enormă de apă în mijlocul pustietăţii. Autostrăzile se bifurcă spre capitală, Columbia, unde n-a fost niciodată, deşi a ocolit odată cu Janice prin Charleston, cu întoarcere pe Route 17. Altă dată s-au abătut prin Savannah şi au petrecut o noapte într-un fost conac de pe-o plantaţie transformat în pensiune, cu tavanul înalt şi boltit şi obloane la ferestre. S-a distrat bine cu Jan. Chestia cu nevestele, totuşi, şi bănuieşte că asta-i valabil şi pentru soţi, este că aproape oricine ar fi bun, în nişte limite destul de largi. Totuşi, ar trebui să-ţi adori jumătatea până la moarte. Până la sfârşitul sfârşitului. Râul Ashepoo. Nu era şi o revistă de benzi desenate cu nişte ani în urmă?

Iese de pe autostradă la un popas uriaş, o oază în pustiul ăsta – pompe de benzină, un restaurant, un mic magazin universal cu produse de băcănie, bere, artificii, loţiune de bronzat. La tejghea sunt doi tineri negri, de un negru-strălucitor pe arşiţa asta, cu braţele goale până la umeri, unul are o bărbiţă răutăcioasă, *à la* Malcolm X{94}. Pe aici toţi au un

aer amenințător, culoarea lor îți sare în ochi, sunt o *rasă*, sunt pretutindeni. Dar chelneriţa albă, în vârstă, n-are nicio problemă cu băieţii ăştia doi. Cei trei sporovăiesc şi zâmbesc cu acelaşi accent tărăgănat, ca o adiere blândă ce le iese pe gură. E drăguţ să constaţi asta. Hai c-a meritat Războiul Civil.

Vrând să verifice dacă încă poate vorbi cu accentul lui dintotdeauna, Rabbit îl întreabă pe grăsanul alb aşezat cu un scaun mai încolo, la bar, un tip care şi-a umplut un castron mare cu salată de la *salad-bar,* un munte de lăptuci, sfeclă roşie, varza, brânza de vaci, boabe de fasole şi năut:

— Cam câte ore mai sunt până la graniţa cu Florida?

Foloseşte accentul de Pennsylvania vorbind un pic tărăgănat, sperând să treacă testul.

— Patru, răspunde bărbatul zâmbind. De-acolo vin. Şi încotro te duci în Florida?

— Hăt în partea ailaltă. În Deleon. Eu şi nevastă-mea avem un apartament acolo. Mă duc cu maşina singur, nevastă-mea o să vină mai încolo.

Omul zâmbeşte în continuare. Zâmbeşte şi mestecă.

— Cunosc Deleonul. Un orăşel vechi şi drăguţ.

Rabbit n-a observat niciodată prea multe chestii vechi în Deleon.

— Din balconul nostru aveam vedere la ocean, dar mi-au astupat-o construcţiile noi.

— Construiesc ca disperaţii pe partea Golfului, că pe ţărmul de la Atlantic nu mai au loc. Mi-am început ziua în Sarasota.

— Serios? Păi, vii de departe.

— De-aia mă-ndop ca porcul. N-am mâncat mai mult de un baton de ciocolată de la cinci dimineaţa. După un timp trebuie să te opreşti, că începi să vezi chestii.

— Ce chestii?

— Bucata asta de drum pe care tocmai am străbătut-o are o grămadă de petice de ceaţă la sol, astea te termină. Dacă bei doar cafea, îţi paradeşte stomacul.

Omul ăsta are un fel cu adevărat simpatic de a zâmbi, mesteca şi vorbi în acelaşi timp. Are gura largă, dar fără buze, ca o păpuşă Muppet. Şi-a pus lângă farfurie şapca de

camionagiu cu cozoroc şi ochiuri de plasă la spate; părul cărunt, des, uşor ondulat ca al unui om bogat îi este şănţuit tot timpul de marginea şepcii.

— Conduci un camion de-ăla mare? Nu ştiu cum de reuşiţi. Până unde mergi?

Toată salata din castron s-a făcut nevăzută, iar zâmbetul i s-a lăţit pe faţă.

— La Boston.

— La Boston? Aşa departe?

Rabbit n-a fost niciodată la Boston, lui îi pare capătul lumii, pitit sub Maine. Oamenii care locuiesc atât de departe spre nord îi par fantastici, ca eschimoşii.

— Azi, mâine, zi-i cum vrei, sper să ajung cu tirul ăsta la Boston duminică după-amiază, în douăzeci şi patru de ore.

— Şi când mai dormi?

— Ei, mai tragi pe dreapta şi furi câte o oră ici, o oră colo.

— Fantastic!

— Fac asta de cincisprezece ani. Am ieşit la pensie, dar m-am întors la lucru. Nu mai puteam să stau acasă. Nu era nimic ca lumea la televizor. Dar tu?

— Eu?

Fuge de necazuri. E după un infarct destul de serios. Pricepe ce-a vrut să zică, de fapt, întrebarea şi răspunde:

— La pensie, presupun.

— Bravos, amice. Eu n-am suportat gândul, îi spune şoferul. Pensia mi-a făcut creierul varză.

Chelneriţa în vârstă, atât de prietenoasă cu cei doi tineri negri îi aduce bărbatului flămând un platou cu o friptură uriaşă mustind de un amestec roz de ulei şi sânge, trei salate de legume în farfurioare rotunde şi o farfurie separată cu o turtă de porumb maro-aurie.

Cam fără tragere de inimă – abia şi-a făcut un prieten – Harry se ridică de la bar.

— Păi, bravo *fie,* spune el.

Iar acum omul-minune gras şi palid, care va ajunge la Boston mai iute ca gândul şi care, asemenea lui Thomas Alva Edison, n-are nevoie decât de câte-un pui de somn din când în

când, are gura largă ca de păpuşă Muppet prea plină ca să-i poată răspunde, aşa că doar îi zâmbeşte dând aprobator din cap şi scapă un strop şerpuitor de zeamă de friptură în josul bărbiei lui micuţe, în formă de ou. Nimeni nu-i perfect. Oameni suntem. Uită-te la Jim Bakker. Uită-te la Bart Giamatti.

Harry traversează cu Celica râul Tuglifinny. Apoi Salkehatchie. Little Combahee. Coosawatchie. Turtle. Kickapoo, îşi zice el – nu Ashepoo. Kickapoo Joy Juice în *Micu' Abner*[95]. Între torentele de muzică neagră cu sunetul ăla nou, ciudat, ca de scânduri trântite de duşumea, aude reclame la Upchurch Music Company („un instrument care va provoca plăcere multor generaţii de-acum înainte") şi la un deodorant numit Tiny Cat[96]. De ce-o fi numit Tiny Cat? Traversează Savannah şi părăseşte, în sfârşit, Carolina de Sud cu artificiile ei cu tot. Ameţit de-atâţia kilometri parcurşi, iese de pe autostradă la marginea oraşului, o ia spre centru, parchează lângă un tribunal vechi, impunător şi îşi cumpără un sendviş cu păstramă de la un chioşc de sendvişuri de pe strada principală. Se aşază să-l mănânce şi încearcă să nu lase nicio picătură de suc să i se scurgă din hârtia cerată şi să-i păteze pantalonii, ca firicelul ăla scârbos care s-a prelins din gura tipului de la prânz, cu câteva ore în urmă. Zona asta din Savannah, la o distanţă de un cvartal de fluviu, pare alcătuită din camere în aer liber, îngrădite de şiruri de case cu trepte înalte şi perdele de copaci prăfuiţi; vipia încă se simte, deşi umbrele devin tot mai lungi, îngroşându-se pe faţadele vechi, netede, mai triste şi mai rozalii decât cele din Brewer. Un stol de porumbei se adună în jurul băncii pe care stă, curioşi să vadă dacă o să le dea o fărâmă din chiflă sau un cartof. Un boschetar tânăr, cu părul lung, blond ca al lui George Custer şi cu tenul măsliniu pe care-l capeţi trăind sub cerul liber, îl priveşte cu ochi strălucitori, ameninţător, de pe o bancă din spatele unui copac, din camera alăturată, cum s-ar zice. Ceva mai încolo e un obelisc înalt, o fi comemorând ceva, fără-ndoială, pe morţii care s-au umplut de glorie. Nişte păsărele maronii ciripesc zburând dintr-un copac într-altul, încercând

să afle dacă ziua s-a sfârşit. N-ar strica s-o ia din loc. Împachetează grijuliu hârtia de la sendviş şi paharul de unică folosinţă în punga în care i-a fost servit sendvişul şi o pune într-un coş de gunoi, darul făcut de el oraşului Savannah, urma pe care o va lăsa, ca pata de sebum de la deget pe marginea biroului de acasă. Porumbeii se zbârlesc şi gânguresc dezamăgiţi şi indignaţi. Vagabondul apare tiptil în spatele lui şi-l întreabă fără cine ştie ce accent, cu mârâitul împiedicat al drogaţilor, dacă n-are o ţigară.

— Nu, îi răspunde Rabbit. N-am mai fumat de treizeci de ani.

Îşi aminteşte clipa când, hotărându-se brusc, a aruncat o jumătate de pachet de Philip Morris, vechiul pachet maro-tabac drăgălaş, în pubela cuiva de pe o alee din Mt. Judge. Şi acolo a lăsat o urmă.

Rabbit se îndreaptă spre maşină cu inima bătându-i să-i sară din piept, căci boschetarul îl urmăreşte şi mormăie în spatele lui ceva despre nişte mărunţiş. Bâjbâie cu cheia, urcă şi trânteşte portiera. Celica, slavă Domnului, nu s-a încins prea tare după atâţia kilometri parcurşi, porneşte din prima; George Custer, rămas pe dinafară, clipeşte mărunt şi-i întoarce spatele, făcându-se că nu-l observă. Harry conduce prudent, în jurul monumentului înalt şi se rătăceşte pe drumul de ieşire din Savannah. Nu poate ieşi din nesfârşitele cartiere de negri, dintre casele dărăpănate, construite din scânduri, care n-au mai fost vopsite de pe vremea lui Martin Luther King. Se tot vorbeşte despre conspiraţii legate de asasinarea unor personalităţi, dar asta a fost una în care Harry chiar a crezut. Crede c-a fost pe bune, dar nu-şi aminteşte numele omului pe care l-au închis pentru asta. Un nume alcătuit din trei nume. A evadat o dată, dar l-au prins din nou. James Earl nu-ştiu-cum[97]. Destul cu istoria. Cuprins de panică, opreşte la o băcănie cu podeaua din scânduri bătute în cuie cu floarea lucioasă, aşa cum erau cele din Mt. Judge în copilărie, doar că pe-aici toţi sunt negri; un bărbat deşirat, de culoarea mazării uscate, foarte amuzat, îi explică cum să ajungă înapoi pe autostradă, gesticulând cu mâinile lungi care parcă-i fâlfâie

din încheieturi.

Reîntors pe 95, Rabbit goneşte prin Georgia. Odată cu lăsarea întunericului, începe să plouă şi, cum ochii lui bătrâni nu mai disting prea bine culorile semaforului pe timpul nopţii, ploaia devine chinuitoare. Închide până şi radioul, atât de lovit se simte de gloanţele acestei experienţe prin care trece. De prea mult stat pe scaunul şoferului, se simte de parcă l-ar fi bătut cineva cu saci de nisip. Mai bine ar trage pe dreapta. Găseşte un Ramada Inn dincolo de Brunswick. Mănâncă o specialitate de somn prăjit care nu-i pică prea bine după păstrama iute şi, mai ales, după cartofii glasaţi şi plăcinta cu nuci de pecan; dar ce rost mai are să te afli în Georgia dacă nu mănânci o plăcintă de pecan? Plimbarea până la camera lui, pe lângă celelalte uşi de motel, pe cimentul adăpostit de balconul continuu de deasupra capului său, e un moment de fericire tăcută. A scăpat de ploaie. Mai are un strop de minte. Nu mă dau bătut. Totuşi, acest plăcut sentiment de fericire îi aminteşte de toţi cei dragi expuşi nefericirii în districtul Diamond. Vinovăţia îi sfredeleşte inima ca un deget vârât într-un ochi iritat.

La jumătatea episodului din *The Golden Giris,* i se pare deja obositor tot sex-appealul ăla tomnatic şi bunica bătrână, cu gura cât o şură, lumea ar trebui să ştie când s-o lase moartă. Se uită, în schimb, pe canalul educaţional la un fragment din *Planeta vie* despre viaţa de la cei doi poli. L-a mai văzut, dar David Attenborough{98} continuă să-l uimească dând la o parte bolovanii ăia din cel mai pustiu loc al Antarcticii şi găsind sub ei licheni, şi în iarna veşnică, fără soare, pinguinii masculi tipăie prin furtunile de zăpadă continue ţinând ouăle în vârful labelor palmate. Viaţa, incredibil, epuizează resursele lumii. Ştirile de la ora zece de pe acelaşi post reiau aceleaşi ştiri pe care le-a auzit toată ziua la radio. Bietul Giamatti. O ursoaică Panda s-a născut la Grădina Zoologică Naţională din Washington. Până la moartea lui Rock Hudson, Reagan a crezut că SIDA e un fleac, ca pojarul, dezvăluie fostul lui medic, generalul de brigadă John Hutton. O altă ştire: Comandorul David R. Wilson pretinde în numărul din această

lună al revistei *Naval Institute Proceedings* că echipajele celorlalte nave din Golful Persic ştiau că *USS Vincennes* se lansează în tot felul de acţiuni agresive şi imprudente cu cel puţin o lună înainte ca *Vincennes* să doboare un avion civil iranian cu două sute şaptezeci de bărbaţi, femei şi copii la bord. Bieţii amărâţi, iranieni sau ce-or fi. Copilaşi, femei îmbrobodite, claie peste grămadă, se prăbuşesc în apa întunecată. Noul conducător al Japoniei în vizită la Washington, guvern provizoriu în Panama, grupuri uriaşe de est-germani în Ungaria aşteaptă să treacă graniţa spre lumea liberă. Bieţii amărâţi, habar n-au că lumea liberă e pe cale de dispariţie.

Rabbit se pregăteşte de culcare, se bagă în pat în lenjeria de corp purtată peste zi şi încearcă să cugete unde e şi cine e. Asta-i ultima noapte când nu se află nicăieri. Mâine, viaţa îl va regăsi. Janice la telefon, familia Gold în locuinţa de vizavi. Se simte mai puţin uşurat decât şi-a imaginat că va fi evadând din Brewer. Rămâi acelaşi. Statele Unite sunt tot Statele Unite, ţinute laolaltă de cărţi de credit şi nume indiene. Harry adoarme buştean pe patul dublu. Pierdut în reţeaua de liniuţe de pe hartă, doarme ca în pântecele mamei, într-un alt refugiu de moment.

Dimineaţă. Ploaia se reduce la amintirea băltoacelor de pe asfaltul scăldat de razele soarelui. Duminică. Comandă frigănele şi cârnaţi, gândindu-se că de mâine-dimineaţă o să treacă din nou la terciul de ovăz expirat. Janice nu goleşte niciodată bufetul când se mută. Într-un fel e practic, dacă nu te deranjează să hrăneşti furnicile şi gândacii de bucătărie. Tot molfăie din siropul de arţar şi ouăle care nu-i plac prea mult. Frigănelele nu-s niciodată ca alea pe care i le făcea mami înainte să-l trimită la şcoala de duminică, cu triunghiurile de pâine aurie, subţiri, prăjite, cu siropul în cutiuţa în formă de cabană şi pictată ca atare, având drept cioc hornul. Când îşi bagă valiza în portbagaj, constată cu uimire, nu pentru prima oară, că stopurile Celicăi sunt ascuţite, privite din spate par nişte ochi care se uită chiorâş.

Într-o oră traversează râul St. Marys şi un panou de pe

autostradă îi urează BINE AŢI VENIT ÎN FLORIDA, iar reclamele de la radio sunt la Blue Cross[99], adezivi pentru proteze dentare, clinici pulmonare. Acum, marginea drumului devine nisipoasă şi traficul e din ce în ce mai aglomerat, capătă strălucire. Jacksonville răsare din senin, e un Oz de zgârie-nori albastru-verzui, un oraş de vis situat la capătul tunelului de pini, nişte cutii de sticlă sclipitoare îngrămădite în jurul celei mai înalte cutii, Spitalul Baptist. Urci pe podurile înalte de peste râul St. Johns, aflat departe, sub tine, iar Jacksonville luceşte din mai multe unghiuri ca o nestemată învârtită între degete, plăteşti taxa de pod şi trebuie să fii pe fază, să n-o iei din greşeală pe drumul spre Green Cove Springs sau Tallahassee. Route 95 e acum doar una din numeroasele autostrăzi. Maşinile devin mai late, camioanele cu remorcă transportă role de gazon proaspăt în loc de buşteni de pin cojiţi. De jur împrejur, plutind ca nişte bărci rătăcite, vede rulote mari, albe şi dube, Winnebago şi Starcraft, Pathfinder şi Dolphin, ca nişte case pe roţi, cu soţul la timonă, cu cotul scos pe fereastră, cu nevasta casnică în spatele lui, strângând patul. Caravanele astea vin din toate statele spre Florida, purtând chiar şi blazonul cu muntele verde din Colorado şi cu homarul roşu din Maine. Observă un tip nou de plăcuţa de înmatriculare pentru maşinile din Florida, cu un fel de tricolor nebulos în memoria navetei spaţiale *Challenger*[100], printre numeroasele care au pe mai departe la mijloc pata verde de forma Floridei, de zici că-i un lichid vărsat pe-o cravată. Ce nenorocire, să le trimiţi în spaţiu pe-amărâta aia de învăţătoare din New Hampshire şi pe evreica aia creaţă, ca să nu mai vorbim de bărbaţi, unul negru şi anul asiatic, ca un fel de secţiune transversală, hollywoodiană a Americii, doar ca să fie făcuţi fărâme în direct la televizor după un minut! Acum, comisia de anchetă crede că, probabil, au fost conştienţi, prăbuşindu-se spre ocean, conştienţi vreme de două-trei minute. Harry coboară tot mai adânc în Florida, bucuros să fie din nou printre palmieri, acoperişuri albe şi aerul tropical rarefiat, cu norii albaştri pe fundal gri, pe alb, pe albastru, de parcă aici marele creator al cerului ar lucra cu

materiale mai uşoare.

O iei pe 95 paralel cu Coasta de Est, spre 4, apoi goneşti în diagonală prin tot Disney Worldul pe care a vrut să-l vadă amărâta aia mică de Judy, când o să vină data viitoare, neapărat trebuie să planifice o vizită aici. În timp ce unii vecini din blocul lui, care se dau mari experţi într-ale călătoriei (întotdeauna l-a considerat pe Ed Silberstein un ştie-tot, chiar şi când fiu-său a încercat să se dea la Pru) te sfătuiesc să rămâi pe 4 tot drumul până la 75 şi să economiseşti în minute ceea ce pierzi în kilometri sau, măcar, să mergi pe 17 spre Port Charlotte, lui îi place s-o ia spre sud pe 27, chiar prin vintrea plată, încinsă a statului, prin Haines City şi Lake Wales, spre pustiul situat la vest de rezervaţia seminolă şi de lacul Okeechobee, apoi din nou spre Deleon pe Route 80.

În Florida, găseşti fără nicio problemă posturi de radio care transmit şlagăre de altădată. Aici cu toţii suntem cam de altădată. Muzica vieţii tale, cum le place unor crainici s-o numească, se revarsă întruna, Patti Page imploră „Să nu ne despărţiiiim, te iubesc atât de muuuuult”, după care interpretează atât de vioi bucata aia latino cu „ai ai ai” şi *caballeros*, şi termină cu „te aştept de-o viaţă, să-ţi dau toată dragostea mea, inima mea e-a ta”, iar apoi Tony Bennett sau unul din ceilalţi italieni care mugesc cântă „Fii iubita mea”, îi dă înainte cu dragostea mea, pe urmă Gogi Grant şi „Vântul capricios”, nu s-a mai gândit la Gogi Grant de secole, e un cântec rar, care îi lasă-n ceaţă o parte dintre celulele memoriei, în timp ce peisajul privit pe geamurile maşinii, dincolo de susurul aerului condiţionat, devine din ce în ce mai bălţat – *Talcioc*, *Viaţa activă de adult*, maşini după maşini trec pe lângă el cu un Garfield portocaliu lipit de parbrizul din spate, cu lăbuţele pe post de ventuze. „De ce te caţeri, nimeni nu ştie”, cântă Nat King Cole în „Trandafirul căţărător” şi termină atât de delicat cu „De ce te doresc, nimeni nu ştie”, aproape că-i şi vezi zâmbetul blajin, înţelept, apoi „Tzena, Tzena”, nici pe ăsta nu l-a mai ascultat de ani de zile, muzica nu mai e difuzată pe criterii etnice, şi „Ah, tată dragă”, că veni

vorba de etnii, şi Kay Starr, care revine fulminant cu „Roata norocului”, cu toate sughiţurile alea din inimă, superemoţionante, „Te imploooor, hai, acum”, şi „A-Tisket, A-Tasket”, ăsta chiar că-i de demult, mergea la şcoală cu Lottie Bingaman, era îndrăgostit de Margaret Schoelkopf, şi „Iubeşte-mă tandru” al lui Presley, zică cine ce-o vrea, dar până să se-ngraşe, s-o dea pe droguri şi să ajungă un speriat de bombe spre sfârşitul vieţii, chiar a avut o voce ca lumea, o voce frumoasă, nu ca gâjâitul ăla de Sinatra şi, pe urmă, uite-l pe Ray Charles, o altă voce ca lumea, „Nu mă pot stăpâni să nu te iubesc”, „visând la ziua de ieeeri”, le lungeşte fain, cu clătinatul ciudat din cap al orbilor, şi Connie Francis, „Acolo unde-s băieţii”, o voce care, într-adevăr, îţi face pielea de găină, dar a cui *viaţă* sunt cântecele astea? Era epoca petrecerilor de pe plajă, el era însurat, despărţit şi reîmpăcat, pe-atunci lucra deja la Verity Press, terminase cu petrecerile. Ronnie Harrison şi Ruth şi-au pus-o tot weekendul în Jersey Shore: chestia asta încă îl roade.

Postul de radio se pierde şi, încercând să găsească altul, dă peste o emisiune care difuzează o slujbă evanghelică, se-aude un glas de bărbat strigând: „Iisus ştie! Iisus citeşte în inima ta! Iisus vede moartea din inima ta!”, aşa că Harry mută în altă parte şi dă peste „Plânsetul” lui Jonnny Ray, prea târziu ca să-i mai prindă toate suspinele, „Dacă iubita îţi trimite o scriere de adio” asta era la modă cam la data când a trebuit să se înroleze în armată şi să se despartă de Mary Ann, nu ştia că va fi pentru totdeauna, se certaseră în legătură cu Johnny Ray, Rabbit insista că tipul trebuie să fie vreun papanache de cântă în halul ăla, apoi, când a ajuns în Texas, şi-a dat seama că melodia îi era adresată lui, căci iubita i-a trimis o scrisoare. În următorul cântec, Dean Martin zice „Asta-i amore”: pe atunci Harry fusese lăsat la vatră şi se cuplase cu Janice, fata tăcută din spatele tejghelei cu alune de la Kroll’s, cu corpul ei micuţ *şi ferm,* cu provocarea din ochii ei negri, uimiţi, îşi aminteşte pentru că-i spunea în glumă „Asta-i *amore*” după ce şi-o trăgeau în camera pe care le-o punea la dispoziţie Linda Hammacher, cu vedere la rezervoarele de gaz gri-şobolan de

lângă râu. „Doar singuraticii”, cântă în triluri răposatul Roy Orbison. „Uite-o pe iubita mea, acolo-i inima mea”, cu vocea lui uimitoare care urcă mai sus şi tot mai sus până zici că o să spargă cristalul şi, într-un fel, îl şi spărgea; Rabbit îşi zice că-i un şlagăr retro din cauză că Roy Orbison a murit.

Cântecele curg unul după altul, întrerupte la fiecare jumătate de oră de rezumatul ştirilor. În Columbia, o bombă a rănit optzeci şi patru de persoane, problemele Columbiei sunt sporite de o scădere a preţului cafelei, viitorul discurs al preşedintelui Bush despre problemele pe care le are naţiunea cu drogurile dă naştere unor speculaţii la Washington, poate fi un adevărat urmaş al lui Reagan? Tot la Washington, oficialii speră că micul panda care luptă pentru viaţă în incubator va supravieţui. Pe plan local, lamantinii continuă să fie activi în Bazinul Caloosahatchee, iar Dolphins au fost învinşi ieri la Miami de Philadelphia Eagles, cu scorul de 20 la 10. Lui Rabbit îi place scorul, dar toate cântecele alea vechi, tot siropul ăla despre dragoste, dragoste, dulceaţă, drăgălăşenie, căţeluşii din vitrină şi mami care-l sărută pe Moş Crăciun şi doamna neastâmpărată din Shady Lane, strunele din orchestraţie şi ciupitul coardelor în pizzicato, şi crescendourile alămurilor menite să-ţi înmoaie sufletul îl obosesc: îi displace profund ideea că-şi dă seama, atât de târziu, că melodiile vieţii lui erau la fel de cretine ca rockul pe care-l ascultă puştimea descreierată din ziua de azi, sau chestiile alea din anii ’60 şi 70 de care nu se mai sătura Nelson – toate compuse pentru capete goale şi hormoni înfierbântaţi, un ocean alb de spumă şi, ascultându-le acum, e ca şi cum ar încerca să mănânce o îngheţată dublă banana-split ca pe vremuri. Te poţi *lipsi* de toate, sunt ticluite doar ca să iasă banu’ repede. Ne duc cu zăhărelul producătorii ăştia de muzică, apoi reciclează şi fraieresc generaţia următoare cu un terci cu o aromă puţintel diferită.

Rabbit se simte trădat. A crescut într-o lume în care războiul nu era ceva neobişnuit, dar schimbarea, da: lumea stătea pe loc, să poţi creşte în ea. Ştie când a-nţărcat bălaia. Când au închis Kroll’s, Kroll’s care rezistase drept în mijlocul

Brewerului în toţi anii aceia, mai mare decât o biserică, mai vechi decât tribunalul, situat chiar în capătul Weiser Square, cu vitrinele feeric împodobite de Crăciun cu trenuleţe electrice, păpuşi care dau din cap şi steluţe sclipitoare în ferestrele din colţuri, de parcă Dumnezeu însuşi le-ar fi aşezat acolo, să lumineze cea mai întunecată parte a anului. Când era mic, nu-şi dădea seama unde-i lucrarea Domnului şi unde-i mâna omului. Toate veneau, cumva, de sus. Îşi aminteşte că stătea cu maică-sa în frig şi se uita lung la lumea asta de jucării poleite, la fel de reale ca oricare altele, gerul îi muşca obrajii, auzea clinchetul clopoţeilor milogi ai Armatei Salvării, simţea mirosul covrigilor fierbinţi, moi, vânduţi în anii ăia în Weiser Square, îl încerca senzaţia că peste tot în jurul lui adulţii se grăbesc – trupurile înfofolite năvăleau în Kroll's, unde puteai cumpăra tot ce era mai bun, de la perdele la paturi, de la jucării la veselă, de la porţelanuri la argintărie. Când a lucrat acolo, în spate, la livrări, a văzut cum stă treaba cu deverul, cu angajările şi disponibilizările, cozile intermitente, schimbările abrupte în modă, riscurile vânzării cu amănuntul, şi totuşi, el credea în magazin luat ca un întreg, în puterea lui, în destinul lui favorabil. Aşa că atunci când sistemul s-a dat peste cap într-o vară şi s-a decis să închidă Kroll's, nemaiavând cumpărători, fiindcă centrul devenise un loc înspăimântător pentru albi, Rabbit şi-a dat seama că lumea nu-i chiar atât de solidă şi benignă, că nu-i decât un set prăpădit de aranjamente temporare, înjghebat doar de dragul banilor. Se-ntâmpla să treci pe acolo şi te mulgeau de tot ce-aveai mai bun, mai ales când erai tânăr şi naiv. Dacă Kroll's se putea duce naibii, la fel se putea întâmpla şi cu tribunalul, şi cu băncile. Când s-or termina banii, Dumnezeu Însuşi ar putea da faliment.

Pe kilometri întregi din vecinătatea lui Disney World şi dincolo de el, parcurile de distracţie şi parcurile tematice mai puţin importante îmbie vizitatorii sosiţi în număr uriaş. Muzeul de ceară. Ud şi Vijelios, un tobogan de apă. Lumea Mării. Lumea Circului, altul decât cel reînfiinţat la Sarasota. Ce lume tâmpită, la fel de tâmpită pe cât e de falsă, ai dintr-

odată această revelaţie, cu imitaţii de blănuri, imitaţie de bijuterii. *Contrafăcute*, asta vor să spună. Un muzeu de păpuşi şi jucării vechi. Vechi, vechi, acum se vând drept antichităţi lucruri care nici măcar n-au vârsta lui, altă şmecherie. Pe Route 27, mergând spre sud, intri treptat în ţinutul fermelor secetoase, palide, albite de vipie, cu vite palide pe câmpiile întinse, pârjolite, crânguri de portocali cu verdele lor închis, dens, irigat, şi rezervoare uriaşe pline cu apă, au forma unor ciuperci gigantice, a unor nave spaţiale sosite de dincolo. La marginea drumului, mici panouri ce stau să cadă la pământ, pictate de mână, oferă ALUNE FIERTE, vândute la standuri de fetiţe mexicane şi iată, ca un ecou stins al uriaşelor parcuri tematice din nord, un parc de distracţii înduioşător, prăfuit, structuri şubrede asamblate pentru un minut de senzaţii tari, nemişcate acum, în aşteptarea micuţilor clienţi ai serii.

Soarele e sus pe boltă, iar norii gri, zdrenţuiţi, de azi-dimineaţă s-au topit şi căldura e crâncenă, strivitoare, înspăimântătoare când coboară din Celica la o benzinărie Texaco să meargă până la WC, fiindcă nu există nicio scăpare din calea ei, e ca zăpada de la Polul Sud, se strecoară până şi în toaleta bărbaţilor, la fel de umedă ca dogoarea estivală din Pennsylvania, dar mai pârjolitoare, mai furioasă. Şoseaua e lată, dar are stopuri şi drumuri care vin dinspre fermele albite; orăşelele se scurg unul după celălalt, Lake Wales, Frostproof, Avon Park, Sebring, şi se întreabă cum o fi să trăieşti aici, departe de coastă, departe de blocuri şi autorizaţii de pescuit, lângă nişte oameni care se scoală de dimineaţă şi pleacă la muncă exact ca şi cei din Brewer, doar că aici totul e turtit de soare: cum de-au ajuns aici, atât de aproape de marginea lumii, pe fâşia asta de nisip pe care ar inunda-o o cât de mică creştere a nivelului mării, ca urmare a topirii gheţurilor din Antarctica, din cauza dioxidului de carbon din atmosferă? Un fuior de fum dens apare la stânga lui, spre rezervaţia seminolă, e dens şi otrăvitor, să fie un dezastru, o bombă atomică, s-o fi declarat război în timp ce el s-a cufundat în amintiri muzicale; se aşteaptă să între într-un incendiu de pădure, dar nu se întâmplă nimic, fuiorul de fum dispare

treptat în stânga lui, nu va şti niciodată ce-a fost. Probabil vreo groapă de gunoi. Harry îşi simte tot trupul cuprins de crampe de prea mult stat la volan şi ia o nitroglicerină pentru efectul energizant pe care ţi-l dă, relaxarea interioară, gâdilatul lui.

Pământul devine din ce în ce mai puţin arid şi tot mai zbârcit. Oraşele au nume caraghioase ca Lake Placid, Venus, Old Venus şi Palmdale; chiar după Palmdale, după ce traversezi pârâul Fisheating ajungi nici mai mult nici mai puţin decât la Harrisburg, la el acasă, capitala Pennsylvaniei, dar o nimica toată în Florida, o ţii întins pe 29, un drum îngust atât de drept şi plat încât vezi kilometri întregi, cu camioane care vin spre tine prin valuri de căldură ce le ascund roţile, ţărănoi în furgonete care ţi se înghesuie în oglinda retrovizoare, vrând să te depăşească, indicatoare mai deloc, o senzaţie atotcuprinzătoare de mlaştină, atât de departe de civilizaţie încât postul de radio se pierde, ultimul cântec al vieţii tale până să se piardă cu totul e interpretat de o oarecare Connie Boswell, în vogă cu mult înainte de vremea lui Rabbit, şi se numeşte „Spune-mi că nu-i aşa” cu un sâsâit discret, trist, liniştit, de parcă ar vorbi cu tine. „Ai găsit pe-altcinevaaaa”, iar orchestra din spatele ei se aude suav şi delicat ca alea care cântau odinioară în holurile hotelurilor cu o mulţime de palmieri în ghivece, e atmosfera anilor ’20, viaţa era dură, nu-şi făceau griji din cauza fumatului, a băuturilor şi a colesterolului, făceau ce voiau, „*Sss*pune că nu-i aşşşa”, mai că-i vine să plângă când o aude, pare atât de sinceră, cu adevărat rănită. Oare ce-o *fi* în capul lui Janice? O să afle în curând.

Ai impresia că 29 nu se mai termină între şanţurile mlăştinoase, cu vegetaţia lor gri, mărăcinoasă, dar în cele din urmă ajunge la 80 în dreptul localităţii La Belle, cotind spre vest chiar la sud de Caloosahatchee, iar apoi eşti aproape acasă, se zăresc indicatoare către Aeroportul Regional Southwest Florida şi avioane care huruie la altitudine mică, le-ar putea doborî trăgând prin parbriz dacă ar fi *Vincennes*. Mânat de nostalgie, vrând să reintre în atmosfera Floridei,

trece de Şoseaua Interstatală 75 şi o ia pe Route 41. Starvin' Marvin. Proteze Universale. SuperCasierul. STARLITE MOTEL. Atunci când s-a dus cu Janice la un motel, de parcă ar fi fost un cuplu ilicit, când, de fapt, erau căsătoriţi de treisprezece ani. Nenorocos număr, dar uite că au trecut peste asta. Anul ăsta fac treizeci şi trei de ani. Şi treizeci şi patru de când şi-au tras-o prima oară. Când lucrau la Kroll's, habar n-avea că până la urmă ea o să se umple de bani. Părea doar o toantă penibilă în dosul tejghelei cu alune. Pe halatul ei maro era brodat „Jan", avea un aer nesigur şi sexy, o femeie sigură pe ea, independentă ca Elvira, probabil nu se prea omoară după sex, dar Jan da, a lăsat-o paf când a luat-o la mozolit ca pe Mary Ann, dar nu în maşină, ci într-un pat. Lui mami nu i-a plăcut de Jan; stătea în bucătărie cu mâinile pline de clăbuci şi zicea că Fred Springer e un escroc cu maşinile lui la mâna a doua. Acum Springer Motors e *kaput, finito.* Pe butuci, ca şi *Kroll's.* Nimic nu-i sfânt pe faţa pământului.

Harry ajunge la ieşirea de pe 41. Smocurile de iarbă de pampas, arbuştii în floare de pe străzile curbate arată altfel în acest anotimp, mai viguroşi. N-a mai fost niciodată aici în perioada asta. Pare mai pustiu, cu mai puţine maşini pe alei, cu mai multe draperii trase, trotuarele par mai puţin bătute de pietoni decât oricând, traficul e anemic, deşi e oră de vârf, cu praful după-amiezii în atmosferă, ca mâzga de pe argint. Nu vede nici măcar un singur tatu terciuit pe Pindo Palm Boulevard. Paznicul de la poarta complexului Valhalla Village, un negru subţire, cu ochelari, pe care Harry nu l-a mai văzut niciodată, nu-l cunoaşte, dar îi găseşte numele pe lista locatarilor şi îi face semn fără un zâmbet, este eficienţa întruchipată, probabil a terminat colegiul, e supracalificat.

Codul de la intrarea Corpului B nu-i iese. Cu atâtea numere la viaţa lui, l-o fi greşit. Totuşi, după a treia încercare nereuşită, îşi dă seama că nu el e de vină, s-a schimbat codul. Aşa că, şchiopătând din cauza piciorului drept, înţepenit de cât l-a ţinut pe acceleraţie timp de trei zile şi mai bine, Harry trebuie să traverseze şontâcăind refugiul mochetat din parcare şi asfaltul în canicula ameţitoare, prin năvala de miresme

tropicale pe jumătate uitate, hibiscuşi, bougainvillea, stuf de palmier uscat, iarba Sfântului Augustin cu frunze late şi cărnoase, spre biroul administraţiei, din Corpul C, să afle noul cod.

I se spune că i-au trimis anunţul la adresa estivală din nord, iar el le zice:

— L-o fi rupt nevastă-mea sau l-o fi pierdut.

Vorbindu-le din nou unor oameni, glasul îi sună ciudat şi croncănit, de parcă ar veni de la câţiva metri din afara lui, ca ecoul ce răsună dintr-o parte sau corul care câteodată te ia prin surprindere la combina auto. Coborât din maşină, se simte stingher şi vulnerabil: ca un melc de mare fără cochilie. Luând-o înapoi, aruncă o privire în Club Nineteen şi e uimit să nu vadă pe nimeni la mese, nici înăuntru, nici afară, deşi un grup de patru aşteaptă la intrarea pe terenul de golf, în umbra care se lungeşte cu fiecare minut. Nu joci în mijlocul zilei în acest anotimp, bănuieşte el.

Liftul are o fişă de reparaţie de-o altă culoare, coridorul de culoarea piersicii miroase a alt deodorizant, cu o aromă discretă, uşor nostalgică, de limonadă. Uşa de la 413 se deschide cu uşurinţă, cele două chei scrâşnesc în fantele lor vălurite şi se răsucesc, nicio pânză de păianjen nu i se lipeşte pe faţă, nu zăreşte niciun păianjen mare, maro, păros pe covor, care s-o ia la fugă căutându-şi scăparea. În ultimul timp îşi imaginează tot felul de chestii ciudate. Apartamentul e cum îl ştie dintotdeauna, complet nemişcat, ca o machetă de-a lui – rafturile fără spate, păsările şi florile pe care Janice le-a făcut din scoici mărunte, albe, oul mare de sticlă verde care odinioară era în salonul bunicii Springer, canapeaua pătrăţoasă de culoare deschisă, biroul din imitaţie de bambus, ecranul gri-verde mort al televizorului. Nimeni nu s-a ostenit să-i tulbure sau să-i spargă casa: ce măgărie, îşi mută cele două genţi în dormitor şi deschide uşa glisantă spre balcon. Sunetul paşilor săi tulbură tăcerea locului. O încărcătură electrică de reproşuri pluteşte în aerul stătut. Apartamentul nu-l aştepta, a sosit prea devreme. Sosirea lui aici după parcurgerea unei distanţe atât de mari face ca totul să-i pară

mărit, ca gămălia acului privită la microscop. Întregul apartament – mobila, dulapurile acvamarin şi tejgheaua furniruită din bucătărie, unghiurile uşilor înrămate şi ale plintei – îi pare lui Rabbit o structură unitară, atent îmbinată, să găzduiască o cantitate de teamă ce stă să dea pe-afară.

Un telefon alb aşteaptă să sune. Ridică receptorul. Nu are ton. Pe fir e Dumnezeu. E deconectat în acest anotimp. Azi e duminică, mâine-i Ziua Muncii. Vechea ghicitoare familiară: cum suni la compania de telefoane dacă n-ai telefon?

Deşi repus în funcţiune, telefonul tot nu sună. Zilele se succedă pustii. Familia Gold, de vizavi, e plecată în Framingham. Bernie şi Fern Drechsel sunt undeva în nord, stând ba la una dintre fiice, ba la cealaltă, ba în Westchester County, ba în Queens, ba în casa confortabilă a fiului lor din Princeton şi căsuţa lui din Manahawkin. Familia Silberstein are o locuinţă în Carolina de Nord, unde se mută din aprilie până în noiembrie. Odată, când Harry l-a întrebat pe Ed de ce nu se întorc în Toledo, Ed s-a uitat la el cu ochii mijiţi, de mare şmecheraş, şi l-a întrebat, la rândul lui: „Ai fost vreodată la Toledo?” Restaurantul din Valhalla arată de groază – cu mesele goale şi ecoul unui clinchet de argint lovit de porţelan şi nu se joacă bingo decât o dată pe săptămână. Terenul de golf e populat dimineaţa devreme de grupuri de câte patru jucători gălăgioşi, îl trezesc pe Harry cu noaptea-n cap – sunt bărbaţi tineri, oameni de afaceri din Deleon care îşi plătesc cotizaţiile de membri la preţ redus, de extra-sezon – iar apoi, de la ora zece până în jur de ora patru, terenul se coace în canicula de vreo treizeci şi cinci de grade Celsius, nu-i nimeni pe el în afară de câinele vagabond care-l traversează în diagonală sau de pisicile care-i zgreapţănă gropile cu nisip. Când se trezeşte într-o dimineaţă cu chef să joace o partidă de unul singur şi plănuieşte să închirieze o maşinuţă, Harry descoperă că la magazinul de închiriat articole sportive i s-au pierdut pantofii de golf. Puştiul de la tejghea – instructorul şi asistentul lui sunt amândoi încă în nord pe la nişte cluburi rurale care funcţionează până spre sfârşitul lui octombrie –

spune că ştie sigur că-s pe undeva pe-acolo, doar că în perioada asta au un sistem diferit.

Singura persoană de pe coridorul etajului patru care pare să mai fie în zonă e nebuna de la 402, doamna Zabritski, o văduvă cu părul alb, ciufulit, prins cu doi piepteni vechi din baga, care nu fac decât să-i sporească încâlceala. Familia Gold i-a povestit că ar fi supravieţuit unui lagăr de concentrare. Se uită la Harry de parcă şi el ar fi nebun că-i aici.

Într-o zi, când se întâlnesc la lift şi ea se uită ciudat la el, simte nevoia să-i explice:

— Am simţit brusc imboldul să vin aici mai devreme în acest an. Nevastă-mea s-a apucat de imobiliare, iar eu mă plictiseam să tot stau acasă aiurea.

Căpşorul fără gât al doamnei Zabritski e înşurubat într-un unghi înclinat faţă de umăr, de parcă şi-ar lipi de ureche un receptor invizibil. Se zgâieşte la el furioasă şi buzele îi dezvelesc proteza cu dinţi lungi într-un oval ferm, ce-i reaminteşte de efigia lui Batman, expusă pretutindeni astă-vară. Are ochii brăzdaţi de vinişoare roşii, fierbinţi şi rotunzi, înfundaţi în orbite, cu o privire pierdută, ca a lui Lyle.

— E iadul pe pământ, pare să zică bătrânica, cu buzele încordate, încercând să nu-şi scape proteza din gură.

— E… poftim? Ce e?

— Vremea asta, îl lămureşte ea. Soţia ta… se opreşte, buzele ei iar au de lucru.

— Soţia mea… ce?

Rabbit încearcă să-şi înfrâneze pornirea de-a striga, căci auzul nu pare să fie o problemă pentru ea, în ciuda aerului îndurerat cu care îşi ţine capul înclinat.

— E o drăgălaşă, încheie ea, însă pare furioasă în timp ce spune aceste vorbe.

Părul ei are şuviţe sculate de parcă l-ar fi dat cu gel şi l-ar fi lăsat aşa.

— O să vină şi ea în curând, aproape că ţipă, jenat atât de secretele şi minciunile lui pline de speranţă, cât şi de nebunia ei de piticanie zăpăcită.

Uite cu ce femeie s-a pricopsit, după Mary Ann, apoi

Janice, corpolenţa mătăsoasă a lui Ruth şi ochii saşii ai lui Peggy Fosnacht, după sânii adolescentini ai lui Jill şi docilitatea ei drogată, după Thelma cu coşciugul ei negru şi Pru care strălucea difuz în întuneric ca o prostituată dură în plină floare, ca să nu mai vorbim de curva aia obosită din Texas, cu dulceaţa ei hârâită din glas şi de celălalt futai pe bani din viaţa lui, cu o fată de care-şi aminteşte din an în Paşte, la o excursie organizată de Verity Press la Clubul Polonezo-American din Brewer, era slăbuţă, răcise şi nu şi-a dat jos sutienul şi puloverul, în camera aia de pe colţ, unde îl aştepta pe o saltea ca un fel de prizonieră, era tânără, cu abdomenul şi coapsele transpirate din cauza răcelii, dar pură şi palidă, cu câteva vinişoare albăstrii acolo unde pielea i se mula peste oasele pelvisului, cu sexul ca un triunghi negru de modă veche, lăsat de natură, flocos, înfloritor, neras pe margini pentru costumul de baie, cum vezi în ziua de azi prin revistele porno. Îi plăteai tipului care stătea de partea cealaltă a uşii cei zece dolari pentru zece minute, tipul nu se bărbierise prea de curând, Rabbit a presupus că-i fratele ei sau, poate, taică-său. Şi-a zis că fata o fi poloneză, judecând după numele clubului, să fi avut la vreo optsprezece ani, doamna Zabritski ar fi avut vârsta asta după ce a ieşit din lagărul de concentrare, cu pielea catifelată, mlădioasă, o tânără supravieţuitoare. Uite ce face timpul cu oamenii; acum are chipul brăzdat de riduri adânci, care i se intersectează ca pătratele de pe o tablă de şah din piele.

— Ar trebui să mai aştepte, spune doamna Zabritski.

— O să-i transmit, spune el tare, luptându-se cu magnetismul ce-l absoarbe, urmare a faptului nerostit că ea e femeie, iar el e bărbat şi amândoi sunt singuri şi nebuni, despărţiţi de doar câteva uşi pe coridorul ăsta ca un tobogan lung de culoarea piersicii, cu dungi argintii sclipitoare pe tapetul gofrat.

Toată viaţa pare să-i fi fost o călătorie în trupurile femeilor, unde scrie c-ar trebui să se termine acum? Să zicem că avea optsprezece ani când s-a terminat războiul, el avea doisprezece, nu-i mai mare decât cu şase ani. Are şaizeci şi

doi. Nu-i rău, încă o mai mişcă, cine ştie? Beu Gold e mai bătrână ca ea şi tot e sexy.

Încearcă să se uite la televizor, dar asta îi dă o stare de agitaţie. Ultimele reluări ale emisiunilor estivale sunt amestecate cu reclame la cele noi, care nu diferă prea mult: familii, râsete înregistrate, intrări hilare, livinguri cu trei laturi, cu scările care coboară în fundal ca în *Cosby* şi uşi de la intrare plasate în dreapta, pe-acolo intră bunicii bonomi, cu cadouri şi necazuri. Uşa e în dreapta în *Cosby* şi în stânga în *Roseanne.* Soţul ăla grăsan o să aibă şi el probleme cardiovasculare. E greu să faci diferenţa între familiile astea de la TV şi propria ta familie, doar că viaţa ta nu-i întreruptă de reclame la fiecare şase minute, iar a lor nu se împotmoleşte în nimicnicie, într-un stadiu în care nu se mai întâmplă nimic, nu tu un scheci, nu tu un musafir bezmetic, nu tu hohote de râs înregistrate, totu-i doar plictiseală şi senzaţia că te pierzi, în special când te scoli de dimineaţă şi luna încă e sus pe cer, iar bărbaţii pariază zgomotos la prima gaură.

La început îşi zice că Janice o fi încercat cu disperare să-l prindă la telefon în cele patru zile dinainte de a-l fi reconectat joia, de şi-o fi pierdut încrederea în vechiul număr de telefon. Apoi începe să-i accepte tăcerea ca pe-o declaraţie definitivă. *N-o să te iert niciodată.* Bine, să fie al dracu' dacă are s-o sune. Muta. Târfa bogată. Mai face pe fata muncitoare. Se crede mare sculă dispunând de vieţile tuturor, cu contabilii şi avocaţii ăia recomandaţi de Charlie, doar a văzut-o la viaţa lui beată criţă, de nici nu era în stare să se ducă la baie să se pişe. În cele câteva rânduri când Harry s-a înmuiat, sub impulsul momentului, de regulă pe la orele patru-cinci, când nu mai suportă zvonul partidelor de golf reluate şi mai sunt ore întregi până la cină, telefonul din căsuţa de calcar din Penn Park sună la nesfârşit, fără niciun răspuns. Pune receptorul în furcă oarecum uşurat. Şi nimicul are o puritate aparte. La fel ca şi fuga. L-a demonstrat că mai are zvâc, iar acum ea îi demonstrează ca a rămas la fel de încăpăţânată. Tăcerea ei îl înspăimântă. Încearcă să alunge imaginea unui accident pe care l-ar fi putut suferi, fără ştirea lui, alunecând în cadă sau

ieşind cu Camry-ul în decor după ce a băut prea mult la Nelson sau la vreun restaurant vietnamez, în compania lui Charlie. Scafandrii poliţiei o găsesc înecată pe bancheta din spate ca fata aia din Wilkes-Barre cu douăzeci de ani în urmă. Dar nu, dacă s-ar întâmpla ceva, l-ar anunţa şi pe el, l-ar suna cineva, Nelson, Charlie sau Benny de la salon, dacă o mai fi existând un salon. Cu fiecare nouă zi petrecută aici, evenimentele din Pennsylvania îi par tot mai îndepărtate. În timp ce se învârte prin camerele goale ale apartamentului, fiecare cu vedere spre terenurile de golf paralele şi un deşert de acoperişuri cu ţiglă spaniolă, întreaga lui viaţă îi pare ireală, sau la fel de reală ca vieţile din seriale, iar acum e prea târziu s-o facă reală, să fie serios, să întindă mâna până în miezul de fier al pământului şi să scoată la suprafaţă o viaţă pentru sine.

Atmosfera locală de-aici, în acest sezon, e plină de violenţă, de parcă indigenii s-ar comporta ireproşabil doar în timpul iernii. Alarme de uragan *(Gabrielle loveşte din plin),* automobile intrate în coliziune frontală, jafuri armate la Publix. După Ziua Muncii, un tânăr fotbalist moare trăsnit în timp ce ieşea de pe teren după antrenament; se spune că în Florida se înregistrează mai multe decese din cauza trăsnetelor decât în oricare alt stat. La Cape Coral, un poliţist hispanic e acuzat pentru că şi-a omorât în bătaie cockerul spaniei cu o rangă. Broaştele ţestoase mor cu miile în năvoadele întinse pentru creveţi. Un ucigaş pe nume Petit a cărui mamă spune că e leit Charles Manson e declarat apt mintal pentru a fi judecat în instanţă. Deion Sanders continuă să ţină prima pagină a ziarului *News-Press* din Fort Myers: azi înscrie patru puncte şi realizează un *home run* pentru echipa de baseball Yankees, mâine semnează un contract de milioane să joace fotbal la Atlanta Falcons, pentru ca poimâine să fie dat în judecată de poliţistul pe care l-a lovit la Crăciunul trecut în mall, iar duminică bâlbâie o minge pentru Falcons, dar o transformă în eseu, oricum, e singurul om din istoria omenirii care a reuşit să facă un *home run* şi să înscrie un eseu în sportul profesionist în aceeaşi săptămână.

Deion e plin de talente

Să se bucure de ele cât mai poate. Îşi spune Omul Zilei şi e tot timpul dat la ştiri cu ochelari de soare şi lănţişoare de aur. Rabbit se uită la Becker, copilul ăla mare, cum îl bate pe Lendl în finala de la US Tennis Open şi îl apucă deprimarea, Lendl a părut bătrân, obosit şi deşirat, deşi n-are decât douăzeci şi opt de ani.

Nu discută cu nimeni, în afară de doamna Zabritski, când îl prinde pe hol, şi cu puştanii ăia de vânzători nostimi când îşi cumpăra mâncare, lame de ras şi hârtie igienică, şi cu cei care se simt obligaţi să intre-n vorbă cu el, cu ceilalţi pensionari din restaurantul de la Valhalla; tot timpul îl întreabă de Janice, aşa că situaţia începe să devină jenantă şi, tot mai des, preferă să-şi încălzească mâncare congelată şi să rămână în apartament, trecând întruna de pe un canal TV pe altul în căutarea unei emisiuni cu care merită să-şi omoare timpul. În singurătatea asta, inima îi ţine companie. O ascultă, încearcă să-i descifreze mesajele. Are un ritm diferit în diferite momente ale zilei, un *buf buf* domol, parcă-i subacvatic dimineaţa, iar spre seară, când organismul îi oboseşte şi mai e şi surescitat, îi bate mai capricios, cu accent pe prima bătaie, urmată de note gingaşe, cu câte o mică poticnire şi pauză din când în când. Îl înţeapă când se ridică din pat şi, la fel, şi când se întinde, sau ori de câte ori se gândeşte prea intens la situaţia lui, la faptul că s-a lăsat dus de val în halul ăsta. În seara aia, ar fi putut să se ducă la ei şi să ia taurul de coarne, dar câţi tauri poate înfrunta un om? Bun, şi-a tras-o cu Pru o dată. La urma urmei, care-i rostul nostru pe pământ? Femeile se plâng că bărbaţii nu văd decât ţâţe şi buci când se uită la ele, dar ce ar trebui să vedem? Suntem programaţi genetic să vedem ţâţe şi buci. Cu excepţia indivizilor ca Slim şi Lyle, ei n-au în program şi ţâţele. Un lucru e sigur, dacă ar trebui să renunţe la unele părţi din viaţa lui, futaiul e ultimul lucru la care ar renunţa, n-ar da-o nici măcar pe fetiţa aia mucoasă de

la Clubul Polonezo-American, abia dacă i-a spus două cuvinte şi şi-a tot şters nasul cu batista cât a stat călare pe ea, şi totuşi, i-a arătat ceva, un smârc stufos şi l-a primit înlăuntrul ei, acolo unde conta. O grămadă de alte lucruri pentru care ar trebui să fii recunoscător nu-s acolo unde contează. Când se ridică din fotoliul de răchită indignat – nu mai suportă *Cheers* de când Shelley Long s-a retras din distribuţie, iar pe tipul ăla cu fruntea de Cro-Magnon nu l-a înghiţit niciodată – şi se duce la bucătărie să-şi umple iar castronul cu fulgi de porumb Keystone, pe care nu-i găseşti în toate magazinele de aici, dar îi poţi cumpăra de la Winn Dixie, de pe Pindo Palm Boulevard, inima îi mărturiseşte lui Harry un scurt galop delicat, ca un solo de tobe cu dantelării al vechilor baterişti de muzici swing, ce loveau şi marginea tobei, şi membrana, încheind cu zornăitul talgerului, muzica vieţii lui. Când i se întâmplă asta, are senzaţia că pieptu-i dă pe-afară, emoţionat şi zorit. Nu-l doare, doar simte că-i acolo, estompată în harababura aia dinăuntrul lui, la care nu-i place să se gândească, după cum nu i-a păsat niciodată de friptura de vită în sânge, servită la localul Chuck Wagon de peste drum de salon, pe Route 111, înainte să se preschimbe în Pizza Hut. Acum, la fiecare mişcare bruscă simte că îi creşte tensiunea, un zvâc surprinzător în cap, o clipă i se pare că are un picior mai scurt decât celălalt. Şi durerea, poate totu-i doar în închipuirea lui, dar contracţiile chingilor care-i traversează coastele, senzaţia de ceva care i-a fost cusut acolo dinspre interior, par să-l taie mai adânc, mai fierbinte, de parcă aţa cu care i-a fost cusut peticul s-ar îngroşa şi s-ar înroşi ca încinsă în foc. Seara, când stinge lumina, nu-i place să-şi lase capul pe-o singură pernă, e ca şi cum şi-ar băga capul într-o groapă, nu că nu poate respira, dar dacă-şi pune capul pe două perne şi stă întins cu privirea în tavan, se simte mai confortabil, mai puţin *plin.* Se poate întoarce pe-o parte, dar îi e imposibil să mai doarmă ca pe vremuri, pe burtă, cu picioarele atârnându-i peste marginea patului; e un cuib de gânduri purpurii, alunecoase, pe jumătate moarte, în care nu suporta să-şi mai vâre faţa. Se pare că există nişte cohorte de elfi, de care îl

ferea trupul călduţ şi ferm al lui Janice, chiar şi când sforăia şi se băşea, după cum se mai întâmpla uneori. În lipsa ei, doarme alături de inimă, îi ascultă galopul şi rateurile când odihna îi e tulburată, când puştii care au sărit gardul urlă pe terenul de golf pustiu, luminat de razele lunii, când vreo sirenă şuieră undeva în centrul Deleonului, când un avion uriaş vine din nord huruind şi se pregăteşte să aterizeze pe Aeroportul Regional Southwest Florida. Se trezeşte în lumina mov şi apoi îşi lasă bătaia tot mai lentă a inimii să-l tragă înapoi la somn.

Visele îi sunt delicioase, ca bomboanele interzise – sunt recombinări intens colorate şi suprapopulate ale unor situaţii vechi stocate în celulele creierului său, camere ca livingul din Vista Crescent nr. 26, cu şemineul pe care nu l-au folosit niciodată şi veioza cu suportul din lemn adus de valuri, vechea bucătărie de pe Jackson nr. 303, răcitorul din lemn, aragazul cu sfârcurile lui de flacără albăstruie şi masa cu tăblia de porţelan zgâriat, şi deformată, şi nouă, populată cu persoane care n-au vârsta pe care ar trebui s-o aibă, Mim cu o tonă de fard de pleoape verde la vârsta pe care o avea mami când erau ei mici, sau Nelson ca prichindel ieşind de sub o maşină în service-ul unsuros al salonului Springer Motors, nefericit şi bolnăvicios, cu faţa murdară, sau Marty Tothero şi Ruth, şi până şi smucită aia de Margaret Kosko, nu i-a mai venit în minte numele ei de treizeci de ani, dar iat-o acum în neuronii lui, la fel de clară ca atunci, cu paloarea ei urbană, subnutrită, exact ca în seara aia, în separeul de la restaurantul chinezesc, când Ruth şedea lângă el şi Margaret lângă domnul Tothero, al cărui cap pare strâmb şi gri ca al unui rinocer muribund, şi toţi patru mănâncă acum în restaurantul din Valhalla, cu basoreliefurile lui kitschoase, cu vikingi, şi cu *salad-bar*-ul somptuos, unde preparatele de sub capacele de plastic sunt viu colorate şi variate ca bijuteriile, aranjate în ordinea culorilor curcubeului, asemenea creioanelor colorate din cutiile care făceau întotdeauna parte din cadourile primite de ziua lui de naştere, în februarie, un mic evantai de capete ascuţite cu miros de ceară, în lumina de-afară, puternică, de

februarie, filtrată prin ţurţuri, şi uimirea de-a fi cu un an mai bătrân. Harry se trezeşte din visele astea fără tragere de inimă, de parcă viziunile lor miniaturale ar constitui o substanţă esenţială în alimentaţia lui, un motor bine uns, torcând lin, în care simte nevoia să se reintre, ca biata Thelma şi aparatul ei de dializă. Se trezeşte întotdeauna pe burtă şi, numai după ce i se limpezeşte mintea şi se racordează din nou la timpul prezent, recunoaşte liniile paralele gri-pâsloase pe care le percepe ca fiind zorii din spatele şipcilor curbate ale jaluzelelor şi presiunea insistentă de pe faţă drept briza răcoroasă a Golfului, ce intră pe uşa glisantă crăpată, numai atunci începe să-l macine din nou singurătatea şi să-i vorbească inima. Uneori pare o făptură micuţă, un bebeluş, care imploră în sinea lui puţină atenţie, să fie salvat, iar alteori un intrus sinistru, un trădător ce mormăie într-un limbaj codificat, un parazit extraterestru pe care nimic nu-l poate expulza. Durerile, când îl iau, par ostile şi premeditate, cuţitele unui inamic tot mai puternic.

Îşi face o programare la doctorul Morris. Reuşeşte să obţină una surprinzător de repede, răspoimâine. Doctorii de aici sunt expeditivi, prea numeroşi, prea mulţi mineri în goana după aur, imigranţii geriatrici sunt încă în nord în acest anotimp. Cabinetul se află într-una din clinicile scunde din stuc de pe Route 41. În sala de aşteptare răsuna tot timpul muzica ambientală, care se împleteşte cu freamătul traficului de afară. De la ultima consultaţie a mai îmbătrânit şi doctorul. E adus de spate, îşi târâie picioarele şi are încheieturi artritice. Falca zbârcită nu-i pare proaspăt bărbierită, iar nările îi sunt pline de păr negru. Fiul lui, tânărul Tom, rozaliu şi mieros la cei patruzeci şi ceva de ani ai lui, îi întinde lui Harry o mână dolofană şi pistruiată pe hol, şi îşi poartă halatul alb peste pantalonii de golf verde-gălbui. Stă într-un cabinet alăturat şi se pregăteşte să preia întreaga afacere. Deocamdată însă, bătrânul doctor trage cu dinţii de vechii lui pacienţi. Harry încearcă să-i descrie senzaţiile complexe pe care le are. Doctorul Morris, dând impacientat din mâna artritică, îi face semn să între în sala de consultaţie. Îl pune să se dezbrace

până la boxeri, îl cântăreşte, ţâţâie. Îl aşază pe patul de consultaţie, apoi îi ascultă pieptul cu stetoscopul şi îi ciocăneşte reconfortant spatele gol cu degetul lui noduros, apoi, solemn, tăcut, îi apucă mâinile. Îi studiază unghiile, le întoarce şi se uită cu atenţie la palme, bombăne. De aproape, emană mirosul trist, de piele tristă, tăbăcită, mucegăită a unui bătrân.

— Ei, îl întreabă Harry, ce spuneţi?

— Cât exerciţiu fizic faci?

— Nu prea mult. Asta de când am ajuns aici. În nord, am mai grădinărit un pic. Şi am jucat golf… dar am cam rămas fără parteneri.

Doctorul Morris îl cântăreşte prin lentilele lui fără ramă. Ochii, odinioară de-un albastru intens, au irisurile spălăcite. Sprâncenele zici că-i sunt smocuri încâlcite de fire albe şi maro-roşcat, iar obrajii şi fruntea îi sunt împestriţate de mici pustule şi umflături. Sprâncenele proeminente i se arcuiesc, se înalţă ca nişte turele ce iau ţinta la ochi.

— Ar trebui să faci mişcare pe jos.

— Să fac mişcare?

— În pas sprinten. Câţiva kilometri pe zi. Cam ce mănânci?

— Păi… chestii de-astea de încălzit la cuptor. Semipreparate. Nevastă-mea e încă în nord, dar nu prea găteşte nici când e aici. Pe când noră-mea…

— Mănânci vreodată chestii de-alea nesănătoase şi sărate ambalate în pungi?

— Păi… rar de tot.

— Ar trebui să fii atent la consumul de sare. Dacă simţi nevoia să ciuguleşti ceva, ciuguleşte legume crude. Citeşte etichetele. Ţine-te departe de sare şi grăsimi animale. Cred că am mai avut discuţia asta, când erai în spital… – ridică braţul şi-i verifica fişa – acum nouă luni.

— Mda, aşa am făcut un timp. Mai fac şi-acum, doar că în ziua de azi e mai uşor să…

— Să te otrăveşti. Nu face asta. Nu fi leneş. Şi ar trebui să slăbeşti douăzeci de kile. Cu un regim fără sare, ai pierde zece kile din apa reţinută de corp în două săptămâni. O să-ţi mai

dau o foaie cu regimul alimentar indicat, în caz că ai pierdut-o pe cea pe care ţi-am dat-o mai demult. Poţi să te îmbraci.

Ori doctorul s-a micşorat, ori biroul lui s-a mărit de la ultima vizită a lui Harry. Se aşază, îmbrăcat, de partea cealaltă a biroului şi începe:

— Durerile…

— Durerile se vor atenua dacă vei avea grijă de tine. *Inimii* tale nu-i place cu ce-o hrăneşti. Ai avut parte de vreo sursă majoră de stres în ultimul timp?

— Nu tocmai. Doar sâcâielile obişnuite. Câteva probleme de familie, dar se pare că se vor rezolva.

Doctorul scrie pe reţetar.

— Vreau să facem nişte analize de sânge şi un EKG la Community General. Apoi, vreau să discut cu doctorul Olman. În funcţie de rezultate, s-ar putea să fie nevoie de încă un stent.

— O, Doamne! Nu mai vreau!

Sprâncenele ciufulite se arcuiesc din nou, buzele sclivisite, uscate plescăie. N-are o gură cărnoasă, deşteaptă, de evreu. Are o zgârcenie ursuză de scoţian în felul în care gândeşte şi vorbeşte, aproape că-şi dă pe faţă nerăbdarea, după ce a consultat la viaţa lui atâţia pacienţi cu un picior în groapă.

— Ce nu ţi-a plăcut? Au fost dureroase bufeurile?

— A fost ciudat, îi povesteşte Harry, să am chestia aia în mine. Mi-ajunge să mă *gândesc* la ea…

— Ia zi, preferi să te gândeşti la recidiva unei stenoze coronariene care să-ţi pună viaţa în pericol? Au trecut, ia să vedem, aproape şase luni de când ai făcut angioplastia la… – se chinuieşte să citească din fişă – spitalul St. Joseph din Brewer, Pennsylvania.

— M-au pus *să mă uit*, îi povesteşte Harry. Mi-am văzut propria inimă pe monitor, plină de nişte chestii ca fulgii de orez Krispies.

Doctorul schiţează un zâmbet scoţian minuscul, uscat ca un ciulin.

— Şi ce-i rău în asta?

— A fost… – caută cuvântul potrivit – jignitor.

De fapt, dacă stai să te gândeşti, toată viaţa lui are şanse să fie de-acum încolo tot o jignire. Stimulatoare cardiace, cârje, scaun cu rotile. Impotenţă. A văzut odată în vestiarul de la Valhalla un tip înalt şi foarte bătrân – musafirul cuiva, nu l-a mai văzut de atunci – ieşind de la duş cu muşchii atât de uscaţi, încât partea din spate a coapselor i se unea cu fesele, de ziceai că gaura curului îi ocupa tot spaţiul prelung dintre picioare. Curul lui îşi pierduse bucile, iar Harry nu-şi putea lua ochii de la prăpastia aia carnală.

Doctorul Morris scrie voit lent, cu o mână tremurătoare, nişte însemnări pe care le adaugă în fişă. Fără să-şi ridice privirea, îi spune:

— Acum există mai multe instrumente de investigaţie care nu necesită un cateter. Scanările cu tehneţiu 99 intravenos pot identifica deteriorarea acută a muşchiului inimii. Există apoi ecocardiografia. N-o să ne aruncăm la nimic. Hai să vedem ce poţi face de unul singur, cu un regim mai sănătos.

— Bun.

— Vreau să ne vedem din nou peste patru săptămâni. Iată trimiterile pentru analizele de sânge şi EKG, şi o reţetă pentru un diuretic şi un sedativ pentru noapte. Să nu uiţi lista cu regimul alimentar. Plimbă-te. Nu prea iute, dar susţinut, patru-cinci kilometri pe zi.

— Bine, spune Rabbit, dând să se ridice de pe scaun, simţindu-se ca o puşlama chemată în biroul directorului, care scapă cu o săpuneală uşoară.

Doctorul Morris îl pironeşte însă cu ochii lui de-un albastru-pal cufundaţi în orbite şi-l întreabă:

— Ai vreo ocupaţie? În fişă scrie că te ocupi de un salon auto.

— S-a zis cu asta. Afacerea a preluat-o băiatul meu, iar nevastă-mea vrea să nu-i stau în cale lu' ăla mic. Firma a fost înfiinţată de taică-său. Probabil că vor fi nevoiţi s-o vândă.

— Ai vreun hobby?

— Păi, citesc multă istorie. S-ar putea spune că-i damblaua mea.

— Ai nevoie de mai mult de-atât. Un bărbat are nevoie de o

ocupaţie. Trebuie să facă ceva. Cel mai bun lucru pentru trup este să ai o preocupare sănătoasă în viaţă. Găseşte-ţi o preocupare în afara propriei persoane şi inima n-o să-ţi mai transmită semnale.

Cum îi miroase a un sfat bun, lui Rabbit îi vine s-o ia la fugă în direcţia opusă. Îşi reia sculatul de pe scaun şi iese cu hârtiuţele date de doctorul Morris în arşiţa toropitoare. Puţinele persoane din parcare îi par simple fuioare de fum colorat ce se înalţă din umbrele lor, abia există. Radioul din Celica-e plin de glasuri care tot trăncănesc despre Deion Sanders, despre cum a pierdut Koch alegerile primare ale democraţilor din statul New York în faţa unui negru, despre rezultatele tot mai slabe la examenul de bacalaureat din Lee County, despre mesajul televizat de ieri al preşedintelui Bush adresat şcolarilor americani. „Omul ăla nu face *nimic!”,* urlă la telefon un ascultător.

Păi, îşi zice Rabbit, dacă Bush e bine mersi fără să facă nimic, de ce n-ar funcţiona chestia asta şi în cazul lui? Pe scaunul de lângă el, reţetele şi trimiterile doctorului Morris, plus copiile xerox ale regimului alimentar se ridica şi se împrăştie prin maşină suflate de instalaţia de aer condiţionat. De la un alt post de radio află că Phillies i-au bătut aseară pe cei de la Mets cu doi la unu. Dickie Thon a realizat un *home run,* cu un jucător penalizat la mingea a noua, iar favoriţii dinainte de începerea campionatului au rămas cu mult în urma fostei codaşe Chicago Cubs. Harry încearcă să pară interesat de ştiri, dar nu poate. Asta de la retragerea lui Schmidt încoace. Sfatul zice să ai preocupări; în realitate însă, te preocupă tot mai puţine lucruri. Aşa e-n firea lucrurilor.

Şi totuşi, începe să meargă pe jos. Ba chiar se duce cu maşina până la Palmetto Palm Mall şi îşi cumpără o pereche de pantofi Nike, cu câte o bulă de aer ultimul răcnet, care-i protejează călcâiele. Iese la plimbare între nouă şi zece dimineaţa, după ce ia micul dejun şi porţia de *News-Press,* iar apoi, din nou, între patru şi cinci, după care se întoarce să tragă un pui de somn, după care urmează cina şi statul la televizor, plus două-trei pagini de lectură, şi un somn zdravăn

graţie plimbărilor. Explorează Deleonul. La început, se plimbă pe străzile curbate, cu case scunde din stuc, pe-o rază de un kilometru şi jumătate în jurul lui Valhalla Village, cu curţile neîngrădite pline de iarbă înălţuţă, care ascund pe jumătate snopi de ferigi uscate, cu o textură proprie Floridei, cu o mireasmă plăcut-veştedă, tipică Floridei. Întâlnirea cu un poştaş care împarte corespondenţa sau cu un căţeluş care latră în draci – un pechinez cu faţa turtită şi cu blana mătăsoasă, lungă, prinsă cu fundiţe – e la fel de formidabilă ca descoperirea vieţii pe Marte. Apoi, tot mai îndrăgostit de pantofii Nike (la început credea că bula aia de la călcâi nu-i decât un moft, dar poate chiar adaugă elasticitate mersului), îşi croieşte drum spre centru şi râu, locul unde a luat naştere oraşul, mai întâi sub forma unui fort din războaiele cu seminolii şi a unui punct de îmbarcare a vitelor şi bumbacului.

La câteva străzi de faleză şi hotelurile din sticlă verde, descoperă vechi cartiere unde copacii mari, umbroşi, aromaţi, falnici, stejarii pereni, arborii de cauciuc şi, din loc în loc, smochinii indieni ce se răsfiră pe cârjele lor, atârnă deasupra caselor de lemn odinioară spoite în alb, dar cu tencuiala cojită până la o goliciune gri, cu obloane la ferestre şi cu acoperişuri din tablă ondulată. Din casele astea se aude muzică, muzică de la radio, ce-ţi zgârie urechile, şi glasuri arţăgoase sau de-o veselie frenetică, crâmpeie luminoase de viaţă auzite involuntar. Trotuarele sunt nepavate, nişte cărări înguste, parcă făcute de pisici, s-au bătătorit în diagonală printre copaci, intrând şi ieşind de pe proprietăţile private, iarba arsă creşte în petice pe ici-colo, pământul scorţos e acoperit de un covor de păstăi şi ghinde. Peisajul îi aminteşte lui Harry de cartierele în care s-a rătăcit încercând să iasă din Savannah, dar şi de orăşelul copilăriei sale, Mt. Judge, din zilele Crizei Economice şi ale războiului de demult, când oamenii încă stăteau pe verandă, existau terenuri virane şi lanuri de porumb de-o formă ciudată, iar bărbaţii întorşi de la muncă, din fabrică, îşi udau seara peluzele, şi oamenii nu de mult plecaţi de la coada vacii creşteau găini în coteţele din curtea din spate şi vindeau ouăle pe câţiva cenţi. Găinile

cotcodăceau, ciuguleau şi numai ce le auzeai cârâind: n-a mai auzit zgomotul ăsta de patruzeci de ani, iar până acum nici nu şi-a dat seama că-i lipseşte. Asta pentru că ici-colo vezi coteţe în acest cartier pe care l-a descoperit.

Aici, la lumina zilei, sub soarele puternic al sfârşitului de vară, nu prea vezi lume în mişcare, doar câte o femeie care urcă sau coboară din maşini cu copii de grădiniţă. Bufnetul portierelor trântite se aude până departe pe străzile drepte, prăfuite, de sub stejarii pereni. La unele colţuri de stradă sunt băcănii, unde se vinde şi bere şi vin în stilul permisiv sudist, baruri vopsite în culori pastel, cu uşa deschisă spre un interior întunecat, şi centre de închiriat casete video, cu filme kung-fu şi horror expuse în vitrină, culorile cutiilor sunt decolorate de soare. Într-o zi trece pe lângă un magazin de modă veche, cu mărfuri la preţ redus, situat într-o clădire din scânduri, cu un etaj, unde-s expuse tot feluri de chestii nevinovate – lego, truse de aeromodelism, table de dame chinezeşti şi bile de sticlă – habar n-avea că încă se mai vând. Dă să între, dar nu îndrăzneşte. E prea alb.

Pe după-amiază târziu, când îşi face a doua plimbare a zilei, cartierul începe să prindă viaţă, se instaurează agitaţia, bărbaţii şi băieţii se întorc acasă, iar Rabbit iuţeşte pasul, anunţându-i astfel că a ieşit să facă mişcare, e doar în trecere, nu-i spionează. Sunt cartiere de negri pe kilometri întregi, o vastă mocirlă ce a stagnat din punct de vedere economic, o rămăşiţă a trecutului sudist al Deleonului, care oferă mână de lucru hotelurilor şi blocurilor din zonele rezidenţiale, chelneri, paznici şi cameriste. Pentru Harry, Deleonul e o comunitate cu zorzoane şi sclipici, de refugiaţi vârstnici, dar cvartalurile astea îi par un secret imens şi, pe măsură ce umbrele se lungesc sub copaci, iar găinile încetează cu cotcodăcitul de peste zi, simţurile îi devin mai alerte, încercând să desluşească secretul mai bine, ca pe vremea când, în şpilhozen, se deplasa nevăzut prin Mt. Judge, nu mai înalt decât un tufiş de lemn-câinesc, încercând să priceapă sensul matur al ferestrelor luminate, al zgomotelor de la bucătărie filtrate prin curţile misterioase şi umede ca jungla. Se auzea plânsetul unui copil

nevăzut, lătratul unui câine, iar el simţea bucuria de-a fi el însuşi, în acest punct din spaţiu şi timp, cu lumi ce urmau să fie cunoscute şi cu o viaţă nesfârşită, Harold C. Angstrom, căruia i se spunea Hassy în zilele alea pierdute, pe care nu le va mai retrăi niciodată. Îşi prelungeşte plimbările, se simte mai puternic, mai confortabil în oraşul ăsta ciudat, unde, în sfârşit, începe să existe mai mult decât un simplu vizitator; totuşi, pe măsură ce se întunecă, iar muzica ce se revarsă pe ferestrele oblonite, luminate, răsună tot mai tare, începe să-şi dea seama că bate la ochi, că albeaţa lui începe să licărească, aşa că o ia înapoi spre maşină, pe care de-o vreme şi-o lasă într-o parcare sau lângă un parcometru din centru, ca bază a explorărilor sale tot mai îndrăzneţe.

Într-o zi, întorcându-se pe la şase şi jumătate, cât să aibă timp de un duş şi trecerea rapidă în revistă a ştirilor TV în timp ce i se încălzeşte cina semipreparată în cuptorul cu microunde, tresare auzind soneria telefonului. De-acum nu-şi mai încordează auzul, doar-doar o suna, cum făcea în prima săptămână petrecută în singurătate. Când se-ntâmplă să sune, nu-i decât o înregistrare („Bună ziua, numele meu e Sandra”) care-ţi propune asigurări de sănătate sau servicii funerare minimale, servicii de investiţii cu condiţii avantajoase, ce apelează toate numerele de telefon printr-un calculator, te întrebi dacă au vreo eficacitate, Harry întotdeauna închide şi nu-şi poate închipui că există cineva care ascultă înregistrările astea şi acceptă vreunul din serviciile astea. De data asta însă la telefon e Nelson, fiu-său.

— Tati?

— Da, răspunde el, încercând să-şi adune glasul nefolosit de-o vreme, străduindu-se să-şi dea seama ce-i poţi spune unui fiu căruia i-ai cordit nevasta. Nellie, continuă el, ce mama naibii faceţi?

Vocea de la distanţă e gingaşă, timidă, nu foarte sigură pe sine:

— Bine, destul de bine.

— Eşti cuminte?

N-avea de gând să ia taurul de coarne aşa de brusc; celălalt

glas, fragil în depărtare, amuţeşte câteva secunde.

— Te referi la droguri. Bineînţeles. Nici măcar nu mă mai gândesc la cocaină, în afară de întâlnirile de la Narcomanii Anonimi. Cum zic ei, îţi pui viaţa în mâinile unei puteri superioare. Ar trebui să încerci şi tu, tati.

— Încerc. Uite ce e, fără glumă, chiar încerc. Sunt mândru de tine, Nelson. Continuă să faci paşi mici, asta-i tot ce putem face cu toţii.

Din nou, băiatul pare să se blocheze pe moment. Poate cuvintele prea îi sună a predică. Cine-i el să-i ţină predici? Fir-ar să fie, nu încearcă decât să-şi dea cu părerea, aşa cum se presupune că trebuie să faci. Harry îşi pune frâu limbii.

— S-au întâmplat atât de multe pe-aici, îi povesteşte Nelson, că n-am prea avut timp să mă gândesc la mine prea mult. Cred că o mulţime din necazuri de la lâncezeală mi s-au tras. Statul la salon toată ziua, în aşteptarea vreunei acţiuni, a unor clienţi, chiar că-ţi dărâmă încrederea de sine. Vreau să zic, nimic nu depinde de tine. Era degradant.

— Eu am făcut treaba asta, vreme de cincisprezece ani, am făcut-o zi de zi.

— Da, dar tu ai alt temperament. Tu eşti mai lasă-mă să te las.

— Mai prostălău, adică.

— Hei, tati, nu te-am sunat să ne certăm. Nu mi-e deloc uşor, am tot amânat discuţia asta, dar am să-ţi spun nişte chestii.

— Bine, spune-le.

Nu merge cum trebuie. Nu trebuie să se poarte aşa, îşi varsă pe puşti supărarea acumulată din cauza lui Janice. Tăcerea ei îl doare. Nu se poate abţine să nu adauge:

— Dar ştiu că ţi-a luat ceva timp să zici ceva. Sunt aici de aproape două săptămâni. L-am consultat pe bătrânul doctor Morris, iar el zice că am ajuns cu boala în stadiul în care n-ar trebui să mai mănânc nimic.

— Păi, i-o întoarce Nelson, dacă chiar mureai de dorul de-a vorbi, puteai să vii aici în seara aia, în loc să te urci în maşină şi să dispari. Doar n-aveam de gând să te omorâm, nu voiam

decât să vedem cum stă treaba, să înţelegem ce s-a întâmplat, cu adevărat, în termeni de dinamică familială. Pru mai că a recunoscut c-a fost un mod de-a lua legătura cu taică-său.

— Cu nea Lubell Buzatu? Zi-i că-i mulţumesc din suflet.

Dar nu-i displace să-l audă pe Nelson că adoptă un ton mai ferm cu el. În lumea asta, nu eşti cu adevărat bărbat până nu îţi domini tatăl. În cazul lui a fost uşor, sistemul îl coborâse deja pe papsi jos de tot.

— Venirea mea acolo, în seara aia, mi s-a părut că aduce cu o înscenare, îi explică el lui Nelson.

— Ei bine, mami a considerat că niciunul dintre noi n-ar trebui să ia legătura cu tine dacă eşti în stare de-aşa nişte tertipuri laşe. Şi n-a fost prea fericită nici când ai sunat-o pe Pru, în loc s-o suni pe ea.

— Am tot încercat la numărul nostru, dar ea nu-i niciodată acasă.

— Mă rog. Voia să-ţi transmit nişte chestii. Mai întâi, a primit o ofertă pentru casă, nu cât spera, doar o sută optzeci şi cinci, dar piaţa-i destul de proastă în momentul de faţă şi crede c-ar trebui s-o acceptăm. Ne-ar reduce datoria de la Brewer Trust până într-un punct din care ne-am descurca.

— Stai să ne-nţelegem. Vorbeşti despre casa din Penn Park? Căsuţa gri, din piatră, la care am ţinut tot timpul?

— La ce casă credeai că mă refer? Nu putem vinde casa din Mt. Judge… unde am mai locui cu toţii?

— Spune-mi, Nelson, aşa, de curiozitate… Cum te simţi după ce-ai fumat casa părinţilor tăi sub formă de crack?

Băiatul începe să aducă mai mult cu eul său de altădată. Miorlăie:

— Ţi-am tot *spus,* n-am consumat niciodată crack. L-am încercat spre sfârşit, era mai convenabil decât cocaina inhalată. Îmi pare *rău,* ce Dumnezeu! M-am dus la dezintoxicare, m-am jurat să mă las, încerc să repar răul, cum s-ar zice. Cine eşti tu să mă tot critici?

Cine, într-adevăr?

— Bine, spune Rabbit. Scuză-mă că am adus vorba. Ce altceva ţi-a mai spus mama să-mi transmiţi?

— Pe cei de la Hyundai chiar îi interesează salonul, locaţia este exact ce-şi doresc. Ar extinde clădirea spre spate, aşa cum am vrut şi eu dintotdeauna.

La revedere, Paraguay, îşi zice Rabbit.

— Cu un pic de recalificare, i-ar păstra pe băieţii de la service şi pe câţiva dintre cei de la vânzări, Elvira s-ar putea muta la Rudy, pe 422. Hyundai i-a făcut o contraofertă. Dar nu mă vor pe *mine.* Sub nicio formă. Se pare că umblă vorba printre companiile astea orientale.

— Mda, aşa se pare, e de acord Harry.

Prea mult *ninjō*, prea puţin *giri.*

— Îmi pare rău.

— Să nu-ţi pară rău, tată. Voi fi liber. Mă gândesc să mă fac asistent social.

— Asistent social!

— Sigur, de ce nu? Să-i ajut pe alţii, în loc să mă ajut pe mine. E un curs de doi ani la filiala locală a lui Penn State, încă m-aş putea înscrie pentru anul în curs.

— Sigur, de ce nu, dacă stau să mă gândesc, îi dă Harry dreptate.

Începe să-i fie silă de el însuşi, pentru că-i atât de agreabil, pentru că vrea să reintre în graţiile tuturor.

— Şi eu, şi avocaţii credem că, dacă ţine figura, ar trebui să le dăm salonul în leasing celor de la Hyundai, în loc să-l vindem; dacă vindem casa din Penn Park, n-am avea nevoie de mai mult capital şi am putea păstra salonul ca pe-o investiţie. Mami spune că o să valoreze *milioane* până-n anul 2000.

— *Mamma mia*, exclamă Harry fără entuziasm. Tu şi cu maică-ta sunteţi o adevărată echipă. Mai ai şi alte veşti nasoale?

— Păi, poate că asta nu te priveşte, dar Pru crede c-ar trebui să ştii. Încercăm să punem de-un copil.

— Noi?

— Ne dorim un al treilea copil. Toate întâmplările astea ne-au făcut să înţelegem cât de mult ne-am neglijat căsnicia şi cât de mult am investit ca să *meargă.* Nu numai pentru Judy şi

Roy, ci şi pentru noi *doi.* Ne iubim, tati.

Poate că asta ar trebui să-l facă gelos şi chiar simte un junghi exact sub ventriculul drept. Totuşi emoţia dominantă care-l încearcă pe Rabbit e uşurarea, uşurarea că a fost scutit să facă pe piosul în toca sfintei Pru. Îi urează noroc şi ei, şi foamei ei dulci de mahala.

— Minunat, îi spune el băiatului. Nu se poate abţine să nu adauge: Totuşi, nu-s chiar aşa de sigur că asistenţii sociali câştigă destul cât să poată întreţine trei copii.

Apoi, înfuriindu-se, simţindu-se încolţit, continuă:

— Şi zi-i lui maică-ta că nu-s aşa de sigur că vreau să semnez contractul de vânzare a casei. Nu-i ca salonul. Suntem coproprietari şi are nevoie de semnătura mea pe contract. Dacă ne despărţim, semnătura mea ar trebui să valoreze destul de mult, aşa să-i spui.

— Să vă despărţiţi? întreabă băiatul părând speriat. A zis cineva ceva despre despărţire?

— Păi, spune Harry, s-ar zice că suntem despărţiţi. Cei puţin, n-o văd să fie aici, lângă mine, doar dacă n-o fi sub pat. Dar tu nu-ţi face griji, Nelson. Ai mai trecut prin asta şi altă dată şi m-am simţit nasol de tot pe chestia asta. Tu să-ţi vezi de viaţa ta. Se pare că-ţi merge bine. Sunt mândru de tine. Ţi-am mai spus asta?

— Şi totuşi, totul depinde, într-un fel, de vânzarea casei din Penn Park.

— Spune-i c-o să mă gândesc la asta. Spune-le lui Judy şi Roy că am să-i sun într-una din zilele astea.

— Dar, tati…

— Nelson, am nişte mâncare dietetică-n cuptor şi soneria a târâit de-acum cinci minute. Spune-i maică-tii să-mi dea un telefon dacă vrea să discutăm pe tema asta. Trebuie să fug. Mă bucur c-am stat de vorbă cu tine. Serios!

Pune receptorul în furcă.

Mai nou cumpără semipreparate congelate de dietă, legume crude ca, de pildă, varză şi morcovi, a terminat cu chipsurile pline de sare. Cântarul de la baie arată c-a dat jos un kilogram şi jumătate, când se cântăreşte în pielea goală, dimineaţa,

imediat după căcare. Ca să se ţină departe de televizor, de cutia cu pâine din bucătărie şi de berea din frigider, se bagă în pat şi citeşte cartea primită-n dar de la Janice la Crăciun. Autoarea ei li s-a alăturat lui Roy Orbison şi Ban Giamatti pe lumea cealaltă, unde unele celebrităţi, ca Elvis şi Marilyn, se umflă întruna, ca baloanele, şi ajung divinităţi, dar cele mai multe se stafidesc şi se împuţinează, lăsând în urma lor nişte ferpare îngălbenite de vreme, nu cu mult mai mari decât cel al lui Harry din *Standard*-ul de Brewer. În *News-Press*-ul de-aici nu se aşteaptă nici măcar la un anunţ de-un rând. A citit în necrologul ei că autoarea fusese nepoata Secretarului Trezoreriei din timpul preşedinţiei lui Roosevelt, Henry Morgenthau Jr. Harry şi-l aminteşte pe Morgenthau: tipul ăla cu nasul ascuţit care-i tot îndemna pe el şi pe colegii lui de şcoală să cumpere timbre de război cu bănuţii lor. Trăim într-o lume mică şi, într-un fel, viaţa e lungă.

A ajuns în partea cea mai interesantă a cărţii unde, după câţiva ani de insuccese, foamete şi un sprijin ca vai de el din partea viitorilor americani, Washington speră să se alăture unei flote franceze ce vine din Caraibe să-l prindă în cursă pe Cornwallis, cu armata lui, la York în Golful Chesapeake. Planul lui pare irealizabil. Logistica lui are nevoie de o sincronizare perfectă, iar schimbul de mesaje ia săptămâni întregi între corăbiile din larg şi cei de pe uscat, şi viceversa. Oricum, ce are de câştigat Franţa? *În loc de un aliat agresiv, aveau un client dependent, incapabil să impună un guvern puternic, şi care avea nevoie de trupe şi bani cu care să poată susţine eforturile acestui război. Războiul, ca orice război, s-a dovedit a fi mult mai scump pentru Bourboni decât se aşteptaseră.* Dar soldaţii ce aveau de câştigat? *Trupele americane, mult timp neglijate, neîngrijite, subnutrite şi neplătite în timp ce membrii Congresului se plimbau cu trăsura şi participau la dineuri copioase, refuzau să mai mărşăluiască fără plată.* Dar Washington ce avea de câştigat? Nici măcar n-avea cum să ştie că o să-i pună chipul pe bancnota de un dolar. Şi totuşi, rezistă eroic, improvizează, imploră, se agaţă de orice, singurele lui atuuri fiind idioţenia comandanţilor britanici, cu

toţii nişte nobili umflaţi de gută, care nu-şi doreau decât să se vadă din nou acasă, în castelele lor, şi faptul că, exact ca şi în Vietnam, populaţia indigenă nu era deloc prietenoasă. Washington traversează Hudsonul cu trupele lui, în timp ce Clinton se retrage de zor în New York. De Grasse îşi îndreaptă flota spre nord, deoarece amiralul Rodney optează prudent pentru apărarea Insulelor Barbados în loc să-l urmărească. Totuşi, şansele ca trupele şi navele să ajungă la Chesapeake în acelaşi timp şi să facă din Cornwallis o ţintă uşoară în Yorktown sunt ridicol de infime. Toată deplasarea de trupe, înaintarea greoaie a oamenilor şi galopul cailor pe drumurile nisipoase, împădurite ale Lumii Noi, pe cărări ce şerpuiau prin codri, pe lângă poieniţe lăturalnice, printre urşi şi lupi, şi veveriţe şi indieni, şi porumbei călători, îl adorm pe Harry numai când se gândeşte la ele. Atâtea încurcături, necazuri. Citeşte zece pagini pe seară; marşul lui este lent.

În plimbările făcute de dragul sănătăţii, n-o ia întotdeauna spre cartierele negre din Deleon; descoperă şi explorează străzi şic de care habar n-avea, şosele lungi paralele cu plaja, care le oferă trecător frânturi din spatele caselor cu faţada la ocean, scări din lemn şi şezlonguri, garaje de trei maşini în capătul aleilor aşternute cu scoici pisate, răsaduri de hibiscus şi palisandru, zvonul de apă împroşcată dinspre o piscină cu gard, torsul instalaţiilor de aer condiţionat pierzându-se în freamătul valurilor care se sparg pe mal şi *se* retrag. *Fâşş, şşşt*. Unii s-au descurcat; nu stau într-un apartament din al cărui balcon ţi se fură priveliştea golfului. Oricât de mult te cocoţi pe scară, tot timpul îi ai deasupra ta pe bogătanii care ajung acolo fără niciun efort. Ai dracu' băftoşi, te ţin la respect, te fac să fii nemulţumit, ca să cumperi şi mai mult din rahatul căruia i se face reclamă la televizor.

Câte o breşă în dezvoltarea imobiliară din zona falezei îi oferă o priveliişte a golfului, cu pânzele lui dungate şi cu scuterele lui acvatice, cu schiorii nautici cu paraşută tractaţi de bărcile cu motor, cu cargourile gri ancorate în depărtare. Bicicliştii în costume de baie îl depăşesc cu un un poştaş tânăr, grăsun, în şort gri-albăstrui şi şosete asortate împinge o

tolbă pe roţile astea de cauciuc din dotarea lor, care aduc cu nişte landouri. Suntem tot mai leneşi. O naţiune de umflaţi care se uită la televizor. Poştaşul de pe Jackson Road, nu-i vine-n minte numele lui, un tip cu părul înspicat, cu un chip frumos, nefericit, despre care mami spunea că l-a părăsit nevastă-sa, îşi căra tolba de piele scorojită aplecat într-o rână, de grea ce era, mai ales vinerea, când aducea revistele *Life* şi *The Post.* Domnul Abendroth. Aşa îl chema. Părăsit de nevastă: în copilărie, Harry încerca să-şi imagineze ce-o fi fost aşa de în neregulă cu el, să aibă parte de-aşa o ruşine în viaţă.

Tenişii Nike cu bule de aer în călcâie îl poartă pe trotuarele din scoici strivite, atât de albe, încât îl dor ochii când soarele e sus pe cer. Şi se trece printr-o zonă de debarcadere de iahting tăiate în cochilii de coral, străzi de apă frumos decupate, pline de bărci cu motor amarate cuminţi, goale, lovind încetişor coralul decupat cu balustradele lor cauciucate, bordajul lor curbat părând să tremure şi să zvâcnească în lumina soarelui reflectată în dungi unduitoare pe suprafaţa calmă a apei ce plescăie şi clipoceşte. *Pleosc. Plici.* Pretutindeni sunt tăbliţe cu „Accesul interzis”, dar nu-l vizează pe el, un bărbat alb, respectabil, trecut de vârsta a doua. Fiecare ambarcaţiune costă cât costau pe vremuri casele, iar unele dintre ele, fără doar şi poate, sunt implicate în contrabanda cu cocaină, ies în larg în toiul nopţii când luna stă să apună, infracţiunile şi marea au mers dintotdeauna mână-n mână, piraţii au apărut odată cu primele ambarcaţiuni, braţul lung al legii acţionează doar pe uscat, omul nu mai e nimic acolo în larg, se reduce la câteva bule de aer în timp ce se duce la fund sub valurile imperturbabile: de asta i-o fi fost lui Harry întotdeauna frică de ea, de apă. Iubeşte libertatea, dar o câmpie cu iarbă e tot ce-i trebuie. Oamenii de aici sunt înnebuniţi după bărci, dar nu şi el. Lui daţi-i *terra firma.* Despărţindu-se de ţărm, străbate kilometri întregi de cartiere urâte, cu barăci construite după război pentru oameni fără prea mult capital, dar care voiau un pic din soarele câştigat de Washington pentru ei, ori care s-au născut aici, acest ţinut ciudat, subţire al vacanţelor fiindu-le

căminul natural, casele lor îşi leapădă vopseaua la fel cum îşi dau jos turiştii hainele pe plajă, înconjurate nu de arbuşti de dracilă sau tisă, ci de cactuşi ascuţiţi, ce se îngraşă în arşiţa sufocantă, America e prea fierbinte şi uscată pentru ca civilizaţia europeană să poată prinde aici rădăcini adânci.

Zona întinsă locuită de negri este însă cea care îl atrage întruna, nici el nu ştie de ce, fie că-şi exercită dreptul de-a circula pe oriunde are chef, fie pentru că această parte ignorată a Deleonului îi este, într-un fel, familiară, a mai trecut pe-aici cândva, până să apuce să trăiască în puf. În lunea de după un weekend destul de bun pentru negri – noua Miss America e o negresă, iar Randal Cunningham le-a adus victoria celor de la Eagles după ce au fost conduşi de Redskins cu douăzeci la zero – Rabbit se aventurează cu câteva cvartale mai departe decât a îndrăznit până acum şi, în spatele unui liceu abandonat, construit cam odată cu Brewer High, un edificiu din cărămidă ocru, cu ferestre înalte, zăbrelite, şi o frază în latină inscripţionată în beton deasupra intrării principale, dă peste un loc de joacă, un spaţiu cafeniu, larg, pustiu, sub soare, cu un teren de baseball îngrădit cu sârmă împletită în capătul îndepărtat, două porţi de fotbal puse în prelungirea lui, iar ceva mai aproape de stradă, două terenuri de tenis de zgură cu denivelări, cu fileurile slăbite şi îndoite de la atacurile repetate şi un teren de baschet, tot de zgură. În fiecare capăt se înalţă, pe o structură înjghebată din ţevi câte un panou cu un inel fără plasă. O mică gaşcă de puştani negri se antrenează în jurul unui coş. Picioare, ţipete. Picioarele agile, care ba încremenesc, ba ţâşnesc din loc şi ridică nori de praf. Pe o fâşie netunsă de bălării pârjolite de soare au fost plasate nişte bănci în apropierea trotuarului. Băncile n-au spătar, aşa că te poţi aşeza cu faţa fie la stradă, fie la teren. Rabbit se aşază la capătul uneia dintre ele, fără să se uite într-o direcţie anume, aşa că poate urmări jocul în timp ce pare să facă altceva, zici că-şi trage sufletul, nu se uită la nimic, îşi vede de treaba lui.

Puştii, să fie vreo şase la număr, în şort şi maiou, de-o înălţime şi agilitate variabilă, au cu toţii aerul care-i place atât

de mult că nu se grăbesc, ratează sau înscriu, pasează în spate, apoi înaintează cu ajutorul paravanului făcut de coechipieri, driblează vrând parcă să înainteze, apoi se opresc brusc şi pasează pe la spate, imitând fiţele văzute la televizor, parcă-s filmaţi cu încetinitorul, nimeni nu se omoară cu firea, viaţa e lungă, la fel şi după-amiaza. În viermuiala asta, picioarele le sunt ascunse până la genunchi într-o pâclă continuă de praf rozaliu ridicat din argilă, au gambele prăfuite, străbătute de firişoare de sudoare negre, iar pe tenişi au o glazură solidă de culoarea zgurii roz. Simte adierea iscată de spaţiul pustiu ce se întinde până la gardul de sârmă împletită al terenului de baseball. Ceasul lui Rabbit arată ora patru, orele s-au terminat, dar liceul de cărămidă e abandonat, acum activitatea se desfăşoară în altă parte, într-un liceu modern, scund, strălucitor la care ajungi cu un autobuz, departe, la periferia demolată cu buldozerul. Rabbit e fericit la gândul că lumea nu-i chiar atât de aglomerată încât să nu-şi poată permite câteva petice din acestea puţin folosite. Iarba, observă el, s-a târât până spre mijlocul terenului prăfuit, unde picioarele rareori tropăie şi pivotează. În jurul coşurilor au apărut mici adâncituri în formă de semicerc.

Deşi se ţine la o oarecare distanţă – cât o lovitură scurtă la golf sau o boltă în baschet – jucătorii tot îl iau la ochi. Joacă de dragul distracţiei, nu ca să-i dea recital unui grăsan alb care se plimbă pe unde n-ar trebui. Unde-o fi maşina lui? Privirile lor furişe îl pun pe jăratic, nu vrea ca relaţia delicată dintre ei să devină ciudată, aşa că Harry oftează ostentativ, se ridică greoi de pe bancă şi porneşte în direcţia din care a venit, notându-şi numele străzilor, să poată găsi şi altă dată locul ăsta liniştit. Dacă o să vină în fiecare zi, o să între în peisaj. Negrii n-au obsesia asta rasistă a albilor, cu cartierele neamestecate. N-au de ce să fie prea supăraţi zilele astea, când tocmai a fost aleasă cea de-a treia Miss America negresă. Poanta nostimă e că în juriul din finală au fost două celebrităţi pe care simte că le cunoaşte, l-au cucerit, de fapt, *le iubeşte*. Phylicia Rashad, care, după el, e adevărata vedetă a serialului *The Cosby Show*, cu picioarele ei şi cu zâmbetul ăla drăguţ,

seducător, şi Mike Schmidt, care a avut bunul-simţ să se retragă când n-a mai fost în stare să joace. Aşa că există o oarecare viaţă după moarte. Schmidt arbitrează. Skeeter trăieşte. Iar acum două weekenduri, o tânără negresă a bătut-o pe Chrissie Evert în ultimul meci de US Open din carieră. S-a retras şi ea. Vine o vreme…

Acum *News-Press* are nişte titluri de-o şchioapă care prezintă înaintarea Uraganului Hugo – *Ucigaşul Hugo se năpusteşte asupra insulelor*, *Hugo face ravagii în Puerto Rico.* Marţea se plimbă în zonele rezidenţiale cu vedere la ocean şi scrutează cerul, căutând semne prevestitoare de uragan, nori scrişi de degetul lui Dumnezeu, dar nu observă nimic. În aceeaşi seară, pe hol, în timp ce aşteaptă liftul împreună, doamna Zabritski se bulbucă la el cu ochii ei plini de vinişoare, de pe chipul ei scheletic, şi-i spune:

— Teribilă chestie.

— Ce anume?

— Chestia asta care se-apropie, îi explică ea, cu părul ei alb parcă deja bătut de vânt, vâlvoi în creştet.

— Aaa, n-o să ajungă până aici, o linişteşte Harry. Scriu asta ca să se vândă ziarele. Ştiţi, înfloresc realitatea, agită lucrurile. Trebuie să aibă şi ei nişte ştiri de transmis în fiecare seară.

— Mda? face doamna Zabritski sfioasă.

Gâtul i se înşurubează în umerii gheboşi dându-i capului o înclinare cochetă, probabil neintenţionată. Sau o fi intenţionată. N-a auzit el la o emisiune TV că până şi în lagărele de exterminare naziste au existat poveşti de dragoste? Coridorul ăsta fără ferestre, cu tapetul lui argintiu şi de culoarea piersicii, e un spaţiu sinistru, ca o criptă din care abia aşteaptă să scape de fiecare dată. În vaza mare de pe măsuţa de marmură în formă de semilună, cu smalţul ei verde-auriu, ar putea fi cenuşa cuiva. Iar liftul refuză să sosească. Însoţitoarea lui îşi drege glasul şi-i spune:

— Mâine avem bufetul de miercuri. Îmi place la nebunie.

— Şi mie îmi place, îi mărturiseşte el. Doar că nu ştiu ce să aleg, iar apoi mă trezesc c-am luat prea mult şi mănânc totul.

Ce-o fi insinuând, că vrea să meargă împreună? Să-şi dea întâlnire cu ea? De-o vreme nu-i mai spune că urmează să sosească şi Janice.

— Mănânci cuşer?

— Nu ştiu. Rulourile de costiţă umplute cu scoici sunt cuşer?

Se uită la el de parcă ar fi sărit de pe fix, se holbează de zici că acuşi o să plesnească fâşiile însângerate care-i ţin ancoraţi în găvane globii oculari. Pe urmă şi-o fi zicând că doar a glumit, pentru că un zâmbet prudent, rigid, îi mijeşte încetişor pe partea inferioară a feţei, brăzdată de riduri ca o plapumă, cusută din pătrăţele minuscule de piele. Îşi aduce aminte de curvuliţa aia mucoasă din Clubul Polonezo-American, de pielea ei mătăsoasă de sub talie, de sub pulover, şi se înfurie la gândul că Janice îl lasă de izbelişte la vârsta asta, la mila altor femei. Mănâncă singur la masa lui, dar e atât de necăjit de avansurile doamnei Zabritski că ia două nitroglicerine să-şi aline inima.

După cină, în pat, pe 1 septembrie 1781, trupele franceze îi impresionează la culme pe cetăţenii din Philadelphia. *Aplauze entuziaste răsplătesc năucitor spectacolul francezelor care defilează după trecerea în revistă în uniformele lor albe, strălucitoare, cu panaşuri albe. Cu epoleţi îi gulere roz, verzi, violete sau albastre, în funcţie de regiment, erau cel mai bine echipaţi soldaţi din Europa.* Joseph Reed, Preşedintele Statului Pennsylvania, i-a invitat pe ofiţerii francezi la un dineu la care senzaţia serii a fost *o broască ţestoasă imensă, de cincizeci de kilograme, cu supa servită în carapacea ei.* Apropo de colesterol. Nu părea să-i deranjeze, dar pân' la ce vârstă apucau să trăiască amărâţii ăia? În niciun caz până la cincizeci şi şase de ani, cei mai mulţi dintre ei. Trupele se tem să mărşăluiască spre sud, să nu se îmbolnăvească de malarie. Rochambeau l-a convins pe Washington să nu mai atace New York-ul şi în acest moment s-ar zice că el e creierul Revoluţiei. Vrea să se întâlnească cu De Grasse în capătul Golfului Chesapeake. De Grasse a scăpat de Hood navigând pe-o rută lăturalnică dintre Bahamas şi Cuba. N-o să ţină figura.

Hugo se îndreaptă spre Statele Unite e a doua zi titlul zilei din *News-Press.* La micul dejun, Harry a dat-o de pe fulgii glazuraţi Frosted Flakes pe fulgii de grâu şi tărâţe Nabisco Shredded Wheat'n'Bran, deşi nu ţine minte exact din ce cauză, o fi ceva legat de fibre şi maţe. Speră din toată inima să n-ajungă niciodată la faza când o să trebuiască să se gândească tot timpul la căcare. Bunica Springer, spre sfârşitul vieţii ajunsese să discute despre mişcarea peristaltică a intestinelor ei, de-ai fi zis că-s bijuterii de familie, fiecare era preţioasă. La ştirile serii, jumătate dintre reclame sunt la laxative, iar cealaltă jumătate la medicamente pentru hemoroizi, de parcă ştirile ar fi vizionate de cururi. Cadavrul viu din dulap. După micul dejun, Harry iese la plimbare pe Pindo Palm Boulevard şi se întoarce cu o pungă de alimente de la Winn Dixie, ignoră rafturile cu Keystone Corn şi îşi face plinul cu semipreparate dietetice, pentru cină. Aversele anunţate sosesc la prânz, însă par să se oprească până-n ora trei şi, ca într-un fel de transă, Rabbit porneşte cu maşina spre centrul Deleonului, parchează lângă un parcometru de două ore şi parcurge pe jos un kilometru şi jumătate până la terenul de joacă pe care l-a descoperit luni. Astăzi sunt două grupuri de băieţi pe teren, fiecare joacă la câte un coş. Un grup joacă energic doi la doi, dar celălalt e format din trei băieţi care ard gazul aiurea, joacă o chestie căreia-i zicea obligata. Arunci la coş şi, dacă marchezi, următorul băiat trebuie să marcheze şi el, iar dacă ratează, are un O, apoi un O-B, iar când ajunge OBLIGAT, e eliminat. Rabbit se aşază pe-o bancă la o azvârlitură de băţ de acest grup şi se uită la ei pe faţă – la urma urmei, e-o ţară liberă sau nu?

Cei trei au până-n cincisprezece ani şi nu ştiu ce să creadă despre acest spectator apărut brusc şi neinvitat. O fi un moş albicios care umblă după crack sau după o pulă de băiat negru? Mişcările lor lâncede devin rigide, se înghiontesc cu umerii şi îşi transmit unul altuia mesaje tăcute, lunecoase, care-i fac să chicotească. Unul dintre ei, probabil în mod intenţionat, scapă mingea din mână şi aceasta ţopăie spre Harry. El se apleacă din capătul băncii şi o opreşte cu mâna

stângă, nu-i mâna lui bună, dar ştie şi ea ce are de făcut. Ştie cu precizie. Rotunjimea aia fermă, grunjoasă, cusăturile netede, cercul minuscul pentru supapa pompei. O minge mare, grunjoasă, făcută să zboare. O aruncă înapoi, cu o uşoară stângăcie, şezând, dar cu un strop de vioiciune, să le arate c-a mai ţinut o minge-n mâini la viaţa lui. Oarecum mulţumit, cei trei îşi reiau jocul, încercând aruncări din cârlig, aruncări de sub coş, aruncări din săritură, aruncări nebuneşti, improvizate, de jos sau din lateral, care, câteodată, mai şi nimeresc coşul fie din întâmplare, fie printr-un miracol. O astfel de aruncare ricoşează de pe inelul coşului în direcţia lui Rabbit. De data asta se ridică cu mingea în mână şi se apropie de băieţi. Se simte mare, o siluetă mare cu soarele în spate. Umbra lui cade pe chipul celui mai apropiat dintre băieţi, care are o căciulă de lână multicoloră, rărită. Un alt băiat are numărul 8 imprimat pe maiou.

— Ce jucaţi? îi întreabă Rabbit. Îi ziceţi „obligata”?

— Îi zicem Trei, răspunde puştiul cu căciula rărită. La trei greşeli, ieşi din joc.

Întinde mâna după minge, dar Rabbit o saltă în sus.

— Arunc şi eu o dată, îmi daţi voie?

Băieţii se înţeleg din priviri, îşi zic că astfel vor reintra în posesia mingii.

— Dă-i drumu’, zice Căciulă de Lână.

Harry e în unghi, la vreo şapte metri de panou şi, în timp ce-şi flectează genunchii şi-şi împinge în sus braţul drept, simte povara anilor adunaţi, toate păturile timpului aşternute peste el de când a făcut asta ultima oară. O aruncare cu panoul. Are în câmpul vizual punctul de pe panou, dar aruncarea nu-i iese suficient de lungă şi, în loc să ricoşeze din panou în coş, loveşte punctul dintre panou şi inel, ricoşând în mâinile lui Numărु’ 8.

— Hei, tataie, îl ia la mişto al treilea puşti, care are mutra cea mai hispanică şi cea mai posacă, eşti răsuflat.

— Am ruginit, recunoaşte Rabbit. Atmosfera de-aici, din sud, e diferită de cea cu care sunt obişnuit.

— Vrei să vezi pe cineva marcând de-acolo? îl întreabă

Număru' 8, cel mai înalt dintre ei.

Se postează în locul unde a stat Harry, deschide gura şi îşi lasă limba roz să-i atârne în stilul lui Michael Jordan. Mâna lui lungă, brună, relaxată mângâie delicat aerul de deasupra frunţii, lansând mingea spre coş, dar ratează şi el, nimerind partea dreaptă a inelului. Cu asta, Rabbit simte că s-a mai spart gheaţa şi rămâne locului, aşteptând să vadă ce-au de gând cu el.

Băiatul cu tichia în cercuri concentrice, un acoperământ musulman, îşi zice Harry în sinea lui, prinde mingea sub panou şi zice:

— Ia s-o bag în gaură – şi chiar o bagă, însă cu o aruncare smucită şi, spre deosebire de Număru' 8, el n-o să ajungă niciodată un Michael Jordan.

Acum ori niciodată.

— Mă lăsaţi şi pe mine să joc cu voi, cum îi zice, Trei? îi întreabă Harry. Un joc rapid şi-o şterg. Am ieşit să fac şi eu puţină mişcare.

— De ce-l lăsaţi pe-ăsta să se bage peste noi? Sunteţi naşpa, le zice hispanicul ursuz celorlalţi băieţi, pleacă şi se aşază pe-o bancă.

Ceilalţi doi, făcându-şi, pesemne, socoteala că un alb e doar vârful aisbergului când e vorba să dea de belea, îi fac pe plac şi-l lasă să se joace cu ei. Rabbit începe cu două ratări – imitând aruncarea cu două mâini a lui Număru' 8 deasupra mâinilor înălţate ale unui grup de apărători imaginari şi o aruncare cu stânga a lui Căciulă de Lână, la care Număru' 8 răspunde cu o aruncare pe măsură – dar pe urmă îşi regăseşte abilitatea de altădată şi începe să-i domine. Ia o gură de aer, aţinteşte-ţi privirea asupra inelului şi treaba devine uşoară. Distanţa dintre mâini şi inel devine tot mai mică. Rămâi doar tu şi el, la trei metri de pământ, deasupra tuturor. Le arată şi o figură pe care şi-a perfecţionat-o pe aleile cu pietriş din Mt. Judge, aruncare cu două mâini pe spate, cu coşul văzut răsturnat în timp ce capu-i lăsat pe spate.

Văzându-l răsturnat, ce albastru şi gri-stâncos pare cerul înnorat – un abis, un fel de pământ ce înghite, absoarbe totul!

Îi iese aruncarea pe spate şi toţi trei izbucnesc în râs. Puştii ăştia n-aruncă niciodată cu două mâini, nu-i stilul negrilor, şi Rabbit i-ar fi putut învinge fără probleme fără să mai arunce altfel de la cinci paşi, însă, fiindcă au fost de treabă şi l-au acceptat alături de ei, o lasă mai moale şi încearcă şi el câteva aruncări cu o mână, iar Numărư 8 preia din nou conducerea.

— Hai să-ţi arăt o aruncare în stilul lui Kareem{101}, de-aia plouată, zice băiatul şi înscrie un coş de la doi metri de panou, din dreapta.

— În copilăria mea, le povesteşte Rabbit, era un tip Bob Pettit, care juca la St. Louis, el avea aruncări din astea.

Ratează aproape intenţionat.

— Ei, cu asta am trei greşeli. Am ieşit din joc. Vă mulţumesc, domnilor.

Puştii murmură ceva cu graiul pierit, zumzăie ca albinele când îl aud luându-şi rămas-bun. Băiatului care s-a aşezat pe bancă în semn de protest, îi zice:

— Bagă-te înapoi, *amigo*.

Când se apleacă să-şi ia umbrela strânsă, pe care a luat-o s-o aibă în caz că plouă, Harry zâmbeşte constatând că pantofii lui Nike sunt pudraţi cu praf rozaliu la fel ca tenişii băieţilor de culoare.

Se întoarce la maşină, la parcometru, cu senzaţia de iluminare, de purificare pe care o au oamenii din reclamele la laxativele Milk of Magnesia, cum se fâţâie în secvenţe înceţoşate, în halate de baie, extaziaţi de faptul că „şi-au rezolvat problema”. Stropul de baschet jucat azi îl face să se simtă buricul pământului. Se opreşte la un magazin Joy Food în drum spre Valhalla Village şi cumpără o pungă de chipsuri de cartofi cu aromă de ceapă şi o lasagna congelată, pe care s-o încălzească la microunde, în loc să coboare la bufet şi să rişte o întâlnire cu doamna Zabritski. Începe să aibă sentimentul că-i datorează ceva pentru că-i ţine companie pe etaj, pentru că-i o altă refugiată însingurată.

În apartament, telefonul e mut. Ştirile de seară se ocupă pe larg de Hugo şi de jafurile care au avut loc la St. Croix şi St. Thomas în urma dezastrului provocat de uragan, de

respingerea la Washington a unui plan de reformă sanitară catastrofal, mult mediatizată aici din cauza populaţiei vârstnice; e şi un reportaj despre avionul francez care a dispărut în timp ce zbura din Ciad spre Paris. În Sahara au fost găsite rămăşiţe împrăştiate pe-o arie vastă. Se crede că dezastrul a fost provocat de o bombă aflată la bordul aeronavei. *Exact ca şi în cazul avionului de la Lockerbie*, îşi zice Rabbit. Începe să se mai dezumfle. Ambele avioane au avut o bombă cu ceas în cală. Putem exploda în orice clipă.

În aceste zile petrecute aici de unul singur, camerele şi mobila din apartament au căpătat tensiunea şi ameninţarea unei persoane vii care preferă să stea nemişcată. Noaptea simte gândurile şi respiraţia camerelor. Se gândesc la el. Televizorul stins, canapeaua blondă, păsărelele confecţionate din scoici mici, albe, cuvertura întinsă din camera unde au stat Nelson şi Pru de Anul Nou, dulăpioarele acvamarin din bucătărie care au părut şi continuă să pară de-o culoare prea intensă din clipa în care-au fost vopsite, telefonul ce refuză să sune, toate astea au o anumită putere, capacitate de a-i supravieţui. El e din carne, ele sunt lucruri neînsufleţite. Spaţiul bine sigilat care l-a primit cu braţele deschise acum şaptesprezece zile s-a umplut de frică, de-o aşteptare neliniştită pe care o contracarează trăncăneala de la televizor, titlurile din ziare, căldura zumzăitoare a cuptorului şi minutele ce ticăiesc pe ceasul lui, până şi fâşâitul şi foşnetul mişcărilor lui; însă după aceste scurte momente de agitaţie revin tăcerea, prezenţa absenţei, întrebarea fără de răspuns care-i împresoară lujerul foşnitor de sânge cald. Lasagna e cleioasă şi are un gust de zici că-i napalm, dar o mănâncă pe toată, deşi e o porţie dublă, între timp trece de pe un canal pe altul, se uită ba la Jennings, ba la Brokaw, în căutarea celor mai bune secvenţe cu pagubele provocate de uragan şi cu vântul, cu vântul umed, sălbatic ce şuieră prin camere exact ca asta în care stă el, dărâmând uşi glisante întregi şi azvârlindu-le cât-colo ca pe nişte tăvi. Totul zboară luat de vânt, lumea se năruieşte, nimic din viaţă nu poate fi ţintuit locului. Grozav.

Simte brusc, la fel de brusc ca nevoia de-a urina ce-l încearcă pe un om care ia diuretice, nevoia să vorbească cu nepoţii lui. E bunic, nimeni nu-i poate lua asta. Trebuie să caute numărul lui Nelson în agenda de pe biroul din imitaţie de bambus, i s-a schimbat iarna trecută, l-a şi uitat deja, la vârsta lui Harry memoria începe să-ţi joace ieste. Găseşte agenda cu scrisul şovăitor, de şcolăriţă, al lui Janice, cu diferite grade de înclinare. Formează numărul, o dată e nevoit să pună receptorul în furcă crezând că, poate, a format 8 în loc de 9. Îi răspunde Pru. E degajată, dezinvoltă, dură. Auzind-o, mai că-i vine să pună iarăşi receptorul în furcă.

— Bună, face el. Eu sunt.

— Harry, zău că n-ar trebui să…

— Da nici nu vreau asta. Nu vreau să vorbesc cu tine. Vreau să vorbesc cu nepoţii mei. Nu se-apropie ziua de naştere a lui Roy?

— O să fie luna viitoare.

— Închipuie-ţi. Împlineşte patru ani.

— *Are* patru. O să facă cinci.

— E timpul să meargă la grădiniţă, zice Harry. Incredibil, înţeleg că tu şi cu Nellie puneţi la cale un al treilea copil. E grozav.

— Păi, aşteptăm să vedem ce se-ntâmplă.

— V-aţi lăsat de prezervative, ai? Da cum rămâne cu el şi cu SIDA?

— Harry, chestiile astea nu te privesc. Totuşi, dacă ţii neapărat să ştii, află c-a făcut testul HIV şi i-a ieşit negativ.

— Grozav. Ai mai scăpat de-o grijă. Puştiul s-a-ndreptat şi e curat. Pru, cred c-o să-nnebunesc aici. Visurile mele… au ajuns zdrenţe, ca fâşiile decupate de benzi desenate.

O şi vede cu ochii minţii zâmbind acru la auzul acestor cuvinte, cu gura descriindu-i o grimasă şi cu două degete ale mâinii libere dându-şi pe spate şuviţele rebele ale părului ei morcoviu. E sexy; dar la ce i-a folosit? Are un soţ asistent social, spaţiu locativ în casa altei femei şi o aşteaptă un viitor de şmotru şi de privit în oglinda care-o şi-i arate cum i se ofilesc nurii. Glasul ei e aidoma unei priviri fugitive aruncate

lumii de deasupra printr-un periscop, unei priviri estompate de stropii de apă sărată. Ea e acolo, sus, el e aici, jos.

Îşi schimbă tonul, glasul îi devine mai prietenos. După ce le-ai tras-o, glasul lor păstrează aceste urme de căldură.

— Harry, cum te mai distrezi acolo?

— Păi, fac plimbări la greu, încep să cunosc oraşul tot mai bine. E un orăşel vechi ca lumea Deleonul. Spune-i lui Janice, dacă o vezi, că îmi tot face ochi dulci o văduvă evreică bogată.

— De fapt, e chiar aici, luăm cina împreună. Sărbătorim vânzarea unei case. Nu a casei tale, pe-aia n-o poate vinde până când nu obţine acordul tău, ci a unei case pentru agenţia imobiliară, pentru Pearson şi Schrack. Le face prezentări de case în weekend până când o să-şi primească autorizaţia.

— E formidabil! Dă-mi-o la telefon, s-o felicit.

— Va trebui s-o întreb dacă vrea să vorbească cu tine, zice Pru şovăind.

Harry simte brusc un gol în stomac, se sperie.

— Nu-i nevoie, lasă. Am sunat să vorbesc cu copiii, pe bune.

— Ţi-o dau pe Judy, stă lângă mine, vrea să ştie totul despre *uragan.* Ai grijă de tine, Harry.

— Nicio grijă. Doar mă cunoşti. Sunt prudent.

— Te cunosc, zice ea. Eşti nebun de legat.

Ultimele cuvinte rostite cu căldură, au accentul nemţesc de Pennsylvania. Se adaptează locului. Brewerul a câştigat încă o muiere de vârstă mijlocie.

Se-aude un zăngănit, urmat de şuşoteli şi acum la telefon e Judy, care strigă:

— Ah, bunelu', suntem aşa de îngrijoraţi din cauza ta şi a uraganului!

— Cine-şi face griji? o întreabă el. Doar nu Judy a mea. Nu după ce m-a adus la ţărm în iola aia făcută praf. La televizor s-a anunţat că uraganul va lovi cele două Caroline. Astea-s la o mie de kilometri de-aici. Azi am avut o vreme însorită în cea mai mare parte a zilei. Am jucat un pic de baschet cu nişte puştani doar niţel mai mari ca tine.

— Aici a plouat. Toată ziua.

— Şi-n seara asta luaţi cina cu buni, spune el.

— Zice că nu vrea să vorbească cu tine. Ce-ai făcut de-i aşa de supărată?

— Deh, nu ştiu. Poate că m-am jucat prea mult cu telecomanda. Judy, ştii ce? La venire am trecut chiar pe lângă Disney World şi mi-am promis că data viitoare când o să fiţi aici o să mergem cu toţii acolo.

— Nu-i nevoie. O grămadă de copii de la şcoală au fost acolo şi mi-au spus că-i plicticos.

— Cum mai merge şcoala?

— Îmi plac profesorii, totul, dar nu-i înghit pe ceilalţi copii. Sunt nişte dobitoci.

— Nu mai vorbi aşa. Ce limbaj… Care-i treaba, nu te bagă-n seamă?

— Ce n-aş da să nu mă bage. Se tot iau de pistruii mei. Îmi spun Morcoveaţă, zice Judy şi glăsciorul i se frânge.

— Păi, înseamnă că le placi. Te consideră fenomenală. Doar să nu-ţi dai cu prea mult ruj până nu faci cincisprezece ani. Ţii minte ce ţi-am spus când am discutat ultima oară?

— Mi-ai spus să nu-ntind coarda.

— Exact. Nu-ntinde coarda. Lasă natura să-şi facă treaba. Fă ce-ţi spun mami şi tati. Ei te iubesc foarte mult.

— Ştiu, răspunde ea oftând obosită.

— Eşti lumina ochilor lor. Ai mai auzit vreodată expresia asta, „lumina ochilor lor”?

— Nu.

— Păi, uite că ai învăţat ceva nou. Acum, du-te şi fă-ţi treaba, scumpo. Poţi să mi-l dai pe Roy?

— E prea prostănac să vorbească la telefon.

— Ba nu. Dă-mi-l. Zi-i că bunelu’ vrea să-i spună câteva vorbe simţite.

Se aude receptorul pus jos şi pe fundal se aud crâmpeie de zgomote tipice în viaţa unei familii – i se pare că aude chiar glasul lui Janice, la fel de hotărât cum era odinioară cel al bunicii Springer. Se aud paşi apropiindu-se prin camera de zi – pe care o ştie atât de bine – cu fotoliul rabatabil

Barcalounger, fereastra mare cu draperiile trase, măsuţa ornamentală cu marginile ca o crustă de plăcintă, chiar dacă oul de sticlă verde, cu golul acela în formă de lacrimă, care stătea pe ea, se află pe rafturile de-aici, la câţiva paşi de el.

— Janice spune că nu vrea să discute cu tine, dar ţi-l dau pe Roy, îl anunţă Pru.

— Bună, Roy, zice Harry.

Tăcere. Iar e Dumnezeu pe fir.

— Care mai e treaba pe la voi? Am auzit c-a plouat toată ziua.

Din nou, tăcere.

— Ia zi, eşti un băieţel cuminte?

Peste tăcere se suprapune respiraţia *copilului.*

— Ştii, îi spune Harry, poate că în clipa asta tu nu-ţi dai seama, dar anii ăştia sunt importanţi.

— Bună, bunelu', se-aude, în sfârşit, vocea *copilului.*

— Bună, se vede Harry nevoit să-i răspundă, deşi acum trebuie s-o ia de la capăt. Mi-e dor de tine aici, în Florida, îi spune el.

Tăcere.

— În fiecare dimineaţă vine o păsărică pe balcon şi mă-ntreabă: „Unde-i Roy? Unde-i Roy?"

Tăcere, ceea ce şi merită minciuna asta. Pe urmă însă, copilul îi aruncă al doilea text pe care, probabil, l-au învăţat să i-l spună:

— Te iubesc, bunelu'.

— Păi, şi eu te iubesc, Roy. Apropo, la mulţi ani, pentru luna viitoare. O să faci cinci ani! Închipuie-ţi.

Harry se trezeşte aşteptând urmarea, dar apoi îşi dă seama că nu mai e nicio urmare.

— Bine, zice el, îmi închipui că asta-i tot, Roy. Mă bucur că am vorbit cu tine. Pupă-i pe toţi din partea mea. Acum închide. Poţi să-nchizi.

Tăcere, apoi un zdrăngănit uşor şi zumzetul tonului. Ce ciudat, îşi zice Rabbit punând şi el receptorul în furcă, mai întâi l-a pus pe ăla micu' să-nchidă. El a fost cel fricos în acest pact al sinucigaşilor.

Rămas singur, îl îngrozeşte perspectiva unei seri întregi petrecute între aceşti pereţi. E şapte şi jumătate, are timp berechet să prindă bufetul deschis, deşi aproape că-l doare gura după ditamai lasagna fierbinte şi punga aia de chipsuri cu aromă de ceapă, cu marginile ascuţite şi sărate ca dracu'. O să coboare şi-o să ia câteva chestioare dietetice de pe masa cu autoservire. Discuţia avută cu ai lui l-a mai înviorat; simte că-s cu toţii în siguranţă acolo, departe. Fără să mai facă duş, îşi pune o cămaşă, sacou şi cravată. Doamna Zabritski nu-i la ascensor. În Mead Hallul pe jumătate gol, sub privirile furioase ale războinicilor vikingi din pictura murală, îşi pune, printre altele, şi o porţie babană de rulouri de costiţă umplute cu scoici. Amestecul ăsta de consistenţe, cu rulourile crocante de costiţă şi scoicile moi, ca de cauciuc, e atât de delicios în gura lui iritată, încât nu se poate stăpâni. Se tot întoarce la masă, să-şi pună clătite cu sparanghel şi cartofi acoperite cu smântână, apoi, dintr-odată, se simte atât de plin, de-ncepe să-l strângă inima. Ia o nitroglicerină şi sare peste desert şi cafea, până şi peste cafeaua decafeinizată. Se-ntoarce păşind grijuliu pe gazonul acela din Florida cu o textură atât de bizară şi pe refugiul mochetat din parcare de sub bolta înstelată, de fapt, un bazin adânc în care ne cufundăm privirea, şi-a dat seama azi după-amiază, când a aruncat la coş cu spatele la panou, suntem lipiţi de pământ ca muştele de un tavan. E ghiftuit şi ameţit. Aerul e dens, Calea Lactee abia începe să se zărească, aidoma firelor de păr discrete, blonde, ce se iţesc urcând dinspre pântecul unora dintre femei.

Ajunge acasă la timp să mai prindă ultimul sfert de oră din *Growing Pains*, singurul serial în care fiecare membru al unei familii e un împuţit, dacă drăgălaşul de soţ cumsecade al lui Roseanne nu e şi el un împuţit. Pe urmă, tot trece când pe *Mistere neelucidate* de pe Channel 20, când la un vechi film cu Abbott şi Costello{102} de pe Channel 36, care trebuie să fi fost mai comic la data premierei, în anul când a terminat el liceul. Ţipetele lui Costello par maşinale şi enervante, iar Abbott pare bătrân şi sadic atunci când îşi pocneşte amicul dolofan. Pe-atunci oamenii urlau şi se pocneau unii pe alţii ca nişte

animale. Poate că anii şaizeci şi-au avut, la urma urmei, partea lor bună. Printre reclamele băgate întruna e şi cea la Nissan Infiniti, cu greieri şi havuzuri cu nuferi, fără niciun automobil, doar cu Natura pură, pentru cei cu gusturi aristocratice. Reclamele la Lexus îi par aproape la fel de vagi – cu un drum idilic, lucios de pe urma ploii. Toate tatonează aceeaşi chestiune: sunt japonezii în stare să impună imaginea luxului? Sau cei care au de azvârlit treizeci şi cinci de mii de parai vor prefera să-şi cumpere maşini europene? Slavă Domnului, nu trebuie să-şi mai bată capul cu asta. O să şi-l bată Jake pe drumul spre Pottstown, nu el, Harry.

Se spală pe dinţi, apoi îi curăţă cu aţă dentară şi-i clăteşte cu Peridex. În lipsa lui Janice, devine tipicar, un becher cu apucături demodate, care-şi face de lucru cu instalaţia sanitară şi cu părul din nas. Părul din nas: nu vrea să ajungă s-arate ca doctorul Morris. Cina dublă îi provoacă arsuri la stomac, dar când se aşază pe tron, nu iese nimic din el. Ar trebui să ia nişte laxativ de-ăla, Phillips' Milk of Magnesia. Într-o altă reclamă de-a lor, despre laxativ vorbeşte un negru, idee nefericită, la culoarea lui căcatul pare prea real. În pat, afla cum, în marşul lor spre Yorktown, trupele aliate dau cu ochii de atrocităţile comise de britanici în zona oraşului Williamsburg. Karl Gustaf Tornquist, un viking al epocii moderne, aghiotantul suedez al lui De Grasse, a consemnat în jurnalul său: *Pe un domeniu a fost găsit cadavrul unei femei gravide ucise în patul ei cu mai multe lovituri de baionetă; barbarii i-au tăiat ambii sâni şi au scris pe baldachin: „N-ai să dai naştere unor rebeli". În altă cameră, i-a întâmpinat o privelişte la fel de oribilă – cinci căpăţâni aranjate pe o servantă în locul unor figurine din ipsos făcute ţăndări pe duşumea. N-au fost cruţate nici dobitoacele. Păşunile erau în multe locuri pline de stârvuri de cai, boi şi vaci.* Harry încearcă să adoarmă depăşind agitaţia provocată de aceste imagini. Întotdeauna şi-a închipuit că Revoluţia a fost un fel de război purtat între gentlemani, fără chestiile alea macabre în genul celor din Vietnam. Începe să aibă nişte vedenii curioase, vise în stare de trezie care n-au niciun sens dacă stai să despici firu-n patru. Vede abdomenul

rotund al unei femei, cu nişte cute netede şi cu nişte păr lucios în mijloc, e spintecat şi din el ies metri întregi de fibră aidoma miezului unei mingi de baseball. Pe urmă, se vede zăcând lângă trupul unui omuleţ îmbrăcat în negru din cap până-n picioare, e un trup flasc, fără pic de muşchi, e păpuşa unui ventriloc cu ochelari de soare. Se trezeşte în întuneric, prea devreme ca să audă huruitul maşinilor de tuns iarba, ciripitul monotonei păsări maronii din pinul de Norfolk sau pălăvrăgeala tinereilor ieşiţi să joace în zori de zi un meci de golf doi la doi. Îşi croieşte drum spre baie printre contururi inerte, lucioase, şi fascicule de lumină difuză – numerele albastre de pe ceasul cuptorului cu microunde şi luminile de veghe gălbui de pe gardul terenului de golf. Urinează şezând pe colac, ca o femeie, şi se bagă la loc în pat. Doarme pe partea lui din totdeauna, de parcă Janice ar ocupa şi acum cealaltă jumătate. Visează din nou poarta aceea boltită, de data aceasta se deschide cu uşurinţă, cu balamale silenţioase, ce nu opun rezistenţă, iar înăuntru îl întâmpină o strălucire nemaipomenită. Seamănă, cumva, cu parterul de la bunica Springer de-acasă, doar că trebuie să cobori ca să intri, e un fel de subsol mai luminos decât a fost vreodată casa ei, cu tot felul de zorzoane pestriţe, ca de carnaval, o atmosferă sud-americană, ca în reclama cu vasul de croazieră pe care o tot dau la jumătatea ştirilor, îl salută o mulţime forfotitoare, oameni pe care abia dacă-i cunoaşte sau de care abia dacă-şi aduce aminte: doamna Zabritski în ipostaza de fată zveltă, dar cu aceeaşi ţinută, cu gâtul strâmbat parcă a invitaţie, cu o fustă scurtă, cu franjuri, la modă în anii şaizeci, şi Marty Tothero, cu ditamai geanta de poştaş, care se asortează cu mutra lui asimetrică, şi mami şi papsi în tinereţe, părând înalţi şi supli în hainele lor de sărbătoare, aducând acasă de la spital o fetiţă înfofolită într-o păturică roz, de nu i se văd decât năsucul în vânt şi o pleoapă mititică, închisă, şi un bărbat înalt, care se uită grav cu ochii lui negri, are părul negru dat cu briantină, ca într-o veche reclamă la Kreml{103}, îi dă mâna bărbăteşte, iar Janice, de lângă, îi şopteşte că acesta-i, desigur, Roy, Roy care a crescut mare şi e înalt ca el. Trezindu-se,

Rabbit încă îi simte strângerea de mână şi de pe chip îi dispare zâmbetul cu care-l salutase.

Hugo atacă sud-estul. Avionul companiei USAir se prăbuşeşte în râu la New York. Prăbuşirea avionului francez DC-10 a fost, probabil, provocată de o bombă. Lee impune restricţii de viteză bărcilor cu motor pe teritoriul populat de lamantini. Harry mănâncă fulgi de ovăz şi digeră ştirile *News-Press. La St. Croix s-a instaurat haosul când poliţia şi membrii Gărzilor Naţionale s-au alăturat mulţimii înarmate cu macete în valul de jafuri de după uraganul Hugo. Turiştii îi implorau pe reporterii ce aterizau pe insulă să-i ia cu ei.* Ce mămăligi nenorocite. Îi vine-n minte că visul lui s-ar putea să aibă o legătură cu ştirile astea din Caraibe, cu petrecerea dinainte de weekend organizată la hotelurile din staţiuni pentru întâmpinarea nou-veniţilor, să-i distreze pe toţi la grămadă. Iese pe balcon să se bucure de-o nouă zi. Ziarul zicea că azi o să fie soare în pofida lui Hugo, şi aşa şi e. Zgârie-norii albastru-verzui îi împroaşcă spinarea reflectând buline de lumină rupte din soarele dimineţii. Golful nu se zăreşte, dar îi adulmecă prezenţa acolo, în zare. Încearcă să-şi aducă aminte de toţi cei care au fost la petrecerea aceea, dar nu reuşeşte; oamenii din vis nu se ţin scai de tine. Avionul de la New York a derapat de pe capătul pistei şi doi oameni şi-au pierdut viaţa. Doar doi. În Sahara au murit o sută şaptezeci şi unu. La Londra s-a primit un telefon în care se afirma că-i mâna lui Allah. Lui Harry nu-i pasă la fel de mult ca în cazul bombei Pan Am de la Lockerbie. Până la urmă ajungi să te plictiseşti de tot ce vezi la ştiri, dezastrele ajung să pară nişte trucuri ca alea difuzate la TV în timpul time-outului cerut de antrenori în fotbalul american.

În timp ce bărbaţii mai tineri strigă şi glumesc pe terenul de golf din spatele uşilor glisante cu draperii, Harry strânge patul şi mătură pe jos în bucătărie, apoi adaugă paharul de suc şi castronelul de cereale lângă vesela ce aşteaptă în ordine să se umple maşina de spălat vase. Mai are până atunci. Când o să apară, în sfârşit, şi Janice, vrea să-i dea o lecţie de ce-nseamnă să fii gospodar.

La ora zece iese să-şi facă plimbarea de dimineaţă. Priveşte

cerul spre nord-est, spre uraganul ce ţine-n şah Florida şi-l impresionează norii, cât de complicaţi sunt, zdrenţuiţi, cu gri pe alb pe-albastru, cu valuri-valuri înclinate de solzi de peşte şi şiruri lungi de nori miţoşi în partea de jos, însă rotunjiţi în vârf, ca de undele iuţi ale unei ape curgătoare, parcă-s cutele de nisip vălurit lăsate de maree. Deşi e soare, bate un vânt sticlos. E ceva în aer ce-l face niţel mai greu respirabil. Să fie lipsa ozonului? Sau prea mult ozon? Poate doar i se pare, dar pe cer ne e nici urmă de avion. De regulă, le vezi zburând în cerc, la altitudini diferite, pregătindu-se să aterizeze pe Aeroportul Regional Southwest Florida. Avioanele au fost alungate de pe cer. Sub soare, un fel de autostradă de pâclă cu praguri se pierde spre orizont, la nord-est, ca razele suprapuse ale lunii reflectate pe suprafaţa netedă a oceanului.

Se hotărăşte pe nepusă masă să ia Celica şi să meargă până-n centru, s-o parcheze la un parcometru de lângă First Federal Bank, iar de-acolo să se plimbe pe jos până-n cartierul de negri. În după-amiaza asta, îşi zice el, poate o să-i vină cheful să joace la câteva găuri de golf. Cei de la magazinul de echipament sportiv l-au sunat acum câteva zile, să-i spună că i-au găsit pantofii.

Pe terenul de joacă de lângă liceul părăsit, zugrăvit în ocru, un băiat înalt, solitar, în blugi tăiaţi aruncă de unul singur la coş. Are un maiou turcoaz metalizat, cu un cap de tigru rânjit imprimat pe el – cu blana în dungi portocaliu cu alb, cu ochii galbeni, cu limba şi cu vârful botului de un violet ireal. Şi totuşi, echipamentul îi stă bine, are demnitatea unei uniforme alese. E mai copt decât puştanii de ieri, are cel puţin optsprezece ani, e un jucător dezinvolt, se mişcă fără să facă risipă de energie, driblează, studiază terenul, priveşte lung coşul, îşi cumpăneşte bine aruncările, ţinând mingea în două mâini, retrăgându-şi mâna stângă, de sprijin, abia în timpul aruncării. Poartă bascheţi negri, fără şosete; pe creştet are o tunsoare ca o pălărie de ciupercă, cu o serie de X-uri pe laterale şi la spate, unde începe partea rasă. Rabbit se aşază pe bancă, în capătul opus celui în care băiatul şi-a lăsat un rucsăcel roşu, şi se uită la el o bună bucată de vreme în timp

ce soarele străluceşte, vântul bate sticlos şi norii plutesc pe cer, adumbrind terenul de zgură şi casele din prefabricate din jur. Casele au nuanţa spoielii decolorate de soare, par îndepărtate şi tăcute. Nu vezi nici ţipenie de om care să între ori să iasă.

Din când în când, Harry îşi mai modifică ţinuta dându-şi pe spate faţa albă, ca şi cum ar face o baie de soare, iar de la asta vederea i se acoperă cu o peliculă roşiatică şi fotonii îi pătrund dogoritori prin pleoapele străvezii. O dată, deschizând ochii, constată că băiatul stă aproape de tot, mai întunecat decât un nor. Culoarea lui neagră e cumva mată, iar pomeţii înalţi şi buzele subţiri sugerează că ar putea avea sânge indian.

— E v'o problemă? îl întreabă pe un ton degajat, impasibil, sobru, de zici că glasul acesta se-aude din gura rânjită, violetă a tigrului.

— Nu, nimic, răspunde Rabbit. Te deranjează prezenţa mea?

— Nu cumva o cauţi pe Coca?

Cu mâna în care nu ţine mingea lipită de şold face un gest discret, ca şi cum ar pocni din bici. Rabbit aruncă o privire scurtă rucsacului, după care se uită din nou la gura tigrului.

— Nu, mersi, zice el. Nu mă ating de-aşa ceva. Da ce-ai zice să punem de-o partidă unu la unu? Că pari să fii singur pe-aici.

— Am auzit că ieri s-a rupt în figuri pe-aici o faţă palidă.

— Mă rup în figuri, atâta mai fac şi eu. Sunt pensionar.

— Şi cum se face că vii tocmai aici să te rupi în figuri? Sunt o grămadă de locuri unde să te tot rupi în figuri în capătu' celălalt al Deleonului, acolo, la voi.

Pronunţă *Dlă-la-iâ-in,* ca toţi localnicii.

— Acolo-i destul de plictisitor, îi spune Harry. Îmi place aici, nu-s atâtea fiţe. Ai ceva-mpotrivă?

Luat oarecum prin surprindere, băiatul se gândeşte ce să-i răspundă, iar mâinile lui Rabbit ţâşnesc şi poposesc pe minge, e mai uzată decât cea a băieţilor de ieri şi n-are culoarea pielii, ci e o combinaţie de roşu-alb-albastru uzat. Suprafaţa

neted-zgrunţuroasă îi e caldă.

— Haide, îl imploră el pe băiat, mârâind pe silaba *hai.* Dă-mi mingea.

Expresia Tigrului rămâne neschimbată, dar nu se mai agaţă de minge crispat. Harry se duce cu ea pe terenul de zgură. Îşi simte înălţimea şubredă ca astă-vară când a păşit de unul singur pe strada aceea cu macadam. În dimineaţa asta şi-a pus bermudele, în eventualitatea că o să joace. Praful şi soarele reflectat îi mângâie gambele goale, gambele albicioase de om bătrân, care niciodată n-au fost prea păroase, iar acum nu-s aproape deloc – de fapt, nu-s deloc păroase în locul unde şosetele i-au frecat pielea timp de mai bine de cincizeci de ani.

Încearcă o aruncare din săritură de la o distanţă destul de mare şi are noroc. Aruncă la coş pe rând, când el, când Tigrul, având grijă să nu se atingă şi pasându-şi mingea cu pământul.

— Se vede că ai jucat cândva, spune puştiul longilin.

— Demult. În liceu. N-am mai mers la colegiu. Pe-atunci aveam alt stil decât voi. Dar, dacă ai chef să-ţi exersezi schemele într-un unu la unu, sunt gata să joc. Jucăm până la douăzeci şi unu. Jucăm pe-onoare: fiecare-şi recunoaşte faulturile.

Tigrul îl priveşte lung, privirea lui are o tristeţe plumburie, dar dă din cap a încuviinţare şi apucă mingea aruncată spre el cu pământul. Păşeşte ţanţoş, adus de spate – cu umerii lăsaţi, fundul scos în afară – spre linia de la mijlocul terenului, marcată pe zgură cu călcâiele tenişilor. Din spate, puştiul e numai oase şi tendoane, acoperite de luciul sudorii, dar nu foarte tare, cu umerii gârboviţi maţi sub bretelele maioului.

— Stai aşa, zice Rabbit. Mai bine iau întâi o pastilă. Nu te supăra.

Nitroglicerina îl arde sub limbă şi, până ce Tigrul se-apropie şi Rabbit îi blochează aruncarea, iar apoi îl driblează şi ratează o aruncare de la aproape şapte metri, micul zvâc pe care i-l dă pastila îşi face efectul. La început se simte lejer şi extraordinar de liber. Tigrul are nişte ruperi de direcţie foarte bune şi îşi poate depăşi oricând adversarul mai vârstnic, însă ratează o mulţime de aruncări. Stilul acesta cu opriri şi ţâşniri

bruşte nu-ţi oferă suficient timp să te armonizezi cu ţinta, iar aruncările lui boltite n-au suficientă înălţime. Mingea îi zboară din mâini razant şi transformă coşul într-o fantă. Şi e cu trei-patru centimetri mai scund decât Harry; Rabbit aruncă de câteva ori din săritură, peste degetele băiatului – lin, înalt, la fix, chiar aşa, mingi uşoare, în coşul fără plasă, un cerc portocaliu mâncat de rugină, îndoit într-o parte de prea multe fiţe cu exersarea slam-dunkului şi a agăţatului de coş în stilul lui Darryl Dawkins{104} – iar Tigrul pune mai multă presiune pe el, schimbă foaia, bagă ruperi de ritm dacă Harry îi citeşte intenţia. Coatele şi genunchii ascuţiţi ai Tigrului i se lovesc de trup şi-i vine să râdă retrăind senzaţia de altădată, de îmbrânceală şi presing. Simte cum, în toiul acţiunii, burdihanul îi saltă în sus şi-n jos şi genunchii îi sunt cuprinşi de-o oboseală apoasă, dar adrenalina şi nostalgia se dovedesc mai puternice. Tigrul începe să exploateze lentoarea adversarului său cu şi mai multă cruzime, cu un joc mai tăios, cu fente urmate de pătrunderi, iar Rabbit se ambalează şi el ceva mai tare, simte că respiră tot mai greu, de parcă i s-ar îngusta căile respiratorii. Şi totuşi, se simte bine în soare, sudoarea îi şiroieşte prin toţi porii, trezind parcă la viaţă tot atâtea seminţe. Natura acestui efort e menită să-l amestece cu pământul şi cerul: pământul, praful sclipicios, rozaliu, compact depus strat după strat pe dungile pantofilor săi Nike şi pe grilajul ca de cuşcă al bascheţilor negri ai Tigrului, pământul bătătorit pe care-l vede în marginea câmpului său vizual în timp ce driblează; şi cerul, cerul larg, alb, când ridică privirea urmărind aruncarea sa ori pe-a celuilalt. Norii s-au adunat într-o arenă argintie agitată, în jurul soarelui orbitor, într-o arenă de corida. Întâmplător, răsucindu-se în sus, Rabbit se uită drept la soare şi timp de un minut nu-şi mai poate şterge de pe retină imaginea lunii roşii, pâlpâitoare, care rămâne întipărită pe ea. Pieptul stă să-i dea pe-afară, îl ia cu ameţeală la cap; pulsul îi zvâcneşte în urechi, în spaţiul năclăit de sudoare dintre omoplaţi simte o durere sfâşietoare. Tigrul recuperează mingea de sub panou şi îşi lipeşte mingea de şold în stilul său graţios, apoi se uită la Harry cu atenţie.

Are pielea ca suprafaţa unei pietre de moară, acoperită cu pulbere neagră. Are urechile mici şi lipite de ţeastă, iar părul de deasupra şirului de X-uri e creţ-creţ; soarele îi străluceşte în fiecare cârlionţ.

— Hei, omule ai păţit ceva?

— Nu. Mă simt bine.

— Gâfâi nasol de tot.

— Ai răbdare şi-ai să vezi. La vârsta mea.

— Ce-ai zice să ne răcorim un pic? Nu-i mare brânză.

E drăguţ din partea lui, îşi dă seama Rabbit, cu sprâncenele năclăite de sudoare şi cu sângele zvâcnindu-i nebuneşte. Se simte de parcă arborele lui de vene şi artere e acoperit cu flori mari, roz. Nu-i mare brânză. Nu-i mare brânză că eşti prea ieşit din formă. Nu-i mare brânză că nu eşti în stare nici măcar de un mic unu la unu. Transpiraţia amestecată cu praful începe să i se usuce pe picioare. Se teme c-o să-şi iasă din ritm, o să-şi piardă jocul de picioare sau cum i-o fi zicând, elanul, graţia.

— Nu… te… distrezi? întreabă el gâfâind.

Îi place să-l sperie pe Tigru cu faţa lui mare, congestionată, cu ditamai trupul lui de faţă palidă, cu ochii lui albaştri, de ţăcănit.

— Ba da, omule. Mă distrez aşa şi-aşa.

Într-un târziu, schiţează şi el un zâmbet. Are dinţi minunaţi, simetrici, cu gingii de culoarea levănţicii. Până şi puştimea din ghetouri beneficiază în ziua de azi de ortodonţie.

— Hai să respectăm învoiala. Jucăm până la douăzeci şi unu. Cum ne-am înţeles. Op'şpe egal, corect?

— Corect.

Niciunul dintre jucători n-a reclamat vreun fault.

— Joacă. Mingea-i la tine, Tigrule.

Durerea din spinarea lui Harry se întinde ca nişte aripi neîndemânatice. Tânărul se strecoară rapid pe lângă el, să execute o aruncare rapidă, de sub coş. Harry îi fură mingea şi se opreşte la un pas de linia de la centrul terenului, de unde, nestânjenit, aruncă în stilul demodat, cu două mâini. Ştie din clipa când mingea porneşte că va înscrie; e călăuzită spre coş

ca de-o mână invizibilă.

— Măiculiţă, exclamă Tigrul plin de admiraţie, să-nţepenesc dac-am mai văzut una ca asta!

Încearcă să imite şi el figura aruncând de la distanţă cu o mână, dar mingea sare înapoi de pe inel, aruncarea fiind prea razantă. Rabbit recuperează de sub panou, dar nu se mai poate mişca, trupul parcă i-ar cântări o tonă, picioarele par să nu mai asculte de creier. Tigrul se-nfige între el şi panou, se-apleacă spre el c-un rânjet violet, apoi se trage un pic îndărăt, aşa că Rabbit simte că i s-a creat un culoar, că adversarul are un moment de relaxare de care poate profita; driblează, dezechilibrându-şi oponentul ca pe-un sac de cărbune trântit la pământ, şi urmează săritura. Coşul îi umple câmpul vizual, îl vede coborând să-l pupe, n-are cum să rateze.

Se-nalţă sus, tot mai sus, spre norii zdrenţuiţi. Trunchiul îi este sfârtecat de-o durere crâncenă, ce se-ntinde dintr-un cot până-n celălalt. Simte cum explodează dinăuntru; un ceva imens care bâjbâie întruna prin el – şi cade leşinat la pământ. Tigrul prinde mingea după ce a trecut prin coş şi se simte îmbrâncit de trupul celuilalt, care parcă ar comite un fault intenţionat. Apoi vede cum albul corpolent, bătrâior, care pare să se sufoce şi zici că-i cuprins de somnolenţă, se prăbuşeşte fără un cuvânt ca o păpuşă din cârpe scăpată din mână. Rămâne năucit deasupra trupului întins pe jos – cu bermudele în dungi, cu pantofii Nike noi-nouţi, cu cămaşa de golf albastră, cu o siglă alcătuită din două V-uri întreţesute. Praful lipicios de zgură fină se agaţă de obrazul congestionat al celui leşinat ca o umbră, ca o jumătate de mască de vopsea a unui clovn, înlemnit de uimire, puştiul repetă:

— Să-nţepenesc dac-am mai văzut una ca asta!

Cu mintea golită de orice idee practică, simte brusc nevoia să spele putina. Nu vrea să aibă de-a face cu nimeni. Îşi recuperează rucsacul de pe bancă, genul de rucsac folosit de cercetaşii din primele clase în timpul unei excursii cu tabără de-o noapte şi, cu el şi cu mingea de baschet ţinute la piept, o ia din loc fără grabă. Ajuns la mijlocul străzii, o ia la fugă sub cerul înalt, agitat. Un avion zboară în văzduh, coboară încet,

în diagonală.

Privit de deasupra, cu mădularele răşchirate şi îndoite, Harry e singur pe teren, asemenea soarelui de pe boltă, din arena lui de nori. Timpul trece. Apoi, reţeaua socială se pune brusc în mişcare; cineva care l-a urmărit tot timpul pe fereastra cu perdea a uneia dintre casele din jurul terenului sună la 911. După câteva minute, mai mulţi bătrânei amărăşteni baricadaţi în garsonierele lor, al căror singur prieten e un televizor, iau şuierul sirenelor ce se apropie drept o alarmă în legătură cu uraganul şi cred că furtuna şi-a schimbat direcţia, venind dinspre Carolina către ei.

— Infarctul pare să-i fi afectat septul, îi spune doctorul Olman lui Janice şi o lămureşte: A trecut prin peretele dintre cavităţi.

Încearcă să-i explice cu pielea şi carnea pumnului său diferenţa dintre acest tip de infarct şi cel sub-endocardic, cu care mai poţi avea zile.

— Doamnă, tot ventriculul stâng e *praf,* zice el. Presupun că de la operaţia din aprilie, de-acolo, din nord, s-a produs o restenoză totală.

Chipul lui masiv, cu nasul acvilin ars de soare şi cu maxilarul australian proeminent, o atacă şi o năuceşte pe Janice cea insomniacă şi îndurerată. Ca şi toată demonstraţia asta făcută cu mâinile, de parcă ar încerca să-i explice cum e Harry pe dinăuntru, acum, când e prea târziu.

— E prea târziu pentru un bypass, aproape că fornăie doctorul Olman şi face un efort să-şi îmblânzească glasul, revenind la tonul blajin al sudiştilor, pe care l-a căpătat aici. Chiar dacă, printr-un miracol, ar trece peste trauma de-acum, doamnă, acolo unde dumneavoastră şi cu mine avem un muşchi sănătos, flexibil, el n-ar avea decât un pumn de ţesut cicatrizat. Arterele şi valvele vi le puteţi schimba, însă deocamdată nu s-a inventat înlocuitorul miocardului.

Degajă o mânie reţinută, zici că-i un jucător de golf care a ratat trei lovituri uşoare la rând. E-aşa de tânăr, îşi zice Janice buimacă, îi învinovăţeşte pe oameni că se duc. Are impresia

că se duc ca să-i facă lui zile fripte.

După vizita pe care i-au făcut aseară poliţiştii din Penn Park (ce tineri păreau şi ei, cât de speriaţi că trebuie să-i dea vestea cea proastă; cei de la spitalul din Deleon îi sunaseră, până la urmă, pe ei, deoarece nu le răspunsese nimeni nici la numărul de la apartament, nici la cel pe care-l primiseră de la Informaţii la adresa de pe permisul lui de conducere, ea fusese plecată să prezinte mai multe locuinţe unui cuplu de tineri, una pe mai multe niveluri, în Brewer Heights, şi o casă din gresie, de la o fermă, situată pe drumul spre Oriole; poliţiştii au intrat pe alee în clipa când abia ajunsese acasă, lumina albastră a girofarului scăldând zidurile de calcar, aşa că toţi vecinii s-or fi întrebat ce se-ntâmplă) şi după ce-a sunat-o pe Mim, care n-a răspuns nici ea la telefon, şi şi-a rezervat telefonic bilete pentru ea şi Nelson la o cursă de noapte spre Florida, cu angajaţii companiei Eastern încă în grevă şi cu toate cursele către şi de la Atlanta anulate sau amânate din cauza uraganului, iar apoi după drumul făcut cu maşina până la South Philly şi la aeroport, cu kilometrii întregi de drum în reparaţie pe Schuylkill Expressway, cu Nelson, care a luat-o printre roţi cilindrii ăia năucitori cu benzi reflectorizante, de-au ajuns în mijlocul pustiu al oraşului, drept la Independence Hall – totul părea că s-a petrecut într-un minut –, şi după toate orele alea de aşteptare în care n-avea altceva de făcut decât să-l liniştească pe Nelson, să citească ziarele abandonate de oameni pe scaunele de plastic şi să şi-l amintească pe Harry în toate felurile cu putinţă, din ziua în care l-a văzut întâia oară pe coridoarele liceului şi la meciurile de baschet, pe teren, atât de glorios şi blond, ca un băiat cioplit în marmură, şi după ce-a ajuns în apartamentul gol, unde domnea o ordine exemplară cu excepţia maldărelor de ziare vechi, pe care nu se îndura să le arunce, şi a firimiturilor de chipsuri din fotoliul de răchită, dar fără vreo urmă de femeie străină în dormitor, doar cu cartea aia pe care i-o făcuse ea cadou de Crăciun, cu corabia de pe supracopertă, cu Nelson, care avea reacţii exagerate în fiecare clipă, de ajunsese aproape să regrete că n-o lăsase să vină singură – îşi închipuie că după o vreme moare

şi mama din tine întocmai ca şi miocardul –, şi după câteva ceasuri de somn chinuit, care s-au terminat prea curând, când băieţii s-au apucat să tundă peluzele, iar bărbaţii au ieşit la o partidă de golf, iar Nelson s-a plâns chiar la micul dejun că n-au deloc Frosted Flakes, că tărâţele alea au gust de nutreţ pentru cai, după toate astea Janice s-a simţit cam la fel cum se simţise soţul ei după lunga călătorie cu maşina în weekendul de Ziua Muncii, de parcă ar fi bătut-o cineva cu saci de nisip. În antreu, ziarul a fost livrat şi azi lângă uşă, ca în toate zilele:

Hugo zdrobeşte
Carolina de Sud

Doctorul Morris, cel bătrân, medicul lui Harry, o fi aflat că a ajuns la spital; intră în sala de aşteptare a unităţii de terapie intensivă de la cardiologie fără să arate nici el prea grozav, pătat pe faţă şi nebărbierit, cu un costum maro mototolit. Îi apucă mâna, o priveşte drept în ochi prin ochelarii lui fără ramă şi-i spune:

— Vine o zi – şi-i convine să spună asta, căci are aproape optzeci de ani, pe puţin şaptezeci şi cinci. A trecut pe la mine acum câteva zile şi nu mi-a plăcut deloc ce-am auzit în pieptul lui. Cu o stare gravă ca a lui, o persoană poate să mai apuce două săptămâni sau douăzeci de ani de viaţă, nu se ştie niciodată. Poate fi o chestiune de atitudine. Părea să fi devenit un pic morbid. Am căzut de acord că trebuie să-şi găsească o ocupaţie, că-i prea tânăr să se pensioneze.

Janice lăcrimează întruna de la apariţia girofarului poliţiei, dar această remarcă, plus înţelepciunea şi omenia bătrânului o fac să-i şiroiască lacrimile şi mai şi. Spre sfârşit, doctorul Morris s-a dovedit mai atent cu Harry decât ea. Într-un fel, de când şi l-a reamintit strălucind pe terenul de baschet, ea a încetat să-l mai vadă, el a devenit invizibil.

— A pomenit de mine? îl descoase ea, întrebându-se dacă Harry i-a dezvăluit că sunt înstrăinaţi.

Privirea agera, de scoţian, a doctorului o sfredeleşte o secundă.

— Cu mult drag, vine răspunsul lui.

La această oră a dimineţii, puţin după nouă, când infirmierele încă împing pe coridor tăvile murdare de la micul dejun, nu mai e nimeni în sala de aşteptare de la terapie intensivă, iar Nelson, cuprins de agitaţie, ba se duce s-o sune pe Pru, ba merge la toaletă, ba îşi cumpără o cafea şi nişte fulgi Frosted Flakes la un bufet pe care l-a descoperit într-altă aripă. Sala de aşteptare e micuţă, cu o singură fereastră ce dă spre parcare, reavănă pe margini de la aspersoarele care au stropit iarba peste noapte, şi cu o măsuţă scundă, acoperită de reviste religioase, şi o canapea neagră, tare, cu scaune şi lampadare din ţevi îndoite, cu abajur de plastic, nu vor să te simţi prea confortabil, vor să-şi adjudece cu totul pacientul. În timp ce-i singură în acest purgatoriu, Janice se gândeşte că ar trebui să se roage pentru însănătoşirea lui Harry, pentru o minune, însă când închide ochii să-şi înceapă ruga, dă peste un zid impenetrabil, fără nicio scăpare. Din câte i-a spus doctorul Olman, n-ar mai fi ce-a fost şi, după cum spunea doctorul Morris, vine o zi. A ajuns la apogeu devreme şi, până să ajungă ea să-l cunoască la Kroll's, o luase deja la vale, deşi lucrurile păreau să meargă grozav când banii de la salonul auto au devenit ai lor. Dacă se duce el, o să poată vinde casa din Penn Park. *Doamne Dumnezeule, Doamne Dumnezeule*, se roagă ea, *fă cum crezi Tu de cuviinţă.*

O soră medicală de culoare tânără apare în uşă şi-i spune cu glasul coborât, dar cu o umbră de zâmbet frumoasă:

— E conştient acum.

O conduce în secţia de reanimare, pe care şi-o aminteşte de anul trecut, din decembrie – cu biroul circular din mijloc ca turnul de control al unui aeroport, plin de monitoare care arată cu linii portocalii bătăile inimii fiecărui pacient, iar pe cele trei laturi, şirurile de rezerve înguste, cu peretele frontal din sticlă. Când îl zăreşte pe Harry al ei zăcând într-una din ele alb ca un cearşaf cu o grămadă de fire şi tuburi ce intră şi ies din el, zăcând în spatele peretelui de sticlă, o năpădeşte o emoţie atât de puternică încât se teme să nu vomite, un val zdrobitor de durere şi de groază conştientizată, în faţa unei

pierderi fără precedent în viaţa ei, în afară de ziua în care, din greşeală, şi-a înecat fetiţa. N-avusese câtuşi de puţin intenţia să nu-l ierte, avusese tot timpul de gând să-l sune într-una din zile, dar zilele parcă zburau; tăcerea prelungită îi devenise un fel de dependenţă. Cum ar fi putut să se poarte câinos cu acest om, care jurase în faţa altarului să-şi unească viaţa cu ea la bine şi la rău? Nu fusese, de fapt, vina lui Harry, ci a lui Pru, ea, Pru şi Nelson întorseseră chestiunea asta pe toate părţile. Era mulţumită să ştie că n-o să se mai întâmple niciodată şi că viaţa trebuie să meargă înainte. Şi-acum, asta. Tocmai când. El o făcea prostovancă, e-adevărat că ea gândea mai lent decât el şi s-a afirmat mai încet decât el, dar el începea s-o respecte, lui îi venea greu să respecte orice femeie, asta de la maică-sa i se trăgea, de la muierea aia afurisită. Deşi părinţii lor erau în viaţă toţi patru la data când el îi făcea curte în timp ce lucrau la Kroll's, ea şi Harry erau ca şi orfani, el chiar în mai mare măsură decât ea. El vedea în ea ceva ce i-ar putea asigura o vreme un reazem în viaţă. Ea şi-l doreşte din nou, vrea să-l vadă ieşind din elementul ăsta în care se scufundă, îşi doreşte asta într-atât de mult încât mai are puţin şi vomită, trădările lui, Pru, Thelma, tot ce-a mai fost e şters cu buretele de grandoarea cu care zace atât de neputincios, de irecuperabil.

Sora deschide uşa glisantă. Deasupra tuburilor de oxigen de-un albastru-pal vârâte în nas, ochii lui albaştri sunt deschişi, dar nu pare să audă nimic. O vede, îşi vede soţia aici, micuţă şi smeadă, cu fruntea şi gura de om încăpăţânat, vărsând un şuvoi de lacrimi şi vorbind despre iertare.

— Te iert, o ţine ea întruna, în timp ce el nu-şi poate aminti ce-o fi având de iertat.

Zace întins şi pluteşte într-un element minunat, pe un polog de amorţire ferice prin care, în răstimpuri, se mai strecoară câte un punctuleţ dureros. O ascultă pe Janice cum plânge în hohote şi se minunează, ce mică s-a făcut şezând în scaunul pe rotile capitonat pe care ţi-l dau cei din spital, e micuţă ca ceva dintr-un bulgăre de cristal, dar mai subţire, subţire ca pânza de păianjen, cu toate ridurile alea aşternute pe chip şi cu costumul ei şifonat de agent imobiliar. Îl iartă şi el îi

mulţumeşte sau i se pare că-i mulţumeşte. I se pare că-l ia de mână. Ba îşi pierde, ba îşi recapătă cunoştinţa şi se minunează că lumea îşi vede de treabă şi între aceste momente, ca în toate secolele de dinainte de naşterea lui. Îşi simte gâtlejul înfiorător de uscat, dar ştie c-o să-i treacă această senzaţie, o să aibă doctorii grijă de ea. Janice pare una dintre siluetele alea strălucitoare din petrecerea pe care a visat-o. Se gândeşte să-i povestească despre Tigru şi cum *am câştigat,* dar îi trece cheful. Simte o oboseală plăcută. Închide ochii. Constată că peştera roşie despre care credea că are doar o intrare şi ieşire frontală are şi o uşă din spate.

Figurii atât de familiare şi iubite a neveste-sii îi ia locul cea a lui Nelson, care-i la fel de nefericit.

— N-ai stat de vorbă cu ea, tati, se plânge puştiul. Zicea c-ai privit-o lung, dar n-ai vorbit.

Bun, îşi zice în sinea lui, *ce-am mai greşit?* Îi pare rău de tot ce i-a făcut băiatului, dar în clipa asta îi face o favoare, deşi Nelson nu pare să-şi dea seama de-acest lucru.

— Nu poţi să-mi spui nimic? Tati, vorbeşte-mi! urlă puştiul sau se sforţează să nu urle, albindu-se până-n vârful urechilor de-atâta efort şi o întrebare fără de răspuns şi părul de pe o sprânceană i se zbate, zbârlindu-se într-o direcţie nefirească.

Vrea să-l scutească pe puşti de suferinţă. *Nelson*, vrea el să-i zică, *ai o soră.* Dar apucă, oare, să-i spună? Expresia de încordare şi nelinişte de pe chipul lui Nelson rămâne neschimbată. Totuşi, replica lui următoare demonstrează că-i posibil să fi-nţeles cuvântul „soră”.

— Am sunat-o pe mătuşa Mim, tati, şi o să vină cât poate de repede. Trebuie să schimbe avionul la Kansas City.

Deduce din expresia de pe chipul băiatului şi din tonul lui ridicat că ţipă într-un vânt năprasnic ce bate dinspre taică-său.

— Nu *muri*, tati, nu *muri!* strigă el, apoi se aşază la loc, cu întrebarea în continuare întipărită pe chip şi cu ochii căprui, umezi strălucindu-i ca două stele.

Harry n-ar trebui să lase întrebarea fără răspuns, băiatul contează pe el.

— Ei bine, Nelson, zice el, tot ce-ţi pot spune este că nu-i

chiar aşa de rău.

Rabbit îşi zice că, poate, ar trebui să mai adauge ceva, puştiul îl priveşte disperat, plin de speranţă, da-i destul. Poate. Destul.

Mulţumiri

Mulţumiri pentru permisiunea de a cita din materiale deja publicate:

Beachaven Music Corp. Şi Jarest Music CO: Extras din „Vaya con Diosu de Larry Russell, Buddy Pepper şi Inez James. Copyright © Beachaven Music Corp. And Jarest Music Co. Reprinted by permission.

CPP/Belwin, Inc şi Internaţional Music Publications: Extras din „We're Off to See the Wizard" de H. Arlen şi E.Y. Harburg. Copyright 1938 (Renewed 1966) by Metro-Goldwyn-Mayer, Inc., Culver City, California Copyright 1939 (Renewed 1967) by Metro-Goldwyn-Mayer, Inc. Rights assigned to EMI Catalogue Partnership. All rights throughout the world controlled and administered by EMI Feist Catalog, Inc. Internaţional copyright secured. All rights reserved. Made în USA. Extras din „All My Love" de P. Durand, M. Parish şi H. Contet. Copyright 1948, 1950 by Mills Music, Inc. (Copyright renewed), *de* Filmtrax Copyright Holdings, Inc. Used by permission. Extras din „Splish, Splash" de Murray Kaufman şi Bobby Darin. Copyright © 1958 (Renewed 1986) by Unart Music Corp. Rights assigned to EMI Catalogue Partnership. All rights controlled and administered by EMI Unart Catalog, Inc. All rights reserved. Internaţional copyright secured. Used by permission. Rights outside U.S. And Canada administered by Internaţional Music Publications.

EMI Music Publishing: Extras din „Ramblin' Rose" de Joe Sherman şi Noel Sherman. Copyright © 1962 (Renewed 1990) by SWECO Music Corporation. All rights controlled and administered by EMI Blackwood Music Inc. Under license

from ATV Music (SWECO). All rights reserved. Internaţional copyright secured. Used by permission.

Irving Berlin Music Corporation: Extras din „Say It Isn't So" de Irving Berlin. Copyright © 1932 by Irving Berlin. Copyright renewed. Used by permission. All rights reserved.

Alfred A. Knopf, Inc. Şi A.M. Heath Company Limited: Extrase din *The First Salute* de Barbara Tuchman. Copyright © 1988 by Barbara Tuchman. Rights outside the U.S. And Canada and administered by A.M. Heath Company Limited. Reprinted by permission of Alfred A. Knopf, Inc. And A.M. Heath Company Limited on behalf of the Estate of Barbara Tuchman and Michael Joseph Ltd.

Mcdonald's Corporation: Extras din versurile unui jingle Mcdonalds. Copyright © by Mcdonalds Corporation. Used by permission.

Oscar Mayer Foods Corporation: Oscar Mayer © „Jingle". Oscar Mayer is a registered trademark of Oscar Mayer Foods Corporation. Copyright by Oscar Mayer Foods Corporation. Reprinted by permission.

Warock Corp., Sammy Gallop Music Company şi Michael H. Goldsen, Inc.: Extras din „Shoo-Fly Pie and Apple Pan Dowdy", versuri de Sammy Gallop şi muzică de Guy Wood. Copyright 1945 by Capitol Songs, Inc. Copyright renewed 1973 by Warock Corp. And Sammy Gallop Music Company. Copyright 1946 by Michael H. Goldsen, Inc. (Copyright renewed 1974). Rights outside U.S. Administered by Michael H. Goldsen, Inc. Internaţional copyright secured. All rights reserved.

{1} Sat irlandez imaginar care apare într-un popular cântec de cabaret compus de Burton Lane şi E.Y. Harburg în anul 1946.

{2} Păpuşi de plastic bucălate, cu o şuviţă de păr ondulat pe creştet.

{3} *Stenotaphrum secundatum,* specie de iarbă din sudul Statelor Unite, cultivată pentru peluze.

{4} Program guvernamental de asigurări de sănătate destinat persoanelor vârstnice din SUA.

{5} Joc de cuvinte bazat pe omofonia între pronunţia toponimului Deleon şi cea a verbului *deal in*, însemnând „a include un jucător la masa de joc”.

{6} Aluzie la filmul muzical *Jocul pijamalelor {The Pajama Game,* 1957) cu John Raitt şi Doris Day în rolurile principale.

{7} Willard Herman Scott (n. 1934) este creatorul personajului Ronald Mcdonald şi un cunoscut reporter de televiziune.

{8} Margaret Jane Pauley (n. 1950), jurnalistă TV cunoscută mai ales pentru emisiunile de ştiri realizate timp de treisprezece ani pe canalul NBC.

{9} Bryam Charles Gumbel (n. 1948), personalitate TV, a fost timp de cincisprezece ani coprezentator al emisiunii de ştiri The Today Show de pe canalul NBC.

{10} *Working Girl* (1988), cu o distribuţie din care au făcut parte Melanie Griffith, Sigourney Weaver şi Harrison Ford.

{11} Aluzie la cutremurul cu o magnitudine de 7,2 grade pe scara Richter, care a provocat moartea a douăzeci şi cinci de mii de oameni în 1988.

{12} Termen peiorativ folosit de evrei pentru desemnarea ne-evreilor.

{13} Michael Dukakis (n. 1933), guvernator al statului Massachusetts şi contracandidat democrat al lui George Bush la alegerile prezidenţiale din 1988.

{14} Oliver Laurence North (n. 1943) în timpul guvernării Reagan, într-un scandal politic de proporţii, ca participant Ia traficul ilegal cu armament livrat Iranului.

{15} Stephen Ailes (1912-2001), membru marcant al baroului din Districtul Columbia, fost secretar de stat al armatei americane din anii 1960.

{16} Cină festivă din prima seară a Paştelui evreiesc, prilej de comemorare a exodului din Egipt.

{17} Pişăcios (idiş).

{18} Femei creştine (în limba idiş în original).

{19} În jargonul jucătorilor de golf, „a nouăsprezecea gaură” este o expresie glumeaţă ce desemnează barul unde se duc să bea după o partidă de optsprezece găuri.

{20} Belea (idiş).

{21} *Shoo-Fly Pie and Apple Pan Dowdy*, melodie lansată de June Christy şi Stan Kenton în anii ’40.

{22} Seriale TV de comedie difuzate între 1975-1985, respectiv 1982-1989, pe canalul NBC, respectiv CBS.

{23} Sala Miedului (engl.)

{24} Aluzie la serialul *The Mickey Mouse Club* lansat de Walt Disney pe canalul ABC în 1955, în care evoluau echipe de cântăreţi şi dansatori adolescenţi în cadrul „echipei” de Mouseketeers (joc de cuvinte între „şoarece” şi „muschetar”).

{25} *Bonhomme Richard,* iniţial botezată *Duc de Duras,* a fost o fregată franceză oferită lui John Paul Jones (celebru comandant naval american care a luptat împotriva englezilor) în februarie 1779 de către regele francez Ludovic al XVI-lea.

{26} Fregată britanică pe care John Paul Jones a capturat-o pe 23 septembrie 1779 în largul coastelor irlandeze.

{27} *Leave It to Beaver {Lasă totul în seama lui Beaver*), serial de televiziune din anii 1950-1960, în care familia Cleaver devine simbolul familiei din suburbiile americane.

{28} Specie de peşti din Golful Mexic şi din largul coastelor Floridei, cu o lungime de până la doi metri şi o greutate de până la 90 de kilograme.

{29} Cocaină cristalizată care induce rapid dependenţa, lansată pe piaţa ilicită a drogurilor în anul 1983.

{30} Finala campionatului naţional de fotbal american din SUA.

{31} Aluzie la *The Bill Cosby Show*, cel mai bun serial TV

american al anilor ’80, şi la actriţa Phylicia Rashad, soţia comentatorului de fotbal american Ahmad Rashad.

{32} Actor american (1912-2009).

{33} Aluzie la eroii interpretaţi de Humphrey Bogart în *Casablanca* (1942), Errol Flynn în *They Died with Their Boots On* (1941) şi George Sanders şi Victor Mature în *Samson and Delilah* (1949).

{34} Aluzie (şi joc de cuvinte) la un episod dintr-un serial de comedie vizionat de Rabbit cu douăzeci de ani mai devreme, în *Întoarcerea lui Rabbit.*

{35} Joc de cuvinte intraductibil. Pennsylvania este, alături de Massachusetts, Kentucky şi Virginia, unul dintre statele americane a căror legislaţie locală le defineşte statutul administrativ prin termenul de *commonwealth* (republică), în loc de *state* (stat). Prefixul *un-* sugerează insolitul, neobişnuitul din adjectivul *uncommon*. Aşadar, Pennsylvania ar fi un stat/o republică insolit (ă).

{36} Acronimul, ambiguu, se poate referi la liga poliţiştilor sportivi, o asociaţie de protecţie şi adopţie a animalelor, o organizaţie ce oferă consultaţii juridice părinţilor etc.

{37} John Hinckley, jr. (n. 1955) a avut o tentativă eşuată de asasinare a preşedintelui Ronald Reagan în martie 1980. După un proces care a durat ani de zile, a fost declarat nevinovat şi internat într-un spital de psihiatrie din Washington.

{38} Emblemă şi mascotă a firmei americane Planters, constând în reprezentarea antropomorfă a unei arahide în coajă.

{39} Food and Drug Administration, organismul de stat abilitat cu controlul alimentelor şi medicamentelor comercializate pe teritoriul SUA.

{40} Emisiune-concurs de cultură generală.

{41} Serial TV lansat pe canalul NBC (1986-1992), continuat pe ABC (1992-1995).

{42} Serial TV difuzat pe canalul ABC între 1988 şi 1993, cu acţiunea plasată între 1968 şi 1973.

{43} Actor american de culoare (1940-2005), considerat unul dintre cei mai mari comedieni din toate timpurile, a fost

şi un consumator înrăit de cocaină.

{44} Peter Lawrence „Yogi” Berra (n. 1925), celebru jucător şi antrenor de baseball.

{45} Prune japoneze murate în sare şi mirodenii.

{46} Sos de soia macerat.

{47} *See You în the Morning,* comedie romantică, cu Jeff Bridges, Alice Krige şi Farrah Fawcett în rolurile principale.

{48} *Dream Team,* comedie cu Michael Keaton în rolul principal.

{49} *Say Anything,* comedie cu John Cusack în rolul principal.

{50} *She’s Out of Control,* comedie americană lansată în 1989.

{51} Theodore Geisel Seuss (1904-1991), autorul a patruzeci şi patru de cărţi în versuri pentru copii, şi-a semnat majoritatea operelor Dr. Seuss.

{52} Personaje de benzi desenate create de Charles M. Schultz, difuzate între octombrie 1950 şi februarie 2000 (data morţii lui Schultz). Este banda desenată cea mai longevivă realizată vreodată de un singur autor.

{53} Serial difuzat de canalul de televiziune ABC între anii 1988 şi 1997.

{54} *Witness,* film artistic din anul 1985, distins cu două Premii Oscar (din opt nominalizări), avându-i în distribuţie, printre alţii, pe Harrison Ford, Kelly Mcgillis, Viggo Mortensen.

{55} Robert MacNeil (n. 1931) *şi* Jim Lehrer (n. 1935), producătorii unei populare emisiuni de ştiri lansate în anul 1975 pe canalul PBS.

{56} Ronald Reagan a fost operat de cancer la colon în iulie 1985.

{57} Nancy Reagan a fost operată de cancer la sân în octombrie 1987.

{58} Cunoscute prezentatoare de ştiri.

{59} Jurnalist american (n. 1940), fost redactor-şef şi prezentator al ştirilor de seară de pe canalul NBC între 1982 şi 2004.

{60} *Ecclesiastul* 3:1-5.

{61} Robert Stack (1919-2003), actor american cunoscut publicului român mai ales ca interpret al legendarului poliţist Elliot Ness din serialul *The Untouchables* (*Incoruptibilii*), a fost prezentatorul serialului documentar *Unsolved Mysteries,* lansat de canalul NBC în 1987.

{62} *Thirtysomething*, serial de televiziune difuzat de canalul ABC între anii 1987 şi 1991.

{63} În anul 1989, Bryant Gumbel, coprezentatorul emisiunii de ştiri şi reportaje matinale *Today* de pe canalul NBC a înaintat conducerii un raport confidenţial în care, printre punctele slabe ale emisiunii, includea şi prestaţia colegului său Willard Scott.

{64} Legea locului unde se află proprietatea (lat.).

{65} Lister rimează cu englezescul *blister,* care înseamnă „băşică”.

{66} Cunoscut prezentator american de ştiri (1938-2005).

{67} Mike Schmidt (n. 1949), unul dintre cei mai mari jucători de baseball din toate timpurile (a jucat la Philadelphia Phillies), şi-a anunţat retragerea din activitate la 28 mai 1989.

{68} Organizaţie coordonată de stat, a cărei misiune este pregătirea la maximă capacitate a tineretului. H este iniţiala cuvintelor „minte, inimă, mâini şi sănătate” *{head, hear, hands, health)* în limba engleză.

{69} Automobile produse între 1927 şi 1931. Când au înlocuit cu succes celebrul model Ford T.

{70} Marş compus de F.W. Meacham în 1895, respectiv celebră melodie din repertoriul formaţiei britanice de muzică pop The Beatles.

{71} În original „imagine all the *people*”, refrenul celebrului cântec pacifist „Imagine” al lui John Lennon (1971).

{72} *God Bless America,* compus de Irving Berlin în 1938, a fost marele succes al cântăreţei Kate Smith (1907-1986).

{73} Aluzie la crimele comise de psihopatul Charles Manson şi acoliţii săi. Printre victimele sale s-a aflat şi actriţa Sharon Tate, soţia regizorului Roman Polanski.

{74} Aluzie la accidentul de maşină din 18 iulie 1968, în care senatorul de Massachusetts Edward Kennedy s-a răsturnat de pe un pod provocând decesul tinerei Mary Jo Kopechne, aflată pe locul de lângă şofer. Episodul este menţionat în *Întoarcerea lui Rabbit.*

{75} *Honey, I Shrunk the Kids,* comedie cu Rick Moranis.

{76} *Ghostbusters,* comedie SF, cu Dan Aykroyd, Bill Murray, Rick Moranis şi Sigourney Weaver.

{77} *Dead Poets Society {Cercul poeţilor dispăruţi),* film cu Robin Williams şi Ethan Hawke.

{78} *Balls of Fire,* film biografic dedicat muzicianului Jerry Lee Lewis, interpretat în film de Dennis Quaid.

{79} Joc de cuvinte în original, bazat pe derivarea termenului *holistic* din *whole* („întreg”) şi omofonia acestui din urmă termen cu *hole (*„gaură).

{80} Denumirea frizeriei conţine un joc de cuvinte în original, *shear* („a tunde”) fiind omofonul lui *sheer* („pură”), sintagma *shear joy* însemnând, aşadar, „plăcerea oferită de tuns”, dar şi „pură plăcere”.

{81} Sôsuke Uno (1922-1998), om politic japonez, premier al Japoniei în scurtul interval iunie-august 1989. A demisionat în urma unui scandal sexual provocat de o gheişă.

{82} Toyota Motor Credit Corporation.

{83} Aluzie la criza prin care au trecut cooperativele de credit (*loan and saving banks),* ale căror datorii de peste 126 de miliarde de dolari au fost achitate de guvernul preşedintelui George Bush la începutul anilor ’90.

{84} Herbert Clark Hoover (1874-1964), preşedinte al Statelor Unite în intervalul 1929-1933.

{85} Joc de cuvinte în original, arbustul kolkwiţia numindu-se *beauty bush* („tufişul frumuseţii”)

{86} Vanna White (n. 1957), prezentatoare din anul 1982 a emisiunii de mare succes *Wheel of Fortune.*

{87} Ivan Frederick Boesky (n. 1937), agent de bursă care a ţinut capul de afiş într-un scandal de pe Wall Street la jumătatea anilor ’80.

{88} Michael Robert Milken (n. 1946). Filantrop american

implicat în scandaluri legate de emiterea de titluri de valoare cu risc ridicat.

{89} William Franklin Graham Jr. (n. 1918), celebru preot baptist care a trăit în anturajul a doisprezece preşedinţi ai Statelor Unite şi care a devenit cunoscut datorită predicilor sale difuzate la radio şi televizor.

{90} Celebru jucător de baseball, manager al echipei Cincinnati Reds până în 1984, când a fost implicat într-un scandal pentru că paria pe rezultatul meciurilor de baseball, inclusiv pe cele ale echipei sale.

{91} Aluzie la cele şapte comedii de mare succes ale căror titluri începeau cu *The Road to… (Drumul spre…),* în care Bing Crosby a jucat alături de Bob Hope şi Dorothy Lamour.

{92} Sammy Davis Jr. a murit de cancer la laringe în 1990, iar Dean Martin de cancer la plămâni în 1995.

{93} Aluzie la melodiile „New York, New York” de Liza Minelli (1977) şi „Chicago” din repertoriul lui Tony Bennett (1959), reluate de Frank Sinatra.

{94} Activist american pentru drepturile omului, membru al grupării Nation of Islam, Malcolm X (1925-1965) a fost asasinat la scurt timp după ce a părăsit această formaţiune.

{95} Comedie cinematografică realizată în 1959 pe baza benzilor desenate cu Micul Abner, personaj creat de Al Capp în 1940

{96} În traducere, Pisicuţa.

{97} James Earl Ray (1928-1998) l-a asasinat pe Martin Luther King la 4 aprilie 1968 în Memphis, Tennessee.

{98} Sir David Attenborough (n. 1926), reputat biolog şi om de televiziune britanic, autorul a nouă seriale ştiinţifice produse de BBC.

{99} Crucea Albastră, federaţie ce reuneşte treizeci şi nouă de companii de asigurări în domeniul sănătăţii.

{100} Naveta spaţială *Challenger* s-a prăbuşit pe 28 ianuarie 1986 în largul coastelor Floridei, explodând la 73 de secunde de la lansare.

{101} Kareem Abdul-Jabbar (n. 1947), fost jucător al echipelor Milwaukee Bucks şi Los Angeles Lakers, a devenit

celebru graţie aruncărilor sale din săritură, de deasupra coşului.

{102} William Abbott (1897-1974) şi Lou Costello (1906-1959), comici americani care au atins apogeul succesului comercial în filmele realizate în intervalul 1942-1952.

{103} Tonic de păr comercializat în SUA la sfârşitul anilor ’40.

{104} Jucător de baschet de culoare (n. 1957), a jucat în anii ’80 la Philadelphia 76ers şi New Jersey Nets.